

מגזין מיוחד המאגד
עבורכם את מבוחר
עלוני השבוע

★
שנה שישיית
גיליון מספר 583

★
כי תשא
תשפ"ה

שבת

אתווקים

לוננים ותוכן של הארץ אורחים

חפשו את
חובת העלונים
לילדים
מבית דפוס
ספיד

מני קיסר וליאת הסקר

להרשמה לקבלת החוברת
במייל, מידי שבוע.
לחצו כאן

פנים מאירות 8 ירושלים
טל' 02-500-4569
So25004569@Gmail.com

ספיד
דפוס
מהיר
ומתקדם

ר"ת	מוצ"ש	ער"ש	
07:04	06:24	05:11	ירושלים
07:01	06:26	05:26	בני ברק
07:03	06:25	05:17	חיפה
07:02	06:26	05:26	אשדוד
07:03	06:25	05:10	בית שמש
07:03	06:26	05:28	קרית גת
07:03	06:24	05:19	נוף הגליל

מי'פאארט

צום רבי ר' אלימלך

מיט נכספא

חווייה
ברמה
הכי
גבוהה!

נכספה פותחת בפניכם דלת לעולם קסום שבו כל פרט נחשב, עם תכנון מדויק ואש"ל מושלם.

אתם מוזמנים לחוויה שלא ניתן לשכוח, תנו לנו לדאוג לכל הפרטים, כדי שתוכלו להתרכז במה שבאמת חשוב - אויס פוילן אלעס גוט!

יום ה' כ' << יום ב' כ"ד
אדר - ערב אדר - לילה

ליזענסק, קרעסטיר, בעלזא,
מעז'בוז', פרעמישלאן ועוד.

הכול כלול - טיסות אלעל,
כבודה עד 23 ק"ג, אוטובוס מפואר VIP,
אש"ל מלא ברמה הכי גבוהה.

מסלול צ'רטער הלו"ש חזרה לפני/אחרי
שבת במחירים מיוחדים.

**בליווי והדרכת
המגיד הנודע מקו
השגחה כרטית
ר' דוד קלצקין**

**לפרטים
ולתוכניה**

שמעון שיך

053.414.8695

a0534148695@gmail.com

נכספה

א נסיעה צום צדיק

מחויבים לחוויה
מושלמת

השקעה עד
לפרטים הקטנים

אש"ל
ברמה גבוה

תכנון וניהול
מעטפת מלאה

רגע להתבונן

הרב יחזקאל שובקס

מסר שבועי קצר
תשא-פורים תשפ"ה

אורח לרגע

תגובות הקוראים

תגובות על תצוה, בנושא "ההתמקדות בחסר":

ר' יחזקאל, יפה מאד, רעיון יצירתי מאד, אהבתי. כמה שזה נכון, ההתמקדות בחסר היא אבי אבות הבעיות, אשמח שתוסיף לדבר על איפה זה תופס אותנו, ואיך שוכחים את כל הטוב שיש לנו... אני רוצה להוסיף על המאמר. כתבת שקליפת עמלק זו התמקדות בחסר. חז"ל אומרים: "המן מן התורה מנין שנאמר המן העץ הזה". אצל אדם הראשון, להבדיל, היה כל הטוב שבעולם והוא ראה רק את עץ הדעת שחסר לו.

*

מדהים ממש מה שאתה כותב. ילד שגדל באוירה ביקורתית עם אלימות וכו' אז כמו שאתה מתאר, הוא מפתח מנגנון הישרדותי. בשביל להסכים גם בבגרות להתמקד בטוב, הוא יכול לחוות חרדה רק מעצם המחשבה, כי בהרגשה שלו אם הוא לא ידאג לחסרים שלו, אז מי ידאג לו? בוודאי שיש לו אשליה שאם יתמקד בחסר תהיה לו שליטה על זה.

*

הזכרת לי שלפני שנים הייתי קשור עם תרומה מסוימת של ספר תורה, ובשיחה שהייתה לי עם התורם התבטאתי ש'הכנסת ספר תורה זה אירוע מורכב שמתרחש בכמה מוקדים בו זמנים, וצריך להתפלל שהכל יהיה בלי תקלות'. להפתעתי עצר אותי התורם - 'לא! תתפלל שגם אם יהיו אי אילו תקלות, שזה לא יקלקל לך את השמחה'. ונאנים הדברים.

תגובות ניתן לשלוח למייל ptachlo1@gmail.com

אפשר רגע

שו"ת קצר

שאלה: קורה לי משהו מוזר כל שנה. דווקא בפורים בזמן שכולם שמחים, אני מרגיש עצב גדול בפנים. בחוץ זה לא נראה, כי אני רוקד ושמה. אך בפנים מרגיש ההפך ממש.

תשובה: ייתכנו כמה אפשרויות להסביר את המצב.

1. לעתים דווקא המצב הקיצוני לצד אחד, מדגיש את הצד השני. כמו, כאשר החדר מואר בעוצמה, אפשר לשים לב לכל מיני כתמים על הקיר. דווקא בזמן שאתה מביע את השמחה באופן מופגן כל כך, אתה יכול להרגיש חזק יותר את העצב בפנים.
2. החוויות שלנו בפורים ובכל החגים, מושפעות מההיסטוריה שלנו. אצל רוב הילדים חג הפורים נחוה כחג של שמחה, לא אושר, של הנאה. אך לא אצל כולם. יש ילדים, שאצלם זה דווקא היה מלווה בחוויות קשות. לעתים, בגלל תחפושת מבזה, הרגשת קיפוח בכיתה וכד'. לעתים בגלל אירועים קשים שארעו באותו יום. אם זה הענין, חשוב לטפל בזה. ואז לפתוח את הלב לחוויות חוויות רוחניות חדשות.

שאלות ניתן לשלוח למייל ptachlo1@gmail.com

לראות את העולם דרך היין

בוא נבין קצת את התהליך מבחינה פיזיולוגית-רגשית. כאשר אדם שותה יין או כל אלכוהול אחר, מתרחש שינוי בפעילות המוחית, ובעקבות כך משתנה גם החוויה הנפשית. את התהליך אפשר להסביר בשלושה שלבים פשוטים:

1. הפחתת השליטה העצמית:

מבחינה ניורולוגית, האלכוהול משפיע על האונה הקדמית במוח. זו שאחראית על שליטה, ביקורת עצמית ושיפוט חברתי.

הפעילות באיזור הזה יורדת כאשר אנחנו שותים יין, ולכן אנחנו חווים פחות שליטה עצמית, פחות ביקורת עצמית, ופחות עיסוק בפרטים שליליים או מפריעים.

2. הפחתת רגשות שליליים:

ניתן לחוש בבירור, כיצד הרגשות השליליים הולכים ומאבדים משמעות. כאילו הולכים וקטנים, הולכים ומיטשטשים.

אנו יודעים שרוב הרגשות שליליים (כמו: כעס, אכזבה, תסכול, לחץ) קשורים לביקורת עצמית, לשיפוטיות, וגם לצורך בשליטה. כאשר ביקורת זו נחלשת - באופן טבעי הרגשות הללו הולכים ופוחתים.

3. מיקוד חיובי מוגבר:

כבר כתבנו (בפרשת תרומה), כי הרגשות השליליים הם נוכחים יותר, עוצמתיים יותר, וזמניים יותר. אך ברגע שהרגשות השליליים פוחתים, תופסים את מקומם הרגשות החיוביים. פתאום שמים לב ל'יש' הגדול במקום ב'חסר'.

וכאשר ישנה התמקדות ב'יש', הלב מתמלא שמחה, אהבה, קירבה.

מה שקורה הוא, ששתינו כוס יין ופתאום אנו מגלים עולם הרבה יותר נעים, הרבה יותר חווייתי, הרבה יותר מאושר.

פתאום אנו רואים את עצמינו באור אחר לגמרי. רואים את הטוב שבנו. רואים את המשפחה שלנו באור חיובי ושמח. פתאום מרגישים הרבה יותר אהבה ורצון לקירבה. וראה זה פלא, גם מרגישים חיבור רוחני גבוה, רצון להיות יותר קרוב לד'.

[הערות אגב:

לחוויות המתוקות הללו יכול להיות גם סיום רע.

1. למי שנמצא בתפקיד אחראי. יחד עם שחרור הביקורת והשליטה, יחוה גם חווה קלות-דעת לסכנות. במצב מסוים, גם לא יחוש לחיי אדם.

2. שתייה מוגזמת ללא שליטה. תביא להעדר מוגזם של בושם ושליטה.

ומכאן להתבוננות והשתנות]

*

בפורים יש אכן מצווה לשתות יין. "חייב אינש לבסומי". אך כמו בכל החגים עלינו לקחת לעצמינו צידה לדרך לכל השנה. בפורים יש לנו אכן את ההזדמנות לחוות את העולם בלי הנוכחות של השופט והביקורת שבקרבנו. אך המטרה העיקרית שניקה ממנו שמחה ונעימות לכל השנה. אחרי שזכינו לחוות את הרגעים המתוקים הללו, שנרצה להמשיך הלאה לכל השנה. להשתחרר קצת מהשיפוטיות שלנו, מהביקורתיות שלנו, ולראות את עצמינו, את המשפחה שלנו, ואת כל העולם, בעיניים טובות, אהבות, ומקרבות.

א גאנץ יאר פרייליך.

סעודת פורים תיכף מתחילה. השולחן ערוך. עמוס בכל סוגי הדגים. מבושלים, אפויים ומעושנים.

תיכף כל המשפחה תופיע כאן. הילדים הנשואים, ואיתם הנכדים המתוקים. כל אחד בתחפושתו המקורית. דלת הביתה נפתחת, ומני אז בכל כמה דקות משפחה נוספת נשפכת פניה. זו מבני ברק, זו מבית שמש וזו מאלעד. כל אחד תופס לו כסא או מרצפת. העיקר, שימצא לעצמו נחלה לכמה שעות.

הסבא יושב בראש השולחן במקום השמור לו. סוקר את פני כולם. הנה יכול לאשר לעצמו בסיפוק רב. כולם כאן ברוך השם.

חולפות כמה דקות, עד שהוא קולט את מה שאירע. אופה!!! מישוהו כאן חסר. מישוהו נכבד מאוד. מישוהו שבלעדיו לא מתרחש כלום במשפחה.

זה אותו אחד שתמיד יושב הכי קרוב אליו. רוכן סמוך לאוזנו. לעתים מימיני, לעתים משמאלו. לוחש כל הזמן. נו, איך קוראים לו? - מגרד את פדחתו. מנסה להיזכר. שם פחות נפוץ.

הנה נזכר: "היושפט". בדיוק ככה שמו. בן לווייתו כבר שנים ארוכות. תמיד שופט בביקורתו כל צאצא במשפחה. יש לו מה לומר על כל אחד.

(תראה כמה הוא מזומן. לא רואה מה עם הילדים שלו?)

'כמה הוא קולני! כל הזמן מדבר. נו, שישתוק כבר!'

'איזה פושטק! איזה מין התנהגות זאת!'

היום יהושפט נעדר. אין מי שילחש לתוך אוזנו ופתאום הוא רואה את החן והיופי של כל אחד. ובכלל, אין מין רוגע השתלט עליו.

הנה... פתאום נשפכה כוס קולה ממש לידו. על הקפוטת שלו, על הכסא, גם לתוך הצלחת שלו. "הכול בסדר! - הוא שומע את עצמו מרגיע את כולם - לא קרה כלום".

איי, מה קורה כאן? איפה יהושפט שלוחש זעם במקרים של חוסר זהירות???

והנה מוישלה הקטן. אפודולף, ידיד מרוחות שוקולד. "בוא אלי מוישלה! - קורא לו הסבא בחיבה - מה נשמע? למה התחפשת?" נשיקה במצח. רוק של אהבה מרטיב את האיזור.

וואו, מה קורה? איך לא נגעל מהלכלוך???

והנה בערי נעמד לדבר. הכין דרשה פורימית. הסבא מקשיב מלא נחת וקורן מאושר. בקולות שריקה אף מביע התפעלות.

זה מפליא כל כך. איה יהושפט שישפוט, שיבקר, שימצא חסרונות???

והנה יוסלה ניגש לסטריאו. מגביר את הווליום עד הסוף. קולות שירה מחרשים אוזניים. סבא נהנה, מוחא כפיים. תיכף מתרומם ומתחיל לרקוד. ריקוד פרוע - יש לציין. עזרת נשים מוזעקת להתבונן בפלא הגדול.

איפה יהושפט שתמיד מנמך ווליום? שבקושי מרים את רגליו? שלעולם לא מתפרע?

זה לא סוד כמוס כל כך, לאן נעלם יהושפט. הוא נמוג יחד עם אדי האלכוהול. שתי כוסות יין שתה הסבא, וראה זה פלא!

*

אני שיכור?!

באחת משנותיי כבחור, בזמן המשתה שערכו בישיבה ביום הפורים, השתכר אחד הבחורים בצורה שלכולי עלמא כבר יצא ידי חובת מצוות היום. אחד מחבריו משך אותו החוצה מחדר האוכל לכיוון הפנימייה כדי למנוע ממנו להזיק לעצמו, אך השיכור הנ"ל לא הסכים לקבל את העזרה, הוא התנגד להוצאתו מאיזור המשתה, הוא רצה להמשיך במצוות היום וגם טען בתוקף: "לא יצאתי ידי חובה!". החבר הנאמן המשיך במלאכתו והוביל אותו לפנימיות שם הורה לו לשטוף את עצמו על מנת להעביר את שכרותו, אך השיכור נשאר עם טיעונו: "עוד לא יצאתי ידי חובה! אתה מונע ממני לקיים את מצוות פורים!" ורק כדי להוכיח התחיל לצעוק: "ארור המן! ברוך מרדכי! ארור המן! ברוך מרדכי! לא יצאתי ידי חובה! המן ארור ומרדכי ברוך – תן לי להמשיך לשתות!". איני יודע כמה זמן הוא המשיך לצעוק ולצעוק על כך שעדיין לא שתה מספיק כדי להתבלבל בין ארור לברור, אך התחלנו בכך שיצא ידי ספק לכולי עלמא, והוא טען, לכאורה בצדק, שעדיין לא קיים את המצווה, עם מי הצדק?!

לפני שנענה על השאלה הזאת, נשאל שאלה אחרת: מה הרצון המשותף לכולנו? מה אנחנו באמת רוצים? מהו אותו רצון פנימי שברגע שמסירים את כל הקליפות והמסכות הוא זה שנמצא שם? כיהודים שומרי תורה ומצוות, אותו רצון יחיד צריך להיות ברור לנו, עמוק מתחת למחשבות על גדולה וכבוד – ולא משנה באיזה תחום, עמוק יותר מהרצון לנחת ושלווה – בכל התחומים, גדול יותר מכל תאוה רגעית ומעל לכל שאיפת חיים, ברגע שנעצור ונחשוב נגיע כולנו לאותה התשובה, כולנו עמוק בפנים רוצים דבר אחד עיקרי בחיים – לעשות רצון ה'.

לכל אחד הטבע שלו, התכונות והאופי המיוחד לו, דברים אלו מושכים כל אחד לכיוונים שונים בעבודת ה'. הקב"ה צריך את כולם כדי להשלים את הפאזל הגדול של העולם ולכן ברא אותנו שונים עם תכונות מגוונות. כתוצאה מהשוני והגיוון הזה נוצרים גם הבדלים בתפיסת העולם ובקושי או בקלות בקיום מצוות שונות. למשל העצלן יצטרך לעמול קשה על מנת לעבוד את ה' בזריזות, בעוד התאוותן יתקשה דווקא בזהירות מלעבור על לאוין וכן הלאה. כל אחד עם הטבע שלו ולמרות הקשיים ישתדל בכל מאודו לקיים רצון ה', ויתאמץ בכל כוחו לגרום נחת לבורא. כל אחד ימצא את הדרך שתתאים הכי טוב לתכונותיו ויכולותיו, בה יוכל לעשות הכי טוב את רצונו יתברך.

אבל לפעמים אין לנו בחירה. לפעמים למרות שאנחנו יודעים שאין המשימה העומדת מולנו יושבת בדיוק על כוחותינו, אנחנו יודעים שחייבים אנחנו לבצעה, שאין מנוס מלקיימה. זה המצב בפורים – שני ניסים התרחשו מקבילים אירעו במגילה, נשזרו זה בזה סיפור רשעותו של המן, רצונו להשמיד להרוג ולאבד את כל היהודים, ועד

לתלייתו על העץ יחד עם בניו. וסיפורו של מרדכי היהודי, מישיבתו לבוש בשק בשער, דרך הנחיותיו לאסתר המלכה ועד לעלייתו לגדולה והפיכתו את הרעה לטובה, את האבל – ליום טוב.

על שתי הטובות עלינו להודות לקב"ה, על נפילתו של המן ועל עלייתו של מרדכי, אך הבדל מהותי יש בין שני סוגי ההודאות, בין שתי הזכירות: בעוד שאת מרדכי זוכרים לטובה, מהללים את צידקותו, משבחים את מעלתו ומרוממים על ידו את עם ישראל הדבקים בה' ובתורתו, הזיכרון של המן משולב עם "זכור את אשר עשה לך עמלק", עם מצוות מחיית זכר עמלק, הזיכרון הזה מלווה ברגשי נקמה ונטירה.

אומר ה"דבר יואל" – יהודי שטבעו ישר, שהוא רוצה טוב ורוצה להשפיע טוב, כשצריך להזכיר ולהיזכר במרדכי היהודי, כאשר צריך הוא לומר "ברוך מרדכי" זה דבר קל עבורו, הרי רגיל הוא לעשות טוב, להשפיע טוב ולראות טוב, ובנקל ישבח את הצדיק ואת מעשיו. אך, כאשר צריך להזכיר את המן, כאשר צריך לעורר אצלו את רגשות הנקם באומרו "ארור המן", יהיה לו קשה להתחבר לכך בכל ליבו. אבל כיוון שהוא יודע שזה רצון ה', וכמו שאי אפשר בלי רוממות הטוב כך אי

אפשר בלי הכנעת הרע, מבטל הוא את כל החשבונות. לעומתו, יהודי שהוא בטבעו לוחמי, נטרן ונקמן, כאשר מגיעה לו ההזדמנות להשתמש במידות אלו כדי לעבוד את בוראו, הוא עושה זאת בשמחה ובקלות וישר בלב שמח "ארור המן", אך כאחד שלא מרבה לראות את הצד הטוב יתקשה כאשר יצטרך להמשיך ולשבח "ברוך מרדכי". ואמנם הדוגמאות קיצוניות אך אין אחד שליבו לא נוטה יותר לצד אחד מבין השניים, אבל כל זה נכון בזמן שהאדם הולך אחר הטבע – דווקא אז אין ביכולתו לעשות בצורה את שני הצדדים כי טבעו ואופיו מושכו לצד אחד יותר מן הצד השני.

אבל כשהאדם שותה, היין משכח ממנו את כבלי אופיו וטבעו, וחושף את הרצון הטבעי הנטוע בו, והרצון הזה כמו שאמרנו הוא אחד שווה אצל כולם – לעשות רצון הבורא. וכך היא מחשבתו הפנימית של האדם ונעתיק במדויק את ה"דבר יואל": "ואכן איני רוצה בשום ענין, רק ברצון הבורא ב"ה, ואיני צריך לשום ענין אחר זולת זה, ורק שהשי"ת יעזור שממני יצא לפועל מה שהוא ברצוני ית"ש, ומצד עצמי איני יודע מאומה ואני סומך עצמי על השי"ת והוא יעשה עמי מה שיעשה עמי, שאתנהג עצמי באופן כזו שיצא ממני מה שהוא רצון הבורא ית"ש וזולת זה איני זקוק לשום ענין".

כאשר אדם רוצה רק לעשות רצון ה', כבר אין משמעות לנטיה אל הארור המן או הברוך מרדכי, כי שניהם מהווים את רצון ה' ואין חילוק ביניהם מהבחינה הזאת. וזאת הכוונה במה שציונו חז"ל "חייב איניש לבסומי בפוריא עד דלא ידע וכו'" כיוון שאחרי השתייה האדם מגיע למצב שאינו יודע כלום ואינו רוצה כלום חוץ מדבר אחד – לעשות רצון ה' בשלמות ואז כבר לא מבחין בין ארור המן לברוך מרדכי. שנזכה כולנו לקיים את רצונו בשלימות בפורים – ובכל השנה!

פני עין חמד

יזכא אור י"י בית הכנסת לבנות "עין חמד" - מכללת ציון

פרשת פי תשא - לחיות על קדוש ה'

"אם נא מצאתי חן בעיניך ה'... כי עם קשה ערף הוא וסלחת לעונו" (שמות ל"ד, ט')

עם קשה ערף הוא וסלחת לעונו" (שמות ל"ד, ט'). צריך להבין, חלק מהטענה כנגד בני ישראל שהם עם קשה ערף, כיצד משה הופך את הדברים לסנגוריה?

על פי האמור לעיל, משה רבינו אמר לקב"ה, נכון שחטאו בחטא העגל חטא גדול. אולם ריבונו של עולם, מה שאתה טוען שהם עם קשה ערף, תסתכל על הצד החיובי שבדבר. הם עקשנים עם 'חוט שידרה' שמוכנים למות בשבילך על קידוש ה'!

לחיות על קידוש ה' מעלתו גדולה ממסירת הנפש! התורה כותבת: "והאֱלֹקִים נִסָּה אֶת אֲבֹרָהֶם" (בראשית כ"ב, א'), מדוע התורה לא מזכירה את יצחק? אלא יצחק מסר נפש על קידוש ה' פעם אחת! אבל אצל אברהם זה לחיות על קידוש ה' ולהתמודד עם המציאות יום יום בתור אב שכול!

הרמב"ם כותב (פ"ה מ"סודי התורה ה"א) מהו קידוש השם? "היה דיבורו בנחת עם הבריות, ומקבלם בסבר פנים יפות, ונעלב ואינו עולבן, מכבד להם ואפילו למקילין לו, ונושא ונותן באמונה... הרי זה קידוש את ה' ועליו הכתוב אומר: "וַיֵּאמֶר לִי עֲבָדִי אֶתָּה יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בָּךְ אֶתְפָּאֵר" (ישעיהו מ"ט, ג').

בברכת שבת שלום
הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א
רב הקהילה מבשרת ציון

זמני לכת

זמן	כניסת לכת	צאת לכת	יציאת חמ
י"מ	17:11	18:23	19:06
י"א	17:29	18:21	19:03
י"ב	17:30	18:23	19:04
י"ג	17:30	18:23	19:05

הצלחה בגו"ר

יצחק אריאל בן טובה
שמואל אימן בן אסתר זרי
מאיר ישראל בן רחל ברכה-
ליאור יהושע סומך וב"ב
יהודה אריה בן רחל ברכה
רון אברהם וב"ב
רחל ברכה בת פדילה דליה
נעם יצחק בן רחל ברכה
יוסף ליאור בן דליה אפרת-
שלמה ודנה דוד וב"ב
י.מ.ש כדורי
שולמית ומרדכי חיים דויטש וב"ב
עמית בן אהרון וב"ב
נתנאל בן גינה

דיווג הגון וכשר במהרה

אורן חיים בן אלן אסתר
תרצה בתי בת ימנה נינט
אילן בן ג'ולייט
אנאל חביבה בת שולמית
מיטל בת מלכה
טליה עדן אסתר בת שולמית
שירי ימנה בת שולמית
שושנה שירה בת סילביה
אברהם גורג' בן דליה אפרת
סיון רבקה בת אלן אסתר

זרע קודש בר קיימא

גלית בת מסודי
אילנה בת רחומה
סיון בת אסתר
דניאל בן שרה
נעמה בת יפה
אסף בן סופיה
לימור בת פרידה
אליהו נזרי בן ימנה
שמואל אימן בן אסתר זרי
רחל מרים בת יהודית
אושרית בת שושנה
דגנית בת שושנה
מיטל בת שושנה
דרור בן סופיה

רפואה שלמה

מאיר ישראל בן רחל ברכה
ימנה יזרי בת סטה-
מרדכי יזרי בן פרח-
סימית בת סוליקה
אורן בן אסתר
נעם יצחק בן רחל ברכה
שירה שילת בת אורי
לביא ישראל בת תמר חיה
מוריה בת רחל ברכה
יהודה אריה בן רחל ברכה
יפה בת שרה-הצלחה ורפואה
משה בן דנימה
רפאל משה בן רחל
רחל ברכה בת פדילה דליה
רונית בת סבירה
רפאל אבידן בן תקווה
בנימין בן ברכה
נעימה בת שרה
נעם אלימלך בן אושרית-
לימור בת פרידה
מאיה בת עדי
יהודית אסתר פראדל בת חיה-
ימים

העלון מוקדש לעילוי נשמת משה בן גורג'יה ז"ל

לעילוי נשמת אדי אדוניו מזרחי בן שרה סרח
לרפואה שלימה לנוריאל בן אסתר
לרפואה שלימה לאיידה חיה בת אסתר נועה בת אסתר ולילד אורי חיים בן שלי

אנחנו קוראים בפרשה: "רְאִיתִי אֶת הָעָם הַזֶּה, וְהִנֵּה עִם קָשָׁה עֵרְף הוּא" (שמות ל"ב, ט'). וכן בהמשך "כִּי לֹא אֶעֱלֶה בְּקִרְבְּךָ, כִּי עִם קָשָׁה עֵרְף אַתָּה פֶּן אֶכְלֶךָ בְּדֶרֶךְ" (שמות ל"ג, ג'). "וַיִּמְהַר מֹשֶׁה וַיִּקְדֹּ אַרְצָה וַיֵּאמֶר, אִם נָא מִצְאֲתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ ה', יֵלֶךְ נָא ה' בְּקִרְבִּינוּ כִּי

זש"ק, פרנסה טובה ובריאות איתנה
לאליהו יזרי בן ימנה וגלית בת מסודי

להצלחת אברהם גורג' בן דליה אפרת וב"ב
לרפואת הנפש והגוף של יהודה אריה בן רחל ברכה

לע"נ פיבי בת מזל ע"ה ונועם בן אורנה ז"ל

שואל ומשיב בהלכה - בשר וחלב - חלק ב'

מה דין בשר בהמה שבישלו בחלב טהור האם מותר למכור לגוי או לתת לכלב?

שאלה: ?

תשובה: !

להלן סיכום ההלכה מפי ר' אליהו חיים פנחסי, רבנות מקומית מבשרת מתוך ספרו 'הכשרות למעשה':

בשר בהמה שהתבשל בחלב טהור ונאסר בהנאה, אסור לתת את הבשר או למכור לגוי ואפילו אינו מכירו כלל, וכן אסור להשליך אותו לכלבו שמזונותיו עליו. גם כאשר הכלב של הפקר שאין לו הנאה ממנו, יש אוסרים. הערה: מכיוון שדינו שנאסר בהנאה, השו"ע (או"ח סימן תמח ס"ו) כתב לעניין חמץ שנאסר בהנאה, אסור ליתנו אף לכלב של הפקר. כן דעת רבים מרבנותינו האחרונים הביאים הגרי"ח בשו"ת רב פעלים ח"ג (חיו"ד סימן ה), כ"כ הראש"ל בספרו הליכות עולם ח"ז (עמוד יא). כאשר יש ספק אם נאסר בהנאה, מותר לתת לכלב של הפקר. ע"ע בשו"ת יביע אומר ח"י (עמוד שנה).

יש מי שהתיר. מקורות: בפתחי תשובה (יו"ד סימן צד סק"ה) הביא בשם הגאון מקור חיים, דווקא בחמץ בפסח הדין שאסור לתת לכלב של הפקר, מה שאין כן בשאר איסורי הנאה מותר להשליכם לבהמת הפקר או לגוי שאינו מכירו. כך דעת הגרי"ש אלישיב זצ"ל. הובא בשו"ת ישיב משה-טורצקי (עמוד צט).

כן הדין שאסור להשליכו לים עבור דגים, אלא יזרוק אותו לפח האשפה הנמצא ברשות הרבים או ישפכנו לבית הכסא. מקורות: עין שו"ע (או"ח סימן תמח ס"ו) לעניין חמץ שעבר עליו הפסח שנאסר בהנאה, אסור אפילו לבהמת הפקר. הכנסת הגדולה כתב (סימן פז הגה"ט אות י) שלא יזרקנו לרחוב של רשות הרבים, אפילו כשאין שם כלב. יש מקילין בכלב של הפקר, עיין הליכות עולם ח"ז (עמוד יא). להשליכו לפח ברשות הרבים, נראה שאם הוא מונח בשקית סגורה היטב שאין חשש שיאכלוהו חתולים וכדו' נראה דשרי, בפרט שלאחר שמגיעה האשפה לאתר הפסולת, הכל יהיה תחת ערימה של פסולת והוי כקבורה. טוב שישפוך מעט חומר פוגם. כך הביא בשו"ת וישמע משה ח"א (עמוד רמז) בשם הגרי"ש אלישיב זצ"ל.

אדם שמצא עבודה במסעדה של גויים וחלק מהעבודה שיצטרך לבשל בשר וחלב, אסור לו לעבוד שם. גם אם לא מבשל בשר בחלב ממש, אלא מבשל את הבשר בסיר חלבי בן יומו אסור, אבל כאשר סיר החלבי אינו בן יומו מותר. מקורות: מכיוון שמסעדות של גויים משווקים בשר פרה נבילה או טריפה, איסור בישולם עם חלב מן התורה. עוד יש לאסור שמא יבוא לאכול, כמ"ש בשו"ת משיב הלכה-טויבר (סימן צ) באופן שהמאכלים מוכנים לאכול ובנקל יוכל לטעום. הביא סימוכים משו"ת תשורת שי ח"ב (סימן קפד) שאסור לבשל לגוי דבר האסור באכילה, שמא יבא לאכול ממנו. כ"כ לאסור בשו"ת בית יצחק (יו"ד סימן קמג).

מי מחזיק את מי

הרב אליהו דיסקין סיפר סיפור נורא: לפני למעלה מארבעים שנה היה בחור באמריקה שלמד בתיכון. הנער היה מוכשר והאבא רצה שלאחר התיכון ילמד באוניברסיטה כי הוא רצה שיהיה לו 'תכלית' שיהיה עו"ד או רופא וכו'. הבן חשקה נפשו בתורה הקדושה ולכן הוא אמר לאביו: "אבא, אני רוצה ללמוד תורה". האבא אמר לו: "אני מוכן שתלמד תורה שנה אחת אבל לאחר מכן תלך ללמוד באוניברסיטה". הבחור הסכים ונסע לארץ ישראל. שם זכה ללמוד אצל הגה"צ רבי אליהו לופיאן בכפר חסידים בשנתו האחרונה. אחרי שנה הוא נאלץ לחזור לביתו בחו"ל. מאחר שהוא לא רצה לבזבז את שנותיו בלימודי הבל הוא פנה אל אביו ואמר לו: "הרי עוד מעט כבר אני מגיע לשידוכים. תן לי ללמוד תורה עד החתונה. אני מוכן ללמוד כאן בלייקווד ולא לנסוע לארץ ישראל". אביו אמר לו: "אני מוכן אבל בתנאי אחד - יותר מזה אתה לא מבקש. אחרי החתונה אתה הולך לאוניברסיטה".

הבן הסכים. אחרי כמה חדשים הוא אכן התארס, בין האירוסים לחתונה הוא התחיל לאבד את מצב רוח מכיוון שידע שאחרי החתונה לא תהיה לו שום ברירה והוא יהיה חייב להפסיק ללמוד. מיום ליום שמחת חיים שלו נעלמה. האבא ראה ולא ידע מה לעשות, מצד אחד הוא רוצה את טובת בנו שיהיה לו מקצוע ביד, מצד שני הבן לגמרי מאבד את חדות החיים.

ככל שהתקרב זמן החתונה הבחור שקע יותר בעצבות. יום לפני החופה האב קרא לבנו ואמר לו: "אני יודע בדיוק מה עובר עליך, אני רציתי את האושר שלך, אבל אני רואה שאתה לא מאושר מזה. דיברתי עם אמא. החלטנו שיותר חשוב לנו שתהיה שמח, לכן חמש שנים אחרי החתונה אתה יכול להמשיך ללמוד כאברך בלייקווד ואנחנו נפרנס אותך 'קסט' חמש שנים על שולחנו. שבועיים אחרי החתונה האבא קיבל ל"ע דום לב, הוא היה במוות קליני. הרופאים לא נתנו לו שום סיכוי. בניסי ניסים האבא חזר לאיתנו וגם תפקד כרגיל. בדיוק ביום שנגמר חמש שנים מהחתונה האבא קיבל שוב דום לב, אבל הפעם הסתלק לבית עולמו! אמרו: "אם היה יודע מי מחזיק את מי, היה לוקח על עצמו חמישים שנה!". בנוסף כל החמש שנים כולם חשבו שהאבא מחזיק את בנו, אבל אחרי מה שקרה, נוכחו שהבן הוא הוא החזיק אביו! "עץ חיים היא למחזיקים בה". (מעובד מתוך 'ציוני תורה')

עושה אירוע שמחה באולם שמחות וברצונך להפוך אותו לכשרות "מהדרין-גלאט?"

צוות משגיחים תלמידי חכמים ידאגו לכך בכל איזור בארץ. ההשגחה החל מזמן אספקת הבשר ועד למנה האחרונה. בפיקוחו של הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א 052-6329144 (הנייד באישור ועדה רוחנית)

לשמיעת השיעורים של הרה"ג אליהו פינחסי יש להתקשר 073-3718395

קו לעניית 'אמן' ו'אמן יהא שמיה רבה' לאחר שיעור תורה- בזמן אמת מספר פעמים ביום 02-313-7905

העלון נמצא בחובות גדולים. בעל בית-הדפוס העלה את מחיר ההדפסה בבת אחת ב-220 ₪ לכל הדפסה מי שיוכל לעזור, תבוא עליו ברכת טוב. למעוניינים לעזור נא להתקשר 052-7652084 או לשלוח מייל PnineEH@gmail.com

מינויים

לקבלת העלון חנים במייל מדי שבוע, יש לשלוח בקשה למייל

PnineEH@gmail.com

הקדשת העלון

ניתן להקדיש את העלון לעילוי נשמה, רפואה שלמה, הצלחה, זיווג הגון,

חזרה בתשובה וכו' נא לפנות לליאור בטל' 052-7652084

כתובת המערכת: עבור ליאור עצמון, רח' הבושם 26 א.ת.ד. 83375. מבשרת ציון. מיקוד 9076926

לשאלות בהלכה

נא לפנות לרב אליהו פנחסי

בטל' 052-6329144

(הנייד באישור ועדה רוחנית)

אם ראשונים כמלאכים – האדמו"ר הרב אברהם פרידמן מפרהוביטש זצ"ל

האדמו"ר הרב אברהם פרידמן מפרהוביטש זצ"ל - נולד בשנת ה'תקמ"ז (1787) כבן בכור להוריו. בבית נקרא על שם זקנו הרה"ק ר' אברהם המלאך זיע"א. הנהגתו היתה בקדושה ובפרישות. בני דורו קראו לו 'המלאך הקטן'. בערב סוכות שנת ה'תקס"ג (1802) נפטר אביו (בגיל 34).

רבינו היה אז כבן שש-עשרה. למרות גילו הצעיר רבינו נבחר למלא את מקום אביו כאדמו"ר בעיר פרהוביטש שבאוקראינה. עוד באותו היום ליל חג הסוכות רבינו ערך את שולחנו עם אלפים מהחסידים של אביו שנשארו בעיר לאחר ההלוויה.

מעבר לעול ההנהגה של אלפי חסידים שציפו למוצא פיו רבינו היה עליו לדאוג לכל צרכי משפחתו ובפרט לדאוג לחינוך אחיו הקטנים שהקטן שבהם היה בן שבע שנים בלבד בעת פטירת אביהם. רבינו דאג להם בחום ולבביות. אחיו הקטן רבי ישראל שלימים התפרסם בזכות עצמו כאדמו"ר רבי ישראל מרז'ין העיד על רבינו כי הוא נמנה בין אותם הצדיקים שהיו דבוקים תמיד בה' יתברך ללא הפסק אפילו של רגע.

בעל רוח-הקודש. רבים פנו אליו ונושעו. נפטר בי"ז אדר ה'תקע"ו (1816). חי כ-29 שנים בלבד עם מפעל חיים כשל זקן. ציונו בעיר פרהוביטש שבאוקראינה ליד ציונו של אביו. לאחר פטירתו מאחר שהיה צעיר לימים אימו, מרת חווה הלכה לאדמו"ר הרב אברהם יהושע השיל מאפטא ושאלה אותו: "מפני מה מגיע לי שבני ימות בחי"י?". הרב הקדוש ענה לה: "**בן הגיעה למדרגתו הגבוהה ביותר שאפשר להגיע, מה עוד היה לו לעשות בעולם הזה?**".

סבא (מצד אביו): רבי אברהם המלאך. **אביו**: ר' שלום שכנא מפרהוביטש המכונה 'רבי שלום הגדול'. **אמו**: מרת חוה (בת רבי אברהם מקאריסטשוב). **נשותיו**: בתו של רבי יוסף משה מקרוסנא (זיווג ראשון), בתו של הרב קבלינסקי (זיווג שני). **ילדיו**: לא היה לרב ילדים. **מספריו**: **יעירין קדישין** - מדברי תורתו.

בערב סוכות שנת ה'תקס"ג אביו נפטר. רבינו היה אז כבן שש עשרה. למרות גילו הצעיר רבינו נבחר למלא את מקום אביו כאדמו"ר בעיר פרהוביטש שבאוקראינה. עוד באותו היום, ליל חג הסוכות רבינו ערך את שולחנו יחד עם אלפים מחסידיו אביו שנשארו לאחר ההלוויה.

בעת עריכת השולחן רבינו היה בשמחה עצומה. אמו שאלה אותו: "שמחה זו מה עושה? רק לפני כמה שעות היינו בהלוויתו של אבא!". רבינו ענה לאמו: "אם היית רואה את מקומו של אבא בגן עדן, גם את היית שמחה".

הרה"ק רבי משה מבאיאן זי"ע (חתנו של הרה"ק רבי מנחם נחום מבאיאן - טשערנוביץ זי"ע) סיפר על רבינו: פעם מלכות הרשעה גזרה על היהודים שגרו בכפר לעזוב את המקום ולעבור לגור בעיר. אנשי הכפר באו לרבינו והתחננו בפניו שיבטל את רוע הגזירה. רבינו אמר להם שיבואו אליו שוב בראש חודש.

כשאנשי הכפר באו אליו בראש-חודש רבי אברהם היה לפני נטילת ידיים לסעודה. רבינו אמר: "חז"ל (חולין ס:) הסבירו: 'מה נשתנה שער של ר"ח שנאמר בו לה', אמר הקב"ה שער זה יהא כפרה על שמיעטתי את הירח', והעניין לאכול סעודה בראש חודש הוא משום שהשולחן דומה למזבח ואכילה כקורבן ונמצא שבזה אנו מכפרים כביכול על שהקב"ה מיעט את הירח, וידוע שבני ישראל נמשלו לירח".

"אם הפריץ יגרש את יהודי הכפר ממקומם נמצא ששוב ימעטו את הירח ר"ל לבני ישראל שנמשלו ללבנה". רבינו הפטיר: "אני לא עושה סעודת ראש-חודש" ושהה מעט ושקע במחשבותיו ובהרהורי הקדושים. לאחר מכן אמר להם: "אתם יכולים לשוב לביתכם כי הגזרה התבטלה", ואכן כך היה. (הסיפור מעובד מתוך 'זכרונם לברכה' מאת הרב אהרון פרלוב)

דוד רבינו, הרה"ק רבי אריה לייב מבנדר (אחיו של הרה"ק רבי משה מסאווראן זי"ע וגיסו של רבינו רבי שלום שכנא מפרהוביטש זי"ע). היה מגדולי תלמידי אביו הקדוש ומהמקושרים אליו ביותר). כשראה שמינו את רבינו במקום אביו הקדוש בגיל שש-עשרה שנים בלבד בהתחלה ערער על נשיאותו של רבינו.

הוא נסע אליו במיוחד כדי לבחון אותו ולעמוד על הנהגתו. כאשר הגיע לפרהוביטש רבינו כיבדו בכבוד גדול. כשישב בביתו לפני השולחן הביאו לפניו כיבוד לכבודו. לפתע רבינו רפרף בעיניו והתחיל לומר תורה על הפסוק: "תורה אחת ומשפט אחד יהיה לכם ולגר הגר אתכם" (במדבר טו, טז). רבינו הקשה- למה גבי תורה כתוב 'אחת' ולגבי משפט כתוב 'אחד' והאריך בזה במשך שעותיים. הרה"ק רבי אריה לייב מבנדר סיים ואמר: "שכחתי לטעום מהכיבוד שהעמידו לפני מרוב עמקות שאמר בתורה הזו". (מעובד מתוך 'כרם ישראל')

הרה"ק רבי ישראל מרז'ין העיד על רבינו (אחיו): "רבינו נמנה בין אותם הצדיקים שהיו דבוקים תמיד בשם יתברך שמו בלי הפסק של רגע". פעם אחרת התבטא על רבינו ואמר: "אלמלא היה איתי בחיים אחי הגדול רבי אברהם, היינו יכולים לקרב הגאולה בביאת משיח צדקינו". (מעובד מתוך 'דעת משה')

הרה"ק ר' אברהם יהושע העשיל האוהב ישראל' ראש שושלת אפטא זיע"א העיד על רבינו, שיכול להביט מסוף העולם ועד סופו. (הסיפור מעובד מתוך 'נר ישראל')

צדקה תציל ממוות

המורחבת יש בית שחסר בו מזון בסיסי? האם מישהו מהאחיינים או מבני הדודים, נמצא במצב כה דל, עד שילדיו הולכים לישון בלי ארוחת ערב מסודרת?"

האחיין נשבר ופרץ בבכי. הוא סיפר כי זה המצב בביתו. אתמול ילדיו הלכו לישון ללא ארוחת ערב, והבוקר יצאו למוסדות הלימוד ללא לחם בתיק!

הגיס זעק לתוך השפופרת: "אל תדאג, אני מטפל בזה עכשיו!". הגיס בכל כוחו רץ לסופרמרקט הקרוב, מילא שתי עגלות עמוסות בכל טוב, לחמים שונים, מוצרי חלב, ממרחים, פירות וירקות, קופסאות שימורים, מוצרי מזון קפואים והוסיף גם ממתקים, שילם בקופה, והוביל את הכל אל ביתו של האחיין, להשביע נפש עוללים רעבים ללחם!

משם, הגיס שב במרוצה לבית הרפואה מתוך דאגה ומתח לגורלו של החולה. שוב הוא ניצב מחוץ לחדרו, ממלמל פרקי תהילים ומצפה לנס, שהרופאים כבר לא האמינו שיקרה. אבל הוא קרה.

לא חלפו כמה שעות והלא יאומן התחולל. לפתע החולה התעורר, פקח את עיניו והתיישב על המיטה! הרופאים רצו אליו, הדבר הפך לשיחת היום במחלקה: **חולה שנראה כי הורדם הרדמה מלאה אשר ממנה כבר לא יקום, לפתע פתאום שב לחיים!**

כעבור מספר ימים החולה השתחרר מבית הרפואה ומודה לקדוש ברוך הוא על הנס הפלאי ולצוות המסור על המאמצים המרובים, כשהוא לא שוכח להודות לגיס היקר - שנקט יוזמה, פתח שערי שמיים והעניק לו חיים במתנה!

כעבור תקופה המשפחה ערכה את שמחת בר-המצווה לבנו הגדול של החולה בה השתתף הפרופסור שניתח אותו. בעיצומה של השמחה, הפרופסור הנרגש לא הצליח לעצור את דמעותיו ונשא דברים קצרים שהרטיטו את כל המשתתפים וכך הוא אמר:

"האמת היא, שאני לא האמנתי שהוא עוד ישוב לחיות. כשניתחתי אותו מצבו היה מורכב מאוד, כשלא התעורר מההרדמה חשבתי שאולי הוא עוד יחיה, אבל בטוח הוא לא ילך על שתי רגליו. והנה עיניי הרואות כי הוא חי, מהלך ומדבר, צוחק ומחייך. **מי היה מאמין! זורע צדקות- מצמיח ישועות, בורא רפאות!**"

אין ספק כי האמירה המופיעה בגמרא (מסכת שבת דף קנ"ו): **"צדקה מציל ממוות"**, ולא רק ממיתה משונה אלא אפילו ממיתה עצמה היא לא אמירה בעלמא. יהודי שסיכוייו לחיות אפסו ממש, והנה בעינינו ראינו כי הוא מסתובב, מהלך, חי ובריא ועל שתי רגליו, מאושר ומודה לבורא עולם.

להלן סיפור מופלא שהרב אשר קובלסקי סיפר ומעובד מתוך העלון **'פניני פרשת השבוע'**. יש בו כדי ללמד אותנו עד כמה מעשה הצדקה עשוי לעזור לנו ואפילו להחיות חולה שמצבו קשה ביותר כפי שהתרחש במקרה הזה:

הסיפור התרחש בחודש אדר ה'תשע"ט. יהודי צעיר, אב למשפחה בת חמישה ילדים קטנים הובהל לבית הרפואה בעקבות בעיה פתאומית בליבו.

כשהגיע שם, הוא הוכנס לסדרת בדיקות מקיפות. בכל אחת ואחת מהן הרופאים הפכו ליותר רציניים. מפניהם נראה שהם דואגים בקשר למצב הרפואי שלו.

בשלב מסוים היהודי הוכנס לחדר ניתוח לניתוח לב מורכב ומסובך שנערך בהרדמה מלאה. הניתוח ארך שעות ארוכות. הרופאים אמרו כי לאחר הניתוח הוא אמור להתעורר בתוך 48 שעות לכל היותר.

ככל שהזמן חלף ניכרו אותות דאגה על פניהם. סמי ההרדמה כבר מזמן איבדו את השפעתם אבל החולה לא התעורר. חולפות עוד כמה שעות מתוחות מאוד. הרופאים נכנסים ויוצאים ולא מבינים מדוע האיש לא מתעורר.

הרופאים הפעילו טיפולים וזריקות המסייעים במצבים כאלה, אולם החולה מסרב להגיב. בחוץ, רעייתו עומדת, עיניה לחות מדמעות, כוססת ציפורניים במתח, ממלמלת פרקי תהילים מתוך אימה ופחד.

כשהרופאים דיברו איתה על האפשרות ההולכת והופכת לסבירה שבעלה נכנס לתרדמת ויש להעבירו למוסד מתאים – היא לא מצליחה להבין מה הם אומרים. היא רואה בעיני רוחה את חמשת הזאטוטים הצעירים שבבית שזקוקים לאב תומך ועיניה מתמלאות דמעות...

אחד מגיסיו של החולה שלח את שם החולה לאחד מגדולי ישראל כדי לבקש עצה וברכה. התשובה שקיבל היתה: **לברר אם יש מישהו מהמשפחה שרעב ללחם, שקיים אצלו מחסור במזון בסיסי.**

לחפש ולאחר אדם כזה. למהר לצרכניה הקרובה, למלא את הבית הנזקק בכל טוב, להעמיס את המקרר והארונות, המזווה והשולחן בלחם לשובע ומוצרי מזון בשפע רב, להשביע רעבים פשוטו כמשמעו!

הגיס התחיל להרהר: מי יכול להיות מועמד מתאים שבביתו שורר רעב כזה? לפתע התקשר אליו אחד מהאחיינים לדרוש בשלום הדוד שבבית הרפואה.

הגיס היה טרוד עד שלא הצליח להשיב תשובה. במקום זאת שאל: "האם מישהו במשפחה רעב ממש? האם במשפחה

הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה זצ"ל רחמים בן רחל ז"ל חיים משה גרשון בן שלמה יחזקאל ז"ל ר' עוליאל ישועה בן סטה מקנין זצ"ל אביחי בן אסתר ז"ל יצחק בן פנינה ז"ל חי זידי בן קלרה ז"ל ר' יצחק בן מסעודה קדוש ז"ל אסתר בת נעמי ע"ה ר' דב בן בנימין אלתר ז"ל אורה בת נעמי ע"ה מישא אסתר בת זהרה ע"ה מסעוד בן יקוט ז"ל רחמה בת מסעודה ע"ה סעידה בת תופחה ע"ה אליהו בן חיים משה גרשון ז"ל	הרב מרדכי צמח בן מזל אליהו זצ"ל אליהו אליאס בן אלגריה ז"ל שמואל בן רבקה ז"ל רפאל בן אסתר ז"ל יצחק בן חביבה ז"ל אהרון (אורי) בן רבקה ז"ל קאסנא בת דגיסו ע"ה סוליקה בת עשה ע"ה שרה בת נרקיס ע"ה יעקב בן סלימה ז"ל ספירנס תקווה בת נעימה ע"ה יהודה בן סעידה ז"ל עפאת בת השמת ע"ה חיים חמוטל בן רינה ז"ל ישראל בן חיים משה גרשון ז"ל נעימה בת שרה ע"ה	הרב יצחק בן תפאחה כדורי זצ"ל פאדא אברהם בן רג'ינה ז"ל יצחק יצקן בן רחל ז"ל אברהם בן יונה ז"ל סעידה בת תופחה ע"ה מזל בת שמעון ע"ה יוסף בן מרים נוסרת ז"ל יעקב בן אסתר ז"ל אביגדור בן ג'וליה ז"ל רחל רפאל בת השמת ע"ה מרים בת שרה ע"ה פיבי מלכה בת מזל ע"ה נעמי בת כותן ע"ה משה בן רוזה ז"ל סעידה בת בסה ע"ה בתיה (מרדה) בת שמחה ע"ה	הרב שמואל בן שמחה דרזי זצ"ל מאיר מורד בן שושנה ז"ל זהבה בת שושנה רייזל ע"ה מרים בן דבורה ז"ל ר' שאול בן סילביה זצ"ל שני בת אסתר ע"ה מסודי בת חביבה ע"ה אסתר בת גולה גאולה ע"ה יוסף בר סעידה ז"ל שלום בן אסתר ז"ל אריה בן מרים ז"ל אלון בן סעידה ז"ל אילנה (מחרוזה) בת שרה ע"ה מאיר בן נעמי ז"ל שפרה בת פסיה ע"ה שרה גבריאלי בת נאוה ע"ה	יצחק בן ברוך דב ז"ל מאירה בת יפה ע"ה אקבלי יוסף חיים בן נסכה ז"ל צדיק חכם בן חזלה ז"ל דוד בר חסיה ז"ל חוה בת יעקב צבי ע"ה יצחק בן מישא אסתר ז"ל ברכה בת מרדכי ע"ה יעקב בן נעמה ז"ל דוד יצחק בן פרח ז"ל גורג'יה בת נעימה ע"ה אליאור בן פרידה ז"ל שושנה בת נעמי ע"ה בנימין בן דב ז"ל כל נשמות עם ישראל
---	--	---	--	--

לקט אמרות חז"ל
רעיונות, עובדות
והנהגות מגדולי
ישראל,
על מדות טובות
שמביאות לאהבת
הזולת הנלמדות
מפרשת השבוע

ליקוט ועריכת: יצחק בן אהרן
כל הזכויות שמורות למכון אהבת אמת
אסור להעתיק, לנצל ולהדפיס בלי רשות בכתב

"ומשלוח מנות איש לרעהו"

מכון אהבת אמת – המרכז להעמקת ערכי אהבת הזולת

ע"ש ר' צבי יהודה דומוביץ ז"ל – רח' אבן עזרא 2 ירושלים 9242402
טל: 02-5671812 פקס: 077-7671812 דוא"ל: paypal: ahavemet@012.net.il

שבת קודש טו אדר תשפ"ה: הדלקת נרות: ירושלים: 5:11 תל-אביב: 5:26 חיפה: 5:17 מוצאי שבת: ירושלים: 6:24 תל-אביב: 6:26 חיפה: 6:25 ר"ת: 7:03
פרשת כי תשא

צדקה תציל ממות

"זכות אחת לי לחיות"...

בערוב ימיו נחלש כ"ק האדמו"ר רבי משה לייב מסאסוב זצ"ל. שאלוהו בני ביתו: מדוע מסכן חייו לאסוף לצרכי צדקה, הרי אפשר לעשות זאת ע"י שליח ולקיים מקרא מלא: "ונשמרתם מאוד לנפשותיכם"?!

השיב להם האדמו"ר: "וכי כך אתם דואגים לחיי? זכות אחת לי לחיות בכך שאני מתרים לצרכי צדקה ואתם אומרים לקח זכותי".
חס"מ

כח הצדקה להציל ממות...

אשה צעירה, אם למשפחה ברוכה ילדים חלתה. היא באה לביתו של הגאון **רבי חיים קניבסקי זצ"ל** שפכה לבה לפני **הרבנית** כי הרופאים לא נותנים לה סיכוי לחיות. "מה אעשה" מיררה האשה בבכי.

סיפרה לי הרבנית מעשה שהיה: אדם פנה אל בעלי רבי חיים וביכה בפניו את צרתו, כי הרופאים "מעניקים" לו חמשה אחוזים של סיכויים להבריאה ממחלתו הקשה, מגידול מסוכן שהיה לו. הוא הביע רצון לתרום סכום גדול לצדקה לזכות רפאותו ושאל: "למי לתת?"

ענה לו רבי חיים: אמנם אין לעשות תנאים עם הקב"ה, אולם טוב יהיה אם יתרום לקופת הצדקה של העיר. ואכן היהודי תרם ומיהר לבית החולים בבקשה לערוך בדיקה נוספת ומה נדהמו הרופאים: אין כל זכר לגידול!

אותה אשה צעירה הצליחה לחסוך במשך השנים סכום כסף שיועד להרחבת דירתם הצפופה. עתה, לאחר ששמעה את הסיפור מפי הרבנית, החליטה עם בעלה למסור את כל הסכום הזה שחסכה לקופת הצדקה של העיר.

לאחר שתורמו, פנו לבדיקה חוזרת בלב שקט ובטוח. והנה גם כאן לתדהמת הרופאים ההמומים נעלם כל זכר למחלתה!

בית אמי

טוב וראוי לכל אדם להרגיל עצמו בנתינת צדקה [המגינה מפני הסכנה]!

נלמד מהפסוק: "ונתנו איש כופר נפשו... ולא יהיה בהם נגף בפקוד אותם" (פרק ל-יב)

וכתב רש"י: "שהמנין שולט בו עין הרע". ומבאר שפתי חכמים: לא שהוא מצווה למנותם מחצית השקלים, כדי שיעשו האדנים, אלא תחבולה שלא ישלוט בהם עין הרע... "ולא יהיה בהם נגף" – הבא לעולם. ועל דרך "וצדקה תציל ממות" עכ"ד. וכן פירש רבי יצחק אברבנאל זצ"ל הטעם שציוותה תורה לתת שקלים – "ולא יהיה בהם נגף" שהשקלים נועדו להיות כופר נפשם לצדקה ולהצילם ממות וממגיפה.

מובא בזוהר הק' (פרשת וירא) כי בשעה שהקב"ה מבקש לעשות דין בעולם, מזמן הקב"ה לצדיקים שמוצאים חן בעיניו, "דורון" בדמות איש עני ומסכן, על מנת שיוכלו אותם צדיקים לזכות באותו דורון ולהמשיך על עצמם חוט של חסד על ידי מעשה ההטבה והחסד שיטיבו עם אותו דל ומסכן, ומכאן אותו מעשה חסד מסתלק המשחית, הבא לחבל את העולם, מעל פני אותם הצדיקים הזוכים לקיים ע"י המעשה הזה שעשו וכמאמר הכתוב "צדקה תציל ממות".

ומסופר בתנא דבי אליהו רבא (פרק ו): מעשה בשתי משפחות של כהנים שהיו מתים בקיצור שנים (בני יח), ובאו לפני רבן יוחנן בן זכאי ותינו צרתם. אמר להם רבי יוחנן, שמא ממשפחת בני עלי אתם, דכתיב ביה "וכל מרבית ביתך ימותו אנשים". אמרו לו: רבי, מה עלינו לעשות? אמר להם: כיון שמגיע בן מבניכם לפרקו, ראו מה ערך דמיו ותנו לצדקה כדי דמיו, ויבוא עליכם מה שכתוב "וצדקה תציל ממות" (משלי י-ב). הלכו ועשו כן והצילו את עצמן מן המיתה.

נמצאנו למדים עד כמה גדול כוחה של נתינת צדקה להציל ממות לחיים, וזה כמו חוק שיסד הקב"ה בטבע הבריאה. שהמציאות הזו של נתינת צדקה משמעותית, כ"א לפום דרגא דיליה – לפי האמצעים שבידו, מציל מכל גזירת מיתה שלא תהיה.

ביסוד זה תירץ הגאון **רבי שמשון פינקוס זצ"ל** שאלה שרבים שאלו: היאך קיימו בני ישראל מצות צדקה במדבר, הרי לא היה חסר להם מאומה ולא הוזקו לצדקה! תרוצים שונים נאמרו על שאלה זו (וכפי שהבאנו בעבר ב"איש לרעהו").

אך הרב פינקוס תירץ באופן מקורי: היה זה בכונה תחילה מה שלא היתה אפשרות במדבר לקיים מצות צדקה, שהרי נאמר "וצדקה תציל ממות". והביאור בזה שכח הצדקה הוא להציל ממות, ואף כאשר עפ"י דיני שמים צריך אדם למות אעפ"כ יש בכוח הצדקה להצילו ממות.

מענה, אומר הרב פינקוס, מובן מדוע לא היתה צדקה במדבר, שהרי במדבר נגזרה גזירת מיתה על כלל ישראל ואם היה בידם לקיים מצות צדקה, אזי בהכרח היו נצלים מן המיתה ע"י כח הצדקה שהרי חוק הוא בבריאה שצדקה מצילה ממות. נמצא שכדי שתוכל הגזירה להתקיים, היה הכרח שיהיו במצב שלא תהיה להם האפשרות לקיים מצוה זו של צדקה.

עלון "איש לרעהו" פרשת כי תשא הוקדש לעילוי נשמות

מרת זלדא ע"ה בת ר' חיים צבי ז"ל, אשת ר' יעקב קאפל צבי מנדל ז"ל

שיום היאהרצייט חל ביום שושן פורים ומנוחתה כבוד בדר הזתים ירושלים עיה"ק תובב"א, ת. נ. צ. ב. ה. משפחת אפטרגוט – אנטוורפן, בלגיה משפחת הכהן – בני ברק, ישראל משפחת מנדל – וינה, אוסטריה

נא להמשיך להתפלל עבור מייסד המכון ומנהלו הרב נפתלי אלימלך בן שרה לרפו"ש

הלא יש מצוה לשמוח...

בשמחת נשואיו של הגאון **רבי משה שצקס זצ"ל** (רבה של לומזה), ניגש הגה"צ **רבי יצחק בלזר זצ"ל** (שהיה בזיקנותו) אל שולחן המזרח, שהסבו בו גדולי תורה שבאו לפאר את השמחה, ותמה כנגדם: "מדוע אתם יושבים ככה בשתיקה?! הלא יש מצוה לשמוח חתן וכלה!"

ותוך כדי דיבור המשיך ותבע מעצמו: "אבל אתם באמת פטורים מכיון שאין אתם יודעים לשיר ולרקוד, ואונס רחמנא פטריה... אבל אני שיכול ויודע לשיר ולרקוד, אין לי שום פטור..." ומיד זירז עצמו והחל לשיר ולרקוד, לשמוח חתן וכלה.

תנה"מ

ללכת לשמח גם בשלג כבד...

בחורף תשכ"א, הוכתה ניו יורק שבארצ"ב בסופת שלגים אשר כיסתה את העיר במעטה לובן בגובה רב. באותו ערב נועדה להערך חתונה במלון במרכז מנהטן, אליה הוזמנו הגאון **רבי משה פיינשטיין זצ"ל** ובני משפחתו.

בערב זה, בוססו חתנו **הגרא"מ שישגל זצ"ל** ורעייתו בשלג הכבד עד לביתו של רבי משה, שם היתה מכונית אמורה להסיעם למקום החתונה, אך המכונית לא הגיעה.

מישהו מהנוכחים אמר לרבי משה: ראש הישיבה אינו יכול ללכת לחתונה בכזה מזג אוויר, אף איש לא ילך! ענה לו רבי משה מיניה וביה: "אף איש לא ילך? אם כן, אנו חייבים ללכת!"

רבי משה פיינשטיין

חתונה על טהרת הקודש...

פעם אחת הגיעה שמועה לאזני הגאון **רבי יהודה צדקה זצ"ל** על חתן פלוני, שהוא עצמו ירא שמים אמיתי, אבל בני משפחתו אינם כאלה, ומתכוונים לערוך בשמחתו - בניגוד לרצונו - ריקודים מעורבים רח"ל, ואין ביכולתו לעכב בעדם. מיד שלח להגיד לחתן בשמו, שאם יעלה בידו לבטל פירצה זו, יבוא הוא בעצמו להשתתף בחתונה.

שמע זאת הצעיר והתלהב מאוד שראש ישיבת פורת יוסף יופיע בשמחתו. הוא התאמץ ביותר עד שסיכל לגמרי את תוכנית הריקודים המקולקלים. הכל נערך בחתונה על פי ההלכה וגדרי הצניעות.

ואכן קיים הרב צדקה את הבטחתו ובא באופן אישי לשמוח עמו בכלולותיו, ורבתה השמחה במעונו מעל ומעבר לצפוי.

וזאת ליהודה

סכום עצום להכנסת כלה...

כנס יהודי אל הגאון **רבי יחיאל מיכל פיינשטיין זצ"ל** וסיפר לו כי לאחותו המלומדת ביסודין ישנה בת לפני חתונתה ואין להם פרוטה להוצאות החתונה ומבקש לכתוב לו המלצה ויסע עם זה לחו"ל לאסוף כסף בשבילה. אמר לו רבי מיכל: "מכתב לא אכתוב אבל הואל נא להכנס אלי מחר..."

כאשר שב האיש למחרת, מסר לו, לתדהמת כל הנוכחים, סך ששת אלפים דולר (סכום עצום בימים ההם), האיש שהופתע מגודל הסכום הרעף על רבי מיכל שבחים רבים.

לאחר שיצא הביעו התלמידים פליאתם: מדוע ראש הישיבה לא רצה לכתוב המלצה? ושנית מדוע נתן כזה סכום עצום? השיב להם: באשר לשאלתכם הראשונה, התשובה פשוטה, מי אני שאבקש מאנשים? ובאשר לשאלתכם השנייה, נזדמנה לידי מצות הכנסת כלה בשלימותה ואני רוצה לחטוף אותה, לפיכך נתתי עד כמה שאני יכול..."

עפ"י "שר התורה" - הגרי"מ פיינשטיין

לגמול חסד עם חתן וכלה, לסייע להם בממון ולשמחם ביום חופתם!

נלמד מהפסוק: "ויתן אל משה ככלתו" (פרק לא-יח) וכתב רש"י: "ככלתו, כתיב חסד, שנמסרה לו תורה במתנה כלה לחתן"... ומובא בצוואת רבי אליעזר הגדול: "בני, הוי זהיר בהכנסת כלה לחופה ולשמח חתן, שכל המשמחו כאילו קיבל תורה מהר סיני שנאמר "ויתן אל משה ככלתו" - כלתו כתיב, ודאי יום שנתנה תורה, כיום שנכנסה כלה לחופה". ב' עניני חסד, הנעשים עם החתן והכלה כלולים כאן: א) חסד בגופו, ע"י שמשמח את החתן והכלה. ב) חסד בממון, ע"י שמספק להם את הוצאות החתונה ושאר צרכיהם ההכרחיים.

מלבד מצות שמחת חתן וכלה שהוא חסד שבגופו - כותב החפץ **חיים** (באהבת חסד ח"ג) - יש לעשות עוד צדקה וחסד בממון, וכגון שחסר להם הוצאות החתונה, וכדומה שאר ענינים הכרחיים, והוא נותן לזה, או שמלווה לזה. ואם אין בכוחו לתת בעצמו, יראה לקבל מאחרים לסייע לזה, וכמה גדול שכרו עבור זה...

והיה הח"ח (בספרו עה"ת - שמות) מגנה מאוד ענין התחייבות הנדוניה, שבגללה מאחרים הבחורים לישא אשה, ובנות ישראל יושבות עד שתלבין ראשה.

והוסיף הח"ח לספר מעשה על אחד מהמגידי של וילנא ששידך את בתו עם אחד מנכבדי העיר ולא היה בידו לתת נדוניה לבתו. הצטדק הלה לפני המחנות בדברים הבאים: "אני בתור מגיד, מוטל עלי להסביר ענין שקשה להולמו במשל לקוח מהחיים, וכמה גדול הוא המשל שעל ידו אדם עומד על הענין המדובר. לא כן בענין פשוט מכל צדדיו ומובן לכל, אז אין צורך במשל כלל.

"כך הוא בנידון שלנו בנוגע לנדוניה - אמר המגיד - כשמזווגים בחור ובתולה רחוקים זה מזה ושונים בטבעם ומהותם, אז נזקקים לנדוניה בתור אמצעי להתאימם ולחברם. הנדוניה משמשת אז בתור "משל" לקרב את הענין ללב. לא כן בענין שלנו, הרי החתן והכלה מתאימים זה לזה ברוחם ודעותיהם. הענין ישר מכל הצדדים, וממילא אין צריך במשל כלל..."

הגאון רבי יצחק אבובב זצ"ל כתב בספרו **מנורת המאור** (נר ג כלל ח): הרוצה לדבק בשכינה ילמד ממדת בוראו, ואם ירגיל במדותיו נמצא שמתדבק בשכינה. וכבר מצינו להקב"ה, שהוא אדון כל העולם ויצר את האדם מאין, התקין לו חופות עם חוה כלתו. ושימח לאדם הראשון בחופתו ושלח לו מלאכי השרת, שיהיו שושבינו לגמול חסד עמו, והוא ברכם ברכת חתנים.

על כן - כתב השל"ה הק' - הרוצה להיות חסיד ולאחוז בדרכי הקדמונים, יגמול חסד עם חתנים לשם שמים. יכבדם וישמחם, ומהקב"ה תהא משכורתו שלימה. וירבה בתחבולות ביותר לשמח חתן, וישבח את הכלה בפניו. וכשמשמחם לשם שמים ולא לתשלום גמול, עדיפה מצות שמחת חתן וכלה משאר חסדים.

שאל המשגיח - הגה"צ **רבי יחזקאל לוינשטיין זצ"ל** (בסעודת שבע ברכות - הובא בספר **עבדא דקוב"ה**): כיצד אפשר להרהיב עוז ולבקש מהקב"ה בקשה שישמח את החתן וכלה כמו ששימח את אדם הראשון בגן עדן שהיה לפני החטא, איך איננו בושים לבקש מדריגה כזו שאינה לפי ערכינו?

וביאר המשגיח, שרק בבקשה מבשר ודם שהוא מוגבל שייך להבחין בין בקשה גדולה לקטנה, אבל מהקב"ה שהוא כל יכול ולחסדו וטובו אין גבול, ודאי שאפשר, ואף צריך, לבקש ממנו בקשות גדולות בבחינת "הרחב פיך ואמלאהו".

משל למה הדבר דומה? לעשיר גדול ובעל חסד מופלא שידוע עליו שמחלק סכומים אדירים לצרכי צדקה. אם יבוא אחד ויבקש: "אולי תוכל לתת לי דולר אחד לצדקה". יהיה זה בזיון גדול לבקש בקשה כה קטנה. כי יש לבקש כפי מה שמעריכים שבכוחו לתת.

כך כשאנו מבקשים דבר מהקב"ה אנו צריכים לבקש לפי הידיעה שלנו שאין גבול ליכולתו להעניק לנו. לכן אנו מבקשים מהקב"ה לא פחות מאשר "שמח תשמח רעים האהובים כשמחך יצריך בגן עדן מקדם".

לכבד את לומדי התורה. לעמוד לפני תלמידי חכמים ולהתבטל בפניהם!

נלמד מהפסוק: "והיה כעצת משה אל האהל יקומו כל העם" (פרק לג-ח)

וידרשו חז"ל (בתנחומא): מכאן שצריך אדם לעמוד לפני הזקן ומלפני חכם ואב בית דין ומלך, והוא עומד עד שיכוסה מעיניו. ואמרו חז"ל (במד"ר טו-יג): אמר רבי אבא הכהן בר פפא: כשהייתי רואה סיעה של בני אדם, הייתי הולך בדרך אחרת שלא להטריח עליהם, שלא יהיו רואים ועומדים מלפני, וכשאמרתי זאת לפני רבי יוסי בן זבידא, אמר לי: צריך אתה לעבור לפניו ויהיו רואים אותך ועומדים לפניך ואתה מביאם לידי יראת שמים וכו'.

חז"ל מספרים בגמרא (ברכות כח.) שכאשר נחלש רבי זירא מרוב יגיעותו בתורה והיה זקוק למנוחה, היה הולך ויושב ליד פתח בית המדרש של רבי נתן בר טובי, כי אמר: כאשר יעברו התלמידי חכמים אני אקום מפניהם, ואקבל שכר על כך.

תמה על כך **הגרי"ש אלישיב** זצ"ל בשיעורו: מרש"י משמע שקם אף בפני התלמידים ולא רק בפני רבותיהם. וצ"ע: מדוע הוצרך לקום בפניהם הרי אין מצות "והדרת" מוטלת על הרב בפני תלמידיו, ואף שבבבל קמו הת"ח זה בפני זה אבל לא בפני התלמידים!!

אלא מכאן מסיק הרב אלישיב, שאף במקום שאין מצות "והדרת פני זקן", יש ענין לכבד לומדי תורה ולקום בפניהם, ועי"ז לחזק אותם בלימודם. עכ"ד.

ואמנם עלינו לשאול, להתבונן ולהבין: מדוע באמת יש כל כך לכבד ולחזק את התלמידי חכמים לומדי התורה? מדוע יש לרומם ולהוקיר את תלמידי הישיבות ואברכי הכוללים שהוגים בתורה יומם ולילה? מדוע יש להלל ולשבח, לפאר ולקלס את אלו שאין להם כל עיסוק מלבד התורה הקדושה ורק התורה היא אומנותם!!

התשובה פשוטה וברורה: משום שהם המה המקיימים את העולם בלימודם. ככתוב "אם לא בריתי יומם ולילה חוקות שמים וארץ לא שמתי". הם המה המגינים האמיתיים והיחידים בעת מלחמה ובכל עת של צרה וצוקה רח"ל. הם המה אשר בכח תורתם ותפילתם מגינים על העם והארץ מפני האויבים שלא כדרך הטבע.

וכמו שנוכח עם ישראל לראות בכל הדורות, החל מאברהם אבינו במלחמת המלכים, ובהמשך במלחמת עמלק ובשאר מלחמות המופיעות בתורה הקדושה ובנביאים, בנצחון החשמונאים על היוונים, בחנוכה. ובנצחון מרדכי בפורים. ועד לדורינו אנו שנוכחנו לראות בעצמנו את הניסים והנפלאות שלא כדרך הטבע במלחמות שאירעו בארץ [כולל כל ניסי ההצלה המופלאים שאירעו מאז המלחמה בשמחת תורה תשפ"ד] מהאויבים שעמדו עלינו לכלותינו, ורק בכח התורה והתפלה האמונה ושמירת המצוות, הצילנו הקב"ה מידם בדרך נס "ואילולא ה' שהיה לנו בקום עלינו [פרא] אדם אזי חיים בלעוננו... והכל ראו ש"אם ה' לא ישמור עיר שוא שקד שומר".

וכדברי חז"ל (במד"ר לה-ו) "הסיף [=החרב] והספר [=התורה] ניתנו מכורכין מן השמים. אמר להם הקב"ה [לישראל]: אם שמרתם מה שכתוב בספר זה, הרי אתם ניצולים מן הסיף, ואם לאו - סוף שהוא הורג אתכם". וכן אמרו (מד"ר קדושים): אמר הקב"ה לישראל: אם שמרתם מצוותי אני מפיל שונאיכם לפניכם. וכן: "בני עסקו בתורה ואין אתם מתייראין משום אומה!"

לסיכום, נביא את מה שכתב (כבר לפני שבעים שנה) רבה של פ"ת הגאון **רבי ראובן כץ** זצ"ל (בהקדמת ספרו **דגל ראובן** ח"ג): "בימים אלו, יותר מכל זמן אחר, חובת-זכות היא להחליץ במלוא האונים והעוצמה, לתמוך ולחזק את היכלי הישיבות, לקיים ולבסס את בתי האולפנה, לייצב ולייסד את תלמודי התורה, שבהם נלמדת התורה שבעל פה, ככתוב "ויהי כאשר ירים משה ידו וגבר ישראל".

"כי רק בכח התורה וסמכותה מתחזקת ומתייצבת ההגנה וההצלה נגד הקמים עלינו, ורק במלחמה שערה של התורה, מתחזקת ומתבצרת תקות הניצחון להכנעתם של העמלקים!"

הזכות לכבד את התורה...

כ"ק האדמו"ר מגור - רבי יצחק מאיר אלתר זצ"ל בעל **החידושי הר"ם**, נהג לטבול במקוה מידי יום ביומו. אולם הוא מעולם לא הלך בדרכים מקוצרות אל המקוה, אלא אדרבה, יום יום היה עושה את דרכו למקוה בדרך ארוכה והדבר עורר את תמיהת שמשו.

תקופה ארוכה לא שאל השמש דבר. אך כעבור זמן גברה סקרנותו והוא החליט לשאול את הרבי מדוע הוא בוחר בכוונה תחילה ללכת בדרך הארוכה אל המקוה.

השיב לו הרבי תשובה מאלפת: "כאשר אנו הולכים בדרך הזו, אנו חולפים על פני התחנה בה מעמיסים הסבלים על גבם את מטענם הכבד של הנוסעים. אנשים פשוטים, הסבלים, ורחוקים מתורה ומצוות אין הם מתפללים ואינם לומדים תורה, אולם כאשר הם מבחינים בי הם עומדים ממלאכתם, מזדקפים וקוראים זה לזה: "ר' איטשה מאיר מגיע! הרבי ר' אטשה מאיר מגיע!".

"כאשר אני מתקרב עוד יותר, הם מרכינים ראשם מתוך כבוד ומברכים אותי לשלום. הם יזכו לעולם הבא על שום כבוד התורה שהם מגלים כאן. יודע אני שאין להם כל דרך אחרת בה יוכלו לזכות לחיי עולם הבא, על כן אני עובר כאן יום יום כדי להעניק להם את ההזדמנות הזאת!"

בנתיבות המגיד

זוכה ליראת שמים...

בשיעור שהיה מוסר **כ"ק האדמו"ר מגור בעל האמרי אמת** לבניו, היה משתתף גם הרה"ח הישיש רבי בן ציון אוסטרדאווער זצ"ל. פעם אחת הגיע רבי בן ציון אל השיעור אחרי שכבר התחיל הרבי לאומרו. וכשראה כך, פנה רבי בן ציון והלך לו, ולא נכנס לשיעור באותו יום.

בערב, כשבא רב"צ לפני הרבי, שאלו הרבי: מדוע לא בא היום לשיעור? והשיב, כי כיוון שנתאחר לבוא, היה קשה לו להטריח את האדמו"ר לעמוד מלפניו. [כי הרבי היה קם מפניו מחמת זקנותו המופלגת].

השיב לו האדמו"ר: "כלום אינך שבע רצון שאזכה ביראת שמים, והרי כתוב מפני שיבה תקום ויראת מאלוקיך, שע"י קימה זוכה לבוא ליראת שמים.

ויצבור יוסף

בקשה למען כבוד התורה...

בעל החזון איש נפטר בחודש חשוון תשי"ד. כעבור חודש יצא בארה"ב גליון תורני לזכרו, והגאון **רבי אליעזר סילבר** זצ"ל שנודע בחריפותו, מסר לגליון מקושיותיו והשגותיו על דברי החזון איש בסדר קדשים.

פנה הגר"י קניבסקי - הסטייפלער זצ"ל למחותו **הגרי"ש אלישיב** זצ"ל וביקשו לענות על הקושיות ולהפריך את השגותיו למען כבודו של החזו"א. ואכן נענה הרב אלישיב והשיב על כל התמיהות וסתר את כל הפירכות. ובקובץ **"קול התורה"** שראה אור כעבור חודש ימים, בטבת תשי"ד, כבר נדפסו התשובות שהפליאו את המעיניים בעמקותם וישרותם. **ישא ברכה**

"חביבה עלי מצוה זו"...

העיד על עצמו הגאון **רבי אליהו דוד רבינוביץ תאומים זצ"ל (האדר"ת)**: "נזהרתי הרבה במצות עמידה מפני זקן [ות"ח] אשר בעוונותינו הרבים כמעט נשתכחה מצוה זו, ולמגינת לבי אי אפשר להוכיח על זה ברבים, לבל יאמרו לכבוד עצמו הוא דורש. ומצוה זו חביבה עלי עד למאוד, לקיימה רבות פעמים בכל יום, אפילו מפני אותו זקן, או אותו ת"ח. וגם כשאני רואהו מרחוק אני קם מפניו".

נפש דוד - כד

ומי כעמך ישראל

בין איש לרעהו – סיפורים בני זמננו

ואתא בר-קמצא [3]...

בשפע של ברכות. המגיד פנה משם בלא ליטול בפועל אפילו פרוטה אחת מכספו ומרכושו של העשיר.

אחינו של המגיד שהיה נוכח בכל ההתרחשויות, החליט כעבור תקופה לסור לעיירה ולבדוק מה עלה בגורלו של מיודעינו הקמצן. לתדהמתו גילה שהאיש הפך לבעל צדקה כאשר עשרות עניים מתארחים בביתו! ניגש אל העשיר וגלגל עימו בדברים. העשיר טען שאין לו הסבר לתופעה אבל מאז ביקורו של המגיד נהפך ליבו והוא גומל חסדים רבים.

מצויד במידע מסעיר זה חזר האחין אל דודו המגיד, וביקש להבין: מה התרחש כאן?... הסביר לו המגיד דבר מדהים: עשיר זה היה שקוע כל כך בקמצנות, עד שהגיע למצב שלא הייתה לו שליטה על ממונו. כאשר כתב לי בכתב את כל רכושו, יצא הרכוש מרשותו – ומהשפעת הקמצנות האדירה שהייתה לו – ונכנסה ברשותו. ברכוש שלי אין לו שום מעכב לעשות צדקה וחסד!

עד שתגיע למקומו:

דומה שמן הראוי לסיים את הסדרה המיוחדת של השבועות האחרונים בטיפת לימוד זכות על הקמצנים האומללים, נעשה זאת באמצעות דבריו הנוקבים של מרן החפץ חיים זצוק"ל:

"רבים מהמון העם מקטרגים על העשירים שקופצים ידיהם מלתת צדקה וטוענים: אילו היינו במקומם, והיינו זוכים לעשירות, היינו מרבים בצדקה:

"ברם, אין יודעים הם כי אילו הם עצמם היו נעשים לעשירים היה גם לבם משתנה ונעשה אף הם "לב של עשיר" וכבר אמרו חז"ל (חולין מו.) "עשירים מקמצים".

"משל למה הדבר דומה: לשיכור שנפל לביב שופכין ונתלכלך כל גופו ברפש, עבר שם עובר אורח פנה אל השיכור המתגלגל בתוך הביב ואמר לו: כך יאה וכך נאה לך שאינך יודע כיצד לנהוג אחרי לגימה הגונה. אילו הייתי אני במקומך אפילו אם הייתי שותה עשרה לוגין יין לא הייתי נוהג כמותך ולא הייתי מתבוסס בסחי וברפש בתוך ביב של שופכין ללעג ולקלס בעיני העוברים ושבים... - כי זאת לדעת אף העשירות מין שיכרות" (החפץ חיים - חיינו ופעלו)

מעשה נפלא התרחש עם המגיד מטשרנוביל. הוא הגיע לעיר אחת בה שהה מספר ימים. יום לפני נסיעתו התאספו כל בני העיר לקבל ממנו ברכת פרידה. ביניהם עמד עשיר קמצן שנדחק בין האנשים באופן שלא יבחינו בו – רק זה היה חסר לו שהמגיד יתחיל לדבר איתו על ענייני צדקה... לפתע הצביע המגיד לכיוונו ואמר: "היהודי הזה טרם הזמין אותי לביתו אפילו פעם אחת!"

מבוש אמר הקמצן שהוא ישמח מאוד אם המגיד יבקר בביתו. הודיע לו המגיד שלמחרת יבקר אצלו. למחרת התאספו סקרנים רבים ליד בית העשיר, והבחינו במרכבה של המגיד חולפת על פני הבית בלא לעצור. רדף העשיר אחר המרכבה וכאשר הצליח לדבר עם המגיד שמע ממנו, שעם פחות מח"י רובל לצדקה הוא לא יבקר אצלו. הקמצן ניסה להמתיק את רוע הגזרה, אך המגיד לא וויתר אף לא על חצי רובל. בלית ברירה התחייב.

כאשר הגיע המגיד לבית הבחין שישנם הרבה מדרגות, ואז אמר שכ"כ הרבה מדרגות הוא לא עולה ללא ח"י רובל נוספים... הקמצן היה נראה כמי שנצלה על שיפודים, אך לא נכנע אלא ביקש להתייעץ עם אשתו. עלה לביתו וחזר עם הסכמה חיובית. עלה המגיד לביתו וסעד שם. לקראת סוף הביקור ההיסטורי ביקש בעל הבית מהמגיד ברכה. פתח המגיד את פיו ואיחל שכל הברכות שמופיעות בפרשת התוכחה יחולו על ראשם...! כאשר שמעו זאת בעל הבית ואשתו פרצו בבכי מר, והחלו להתחנן על נפשם. במה חטאו שהוא כך מקלל אותם?

אמר המגיד שהוא מוכן לברך אותם בכל הברכות האמורות בתורה, אך בתנאי שהעשיר ימסור בידיו שטר חתום על כל ממונו! הקמצן כמעט לקה בליבו, אך לא רצה להיכנע. הוא התחרט אלף פעמים על הזמנת המגיד הביתה – אך ריבונו של עולם! מה עושים פה עכשיו? הייתה זו אשתו שאמונת צדיקים בערה בה יותר ממנו אשר פרצה בבכי והתחננה בפניו להסכים. "מה שווה כל הכסף אם אנו מקוללים?!" זעקה במר ליבה.

בלית ברירה ישב לצד השולחן, כתב וחתם שכל רכושו, בתים, שדות, זהב וכסף ועד שרוד נעל, הכל עובר לבעלותו של המגיד. נטל המגיד את השטר ומיד בירך את העשיר וכל בני ביתו

היית מעורב בסיפור שקשור לבין אדם לחבירו? שמעת ממקור ראשון? ספר לנו עכשיו! פקס: 077-7671812 דוא"ל: ahavemet@012.net.il

קוראים יקרים: אנא אפשרו לנו להמשיך ולהגביר את הפצת המידות הטובות בעם ישראל לתרומות: 0542538581 02-5671812 אפשר לתרום גם בכרטיס אשראי

עלון "איש לרעהו" פרשת כי תשא הוקדש לעילוי נשמות
מרת חיה רבקה בת ר' שלום אלימלך הלוי ז"ל (י"ג אדר)
זר' גדליה בן ר' יוסף ויינשטיין ז"ל (ט"ו אדר)
ת.נ.צ.ב.ה.

לקוטים וספורים נפלאים

פרשת כי תשא

"כי תשא את ראש בני ישראל לפקודיהם" (ל, יב)

ביאר בה הרה"ק ה'דברי ישראל' זי"ע וז"ל: הנה ידוע ש'תשא' לשון הגבהה.

ויש לרמז, למשל, הטובע בים - כל זמן שראשו מבחוץ ואינו משוקע בתוך הים לא יזיק לו.

כמו כן, הנה קשין מזונותיו של אדם כ'קריעת ים סוף' (פסחים קיח.), והדאגות וטרדת הפרנסה הם גלי הים (שהרי עצם ענין הפרנסה הוא 'ים'), והעיקר לשמור ולהגביה את ראשו - שהראש לא יהיה משוקע בתוך גלי הים.

זהו 'כי תשא את ראש בני ישראל' העיקר להגביה הראש והמוח לפקודיהם, וממילא אף שהגוף עוסק בפרנסה גופא בתר רישא גרירא, עב"ל.

וכן ביאר הרה"ק מקאצק זי"ע (שש"ק רפט) 'יגיע כפיו כי תאכל' (תהלים קכח, ב) כי בדווקא אמר יגיע כפיו ולא יגיע ראשו, לומר, שאף שפעמים ועל האדם

להתעסק בפועל ידי, לצורך פרנסתו או לשאר עניינים, מכל מקום יראה לעסוק ש'צדיק באמונתו יחיה', וממילא יבין וישכיל שלא ירוויח כלל אם יצרף את ראשו ליגיע כפיו, שהרי מה שנקצב לו בוא יבוא אליו בכל אופן.

אחד מחסידי הרה"ק רבי יחזקאל מקאז'מיר זי"ע

באיזו שעה פָּרַצָה מִלְחַמַּת עַמֶּלֶק ?

המח האנושי הוא אֶצֶר בָּלוּם. לְכַלְנוּ יש קְטֹלוג בְּרָאשׁ עִם אֵינְסְפּוֹר מֵאֲמָרֵי חו"ל, פְּתֻגְמִים, הִלְכוֹת, טִיפִים וּמָה לֹא - שְׁאֲמֹרִים לַעֲזֹר לָנוּ לְנִצָּחַת כָּל נִסְיוֹן, לְהִתְגַּבֵּר עַל כָּל כֶּעַס, וּלְדַלֵּג עַל כָּל כְּשָׁלוֹן. נו? הָאֵם זֶה מוֹכִיחַ אֶת עֲצָמוֹ בְּרִגְעַת הָאֲמִת? בְּרֵב הַמְקָרִים הַתְּשׁוּבָה הַמְתַּסְפֶּלֶת הִיא - לֹא.

זֶה לֹא רַק יָדַע, גַּם רָגַשׁ יְהוּדִי יֵשׁ לָנוּ הַמֶּזֶן. כְּלָנוּ מְסֻבִּים בְּסֻעֻדַּת פּוֹרִים, אֵין כְּמַעַט לֵב יְהוּדִי שֶׁלֹּא מִתְמוֹסֵס בְּדַמְעוֹת בְּשִׁירֵי עֲרֻגָּה וְכִסּוּפִין, קִי-לִי קִי-לִי לָמָּה עֲזַבְתָּנִי...

לְכַלְנוּ יש רָגָעִים שֶׁל הַתְּרוֹמָמוֹת, חֲגִים שֶׁל הַתְּרַגְּשׁוֹת, מַעֲמָדִים וְאֲרֻעִים שְׁמוֹתִירִים בָּנוּ חוֹתֶם עִמָּךְ וְאַנְחָנוּ בְּטוֹחִים שֶׁהֵנָּה, אַחֲרֵי הַתְּעוֹרְרוֹת כְּזוֹ - אֵין סְכוּי לְשֹׁבֵר אוֹתָנוּ.

וְכִגְדֵּל הַצִּפִּיָּה, אֵיךְ אוֹמְרִים, כִּךְ גִּדֵּל הָאֲכֻבָּה... וְאַתָּה עוֹמֵד מוֹל הַמְּצִיאוֹת הַזֵּה וְשׁוֹאֵל אֶת עֲצָמָךְ: מָה חָסֵר בָּאֵן?

יֵשׁ בָּאֵן יָדַע, יֵשׁ בָּאֵן רָגַשׁ, יֵשׁ בָּאֵן הַצִּטְבֻּרוֹת שֶׁל אֲלָפֵי שָׁעוֹת תְּפִלָּה - תּוֹרָה - וְעִבּוּדַת הַשֵּׁם, אֲזִי לָמָּה כָּל זֶה לֹא מַצְלִיחַ לְהַחְזִיק אוֹתָנוּ בְּרִגְעַת שְׁאֲנַחְנוּ מֵאֲבָדִים אֶת זֶה? לָמָּה אֲנַחְנוּ בְּכָל זֹאת נוֹפְלִים?

אֵיךְ יָכוֹל לְהִיטֵת שֶׁהַמַּאֲגֵּר הָאֲדִיר הַזֶּה לֹא מוֹכִיחַ אֶת עֲצָמוֹ, שׁוֹב וְשׁוֹב וְשׁוֹב?!

נכנס אליו בשאלה - כי הוא נצרך לעזוב את שערי בית המדרש לעסוק על המחיה ועל הכלכלה, ורב פחדו מהבלבול השורר בשווקים וברחובות.

אמר לו הרה"ק כתיב 'ויקח מאבני המקום וישם מראשותיו', וברש"י, 'עשאן כמין מרזב סביב לראשו, ש'ירא מפני חיות רעות', והדבר תמוה, וכי איזו שמירה היא - לשים גדר אבנים רק סביב הראש, הלא 'פרוץ מרובה על העומד' - באשר כל גופו אינו שמור מן החיות והמזיקים.

אלא, משל לציפור שנפלה לתוך ביצה והחלה לשקוע בה יותר ויותר - אם כנפיה עדיין לא טבעו, בידה לצאת מהבוץ על ידי כנפיה, ואם גם כנפיה טבעו בתוככי הבוץ, כל זמן שראשה מחוץ לבוץ עדיין תוכל לזעוק 'הצלה' ויבואו להושיעה, אבל כשגם הראש נשקע בבוץ, אוי לה...

ולכן בצאת יעקב אבינו חרנה, לבית לבן הרמאי, נתיירא מפני חיות רעות, וחשש מאד, כי מי יודע מה מצפה לו שם, על כן עשה 'שמירה מעולה' סביב לראשו, כי כל זמן שהראש לא 'שקע', עדיין אפשר לו לאדם לזעוק לעזרה ולהצלה.

אמר לו הרה"ק, כך גם אתה, בצאתך לעבודת הפרנסה, הזהר על 'ראשך' לבל ישקע בהבלי

העולם הזה, ותשמור על ה'אמונה' שבמח, ובזה תנצל מכל הבלבול והרע, ובכל עת ובכל זמן עדיין תהיה מקושר כראוי אל ה' הוא האלוקים.

(באר הפרשה)

לעי"נ הרה"צ

ר' פנחס בן ר' בנימין בינוש רוזנבוים זצוק"ל

כ"ו בניסן תשע"ז

"ונתנו" (ל, יב)

פעם אחת באו גבאי צדקה אל רבי יחזקאל לנדא, בעל 'נודע ביהודה', בעניין חיוני שבעבורו נדרש סכום נכבד.

שאלם הרב מה הסכום הדרוש להם, והשיבו שהם זקוקים לארבע מאות רובלים.

מיד מנה הרב שלוש מאות ותשעים רובלים ונתן להם.

תמהו הגבאים, למה חיסר עשרה רובלים אחרי שנתן כמעט את כל הסכום.

הבחין הרב בתמיהתם ואמר: "רצוני שעוד יהודים יזכו במצווה, כדי שלא להיות ממי שעליהם נאמר 'הרוצה שייתן ולא ייתנו אחרים, עינו רעה בשל אחרים'" (אבות ה, יג)

"מחצית שקל תרומה לה" (ל, יג)

"אין אדם מת וחצי תאוותו בידו" (קהלת רבה א, לד)

כתב בספר מקדש מרדכי שזה באה התורה לרמוז לנו, שיתנו מחצית השקל, כי בכסף אין שלימות, כי אדם שאוהב כסף כל כסף שיש לו זה חצי ממה שהוא רוצה.

להמחיש זאת בדרך משל, אדם שישב בגינת חמד, ולפתע התיישב לצידו אדם מוכר ומפורסם, היה זה גדול עשירי העולם.

מהתבוננות בו, הוא הפתיע ושאל, אתה מזהה אותי? כן בוודאי, אתה הרי העשיר הנודע.

נו... תשלים את המשפט הוא אומר לי, לנוכח פליאתי

הוא מחייך ואומר ההמשך הוא... "העשיר מספר אחד בעולם".

אמרתי לו אדוני היקר מאוד, טעית והנך חי בטעות גדולה, אתה בבעיה כלכלית גדולה יותר ממני, לך חסר יותר כסף ממני.

כעת היה תורו להתפלא, והוא פתח עיניים גדולות ואמר, יש לך מושג כמה כסף יש לי? יש לי ארבעים מיליארד דולר, איך אתה מדמין שחסר לי יותר כסף ממך?

עניתי לו, לא טעיתי, אני אסביר לך, הרי אתה מפחד כל הזמן להפסיד את התואר מקום ראשון בעולם למקסיקני שמתחרה בך, לכן אתה חותר בכל מחיר ושואף להכפיל את רכושך לשמונים מיליארד, ככה תהיה מוגן מלסכן את מעמדך, אם כן חסרים לך ארבעים מיליארד דולר, באמת חסר לך הון עתק, אבל לי חסר מקסימום רבע מיליון דולר, אז למי חסר יותר כסף?

לפי זה יתכן לפרש "העשיר לא ירבה והדל לא ימעיט ממחצית השקל", כי האוהב כסף שהוא עשיר כשנתן לצדקה הוא מרגיש שנתן שלם, ואילו העני שנתן מפת לחמו הרבה יותר אחוזים מרכושו לעומת העשיר, מרגיש שנתן פחות ממה שצריך, לכן מזהירה התורה, העשיר תזכור מה שתרמת זה רק חצי ולא מושלם, וגם העני תרגיש טוב ואל תמעיט בערך הנתינה שלך.

המלחמה הראשונה בהיסטוריה של עם ישראל - הסתיימה בתחושה חמוצה של ספק נצחון. מלחמת עמלק.

זו הייתה מלחמה קשה, עקבה מדם. עמלק הצליח לזנוב את הנחשלים - ולרשם לא מעט השגים בשדה הקרב. אבל רגע: לאן נעלמה העצמה המפרסמת של עם ישראל?! אותו עם, שרק לפני שנה היה משעבד במצרים, ולפתע הגיח מתוך העבדות, חמוש בנשק הסודי העצמתי בעולם...

זה היה נשק שובר שוין, נשק שהופך מים לדם, מיבש ימים, עושה סכול ממקד לבכורי מצרים, משתיק את הכלבים - ואפלו מוריד להם לחם מן השמים... לאן הנשק הזה נעלם?

איך יכול להיות שהוא לא עמד בשעת פקדה? מה קרה שם, ב-06:29 של מלחמת עמלק? לאן נעלמו כל מערכות ההגנה של עם ישראל?

* * *

השמועות על הנצחונות המפתיעים של עם ישראל הגיעו גם לעמלק.

עמלק ידע היטב שמדבר כאן בעם בלתי מנצח, אין מולו סכוי, עם שמציד בכוח שמנטרל כל אויב ומשתק כל מתנגד, אנושי או טבעי.

אבל עמלק ידע עוד משהו: הכוח הזה עובד - רק בתנאי שעם ישראל דרוך ומוכן לקרב. אם העם יהיה רדום, אם הוא יהיה שבוי ב'קונספציה', אם הוא ירגיש שהוא כבר בלתי מנצח, ושאין לו סכנה - הוא יוריד את האצבע מההדק, יכבה את המכ"מים... ואז - אז הוא יפל עליהם, בהפתעה, פתאום.

האברבנאל אומר בשם המדרש, שהכוח של עמלק הוא ב'פתאום', בלהפתיע אותך.

והאמת? כל הנפילות שלנו הם בארועים של 'פתאום', בדברים שלא התכוננו אליהם.

הרי אם היו אומרים לך מראש שהתכניות שתכננת לגבי ערב שבת, או לקראת היציאה לטיול עומדים להשתבש, והדברים לא ילכו כמו שחלמת - בנראה שלא היית מתפרץ בכעס, הרי היית מתכונן לכך נפשית, היה לך זמן לשלף מהקטלוג את כל המאמרים והפתגמים בגנות הפעס - והיית נשאר רגוע...

הבעיה היא, שהתכניות השתבשו פתאום, בלי שאף אחד הכין אותך.

כך גם בהתמודדות עם היצרים: אם היו מכינים אותנו מראש, ומספרים לנו שעוד רגע יגיע לפתחנו נסיון קשה בשמירת העינים והתמודדות קשה בנסיון הפעס - בנראה שהיינו מצליחים להתמודד.

אבל בפעל - אף אחד לא טורח לעדכן אותנו!

הכל קורה בפתאומיות, בשניה אחת...

לעי"נ האשה החשובה

מרת מרים יוכבד ב"ר צבי ליבוביץ ע"ה

כ"א מר חשון תשפ"א

"ויהי כאשר קרב אל המחנה וירא את העגל

ומחולות" (לב, יט)

כאשר משה ראה לא רק את העגל, אלא גם את המחולות, השליך מידיו את הלוחות.

לא זו בלבד שחטאו, אלא הם גם רוקדים וצוהלים על חטאם.

(רבי יצחק קארו)

"אנא חטא העם הזה חטאה גדלה ויעשו להם אלהי זהב" (לב, לא)

פעם בראש השנה שחל בימים חמישי ושישי ערב שבת קודש, ראו שהרה"ק רבי לוי יצחק מבארדיטשוב זצ"ל מתאמץ וטרוד מחשבתו בענין מסוים.

בשבת קודש, קפץ על השולחן, וקרא: איך ווייס שוין! (- אני כבר יודע).

והסביר דבריו, תמיד היה קשה לו, איך הניח הקב"ה לישראל לעשות את העגל? ועכשיו נתחוויר לו.

משל למלך שהיה לו בן קטן חביב, ורצה למנותו למלך כממלא מקומו, אבל שרי המלוכה היו נגד מינויו בכל תוקף. ונמלך המלך, ומינה בנו למלך והוא עצמו נסע ממקום מלכותו.

השרים מצאו מקום לגבות חובם, והתחילו לפתות את בן המלך הקטן, ונשמע להם, ושם את כתר המלך, בראשו של כלב, והכלב רץ עם כתר על ראשו בחוצות העיר.

לאחר זמן בא המלך, והרגיש שמעלימים ממנו,

דבר מה, ושאל שיספרו לו, מה קרה כאן בהיעדרו, וסיפרו לו איך שבנו שם את הכתר...

זה גם מה ששובר אותנו בדרך כלל בארועי החיים: הפסד שקרה פתאום, טרגדיה שלא היה לנו זמן להתכונן אליה, פנצ'ר פתאומי, טלפון שמפתיע בלי שום הכנה מקדמת... אם היה לנו זמן להתכונן - אין ספק שהיינו מגיעים מוכנים, ועוברים את זה הרבה יותר בקלות.

* * *

א"ר אילעאי בשלשה דברים אדם נכר בכוסו ובכיסו ובכעסו (ערובין סה, ב)

מה המכנה המשותף בין שלשת הדברים האלה? שלשתם - הם ארועים שלא התכוננו אליהם.

למה האדם נופל באכילה מגזמת? כי הוא לא מתכונן לזה, וכשהמנה המגירה מגיעה אליו, והניחוח המשכר מכה באפו - כבר אין לו זמן לחשב, והוא מוצא את עצמו תוך שניות - עם צלחת ריקה...

כך גם ב'פסיו': האדם מבזבז את הונו, כי הוא חי בצורה לא מתכננת, הוא רואה מוצר שמוצא חן בעיניו - והוא קונה, בלי לחשב האם זה מתאים לו כרגע...

ההכנה הזו מחדדת בתוכנו שאלה: אם הסבה שאנחנו נופלים היא כי הארועים נוחתים עלינו בפתאומיות - מה בעצם רוצים מאתנו? איך אנחנו יכולים להתכונן לזה? מאיפה אנחנו אמורים לדעת שבעוד רגע יקרה כאן ארוע מכעים? איך דורשים מאתנו להתאפק מול נסיונות ותאוות?!

* * *

אם היו מספרים לנו בהושענא רבה תשפ"ד שבעוד שעות ספורות יפרצו אל תוך הארץ אלפי ערביים עם סנדלים ויציחו להרג ולחטף מאות יהודים - פנצ'רה שהיינו פורצים בצחוק עסיסי... ובצדק!

הרי המתינו שם על הגדר כוחות צבאיים עצמתיים, מיטב הטכנולוגיות, גדר חקמה מעל ומתחת לקרקע, מערכות 'רואה יורה' - ועוד שלל פתוחים עצמתיים שאנחנו אפילו לא מודעים אליהם!

נו, אז איך בכל זאת קרה כל מה שקרה? זה בגלל ה'קונספציה'. דוקא העצמה הצבאית והטכנולוגית - היא היתה מקור הבעיה.

הפתוחים המרשימים והגדר החקמה שכנעו אותנו שזהו, שאנחנו בלתי מנצחים, שהאויב הזה כבר לא מהווה איום על כוחותינו...

האם האויב חשש מהנשק המשכלל? הפוך, כל פתוח טכנולוגי מרשים - רק שמח אותו, כי האויב הכיר אותנו היטב, הוא ידע שכל פתוח - גורם לנו להוריד עוד קצת את הרגל מהגז ואת האצבע מההדק, כל מטר של גדר טכנולוגית - מאפשרת לנו לעצם עוד קצת את העיניים ולהתרום על הפרסה...

ברומו של עולם, אלא יש לרדת אל העם ולהוכיחם. דבר מה, ושאל שיספרו לו, מה קרה כאן בהיעדרו, וסיפרו לו איך שבנו שם את הכתר...

"ויעשהו עגל" (לב, ד)

כשנפטר הגאון ר' שמואל מוהליבר זיע"א, הוצע למנות תחתיו כרבה של ביאליסטוק את הגאון ר' מאיר שמחה הכהן בעל "אור שמח", שהיה יליד ביאליסטוק, אולם כמה מראשי הקהל התנגדו בטענה שאין למנות לרב את יליד עירם.

שמע על כך ר' מאיר שמחה ואמר: קשה מדוע כשבוש משה רבינו לבוא, דרשו ישראל מאהרן הכהן שיעשה להם עגל, מדוע לא מינו את אהרן הכהן במקום אחיו?

אלא כנראה שסברו, מוטב להביא עגל מבחוץ מאשר למנות את אהרן שהוא בן עירם.

"לך רד כי שיחת עמך" (לב, ז)

רבי יצחק זעליג מקוצק-סוקולוב, היה ראש המדברים בהנהגת יהדות פולין.

פעם, תמה בפניו רבי חיים גינזבורג משדליץ על-כך שמנהיג קהילה בישראל הופך להיות נואם באסיפות ועסקן ציבורי, והוא השיב לו בחריפות: "הולך אני בדרכו של משה רבינו, שהרי משה בוודאי היה רבי לכל הדעות, ישב בראש ההר ונהנה מזיו השכינה, אולם בינתיים עשה הערב רב למטה את העגל ויצא במחולות.

אמר לו הקב"ה למשה 'לך רד כי שיחת עמך', בזמן שהעם משחית את דרכו, לא העת לשבת

ברומו של עולם, אלא יש לרדת אל העם ולהוכיחם. דבר מה, ושאל שיספרו לו, מה קרה כאן בהיעדרו, וסיפרו לו איך שבנו שם את הכתר...

לעי"נ האשה החשובה

מרת צפורה פייגא ע"ה ב"ר משה אליעזר שיחי'

יודלביץ - ג' שבט תשפ"א

אמר לו רבי זושא: אומר לך, באמת אני איני רבי אלא יהודי פשוט כמוך, כשאתה היית נותן פדיון ליהודי פשוט, גם הקב"ה נתן ליהודי פשוט, אך כשאתה התחלת לבדוק למי אתה נותן, אף הקב"ה התחיל לבדוק למי הוא נותן.

"ופני לא יראו" (לג, כג)

מסופר על תלמידו של הרמב"ן שנטה למות, והרמב"ן נתן בידו מכתב וקמיע. במכתב נכתבו שאלות על הנהגת ה'.

כעבור מספר חודשים מפטירתו, נגלה אל רבו ואמר לו: "הגעתי לעולם האמת, ובזכות הקמיע שנתת לי נפתחו בפני כל השערים, אך לגבי השאלות שביקשת שאברר על הנהגת הבורא - השאלות אינן שאלות! למעלה רואים "עולם ברור"! אין שאלות, הכל מובן. (אמונה שלמה)

"פסל לך שני לוחות אבנים כראשונים וכתבתי על הלוחות" (לד, א)

פעם אחת העמיד חסיד בקבוק יין על שולחנו של רבי מרדכי מקומיר. החסידים שעמדו סביב רצו לטעום ממנו, אולם מחזיק הבקבוק לא רצה למסור לאחרים בטרם הוא עצמו ישתה. חייך אליו רבי מרדכי ואמר: "בעניין לוחות הברית נאמר למשה 'פסל לך', ואילו בעבודה זרה נאמר אותן שתי מילים - לא תעשה לך פסל".

איך אפשר אפוא להבחין בין הלוחות, שהם תכלית הקדושה, לעבודה זרה, שהיא שיא הטומאה? "ההבחנה היא בסדר המילים: בעשיית הלוחות המילה 'לך' כתובה אחרי המילה 'פסל', ואילו בעבודה זרה ה'לך' נכתב לפני 'פסל'". מכאן אנו למדים שאם אדם חושב קודם כל על עצמו - זה סימן בלתי טהור."

אמר המלך בכעס מעושה: צריך להושיב בית-דין לשפוט את בני, ממה נפשך אם הוא בן דעת - דינו חמור, ואם אין בו דעת אזי אינו ראוי להיות מלך.

השרים הסכימו השרים בחפץ לב, ובחרו מהם ב"ד ונמצא חייב, והוציאו פסק דין חמור, וסיפרו למלך שנמצא חייב בדינו.

אמר להם המלך טוב פסקתם, אבל פסק הדין יבוצע באלו שהסיתוהו לכך, ובכוונה נסעתי מכאן, כדי לראות איזה עלילות יעלילו על בני יקירי אלו הרוצים להיפטר ממנו. והנמשל, אילולי היו בני ישראל עושים את העגל אחר

פטירת מרע"ה, לא היה מי שיחזירם בתשובה ח"ו, אבל משה עלה למרום, והסיתו הערב רב את בני ישראל לעשות העגל, כדי שימצאו חייבים ח"ו, וכשחזר מרע"ה שילם למסיתים כגמולם על אשר הם הסיתו את בני ישראל לבגוד דמיהימנותא.

(מרח"ה מסלונים)

"וחנותי את אשר אחוץ" (לג, יט)

אף על פי שאינו הגון (ברכות ז) מעשה בעשיר אחד שהיה נוסע אל הר"ה ק רבי זושא מאניפולי זיע"א, וכדרך חסידים היה משאיר בכל פעם פדיון. פעם אחת כשבא אל הרבי לא מצאו בביתו, והרבנית אמרה שבעלה נסע אל הרבי שלו. מה? תמה העשיר, גם לרבי יש רבי? כן, ענתה הרבנית, הוא נסע אל המגיד הגדול ממעזריטש זיע"א.

חשב העשיר בליבו, אם כן למה לי לנסוע אל התלמיד? אסע אף אני אל הרבי של ר' זושא. ומאז שהתחיל לנסוע למעזריטש, החלו נכסיו להידלדל. במר נפשו חזר לרה"ק רבי זושא מאניפולי ושאל: מפני מה כשהייתי נוסע אל כבודו היו נכסי מוצלחים, ואילו כשהתחלתי לנסוע אל המגיד ממעזריטש התחלתי להפסיד?

וזה, בעצם, הסוד של עמלק: לעמלק אין בעיה שתלמד מאמרי חז"ל, שתתפלל שעות ארכות, שתשיר בעינים עצומות ובדמעות שירי ערגה וכסופין לק-ל חי, שתעלה ותתעלה ותכבש מדרגות בעבודת השם. אך רבקה! כל תפלה רותחת שאתה מסים בתחושת ספוק - רק מרדימה אותך! כל טפת ידע וחקמה - רק נוסכת בך תחושת שליטה! כל התנענעות מצד לצד בעינים עצומות בשירי קדש - רק משכנעים אותך שאתה כבר נקי, ושאין סכוי מולך! בתורת הסוד אנחנו יודעים ששבעת העממים, הכנעני החתי האמורי והכנעני - הם כנגד שבע המדות, הם אחראים 'להדליק' בך את הרגשות, את התאוות, את מנועי הגוף, אבל עמלק? עמלק לא מתעסק עם הרגשות, אין לו בעיה שיהיו לך רגשות קדש... עמלק מקדיש את המלחמה שלו על הנקדה הכי עליונה, על החבור בינה לבין הבורא. 'ראשית גוים עמלק' (במדבר כד, כ), כי עמלק יודע: למה לו להתעסק עם הרגשות - כשהוא יכול לנתק אותך לגמרי! אם הוא נתק אותך למעלה, בחבור - הוא נצח אותך... זה מה שעמלק מנסה, לקרר את האמבטיה, להרדים אותנו, ואז לנתק אותנו בפתאומיות, ואותו אנו מצוים למחות מתחת השמים. זכור את אשר עשה לך עמלק... לא תשכח! זכר! שאתה תמיד בצל הסכנה. זכר! אשרי אדם מפחד תמיד (משלי כח, יד) - ההוא בדברי תורה כתיב (גטין נה, ב). זכר! לפתח חטאת רובץ. זכר! אם אין הקב"ה עוזרו אינו יכול לו (קדושין ל, ב).

(נקדות של אור - ספינקא)

בטחוני בצורי הוא אוצרי - פרשת כי תשא - פורים פ"ה ~ 1 ~

בס"ד, גיליון שכובי לאמונה, בטחון, וכל מה שמקרב יהודי לאביו שבשמים. לשליחת סיפורים, תגובות, הערות, ובקשת הצטרפות או הסרה: מרדכי ההורן מלאכי, ביתר עילית, 5834817@gmail.com תא קולי 073-2490589

בנועם ואור, הבנים והבנות עם צאצאיהם בלעה"ר, שירי שבת ושיחות נעימות, יחד עם צהלת ילדים תוססים.

זהו חלק מרכזי ועיקרי ב"עונג שבת" שלי.

בשבוע שעבר, ביום חמישי בבוקר, רעייתי בישרה לי שזוג צעיר אחד יתארח אצלנו בליל שבת, ובבוקר יצטרפו אליהם עוד זוג. שמחתי, כמובן, אבל לבי נכסף ליותר.

אני אוהב את השבתות שהבית רוחש חיים, תוסס והומה, וכולם יחדיו מהווים פסיפס של אחווה משפחתית ברוכה.

אבל מאידך - אני לא נוהג להפציר באף אחד.

מי שבא מרצונו - ברוך הבא.

מה שה' נותן אומרים תודה. ברוך השם שיש אורחים. כששבתי מתפלת שחרית, ירדתי במדרגות בדרך הביתה, ומלמלתי תפילה חרישית:

"ריבונו של עולם" רחשתי, "חנני נא בחסדך בעונג שבת אמיתי. שלח לי בחסדך עוד אורחים. אבל אנא ברחמך, שלא יבואו על חשבון צער של אף אחד. שכולם ירגישו טוב, שלא יקרה למישהו חלילה אירוע מצער שישנה את התוכניות, אבל שיבואו!

פתחתי את הדלת, וקול שיחתה של רעייתי בטלפון הדהד במסדרון. "אז מה אתם אומרים?" היא שאלה את בני שמעבר לקו, "אתם באים רק לליל שבת, או מצטרפים אלינו לכל השבת?"

הבנתי מיד כי תפילתי הקצרה נענתה בעוד שפתי רוחשות אותה.

נטלתי את הטלפון, וקראתי לבני:

"זה עתה התפללתי שיבואו עוד אורחים!

ברוכים הבאים!"

שעתיים לאחר מכן, רעייתי התקשרה אלי שוב, עם עדכון: "עוד שני זוגות מצטרפים אלינו", היא אמרה.

"רצית אורחים? קיבלת!"

"ברוך השם הבית מלא כמו שאתה אוהב".

לבי רגש והמה בתודה.

רק תפלה קצרצרה, וכמה מהר המציאות משתנה.

הבית שלי, המקדש הקטן שלי, עומד להתמלא באורחים, בדיוק כפי שביקשתי.

"תודה לך, אבי שבשמים, על ששמעת את תפילתי.

ובשפה הייחודית ל"בטחוני בצורי": טוב עשית עם עבדך!

הפקידה המבולכלת והדירה שחיכתה לי

מספר הרה"ח ר' שלמה אנגל, עמנואל:

אני אברך נשוי כמה שנים.

ככל זוג צעיר, מייחלים ומתפללים לקורת גג משלנו.

בינתיים משלמים שכירות, ומקווים לעזרת השם.

"בטחון מהו" במסע מפתיע ל"יסודות"

בשבועיים האחרונים, סדר יומי השתנה כליל.

הוא הוכתב על ידי צלצולים בלתי פוסקים, מבוקר עד ערב, שיחות טלפון שהפכו מזרם דק לנהר שוצף. רובן המוחלט הגיעו ממספרים לא מוכרים, ועסקו בקונטרס "ביטחון מהו", שהופץ בבתי הכנסת ברחבי הארץ.

נעסוק כאן באחת מהן, מעניינת במיוחד.

ביום חמישי בערב עניתי לשיחה.

מאחורי הקו יהודי יקר ששואל היכן ניתן להשיג את הקונטרסים "בטחון מהו" בעיר אשדוד. הוא מעוניין לרכוש חמשה עשר עותקים. עניתי לו שמחר, ערב שבת, החתן שלי ר' שמשון נוסע לאשדוד, והוא יביא עמו כמות של חוברות למכירה.

האיש נשמע מאוכזב. הוא הסביר לי שהוא זקוק לחוברות עד השעה 9:00 בבוקר. זה נשמע מוקדם מדי. ציינתי שחתני כנראה לא יגיע לאשדוד כה מוקדם. ואף תמהתי מדוע זה כל כך דחוף לו? הוא הסביר לי שהוא נוסע לשבת ליישוב יסודות, והוא רוצה לקחת את הקונטרסים כדי ללמוד בהם בשיעור משותף. אמרתי לו שאני מצטער, אך הסיכוי למצוא שליח מביתר ליסודות בערב שבת הוא כמעט אפסי. לא זכור לי שאי פעם מישהו אמר לי שהוא נוסע ליסודות ביום שישי. ישנם מקומות יותר נפוצים כמו מירון, צפת או קוממיות, אך יסודות היא יעד חריג למדי. לא ראיתי סיכוי שהקונטרסים יגיעו אליו לפני שבת, אך הוא ביקש שארשום לעצמי את המספר שלו "בכל זאת", וקיימתי את בקשתו.

בבוקר, לאחר התפילה, פגשתי את ידידי, הר"ר יענקל' בלוי שיחי' משגיח ישי"ק זוהיל בביתר. סיפרתי לו שאני נוסע לשבת לירושלים, ושאלתי אם יואיל לקחת במקומי גיליונות "בטחוני בצורי" כדי לחלקם במקומי בשטיבל בליל שבת.

ואז הגיעה התשובה המפתיעה:

"אני נוסע עם הישיבה לשבת התאחדות ביסודות".

כמובן שעל אתר מסרתי לו חבילה עם קונטרסים "ביטחון מהו", כדי שיעביר אותם לכתובת המבוקשת ביסודות.

מסתבר שהבחור שביקש לחלק את הקונטרסים ביסודות, כבר הספיק להיות מושפע מהקונטרס עצמו, ומידת הביטחון שלו היא זו שהביאה את החוברות אליו עוד בערב שבת, כבקשתו.

התפלה שהתקבלה תוך שניות

מספר ידי"נ הר"ר מרדכי ברים שיחי', ביתר:

במשך ימי השבוע אני עסוק למדי, ליתר דיוק: עסוק מדי ונותר לי מעט מאד זמן ליהנות בחיק המשפחה.

בשבתות אני זוכה לפיצוי. הבית מלא באורחים, הילדים מרבים לבוא ולהתארח ב"ה, והבית מלא

בטהוני בצורי הוא אוצרי - פרשת כי תשא - פורים פ"ה ~ 2 ~

כס"ד, גיליון שכזי לאמונה, כטחון, וכל מה שמקרב יהודי לאביו שבשמים. לשליחת סיפורים, תגובות, הערות, ובקשת הצטרפות או הסרה: מרדכי ההורן מלאכי, ביתר עילית, 5834817@gmail.com תא קולי 073-2490589

כמות הדירות שעמדו לבחירה לא גדלה, וניסינו להתקדם לקבלת החלטה עם התנאים והמידע שעמדו לרשותנו.

דקות נוספות חלפו, ואז ניגש אלינו שוב מנהל הפרויקט עם בשורה משמחת:

דירה נוספת התפנתה, דירה שמישהו אחר בחר יום קודם לכן, ולא סיים את ההליכים כראוי. הבחירה שלו בטלה, ולכן אפשר להציע לכם גם את הדירה שהוא בחר.

הדירה שנוספה לרשימה הייתה טובה יותר מכל האפשרויות האחרות שעמדו לרשותנו, וגם נמכרה במחיר הנמוך, ללא תוספת של מאות אלפי שקלים.

עתה נשמנו לרווחה. שמחנו מאוד וחתמנו על החוזה.

בדיעבד, התברר שהעיכוב והבלבול שנגרמו לנו בעטייה של הפקידה, הם אלו שאפשרו לנו לקבל את הדירה הטובה ביותר עבורנו. אם לא ה"זמן הנוסף" שניתן לנו בגללה, היינו נאלצים לחתום 10 דקות קודם על דירה גרועה בהרבה או להוסיף 300.000 ש"ח!

"כל מה שהקב"ה עושה, הכל לטובה",

אמרנו לעצמנו, ויצאנו לומר מזמור לתודה!

"ויש על הבוטה בשם להוחיל במעוף צוקתו כי יהיה החשך סבת האורה" שע"ת לרבינו יונה ב' ה'

מה גרם למרדכי להתערב ולהציל את אחשוורוש ממזימתם של כגתן ותרש?

האם אחשוורוש גילם אישיות כה חיובית שיש למנוע את מותו? לא בהכרח... אדרבה...

אלא מאי?

מרדכי ידע שבעולמו אין מקריות, דברים לא קורים סתם... בוודאי לא מהלכים ברמה העולמית, כמו רצח מלך שמושל ברוב העולם!

ומרדכי הבין והשכיל כי אם הוא "בדיוק שמע" על המזימה הנרקמת, משמע שעליו לפעול, שנועד לו כאן תפקיד חשוב לבצע!

העברה בנקאית של שקל אחד

מספר ידי"נ הרה"ג ר' יעקב וינגרטן שליט"א, ירושלים:

לפני כחמישה חודשים, בעת שמחת לידת נכדתנו, ביקרה רעייתי בבית החולים "שערי צדק".

בתוך ההמולה השמחה, היא איבדה ארנק יקר,

מתנה שקיבלה לאחרונה. הארנק, היה יקר לליבה. היה לארנק ערך רגשי, מעבר לערכו הכספי, מסמכים רבים וכסף מזומן.

עלה חשד שהארנק נגנב. ניסינו לפנות להנהלת בית החולים כדי לבדוק במצלמות האבטחה, אבל הדבר לא צלח. חלף זמן לא קצר, כחמשה חודשים, והארנק לא חזר אלינו וכמעט שנשכח מהלב. ~~~

אחרי כמה וכמה ניסיונות זכינו ב"ה בהגרלה של "דירה בהנחה" בדירה בעיר אלעד.

זכייה נאה, תודה להשם יתברך.

הזמן חלף ביעף, והגיע היום בו אני אמור לבחור דירה בפרויקט. המיקום שלי מבין הזוכים לא היה מעודד... הייתי אחד מארבע האחרונים לבחור, כך שמטבע הדברים לא המתינו לנו מציאות גדולות.

מסיבות שונות הקשורות בהתרחקות מטכנולוגיה לא כשרה קיבלתי את ההודעה על העיתוי של בחירת הדירה ממש ברגע האחרון. לא היה לי זמן להתכונן, להכיר את הפרויקט וללמוד את הנושא. אחרי נסיעה ארוכה מעמנואל הגענו למגדל משרדים במרכז ירושלים, שם הוקצבו לי 45 דקות כדי לבחור את הדירה. התיישבתי יחד עם רעייתי, ועם אבי, שהגיע בהתראה קצרה לנסות לסייענו.

הושיבו אותנו מול פקידה שמתפקידה לסייע לנו ולספק לנו את מלוא המידע הדרוש כדי שנוכל לבחור את הדירה המתאימה. כצפוי, כל הדירות הטובות כבר תפוסות. היה עלינו לבחור בין דירה עם תכנון לקוי ומיקום ממש לא מוצלחים - או לחילופין - לרכוש דירה בעלת מספר חדרים זהה ומעט יותר אטרקטיבית, אך יקרה יותר בסדר גודל של 300 אלף שקלים.

התלבטנו מאוד, ואם לא די בכך - אז הפקידה שישבה מולנו הוכיחה בורות מדהימה בכל מה שקשור לפרויקט אותו היא אמורה להציע.

היא ערבבה בין בניין אחד למשנהו, ערבבה בין מסחר למגורים כמו היו חומרים בקערת הלישה, ואף מזרח ומערב התחברו אצלה באותה זווית... התקשינו מאוד לקבל החלטה כאשר לרשותנו כה מעט מידע.

מדובר באחת העסקאות המשמעותיות בחיים, הוצאה של למעלה משתי מיליון שקלים,

איך עושים דבר כזה, ריבוננו של עולם?

איך מקבלים החלטה גורלית כזו בן רגע, כשאין לנו כלל את הכלים המתאימים להחליט על פיהם?

מטבע הדברים בלב פנימה קיננה גם תרעומת רבה על חברת הבניה, שמיעדת לתפקיד כזה אדם שאינו מתאים, אינו שולט בחומר, ולא קיבל את ההכשרה הראויה.

אבל לא היתה לנו הפריביליגיה לכעוס...

עלינו לקבל החלטה, ומהר...

אבי שיחי' יצא מהחדר כדי להתייעץ עם ידידים שמבינים קצת בנושא, ואנחנו נשארנו בפנים, מבולבלים ומתוחים.

בינתיים הזמן רץ, ו-45 הדקות שהוקצבו לנו עמדו להסתיים.

אבי חזר לחדר ואז ניגש אלינו האחראי על הפרויקט ואמר לנו בלחש: "שמתי לב שהגברת הזאת הטעתה אתכם. יש לכם עוד זמן."

קחו את הזמן שלכם ותקבלו החלטה ברזוגע".

נשמתי נשימה ארוכה... הלחץ השתחרר מעט.

אבל הרבה אופציות לא נוספו לרשותנו.

בטהוני בצורי הוא אוצרי - פרשת כי תשא - פורים פ"ה ~ 3 ~

בס"ד, גיליון שבוני לאמונה, כעתון, וכל מה שמקרב יהודי לאביו שבשמים. לשליחת סיפורים, תשובות, הערות, ובקשת הצטרפות או הסרה: מרדכי ההורן מלאכי, ביתר עילית. 5834817@gmail.com תא קולי 073-2490589

מנת לפנק בו את אברכי הכוללים היקרים, ולהביע הערכה לעמלם.

אתמול, יום ראשון, נזכרתי שטרם רכשתי את בקבוקי היין כמנהגי.

יצרתי קשר עם הסוכן הקבוע, וביקשתי ממנו הצעות של בקבוקי יין בטווח מחיר כזה שאוכל לרכוש ממנו כמות של 170 יחידות, במסגרת התקציב העומד לרשותי, ומאידך - שיהיה יין הראוי לשמו, כיאה לשמחת פורים לכבוד עמלי התורה.

פניו של הסוכן נחמצו.

"אין לי כלום, יא חביבי," הוא אומר לי,

"השנה הביקוש מטורף, המחסנים ריקים."

הפצרתי בו שלא יותיר אותנו בלי המשלוח הנדרש, והוא הבטיח לבדוק במעמקי המחסן ולחזור אלי.

בשעה 5.00 אחר הצהריים הוא חזר אלי ואמר:

יש לי עבורך הצעה מצוינת, משהו מיוחד באמת, זכות התורה עמדה לך. מצאתי במחסן כמות מתאימה של יין מעולה בשם "סיקרט מהדורת סומלייה".

היין הזה הוא יין מצוין, ולמרות שמחירו הנקוב יקר משמעותית מעל התקציב שלך, אוכל כרגע למכור לך במחיר שתוכל לעמוד בו, ומאידך - עבור האברכים תהיה זו תשורה נאה ביותר, יין ראוי לשמו לכבוד שמחת היום.

שמחתי על ההצעה, אבל אני לא יכול לחלק יין שאינו מוכר לי ולא ראיתי מעולם.

הסוכן שנוכח בהתלבטות שלי אמר:

הסר דאגה מליבך, היין הזה הוא יין מצוין ותקבל עליו רק מחמאות, אך אם אתה עדיין מתלבט, גש לחנות יינות, תרכוש בקבוק אחד ותטעם ממנו כך שתנוח דעתך.

יופי. כעת נוספה לי מטלה לערב פורים...

באותו ערב, התקשר אלי ידידנו ר' בן ציון שפירא, להזמין אותי ל"ווארט" שהוא עורך בביתו.

נסענו לשם לברך אותו ולשתות לחיים לכבוד השמחה, כשעמי יחד ר' אלי' ניימן, שותפי לניהול הכולל.

כשהגענו לשם עמד על השולחן בקבוק יין.

התווית שעל הבקבוק חייכה אלי כאל מכר וותיק...

היה זה לא פחות ולא יותר, יין "סיקרט מהדורת סומלייה" שאותו אני מבקש לטעום.

מזגתי כוס לעצמי ולחברי, המסובים חיוו את דעתם בהתלהבות על היין שעל השולחן, נמנו וגמרו כי טוב הוא, ומתאים ביותר למשלוח מנות לעמלי התורה.

תוצאות בשר - בקבוקות הנבחרות:

זוכרים את הסיפור על "הכובע שהתחרבש"?

הבחור שנשאר תקוע בלי כובע באמצע שום מקום, והסבא שנחת עליו מהשמים וקנה לו כובע חדש?

היארציט של חמותי ע"ה. סיכמנו לעלות להר המנוחות, וגסי שאל אם אוכל לאסוף אותו ברכבי על הדרך, מרח' כנפי נשרים. אני לא עובר שם,

בחדש תשרי, בתקופת החגים פנה אלי אחד מידידי וביקש לרכוש סט "מחזור המפורש".

בנוגע לתשלום - הוא אמר שהוא יעביר לי אותו בהעברה בנקאית.

חלף זמן ולא ראיתי זכר להעברה. מכיוון שמדובר בידיד נכבד, גם לא שלחתי לו תזכורות. חשבתי שבהזדמנות הקרובה כשאפגוש אותו אזכיר לו את ענין התשלום.

יום אחד, הגיע בדואר דף חשבון מהבנק.

כדרכי, עיינתי בו בקצרה, כדי לוודא שאין בו משהו חריג או יוצא דופן, מתוך כוונה להשליכו לסל האשפה. ואז, נזכרתי בהעברה שלא בוצעה.

מכיוון שדף החשבון התייחס לתקופת זמן די ארוכה, החלטתי לבדוק שמא בכל זאת בוצעה ההעברה. פניתי איפה ובחנתי את דף החשבון בעיון.

לשמחתי, התברר כי ההעברה אכן בוצעה.

אלא שאז צדו עיני דבר נוסף, שורה בודדת:

הפקדה של שקל אחד, מחשבון לא מוכר.

סקרנותי התעוררה.

אני בדרך כלל לא

נוהג למכור

מחזורים בשקל

אחד, גם לא

משומשים...

גם נדבות אני לא

מקבל, ובוודאי

שלא בבנק... כך

שהעניין היה מוזר וחריג בעיני.

אימצתי את עיניי לראות את פרטי המעביר, וכך היה רשום: המבצע - הורן טובה ודוד, עבור: סיבת העברה מציאנו ארנק בשערי צדק.

ליבי החסיר פעימה. יצרנו קשר עם המשפחה, ובפגישה מרגשת, הושב הארנק לרעייתי, על כל תכולתו. המוצא הישר, ר' דוד הורן, סיפר כי לא מצא מספר טלפון בארנק, ולכן השתמש במספר חשבון הבנק המופיע על גבי כרטיס האשראי, והעביר לחשבון שקל אחד, כדי שתהיה לו אפשרות להעביר הודעה.

כעת הבנתי כי העיכוב בהעברה של ידידי, שהיה נראה כדבר בלתי נעים שדורש ממני לגבות את החוב, הוא שהוביל אותי לבדוק את דף החשבון בעיון, ובכך לגלות את העברת השקל היחיד, שבעקבותיה האבידה היקרה שבה אלינו.

"כי יהיה החושך סבת האורה!"

בקבוק לפורים, וחיוך של השגחה

מספר ידידי הרה"ח ר' יוחנן רבינוביץ שליט"א,

ממנהלי רשת הכוללים "תורתך קבע" ביתר - בית שמש - גרין פארק:

מידי שנה בשנה בפרוס ימי הפורים, נוהגים אנו לרכוש בקבוקי יין טוב שדעת זקנים נוחה הימנו, על

בטהוני בצורי הוא אוצרי - פרשת כי תשא - פורים פ"ה ~ 4 ~

כס"ד, גיליון שבוני למונה, כחנן, וכל מה שמקרב יהודי לאביו שבשמים. לשליחת סיפורים, תשובות, הערות, ובקשת הצטרפות או הסרה: מרדכי ההורן מלאכי, ביתר עילית, 5834817@gmail.com תא קולי 073-2490589

עשה לי את החיל הזה, חסותו כביכול פוחתת, ואנו נאלצים להרבות בהשתדלות כדי להשיג את צרכינו.

וכתב הגר"א:

הקטן בוטח על בוראו מאד והקב"ה מנהיגו בהשגחה פרטית מיוחדת.

כאשר האדם גדל נהיה בטוח בעצמו וכמו כן ההשגחה מתמעטת.

לכן במקדש הכרובים היו "כרביא" פני תינוק כי הקטנים הם קיום השכינה!

מוקדש ליכות הנכדה הטריה, בת לחתני הר"ר ישראל דב יעקבי שליט"א יזכו אביה ואמה לגדלה לתורה לחופה ולמעשים טובים מתוך נחת והרחבה.

דוגמה נוספת בסיפור הבא:

האמריקאי שעבורו הוחשך בקבר רחל

מספר הרב יעקב חנניה ברנשטיין שליט"א ביתר עילית:

אני לומד בכולל שבקבר רחל אמנו ע"ה.

באחד הימים אירע קצר במערכת החשמל המרכזית.

התאורה המרכזית כבתה.

מיד לאחר מכן הגיע למקום יהודי אמיד מארצות הברית. הוא לא פנה לרחבת החניה כמו כולם, אלא נכנס עם רכבו המפלצתי ישירות עד לפתח אולם הציון, החנה אותו בצמוד לפתח, נעל את הרכב ונכנס פנימה.

כל חזותו זועקת: "האמריקאי העשיר הגיע לפה".

כשהוא נכנס עיווה את פניו מול התאורה העמומה.

"מדוע האור איננו דולק" הוא שאל בעודו מצביע לעבר גופי התאורה, נראה כמי שמתכוון להרביץ שיעור מוסר לעולם כולו... מי שמכיר קצת את קבר רחל וכי יש יהודי שאינו מכיר את ביתה של אמה? כשמגיעים יש כיכר גדולה, שממנה פונים שמאלה לכיוון החניה, מי שמתעכב שם ליד הכיכר, ולו רק כדי לנשום, מקבל מיד הוראות מאנשי הצבא המוצבים במקום למהר ולהתקדם. אחר כך יש מחסום חשמלי שמונע מרכבים מלהיכנס לכיוון אזור הקבר, וגם במקרה שהמחסום פתוח ומורם, מי שיהיה לפנות לכיוון הקבר יזכה מיד בנזיפה קולנית במערכת הכריזה הנשלטת על ידי מערכת מצלמות משוכללת.

ניגשתי אל האמריקאי הכועס, ואמרתי לו:

הבט נא ר' יהודי:

יש פה כמה מחסומים שהיו אמורים למנוע ממך את הגישה למקום בצורה שבה הגעת. אבל הקדוש ברוך הוא פירגן לך להיכנס לפה מעשה בעל הבית.

החשמל נפל, וכך המחסום נפתח אוטומטית על ידי מערכת החרום. מפקד המקום לא ראה אותך נכנס, כי המצלמות גם הם כבו בנפילת החשמל.

וגם אם כן צפו בך במצלמות, הרי שהמפקד הכל יכול מנוע מלפנות אליך במערכת הכריזה ולמנוע ממך את המעבר, כי אין חשמל... ולרדת אליך רגלי הוא בוודאי מתעצל... נמצא אם כן שנפילת החשמל כולה נועדה כדי לאפשר לך את ההגעה למקום. והנה אתה בחכמתך נכנס פנימה כמו מלך, ומתלונן על החושך? הרי הכל לטובתך נעשה, ממש כמו הנר של רבי עקיבא שנכבה על ידי הרוח!

היהודי האמריקאי הפנים את הדברים,

חיך, סבר וקיבל! "כי יהיה החושך סבת האורה!"

אבל החלטנו שלא לסרב. משהגענו התברר שגייס לא שם. אנחנו נוסעים לכיוון, וגייס מתקשר אלי שוב: "יש לי פה אורח בשבילך". אני מגיע לתחנה, גייס עומד שם ולידו בחורצ'יק, נכדי שלמה שיחי המתגורר בהר נוף ולומד באחת הישיבות קטנות המובחרות בעיר, עומד נבוך כולו וללא מגבעת לראשו... והנכד, מופתע מה"משלחת" שנחתה לידו, פותח ומספר: הכובע שלי איכשהו התקלקל "התחרבש" אין לי כובע אחר, ואני לא יכול להיכנס לתפלה בישיבה בלי כובע. ההורים שלי בחו"ל, שניהם. יצרתי קשר עם אבא, ששלח אותי ליטול מהבית כרטיס אשראי כדי לרכוש כובע חדש. התברר שהכרטיס לא בתוקף. נותרתי תקוע ללא כובע. אני עומד פה בכיכר לא יודע להיכן לפנות, ימינה או שמאלה, שהרי אי אפשר לו לישיבה בחור ללא מגבעת, ופתאום סבא שלי, שגר בכלל בקצה השני של העיר נוחת עלי ישר מהשמים... על אתר הוצאתי כרטיס אשראי מהכיס ומסרתי לו, כובע חדש נרכש, והבחור חזר לישיבה לשקוד על תלמודו.

ובכן, מספר לי היום הסבא:

הנכד שלי הצדיק הגיע אליי לשבת. ונתתי לו לקרוא את הסיפור.

הוא קרא, קלט מיד כמה מדובר ואז הוא פונה לאחותו ואומר לה: תראי היה פה נס. והנס הזה קרה אצלי.

אבל לא ידעתי עליו, יותר נכון כלל לא שמתי לב לגודל הנס ולגודל האהבה שהקדוש ברוך הוא אוהב אותי, עד שקראתי את זה פה! מדובר בבחור חכם, פיקח, שכלתני, שלא לומר מעט ציני. הכי רחוק שאפשר מטיכוס מתלהב ורגשן. אבל, הוא אומר:

יש דברים שלא ניתן לעצום עיניים ולהתעלם מהם,

זהו אחד המקרים.

קוראים יקרים פה טמון המסר:

זאת העבודה שלנו! לפתוח את העיניים, לשים לב, להיות כלים ראויים לקבל את האהבה האינסופית של אבינו שבשמים כלפיו.

שלום וישע רב,

כקורא ותיק ונלהב של גליון מימים ימימה, וכמנוי מהתקופה האחרונה, ובעיקר, בעיקר כיהודי שמשתדל בעל עת להתחזק בעניין ההשגחה והביטחון, אצורים עמדי אינספור מעשיות, אנקדוטות והגיגים, מחשבות ורעיונות בעניין היסודי והבסיסי הזה. ועוד חזון למועד להעלותם בעט ברזל עלי גליון, וכמאמר החכם מה שהלב חומד הזמן עושק, לע"ע אמרתי להוסיף מה שכבר הבאתי בדומה למעשה הנ"ל בין חברים מקשיבים, להבדיל בן הטמא לטהור:

כאשר משליכים שקית אשפה לפח הגדול, ובתוכו ישנם חתולים,

בדרך כלל הם נסים ומתפזרים בבהלה החוצה, ובורחים מפחד השקית הגדולה והמאיימת הניתכת עליהם...

והם אינם קולטים שבזה הרגע הוגשה להם ארוחה טריה ומשובחת, טרי טרי...

וכן, נראים גם אנו לעתים קרובות... חוששים מכל שינוי בשיגרה, נסים בבהלה מפחד החבילה החדשה של שפע הנזרקת עלינו ממרום, ובעיקר בטיפשות...

כאשר מעמיקים בחקר הבריאה, נגלה תופעה מופלאה:

דאגת הורים לצאצאיהם.

מרגע לידת התינוק, האם מגינה עליו מסביב ליממה ללא לאות, וחסות זו נמשכת לאורך שנים, עד שהילד מגיע לבגרות ונעשה עצמאי. וככל שהילד גדל ומסתדר בכוחות עצמו, כך פוחתת אחריותם ודאגתם של ההורים.

תופעה זו אינה ייחודית לבני אדם בלבד. גורי חיות יונקים תלויים בחלב אמם, וגוזלים תלויים בהוריהם להאכלה ולהגנה.

עם הזמן, הם לומדים לצוד ולעוף, ואז ההורים מפסיקים לספק להם מזון ומחסה. לעיתים הם אף מגורשים מהקן, בכדי ללמוד עצמאות.

זהו סדר הבריאה כולה: כל יצור מעניק חסות למה שנוצר ממנו, אפילו פירות מגנים על זרעיהם עד שהם בשלים.

אם כן הדבר, ההגיון הבריא אומר, ודאי שבורא העולם, שיצר את כולנו ותיקן את סדר הבריאה בתהליך מסוים מעניק חסות לכל אחד מילדיו ויצירי כפיו.

אך באיזו מידה? ככל שאנו מרגישים תלויים בו, כך חסותו גדולה יותר. וככל שאנו מרגישים "עצמאיים", חושבים ש"כוחי ועוצם ידי

"שמעו ותחי נפשכם"

העורך: הרב יצחק עידו וובר ארליך שליט"א

מתורתו של הגאון הצדיק רבי משה וובר זיע"א

גליון ס' 1207

שבת כי תשא פורים משולש - ט"ו אדר תשפ"ה - נא לא לעיין בעלון בשעת התפילה ובקריאת התורה

ח"י אדר תש"ס - ח"י אדר תשפ"ה

כ"ה שנים להסתלקותו של הגה"צ המשפיע רבי משה וובר זיע"א

הוראות למעשה על פי השל"ה הקדוש

הוראה למעשה

הפרנס הממונה על הציבור צריך להיות הגון בעיני אלוקים ואדם.

המקור בפרשה: "ראה קראתי בשם בצלאל בן אורי בן חור". הלך משה ואמר להם לישראל: "הגון עליכם בצלאל? אמרו לו: אם לפני ה' יתברך ולפניך הוא הגון, לפנינו לא כל שכן!"

הוראה למעשה

האדם צריך לחשוב בטעמי המצוות ובסודן בעת שמקיימן.

המקור בפרשה: "בחכמה ובתבונה ובדעת ובכל מלאכה לחשוב מחשבות לעשות". רומז בעת עשיית המצוות, ישוטט במחשבתו בסודן ובטעמן, בחכמה ובתבונה ובדעת.

הוראה למעשה

מצווה על האדם להכין בעצמו צרכי השבת אף

שיש לו משרתין הרבה.

המקור בפרשה: "ושמרו בני ישראל... לעשות את השבת" - "פירוש לתקן לכבוד שבת."

הוראה למעשה

האדם צריך לשבות בשבת מדיבורי חול.

המקור בפרשה: "כי ששת ימים עשה ה' את השמיים ואת הארץ וביום השביעי שבת וינפש".

בפרק "כל כתבי" (מס' שבת דף ק"ט) נאמר: "אמר רבי אלעזר, מניין שהדיבור כמעשה שנאמר" בדבר ה' שמיים נעשו". (תהילים לג, ו).

הוראה למעשה

האדם צריך להיזהר שלא לאכול בשבת יותר מכדי הצורך כי במעשה זה, מאבד את הנשמה היתרה.

המקור בפרשה: "כי ששת ימים עשה ה' את השמיים ואת הארץ וביום השביעי שבת וינפש". ועל זה אמרו רבותינו ז"ל: "נשמה יתירה נתן ה' "

"שושנת יעקב צהלה ושמחה" מערכת "שמעו ותחי נפשכם" מאחל לקוראי העלון ולכל בית ישראל פורים שמח.

באדם בשבת" (מס' ביצה ט, א). ובמוצאי שבת נאמר על אותה נשמה היתרה "ווי אבדה נפש", רצה לומר שמתוך שאוכלים ושותים הרבה מאוד מאוד בשבת יותר מן הראוי, מבטלים התורה אשר על זה ניתנה הנשמה היתרה בשבת והרי הוא כאילו איבד הנפש הזאת הואיל והיא יושבת אצלו בטלה ממלאכה-מלאכת השמיים אשר על זה ניתנה.

הוראה למעשה

האדם צריך להתאבל ולבכות על עוונותיו.

המקור בפרשה: "ויתאבלו ולא שתו איש עדיו עליו". כן יעשה האדם כשמפשפש במעשיו וזוכר עוונותיו, יתאבל ויבכה וישב על הארץ ויסיר בגדי החמודות וילבש שק ואפר ובבכיה והספד על אשר המית את נשמתו, אולי אז ה' ירחם עליו. המשך בעמוד הבא

נקי הדעת שברושלים

יום ההילולא העשרים וחמש

תוך כדי שהיהודי הזה מספר לי את הדברים הללו בכניסה לבית הכנסת, הופיע שם יהודי נוסף שהכיר את רבי משה. מיד הוא החל לגולל סיפורי מופת אודות המשפיע כמו למשל על יהודי שלא היה שומר מצוות שנכנס לביתו ועל אתר לאחר שרבי משה דיבר איתו, החליט לחזור בתשובה שלימה. וכך במשך כמחצית השעה עמדנו שלושתנו על רגלנו מסומרים למקום בו ניצבנו וגוללנו עוד ועוד מעשיות וסיפורי מופת אודות המשפיע זיע"א. ומי יודע עוד כמה זמן סיטואציה זו הייתה יכולה להמשך, אילולי הגעתה של השקיעה אשר "אילצה" אותנו להכנס לבית הכנסת ולהתפלל מנחה.

סוכות תשנ"א: הגאון הגדול רבי שלמה זלמן אויערבאך זצ"ל נוטל את אתרוגו של ידידו הגה"צ רבי משה וובר זיע"א בכותל. מלבד נראים עוד בתמונה מקורבו הרה"ח ר' אברהם יוסף לייזרזון ז"ל ויבדלו לחיים טובים וארוכים: נכדו הרה"ח ר' אהרן גולדברג, ומשמאלו נראה תלמידו של המשפיע ומחבר העלון - הרב עדי יצחק ארליך ובר שיחי

שמצוי בידי מעיל אחר, ויתר לי. לאחר מכן הוא בירך אותי שאזכה להקים בקרוב בית נאמן בישראל ולהביא לעולם "זרע ברכה", ואכן ברכתו התקיימה במלואה.

אחת התופעות הייחודיות שקשורות לבעל ההילולא של ח"י באדר א' - מורינו הגה"צ המשפיע רבי משה וובר זיע"א, היא העובדה שלמרות שחלפו עשרים וחמש שנים מיום הסתלקותו בשנת תש"ס, אלה שהכירוהו לא רק שאינם שוכחים אותו, אלא אף מדברים אודותיו בהתלהבות האופיינית לאחד שנסתלק אך אתמול מעלמא הדין. דוגמא קלאסית לכך אירעה לי בשבוע שעבר:

בהשגחה פרטית, נגשתי באופן חריג להתפלל מנחה בבית הכנסת "זופניק" הממוקם ברחוב גבעת שאול שבירושלים. בכניסה לבית הכנסת, עצר אותי יהודי שלא הכרתיו ושאל אותי האם שמי הוא וובר? כשהשבתי לו בחיוב, הוא החל לספר לי בהתרגשות שלפני שנים רבות רבי משה ראה אותו פעם אחת הולך ברחוב ביום

חורפי מבלי שמעיל יעטה את גופו. "למרות שלא הכיר אותי לפני כן, רבי משה השיל מעליו את מעילו וביקש להעניק אותו לי. סירבתי להצעתו מתוך בושה ואולם הוא המשיך להתעקש שאקח את המעיל. ורק לאחר שהבטחתי שארכוש בכסף

לעילוי נשמת הגאון הגדול רבי מרדכי אהרן בן רבי יוסף חיים שיינברגר זצ"ל נפטר י"ח אב התשע"ט ת.נ.צ.ב.ה.

העלון יוצא לאור לעילוי נשמת 1400 הנרצחים, להשבת השבויים בשלום, לרפואת הפצועים ולשמירת עם ישראל מכל פגע

לעילוי נשמת מורנו המשפיע הגה"צ הרב חיים משה בן הגה"ח פנחס לייבוש וובר זיע"א, מייסד העלון ואשתו הרבנית הצדיקה מרת מרים רחל בת ר' מרדכי ז"ל

שאלות ותשובות קצרות על הפרשה:

1. מה הקשר בין סוף הפרשה הקודמת פרשת תצווה לתחילת פרשתנו פרשת כי תישא?
תשובה: יום הכיפורים הוא הקשר בין סוף הפרשה הקודמת לתחילת פרשתנו וכלשונו של רבינו האבן עזרא: "החל לפרש כסף הכיפורים שהוא חיוב על כל אחד ולא היה נדבה והזכיר זה, בעבור הכתוב למעלה (בפרשה הקודמת) "כי אחת בשנה יעשה כיפורים וכסף הכיפורים גם כן יהיה אחת בשנה כאשר אפרש". וכן כתב בעל הטורים: "סמך יום הכיפורים ("אחת בשנה") לכופר נפשו לומר שביום הכיפורים צריך ליתן כופר נפשו..."

2. מה הקשר בין תחילת פרשתנו לסופה?
תשובה: הבושה שנגרמת מעשיית התשובה, הוא הקשר בין ההתחלה לסוף.

בתחילת פרשתנו כותב ה"כלי יקר": "כשיהיו נמנין לאיזו צורך, אז יעלה זיכרון פרטי של כל איש פרטי ואז "זפקדתי עליהם את חטאתם" כי חטאת חוזר וניעור, על כן ציווה כאן על כופר נפש זה לכפר על מעשה העגל..." ובוודאי שיחד עם כופר הנפש יתביישו ישראל ויעשו תשובה. ואילו בסוף הפרשה כותב ה"כלי יקר": "על הפסוק "ויתן על פניו מסווה": "לפי שהיו הכל מסתכלין בו ומשה היה עניו גדול וביישן והיה מתבייש על שמסתכלין בקירון עור פניו כי כך היא המידה בכל מי שהוא ביישן, על כן נתן על פניו מסווה לכסות עיניים".

3. מדרש פליאה על הפסוק "כי קודש הוא לכם": מעולם לא זזה השכינה מִישראל אפילו בשבת של חול". וצריך להבין מה החידוש בה ששכינה לא זזה מִישראל ו"שבת של חול"?

תשובה: בהלכות שבת בשו"ע הרב בסימן רמ"ב סעיף ו' נפסק את מה שנאמר במס' פסחים (דף ק"ב, א) – "עשה שבתך חול ואל תצטרך לבריות". ואולם היינו יכולים לחשוב חלילה שבשבת שכזאת המכונה "של חול" השכינה לא תשרה עלינו, לכן נאמר במדרש הפליאה שגם בשבת שכזאת השכינה שורה עלינו בדיוק כפי שהייתה עושה אילו השבת לא הייתה נקראת "שבת של חול".

4. "אל יחר אף אדוני". אהרון אומר אל משה: "אל יחר אף אדוני". וצריך להבין מדוע אהרון התחנן אל משה שלא יחר אף אפו בו?
תשובה: במדרש אגדה בפרשתנו מובא דבר חידוש נפלא: לאחר חטא העגל, רצה משה להרוג את אהרון בשל השתתפותו בעשיית העגל ואולם בעקבות תחנונו של אהרון "אל יחר אף אדוני" והסברו שעשה זאת בכדי למשוך את הזמן מתוך תקווה שבינתיים משה ירד מההר ובכך תמנע עשיית העגל, התרצה משה ושב ממחשבתו הראשונה.

אל ליבו- לטהר עצמו ולהתקדש. לטהר טומאת העוונות להיות "סור מרע" ולקדש את עצמו בקדושת "ועשה טוב" ואז יהא טוב לו לאדם.

מאמרותיו - של הגה"צ המשפיע רבי משה ובר זיע"א

כי תשא את ראש בני ישראל וגו' (ל, יא)

במדרש תנחומא (ג): "אמר משה לפני הקדוש ברוך הוא, ריבוננו של עולם, משאני מת אין אני נזכר, אמר לו הקדוש ברוך הוא חייך בכל שנה ושנה שקוראין אותה (פרשת שקלים) לפני, כאילו אתה עומד שם באותה שעה וזוקף את ראשך".

אפשר לבאר על פי מה דאיתא במסכת מגילה (יג, ב): "תנא, כיוון שנפל פור בחודש אדר, שמח המן שמחה גדולה, אמר נפל לי פור בירח שמת בו משה".

וזוהו מה שאמר משה רבינו עליו השלום, משאני מת אין אני נזכר, שלא יתקיים חס ושלום זכותי בימי המן. על זה השיב לו הקדוש ברוך הוא שזכותו יעמוד לישראל גם לאחר מותו, ובפרט בחודש אדר שמשמיעין על השקלים. וכדאיתא במסכת מגלה שם: "אמר ריש לקיש, גלוי וידוע לפני מי שאמר והיה העולם שעתידי המן לשקל שקלים על ישראל, לפיכך הקדים שקליהן לשקליו".

העשיר לא ירבה והדל לא ימעיט ממחצית השקל (ל, טו)

כתבו התוספות (מגילה טז, א דיבור המתחיל ודחי): "שמעתי שעשרה אלפי כיכר כסף (ששקל המן) עולין חצי שקל לכל אחד מִישראל".

לפי זה יובן מאמר הכתוב העשיר לא ירבה והדל לא ימעיט ממחצית השקל, והתורה בעצמה מפרשת את הטעם על זה "לכפר על נפשותיכם", שיהיה החשבון מדיק כשקלי המן.

ואמר להם למי זהב התפרקו ויתנו לי וגו' (לב, כד)

פירש רש"י: "ואמר להם דבר אחד למי זהב לבד, והם מהרו והתפרקו ויתנו לי".

עייין מה שכתב במזרחי: "אבל ממה שהעיד עליו הכתוב שאמר להם פרקו נזמי זהב אשר באזני נשיכם בניכם ובנותיכם והביאו אלי וכו', נראה שמפני יראתו ממושה הוציא שקר מפיו". ועייין בגור אריה שמקשה איך אפשר לומר שיוציא חס ושלום שקר מפיו, עייין שם.

ואפשר לבאר, בהקדים דברי רש"י שם: "אמר אהרן בליבו, הנשים והילדים חסים בתכשיטיהן הן, שמה יתעכב הדבר ובתוך כך יבוא משה. והם לא המתינו ופרקו מעל עצמם". ואפשר דזהו כוונת רש"י גם כאן, אמרתי להם למי זהב לבד, כלומר, על אותן שרגילין לשאת תכשיטי זהב, הינו הנשים לבד. והם מיהרו ולא המתינו על כך, והתפרקו מדעת עצמם מאליהם, ויתנו לי.

פורים - מגילת אסתר

"אך הענין הוא, דהנה כתוב: "ויבוא עמלק וגו' ויאמר משה אל יהושע וגו' עד סוף הענין, ויאמר

לעילוי נשמת האשה החשובה מרת שרה גולדה קופמן ז"ל בת הרה"ג רבי אלימלך וובר ז"ל

לעילוי נשמת הרבנית הצדקנית שהייתה מפורסמת במעשי חסדיה הכבירים - מרת יהודית רובינשטיין בת רבי נחום ז"ל - נפטרה ב' ניסן תשע"ג

צרו סיפורים על אדם גדול

לנסוע. לאחר דקות ספורות של נסיעה פנה אלי הרב ואמר: "אתה רואה, לפעמים צריך לתת דחיפה קלה למכונית וכך היא מגיעה רחוק רחוק. כך גם בפעולות של קדושה, צריך לעשות מאמץ קל ולאחר מכן הפעולות הללו נמשכות לעד".

עצתו אמונה...

היחסים בין האדמו"ר מליובאוויטש לחסידו הגה"צ המשפיע הרב משה וובר, היו הרבה מעבר ליחסים בין אדמו"ר לחסיד. הרב וובר מצידו, לא עשה שום צעד מבלי לקבל ברכה ועצה מהרבי; ואילו מצד האדמו"ר, ידוע על כמה סיפורים, שהוא הורה לאנשים מארץ ישראל, שפנו אליו בדבר שאלות גורליות, לגשת לרב וובר כדי שיפסוק מה עליהם לעשות בנוגע לשאלותיהם.

אחד מאתם סיפורים קשור היה לבחורה מסוימת, אשר ימים ספורים לפני נישואיה, גילתה משהו לא נעים הקשור לבעלה בעתיד. היא מיהרה לפנות לאדמו"ר זי"ע, כדי שיפסוק בעבורה אם ראוי לבטל את החתונה בגלל האינפורמציה שהגיעה אליה. הרבי השיב לה ללכת אל המשפיע הרב משה וובר, כדי שיחליט עבודה מה לעשות. הבחורה עשתה כן, ורבי משה יעץ לה לבטל את החתונה. מובן כי היא קיבלה את דבריו. ועשתה כעצתו.

בשיניים נוקשות...

היה זה בשנת תשי"ז, כאשר הרבי וחסידי המשפיע הרב וובר נפגשו לראשונה פנים אל פנים. לפני כן הם נהגו להתכתב ביניהם. הרבנית מרים ז"ל, אשתו של הרב, שנכחה באותה פגישה היסטורית, העידה ששיניו של בעלה נקשו אלו באלו עד כדי כך, שהרבי הגיב ואמר: אתה מקיים את המשנה "יהי מורא רבך כמורא שמים"...

עכשיו זה הזמן המתאים ...

זכור לי, כי פעם אחת כאשר הרבנית ע"ה שכבה על ערש דוי, וסכנה אמתית נשקפה לחייה, הגיע לפתע יהודי מסוים, כדי לדבר עם הרב על ענייניו הפרטיים. בטוח הייתי, כי הרב יסביר לו בעדינות, שכעת אין לו זמן ושלמות נפש לדבר עימו. אבל זה לא קרה. הרב ישב איתו והקשיב לו בסבלנות גדולה, בה בשעה שליבו מלא היה דאגה וכאב על מצבה של אשתו. לאחר שעה קלה יצא היהודי מבית הרב, כשחיוך נסוך על שפתיו, הוא לא הרגיש כלל את סערת לבו ונפשו של הרב לנוכח מצב אשתו. בצאתו שאלתי את הרב בתמיחה: "מדוע לא הסביר הרב ליהודי כי עכשיו הזמן לא מתאים לשיחה, בגלל מצבה של הרבנית?" "השיב לי הרב: "הלפך, דוקא בזכות זו שדיברתי ועודדתי אותו, יחיש ה' רפואה שלימה עבורה".

מקרב כהרגלו בקודש מידי יום ביומו
יהודים ליד הכותל המערבי

בצאתי מהפגישה איתה הייתי מבולבל כולי.
לנגד עיני ראיתי את תאריך החתונה שהתבטלה,
מצד שני לא חשבתי שהפגישה שממנה יצאתי
כעת, תוביל אותי למשהו רציני. לפתע ראיתי
מולי את הגה"צ רבי משה וובר זיע"א. היה זה
בדיוק לאחר שיצא מבית הכנסת בו הוא התפלל
תפילת מנחה. הוא לחץ את ידי בחמימות, ושאל
לשלומי. סיפרתי לו בקול שבור, מה שקרה לי.
עוד לפני שהספקתי לסיים הוא חיבק אותי
חיבוק עז ואמר לי: 'אל דאגה! אני מברך אותך
שעוד מעט קט תהיה שוב חתן'. חיוכו האבהי
והאהוב הפיחו בי שמחה וחיות.

ואכן, הבלתי יאמן קרה. כשלושה ימים לאחר שפגשתי בו, בדיוק ביום שבו אמור הייתי להתחתן, הייתי שוב חתן... הכלה הייתה הבחורה שנפגשתי איתה רגעים ספורים לפני שפגשתי את הרב. ברכתו של הרב סייעה לי להבין, שהיא השידוך שלי, והנס התרחש בזכותו.

רק דחיפה קלה גם בפעילות של קדושה

זכור לי, כי פעם בנסיעה איתו במכונית, לפתע היא נעצרה ולא יכלה להמשיך בנסיעה.

תמונה זאת שנראה בה המשפיע מניח תפילין ליהודי, צולמה על ידי בעיר פוטסבורג שבארה"ב. היה זה בעקבות כך שבעל תשובה התחתן עם גיורת וביקש מאיתנו שנגיע לחתונתו.

יהודים טובים שראו את המכונית התקועה, נרתמו לעזור והחלו לדחוף אותה, והיא המשיכה

קריאת שמע

קריאת שמע של הגה"צ רבי משה וובר זיע"א עוררה את התפעלותו של כל מי ששהה במחיצתו. ולא רק אנשים פשוטים, אלא גם גדולי ישראל מהדור האחרון, וכל שכן מהדור הנוכחי, התפעלו לשמע "קריאת השמע" שלו.

הוא היה קורא את מילות "קריאת שמע" מילה במילה ובמתינות רבה. תמיד אירע שהציבור ההחזן סיימו כבר את הקריאה, והוא היה עדיין באמצע קריאת הפסוק הראשון של "קריאת שמע". פעמים רבות מצטט היה את דברי ה"צל"ח, שמי שקורא "קריאת שמע" במתינות, מצננים לו את אש הגיהנם.

בבוקר הקפיד לקרוא "קריאת שמע" לפני נץ החמה.

ואולם, החידוש האמיתי בכל הנוגע ל"קריאת השמע" של הגה"צ רבי משה וובר זיע"א, היה לפני עלותו ליצונו בשעת לילה מאוחרת.

מכבה היה את האור בביתו והתחיל לשיר במשך שעה ארוכה שירי דבקות, כמו למשל "צמאה לך נפשי", ו"אך לאלקים דומי נפשי כי ממנו תקותי", וזו לאחר השתפכות הנפש, היה קורא "קריאת שמע" על המיטה במשך כשעה או יותר.

ברכת הרב

סיפר ר' זאב ו. מירושלים:

כ'כאשר באנו, אני ואשתי, אל הגה"צ רבי משה וובר זיע"א, שבורים ורצוצים היינו. לאחר בשורת הרופא כי אין לנו סיכוי שאי פעם יוולדו לנו ילדים. הרב שמע זאת והגייב בחיוך רחב: 'אל דאגה, אמר, בעזרת השם יוולד לכם בן בשנה הבאה'. עיניו שהקרינו טוב ורוך אבהי וכן חייו המאיר, נסכו בנו תקווה חדשה. ואכן, לשנה הבאה נולד לנו בן. כיום יש לנו, ברוך השם, שישה ילדים, והכל בזכות ברכותיו של הרב'.

הברכה התקיימה מיד

סיפר ר' מאיר עובד מירושלים:

"היה זה כשבועיים לפני נישואי. האולם היה כבר מוכן, וההזמנות כבר נדפסו. אבל תוך כדי ההכנות האחרונות, ארוסתי התקשרה אלי בהודעה מרה שהחשיכה את חיי... היא הודיעה לי נחרצות, שהחליטה לבטל את החתונה. מובן שבשורה מרה זו הייתה בי קשות. אבל במקום לקבל פיק ברכיים ולצאת מדעתי, החלטתי לא להישבר ולשים מבטחי בהשם. אזרתי עוז, התקשרתי לשדכנית וסיפרתי לה את אשר אירע לי. היא עודדה אותי, והבטיחה לי לחשוב על שידוך אחר מתאים עבורי. אכן, מספר ימים לאחר מכן, נפגשתי עם בחורה מסוימת שהוצעה לי על ידי השדכנית ההיא.

לעילוי נשמת הבחור שמואל סגל ז"ל בן רחל שתחי'

היכן הכסף הרביעי

בראשי מחשבה של נחמה. "יתכן שבסופו של דבר ברכתי לא הייתה לבטלה" חשבתי לעצמי "שהרי לפני שברכתי על הטלית אמרתי במפורש שאני מכוון בברכה זו גם לפטור את הטלית הקטן שעל גופי." ואכן לאחר שדנתי בסוגיה זו עם כמה תלמידי חכמים ובראשם ידידי הגאון הגדול רבי משה קפולוביץ שליט"א, הגעתי למסקנה שברוך ה' בורא עולם הציל אותי מהעוון של אמירת ברכה לבטלה בזכות הנוסח שאמרת לפני כן.

אז כפי שפתחתי את דבריי, יש בסיפור הזה פוטנציאל להביאני על כך ששגיתי ולא בדקתי כראוי את הטלית לפני שברכתי עליה ואולם בשל התועלת לציבור הקוראים, החלטתי להתגבר על מבוכתי ולשתף אתכם במעשה הזה שאירע לי. כמובן שהמסקנה שעולה מהסיפור הזה היא שתמיד צריך לוודא לפני שמברכים על הטלית שהיא אכן טלית כשרה ואולי גם כדאי לאמץ את ההנהגה של האמירה לפני הברכה "שאנו מכוונים בברכה זו גם לפטור את הטלית הקטנה שעל גופינו" בכדי שאם חלילה יימצא פסול בטלית הגדולה, לא ניכשל בברכה לבטלה.

ויהי רצון שיותר לא תתרחשנה תקלות מעין אלה ושנוכח לקיום התפילה לפני העטיפה על הטלית: "כשם שאני מתכסה בטלית בעולם הזה, כך אזכה לחלוקה דרבנן ולטלית נאה לעולם הבא בגן עדן ועל ידי מצות ציצית, תינצל נפשי ורוחי ונשמתי ותפילתי מן החיצונים והטלית יפרוש כנפיו עליהם ויצילם כנשר יעיר קינו על גוזליו ירחף." ואמן.

י"ד י"ג אב תש"ע

משה ובר זיע"א. אבל כנראה שהלימוד הפעם התארך מעל למצופה, כי ברגע מסויים הבנתי שאם לא אפסיק את לימודי, אני עלול להפסיד את "זמן התפילה" שנפסק בשולחן ערוך שצריך להתפלל בו. מייד סגרתי את הספר ושלפתי את הטלית שהייתה שטוחה על מדף הספרים. פתחתי את הסינור והתחלתי לומר את נוסח הבקשה שאומרים (לפי נוסחאות מסוימות) לפני הברכה על הטלית. בין השאר נאמר בנוסח הזה שאנו מכוונים בברכה זו לפטור גם את הטלית הקטן שעל גופינו. בירכתי את הברכה ומיהרתי לצאת לכיוון בית הכנסת שבו אני בדרך כלל מתפלל.

לאחר שהגעתי לשם והתיישבתי על מקומי, התחלתי לומר את מילות התפילה. ואז כשהגעתי לפיסקה "מהר ובא עלינו ברכה ושלום מארבע כנפות הארץ" עשיתי כפי שנפסק ב"שולחן ערוך" לקבץ לידי את הציציות מארבע כנפות הטלית שעוטה את גופי. ואז לפתע שמתי לב שאני מתקשה להגיע לחוטי הציצית שבכנף הרביעית שבטלית. מיד פסקתי את שוף התפילה והתחלתי להתבונן באותה הכנף. ליבי עצר מלכת מהמראה שניגלה לנגד עיניי: הכנף הרביעית הייתה שוממה. לא היו בה שום חוטי ציצית. בתום רגע של הלם והממה, נזכרתי בהלכה שעליי מייד להשיל מעל גופי את הטלית הפסולה. לאחר שעשיתי זאת, הרהור של כאב פילח את ליבי על הברכה לבטלה שיצאה מפי כשברכתי על אותה הטלית הפסולה. וכך כששום טלית לא עוטה את גופי, קמתי על רגליי בכדי להתפלל את תפילת העמידה. מילות התפילה, בקושי בקעו מפי. כשסיימתי להתפלל, חלפה לפתע

במדר זה אני נוהג לעיתים קרובות לשתף את קוראי העלון בחוויות אישיות שחלפו עליי בימים האחרונים. לעיתים אני מתלבט האם חוויה זו שברצוני לשתף בה את הקוראים, אכן ראויה שתכתב ותעלה על הנייר שהרי לפעמים מדובר באירוע שיכול להביך אותי. ואולם בסופו של דבר השיקול שמכריע את הכף עבורי הוא התועלת שתצא מהסיפור עבור קוראי העלון. כדוגמא אציין אירוע שכתבתי אודותיו לפני כשנתיים במדור הזה אודות יהודי שהתעלף במי המקווה בערב שבת. סיפורי אז שבשעה שטבלתי במקווה, חשתי לפתע ביד שנוגעת בגבי. תגובתי האינסטקטיבית הייתה לנוס לצד השני של בור המקווה מאותו "החוצפן" שמעז לגעת בגבי בעת הזאת. ואולם רק כשיצאתי ממי המקווה, שמתי לב שאותו האיש שנגע בי, שוכב בתוך המים כשראשו בקושי מבצבץ מחוץ למים. מיד הפנמתי שהוא ביקש ממני עזרה כשנגע בגבי. או אז, קפצתי שוב למים ומשיתי אותו בעזרת יחודי נוסף ובכך הצלנו בסייעתא דשמיא את חייו. המסקנה מהסיפור הזה הייתה שאנו צריכים לפקוח עיניים סביבנו ולחוש את יד היהודי שמושיט לנו בקשה לעזרה.

ברצוני קצת לשתף אתכם בסיפור שבכוחו להביך אותי ואולם מפני התועלת שתצמח ממנו, החלטתי להעלותו על הכתב. המעשה התרחש בשבת האחרונה "שבת זכור". בבוקרו של אותה השבת קמתי בשעה מוקדמת בכדי לזכות לשמוע את קריאת "זכור" מהמניין שמתפללים תפילת "ותיקין". לאחר מכן התיישבתי ללמוד כהכנה לפני התפילה כפי שהיה נוהג לעשות מורי המשייע הגה"צ רבי

מאמץ אחרון – כמו תמיד

שעה קלה שהוא המשיך לעורר את הקהל בדברי תורה וחסידות, הוא רמז לי להובילו לביתי כדי לסעוד את סעודת השבת. למעשה, הייתה זאת סעודת שבת האחרונה, שזכיתי לארחו על שולחני.

בסיום הסעודה חזרנו לבית הרפואה. הרופא והאחיות התבוננו ברב, ולא האמינו למראה עיניהם, היאך הוא עמד במאמץ של ההליכה לבית הכנסת והכלול בו.

כשמונה עשר ימים לאחר מכן, בח"י באדר א', נסתלק מורנו לגנוי מרומים. כשפדנו לו, העלנו את הנקודה החשובה שיהודי שמח כמותו, שבמשך כל חייו שימח אחרים, למרות שלא היה לו שום דבר גשמי משלו, נסתלק בחודש השמח ביותר בשנה, וביום המורה על חיותו של כל החודש – יח – ח'.

אינורת השבוע

מתורתו של הבעל שם טוב הקדוש

בלי שום ספק וספק ספיקא, הנה בכל מקום מדרך כף רגלנו, הכל הוא כדי לזכות ולטוהר את הארץ באותיות התורה והתפילה... אין חופשי מעבודת הקודש...

הודעה משמחת:

העלון מופיע בחוברת "טועמיה" המופץ חינם במיילים. ניתן להצטרף במייל m025004569@gmail.com

מתועד בבית הכנסת "בעל התניא" שבו שימש שנים רבות בתור משפיע. יושבים לידי הרה"ח יוסף ליפא אלפרוביץ שיחי' והרה"ח לוי רייניץ שיחי'

התפילה, חזרנו שוב לבית הכנסת "בעל התניא" כדי שהרב יתועד שם עם הקהל, כהרגלו בקודש. באותה התועדות, דיבר הרב בלהט על חשיבותו של חודש אדר. הוא סיפר כי עיניו של המן הרשע צרות היו להעניק לעם ישראל חודש שלם של שמחה, ולכן צימצם את גזירתו ליום אחד... ואולם אנחנו, הוסיף מורנו הרב, שיועדים את מחשבתו של אותו הרשע, צריכים דוקא כן לשמוח כל החודש. פניו בערו כאש בדברו, וכמעט שהוא השכיח משומעי לקחו את מצבו הגופני באותה שעה. לאחר

זכורה לי שבת המברכין של חודש אדר א' של ה'תש"ס - 'שבת מברכין' האחרונה בחיי רבנו הגה"צ רבי משה וובר זיע"א.

מורנו אושפז בבית הרפואה "ביקור חולים" במצב קשה. גופו היה נפוח ממים, וקשה הייתה עליו ההליכה והתפקוד הכללי. כאבים עצומים פקדוהו, אולם מוחו – צלול היה כתמיד. ואז, באותה 'שבת מברכין' ביקש ממני רבנו לקחת אותו לבית הכנסת כדי לברך את חודש אדר.

כשהרופא התורן שמע על כוונתו לצאת מבית הרפואה, וללכת לבית הכנסת למשך כשעה, הוא סירב בתוקף – אבל רצונו של הרב גבר על סירובו של הרופא. הוא הורה לי בפשטות להושיבו בכסא גלגלים, ולהוליכו לבית הכנסת הקבוע בו התפלל "בעל התניא" בשכונת "מאה שערים" שבירושלים.

זכורה לי ההתרגשות הגדולה שאחזה בו, בשעה שעשינו דרכנו לבית הכנסת. כשהגענו, התברר שכבר קראו שם בתורה את ברכת החודש. ניגשנו על כן ל"שטיבלאך" הסמוכים, ומצאנו שם מניין שעדיין לא קראו בתורה. ואז, כשהגיעו באותו מניין לקריאת התורה, כיבדו את הרב בעליה. בכוחותיו האחרונים הוא נעמד על רגליו, ובירך את ברכות התורה כשדמעות זולגות מעיניו.

לאחר קריאת התורה, בירך הרב את חודש אדר. בתום

הודעה חשובה לקוראי העלון: המעוניינים לקבל את העלון למייל שלהם ישלחו הודעה למייל: nafshechem@gmail.com

לעילוי נשמת מורי הדיין הגאון האדיר רבי זלמן נחמיה בן רבי אברהם גולדברג זצ"ל. נסתלק לגנוי מרומים בל' אב - א' של ראש חודש אלול התש"פ ת.נ.צ.ב.ה. לעילוי נשמת דודתי עפרה רכלין בת ישראל ז"ל נפטרה ל' סיון ה'תשע"ט ת.נ.צ.ב.ה.

פרשת כי תשא

אין בה שחר. ואם כן, מי שנמנע מלדבר לשון הרע, לכאורה לא מגיע לו כל שחר על כך.

אמנם במסכת ב"מ (צג.) מבואר בדעת רב "משמר כעושה מעשה דמי", היינו שיש ל'שומר' דין 'פועל' והוא נחשב כעושה מעשה. אם כן ה'שומר' פיו מלדבר לשון הרע הריהו נחשב כעושה מעשה, ושפיר מגיע לו שחר על כך. זה ה'סוד' שגילה אותו רוכל לרב ינאי: "מאן בעי סמי דחיי?" מי רוצה לקנות סם חיים, היינו לקבל שחר על "נצור לשונך מרע", כי בהיותו 'שומר' פיו יגיע לו שחר.

מעתה אפשר לומר אף לענייננו, כי אכן על כל איסורי שבת שהם ב'שב ואל תעשה' לא מגיע שחר, אך השומר פיו מלדבר דברים בטלים נקרא כעושה מעשה ועליו נאמר: "ושמרו בני ישראל את השבת", שבשמירת פיהם הם נקראים 'שומרים' ובהמנועתם הם מקיימים - "לעשות את השבת". (טללי אורות)

"וּמְשַׁרְתּוֹ יְהוֹשֵׁעַ בֶּן נֹון נָעַר לֹא יָמִישׁ מִתּוֹךְ הָאֹהֶל" (לג, יא).

רבים תמהו: מדוע התייחסותו של יהושע אל נון אביו נכתבה בתורה בניקוד שונה מן המקובל: 'בן נון' - בחיריק תחת האות ב', ולא 'בן נון' - בסגול תחת האות ב'?

הרמב"ן (על אתר כתב): "ואני חושב כי נהגו לקרותו כן לכבוד, כי היה הגדול בתלמידי משה רבינו ויקרא לו 'בנינו', כלומר הנבון, כי אין נבון וחכם כמוהו. או יהיה עניינו, יהושע שהבינה מוליד, יעשו נון מלשון 'לפני שמש ינון שמו' (תהלים עב, ז), כלומר: יהושע אשר בינה מוליד.

הרד"ק נוקט בהסבר לשוני: "ואמר בכל מקום בן נון בחיר"ק ולא יאמר באחד מהם בסגול", כמו שהוא מנהג ברוב, לפי שהן נדבקות שתי המילות לעולם, מפני שהן מילות זעירות ונדבקות, ובהדבקם תקל הקריאה בחיר"ק, ולא כן בסגול"ל.

ביאור נפלא בדרך רמז, כתב על כך הגאון רבי יחזקאל ליבשיץ מקאליש זצ"ל, בעל "המדרש והמעשה":

ידוע מה שאמרו חז"ל (נדה לא:): "שלושה שותפים יש באדם - הקב"ה, אביו ואמו", וכל אחד מהם נותן את חלקו, כמבואר בגמרא. ואולם, שותפות זו אינה מוגבלת בהכרח לשלושה שותפים אלו, כי יקרה שכאשר גדל הנער אז זוכה הוא לשותף רביעי: שהרי אמרו חז"ל (סנהדרין יט. ועוד): "כל המלמד את בן חברו תורה - מעלה עליו הכתוב כאילו ילדו", ואם כן גם הוא שותף, למרות שלא יצר ולא הרה ולא ילד.

ויותר מכך: למרות שחז"ל אמרו "כאילו ילדו", נוכל לומר שהמדומה משובח מן המדמה, ולעיתים רבו שלימדו תורה הוא שותף שחשיבותו גדולה מאביו ואמו, שהרי כך שנינו במשנה (בבא מציעא לג.): "אביתו ואביתו רבו - אביתו רבו קודמת, שאביו הביאו לחיי העולם הזה ורבו מביאו לחיי העולם הבא", הרי שלעיתים ה"שותף" החדש, שבא לאחר זמן, נוטל חלק בראש!

מתי יקרה דבר הזה? נקל להבין כי ככל שהרב מובהק יותר והתלמיד מובהק יותר, כך ירבה חלקו של הרב ב"שותפות", וממילא יקטן באותה מידה חלקו של האב.

מעתה, מי לנו תלמיד מובהק יותר מיהושע, שהתורה הקדושה מעידה עליו: "ויהושע בן נון נער לא ימיש מתוך האוהל", "ויהושע בן נון מלא רוח חכמה", ופירשו חז"ל: "שלא חיסר מתורת רבו כלום", ואף כשמשנה עולה למרום למשך ארבעים יום, נשאר כל אותו זמן בתחתית ההר, שמה שמע דבר תורה ממש מיד כשיחזור, כמובא במדרש (עי' ביהגדת' [עמ' 540] שהאריך בזה). ומי לנו רב מובהק יותר ממשנה רבינו ואף שבודאי נון, אביו-מולידו של יהושע, מילא את תפקידו בחינוכו של בנו, ואין לשלול ממנו את זכות אבהותו לגמרי, אבל קטן חלקו בחינוכו של יהושע מחלקו של משה.

מה נפלא הוא, אם כן, הרמז בשמו של יהושע בן נון, שבו נגרעו שתי נקודות מהמילה 'בן' המסמלת את התייחסותו לנזן אביו, ובמקום סגול נשאר חיריק, כי אמנם לא נשללה ממנו הזכות ונקרא על שמו של נון אביו, אבל נשללו ממנו שתי נקודות, למען נדע כי יותר משהיה בנו של נון - היה בנו של משה, רבו הגדול!

(המדרש והמעשה)

"זֶה יִתְּנוּ כָּל הָעֵבֶר עַל הַפְּקָדִים מִחֲצִית הַשֶּׁקֶל בַּשֶּׁקֶל הַקֹּדֶשׁ" (י, יג).

אינא בגמרא במגילה (יג): "אמר ריש לקיש: גלוי וידוע לפני מי שאמר והיה העולם שעתיד המן לשקול שקלים על ישראל, לפיכך הקדים שקליהן לשקליו. והיינו דתנן: באחד באדר משמיעין על השקלים".

צריך להבין כיצד שקולים שקלי ישראל כנגד השקלים ששקל המן הרשע?
התוספות (שם טז, ד"ה דחיי) מבארים: "שמעתי שעשרה אלפי ככר כסף עולין חצי שקל לכל אחד מישראל שהיו שם מאות אלף כשיצאו ממצרים, ואמר שיתן לאחשורוש כל פדינם. ודוק ותשכח".

מהו החשבון שעל פיו עולים עשרת אלפים ככר כסף לחצי שקל לכל אחד מישראל?

מפרשים החזקוני והב"ח:

ימי חיי האדם שבעים שנה, כדברי הכתוב (תהלים צ, י): "ימי שנותינו בהם שבעים שנה". חיוב מחצית השקל מתחיל מגיל עשרים, כאמור בתורה (לקמן פס' יד): "כל העובר על הפקודים מבן עשרים שנה ומעלה יתן תרומת ה'". נמצא כי לכל אחד מישראל נותרו חמשים שנה, שבהן הוא נותן מדי שנה מחצית השקל. נמצא אפוא שבכל שנותיו של האדם הוא נותן כ"ה שקלים שהם מאה דינרים [כל שקל שווה ארבעה דינרים, נמצא שכ"ה שקלים הם מאה דינרים]. ככר כסף אחת שווה לששים מנה (עיין רש"י בכורות ה. ד"ה "מחצית השקל"), הרי שכל ששים איש שקלו במשך ימי חייהם ככר כסף אחת.

ברם ששים ריבוא יוצאי מצרים הרי היו פי עשרת אלפים ממספר זה, נמצא שהסכום ששקלו יוצאי מצרים בכל ימי חייהם היה עשרת אלפים ככר כסף, בדיוק כסכום שביקש המן לשקול בידי אחשורוש, כדברי הכתוב (אסתר ג, ט): "ועשרת אלפים ככר כסף אשקול על ידי עושי המלאכה". (שנים מקרא)

"וְשִׁמְרָתֶם אֶת הַשֶּׁבֶת כִּי קֹדֶשׁ הוּא לָכֶם" (לא, יד).

והלא כבר בא ציווי מעין זה בפרש יתרו (לעיל כ, ה-ט): "ששת ימים תעבד ועשית כל מלאכתך, ויום השביעי שבת לה' אלוך", ומדוע נשנה ציווי זה כאן בנוסח שונה?

ביאור נפלא על כך, אמר הגאון המופלא רבי יעקב לוי זצ"ל (בקי עצום בתורה שהסתייר עצמו ועבד כספָּל באוניה וכסולל כבישים): כתב הרמ"א (אורח חיים, רצ, ב): 'ופועלים ובעלי בתים שאינם עוסקים בתורה כל ימי השבוע, יעסקו יותר בתורה בשבת מתלמידי חכמים העוסקים בתורה כל ימי השבוע, והתלמידי חכמים ימשיכו יותר בעונג אכילה ושתייה קצת, דהרי הם מתענגים בלימודם כל ימי השבוע. וכן הביא ה'בית יוסף' מהירושלמי (שבת טו, ג) ומדרש תנחומא, שכתבו כן. מעתה, בפרשת יתרו נאמר: "ששת ימים תעבד", ומכאן שמדובר בפועלים שעסוקים במלאכתם כל ימי השבוע, ולכן לגביהם אומר הפסוק "יום השביעי שבת לה' אלוך", כי מאחר ואינם עוסקים בתורה במשך השבוע, עליהם לעסוק בתורה בשבת.

בפסוקים שלפנינו, לעומת זאת, נאמר "ששת ימים יַעֲשֶׂה מלאכה", ואם כן כאן מדברת התורה על מי שמלאכתם נעשית על ידי אחרים, אלו התלמידי חכמים שתורתם אומנותם (עיין ברכות לה:), ועל כן לגביהם נאמר "כי קודש היא לכם", דהיינו: שמוותרים להתענג בשבת באכילה ושתייה יותר משאר האנשים, כי מתעסקים הם בלימודם כל ימות השבוע!

"וְשִׁמְרוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַשֶּׁבֶת לַעֲשׂוֹת אֶת הַשֶּׁבֶת לְדֹרֹתָם בְּרִית עוֹלָם" (לא, טז).

מפרשי התורה דקדקו בלשון הכתוב, מהו "לעשות את השבת"? עוד תהו, הרי איסור שבת הם ב'שב ואל תעשה', וכיצד שייך לצוות על 'לעשות'?

פירש האדמו"ר מאוסטרובצא:

המדרש רבה (ויקרא טז, ב) מספר על אותו רוכל שהיה מחזר בעיירות ומכריז מי רוצה לקנות סם חיים, עד שהראה לרב ינאי את הפסוק בתהלים (לד, יג): "מי האיש החפץ חיים", ומסיים המדרש ואומר: "אמר ר' ינאי: כל ימי הייתי קורא הפסוק הזה ולא הייתי יודע היכן הוא פשוט, עד שבא רוכל זה והודיעו 'מי האיש החפץ חיים'". ורבים תמהו על דברי המדרש הללו, וכי מה חידש הרוכל לרבי ינאי בהזכירו את לשון הפסוק גרידא?

נראה לפרש, שהרי לכאורה לא מגיע לאדם כל שחר על 'לא תעשה', ואף שאמרו בגמרא (קידושין לט.) שישב ולא עבר עבירה נותנים לו שחר כעושה מצוה, היינו רק כאשר בא דבר עבירה לידו ונמנע ולא עשה, אבל בסתם הימנעות מעבירה

העלון מוקדש לשחרורם במהרה של כל השבויים בריאים ושלמים, לרפואת כל הפצועים, להצלחת וישועות כל אנשי הבטחון ועם ישראל בכל מקום שהם.

שבת שלום ומבורך

סיפור השגחה מופלא סיפר בעל המעשה:

לפני קרוב לעשור, רכשתי דירה בפאתי העיר בני ברק. המחיר היה זול יחסית, ואני ששתי על המציאה. מהר מאוד עמדתי על טיבו של הבניין, רובו היה מאוכלס באנשים קשישים, חלק מהם נפטרו והילדים שלהם מכרו את הדירות. למרבה הפלא, רוב הקונים היו כמוני, אנשים שרכשו דירה אבל לא התכוונו לעבור לגור בה, אלא השכירו אותה.

באותה תקופה גר בקומה העליונה יהודי יקר וחביב, אדם מבוגר מאוד. הוא כמוכן לא יכול היה לעלות במדרגות, ולמרבה הנס בבנין היתה מעלית שהותקנה כחמש עשרה שנה קודם לכן. המעלית שימשה בנאמנות את היהודי הקשיש, ולא רק אותו, כל דיירי הבניין נהנו ממנה מאוד, גם השוכרים שלי שגרו בקומה השלישית - מול ביתו של הקשיש.

עברה שנה והקשיש נפטר לבית עולמו, ובאחד הימים אני מקבל טלפון מהשוכר שלי שאומר לי: "המעלית נשברה". "מה אתה רוצה?" שאלתי את השוכר שדיווח לי על כך בקול של אסון, "המעלית אינה שלי". "לא, היא של כל הבניין", הסכים השוכר, "האמת היא שגם עד עכשיו היו כמה פעמים תקלות, אבל היהודי שגר מולי היה מוכרח להיעזר במעלית, ולכן בכל פעם שהמעלית לא עבדה דאגו הילדים שלו שמישהו יתקן. עכשיו אין מי שידאג". גם הדירה של הקשיש היתה מושכר, וגם את הבנים שלו המעלית כנראה עניינה עכשיו מעט מאוד.

"טוב, ברוב הדירות בבני ברק אין מעלית", הרציתי לשוכר שלי, "אז גם אצלנו לא תהיה". לא עלה בדעתי שעלי לברר את הפן ההלכתי כאן, כאשר בעת חתימת החוזה היתה מעלית, ויתכן שיש כאן שינוי בתנאי ההשכרה.

אחר כך התברר לי שהיו כמה שכנים שכן ניסו להתארגן לעשות משהו בקשר למעלית, אבל היות שמדובר בבניין שבו גרים בעיקר אנשים שמשכירים את הדירות, לא היה מישהו שהשתוקק מאוד לשלם את העלות הגבוהה של תיקון המעלית, וכך העניין נסחב ונסחב... עד שהתרגלו כולם שהמעלית היתה ועכשיו אין.

אחרי חצי שנה הסתיימה השכירות, והשוכר יצא מהדירה, ואני חיפשתי שוכר חדש. מאחר שלא מצאתי ולא השתלם לי להחזיק דירה ריקה, לכן החלטתי שאני מוכר אותה.

ביום רביעי אחד קבעתי להיפגש עם שמאי. הוא עלה לדירה, אמד את מחירה וכשירדנו הוא הסתכל על המעלית ושאל אותי: "אה, יש כאן מעלית?" "המעלית בבניין היא רק לקישוט", הבהרתי לו, "כבר כמה שנים שהיא לא בשימוש, היא לא עובדת". "חבל", הפטיר השמאי, "הדירה שלך ממוקמת

בקומה גבוהה, בשביל אנשים רבים זה שיקול, הם לא יקנו אותה במצב כזה. מעלית תעלה מאוד את אחוזי הקונים, וחוקי מזה היא תעלה גם את ערכה של הדירה".

הוא הלך, ואני נשאיתי עם המילים שלו. עמדנו שם רק שנינו, המעלית ואני... אני בהיתי בה, והיא בי. דפקתי לרגע את הדלת האפורה והכבדה, בהיחבא, כמו ילד קטן שמנסה את מזלו. גם לחצתי על הכפתור, אבל היא, עיקשת שכמותה, השמיעה קול תהודה, ו... זהו. לא נעה ולא זעה. לתקן או לא? השאלה ניצבה לפתחי מנקרת ומרגיזה. מצד אחד, מדובר בסכום גבוה מאוד, אולי עשרים אלף שקל שאותם אצטרך לשלם בעצמי ומכסי. אמנם המעלית שייכת לכל דיירי הבניין, אבל אני יודע שהם לא יסכימו לשלם, וגם אם כן, אעבור מסע ארוך של איתורי טלפונים וכתובות, התנגדויות והסכמות. לא ידעתי אם יש לי אפשרות לכפות את התיקון, וגם אם כן, נמאס לי מכל מה שקשור לבניין ולמעלית שלו.

פתאום הרגשתי מחנק בגרון, והרגשה שאני חייב למכור את הדירה, ורוצה בטכנאי, ומכשיר! בעצמי איני יודע להסביר את ההרגשה שהשתלטה עלי עד כדי מחנק, אבל לא יכולתי לוותר. רוצה! טכנאי! היום! עשר דקות עברו עלי בחיפושים אחרי טכנאי שיכול לתקן את המעלית שלנו, ואחריו התקשרתי לחברה, פקיד משועמם ענה לי. הוא רשם את הכתובת, והבטיח לי שיעמדו איתי בקשר. "שום קשר", השבתי לו, "הטכנאי מגיע היום, אם לא - אני מבטל את ההזמנה".

בשלב הזה הפקיד התעורר לגמרי, סוף סוף מתקשר אליו בן אדם לא שגרתי. "מה פירוש הטכנאי מגיע היום? איזה טכנאי מגיע ביום שמזמינים אותו? אפילו טכנאי של מכונת כביסה מגיע לפעמים אחרי כמה ימים, אז בוודאי כשמדובר בטכנאי של מעליות לתיקון כזה, אני מתאר לעצמי שהמעלית לא התקלקלה היום", יודע פקיד נפש מעליותי. "לא, ממש לא, כבר כמה שנים היא לא עובדת", השבתי לו, "ובכל זאת, אני רוצה שהיום יבואו לתקן אותה, או בכלל לא".

"אתה יודע מה?" הוא אמר לי כעבור דקה בהתפעלות אמיתית, "בדיוק היום יש לי טכנאי בבני ברק, יש לו עבודה אחת בשתיים בצהריים והשניה כמה שעות אחר כך, בין לבין הוא יוכל לבוא אליך", סיכמנו.

שעות אחר הצהריים המוקדמות, הטכנאי הגיע מצויד במכשירים כבדים ומוזרים ובחבלים שונים. הוא ניסה לפתוח את המעלית מקומת הקרקע שבה עמדנו, ולאחר כמה ניסיונות נואשים הוא אמר לי: "לא תהיה לנו ברירה, נצטרך להעלות את כל הציוד

למעלה, לקומה העליונה, שם בוודאי המעלית תיפתח".

הרמנו ביחד את הציוד, וצעדנו לעבר הקומה העליונה. כמה לחיצות, משיכות, מול עינינו נפתחה הדלת ו... משהו היה בתוך המעלית.

קטן ומצומצם, בקצה המעלית, מקופל בתוך עצמו...

שכב שם - ילד!

"זה ילד?" שאל אותי הטכנאי בהלם.

"לא יודע", השבתי נבוך, "כלומר, נראה שכן, אבל... אבל איך, ריבונו של עולם, צץ ילד במעלית שכבר כמה שנים לא עובדת?"

הטכנאי התאושש ראשון, הוא ניגש אל הילד, ניסה להעיר אותו בעדינות, לסיף קלות את לחיו. הילד קפץ מבוהל, רק עכשיו ראינו עקבות של בכי על פניו. ברגע הראשון הוא לא הבין איפה הוא, הסברנו לו שפתחתו את המעלית ומצאנו אותו, הילד הנהן בראשו והתחיל לבכות.

התברר שהוא וחברו שיחקו על הגגות של הבתים, הילד רץ על הגג ו... נפל לתוך פיר המעלית, ומשם דרך חור שבגג נפל לתוך המעלית. הוא ניסה לצאת באותה דרך שבה נכנס, אך גילה שהמעלית גבוהה מידי, ואין סיכוי שהוא יצליח. הילד התחיל לקרוא לעזרה, כשהקריאות הקצובות הופכות עד מהרה לצעקות של ממש, לבכי היסטרי, אבל אף אחד לא שמע אותו. החבר ששיחק איתו כנראה התייאש מלחפש, חשב שהוא ירד, וגם הוא סיים את המשחק והלך הביתה. ומי מסתובב על גגות בשעות כאלו? מי יכול להעלות בדעתו שילד נמצא במעלית שכבר שנים לא פועלת?

חשבתי על ההורים שבוודאי עדיין אפילו לא דואגים, בטוחים שהילד שלהם משחק. היו חולפות כמה שעות עד שהם היו מבינים שמישהו קרה, וגם אז, אף אחד לא היה חולם לחפש אותו במעלית זנוחה בבניין ישן...

אבל הקדוש ברוך הוא חשב אחרת. בדיוק היום הוא הביא אותי לבני ברק. בדיוק היום החלטתי שאני חייב למכור את הדירה, בדיוק היום נכנס לי רעיון לראש שאני חייב לתקן את המעלית, ודווקא היום, ובדיוק היום הטכנאי היה פנוי לכמה שעות.

הילד המרוגש, המבוהל, המאושר, שוחרר. הוא היה קטן מכדי להבין את עוצמת הנס שהתרחש עמו. אולי שניגדל, יקלוט ויודה לקדוש ברוך הוא על רוב חסדיו...

המעלית? התברר שהתקלה גדולה מכפי שחשבנו. בסופו של דבר הטכנאי לא תיקן אותה, אבל לשנינו זה כבר לא היה משנה. ברוך מתיר אסורים...

(מתוך הכרך החדש מאה ושניים

סיפורים - ח"ד, מאת הרב צבי נקר)

משולחנו של העורך

וישראל גזרו על עצמן מיום החורבן 'בשיר לא ישתו יין' (ישעיה כד, ט, ועיין גיטין ז, ו) ואם יהיו שם כלי זמר לא יבואו ישראל למשתה.

ג. עוד הוסיף המנות הלוי, לבאר, וז"ל: "ואני שמעתי מפי זקן, טעם נפלא שנעדר הנגינה בסעודה ההיא. כידוע שכוונת אחשוורוש בסעודה זאת, שיתגאלו בני ישראל בפת בג המלך וביין משתיו [במאכלות אסורות].

והנה, כח הניגון מושך מאד את נפש האדם ויערב לנפש מאד, וטעם הדבר כי הנפש מורגלת קול נגינה בהיותה במרום וכו', מאז ששמעה מלאכי מרום פותחים את פיהם מברכין משבחין ומפאריין וכו'.

וישנם אנשים שיערב להם הנגינה, עד שיתבטלו חושיהם לבל ידעו איפה הם. ויש שתקפוז עליהם השינה, כי תתבודד הנפש לשמוע הנגינה, עד שתנוח הגוף כפגר מת [עיין סנהדרין (צה), שלדעת ר' יצחק נפחא, מתו חילוליו של סנהריב ע"י שהקב"ה גילה את אוזניהן ושמעו שירת מלאכי השרת]. כמו הקטנים יונקי שדים כי לא ישנו אם לא ישמעו קול הרינה, וכשומעם ינוחו על משכבותם וערבה שנתם, והטעם לזה כי לצלול קולם והונועם עדיין נקבעת בנפשם, למיעוט זמן הפרצם ממנו [א.ה. עיין רש"י בעירובין (קד), שכתב שיש שני סוגי נגינה, דלהקין הוא לא נשמע בנעימה ובנחת, אך להירדם צריך קול נעים]. וכן יקרה לחולים, כי בהיחלש כוחות החומריים ינשאו הנפשיים לעומתם.

לכן לא הביא אחשוורוש כלי זמר לסעודתו, שלא יהיה להם התענוג הנפשי, וח"ו ימונו מתענוג האכילה". עכ"ל. ודפח"ח [נע' בספר 'כמוצא שלל רב (פורים, עמ' פ) שהביא טעם נוסף בזה בדרך הדרוש, מידידי הרה"ג ישראל דנדרוביץ שליט"א].

המעוניינים לקבל את העלון למייל לפנות למייל KSHABAT@INN.CO.IL

פנינה לשבת
בענייני הלכה ואגדה

האם במשתה אחשוורוש היו כלי-זמר?

המפרשים נתחבטו, האם במשתה אחשוורוש היו כלי נגינה, דבמגילה לא הוזכר כלל ענין הכלי-הנגינה.

המהר"ם שיף ב'דרושים נחמדים' (סוף מס' חולין) כתב בשם יש אומרים, שהיו כלי זמר, רק 'שלא היה צריך לאומרו, שודאי בכל השמחות יש כלי זמר, וכמו שלא אומר לך מיני מאכלים'. ונראה, שכוונתו למהר"ל מפראג זיע"א, שכתב כן בחיבורו 'אור חדש'.

מאידך, רבינו משה אלשיך זצ"ל, בפירושו 'משאת משה' (על המגילה, א, ז), ה'מנות הלוי' לרבי שלמה הלוי בן אלקבץ זצ"ל (בשם רבי מאיר עראמה זצ"ל, בנו של רבי יצחק עראמה זצ"ל בעל העיקידת יצחק), וכן המהר"ם שיף (שם, בפ' הראשון) כתבו, שלא היה כלל זמר בסעודה.

ובסברת דעה זו, מצינו ג' ביאורים נפלאים: א. האלשיך ו'המנות הלוי' ביארו, אחשוורוש הפקיד שכל אחד ינהה מהמאכלים אליהם הוא הורגל, ומה שיערב לאחד לא יערב לרעהו, וכן בסוג המאכלים, זה יאכל מאכלים גסים וזה מאכלים עדינים יותר וכד', ומשום כך הוציא הצאות מרובות על זה, וכך קיים א"ר 'כרצון איש ואיש'. והנה, במאכלים אפשר לתקן לכל אחד מה שחפץ, אך בשמיעת קול הזמר, הנשמע לכולם באופן שווה, יתכן שיש ונהנה מהקולות הללו, ויש שמזיק לו, ועל כן לא היו שם כלי זמר.

ויל"ע, מה יענו החולקים על טענו זו.

ב. המהר"ם שיף ביאר, שהרי הסעודה היתה בלי אונס, אלא כל אחד הגיע מרצונו,

לעילוי נשמות
הר"ר משה יהודה
ב"ר שלמה ז"ל
מרמורשטיין
נלב"ע כ"ז אייר תשע"ח
ת.נ.צ.ב.ה.
הונצח ע"י המשפחה

לעילוי נשמות
מרת שושנה ע"ה
ב"ר משה יהודה ז"ל
זילברשטיין
נלב"ע כ"ט כסלו תשס"ד
ת.נ.צ.ב.ה.
הונצח ע"י המשפחה

פניני פרשת השבוע

נושא השבוע: פרשת הקטורת

פרשת כי תשא

בס"ד | גליון מס' 523

מהו הסוד להקפצת הרווחים בעסק?

ועשית אותה קטורת (ל, ל"ה)

זה לוקח 4-5 דקות, אפשר לעשות זאת בכל מקום, נוסח פרשת הקטורת מופיע בכל סידור, בכל הנוסחים, ומצוי בכל בית כנסת. אין צורך להמתין יותר לישועה, אין צורך לחכות, אפשר פשוט לגשת עם המאסטר ולפתוח - - -

הבה נקבל על עצמנו, כל יום, לבוא לבית הכנסת כמה דקות לפני תחילת התפילה, כדי שנוכל לומר את פרשת הקטורת בריכוז, במתינות, בהבנה. הבה נאמץ את מפתח המאסטר הזה לחיינו, ונופתח לראות כיצד מתגשמות כל משאלותינו, במידה טובה ישועה ורחמים!

רווח שנתי בשבוע בודד!

בית הכנסת הקטן ברמת גן, הוא מקום שגרינו ונטול הפתעות. כל יום, בשעה הקבועה, מתחיל המנין הקבוע. אותם יהודים, באים באותה שעה, בדרך כלל אפילו אותו חזן. כולם מכירים את כולם, המתפללים אינם משתנים, גם לא הקצב. הכל הכי רגיל בעולם, בבית הכנסת בו מתפלל ר' השל רייחלוביץ' הי"ו, ממנו שמענו את הסיפור המפעים הבא. ביום מן הימים, נקלע לבית הכנסת אורח זר, שחזותו ומבטיו התוהים הסגירו את העובדה כי הוא לא מבאי בית הכנסת בימי שגרה, וכלל לא מכיר את הלך הרוחות וסדר התפילה. האיש היחיד אותו הכיר היה ידידו ר' השל, ולכן האורח ניגש אליו והסביר כי עם תום השבעה על פטירת אביו - הוא רוצה לבוא לבית הכנסת בשנה הקרובה, לומר קדיש על אביו ז"ל מדי יום ביומו.

ר' השל קיבלו בסבר פנים יפות, הציע לו מקום ישיבה, ולימד אותו לומר קדיש. ואכן, מאותו יום, החל רוני מבקר בבית הכנסת באורח קבע, אומר את הקדיש הראשון - לפני תחילת התפילה, ומשתתף עד אמירת הקדישים שבסוף התפילה, אז היה שב ונעמד ואומר את הקדיש בכוונה ובמתינות, לעילוי נשמת אביו.

לאחר כמה שבועות שנהג כך בקביעות, התחיל רוני גם להתפלל עם הציבור. לאחר שעשה היכרות עם הקהל וסדר התפילה, החליט להצטרף למנין ולהתפלל בקביעות. לאחר אמירת הקדיש הראשון כבר לא התיישב להמתין לקדישים שבסוף התפילה, אלא החל להתפלל עם הציבור, מילה במילה, כשהוא חש כי התפילה מאפשרת לו רגעים של חיבור עם אביו שבשמים, וממלא את אותו באושר וסיפוק רוחני.

ר' השל הביט ברוני, וראה כיצד התפילה מאירה את פניו ואת חייו. הוא ראה כיצד רוני נהנה מכל מילה, מתמלא אושר, חייו קיבלו טעם חדש. לפיכך, ניגש אליו והסביר לו בנועם, כי התפילה בנויה קומה אחר קומה, נדבך מעל נדבך. פותחים בברכות השחר, ממשיכים לפרשת העקידה, אומרים קרבנות וקטורת, וכך בונים את המשך התפילה כסדרה.

אם עכשיו אתה כבר מרגיש כל כך טוב מהתפילה, שווה בנפשך מה יקרה כשתתפלל כראוי, מהתחלה עד הסוף, ותפילתך תיבנה נדבך אחר נדבך לפי הסדר הנכון... - אמר ר' השל, והזמין את רוני להגיע קצת יותר מוקדם, כדי שיוכל להתפלל עמו את החלק הראשון שבתפילה.

רוני התקשה להיענות להצעה, והשיב כי שעות הבוקר לחוצות לו במיוחד, ויתקשה לעמוד בכך. ידידו ר' השל לא לחץ, אלא הסביר בנועם עד כמה הקטורת

פרשת השבוע הנוכחי, חושפת בכמה פסוקים לא ארוכים, את אחד הכלים העוצמתיים והסגוליים ביותר, בהם זכה העם היהודי. זהו כלי ייחודי ונדיר, שחז"ל מעידים על עוצמתו החזקה, ויכולתו לשנות סדרי עולם וליצור תהפוכות תבל. אלו פסוקים בודדים שיש להם כוחות עילאיים, וראוי לייחד להם מחשבה והתבוננות מעמיקה.

כולנו מכירים את צרור המפתחות שלנו. יש בו מפתח של הבית, של תיבת הדואר, לפעמים של בית הכנסת או מקום העבודה, אולי הרכב, בית השכנים או בית ההורים. צרור מפתחות, הכי פשוט, מכיל קובץ של מפתחות, שכל אחד מהם פותח את המנעול המותאם לאותו מפתח. לכל מפתח תפקיד משלו, מנעול משלו, צורה משלו ופעולה משלו.

יש מפתח 'מאסטר'. מפתח בסיסי, מפתח הפותח את המנעולים כולם. נוכל להיתקל בו, בצרור של מנהלי בנינים גדולים, כמו מוסדות ותעשייה. כל עובד מחזיק את המפתח לחדר שלו או למשרדו, והמנהל - מחזיק מפתח מאסטר, שפותח את הדלתות והשערים כולם, באותו מפתח אחד. כזה הוא המפתח הנחשף בפרשת השבוע, מפתח 'מאסטר' לחיים, מפתח 'מאסטר' לכל מה שאנו צריכים.

פרשת הקטורת. כמה פסוקים המספרים את המתכון על פיו הוכנה הקטורת שהוקטרה בבית המקדש. לפרשת הקטורת מתווספים כמה מדרשי חז"ל, המפרטים את צורת עשיית הקטורת, המיניגונים המדויקים של כל אחד מהמרכיבים, וכמה הנחיות מעשיות להכנת הקטורת. זהו. זה המאסטר, לא פחות.

וכך מגלה רשב"י, בזוה"ק בסו"פ ויקהל, כי אמירת הקטורת בכוונה מזכה את האדם בחלקו בעולם הזה ובחלקו בעולם הבא. כלומר, פתיחת השערים להצלחה בעולם הזה, וקבלת הזכות העילאית לכניסה לעולם הבא, תלויות ועומדות באמירת הקטורת בכוונה, כי האומר את הקטורת בכוונה זוכה שיפתחו לו שערי חן וחסד ורחמים בעולם הזה, וגם זוכה לחלקו בעולם הבא.

אך לא זו בלבד. אמירת הקטורת היא גם שכבת הגנה עוצמתית, כפי שקובע הזוהר הקדוש שם, וזה לשונו בתרגום: 'גזירה היא בשמים, שכל מי שמתבונן בקריאת הקטורת מדי יום, הוא מוגן מכל פגע רע ומזיק וממוות, וכל כוחות הרע לא יתקרבו אליו!' צריך לחזור כדי להבין מה כוחו של מפתח המאסטר - פרשת הקטורת: לפתוח את כל שערי השפע בעולם הזה ובבא, ולהוות שכבת הגנה חזקה מפני כל צרה וצוקה, ומפני כל פגע ונזק!

בעידן כמו היום, כשהעולם מלא התמודדויות ויהודים מחפשים כל דרך להיוושע, כשהיהודים מחפשים סגולות שונות מכל העולם ומוכנים להתאמץ, לשלם הון תועפות, להיטלטל בדרכים או לעשות פעולות חריגות, חשוב לזכור כי כל אותן סגולות אהובות ורצויות, אבל מפתח המאסטר לישועות הוא פרשת הקטורת.

ולפיכך, העניקו לנו חז"ל מתנה יקרה, וקיבעו את פרשת הקטורת בתוך סדר התפילה, כחלק בלתי נפרד ממנה. כדי להכניס לנו את מפתח המאסטר לשגרת היום, להעניק לנו את שכבת ההגנה הזו באופן קבוע, כדי שלא נחמיץ אף הזדמנות להתהדר במתנה המסוגלת והמיוחדת הזו, במפתח המאסטר הפותח עבורנו את כל שערי הישועות. אנחנו צריכים רק לגשת, לומר בכוונה את פרשת הקטורת, ובכך - לפתוח לנו את השערים כולם ולהרעיף שפע טללי טובה וברכה.

מצוה לפרסם: סגולה בדוקה לעורר רצון לקדושה, לטבול לעילוי נשמת

הרה"ח הקדוש רבי פתחיה סעלישער בן הר"ר יוסף יונה הי"ד רזנברג
מזקני חסידי בעלזא, נעקד"ש בשנות הזעם - י"ג בסיון תש"ד

16/אמיה - 20/ספי פרשת כי תשא - 20/ספי תלפ

לעילוי נשמת

ר' שלמה פרץ ז"ל ב"ר מאיר הלוי גולדשמיט (אריאלי)
ת.נ.צ.ב.ה.

מגינה מכל המזיקים ופוחתת לאדם שערי שפע וברכה, ועד כמה בארבע דקות ביום אפשר לפתוח במפתח מאסטר את כל מנעולי החיים, וליהנות מאפיקים חדשים של שפע וברכה בזכות הקטורת!

רוני שמע, והחליט לנסות. 'אני כבר מתפלל ונהנה מזה כל כך' - הרהר, 'כנראה באמת כדאי להתפלל בשלמות, ולזכות במפתח המאסטר - פרשת הקטורת, שתפתח לי שערי שמים ותעניק לי שפע של אושר וברכה במלוא חופניים'. על אחר סיכם עם ר' השל כי מהיום ואילך אכן יקדים בכמה דקות, כדי שיהא סיפק בידו לומר את פרשת הקטורת במתינות ובכוונה.

יום רביעי בשבוע, היה היום הראשון בו החל רוני באמירת פרשת הקטורת. הוא אמר את פרשת הקטורת מדי יום, גם בחמישי ושישי ושבתי, ובכל השבוע שאחר כך. ביום ראשון בבוקר, שבוע וחצי - 11 ימים מהיום בו החל באמירת פרשת הקטורת, הגיע לבית הכנסת נרגש מתמיד, מלא התפעלות...

מיד אחרי התפילה, גילה את אוזנו של ר' השל: 'הרי כידוע לך, אני מתפרנס מצוירים, שרעיית מציינת ואני אחראי על שיווקם ומכירתם. כמו כל אדם העוסק לפרנסתו, יש תקופות טובות יותר ופחות... אבל בשבוע האחרון, בשבוע האחרון - - -'

רוני עצר, בקושי הצליח לכלוא את התרגשותו, והמשיך בקול סדוק: 'בשבוע האחרון, מאז התחלתי לומר את פרשת הקטורת, מכרתי בשבוע אחד כמות ציורים כמו שמכרתי לאורך כל השנה האזרחית החולפת! אני לא מאמין ושפתי נוקשות בהתרגשות, אבל אלו העובדות: בשבוע אחד מכרתי ציורים כמו שמכרתי בשנה שלמה!'

ר' השל הניח יד רכה על כתפו של רוני, וטפח על שכמו בחום. אבל רוני לא נרגע, עודנו המום מהנס הכלכלי שהתרחש לנגד עיניו: 'לא ייאמן', שב ואמר, 'עד כמה גדול הכח של פרשת הקטורת. הרגשתי שכל השערים נפתחו בפניי, זכיתי בשפע פרנסה אדיר ובלתי צפוי, עד כדי שמה שהרווחתי בשנה שלמה שעברה הרווחתי בשבוע האחרון בלבד!'

ר' השל הופתע ושחמ בשמחתו של רוני, והגיב מיד: 'האמת שכך כתוב בספר 'סדר היום', שאמירת פרשת הקטורת פותחת את כל שערי הפרנסה ומעשירה, וההוכחה לכך היא מהכנהים שהקטירו את הקטורת פעם אחת בלבד, כי כל מי שהיה עוסק בקטורת היה מתעשר מיד, ושוב לא הוצרך להשתמש בסגולת הקטורת להתעשר... והיום, כשהקטורת היא באמירה בלבד, ניתנת הזדמנות סגולת הקטורת גם למי שאינו כהן, ולפיכך אין ספק כי אמירת הפרשה אכן השפיעה להזניק את מכירות הציורים כלפי מעלה, בלי כל השוואה לכל מה שהכרת!'

פרשת הקטורת מביאה בכנפיה ניסים וישועות, ברמה שלא תיאמן. כל מה שנדרש מאיתנו לעשות, הוא להקדיש כמה דקות ביום לאמירת פרשת הקטורת, כדי לפתוח לעצמנו שערי חן וחסד ורחמים, שערי שפע וברכה.

כל כך הרבה יהודים מתקשים בפרנסה, מתאמצים כל כך להגדיל את הכנסתם, מוסיפים שעות עבודה או מפעילים קשרים כדי להוסיף אי אלו אחוזים למשכורתם. יש גם הרבה שמעיק עליהם מצב רפואי מורכב, ממתנים לשמחה המבוששת מלבו, מחפשים את המפתח שיפתח עבורם שערי שמים. הם הופכים את העולם בחיפוש סגולות, אך הסגולה הטובה ביותר נמצאת בהישג יד: פרשת הקטורת.

הבה נאמץ את הפרשה הזו אל ליבנו, לאומרה מדי יום במשך כמה דקות, ברוגע, במתינות, בכוונה. כך נזכה לסובב את המפתח הנכון, ונזכה לפתוח לנו שערי שפע ורחמים משמים עד בלי די!

הטרדות שפסקו ברגע!

הכל החל כרעם ביום בהיר, ממש כך. חמישה חודשים קודם לכן, סיים ר' שמעון לשלם את התשלום האחרון עבור ביתו החדש, קיבל את המפתח ונכנס להתגורר בדירה היפה והמרווחת שרכש למשפחתו. שוב לא הוצרכו בני הבית להצטופף, הדירה היתה רחבת ידיים ומרחיבת דעת, ובכל יום ויום היה ר' שמעון מסתובב נרגש בבית, ומודה לה' על חסדו הטוב.

נכון, הוא נדרש להתאמץ, גייס הלוואות, מכר את הדירה הקודמת, ונטל על עצמו חוב תשלום משכנתא לא קטן, אותו ישלם מדי חודש בחודשו. אבל התוצאה בהחלט משיבקה רצון - בית יפה ונוח, שיש בו מקום לכולם והשלווה שוררת בין כולו. עד אותו יום, בו נחתה הבשורה על שולחנו ולבו, והכניסה אותו למירוץ מטורף...

בתיבת הדואר, מצא ר' שמעון מעטפה יפה והדורה, שלוגו של אחד ממשרדי הדין המובילים בישראל מתנוסס עליה. תחילה לא האמין כי הוא הנמען, מה לו ולמשרדי עורכי דין מהשורה הראשונה? הן מעולם לא התעסק עימם, ולא בא עימם במגע. מה הם יכולים לבקש ממנו?

התברר, כי חששו היה הרבה יותר ממוצדק. במכתב קצר ותכליתי, מורה לו עורך הדין לפנות את הדירה החדשה, משום שהיא שייכת למישהו אחר, ולא לזה שמכר לו אותה באמתלאות שונות ובזיופי מסמכים. ר' שמעון חש באותו רגע כי השמים נופלים עליו. לבו צנח בקרבו, קול פנימי לחש לו כי הסתבך בהונאה מתוכננת, כאשר אין לדעת מי מהצדדים בסיפור הוא הנוכל, מה שבטוח - שר' שמעון הוא הקורבן...

הוא מיהר לשכור ייעוץ משפטי בהון תועפות, והגיש בקשת דחיה לקיום הצו. במשך כמה חודשים נשלחו מכתבים הלוח וחזור, תיק עב כרס מלא במסמכים שכבר הגיע לבית המשפט בתביעת פינוי ופיצוי. בני ביתו של ר' שמעון לא ידעו לאן להוליך את דאגתם, והוא הסתובב ביניהם בפנים נפולות, ומבטו כמו מסגיר את עומק התהום אליה הידרדר, באין לו כל מוצא מהסבך...

אלא שהפן המשפטי, היה רק פן אחד ולא נעים... עד מהרה גילה ר' שמעון צד נוסף, אפל ומטריד לא פחות: המערערים על קניינו בדירה, החלו להציק לו בשליחת הטרדות טלפוניות מסביב לשעון, ועוד סוגים שונים של הטרדות, שחלקן חצו כבר את הרף הפלילי, ונעשו ללא טביעת אצבעות. ר' שמעון לא ידע לאן להוליך את יגונו, משום מקום נפלה עליו מצוקה שכזו, ששיבשה את שיגרת חייו והשכיחה את שלוותו...

בצר לו, החליט ר' שמעון להיוועץ באחד מצדיקי הדור שליט"א. הוא נכנס אליו, ומיד פרץ בככי מר, והתאונן במר לבו: 'רכשתי את הדירה כדת וכדין, בהון תועפות ותוך מכירת הבית הקודם וגיוס הלוואות ככדור. כל מה שרציתי, הוא להתגורר בשלווה בבית מרווח, אך קפצה עליי תמזת זעמם של נוכלים, שהחליטו לרדת לחיי באמצעים חוקיים ולא חוקיים... הימים אינם ימים, הלילות אינם לילות, הכל מסכת אחת של רדיפה בכל אמצעי אפשרי, על לא עוול בכפי!'

ר' שמעון הופתע מהתשובה, שנראתה לו כאינה קשורה לענין, אך הוא האמין בה בכל לבו ופעל על פיה. 'תקבל על עצמך להתחזק באמירת פרשת הקטורת בכוונה ובמתינות מדי יום מתוך הקלף. פרשת הקטורת הינה סגולה גדולה להרחיק כל רודף ומזיק, החזק בסגולה זו אל תרף, והתחזק בביתחון בה' יתברך כי בזכות זאת ישמע לשוועתך ויושיעך מכל הקמים נגדך!'

וסגולה זו, נחשפת בספר 'כף החיים', שם הוא כותב: 'כתוב פרשת הקטורת על קלף... ויקרא בו, ויעשה לו סגולה דקטורת מעשיר, ומובטח לו שלא יופסק פרנסתו, ותמיד יהיה לו פרנסה טובה ולכוללה, ברווח ולא בצמצום!'

עוד באותו יום, החל ר' שמעון לומר את פרשת הקטורת מתוך קלף, בכוונה ובמתינות. את המשך הסיפור מספר לנו ר' שמעון בעצמו, וכך הוא מעיד:

'להפתעתי הרבה, באותו יום, פסקו הרדיפות וההטרדות. שנה וחצי חלפו, ולא שמעתי מהם מילה וחצי מילה, לא מהרודפים אחריי ולא מבתי המשפט. וכל זאת - בלי שדיברתי עימם, בלי ששילמתי להם כלום, בלי שהתפשרתי ובלוי משא ומתן. באופן מפתיע לחלוטין, הוסרה הדאגה הזו מראשי ולא נותר ממנה זכר, ואני יושב שקט ושאנן ושליבי בביתי, בלי צר ומציק, בלי עורכי דין ובלוי משפטים!'

ולא בא סיפור זה אלא ללמדנו: לפעמים יהודי נתון בצרה, אובד עצות, מחפש פתרונות, מחשב חשיבות. הוא מנסה לפעול כך וגם הפוך, מנסה כל דרך, כל צורה, להגיע לישועתו, להשתחרר מהמעיק עליו. כל מה שצריך הוא לקחת ביד את מפתח המאסטר, את פרשת הקטורת!

מתנת פרשת הקטורת ניתנה לכולנו, לכל יהודי, בכל מצב, בכל יום, וגם לנשים - הזכאיות לומר את פרשת הקטורת ולזכות בסגולותיה המיוחדות והנפלאות. הבה נאמץ את פרשת הקטורת, לאומרה מדי יום, בדבקות, בכוונה, במתינות, כי היא מפתח עוצמתי במיוחד - הבה נשתמש בו לפתוח לנו שערי שפע ורחמים, שערי טובה וברכה!

כיצד זוכים בילדים נדירים?

בשכונת מגוריהם של משפחת ק., הכל מביטים בילדי המשפחה בקנאה בלתי מוסתרת, 'קנאת סופרים' מבורכת. משפחה גדולה בלעה"ד, עשרה ילדים, וכולם נחשבים לטובי המוחות והכשרונות במוסדות הלימוד, ונקראים העילויים שבמחזור הלימודים. אלה שבישיבות כבר יצא שמם למרחוק כבחורים הכי טוב בישיבה, וגם בנות הסמינרים - הכל שחים בשבחן ובמעלתן...

דווקא ראש המשפחה, ר' פנחס ק., אינו רב גדול או דמות מופת. יהודי רגיל, ממש כמונו, שפשוט זכה בפס - בשאיפת החיים של כל אחד ואחד מאיתנו לראות זרע ברך השם ולרווח מהם רוב נחת. כשנשאל פעם כיצד זכה לכך, משך כתפיו בסתמי כאומר: 'זה לא משלי, זה ברכת שמים ממש!'

'כן', השיבו לו, 'אבל גם ברכת שמים לא נופלת סתם בבית מסויים, שכל הילדים הם ככה לתפארת... כיצד זכית בכזו ברכה עצומה, בילדים טובים ומחוננים ונפלאים? האם יש לך איזו הנהגה טובה שאתה מקפיד לקיימה, ואולי בזכותה זכית בכך?'

'אין שום דבר מיוחד, השיב ר' פנחס, 'מלבד דבר אחד: מנעוריי אני מקפיד להגיע לבית הכנסת רבע שעה לפני התפילה, ולומר לא קסדרה מדי יום בקביעות. זו ההנהגה הטובה היחידה החריגה בה אני נוהג, וכנראה שהיא זו שזיכתה אותי במלוא חופניים נחת יהודית אמיתית, טהורה ומזוקקת...'

את עדותו של ר' פנחס הביא דודי, הרה"ג רבי אליעזר טורק שליט"א, המכיר אותו ממקור ראשון, כדי להאיר לנו פן נוסף: לא רק פרנסה, לא רק בריאות, לא רק הצלה ממזיקים. כשיהודי זוכה להתפלל באופן מושלם, עם פרשת הקרבנות והקטורת - הוא זוכה גם בנחת מהילדים, באותה שאיפה יקרה ונדירה שכולנו שואפים לה. הבה נאמץ את אמירת פרשת הקטורת בסבלנות, כדאי להשקיע כמה דקות ביום כדי לזכות למלוא חופניים נחת!

משיעורי של מגיד השיעור הרה"ג אשר קובלסקי שליט"א

לשמיעת השיעורים בדף היומי ובנושאים נוספים חייגו: 073-2951342 | לקבלת העלון במייל: 6778160@gmail.com | לתרומות והנצחות (גם בכ. אשראי) למען הפצת העלון חייגו: 055-677-8160 | ניתן לתרום גם בעמדות נדרים פלוס

אור חזקיה

לע"נ רבי חזקיה זרובבלי בן נוראל ואסתר, זמאיר בן אליהו ומיכל ז"ל

זי"ל ע"י כולל ערב וגמ"ח "דרכי חזקיה" ע"ש רבי חזקיה זרובבלי בן נוראל ואסתר זצ"ל
ת.ד. 5711 י-ם לפרטים ותרומות: 050-4120812

העלון לעילוי נשמת
זהבה בת רחל ורחל בת שמחה

757

**ניתן לתרום באשראי
בנדרים פלוס:** כולל ערב
המרכזי גילה, עבור כולל דרכי
חזקיה.

**ניתן לקבל קבלה
להחזר מס סעיף 46**

סיפור לשבת קודש

הדרשה שהשפיעה לאחר שמונים שנה

בואו וראו מה גודל ההשפעה של דרשת התעוררות אחת, שבדרך מופלאה סיבבה ההשגחה שתפעל פעולתה ותתן את תוצאותיה לאחר שמונים שנה!

באחת הקהילות הנידחות שבארצות הברית, קהילה מודרנית ומתפתחת של המשכילים המתחדשים, היה בחור תמים בן שש עשרה, שלאחר סיום חוק לימודיו בתיכון המקומי, והוצאת תעודת בגרות מצטיינת, נשלח ללמוד בישיבה-אוניברסיטה של אמריקה, הנקראת: "ישיבה יוניברסיטי". בהיותו מבית מעט אורתודוקסי, בחרו הוריו במעין פשרה שכזו, שיש בה שילוב כלאיים של לימודי ישיבה, ביחד עם המשך לימודי מקצוע בכיר, וקבלת תואר וכו'.

לקראת ראש השנה הגיע הנער לבית הוריו, כדי לחוג את החג בקרב בני משפחתו וקהילתו. בערב ראש השנה, כאשר הכין את עצמו לקראת החג הקרב ובא, נוכח ברגע האחרון שאין לו מחזור לתפילות החג. השעה היתה כבר מאוחרת, וחנניות הספרים כולן סגורות ונעולות. בלית ברירה פנה הבחור לביתו של רב הקהילה, לבדוק אולי שם ימצא עבורו מחזור אחד מיותר. ואכן מצא לו הרב בפינה נידחת שבקצה ספרייתו, מחזור ישן נושן, שקיבלו ממאן דהוא לפני שנים רבות. מחזור דהוי ומרופט, אבל עדיין ראוי לתפילה. הרב עצמו ובני משפחתו רכשו זה עידן מחזורים חדשים נאים ומהודרים, והשאילו לבחור בחפץ לב, כדי שיתפלל בו כיאות ביום הדין הגדול!

בין קטעי התפילה הנעימה שבבית הכנסת, עלעל הבחור בין דפיו המיושנים של המחזור העתיק, מדפדף בסקרנותו פה ושם, והנה צדה עינו באחד העמודים הריקים שבשלהי המחזור: "דרשה לפני התקיעות", כתובה בכתב יד בהיר וברור, שבכותרתה נאמר: דרשת כבוד קדושת מן רבינו יואל טייטלבוים שליט"א [צוק"ל], רב ומו"ץ דפה ק"ק קארלי, לפני התקיעות יומא קמא דראש השנה". כנראה גלגלו של מחזור ותיק זה החל עשרות שנים קודם, בעיר קארלי שבהונגריה, שם שימש בקודש בצעירותו הרב הקדוש הנ"ל בעל "יואל משה", בטרם עלותו לכהן פאר בעיר הגדולה לאלוקים סאטמער יצ"ו, והכותב בעל המחזור טרח להעלות את אותה דרשה מופלאה על גבי הכתב בשפה ברורה ונעימה, ובכתב יד נעים וחלק למשעי.

סקרנותו של הבחור נדלקה. דרשה מהרבי הקדוש מסאטמער צוק"ל מלפני למעלה משמונים שנה! אין זו מציאה שבכל יום. היה זה כבר שנים רבות לאחר פטירתו והסתלקותו של אותו צדיק, זכותו תגן עלינו, לעלמא דקשוט. הבחור הרגיש שהוא מחזיק בידו חומר מקורי רב ערך. "מי יודע אם במוסדות סאטמער, ובמכון 'דברי יואל', יודעים בכלל על קיומה של דרשה נפלאה שכזו? הרהר הבחור לעצמו. ומי יודע אם שזפתה אי פעם עין הדפוס? או שמא נשארה דרשה זו טמונה וגנוזה כל השנים הללו בין עמודי המחזור הישן והבלוי...

בהתעניינות גוברת והולכת, החל הבחור לקרוא וללמוד את תוכן הדרשה, ולהתבונן כיצד היה אותו צדיק נשגב מעורר את הקהל בהונגריה של הימים ההם, בדורות של הוד קדומים.

והנה גילה להפתעתו שרוב רובה של הדרשה לא נסובה כמעט

על ענייני השופר וסגולתו, ואף לא על רעיונות עמוקים במעלת מהות החג, אלא הצדיק פשוט עורר את הקהל בקול חוצב להבות אש, על הפרצה הנוראה שהחלה בעולם באותן שנים, שהיו הנשים הולכות בגילוי הראש רחמנא ליצלן, כפי מנהג ה'מאדע'. הוא האריך בקול בוכים וברגש רב על גודל חומרת הדבר, והביא סמוכים רבים ומקורות נאמנים בדיון פשוט ונורא זה, כדקמא לן להדיא (ברכות כד): "שיער באשה ערוה".

בין הדברים הזכיר הצדיק מדברי הזוהר הקדוש (ח"ג מח: קכז. תיקונים קח. ועוד) שמקלל קללות נמרצות לכל אישה המזלזלת בדבר, עיין שם.

וכן עורר את הציבור על הלכה פסוקה ומפורשת בשולחן ערוך (או"ח סי' ע"ה ס"ב): "שיער של אשה שדרכה לכסותו אסור לקרות כנגדו, לא קריאת שמע ולא ברכה, ולא שאר דבר שבקדושה". ופלפל באשר האריכו בנושאי כלים שם, שאפילו אם דרך אשה זו וחברותיה באותו מקום לילך בגילוי הראש בשוק, כדרך הפרצות, רחמנא ליצלן, אסור, כמו לענין גילוי שוקה, שאסור בכל גווני, מכיון שצריכות לכסות השערות מצד הדין, ואף יש בזה איסור תורה, כנלמד מקרא (במדבר ה, י"ח) "ופרע את ראש האשה", מכלל שהיא מכוסה. ומשום שכל בנות ישראל המחזיקות בדת משה נזהרות מזה מימות אבותינו מעולם ועד עתה, עיין שם (ובמשנה ברורה ס"ק י'). ועוד האריך בזה בהלכה ובמוסר בטוב טעם ודעת, כיד ה' הטובה עליו.

לאחר שקרא הבחור את אותה דרשה בהתעוררות רבה בדחילו ורחימו, חדרו הדברים על עמקי לבבו, בגודל סגולת וקדושת היום. ויהי בערב, לאחר שובו מתפילת החג לביתו, התלבשה בו רוח קנאות. הוא הודיע לאמו בנחרצות, שבשום אופן אינו מסב אל שולחן החג באם היא אינה מכסה את ראשה כדיו! "איני יכול לשבת עם קלקול נורא כזה!" זעק הבחור, "אי אפשר כך לעשות קידוש, ולא לומר ברכה! פריצות שכזו מתאימה בבתיים של גויים ולא של יהודים!!!" פסק ברוחות בלשון שאינה משתמעת לשתי פנים.

בני המשפחה קיבלו בתדהמה ובהפתעה רבה את דבריו, כיצד מעז לו בחור צעיר להתערב בענייני הפרטיים של אמו? הם העירו לו על כך, שאין זה מתאים לאנשים 'נאורים' להתערב בחיי הפרט, ועליו להתנהג בנימוס. ניסו לשדלו בכל מיני טיעונים שונים, שדרישה שכזו בלתי מקובלת כלל בין כל נשות העיירה. "כולנו כאן אנשים יפי נפש, כך הולכים כאן כולם.... אין זה ראוי להיות שונה, יוצא מן הכלל, בדברים שאינם מקובלים כלל בקהילה".

אך הבחור עמד על דעתו בתקיפות, ולא אבה לשמוע שום פשרות. כל הפצרותיהם היו לשווא, הבחור באחת: "איני מסב יותר לעולם עם משפחתי, כל עוד אין אמי מתלבשת בכיסוי הראש כדיו!". משהגיעו הדברים למבוי סתום, כשהמחלוקת הקשה בעינה עומדת, החליטו בני המשפחה לגשת עם הבחור אל רב העיירה, שיכריע הוא בעניין. הרב שהיה בעצמו מן המתחדשים, כיון שבחרו להם בני הקהילה אדם מתוכם ושכמותם, שאף אשתו לא היתה במצב נעלה יותר, צידד כמובן כדעת המשפחה, והעיר לבחור בשפה רהוטה, שכיום השתנה המצב במחוזותינו האמריקאים, מה שנהוג היה בדור הביניים בין סמטאותיה העתיקות של הונגריה, אינו תופס כאן, ואין זה מן הראוי בשביל כך לערוך מלחמת חורמה עם בני המשפחה, וכדאי לוותר ולעזוב את השטות הזאת.

אך גם דברי הרב לא התקבלו בשום אופן על לב הנער. הוא טען

אביהם מדינה של גיהנום, ואין לך חסד גדול מזה. וכן כשלומד דברי חכמים ונושא שמותם על שפתיו יכון שיהיו שפתותיהם דובבות בקבר, כי גם זה חסד גדול:

בלהט, במחילת כבודו, שהדברים ברוחים בהלכה ובפוסקים, והציג לפניו את כל מראי המקומות שהזכיר הצדיק בדרשתו, וכי כיצד ניתן לומר על דין מפורש בשולחן ערוך שנשנתו העתים חלילה? הרי זאת התורה לא תשתנה חס ושלום, ושערה אחת מדת תורתנו הקדושה לא תיפול ארצה! משראתה אמו שצרתה צרה, ולא תצליח לשבור את בנה מעקשנותו, הסכימה בלית ברירה, למען השלום לכסות את ראשה, כדי שבנה אהובה יסב עמהם לשולחן החג, ולא יעזוב את חיק משפחתו ויחולל סערה מיותרת.

אחותה של אם הבחור היתה גם היא מאותה קהילה, ומשראתה אותה פתאום בכיסוי הראש התפלאה מאוד, ושאלה לפשר הדבר. סיפרה לה האם את השתלשלות כל אותה פרשה עם בנה, שהתעקש בעוז שתכסה את ראשה כראוי על פי ההלכה.

לשמע הדברים התעוררה האחות אף היא לכסות את ראשה! באמרה שלא ידעה מעולם על חומרת הדברים, וכך התחיל הדבר להתפשט בקרב נשות הקהילה, שהחלו להתבייש בגילוי ראשן, עד שבתוך זמן קצר הלכו נשי הקהילה כולן בכיסוי הראש כדבעי!

לומדים אנו מסיפור נפלא זה אותו שמענו מהגה"צ רבי גמליאל רבינוביץ שליט"א כוחה של דרשת התעוררות תשובה.

שכן בשעתו, כשהרב הקדוש מסטאמר אמר את אותה דרשה איני יודע למי אמרה, וכי כמה נשים בעירו שם הלכו אז בגילוי הראש ח"ו? הלא רובם היו שם חרדים לדבר ה' ולתורתו?

ברם לאחר עשרות בשנים התברר שפעלה דרשתו עד מאוד, בדור אחר ובמקום אחר לגמרי! כי כל דבריהם כגחלי אש, בוערות ומלהיבות לתקן עיירות שלמות בישראל, לשוב בתשובה שלמה ולתקן גדרי הצניעות כדת משה וישראל.

(מתוך הספר 102 סיפורים ששינו לאנשים את החיים - הרב צבי נקר 0504124438)

חסד

ועקר גמילות חסד שיעשה עם חברו הוא שיעשה חסד עם נפש חברו, וישתדל לזכותו וללמדו ולהדריכו בדרך ישרה אשר ילך ויזכירו על פניו, ואם יזכירו במכות על עוון כי היכי דתהוי לה כפרה, ולהצילו מדין שמים גם זה חסד גדול יותר ממנה אחת אפים. והן בכלל שישתדל בכל כחו למעבד לה ניח נפשא, כגון להתפלל עליו אחר מותו שיהיה לו מנוחה נכונה. ומאחר שלא יוכל לעשות כן לכל פרטי מישראל לא יבצר מלומר תפלה כפעם בפעם תפלה כוללת על כל נפשות ישראל ויתן צדקה למנוחתם. וישתדל על ידיו ישראל לגדלם על התורה כאשר יוכל שאת, כי אז הם מצילין את

וכל האמור בענין יגדל החיוב עשות חסד עם הוריו ועם יוצאי חלציו ועם קרוביו הקרוב קודם, על דרך שאמרו עניין קודמין וכו' (ב"מ ע"א א), ומבשרך אל... (ישעיה נח ז). וביותר ויותר יגדל החיוב עשות חסד עם עצמו וגופו, וגומל נפשו... חסד (משלי יא יז). וכמו שאמרו (ילקו"ש משלי רמז תתקמז) על הלל הזקן שכשהיה הולך לאכל היה אומר אלך ואגמול חסד עם אכסניא שיש לי, דהינו נשמתו, דכתיב (שם) גומל... איש חסד. וידוע מאמר רבותינו ז"ל חייר קודמין (ב"מ סב א). באפן שמצוות עשות חסד לית חן היא לכל מלי דעלמא וכל שכן לכל מצוות שבתורה. וכי יתן אל רוחו ויכון לבו לכך, הא ודאי פשיטא שהקדוש ברוך הוא קובע לו שכר על החסד, שאם עושה כל דהוא נחת רוח לחברה הרי גומל עמו חסד:

וגם כי ירבה כבוד ביתו, זו אשתו חסד הוא, ומה גם כי הדברים עתיקים. ובפרט אם הוא איש צדיק, שעל כגון זה ספרו בש"ס (גיטין פח ב) דמכרזי ברקיעא דמאן דעבד לה נחת רוח זכי לעלמא דאתי, ובלבד שלא יהא שום דנדוד אסור, שאז יבטל רצון אחרים מפני רצון קונו. ועל כל פנים עת לכל חפץ, ויש עת אדם שראוי להשתדל למעבד לה ניח רוחא. ופעמים שבטולה של תורה זהו קיומה, לפי העת ולפי המקום ולפי הזמן ולפי מה שהוא אדם:

ואם יזכה את חברו או יזכירו בתוכחות על עוון הרי הוא גומל חסד, וכן בכל מצוות שבין אדם לחברו. הן בכלל גמילות חסד אל עצמו ואל בשרו אם הוא נגש והוא נהנה מן העולם הזה, כי תאווה נפשו חסד הוא עושה ובלבד שיכון לבו לשמים ויברך כהגן ולא ירבה לו יותר מן הראוי, וכל שכן אם עושה מצוות ומעשים טובים, או מזכה את הרבים שהוא גומל חסד לנפשו ולנפש אביו ואמו, וגומל חסד עם קדשא בריך הוא ועם כל ישראל, ועם כל העולמות העליונים והתחתונים. ועל הכל הנה שכרו אתו ופעלתו לפניו מלבד המצוה עצמה, בדין הוא שיטל שכרו על חסדו ועל אמתו. וידיעת ההפכים אחת היא, ויחדד האיש וילפת שעל כל עברה שעושה ענוש יענש גם על אשר גורם רעה לכל העולמות ועל צער העליונים והתחתונים, ולכן האיש הירא יבחר עשות חסד ויקבל שכר טוב מהאל הנאמן שומר הברית והחסד, ובמדה שאדם מודד, בה מודדין לו (מגילה יב, ב סוטה יח, ב), ורב חסד מטה כלפי חסד (ר"ה יז, א), וכשם שהקדוש ברוך הוא לא כפעלו ישלם גמולו ועושה עמו חסד ומתנת חנם, כך הוא יעשה חסד עם כל אדם, אפלו אם הוא שונא שגמלו רעה לא יקם ולא יטר ולא ימנע טוב, וה' לא ימנע טוב. ואם גדול החסד הנעשה עם היחיד על אחת כמה וכמה המרים מכשול מדרך רבים, או עושה צרכי רבים יגדל שכרו לפי רב הטובה, ולפי מה שרבו אוכליה נוטל שכר עליה:

(פלא יועץ)

אנו פונים לציבור הקוראים היקר, אנא תנו לנו כח יכולת להמשיך החזקת הכולל, הגמ"ח והעלון 'דרכי חזקיה', אנו משתדלים שההכנסות יהיו קודש למטרות הללו ואין לנו הוצאות מזכירות, יקנין וכדו'. תבורכו מפי עליון!

לע"נ נעימה בת ככב	נא לבקש רחמים על יעקב בן מיכל לרפ"ש!	לע"נ נעימה בת ככב
לע"נ ככב בת גוהר	נא לבקש רחמים על ליליאן בת פאני לרפ"ש!	לע"נ ככב בת גוהר
העלון לע"נ: עזרא בן מזל ואברהם בן רחל	נא להתפלל על הרב ישראל בן אסתר לרפ"ש!	העלון לע"נ: עזרא בן מזל ואברהם בן רחל
לרפואה שלמה: התינוקת עדי בת מעיין, מיכל בת שמחה, אירן נחמה בת ציונה ודבורה בת אסתר, נדן סיחה בת מרסל מיישה, משה בן רוחה, אלעזר בן משה, שולמית בת שושנה, יעקב בן מיכל, תמר בת שרה, אילה בת מרים, יעל בת דבורה, יחזקאל בן ג'ונג'ון, רות בת בתיה, רחל חיה בת גאולה, שלום בן צפורה, אברהם בן דולת, אהרון בן מרים נא להתפלל לרפואת יהודה שלום בן תהילה שרה מרסל נא להתפלל להצלחה בכל העניינים ולפרנסה טובה ליהונתן בן חנה לעילוי נשמת: משה בן מהיר, זוהרה בת שמחה עפרה בת יהודית, נפתלי בן רחל, רחמים בן חנוס בשי, יהודה בן יוקטוריה, זבולון זאב בן שפרה, רחמת בת גוהר, ברוך בן אסתר, מרדכי בן רבקה, שבתאי יששכר בן דב, דבורה בת צבי, רחל בת זוליקה, רותם בן סליה, ככב בת גוהר, נעימה בת ככב, חנה בת נושא, מרים בת יוכבד, צפורה בת אסתר, ככב בת גוהר.	מי שיכול ללמוד או להתפלל לע"נ מיכאל בן שרה שהיה אדם יר"ש ולא השאיר זרע אחריו אנא התפללו על זוגות שלא זכו להפקד בזרע של קיימא! יחזקאל בן מהיר ורעייתו כרפמיס בת שרה, מנשה בן טובה ורעייתו, הרצל בן כותן ורעייתו, ששון בן רעיה, יצחק בן תמר ורעייתו, דוד בן חנה ושושנה בת אסתר, ירון מנשה בן פנינה ורעייתו, עבדל ג'מילה בת מרגלית לבנים זכרים, דניאל בן מהיר ורעייתו, יוסף חיים בן שרה ורעייתו, יעקב אליהו בן רחל חיה ורעייתו נא להתפלל לרפואת פנחס בן שמחה	שדכנית (לבחורים מגיל 30+): א-א: 22:30 - 24:00 שידוכי "חסדי שרה" בימים א', ד' ה' בשעה: 21:00-22:00 058-3297225 שידוכים לשם שמים למגזר החרדי נשימים: 053-4163681 לגברים: 053-4110655 ניתן לפרסם ספרים בתוכנת אוצר החכמה ועוד 053-4110655 058-3207037 052-7646963 מוהל מוסמך לשם שמים (בחינם) בהמצלת הגר"ש מחפוד שליט"א 0559260027. מוהל מוסמך לשם שמים, תלמידו של הרב אורי: 058-3207037. אברך מוהל מוסמך לשם שמים: 052-7646963.

"אור שרה"

ע"ש האישה הכשרה שרה בת לולה ז"ל

פרשת כי תשא - "מאין-יבוא עזרי"

האדם כיצד יתכן שהאומה הישראלית אשר כיום היא שפלה ומבוזה לעיני כל, תתרומם לפתע פתאום לעיני העמים. היפלא מה' דבר? מאז ומתמיד נהג עימנו הקדוש ברוך הוא בדרך זו: אימתי נולד יצחק? בשעה שאברהם אביו היה בן מאה, בגיל אשר בדרך הטבע אפסה כל תקווה להולדת בן. באיזה מצב נתון היה יוסף כשזכה למלוכה? מושפל בבור השבי שנים עשרה שנים. יעקב זכה לשנים עשר שבטים, לעושר, לניצחון על המלאך אחרי שהוכרח לתת לאלפז את כל מה שהיה לו ולאחר שהתגורר בבית לבן הארמי ושירתו ביום ובלילה. כל מי שהיה מתבונן במצבם העגום של יעקב ויוסף בימי עוניים, לא היה מעלה בדעתו את העתיד הנפלא הצפוי להם. בדומה לכך, מי היה מצפה בעת הצפנת משה בתיבה, שמנער בוכה זה יצמח מושיען של ישראל, מקבל התורה? מי היה יכול לשער בשעה שהיו ישראל שפלים ונבזים במצרים, שלילה אחד יקום פרעה ויצעק "קומו צאו מתוך עמי!". מקרים אלה אינם בודדים. המתבונן ימצא מאות ואלפי מאורעות בהם הקדוש ברוך הוא מושיעם ממצבים שנראה היה, לכאורה, שהישועה בלתי אפשרית. כל זאת כדי להודיע לכל, כי ה' הוא אדוני הארץ "מוריש ומעשיר משפיל אף מרומם" ואין שום מניעה שתעכב בעדו יתברך. אם כן אף אנו לא נתייאש חלילה ונדע שבוודאי "דבר אלוֹקינו יקום לעולם!". על כן צריך כל איש ישראל לצפות לישועה בכל יום, כי "ישועת ה' כהרץ עין". גם כשהמצב קשה ובדרך הטבע אנו לא מצליחים לראות אפילו נקודה אחת של אור בקצה המנהרה, עדיין 'לא אבדה תקוותנו'. ה' יכול לעזור להשתדלות שלנו שתצליח הרבה מעבר למצופה, ואם נזכה לכך, אפילו מעבר לטבע הדברים.

הנה בגמרא (מגילה ט"ו:): נאמר שאסתר נכנסה לבית הצלמים נסתלקה ממנה שכינה וצעקה לה' "קלי קלי למה עזבתני", והנה היה בזה ניסיון גדול שהרי היה זה לאחר שלושה ימים שכבר צמו והתפללו אל ה' יתברך וגם אסתר כל השלושה ימים צמה ועמדה בתפילה לפני ה' יתברך, ואף על פי כן שנכנסה לבית אחשוורוש נסתלקה ממנה שכינה, וזה היה נראה שכל מה שעשתה לא הועיל כלל, וה' יתברך עזב אותה. אבל אסתר התגברה, לא התייאשה, והמשיכה לבטוח בה' והתפללה קלי קלי למה עזבתני, ולאחר שעמדה בניסיון וגילתה תוקף של מידת הביטחון, נפתחו לה אז כל השערים. ומכאן אנו למדים על עולמו של כל אחד ואחד מאיתנו, לפעמים מגיעים מצבים שנראה לאדם שאין לו תקווה, אין לו סיכוי, ודבר זה גורם לו להתייאש, נראה שהוא מרים ידיים, הוא רוצה לקום ולברוח... יש לו לזכור, כי דווקא אז מנקודת השפל העמוקה ביותר, שאין בה שביב של אור ותקווה, יש ביכולת ה' יתברך, להוציא מאפילה לאורה.

בעולמנו הרצוף מהמורות ומשברים, איננו מרגישים דבר מלבד עייפות ומאמץ. בשל ניסיונות כושלים חוזרים ונשנים להשיג את מבוקשנו או לקבע את מעמדנו, כבה לו זיק התקווה. מתוך כך מבצבץ רגש הייאוש, החוסס וסותם את הגולל בפני אפשרות של ניסיון, שיתכן והיה מובילנו אל מסלול הגשמתנו. דברים רבים שיכולנו להשיג נאבדים במשך הזמן, רק משום שנתנו לעצמנו לשקוע בייאוש שחסם מאיתנו

על הפסוק בפרשתנו **"וְנִקְהָ לֹא יִנְקָה"** (שמות לד, ז) מצאו רבותינו רמז נחמד למה שאמר רבי מאיר (אבות פרק ב משנה ג) **"אל תסתכל בקנקן אלא במה שיש בו"**. הנה אחת מייג מידותיו של ה' - **"וְנִקְהָ לֹא יִנְקָה"**. בראות החוטא פסוק זה הוא עלול ליפול לזרועות הייאוש - הקדוש ברוך הוא אינו מנקה את חטאיו, מידת הדין תיפרע ממנו עד תום. על זה אמר: **"אל תסתכל בקנקן אלא במה שיש בו"** - אל תסתכל 'קנ' של תיבת **"ינקה"**, תסיר אותיות **'קנקן'** מתיבות אלו, תיוותר עם האותיות **ו' ה' י' ה'**, שהן מרכיבות את שם הויה, המסמל את מידת הרחמים. מוסיף רבי חיים ויטאל כי אותיות **'הויה'** נכתבות במלואן - **י'ו'ד ה'ו'א ו'ו' ה'א**. סך כל האותיות הללו בגימטריא הוא **מ"ה (45)**. לכך מרמז התנא באומרו **"אלא במ"ה שיש בו"** - תסתכל במ"ה שמונה בתוך הקנקן. בכך רומז התנא, כי כל מידותיו של הקדוש ברוך הוא הן כלי להחזקת מידת הרחמים וגם כשמעניש את האדם - והדבר נראה לנו כמידת הדין, למעשה העונש הוא לטובתו - להיטיב לו באחריתו. הרחמים הם שמנחים את כל הנהגות של הקדוש ברוך הוא עימנו, ולכן אל לאדם להתייאש מן הרחמים.

בספר "אוצרות פניני התורה" כתב כי אין מציאות כזה של ייאוש ואפילו חרב חדה מונחת על הצוואר אין להימנע מלהתפלל אל ה'. הבה נתאר לעצמנו אדם אחד שיש לו שונא מושבע המבקש את נפשו ורודף אחריו והצליח להשיגו ועומד לידו ממש כשחרבו שלופה בידו להמיתו תוך רגע וכפסע בינו ובין המוות. ולפי הטבע הרי במצב כזה הכל אבוד ואין לו כבר מה לעשות להינצל. ובפרט שאז בא תורו של יצר הרע לייאש ולשבור את רוחו לגמרי ואומר לו שאפילו תפילה לא תועיל לו שכבר נגזרה גזירה והסכימו משמים שימות. על שעה קריטית זו אמרו אפילו חרב חדה מונחת על הצוואר של האדם אל ימנע מן הרחמים ומוטל עליו להאמין באמונה שלימה שיכול ה' להצילו. והאמת היא שבה שהוא מחזיק עצמו באמונה חזקה גם כשנראה שאפסו הסיכויים להינצל ופונה לה' בתפילה שיצילנו, בזה לבד זוכה להינצל. כי בזה מראה שאינו תלוי בכללי הטבע, רק על ה', ואזי משלם לו ה' מידה כנגד מידה ומצילו למעלה מדרך הטבע. בספרי הדרוש הובא ביאור נפלא על הכתוב (תהילים פרק קכא פסוק א): **"שיר למעלות אשא עיני אל ההרים מאין יבוא עזרי"**. לעיתים אדם מצוי בייאוש נורא, זקוק לעזרה ואינו יודע מאין תבוא. הוא לא רואה כל סיבה טבעית, שום סיבה הגיונית - מאין יבוא עזרו. אמר על כך דוד: **"מאין, יבוא עזרי? דווקא "מאין" ממקום שלא חשב, כשהמציאות לא הראתה שום סיכוי להיושע בדרך טבעית, וכאשר לא נותרה לו כל ברירה אלא לשאת עיניו למרום בתפילה - דווקא משם "יבוא עזרי" - תפציע הישועה, דווקא מ"מאין", על ידי שיכיר בשפלותו ויקטין עצמו אל מול אור האין סוף, יבוא עזרו.** הנה זה ידוע כי "ציפית לישועה?" היא אחת השאלות שנשאל כל אדם ביום הדין. אי לכך, אומר ה"חפץ חיים", בספרו "מחנה ישראל" (שער אחרון פרק ב), צריך האדם לצפות לישועה בלב שלם ומתוך אמונה שלמה כדי שיוכל להשיב "הן" לכשישאל על כך ביום הדין. אל יתפלא

את היכולת למצות את המירב שבנו. רצון ועוד רצון, שאיפה ועוד שאיפה שייחסמו עקב יאושנו, עלולים לגרום לייאוש רחב יותר מעצמנו ומחינו. ערכנו בעיני עצמנו יורד, וכך עשייתנו הברוכה נגדעת ויוצרת תחושת שיעמום וחוסר סיפוק כללי. כיצד מתמודדים עם זה? היאך נוכל לצאת מסבך קוצי הייאוש ברגעים בהם לא הכול הולך כפי שציפינו, למרות המאמצים שהשקענו? כשאדם טובע בתוך ים של קשיים ובעיות, יש לו שתי ברירות: להניח לעצמו לשקוע ולהיעלם, או לאגור כוחות להתמודד ולהביט לקשיים בעיניים, לבעוט בכל הכוח ולצאת. הוא ימצא את עצמו על קרקע מוצקה הרבה יותר. כן, כל עוד אתה נאבק, כל עוד אתה נילחם, כל עוד אתה מתמודד – אתה חי. הסיפור הפולקלוריסטי הבא שלפנינו ימחיש לנו דברים אלו היטב. שתי צפרדעים קיפצו בחצר, הם רחרחו בשלוליות הבוץ שנשארו מהגשם, וכשלא מצאו דבר התקדמו הלאה לכיוון הבית. הן היו ממש רעבות. דלי גדול עמוס בשמנת הונח בפתח הבית. בעלת הבית שמוכתר מוצרי חלב היישר מן המשק הפרטי תכננה לחבץ את השמנת ולהכין חמאה משובחת. הצפרדעים רחרחו, והופ, קפצו פנימה ישר לתוך השמנת. "הצילו, הצילו!" זעקו פתאום שתיהן יחד כשהבינו מה קרה. "אנחנו טובעות!" הן ניסו לטפס על הדפנות, לקפץ החוצה, אך המרקם החלקלק והסמיך של השמנת משך אותן פנימה. הגדולה שבהן, צפרדע שמנה ומלאת בשר, התייאשה מיד. "זהו, אנחנו הולכות למות. אפילו לא הספקתי להיפרד מילדיי, הם עדיין ראשנים קטנים ומסכנים. זהו, הלך עליי. נגמר סיפור חיי". היא פתחה את פיה והחלה לבלוע את השמנת בתאוה "לפחות הסעודה האחרונה שלי תהיה סעודה הגונה". השנייה, צפרדע רזה וקטנה, סירבה להתייאש. היא לא הסכימה להשלים עם המוות כל כך מהר. היא בעטה ובטשה, הניעה את רגליה הלזז ושוב וניסתה לחלץ את עצמה מהבוץ הלבן שלתוכו טבעה. "עזבי אותך!" קראה לעברה השמנה, "תלקקי שמנת כל עוד את יכולה ותשלימי עם הבלתי נמנע. אנחנו פשוט נמות. אין לנו סיכוי". אבל היא פשוט לא הסכימה לשמוע בקולה, היא המשיכה לבעוט ולנסות בכל כוחה להיחלץ. הגישה הזאת לא מצאה חן בעיניה, לא היה נראה לה הגיוני שתם כך להרים ידיים, ללקק שמנת ולהשלים עם החידלון. היא בעטה בכל כוחה, היא בטשה בשמנת בקרומי רגליה, ופתאום היא שמה לב שמשוה משתנה במרקם, השמנת הופכת לקצת יותר מוצקה, קצת פחות טובענית, "היי" היא ניסתה לקרוא לחברתה "תשימי לב, משהו משתנה כאן!" אבל כבר לא היה עם מי לדבר, החברה מילאה את ביטנה בשמנת ומתה. ואילו היא המשיכה לבעוט. הבעיטות שלה עשו את מה שעושה פעולת החיבוץ לשמנת, כדי לשנות את המרקם הסמיך והנוזלי של השמנת ולהפוך אותה לחמאה בועטים בה, מערבלים אותה היטב ומכים בה הלזז ושוב, וכך היא משנה את המרקם שלה והופכת משמנת לחמאה מוצקה. זה בדיוק מה שעשו רגליה של הצפרדע שסירבה להתייאש, הן בעטו בשמנת בעקביות ללא ייאוש, וכך הפכו אותה אט אט משמנת לחמאה. פתאום הרגישה הצפרדע את רגליה עומדות יציב יותר, המרקם כבר יותר סמיך, יותר יציב. היא המשיכה לבעוט, היא המשיכה לנסות, עד שרגליה עמדו על קרקע מוצקה ויציבה, ואז היא יצאה החוצה לחופשי. כן, אל ייאוש! כל עוד אתה בועט, כל עוד אתה מתקשה ונאבק, אתה חי, יש לך סיכוי. כל קושי בחיים הוא בעצם דרך לצמח.

כמעט כל אחד מאיתנו יכול להביא אין סוף תירוצים מדוע הוא לא יכול להצליח, והאמת היא שהתירוצים נכונים! לראשון יש בעיות בקשב וריכוז, השני עבר ילדות קשה, שלישו יש מצוקה כלכלית, והרביעי סובל מבעיות

בריאותיות. לכל אחד מאיתנו יש 0% אשמה על מה שקרה לו, אבל לכל אחד מאיתנו יש גם 100% אחריות על חייו. לא משנה מהי נקודת ההתחלה, תמיד נוכל להצליח ולעמוד במשימות הכי מאתגרות. רק אם נניח את התירוצים (הנכונים!) בצד ונמשיך הלאה. בדיוק כמו שעושים האנשים המצליחנים בעולם... אנו יודעים ומאמינים כי לכל אדם יש ייעוד ושליחות מיוחדת שעבורה הוא נשלח לעולם הזה. לכל אדם ניתנו הכלים, הכישורים והיכולות לבצע את משימת חייו. מי שזוכר זאת ושם תובנה זו לנגד עיניו, יצליח להפיק את המקסימום מכל מה שקורה לו בחיים. אדם כזה לא ייפול לזרועות הייאוש, אלא יהפוך את חייו לשירה אחת גדולה של עשייה והצלחה. הסיפור הבא שלפנינו ימחיש לנו דברים אלו היטב. ג'ון וילסון היה נער נמרץ ומלא שמחת חיים, עד שהאסון התרחש. הוריו תלו בו תקוות רבות ועודדו אותו להצליח בלימודים. גם הוא מצידו השקיע רבות בלימודים, והוא אכן נמנה על המצטיינים בתיכון "סקרבורו" שבו למד. ג'ון היה בעל תכונות אציליות. הוא נהג לעודד את התלמידים החלשים בכיתה והאיר פנים גם לילדים דחויים חברתית או כאלו שגדלו בבתי הרוסים. הוא תמיד היה אומר להם: "אל תקבעו שאין לכם מזל בחיים! ההחלטה אם תצליחו בחיים או לא, תלויה רק במעשיכם ולא באיזה מזל עיוור". הכול היה טוב ויפה עד ליום גשום אחד שבו השתתף ג'ון בשיעור כימיה במעבדת בית הספר. המורה הסביר לתלמידים את כל שלבי הניסוי שאותו הם היו אמורים לבצע – ניסוי המוכיח שחימום מים מייצר בועות חמצן על פני שטח המים. כל תלמיד קיבל מבקר שבאמצעותו היה צריך לחמם מיכל מלא מים. יום קודם לכן עמל עוזר המעבדה על הצלחת הניסוי ולשם כך הכין מים מזוקקים ומילא אותם בבקבוקי זכוכית כמספר תלמידי הכיתה. אלא שבכלי של ג'ון לא היו מים. עוזר המעבדה טעה והחליף בין אחד מבקבוקי המים לבקבוק שהכיל נוזל דליק ביותר. ברגע שג'ון הפעיל את המבער אירע פיצוץ עז, כלי הזכוכית שבמעבדה התנפצו והשברים התעופפו לכל עבר. תלמידים רבים נפצעו בתאונה, אבל ג'ון נפצע בצורה הקשה ביותר ואיבד את מאור עיניו. תהליך השיקום של ג'ון היה ארוך וחבריו היו מגיעים אליו לביקורים תכופים בבית החולים כדי לעודד את רוחו. יום אחד שמע ג'ון אחד מחבריו אומר לרעהו: "איזה מזל רע נפל על ג'ון, הוא הפסיד את כל עתידו...". ג'ון קרא לחבר ושאל אותו: "אמור לי, האם מפריע לך שאינך מסוגל לעוף? נראה לי שאתה מסתדר לא רע... ועכשיו חשוב רגע נוסף: אם לכל האנושות הייתה אפשרות לעוף ורק לך התכונה הזו הייתה חסרה, היית חש בוודאי שאירע לך אסון גדול, למרות שבמציאות זה לא כל כך נורא...". "תראה" המשיך ג'ון "חוסר היכולת לראות הוא בסך הכול מטריד שאני מתכוון להתגבר עליו. אני לא יכול גם לראות גלי אינפרה-אדום שכל דבורה הכי פשוטה מסוגלת לראות וזה לא מפריע לי בכלל. כך שגם העיוורון לא יחסל את תכונותי לחיים". ג'ון היה מסוג האנשים שלא רק מדברים, אלא גם עושים. מיד עם צאתו מבית החולים הוא למד כתב ברייל והחל ללמוד בקולג' וורצ'סטר לעיוורים. במקביל הוא למד נגינה ושחייה והתגלה כנואם מעולה שידע לסחוף את הקהל. לאחר שסיים את לימודיו בהצטיינות, התקבל ג'ון ללימודי משפטים באוניברסיטת אוקספורד היוקרתית וגם שם בלט לטובה בקרב הסטודנטים. לאחר שהחל לעבוד ב"מכון הלאומי לעיוורים" התברר לו שבמספר מדינות באפריקה יש אחוז גבוה של עיוורים והוא החליט לנסוע ולברר את הסיבה למגיפה. הוא ערך סיורים לאורכן ולרוחבן של מדינות אלו והסתבר לו שהעיוורון נובע ממחלות זיהומיות המועברות כתוצאה מחוסר היגיינה ועקיצות

יתושים הנפוצים באותם אזורים. ג'ון לא התמהמה ודאג לגייס כמות גדולה של חיסונים נגד המחלות הללו. תוך שנים אחדות הוא בנה מערך ענק של חיסונים לילדים בשבע מדינות אפריקניות ובכך הציל את מאור עיניהם של מאות אלפי ילדים. ג'ון לא הסתפק בכך. הוא גייס רופאים לביצוע 3 מיליון ניתוחי קטרקט וטיפל בעוד 12 מיליון אנשים שעמדו על סף עיוורון. בנוסף לכך פעל לחלוקת 100 מיליון מנות של ויטמין A שמחסור בו גורם לעיוורון. פעולותיו של ג'ון וילסון הצילו את ראייתם של עשרות מיליוני אנשים ברחבי העולם! ג'ון ורעייתו הקימו את ארגון 'אימפקט' העולמי המסייע במניעת מחלות הגורמות נכויות שונות בכל רחבי העולם. כאשר ג'ון וילסון קיבל את 'פרס האנושות העולמי' הוא הכריז מול כל הנוכחים את הכלל שהדריך וניווט אותו כל חייו: "חיינו לא צריכים להיות מוכתבים על ידי המאורעות שקורים לנו, אלא על ידי מה שאנו יכולים להפיק ממאורעות אלו".

החיים אינם גן של שושנים, אומרים הבריות. רק חסרי דעת עשויים לחוש עצמם כחיים בגן עדן של שוטים, ואילו מי שעניו פקחות פוגש על כל צעד ושעל בעיות, שלעיתים חמורות הן ולעיתים עשויות אף להצמיד אדם אל סף הייאוש. לא תמיד אדם יכול להיות מדושן עונג. לעיתים הוא נוחל אכזבות קשות ומוצא עצמו בסבך בעיות שנדמה שהן ללא מוצא. קלי דעת עלולים במקרים כאלו להיתפס לייאוש, בעוד שאנשים המיושבים בדעתם יודעים כי כבר היה לעולמים, ואף ממצבים גרועים מאלו הצליחו להיחלץ בעבר. כל אדם מבוגר יודע שמצבים הנראים כבלתי נסבלים בתכלית, עשויים לחלוף כהרף עין ולפיכך אין מקום להרמת ידיים ולייאוש. הייאוש הורס ומרפה ידיים, התקווה מחזקת ונותנת כוח ומעוף. זו קריאה לכל אדם: אל ייאוש, גם אם הכול נראה שחור. הנה הקיץ לפנינו, השמש זורחת ויש תקווה לכולם. המעשה הבא שלפנינו יבהיר לנו דברים אלו היטב. מעשה היה באיש זקן וחכם ולו ארבעה בנים. האיש אהב את בנו מאוד, ובכל עת חיפש דרכים ללמד אותם להסתכל נכון על החיים, לחיות נכון ולדעת איך להתמודד עם מצבי החיים. בוקר אחד זימן האב את ארבעת בניו והורה להם כי בשנה הקרובה עליהם לצאת לדרך ולחפש את עץ האגס הגדול שנמצא באזור הצפוני ליד הכפר החרב. "על כל אחד מכם לצאת לדרך לבדו!" הורה האב. "אתה תצא בתחילת החורף!" אמר לראשון. "אתה תצא בסוף החורף, לקראת האביב!" הורה לשני. "אתה, בני השלישי, תצא באביב!". "ואתה, הצעיר מכולם, תצא בחופשת הקיץ!". "בתחילת החורף הבא נתכנס כאן שוב וכל אחד מכם יספר לנו מה ראה". כעבור שנה, בתחילת החורף, התכנסו כולם ביחד. "מה ראית?" שאל האב את הראשון. "ראיתי גזע נמוך ועקום, עיף וחסר צבע, לא היו בו לא עלים ולא פרחים, לא ניצנים ולא פירות. הוא בקושי ראוי להסקה. סתם גזע עץ עלוב". "ואתה, מה ראית?" פנה הזקן לשני. "ראיתי עץ מלא בניצנים ירוקים, הוא נראה די עלוב, אבל הייתי אומר שיש לו תקווה". השלישי לא חיכה שישאלו אותו. בעיניים בורקות הוא תיאר את העץ הכי יפה שראה מימיו. "הוא היה ירוק כולו, ומבריק בברק יפה של גווני ירוק בהירים וכהים. היו עליו פרחים לבנים מרהיבים בעלי ריח מתקתק ומדהים. זה היה העץ הכי יפה שראיתי מימי. אבל כשרציתי לאכול משהו, לא מצאתי עליו כלום". "על מה אתה מדבר!?" קפץ הרביעי, "אני ראיתי אותו מלא חיים. הוא היה עמוס בפירות עסיסיים, בשלים, מתוקים ומלאי נוזלים. היה תענוג. מלאתי את התרמיל שלי בפירות ואכלתי כל הדרך". הם היו בטוחים שכל אחד מהם ראה עץ אחר. שאולי טעו ולא הבינו למה התכוון האבא. אבל האב העמיד אותם על

טעותם: "כולכם ראיתם את אותו העץ בדיוק, עץ האגס הגדול שהתכוונתי. אבל כל אחד מכם ראה אותו בעונה אחרת של השנה. לא שלחתי אתכם לחינם. רציתי ללמד אתכם משהו חשוב. לעולם, אל תשפטו מישהו או משהו לפי מה שאתם רואים פעם אחת. לכולם יש עונות. לכל דבר, גם לחיים עצמם. יכול להיות שראיתם מישהו שנראה לכם עלוב, מכוער, חסר צבע וחסר ייחודיות. שפטתם אותו לחומרה, פסלתם אותו. ועדיין לא ראיתם את העונה היפה שלו. אל תמהרו לחרוץ דין. גם אתם, בחייכם, אל תמהרו להתייאש בחורף הקשה, כשהכול נראה אפור, כששום דבר לא מצליח. הייאוש מתמקד רק בעונה הנוכחית, הקשה. התקווה רואה גם את האביב ואת הקיץ. אז אל ייאוש, גם אם הכול נראה לכם שחור, זכרו! השמש זורחת ויש תקווה, לכולם.. אמנם, רגעי המשבר אינם קלים, לפעמים קשה לעמוד בהם, לפעמים נראה כי סוף העולם הגיע. אך ליהודים יש מגן ששומר עליהם, יש משהו שמחזיק אותם איתנים – האמונה! הידיעה כי יש בורא עולם, יש מי שמכוון וקובע ומוביל ומכריע – עצם הידיעה הזו נותנת כוחות כה רבים, מעניקה עוצמות שאי אפשר לתאר במילים! צריך רק להפנים ולהטמיע ולהתחזק דווקא ברגעים הקשים: אין עוד מלבדו, הוא אלוקינו והוא יושיענו ויגאלנו!

הבה ונראה מהסיפור שלפנינו, מאת הרב צבי נקר שליט"א, המוביל אותנו לתובנה, כי מדרכי שמים הם שהישועה וההצלחה באים בשעה שנראה שאין שום תקווה. כך, דווקא בשעה שנראה כי חרב חדה מונחת על צווארו של האדם, באותה שעה תתרחש ההצלה מה' יתברך...

בית הכנסת במנצ'סטר, אנגליה, שעת ערב מוקדמת. יהודי תלמיד חכם ירושלמי שנקלע למקום לתפילת מנחה שיגרתית, התפלא מאוד לנוכח ה"קדיש יתום" שאחריה. הקשיש היושב במזרח נתן קולו בקדיש רועם ונלהב, כשעיניו עצומות בחוזקה, הוא מתנועע בשארית כוחותיו, וכל משא שנותניו שואג עמו "יתגדל ויתקדש" בהתלהבות עצומה... האורח הביט בפלא בעיניים משתאות, אך התבייש לשאול, הן הוא זר כאן. כשנשנה המחזה בסוף תפילת ערבית, לא הצליח לכבוש את סקרנותו והחליט לפנות אל הקשיש ולשואלו לפשר העניין. הוא קרב אל הקשיש, שאל לשמו, ערך עמו היכרות ראשונה, ואחר כך פרש את תמיהתו ופליאתו וביקש הסברים מניחי דעת על הקדיש הנלהב והכל כך לא שיגורתי. "שב, טייערער איד", השיב לו הקשיש בנועם, "אספר לך את סיפורי האישי, וכבר תבין...". אמר, והצית עוד את סקרנותו של האורח. לימים, סיפר האורח וציטט מילה במילה את סיפורו של הקשיש והסיפור במלואו לפרטיו מובא בספר "ברכי נפשי": היו אלה הימים הנוראים ביותר עלי חלד, כשיבשת אירופה בערה ונחילי דם יהודי זרמו בחוצותיה. הצורך הנאצי ימח שמו פעל במהירות ובדייקנות לחתור אל "הפתרון הסופי", מתוך מגמה להכחיד כל שם ושארית לכם היהודי. ארובות העשן בתאי הגזים היוו עדות אפילה ואכזרית, למשרפות האומתניות שפעלו בחריצות, מעלות מליוני יהודים על מזבח עקידת קידוש ה'. אותו יהודי הגיע גם הוא למחנות העבודה, לשלב המקדים שלפני מחנות ההשמדה. קשה לתאר את המראות, הדעת לא סובלת והקולמוס לא יוכל לבטא את המחזות הקשים. יהודים בעלי שיעור קומה עבדו בפרך, נתונים למרמס הקלגסים וסופגים מכות בזו אחר זו. האבידות בנפש היו דבר שבשיגרה, איש לא ידע האם ישוב בערב לדרגשו או שהיום הוא יומו האחרון... אלה היו ימים בהם חשו יהודים כי זהו סוף העולם, כך ממש ולא במליצה. הרעב הצובט, המחלות הרבות, התנאים הנוראיים, עבודות הפרך והמשלוחים

להשמדה, לא הותרו אפילו שביב אופטימיות, זיק של תקווה. "סירבתי להישבר", סיפר הקשיש בעיניים דומעות, "למרות כל המראות, התחושות, המחזות והאסונות הכבדים – המשכתי להאמין" – הוסיף בקול מרוסק... זה לא היה קל, להתחזק באמונה בתוככי התופת. אך הוא הבין כמה חשוב דווקא כאן להתחזק באמונה, וכמה קריטי לחדד את ההבנה כי יש לו אבא שבשמים שנמצא איתו כאן. רק העובדה שברור כי גם בתוככי החשיכה הוא יכול להישען ולהתרפק על הידיעה כי אביו שבשמים מקיים בו "עמו אנוכי בצרה", נתנה לו כוחות, העניקה לו יכולת להתמודד. כדי שלא לשכוח את המסר הזה, דיגל לעצמו את ארבע המילים "ישועת השם כהרף עין", עליהן היה חוזר ללא הרף. לארח כל אנחה, לנוכח כל גופה, עם כל קרקור רעב – היה עונה לעצמו ולחבריו באותן ארבע מילים נצחיות: "ישועת השם כהרף עין". הדבר כבר הפך לסימן ההיכר שלו, עד שכבר הפסיקו לכנותו בשמו והיו קוראים לו "ישועת השם...". אך הוא לא נפגע מכך, ההיפך היה גאה. "אכן, אני מאמין כי השם עימנו כאן, בתוככי המחנה" – היה אומר לסובביו, "ובלי ספק: ישועת השם – וזה כבר ידעו להשלים במקהלה את המילים הבאות: "כהרף עין!" ואף הוא היה נענה לעברם ואומר: "אכן, התחזקו נא באמונה, כי ישועת השם כהרף עין!". ויהי לתקופת הימים, אין ויהי אלא לשון צער... – ביום מן הימים הוכרז כי על כל חברי הבלוק להתייצב בשורה עורפית, כי עוברים ל"מקלחת המרכזית". היהודים האומללים כבר ידעו מה הכוונה, כבר הבינו לאן הם מובלים. הארובות הגבוהות והעשן המיתמר מה"מקלחות" לא הותירו מקום לספק – אכן, היום בא גורלם למסור נפשם על קידוש השם... הם הובלו בשורה מסודרת, כשבחזית ומאחור מפקחים עליהם שומרים נאצים חמושים, לבל יחמוק אי מי מהשיירה, לבל יימלט יהודי בחזרה לארץ החיים. הנה הם כבר עומדים בשערי המשרפות ונכנסים בזה אחרי זה... "נו, מה אתה אומר עכשיו?" שאלו אחיו היהודים את מר "ישועת השם". "מה זאת אומרת?" שאל לעברם בפליאה, "גם עכשיו, בשערי המשרפות, אני קובע ואומר, זועק וקורא: ישועת השם כהרף עין! אפילו חרב חדה מונחת על צווארי, ועד טיפת

דמי האחרונה אזעק: ישועת השם כהרף עין!". הנה הם כבר נכנסים לתאים המעשנים, ובעוד רגע תיסגר הדלת החשמלית. כל היהודים נדחקים הכי קרוב לדלת, למרות שברור כי לא ניתן להימלט, והדלת תינעל במנוע חשמלי עוצמתי ואז יפעילו הנאצים את הגז הנוראי, ובתוך דקות אחדות יהפכו אותם לקדושים שעלו השמימה על קידוש השם... ואז, רגע לפני סגירת הדלת, נפל לשומר הנאצי שבפתח פתק מהכיס. פתק, סתם פתק, שנהדף עם הרוח כמה מטרים לאחור. "יהודון מלוכלך!" הלם השומר בקת הרובה על מר "ישועת השם", "לך תרים לי את הפתק ותחזור מיד!". בצעדים מדודים, יוצא היהודי מתא הגז לעבר הפתק הסורר, כשהשומר מזרזו לרוץ אחר הפתק המתגלגל עם הרוח. הוא גוחן לעבר הפתק, תופסו ובה להשיבו אל החייל הנאצי, אלא שבדיוק אז לחצו כבר על המתג החשמלי הנועל את הדלת, והיא נסגרה... מר "ישועת השם" עומד מחוץ לדלת הנטרקת ומשיב את הפתק לנאצי השומר. הלה מנסה להודפו פנימה, אך הדלת חשמלית והיא נסגרת בעוצמה. היהודי נותר בחוץ, ומבעד לסדק האחרון של הדלת הוא שומע את אחיו זועקים רגע לפני עלייתם על המוקד: "א קדיש'ל פאר אונז, א קדיש'ל פאר אונז!" – אל תשכח לומר קדיש אחרינו! ואז הדלת נסגרה לגמרי. הם בפנים – מסרו נפשם על קדושת ה', ה' יקום דמם. הוא בחוץ – חייו נתונים לו לשלל... הקשיש סיים את סיפורו האישי, ניגב את הדמעות שכבר לחלו את קצוות זקנו, נאנח ואמר: "נו, עכשיו הבנת למה אני אומר קדיש כה נלהב על מי שהייתי אמור להיות ביניהם ולעלות עימם השמימה? או ריבונו של עולם, הוסיף באנחה, "נקום נקמת דם עבדיך השפוך...". "אוי, ישועת השם כהרף עין" שב הקשיש על ארבע המילים שהיו לו למשען ומחסה בימים הקשים, "הרי ראיתי זאת בעיניים, והיום – בראותי אנשים מודאגים, לחוצים, צרות עוברות עליהם, קשיים ומשברים – אני משיב לעברם באותה מטבע לשון ואומר: הריני עד כי ישועת השם כהרף עין! התחזקו באמונה, דעו כי יש מנהיג לבירה, יש בורא עולם שקובע ומכוון את סאת הצרות של כל אחד ואחד, ואם תתחזקו באמונה – בוודאי תיוושעו...!"

אחים יקרים!

היהודים לאורך כל הדורות יכלו להתייאש. זה היה הגיוני, אולם הם ידעו שתמיד יש תקווה, ושעליהם לפעול כאילו היא אכן קיימת. כי אפילו כשחרב חדה מונחת על צוואר האדם אסור לו להתייאש. קל מאוד לשקוע בדיכאון ומאוד מפתה להתייאש. נס פורים מזכיר לנו, איפוא, שאלוקים דואג לנו. וכשאנו מפרסמים את הנס, אנחנו נזכרים מי כאן מנהל את העניינים, ויודעים שבדיוק כפי שהוא שמר עלינו באותם ימים רחוקים, הוא ישמור עלינו גם עכשיו. כאן, כדי להזכיר לנו: יהודים אל יאוש! זהו עומק החידוש בעוצמתו של עם זה, לא להיכנע לייאוש ולמציאות העכשווית, אלא לעשות כל שביכולתו לשנות את המצב לטובה, ואז הקדוש ברוך הוא ישדד את מערכות הטבע עבורו. כך חיו יהודים בכל הדורות. למרות סאת הרדיפות שעברה עליהם, הם האמינו והבינו שאלו אינם סוף פסוק, אמנם המצב הנוכחי הוא לא נעים כלל ועיקר, אולם כל זה נכלל בהגדרה של חבלי משיח. על כל אלו אומרים אנו במיטב אמונתנו, ואף על פי שיתמהמה (והתמהמהות זו היא מאוד לא נעימה), עם כל זאת אחכה לו בכל יום שיבוא."

בברכת התורה
הרב יואל ארזי

נא לשמור על קדושת העלון
אין לקרוא בשעת התפילה.
מומלץ לקרוא בשולחן שבת!

אוצרות הפרשה

פרשת "כי תשא"

"וביום השביעי שבת וינפש" [לא, יז].

מעשה שהיה באיש עסקים ירא ה' בשם מרדכי, שפגש באחד הימים תלמיד חכם צעיר בשם ישראל. מרדכי, שהנו יהודי אוהב תורה, התרשם כי ישראל, השקוע כל כלו בתלמודו, זכה ללשון למודים ולבהירות יוצאת דופן בלמוד.

פנה מרדכי אל ישראל בבקשה: "ראה נא, אני עסוק מאוד ושקוע בעסקים מסעפים. אודה לך מאוד אם תסכים להגיע אל משרדי אחת לשבוע, ותלמד עמי פשעתיים. פמובן שאדאג להעניק לך מלגה נאותה...".

ישראל נאות להצעה, ואכן אחת לשבוע למד עם מרדכי במשך זמן. לאחר שהשנים סימו את למודם, שאל מרדכי את ישראל: "להיכן אתם יוצאים להנפש בימי החפשה?". ישראל השיב שאינו יוצא לנפש.

מרדכי שער, שמצבו הכלכלי של ישראל אינו מאפשר לו לצאת לנפש. הוא פתח את המגרה שלפניו, הוציא מתוכה חבילת שטרות מלגה בסך 4,000 שקלים, הגישה לישראל ואמר: "אני מעניק לכבודו את הסכום כדי שתוכל לצאת לנפש...".

ישראל ספר לאשתו על מתנת החברותא העשיר, ותגובתה היתה: "בעלי היקר, יש צרכים שנחוצים לנו יותר מציאה לחפשה... ההוצאות השוטפות של כלכלת הבית, פריעת חובות והוצאות גדול הילדים, כגון קניית ספר למוד, חלפשה, הנעלה וכו'...".

ישראל העיר בעדינות לאשתו: "הרי מרדכי העניק לי את הסכום למטרת נפש ולא לשם צרכים אחרים!". אך האשה המשיכה לטעון: "לאחר שהפסד כבר נתן לנו, יתכן שאנו רשאים לעשות בו כרצוננו...".

ובכן, נשאלת השאלה, האם בני הזוג רשאים להשתמש בפסד לצרכים הנחוצים יותר עבורם?

תשובה

(א) מעקר הדיון, לאחר שהעני קבל את הצדקה, אף שהנותן נתנה לצדד מסים, כגון לסעודת פורים, מתר לעני לקנות בפסד דברים הנחוצים לו. לדגמה: אם נעליו כבר בליות, הוא יכול לקנות בפסד נעלים חדשות (ראה שו"ע או"ח סי' תרצ"ד ס"ב). אמנם, ממדת חסידות אין לשנות מדעתו של בעל הבית (ראה שו"ע הרב או"ח סי' רמ"ב ס"ח).

(ב) אמנם, כאשר הסבירות היא שלנותן אין קפידא אם ישתמשו במעות הצדקה לצרכים אחרים - מתר לכתחלה לשנות מיעוד הצדקה (ראה שו"ת "חיות נאיר" סי' רל"ב).

ובמקרה שאלתנו, רצונו של מרדכי היה שישלם נפש, ו"נפש" אינו מתממש דוקא על ידי המצאות בציקר, רחיצה בים וכיוצא בזה, אלא מהותו של "נפש" היא מנוחת הנפש ומרגוע, שכן "נפש" הוא משרש "נפש", כפי שכתוב בפירושנו: וביום השביעי שבת וינפש, ופרש רש"י: "וינפש - כתרגומו ונח. וכל לשון נפש הוא לשון נפש, שמשלב נפשו ונשימתו בהרגיעו מטרם מהמלאכה".

כלומר, נפשו של אדם כמחה למנוחה ולרגע נפשי, ולתכלית זו נתן מרדכי את הפסד לישראל, וממילא, מכיון שעל ידי קניית הצרכים הנחוצים יותר לישראל ולאשתו, תגרום להם באופן מסים מנוחת הנפש - הרי שבפסד יתממש באופן משלם רצונו של מרדכי...

לסיום: לישראל מתר להשתמש בפסד שקבל ממרדכי לצרכי הוצאות ביתו הנחוצות יותר מאשר יציאה לנפש (אחת שאלתי).

"ויעשו עגל מסכה" [לב, ד].

חטא העגל - זהו הנושא המרכזי בפרשתנו, החטא הנורא שעמד וקיסרג להשמיד ולכלות את ישראל, עד שעמד משה רבינו - סנגורם של ישראל 80 יום בתפילה ותחנונים לעורר את רחמי ה' על בני אברהם יצחק ויעקב, על מנת לבטל גזרה נוראה זו, ואכן ה' נענה לתפילתו, ובעשרה בתשרי אמר לו שתי מילים: "סלחתי כדברך" לכן נקבע היום הזה ליום הכיפורים, למחילה, סליחה, וכפרה לדורי-דורות עד עולם.

אמנם תפילתו של משה הועילה לבטל את גזרת השמד, אך החטא עצמו לא נמחק לגמרי, אלא מתפרס הוא בכל דור ודור, בכל דור ודור שהקב"ה פוקד עוונות ישראל, הוא פוקד עליהם גם מעט מחטא העגל, שנאמר "וביום פוקדי ופקדתי עליהם חטאתם", ואין פורענות באה על ישראל שאין בה קצת מפרעון עוון העגל.

בעיקר חטא העגל ישנה תמיהה גדולה על בני ישראל, הלא רק לפני ימים ספורים הם ראו במו עיניהם את הנס ההיסטורי של מעמד הר סיני ה"בוער באש עד לב השמים", ובאותו מעמד מרגש הם שמעו את עשרת הדיברות מפי הגבורה, כשהציווי השני הוא "לא יהיה לך אלוהים אחרים על פניי" כלומר שלא לעבוד לשום גורם אחר בעולם מלבד הקב"ה, והם הודו בפה מלא שהם מקבלים לעשות ככל אשר ציווה אותם ה' באומרים "כל אשר דיבר ה' נעשה ונשמע" ואם נלך בגלגל הזמן עוד כמה ימים אחורה, ניווכח לדעת שהם ממש סותרים את עצמם, כי הם עצמם שחטו את העבודה זרה שהיו משתחוים לה במצרים, שכך אמר לו הקב"ה למשה: "כל זמן שישראל עובדים לאלוהי מצרים, לא יגאלו, לך ואמור להם שיפסיקו לעבוד עבודת אלילים, משכו וקחו לכם צאן

למשפחותיכם ושחטו הפסח, פירוש הפסוק: 'משכו' ידיכם מעבודה זרה, 'וקחו לכם צאן, ושחטו' אלוהיהם של מצרים, ועשו 'הפסח', ובזה הקב"ה פוסח עליכם במכת בכורות". הרי שהם שחטו את הכבש שהיו משתחוים לו במצרים, וזו הזכות שעמדה להם לצאת ממצרים שמסרו נפש שחטו את העבודה זרה של מצרים, ואיך יתכן שבפרק זמן קצר כל כך חזרו לסורם, ועשו את העגל והשתחוו לו?!

לאור קושיות חמורות אלו עמד רבינו האלשיך הקדוש בעינו הזך והשיב בצחות לשונו, כי חלילה לחשוד את עם ישראל שעשו את העגל לעבודה זרה, לא ישראל עשו את העגל כי אם שכניהם הרעים – הערב רב, הם אלו שעשו את העגל בכישופיהם להשרות בו כוח טומאה כפי שיתבאר לפנינו, אלא שמעשה שטן הצליח למשוך את ישראל בחלקקות לשונם לכפור באמונה הצרופה, בהשגחתו הפרטית של הקב"ה.

כששלמה המלך התייחס לדור המדבר, הוא תיאר אותם לשושנה העומדת בין הקוצים "כשושנה בין החוחים כן רעיתי בין הבנות", וביאור המשל, כי שושנה העומדת בין קוצים, הלא הקוצים ישרטו וישחיתו את מראה, אמנם אין להאשים כל כך את השושנה על המראה הנורא הזה, כי אם הקוצים שסובבים אותה.

כך אמונת ישראל נמשלה לשושנה, אך האמונה נפסדה ביד החוחים דהיינו הערב רב, ששרטו והשחיתו, הסיתו והחטיאו את ישראל נגד האמונה התמימה בבורא עולם, אך אין להאשים כל כך את ישראל כי אם את הערב רב הסובבים אותם שהסיתו והדחיקו אותם נגד ה'.

אדם שמחפש לקנות דירה, בדרך כלל הוא בודק את גודל הדירה ויופייה, כמה כיווני אוויר, ולאיזה נוף נטתה לחזית או לעורף, אך חז"ל מגלים לנו כי גודל הדירה ויופייה אינו שווה כלום כאשר השכנים רעים, תחילה וראש יש לברר מה טיבם של השכנים, ואם ימצא כי רעים הם, לא יקנה את הדירה הזאת לעולם.

וכתב רבינו יונה כי אדם שמתחבר לרשע, למרות שאינו עושה כמעשיו, נעשה שותף שלו בכל העבירות שעושה!!! והטעם לזה כתב הרשב"ץ ב'מגן אבות', לפי שהתחברותו עם הרשעים, מחזקת ידיהם במעשיהם.

אך יש להבין, איך הכול התחיל? איך הצליחו הערב רב לעשות את אשר לא יעשה, להסית את ישראל נגד ה', לעבור את העוון החמור ביותר בתורה?

על זאת השיב האלשיך הקדוש כי הערב רב היו ערמוניים גדולים, הם באו לפני אהרן בחלקקות לשונם ואמרו לו: "קום עשה לנו אלוהים", הם אומרים לאהרן תעשה לנו אלוהים ולא לישראל חלילה, כי אם לנו הערב רב בלבד, ושלא תחשוב שאנו רוצים אלוהים לשם עבודה זרה, חס ושלום, אנחנו לא עובדים עבודה זרה, אנחנו צריכים רק מנהיג "אשר ילכו לפנינו" שידריך אותנו בלכתנו במדבר.

אמר להם אהרן הכהן: "הביאו לפני את 'נזמי הזהב אשר באזני נשיכם בניכם ובנותיכם', וכן עשו "ויתפרקו כל העם את נזמי הזהב אשר באזניהם וביאו אל אהרן". אהרן לוקח מידם את נזמי הזהב "ויצר אותו בחרט ויעשהו עגל מסכה!!! ה' ירחם, התורה מעידה שאהרן הכהן עושה עגל מסכה!!! איך יתכן שאהרן הצדיק עושה את העגל? הלא עוון עבודה זרה הוא בגדר ייחור ואל יעבור, ואיך אהרן עושה את הדבר הנורא הזה? ולא עוד אלא לאחר שעשו את העגל, הם פצו את פיהם ואמרו "אלה אלוהים ישראל אשר העלך מארץ מצרים", וזה לא מובן בכלל, וכי שוטים היו שלא היו יודעים שעגל זה שנוצר היום בידי בשר ודם לא העלה אותם ממצרים?!

המדרש מספר על מיכה שהיה בידו טס של זהב שכתוב עליו השם המפורש וחרוט עליו צורה של שור, וכשהתיך אהרן את הזהב באש, הוציא מיכה את הטס מכיסו והשליכו לכבשן האש ואמר: "עלה שור! עלה שור!". ויצא העגל מן האש כשהוא גועה ומקרטע!!! אז פתחו הערב רב את פיהם ואמרו: "אלה אלוהים ישראל אשר העלך מארץ מצרים". והתכוונו לומר שטס הזהב שחקק בו דמות של שור העלה את יוסף מן הנילוס, והוציא את ישראל ממצרים, ובזה הצליחו הערב רב במזימתם להחטיא את ישראל להעבירם מאמונתם ולכפור במצווה הראשונה של עשרת הדברות "אנוכי ה' אלוהיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים", שחלילה לא ה' הוציאם ממצרים כי אם דמות השור.

לאחר חטא העגל, הוצרכו ישראל לכפר על המעשה בנתינת מחצית השקל "זה יתנו... מחצית השקל בשקל הקודש... לכפר על נפשותיכם". ואמנם ראוי לשים לב, על מה הוצרכו לכפר? הלא כל אותם אנשים שהשתחוו לעגל, מתו, ונידונו בשלוש מיתות: מי שחטא בעדים והתראה, הלויים ערפו את ראשו בסיף, שכך אמר משה ללויים: "כה אמר ה' אלוהי ישראל שימו איש חרבו על ירכו עיברו ושוב משער לשער במחנה והרגו איש את אחיו ואיש את רעהו ואיש את קרובו. ויעשו בני לוי כדבר משה". ומי שחטא בעדים בלא התראה, מת במגפה, שנאמר: "ויוגף ה' את העם על אשר עשו את העגל". ומי שחטא בלא עדים ובלא התראה, משה רבינו בדק אותו במים כמו שבדקים אישה סוטה ומת מזה שנאמר: "וייקח (משה) את העגל אשר עשו וישרוף באש ויטחן עד אשר דק ויזר על פני המים וישק את בני ישראל. וכאן נשאלת השאלה, אם כל אותם אנשים שהשתחוו לעגל כבר מתו, מה חטאו הנשארם שהוצרכו להביא מחצית השקל לכפר על נפשותיהם?!

ננסה לעמוד על שאלה זו מהמסופר בנביא. כידוע כי שאול המלך דן את דוד כמורד במלכות, על כן היה רודף אותו עד חורמה ומבקש להורגו. דוד ברח מפני שאול והגיע לנוב עיר הכהנים. אחימלך בן אחיטוב הכהן נתן לדוד צידה לדרך, ואף נתן בידו את חרבו של גולית הפלישתי.

דואג האדומי הלשין לשאול כי אחימלך נטה לצידו של דוד, על כן שאול הורה לדאוג להרוג את כל אנשי נוב עיר הכהנים, וכן עשה דואג, הוא רצח בדם קר "מאיש ועד אישה מעולל ועד יונק ושור וחמור ושה לפי חרבו".

חכמי הגמרא מאשימים את אבנר בן נר – שר הצבא של שאול המלך, ואומרים, מפני מה נענש אבנר? מפני שהיה לו למחות בשאול בהריגת כהנים שבנוב, ולא מיחה. וכדברי חז"ל כל מי שיש בידו למחות על עושה העבירה ואינו מוחה, הוא נענש עליה. ומכאן נלמד תשובה לשאלתנו, אמנם אותם שנשארו לא השתחוו לעגל, אך הם נתפסו בעוון העגל, כי איך יתכן שהם רואים את אחיהם עובדים עבודה זרה ולא מחו על כבוד שמים?!! איך הם עומדים מן הצד ורואים כפירה גמורה בהקב"ה ולא מזיז להם בכלל? על כן בא הקב"ה ואמר "זה יתנו... מחצית השקל בשקל הקודש... לכפר על נפשותיכם", ראייתם חילול ה' ולא מחיתם על כבוד שמים, אתם צריכים כפרה! ואם יבוא אחד מהם ויאמר: "מה כבר רוצים ממני? וכי אני השתחויתי לעגל? הלא בסך הכול ישבתי בצד ולא עשיתי כלום, ומי שחטא, שיישא בתוצאות!" על כן בא הקב"ה לסתור טענה זו וציווה שייתן "מחצית השקל" ולא שקל שלם, להורות שכל ישראל ערבים זה לזה, כל איש מישראל נפשו קשורה בחברו, וגם אותם שלא השתחוו לעגל כיוון שהם ערבים על אותם שהשתחוו לעגל, היה עליהם לקום ולעשות מעשה להוציא אותם מהעברה הנוראה של העבודה זרה.

מכל האמור נלמד להתרחק מן הרשעים, לא להתחבר למסיתים ומדיחים, אותם שהתחברו לערב רב נידונו בשלוש מיתות, כי אוי לרשע ואוי לשכנו (דבש וחלב).

זכות הלימוד בעלון זה תהיה לעילוי נשמות: ר' נוראל חזני בן מרים ויעקב ז"ל, לע"נ מרת מוניה חזני בת כורשיד ז"ל, לע"נ מרת פארי בת מוניה ז"ל, לע"נ ר' עזריאל בן שרה ז"ל, לע"נ מרת מנסורה בת כשור ז"ל, לע"נ יוסף בן הלה ז"ל, לע"נ אליהו בן אסתר ז"ל, לע"נ יצחק בן ליבה ז"ל, לע"נ ברוך בן כאדה ז"ל, לע"נ סוסן בת ויקטוריה ז"ל, לע"נ טובה בת כורשיד ז"ל, לע"נ מסעוד בן מרהנג ז"ל, לע"נ אלהם בת שהנן ז"ל, לע"נ דוד בן רבקה ז"ל, לע"נ צנת בת אסתר ז"ל, לע"נ יצחק בן מרים ז"ל, לע"נ מרים בת שמה ז"ל, לע"נ אברהם בן סולטנה ז"ל, לע"נ יונה בן אסתר ז"ל, לע"נ כחן בת פולין ז"ל, לע"נ משה בן רינה תחיה ז"ל, לע"נ שמואל בן קדינה ז"ל, וע"נ כל נפטרי עם ישראל.

למעוניינים בהפצת העלון: 03-5592523. לקבלת העלון בדוא"ל, שלחו בקשה ל: otzarot.hparasha@gmail.com

הגליון להיוזק הסגולה לשמחת השבת: להזכיר בכל ליל שישי את זכות רבינו שלום מפראהבישט

סגולה שלום

מהרה"ק הרבי הגדול רבינו שלום שְׁכנָא מְפָרָאֵה־בִּישְׁט וְיוֹעֵזֵב"א

שנה ה'

ליל שישי
פרשת כי תשא-פורים
תשפ"ה

גליון
226

אמרות טהורות * סגולות * עובדין קדישין * תולדותיו * הכנה לשבת

הנהגות ישרות

תורת שלום

תורת הרה"ק רבי שלום מפראהבישט

תפילתו של רבינו הרה"ק מפראהבישט זי"ע בהסתר

וְהַשִּׁיב לוֹ הַרְבֵּי ר' שְׁלֹמֹה: 'אִיהָר זְאָלֵט אָפֵלֵט פֶּאָדְעֶרִין מִיט דָּעם סְפֶאָדִיק, וְנֶעֱט אִיהָר מִיָּין תַּפִּלָּה נִישְׁט קֶעֱנֶען זְעֵה"ן [- אָפֵלֵט אַם תִּתְּרֶשׁוּ אֶת תַּפִּלְתִּי בְּשָׂמִים עִם כּוֹכֵב הַסְפֶּאדִיק' שְׁלֹכֶם, לֹא תִכְבֹּל לְרֹאוֹת אֶת תַּפִּלְתִּי].¹

בלשון חסידים תתקדש בית המגיד מע' ג' פ"ג אות כ"ז, עמ' ער"ב, (מתוך העתק מכתב הגה"ח ר' ישראל מרדכי טייטלבוים ז"ל משב"ק אדמו"ר רבי אברהם יהושע העשיל מקאפיטשניץ זי"ע, מיום ג' פקודי תש"א)

"וַיִּתֵּן עַל פָּנָיו מִסְוָה" (שמות לד לג).

הרה"ק מִן אֲדָמוֹר הָגָזוּ [רבי מְרִידִי פִּיזִיוִיש] מְהוֹסְאָטִין זי"ע א"א סִפֵּר פֶּעַם בְּיָמֵי חֻנְפָּה, כִּי פֶעַם שָׁאָל הַרְה"ק [רבי לִי יֶצְחָק] מִבְּאֶרְדִּיטְשׁוֹב זי"ע א"א אֶת הַרְבֵּי ר' שְׁלֹמֹה [מְפָרָאֵה־בִּישְׁט] זי"ע א"א, לָמָּה כָּל הַתַּפִּלוֹת אֵינִי רוֹאֶה בְּשָׂמִים וְאֵלֹו הַתַּפִּלָּה שְׁלֹכֶם אֵינִי רוֹאֶה.

השלמות וציונים

עמד רבי שלום והקשיב לכל דברי חותנו-זקינו עד כלה, וכאשר סיים את דבריו ענה ואמר: אמשול לכם משל למה הדבר דומה, פעם אחת הניחו ביצי אווז בקינה של תרנגולת וכשדגרה עליהם בקיני הביצים נמלחו האפרוחים אווזים גדלו האפרוחים עם התרנגולת מפיתה אכלו וממיהם שחו ונבל כנפיה חסו, כאילו היו אפרוחיה שלה. פעם אחת עברה התרנגולת על גדת הנהר ואפרוחיה כרוכים מאחוריה, כיון שבאו בקרבת המים קפצו האפרוחים אל הנהר לשוט כדרך האפרוחים. עמדה התרנגולת באימה וקורקה מרה על בניה, וכשכשה בכנפיה בהרימה קולה על האפרוחים 'מהו וצאו מן הנהר פן תטבעו בו'. אבל האפרוחים השיבו לה מן המים ואמרו 'אמא אגא, אל לך לדאוג לנו, כי אכן את ש'ך לפחד מן המים כי אינך יודעת לשוט בהן, אבל אנו יודעים לשוט... שמע הרה"ק רבי נחום סבר וקיבל ואמר לה"ר ש'לום 'עשה לך בני כאשר תרצה ותתנהג כאשר תחפוץ'.²

וראה עוד בס' כרם ישראל (דף סא) כנסת ישראל (דף סד) בענין דרכו של רבינו במה שרימה את השטן.

שום עבודת שמים ומדגות. ודרכו זו היתה לצנינים בעיני חסידיו רבי נחום מטשערנאביל, וזרה להם על האברך הזה המבלה את ימיו בטיוילים וביערות וכדומה, ומחלל את יחוסו הרם והנישא מצד אביו ומצד חותנו. בהגיע ימי הרחמים, חודש אלול, ימים אשר בהם מוסיפים בני ישראל אומץ בתורה ובתפילה, ומרבים בתשובה ומעשים טובים. ואילו רבי שלום לא שנה מדרשו, והוסיף לשוח בשדות כמנהגו. לא יכלו חסידיו טשערנאביל להתאפק, וכנסו הזקנים והחשובים שבהם לפני הרה"ק, ויתלוננו על רבי שלום, שהוא מתנהג כעם הארץ וכאדם פשוט, ולבושת יחשב. שלח רבי נחום לקרא לרבי שלום, ובעמדת לפניו הוכיחו על פניו ואמרו לו: הנה מדרך האברכים בהגיע ימי חודש אלול להתפלל בצבור, ולהוסיף לשהות שעה ארוכה אחר תפילות עטופים בטלית ומעוטרין בתפילין בעסקם בתלמוד תורה ובאמירת תיקונים וזוהר ופרקי תהלים וכדומה, ואתה בני, איך לא תביש בלבות עתותיך בדברי ריק והבל, הלא ממקור קדוש חוצבת, ולפי מעלת יחוסך לא טאח לך הדבר.

כידוע כי רבינו היה מסתיר את דרכיו עד שאף הס"מ הוא היצר הרע חשב כי רבינו הוא מאגישו. וכמו שהובא בספר מרגניתא דבי רבנן (עמ' ק) בזה"ל: צדיק הדור שהיו בימי הרה"ק הנזכר [רבי שלום שכנא מפראהבישט זי"ע] אמרו שדרכו היה כן, בלב אש בוהק, ולמעלה מכוסה, במחבת, ולמטה תחום רבה, והוא עובד עבודתו ומחזק את עצמו כל רגע לכל יפול למטה, והוא כמו שהולך על חרב חדה, הנה הדברים אם בעל נפש אתה. עכ"ל.³ וראה מה שסיפר הרה"ק רבי דוד משה מטשערנאביל זי"ע (ס"ב דוד - ליקוטים עמ' קס"ט) כרם ישראל, פרק כא אות ז': זקני הרה"ק רבי שלום שכנא מפראהבישט זי"ע, בזמן שהיה סמוך על שלחן חותנו-זקינו [הרה"ק בעל 'מאור עינים' זי"ע] מטשערנאביל, היה מסתיר עבודתו בקודש בהסתר אחר הסתר, לכל יכירו מעלתו. והיה דרכו להשיב בבוקר ולומר להתפלל, ואחר התפילה היה שב אל ביתו ומקטש את עצמו, ונטל מקל התפארה בידו, והולך אל היער, שם היה מתמהמה כל היום כולו ולא שב אל ביתו רק סמוך לתפילת המנחה, ולא ראו אצלו

נתיבותיה שלום

תולדות רבינו הרה"ק רבי שלום הגדול מפראהבישט זי"ע
תיקון לאלפי נשמות - פרק ל

ולהתברך בברכת השנים, אך כאשר ראה אותו הרה"ק בעל 'מאור עינים' זי"ע שאלו מיד 'מהו הרעש שגרמתם בתפילתכם היום? כי כמה אלפי נשמות נדחות היה להם תיקון היום על ידי תפילת המנחה שלכם!'

מקורות: דברי דוד השלם, עמ' ע"א אות עט; אהלי יעקב, יוגש תש"א; מפי ספרים וסופרים, פר' תולדות עמ' רפ"ט-ר"א; סיפורי חסידים באר יעקב חיים - א' עמ' אקט

בתפילתו. דבר זה גרם לו צער רב וחלישות הדעת, כי דווקא בתפילה זו בה אפשר להעלות את כל התפילות של השנה הוא איננו מצליח להתפלל, ואפילו שלא לכוון את פירוש המילות ככל פשוטי העם. בצר לו יצא את בית הכנסת ונעמד להתפלל בקרן זוית בפרוודור אשר המשמש כמבוא לבית הכנסת.

בליל ראש השנה לאחר תפילת מעריב פנה רבינו אל חותנו זקינו הרה"ק מטשערנאביל זי"ע, לברך

הרה"ק בעל 'מאור עינים' מטשערנאביל זי"ע היה נוהג להתפלל את תפילת מנחה של ערב ראש השנה לפני התיבה בהתלהבות גדולה ובדיבוקות עצומה, וכל הקהל היו מתאמצים להתפלל תפילה זו, שהיא התפילה האחרונה של השנה, בכונה ובהתלהבות.

אך בעוד חרדת אלוקים ולהבת אש קודש סבבו את כל באי בית המדרש, הרגיש רבינו הרה"ק מפראהבישט זי"ע נפילת המוחין, ולא הצליח לכוון

שבת היא מלנחם ונחמה קרובה לבוא * לעילוי נשמת הרה"ח יצחק זאב בהרה"ח מאיר צבי שלמון ז"ל

כשהולך רבי ישראל מרז"ן לחופה את בנו רבי אברהם יעקב מסאדיגורא אמר, אבי רבי שלום מפראהבישט זי"ע רגיל היה לומר 'מבני ידעו מי אני', ואני אומר 'מבני ידעו מינו האלקים'.

יוצא לאור ע"י מכון תורת אמת שטפנט * טלפון: 03-579-03-03 * פקס: 03-616-5110 * להצטרפות, למנויים ולתגובות - דוא"ל: 6160303@gmail.com

סגולת שלום תוספת מיוחדת לכבוד חג הפורים

בשמחה מרבים את החסדים על ישראל

אמת ליעקב, ר"ח אדר ב' תרל"ב

[באופן אחר:] הרה"ק רבי שלום שכנא מפרוהובישט היה אומר כי נס פורים נהיה מכח המתקת הדינים ע"י שמחה, והוא שאמרו חז"ל משנכנס אדר מרבין - את המתקת הדינים. איך מרבין, בשמחה! ע"י שמחה?

עקבי אבירים, תשנ"ה

משנכנס אדר מרבים בשמחה (תענית כט).

אומרים בשם אדוני אבי זקני הרבי ר' שלום מפראבישט זי"ע שדייק אמאי דאמרו מרבים בשמחה ולא אמרו מרבין שמחה. ואמר הוא זי"ע דכך הוא הכוונה, משנכנס אדר, מרבים וממשיכים את החסדים על כלל ישראל, בשמחה, על ידי מדת השמחה. עכ"ל.¹

מחמת הסתר פנים עלולים לבוא ח"ו לידי פריקת עול

ליהודים ממקום אחר, היינו שיבקשו להם עזר ממקום אחר, מהסטרא אחרא רח"ל, על ידי שילמדו דרך הגוים ויכניסו בניהם לבתי הספר שלהם, וילמדו כתבם ולשונם כדי שיוכלו להיות דאקטורים וכדומה. 'ואת ובית אביך', 'את' רצה לומר התורה הקדושה החצובה מכ"ב אותיות מא' ועד ת', 'ובית אביך' היינו תורה שבעל פה, על דרך שאל אביך וכו', 'תאבדו' שישתכח התורה, 'ומי יודע עם לעת כזאת וגעת למלכות' שיפרקו מעליהם עול מלכות שמים רחמנא ליצלן.

כרם ישראל, דף כב.

"כי אם החרש תחרישי בעת הזאת רוח והצלה יעמוד

ליהודים ממקום אחר ואת אביך תאבדו ומי יודע

אם לעת כזאת וגעת למלכות" (אסתר ד יד).

אמר הר"ש שהם דברים הרמוזים על הזמן הזה, כמדבר לפני הקדוש ברוך הוא, 'כי אם החרש' וכו', היינו שתעשה עצמך כמחריש, בחינת "הסתר אסתר"³ 'בעת הזאת', היינו בעת אשר יהיה אז לישראל צר שנתמעט השפע ויהיה דוחקא בתר דוחקא, אז בהכרח אשר 'רוח והצלה יעמוד

השלמות וצינונים

במלך ותוך כדי דבריו גם מבקש בקשתו, בודאי שנתן לו המלך בקשה מרובה יותר ממה שביקש וכמו שנתנים לשר המלוכה. וענין זה נחבא יותר על דרך הפנימיות בדברי מן החתם סופר (דרשות, שביעי של פסח, דרוש ב) וזה לשונו: והנה על ידי השגת ששון ושמחה ממילא ינוסו יגון ואנחה כי יתפרק הכל אל הקדושה, כי דע לך שששון הוא נגד יגון, ושמחה נגד אנחה. ועתה תיבת ששון חציו האחרון שוה עם חציו האחרון של יגון, והוא ב' פעמים נ"ו גמריא י"ק בקדושה, ראשי תיבות ייחוד בדרכה קדושה כידוע למשכילים, וחציו הראשון ש"ש, עם חציו של יגון שהוא י"ג עולה ח"ה עולה כ"ו כמספר הו"ה, יתברך שמו. וחציו הראשון של אנחה א"ג, וחציו הראשון של שמחה הוא ש"מ. יחד עולה שצ"א, כמו א"ש מ"ם שהוא תורה וצדקה כידוע, נמצא בהצטרף ששון ושמחה ממילא גם יגון ואנחה, כי מתפרק לטובה ולשמחה ולחידות ה' היא מעתה.

וענין עוד בספה"ק אהוב ישראל (ליקוטים חדשים, פר' ויקרא ד"ה במדרש) שביאר את שם יצחק שהוא מלשון שמחה, ומורה כי על ידי השמחה יכולים אנו לבטל דינים.

ובאופן זה ביאר הרה"ק רבי אליעזר מנדל מלעלוב זי"ע את הגאולה העתידה ע"פ הכתוב (תהלים קכ) "אז יאמרו בגוים הגדיל ה' לעשות עם אלה", דהנה בשבט ה' את שבת ציון ויקבץ נחיתו מארבע נפשות הארץ ויגלה כבוד מלכותו עלינו, יעמוד אמות העולם וישתוממו, "ואז יאמרו בגוים" שישאלו זה את זה, האל זכרנו את הניבט את בני ישראל בהיותם שרידים בלולים ביעותנו שלא היו עושים כל מעשיהם לצדן השל"ת, ואף אלו היו עוברים על צדן קונם, ואם כי מדוע עתה "הגדיל ה' לעשות עם אלה"? אמנם בני ישראל יענו לעומתם, התדעו מדוע "הגדיל ה' לעשות עמנו" ואלו מלותיו וקורבנו אליו ויגלה מלכותו עלינו? כי אף בהיותנו תחת יד האומות עתה יענו וקלם בגוים, נחשבו כצאן לטבח יובל, עם כל זאת לא שכחנו את אלקי אבותינו שבכל צרותינו לו צר, ועל כן "הייתי שמחים".

בימי הבעל שם טוב זי"ע היה פעם אחת איש עני אחד מאד והיה זקן בא בימים, ואשתו גם כן זקנה, פעם אחת היה עושה בטבת ביום ערב שבת קודש, ולסעודת שבת קודש לא היה לו מאומה לסעוד אחר התענית, וחפצו היה תחית לחם יבש שהיה נמצא באוהב מקום אצלם לקידוש, וקודש על זה ואכלו שניהם. אחר אכילה אמר הזקן להזקנה אין לנו במה לשמוח כי ליש אין כל, אם כן נשמח בקדושת השבת, והוא היה בעל מנהג והתחיל לנען ותפס ביד הזקנה והתחיל לרקוד שניהם, במצאית שבת קודש אמר הבעל שם טוב שהיה מירת כל"ה רח"ל ותלשב מרדכי [הצדיק] הגאון שבפורים בזקן והתחיל לנען, וגם אסתר המלכה נחלשה בכלי מילת בהזקנה, ומתקנה על ידיהם העוירה.

כתב ר"י שו"ב
3 על פי הכתוב (דברים לא יח) "ואני הסתר אסתר פני ביום ההוא על כל הרעה אשר עשה כי פנה אל אלהים אחרים".
4 "שאל אביך ויגדך זקןך ויאמרו לך" (דברים לב ז).

מתוך ישיחה ולא מתוך קלות ראש ולא מתוך דברים בטלים אלא מתוך שמחה של מצוה. וכן מצאנו שפעם השמחה מסוגל להושיע מכל המצרים, וכמו שביאר והרה"ק רבי מנחם מנדל מרימנוב זי"ע שבכותב השמחה זכר לנס קריעת ים סוף, וזה לשון קדשו (מנחם ציון, פר' בשלח בסעודת שחרית שביעי של פסח תקס"ו): מאת ה' היתה זאת לבעבור הביאם לשמחה גדולה, כי הצריך להושיע מן המעיקים והמצרים צריך להיות בשמחה לשוש ב' ולשמוח בישועתו שיהא מוכנס בחסד עליון אשר לא יבוש קונו, ואולם בהיותם על הים וראו מצרים נוסע אחריהם, וצעקו אל ה' ומכאב לב בעצבות, ועל כן שלטו המקטריגים ודינים עליהם שצמצאו פתחון פה לטעון הללו עובדי עבודה זרה והללו עובדי עבודה זרה, ועל כן נאמר ויסע מלאך אלהים שהוא דין. ולזאת ההורגים משוה כי עד המעשה, שהעצבות הוא מסך מבידל בינם לבין אלהיהם שאמרו בו (דברי הימים א ט כ) "עו' וחדה במקומי", רק התיצבו וראו את ישועת ה' בשמחה ובטוב לבב, ועל כן נסע מלאך אלהים, פירוש שהדינים לא מצאו מקום לשרות עליהם, ונקרא הולך כי חלף והלך לו. עכ"ל.

וענין זה למדנו בדברי בספה"ק בת עין (פר' ויחי ד"ה מאשר) שכתב בזה הלשון: התורה הקדושה צורה לנו דרך האין להמתיק הדינים בשרשם בכדי להמשיך שפע וברכה ממלך מלכו של עולם לעולמות התחתונים, דהנה העיקר הוא להאמין באמונה שלימה שכל מה דעבדי רחמנא לטב עבדי' ולבקר לבורא עולם ברוך הוא על הרעה בשמחה וטוב לבב ממש כשם שמבורך על הטובה, ואפילו חס ושולם כשהאדם הוא מחוסר ממשאלות לבו אף על פי כן יהיה לאשוריו ותהלתיו של אדם לבורא עולם ברוך הוא על חיותו המסורים בידו ועל נשמותיו המופקדים בידו, כמאמר הכתוב (תהלים קנ"ו) כל הנשמה תהלל יה' ודרשו רבותינו ז"ל (בראשית רבה י"ט ט) 'על כל נשימה ונשימה תהלל יה', ואף על פי שהוא מחוסר ממשאלות לבו אף על פי כן יאמין באמונה שלימה שכלל בזה חסד ה' באתכסאי, בכדי לבקר על זה בשמחה ממש, ובה נמתק הדינים בשרשם, שיל מים הוא החסד ממלך עולם מקור החסד לבאי עולם, ויהיה כל השפעות טובות ומענין מלך באמלתי על כל העולם. עכ"ל וכן כתב בספה"ק מאור עינים (דברים ד"ה וזהו במקום גילה) לפרש מאמר חז"ל (ברכות ל') 'במקום גילה שם תהא רעדה', וזה לשון: רצה לומר שצריך שתהא רעדה שהוא היראה במקום גילה, שמקשרה בעולם התענוג על ידי דעות האמונה ותעלה למעלה במקום שאין שם פועלת הדין, כי אף דמיה דין מתעורר, מכל מקום הוא רחמים מאחר שהוא עולם השמחה, ובמקום שמחה אין דין. עכ"ל, וענין שם שם צדק שהוא חז"ל על זה אמרו חז"ל על הכתוב "צדיק מושל ביראת אלקים".

וענין עוד בספה"ק אהוב ישראל (ליקוטים חדשים, פר' ויקרא ד"ה במדרש) שביאר את שם יצחק שהוא מלשון שמחה, ומורה כי על ידי השמחה יכולים אנו לבטל דינים. וכן אמר מן אור שבעת הימים הבעש"ט זי"ע (צוואת הריב"ש) שהתפלה כשהיא בשמחה גדולה בודאי היא יותר מקובלת לפניו ית"ש יותר מהתפלה בעצבות ובבכיה, והביא משל על זה מעני ששואל ומבקש איהו דבר בבכי גדולה שפועל שבטון מקבל דבר מועט, מה שאין כן השר שמסדר לפני המלך שבחים וגודל שמחתו

1 וענין שם שסיים: משמע מדבריו שדורשת מאיתנו מידת השמחה תחילה כ'אתערותא דלתת' ועל ידי זה נתעורר מלעילא ויושפעו לו חסדים. אבל אני אומר שאין אנו מסוגלים לעשות מקודם האי אתערותא, אלא יעזר הש"ת ויתן לנו בשאלה מקודם ויעזר עלינו אתערותא מלעילא וישפיע עלינו חסדים טובים, ואז נוכל להיות בשמחה, וכמו שמצינו בוד המלך (פתחתא דאיהי ל). עכ"ל.

2 וענין שם שהוסיף על זה, בזה הלשון: ואפשר לדרוש על זו הדרך, דכתוב בגמרא תיבת "מרבין", באות ה' בסוף התיבה, ויש לומר על דרך מאמר זקני הסב"ק מרדכי זי"ע, על מה שאומרים בתפילת המוספין של יום הכיפורים "כי אתה סלחן לישראל ומוחל לשבטי ישראל", דיש לדקדק למה אומרים מוחל וסלחן, ולא מוחל וסולח, אלא דהוא"ת ב' בסוף התיבה מורה על גיליות, דהיינו שהקב"ה רגיל לסלוח לנו בכל שנה, כדאיתא בגמרא (ב"מ נ"ג) לפרש ההבדל בין חבץ לרבץ: "רבץ - הרגיל בכך", ור"ל כי הש"ת רגיל לסלוח ולמוחל לנו, ע"כ. והוא י"ל "מרבין בשמחה", שהש"ת יעזרנו שלא זו בלבד שכלל מית השנה, ותמיד תהיה גיליותנו בשמחה, ובהודש אדר נרבה בגיליותנו זו. עכ"ל.

וענין זה היה עובדא ששאלו את אדמו"ר הרה"ק משטפנטש זי"ע נמצאנו שחז"ל השוו את פורים לשאר ימים טובים לענין לדרוש הלכות חג בזה ודרושין ברלכות פורים ביום, ואם כן למה נבי פסח אמרו שואל ברלכות הפסח ל' יום קודם החג, ולבני פורים אמרו רק משנכנס אדר מרבים בשמחה ולמה לא שלושים יום קודם. והשיב דאדברה מהו שאמרו 'משנכנס אדר מרבים בשמחה' יש מן שצריך להקדים השמחה שלושים יום קודם הפורים, ומשנכנס אדר 'מרבין' בשמחה, ובאמת צריך להתחיל השמחה מחמשה עשר בשבט, שהם שלושים יום קודם החג.

והנה בספרים הקדושים כתבו רבות על ענין המתקת הדינים הנעשה על ידי השמחה, וכמו שמוכח בכתבי רבי משה מייזר בשם הרה"ק מהרא"ד מלעלוביטש זי"ע, על הכתוב (שעי' נה יב) "כי בשמחה תצאון ובשלום תובלון", כי בשמחה תצאון מיט שמחה וועט איהר ארויס גיין פון אלע שלעכטס, וואס נאך, 'ובשלום תובלון' איהר וועט נאך קענען אריין גיין אין א שאלומות. (תרגום: כי בשמחה תצאון - ע"י השמחה תצאו מכל רע, ומה עוה, 'ובשלום תובלון' על ידי זה תוכלו לבוא לידי שלומות). וכן מובא בספר דברי אהרן מהרה"ה בעל בית אהרן מקארלין זי"ע שאמר: 'מיט איין ברעקל שמחה קען מען אלעס איבערגיין' (עם פירור אחד של שמחה אפשר לעבור את הכל).

ובדרך זה ביאר רבינו הרה"ק הס"ק מרדכי זי"ע את הכתוב (בראשית כ"א) "ויעתר יצחק לה' לנבא אשתו וגו' ויעתר לה'". וענין רש"י שדייק לו לא לה, דהנה יש לומר שבכדי שהתפלה תעלה ותתקבל לצדן מן ההכרח הוא שהתפלה תהיה בשמחה והתלהבות, להודות להשם יתברך, על הענין ולבקש על העתיד, אבל אם מתפללים מתוך עצבות היא אז לא ילקטו פירות. וידוע שדרך הנשים לבקש רחמים בבכיה, וכדאיתא בגמרא שדמעה מצויה, ומן הסתם גם רבקה התפללה כך, אבל יצחק התפלל מתוך שמחה, היפך מתפילתה, לנכוח הוא מלשון צד היפך, ולכן היות ש'יעתר יצחק לה' לנבא אשתו' רק בשמחה, לכן 'ויעתר לה' ולא לה', עד כאן דברי קדוש. והנה יסוד דברים אלו אמרו חז"ל (ברכות ל'): תנו רבנן, אין עומדין להתפלל לא מתוך עצבות ולא מתוך עצלות ולא מתוך שחוק ולא

פְּרָשַׁת פִּי תִשָּׂא
י"ד באדר 5785

עלון מס' 477

כניסת השבת 17:28
צאת השבת 18:25

עלון מורה
העלון האהוב חוזר במתכונת מחודשת

ללמדם הלכות, ברכות, שירי שבת וכל מה שצריך כדי 'להכניסם לעניינים' וכך היה מנהגם בכל ערב שבת.

עברה כבר כמעט שנה ובאחד מערבי השבת, כמו בכל שבוע, אחרי הסעודה, דברי התורה והשירים נפרדו אותו זוג ממארחיהם ויצאו לביתם, פתאום צעקה האשה המארחת לבעלה: 'בוא מהר!' הבעל הגיע ואשתו הצביעה למטה לרחוב, הם ראו את זוג האורחים מסמנים בידם למונית, עצרה מונית, הבעל הוריד את הכיפה מהראש והם נכנסו פנימה ונסעו למחוז חפצם. המארחים המומים! האשה אמרה לבעלה 'איך הם לא מתביישים?! רק לפני כמה דקות שרו שירי שבת, כנראה הם זוג נוכלים שמנצלים אותנו, מתאים להם הסיפור הזה שיש להם ארוחה בחינם בכל ערב שבת, עד לאן אנשים מתדרדרים? להתחפש לבעלי תשובה רק בשביל ארוחה!!!' המארחים זעמו מאד, חשו נבגדים והחליטו לנתק כל מגע עם בני הזוג בעלי התשובה.

כעבור שבועיים קבלו המארחים טלפון מארגון ערכים, שמיידע אותם שהאשה יושבת שבעה. כמובן שמצוות ניהום אבלים שמה בצד את כל שיש על לבם והמארחים הגיעו כדי לנחם את האשה, הם נכנסו לבית האבלים ופגשו באשה האבלה, האשה ספרה להם, שבעלה חלה במחלה קשה ובחודשיים האחרונים כשבקרו בביתם התגברו הכאבים, אך הם לא רצו לפגום באוירה המקסימה ובאירוח הנהדר שקבלו מהם, אך בפעם האחרונה שבקרו בביתם, חש הבעל שהוא לא יכול מונית לבית החולים, כי הרגיש שעוד רגע קט הוא מאבד נשמתו, 'היה לי קשה מאד לבצע זאת' אמרה האשה האבלה 'אך כמובן כשמדובר בפיקוח נפש אין ברירה, כשהגיעה המונית לא רצה בעלי, שיחשבו כולם שאנשים דתיים נוסעים בשבת, לכן הוריד את הכיפה, הגענו לבית החולים שם טפלו בו מספר ימים עד שנפטר'

והאשה גוללה את סיפורה הכואב מבלי לדעת כלל שבני הזוג המארח שבא לנחם אותה, החליט להחרים אותם ומרגישים מנוצלים, מיד בצאתם מבית האבלים, תפסו בני הזוג את ראשם! ולא הבינו איך שפטו אותם בקלות כזו? קראנו להם נוכלים ונצלנים ועוד כל מיני כינויים והם בכלל אנשים מקסימים שעזבו את מולדתם כדי לעלות ארצה ולהקים בית יהודי כשר ואפילו בשעת הקשה, חשב הבעל על מניעת התדמית השלילית של הציבור הדתי, שמא מישוהו יבחין בו נוסע עם כיפה בשבת, והוריד אותה מראשו, ואותו זה מלמד, שאין לקפוץ למסקנות מהירות וגם מה שנראה בברור כביכול, הוא לגמרי אחרת ממה שמתברר מאוחר יותר, לכן יש לדון תמיד לכף זכות!.

בכנס ספר כל אחד בגנות יהודי שהוא מכיר וגם הפריץ מידענו הוסיף את "החוצפה" של אותו יהודי שחוכר ממנו את בית המרזח ואשר לקח לעצמו דג לכבוד פורים, אחרי כן החליטו כל האצילים להוציא צו המחייב את גירושם של היהודים מהאחוזה של אצילי פולין, מיד כתבו את נוסח הציווי והעבירו אותו לחתימה בין כל הנוכחים, אולם עוד לפני שהפריץ הראשון הספיק לחתום עליו, נפתחה הדלת ונכנס פריץ לבוש הדר, במדים נוצצים ומקושטים ביהלומים, אפילו האצילים העשירים התרשמו והתפעלו מנוכחותו של אותו פריץ לבוש הדר ומיד כיבדוהו בישיבה בראש השולחן, כדי שיחתום ראשון על המסמך, האציל קרא את המסמך בעיון ותיכף אמר: 'אלו דברי הבל ושטות וכי חושבים אתם שנוצרים ינהלו טוב יותר את האחוזה? טעות היא בידכם, הנוצרים ישתכרו כל העת ביין ויטביעו את כל הנכסים שלכם, האמינו לי אין חוכרים טובים יותר מהיהודים!' באומרו זאת קם על רגליו וקרע את המסמך לגזרים, אמר שלום ויצא.

ציבור האצילים ישב על מקומו כאילו כפאו שד!, איש מהם לא ידע מיהו האציל שדבר אליהם זה עתה, וכל אחד התבייש לשאול את חברו, מידענו הפריץ היה מבויש כמיוחד, כי גם הוא רצה לגרש את היהודים ולבסוף אזור אומץ ושאל את אחד הפריצים אם הוא מכיר את אותו אציל שהגיע לפתע? אך אותו חבר פריץ ספר שהתבייש לשאול והוא אינו מכיר כלל את אותו אציל מהודר, וכך שאלו אחד את השני, וכולם ענו את אותה תשובה, שהם התביישו לשאול ואינם מכירים כלל את אותו אציל מהודר.

בבואו הביתה קרא הפריץ לחוכר היהודי שלו ואמר: "הזוכר אתה שספרת לי על מזל דגים שיש לכם בחודש מסוים, ושלאלוקי ישראל עיניים פקוחות כדי לשמור על עמו?! ובכן אני ראיתי אותו, את אלוקים... באומרו זאת ספר הפריץ לחוכר את המעשה שהיה באסיפה שלהם, ואילו החוכר היהודי השיב לו כשבת צחוק על שפתי: 'את אלוקינו ודאי שלא יכולת לראות, אולם לפי מה שתארת, את לבושו המלכותי, תכלת וארגמן, תכריך בוץ ועטרת זהב, אני יכול לתאר לעצמי שהיה זה מרדכי היהודי מהמגילה, שבא במיוחד כדי להציל אותנו מגזירה קשה, היה זה כנראה בזכות סעודת פורים שמזל דגים עמד לנו הפעם... ואכן ליהודים היתה אורה ושמחה וששון ויקר.'

לפני כשלושה עשורים, בעל ואשה שעלו ארצה השתתפו בסמינר של ארגון ערכים. הם חיו לבדם בישראל רחוק ממשפחותיהם וכל רצונם היה להתחזק ולבנות בית יהודי טהור, בארגון ערכים הציעו להם שיתארחו מידי ערב שבת אצל זוג דתי שגר קרוב אליהם, כדי שיספגו וילמדו אודות השבת, אחרי שנמצא זוג בקרבת מגוריהם, הם החלו להגיע בכל ערב שבת והמארחים דאגו

ונתנו איש כופר נפשו
המילה 'ונתנו' נקראת ישר והפוך, כי מה שיוצא מהאדם לצדקה חוזר אליו. ועשיר גדול אחד שלא האמין במושג 'ונתנו' אמר לחפץ חיים, שיש לו נכסים רבים בכל רחבי תבל, מפעלים, בתים, מבנים, והוא בטוח שמשמים, לא יוכלו לקחת את כל נכסיו ממנו, 'זה הרי לא הגיוני' אמר. השיב לו החפץ חיים 'לשיטתך, אי אפשר לקחת את הנכסים ממך, אבל אפשר לקחת אותך מהנכסים...'

פורים הוא אחד מחמשת הימים בשנה שאדם צריך להשכים בבוקר לבית הכנסת על מנת לתקן החטא, כי בזמן מתן תורה, היו בני ישראל ישנים והיה מוכרח משה להעירם, חמשת הימים בשנה בהם צריך האדם להשכים לבית הכנסת הם: תשעה באב, שבועות, ראש השנה, הושענא רבא ופורים וזה רמזו אומר המרן חיד"א בפסוק - וישכם אברהם בבוקר" השכמה בבוקר במילה "אברהם" א - א יכה (תשעה באב) ב' - בראשית (בה מתחילה התורה שקבלנו בשבועות) ר' - ראש השנה ה' - הושענא רבא מ' - מגילה (פורים כמובן).

יהודי אחד היה חוכר בית מרזח מפריץ פולני, לאותו פריץ היה גם אגם, תמורת הבית מרזח שלם היהודי סכום קבוע ואילו תמורת הזכות לדוג דגים, חייב היה לתת לפריץ מחצית מהדגים שהצליח לדוג, ואם תפס רק דג אחד היה חייב לתת לפריץ עפ"י ההסכם, אותו יהודי היה ישר וקיים את ההסכם ביניהם ככתבו וכלשונו לשביעות רצונו של הפריץ.

פעם בערב פורים יצא היהודי לאגם בסירה כדי לתפוס דגים, אך אתרע מזלו ולא תפס אף דג, הנה פורים מתקרב והרי מזלו מזל דגים, ואיך אפשר לשבת בסעודת חג ללא דגים?! מאוכזב החל לאסוף את הרשת חזרה לסירה ולפתע הבחין בדג מפרפר, שמח היהודי שמחה גדולה וחשב בלבו שחזר פעמי לכבוד פורים יקח את אותו דג לביתו ולפעם הבאה יתן לפריץ כפליים. כי פורים יש פעם בשנה והפריץ ממילא יכול לאכול כל יום דגים.

אחד מהשכנים הגויים של אותו יהודי, מזרעו של המן, הלשין אצל הפריץ וחתמו של אותו פריץ בערה בו, אך היהודי הסביר שזהו חג פורים שמזלו דגים "איזה מין מזל זה דגים?" תמה הפריץ, והיהודי הסביר שלכל חודש יהודי, יש את המזל המיוחד שלו, חודש אדר הוא דגים וזה מזכיר לנו היהודים, כפי שלדגים יש עיניים פקוחות, כך גם עיני השם פקוחות ומשגיחות על היהודים בגולה מפני "המנים" ושאר שונאי ישראל, הפריץ נפרד מהיהודי ואמר שימסור דברו מאוחר יותר. כעבור זמן מה, נערך כנס של כל אצולת פולין,

שאלה: האם צריך להכשיר טרמוס לפסח שלא הכניסו בו חמץ? **תשובה:** אם לא השתמשו בו בחמץ, אין צריך להכשירו.

שאלה: האם סוכר צריך הכשר לפסח?

תשובה: מעיקר הדין, סוכר אינו צריך הכשר לפסח, ורק מחמת חששות רחוקים בדרך הידור מצוה נהגו לקנות סוכר עם הכשר.

שאלה: לגבי הכשר גז, האם חצובות צריכות ליבון, או ניתן לנקות היטב ולשים נייר כסף עבה?

תשובה: יש לנקותם היטב, ורצוי לערוות עליהם מים רותחים מכלי ראשון, ולהבעיר תחתיהם את האש על גבי הכיריים כרגיל. ואז הכיריים כשרות לפסח.

שאלה: האם צריך לקנות אוכל כשר לפסח גם לכלבים וחתולים? הרי הוא לא מיועד עבור בני אדם.

תשובה: אם המזון פגום למאכל אדם, מותר לתת אותו לבעלי חיים בפסח. מאכל חמץ, שהתקלקל עד שאינו ראוי למאכל, כגון פת לחם שנשרפה עד שנעשתה אפר, מותר ליהודי להחזיקה ברשותו בפסח. וכמו כן מותר לו להנות ממנה בפסח. וכל זאת בתנאי, שהמאכל נפגם מאד, עד שאינו ראוי אפילו לאכילת כלב.

את זקנך המן שעל ירושתו אתה מצער את כל היהודים? שאל המלך 'מדוע יש כאן חבל נוסף?' והזקן אמר למלך כי זה נועד בשבילו לתליה באם לא יבטל מיד את הגזירה. המלך החל רועד מפחד והבטיח כי יבטל מחר בבוקר את הגזירה, אך הזקן לא האמין למלך ולקח דף ועט ובקש ממנו לכתוב מכתב ולחתום שהוא מבטל הגזירה.

בבוקר קם המלך ממיטתו והתעלם לגמרי מהבטחתו בחלומו, והנה בהשגחה פרטית התגלגל המכתב של ביטול הגזירה מהחלום והגיע לבית הכנסת בצפת, בו התפלל האר"י הקדוש, פתח האר"י את המכתב, קרא בו וראה ברוח הקודש שחלק מעם ישראל שרוי בצער.

האר"י הקדוש דאג להעביר את המכתב לראשי הקהילה בדמשק ובקש מהם לבל יפתחו את המכתב, אלא רק במועד האחרון שנקבע ולהמשיך להרבות בתפילות בזמן שנותר. ביום המיוחל ערך המלך משתה גדול ושמחתו היתה כפולה שכן היהודים לא הצליחו לארגן את הכסף שדרש.

באמצע המשתה הגיעו ראשי הקהילה אל השער הראשי של אולם המשתה ובקשו להכנס, השומרים חשבו שהביאו עמם את הכסף והובילו אל המלך, כששאל המלך על הכסף? הציגו לו את המכתב חתום בכתב ידו, חשכו עיניו של המלך, מיד חש ברע וברך את אלוקי ישראל ועמו על שהצילים מיד המן זקנו וגם בימיו היתה ליהודים אורה ושמחה.

איזו אחות בבית החולים תל השומר התחזקה וחזרה בתשובה ובאה לרב וספרה לו שיש לה השגחה פרטית, כי היא עובדת בכל שבת בבית החולים, ומגיעה ברגל מביתה שברמת גן לבית החולים, ובימות החורף כשיורד גשם ואסור ללכת עם מטריה בשבת, ברגע שהיא יוצאת מפתח ביתה, מפסיק הגשם, כמה דקות לפני, גשם זלעפות, אבל כשיוצאת את ביתה בר"ג, מפסיק הגשם, וכשמגיעה לבית החולים חוזר הגשם, ולא פעם אחת ולא פעמיים ולא שלוש, בכל שבת גשומה זה קורה הסיפור הזה, משמים משגיחים עליה, שלא תרטב,

אמרה אותה אחות לרב: 'נו מה אתה אומר, איזו השגחה פרטית מדהימה?!' אמר לה הרב 'אלה שקשה להם להתמודד, הקב"ה, מדבר איתם בלטיפות, בחיבוקים בחיזוקים, אבל אלה שיש להם את הכח להתמודד, הקב"ה מדבר איתם בנסיגנות, הקב"ה יודע שלא תעמדי בנסיון ובטוח תפתחי מטריה או תזמיני מונית, לכן הוא מפסיק עבורך את הגשם, אבל את תוערכי בשמים, רק ברגע שתגיעי למדרגה רוחנית כזו, שבעת שיביאו עליך גשם, את תרקדי...'

ל"המיר" את הקנסות בתפילת מנחה בבית הכנסת, ואכן כל הנהגים קבלו מהרב כיפות ונכנסו לבית הכנסת לתפילת מנחה, אלברט וחברו השוטר יישבו בניידת, פתאום אומר אלברט "תראה איך הרב הזה משקיע במנין? כל הכבוד לו! אז למה אנחנו כאן בניידת? לא יפה! מדוע שלא נכנס גם אנחנו להתפלל? ואכן אלברט והשוטר השני נכנסו להתפלל, בסוף המנחה ולפני תפילת ערבית כנהגו במקומותינו, אמר הרב דבר תורה, אלברט וחברו נשארו בבית הכנסת, וגם הנהגים כשראו שהשוטר שתפס אותם, עדין לא עזב את התפילה, תיפול עליהם אימתה ופחד... המשיכו להשאר ישובים במקומם,

הרב דרש: 'בית המקדש נחרב, אבל יש בית מקדש מעט, שזה הבית של האדם, כאשר הבעל והאשה הם כנגד שני הכרובים של בית המקדש...'. והרב המשיך להסביר, שאדם ששרוי ללא אשה, שרוי בלא טובה, בלא ברכה, בלא שמחה וכו'... וכל הזמן הזה, אלברט שומע דברי הרב ונכנסו בלבו כמו ארס של עכנאי!! אחרי תפילת ערבית נגש אלברט אל הרב וספר לו, שכנראה משמים שלחו אותו לכאן!, כי דברי הרב נגעו ללבו, הוא כבר שנים, לא זו בלבד שאינו מחפש שידוך, זה גם לא נמצא אצלו במחשבה, אם לא היה מגיע לכאן היום להתפלל ולשמע דברי הרב, כנראה לא היה מתחתן לעולם, אבל עכשיו הדרשה של הרב השפיעה עליו לגמרי ונכנס בו מן רצון שלא היה קודם - להתחתן! אלברט בקש מהרב שיברך אותו למציאת זיווג והודיע לכשזה יקרה, הוא רוצה בכל מאודו, שהרב יקדש אותו בחתונה, ואלברט מיועניו, ברוך השם, זכה בתוך מספר חודשים להתחתן ואנחנו זכינו להבין כשאירועים כאלה ואחרים מתרחשים במקומותינו, יש מי שמסובך את הדברים כך עבורנו ולטובתנו, גם אם הם נראים לעתים מוזרים!.

הפתח המולך בדמשק גילה שהוא מזרע עמלק ורצה לנקום ביהודים ואמר: 'לא די שהרגתם את סבי זקני, אלא גם לא זכה להנות מעשרת אלפים כיכר כסף, לכן אני רוצה שהיהודים יתנו בידי את הסכום הנ"ל עד י"ג באדר, ולא, רע ומר תהיה אחריתכם. היהודים בצר להם החלו לאסוף את הכסף, אך לא הגיעו אפילו לרבע מהסכום וגם תחנונים למלך שיבטל הגזירה נדחו על הסף. והיהודים החלו בצום ובכיות לביטול הגזירה.

באחד הלילות חולם המלך שהוא מתהלך יחידי בשוק בשעת לילה מאוחרת ורואה חבל ועליו תלויים 11 אנשים, בעודו תוהה בתדהמה, יצא מהאדמה אדם לבוש לבנים כולו זוהר ואמר למלך: לא תכיר

שוטר בשם אלברט, כל כך אהב את עבודתו, כל חייו חלם להיות שוטר תנועה, וכשהגשים את חלומו, הוא חי ממש את החלום, לא היה אכפת לו לעשות שתי משמרות רצוף ושעות נוספות מרובות, לא ענין אותו כמעט שום דבר מלבד היותו שוטר תנועה, אלברט הגיע לגיל 40 וכולם שאלו - 'אלברט! נו! מה עם חתונה?', אך הוא ענה ספק בצחוק - 'אני נשוי למשטרה!'

באחד מן הימים הצמידו לאלברט, שוטר חדש והם יצאו יחדיו לסיור בניידת כדי לתפוס עברייני תנועה, הם ארבו עם הרכב המשטרה באיזו סמטה וחיכו "לטרף" במקום עברו מעט מאד מכוניות ולא כל כך היה מה 'לתפוס', אלא רק לנהל שיחות כדי להעביר את הזמן, השוטר החדש שהיה גם נשוי טרי, שאל את אלברט - 'ידוע שאתה שוטר מאד מוערך וכולם אוהבים אותך, סליחה שאני שואל, אבל למה אתה לא מתחתן?' אלברט גמגם וניסה להתחמק מהתשובה ולפתע הם ראו איש מבוגר עם זקן לבן שדופק להם בחלון, הם פתחו את החלון והאיש אמר שהוא הרב מהבית הכנסת הסמוך ואולי הם יכולים לעזור? אלברט השיב שאם הקופת צדקה נגנבה או משהו בסגנון, זה לא שייך אליהם, כי הם ממחלקת תנועה,

הרב הסביר שאין מדובר בזה, אלא פשוט בעוד מספר דקות שקיעה והם רק ששה אנשים ואולי יוכלו לעזור להם, 'עם כל הכבוד' אמר אלברט השוטר 'אנחנו באמצע משמרת, וזה ממילא לא יפתור את הבעיה, כי אנחנו רק שניים' 'לא ציפיתי שתעזבו את המשמרת אמר הרב, רק אם אפשר לעצור רכבים ולבש מהנהג להשלים מנין!' אלברט הסתכל לעבר חברו השוטר והם החלו לצחוק, מעולם לא שמע אלברט בקשה מוזרה שכזו, לעצור רכב ולהורות לו להשלים מנין!, 'אבל עם כבוד הרב מבקש' אמר אלברט 'נעשה ונשמע!' הרב בקש מהם לא לתת דו"ח לאדם שאותו הם תופסים, כי הרב ירגיש במידה מסוימת כאחראי העקרי לכך,

נכנס הרב לבית הכנסת וכמטה קסם חלפו במקום ארבעה רכבים בפרקי זמן קטנים, אלברט וחברו הורו לנהגים לעצור והסתבר שלכל אחד מהם היה אפשר לתת דו"ח תנועה, אחד נהג בלא רשיון, השני בלי ביטוח, אחד בלא חגורת בטיחות וכו' עכשיו קוראים חביבים, דמיינו לעצמכם תמונה מוזרה מארץ המזרחית - אלברט נוף תחילה בנהגים, מבקש מהם לסדר כל אחד מהם את הליקויים בהקדם האפשרי ואומר בפניהם שהוא מוכן לוותר על הקנסות והדוחות, בתנאי... שהם נכנסים עכשיו לבית הכנסת לתפילת מנחה.... נהגים שרובם לא היו שומרי תורה ומצוות, מוכנים היו כמובן

העלון לזיווג הגון לרות הודיה ורינה ומשיח בני אלנה לאה ולשרית בת חנה וליוסף וחיביבת בני יענה וללאה בת אהובה ולדנה בת הילית ולרפואת רונן בן שושנה רחל בת חבובה ומשה בן אסתר ואביביבת בת רחל ודודן אלהן בן רחל ויחזקאל ידידיה בן נחמה שיינדל וחיביבה בת נעמי **ולעילוי** נשמת שמואל בן שרה וזהבה בת זכיה וסימי בת מרים וציון בן רחמים ומונס חנה ויעקב בן רותי ולאה בת רבקה ויעקב בן חנום וברוך בן חבובה ואדיר בן לאה ויהודה בן חבובה ודליה בת חבובה וטובה בת אסתר וזכי בן חנה.

גליון

577

לע"נ
נתנאל בן
ציפורה
ושלמה
רפאל בן
אסתר
ת.נ.צ.ב.ה.

פרשת כי-תשא תשפ"ה

כאשר שמע זאת הגאון רבי נסים אמר: "ההסבר לזה הוא שזכות החזקת התורה של אותו נפטר היא זו שגרמה שאזכה לגמול עמו הכרת הטוב המגיע לו, ולכן נקלעתי לרחוב ירושלים שלא לצורך, רק כדי שאוכל ללוות את אותו נפטר בדרכו האחרונה. [מתוך 'פניני עין חמד']

ז'ה יתנו (ל, יג)

נתינת כסף למטרות של הקב"ה - החזקת תורה, צדקה וחסד, חשובה מאד במרומים. לעיתים אנחנו זוכים לראות זאת בחוש.

ז'ה יתנו... במוצאת השקל (ל, יג)

טעם נפלא לכך שציוותה התורה לתת דווקא מחצית השקל ולא שקל שלם, מביא מרן החיד"א בשם רבי שלמה אלקבץ, שבא זה ללמדנו על ה'ערבות' של כלל ישראל. שאי אפשר שיאמר יהודי - 'אני יכול לחיות לעצמי בעבודתי את ה' יתברך, וכך אוכל להגיע לשלמות ללא הפרעות וטרדות של אחרים', אלא אדרבא, יש לדעת כי כל אחד מישראל הוא רק 'חצי' כשהוא לעצמו, והאפשרות היחידה להגיע לשלמות היא רק בשיתוף עם הזולת, בערבות ונשיאת עול עם השני, רק כך יוכל האדם להגיע לשלמות בעבודתו, ללא זה הוא נשאר רק חצי!.

* * *

כדי להבין מה היא 'נשיאה בעול עם השני', נביא מעשה מרטיט ממרן הגר"ח שמואלביץ זצ"ל, ראש ישיבת מיר [הובא ב'אוצרות התורה']. מסופר, כי בעיצומה של מלחמת השחרור נולד להגר"ח שמואלביץ בן. בימים אלו היתה סכנה של ממש בהליכה ברחוב ללא מגן ומחסה, אבל ברית המילה התקיימה בבית החולים, כשהפגזים נוחתים מכל עבר ומרעידים את קירות הבית. בדרך לא דרך עשו ר' חיים ובני ביתו את הדרך עד לבית החולים. כשהסתיימה הברית ורצו לחזור, גברו ההפגזות, ולכן הדרך חזרה נעשתה בריצה, וצריך היה להמתין לנפילתו של הפגז לרוץ ולתפוס מחסה בפתחו של בית, להמתין שוב לנחיתתו של הפגז הבא ושוב למהר ולמצוא מסתור בפתחו של בית אחר. באחת הפעמים של ההתקדמות שבין פגז לפגז, הבחין ר' חיים בפתחו של אחד הבתים בילד, שהיה חבוש בידי וברגליו, וים של צער ומכאוב נסוך על פניו המיוסרות. ר' חיים נעצר כך באמצע הרחוב והחל בוכה, בן משפחה שליווה אותו זעק לעברו למהר ולתפוס מחסה מפני הפגז שעומד ליפול, ואולם ר' חיים לא מסוגל היה למוש ממקומו, והמשיך להתבונן בילד הסובל כשהוא בוכה וממרר על כאבו, בהיותו הוא עצמו נתון בסכנה. לאחר זמן מה המשיך

יום שישי, על דלת ביתו של מרן הגאון רבי נסים קרליץ זצ"ל מתדפק יהודי, מעטפה גדושה בשטרות כסף נתונה בידיו. הדלת נפתחת והאיש נכנס אל חדרו של הגאב"ד.

"זו תרומה עבור כולל 'חזון איש' אומר הלה.

ברכת "ישר כח" מלווה את האיש בדרכו החוצה.

שבוע חולף, יום שישי קרב ובא. שוב נצרר כסף במעטפה, ובהגיע יום שישי עושה היהודי את דרכו למסור את התרומה למרן הגאון ר' נסים קרליץ עבור החזקת הכולל. מעשה זה חזר על עצמו מדי יום שישי במשך שנים ארוכות.

יום אחד, לאחר שנים רבות, צעד רבינו ברחובות בני ברק כשהוא שקוע בלימודו. תוך כדי הילוכו הסיח דעתו מהדרך, ולפתע מבלי שהתכוון מצא עצמו ברחוב ירושלים שבעיר בני ברק. עוד לפני שהספיק לשוב על עקבותיו, נקלע רבינו ללוויה שעשתה את דרכה ברחוב ירושלים. כמובן שרבינו הצטרף אל המלווים כפי שמורה ההלכה. בעודו צועד אחר מיטת הנפטר והנה ניגש אליו אחד המלווים, היה זה היהודי שמגיע מדי ערב שבת לתרום כסף עבור החזקת הכולל. נרגש ותמה פנה אל הגאון רבי נסים בשאלה: "כיצד ידע הרב להגיע ללוויה?".

רבינו לא הבין את שאלתו והשיב בפליאה: "לא ידעתי ולא התכוונתי למאומה. רגליי הוליכו אותי לכאן בלי כוונה, ומכיוון שנקלעתי ללוויית המת המשכתי ללוות כמו שמורה ההלכה".

"הרי זו השגחה מיוחדת משמים!", היהודי התרגש מאוד, "היהודי הנפטר הוא זה שתרום את הכסף לכולל 'חזון איש' מידי יום שישי, ומאחר ונדיב זה רצה להישאר בעילום שם - הוא עשה אותי שליח להעביר את כספו מידי שבוע בשבוע לרבינו במשך שנים רבות. והנה לפתע אני רואה את הגאב"ד משתתף בעצמו בלוויה...".

ר' חיים במנוסתו מפני הפגזים, וכשהגיעו למחסה הסביר לבן משפחתו, מדוע לא יכול היה לזוז ממקומו בראותו את צערו של הילד. הוא הסביר ואמר, "סכלים חושבים ש'לשאת בעול' פירושו רק לעזור לשני, וכאשר אדם נפצע וכבר חבשו אותו בידיו וברגליו, ומעתה מסוגל כבר לעשות הכל בכוחות עצמו, כבר אין במה לעזור לו. לא ולא!", אמר ר' חיים, "נכון שלעזור לו פיזית אי אפשר, אבל מה עם 'נשיאה בעול'? אפשר ואפשר לעזור לו - להתחלק עמו בכאב!". זה נקרא לחיות את הזולת! זוהי שלמות של ערבות!

* * *

מעשה נפלא נוסף, סיפר הגר"א **בבבצל** שליט"א, רבה של העיר העתיקה: בישיבה לבעלי תשובה היו בחור ובחורה שעמדו להינשא, וכבר שלחו הזמנות לחתונה. והנה מספר ימים לפני החתונה, סיפרה הכלה כבדרך אגב, שבעבר היתה נשואה לגוי מסוים בארגנטינה. הידיעה נפלה כרעם ביום בהיר על ראש החתן, משום שהיה כהן, וכידוע אשה שחייתה עם פסול חיתון אסורה לכהן. מה עושים? ההזמנות כבר נשלחו וההורים כבר הגיעו מחו"ל? אמר רבו של הבחור: "בוא נלך לרבי **שלמה זלמן אויערבך**, אולי ימצא פתרון". כשהגיעו לביתו הייתה השעה אחר חצות הלילה, אבל משום דחיפות העניין העזו לעלות לביתו. למזלם האור עדיין דלק. הרב יצא מחדרו ושמע את כל המעשה. מובן שהתשובה הכואבת הייתה ברורה, הזוג לא יכול להתחתן על פי ההלכה! ואז התרחש דבר נורא, באותו רגע פרץ מן הרב אויערבך זצ"ל בבכי קורע לב, שפשוט אי אפשר היה לעמוד מולו. הוא המשיך ובכה ללא הרף. הנוכחים הרגישו נבוכים על הצער העצום שגרמו לראש הישיבה ולא ידעו את נפשם. אחר זמן מה יצאו את הבית ברגשות מעורבים של צער על המצב, אבל בעידוד שקבלו מההשתתפות הכנה של מרן הגרש"ז זצ"ל במצבם. לא יאומן מה זו דרגה של 'נשיאה בעול', להרגיש כאילו זה הצער שלי. אמנם צערו של מרן הגרש"ז לא היה לחינם. סוף המעשה היה מפתיע עד מאד: אם על פי ההיגיון ההלכתי לא מצא הרב פתרון לבעיית בני הזוג, הרי שבלבו הרחום ובנשיאתו בעול עם צערם, הביא את הפתרון!... דמעות הרב קרעו שערי שמים, והישועה הגיעה לאותו הזוג! ממש למחרת הגיע יהודי מארגנטינה שהכיר את הזוג, וכששמע על הבעיה שהתעוררה, סיפר שהוא מכיר היטב את הגוי שהיה בקשר עם הבחורה בחו"ל, והוא בוודאות אינו גוי אלא יהודי שמסתיר את יהדותו...

[מתוך 'לקראת שבת מלכתא' - הרב בנימין גולד]

* * *

היו אלו ימי המנדט הבריטי. זעקות נוראיות פילחו את ערפילי הבוקר של יום סתווי בכניסה לירושלים, ליד ליפתא. אלה היו צעקות שגעון, שלא מעלמא-הדין. אכן כן, הרעש המטריד הזה פילח את כותלי בית חולי הנפש שניצב לו

באירוניה חצופה משהו, דווקא בואכה עיר הקודש. מי צועק? למה צועק?... - תשובה בהמשך.

הם צעדו שלושה. האבא הגדול הגה"צ רבי **אריה לוי** זצ"ל, שזקנו יורד על פי מידותיו, ולידו שני בניו הקטנים, עדיין לא בני מצוות, רפאל בן 8 ושמעון בן ה-6. "המתינו כאן" ביקש האב הצדיק וניגש לחנות מכולת שליד תחנות האוטובוס. הוא שלף שילינג מכיסו, תחבו ביד המוכר והחל לבחור ולמלא את שקית הנייר בממתקים, עוגות וסוכריות צבעוניות. וכמובן, הוא לא שכח לטמון גם חתיכת חלבה שראוי להתכבד בה. "לאן הולכים אבא?" שאלו הקטנים. "לתת מתנה קטנה ומתוקה לקרוב משפחה" השיב. אחרי 20 דקות של הליכה מזורזת, הם ניצבו מול בית החולים לחולי-נפש סמוך ונראה לכפר ליפתא. האב ר' אריה ביקש משני בניו לנוח תחת עץ החרוב, בשיפולי המורד בואכה בית-החולים: "אני חוזר תוך עשר דקות, ובינתיים שנו את משניות מסכת שבת ואבחן אתכם כשאחזור". המחזה הזה חזר על עצמו במשך שנים מספר. כל ראש חודש צעדו האב ובניו מן הבית למכולת, שם התמלאה שקית הנייר בממתקים, אחר כך צעדו בזריזות לעבר בית החולים, השניים שינו משניות תחת עץ החרוב, ואבא חזר אחרי 10 דקות או רבע שעה, ובחן אותם. הם ידעו ששם בתוך הבית הגדול הזה, גרים אנשים לא יציבים בנפשם, 'משוגעים'. הם ידעו שיש שם אדם שאבא שלהם אוהב ודואג לו, הם הבינו שמדובר בקרוב משפחה... ותו לא. אחרי ארבע שנים הסתיימה תקופת המנדט הבריטי והבריטים נטשו. בית החולים לחולי נפש פונה, החולים פוזרו, חלק מהם נפטרו בצוק העתים. אבא ר' אריה כבר לא עשה את הציר הקבוע של כל ראש חודש, ורפאל ושמעון לא שאלו הרבה שאלות. הם תארו לעצמם שקרוב משפחתם כנראה נפטר... וגם הסיפור הזה אט אט שקע אל מעמקי התודעה, מבלי לתת לו תשומת לב מיוחדת. הם שכחו אותו. לימים כשהאבא ר' אריה נפטר, הם ישבו שבעה כאשר כל איש מזרם המנחמים מספר על זווית חסד חדשה שנבעה ממעיינותיו של אביהם הנערץ. ואז הגיע אביגדור... איש קשיש חבוש כובע מצחיה ובידו סל פלסטיק ובו ירקות. הוא פתח ואמר: "שלום, קוראים לי אביגדור, אתם לא מכירים אותי, אבל אני הכרתי את אבא שלכם לפני 25 שנה, ויותר. הייתי אח בבית החולים לחולי נפש בליפתא. בוקר אחד, ניצב אביכם בפתח בית החולים ושאל: 'תסלחו לי אני שומע מכאן זעקות נוראות, מחרישות אוזניים... מי צועק?!'. ר' אריה אביכם הבחין מיד עם כניסתו למחלקה באותו חולה גבה-קומה אך כפוף שצעק כמו מטורף, מילים בלי פשר בלי קשר, כשהוא מקפץ ובוטע ונוגח ראשו בקיר הבטון. ניגשתי אליו, ואז הוא שאל: 'למה הוא צועק? ולמה חוץ ממנו כולם שקטים?'. הסברתי לו כיצד מתנהל כאן בית החולים על פי הנחיות הממשל הבריטי. ובכן, לא כל חולה זכאי לתרופות הרגעה... על פי הנחיית הבריטים, רק חולה שיש לו קרובי משפחה שמגלים בו ענין, והם קצת לוחצים במקומות הנכונים זוכה לקבל תרופות הרגעה... 'תבין אדוני', אמרתי לאביכם,

'לחולה הזה נחמיה בודלבסקי, אין שום מכר או קרוב. הוא ניצול שואה בן בלי בית'..." המשיך אביגדור בסיפורו: "נחמיה בודלבסקי?" צעק אביכם ר' אריה בהתרגשות, "אני קרוב משפחה שלו. אני לא מאמין, ריבונו של עולם, נחמיה ניצל מהשואה והרי הוא לפני..." ואז ניגש אביכם אל נחמיה המטורף, חיבק ונישק אותו בחום ובאהבה, הוציא מכיסו מספר סוכריות, והורה לי להודיע לממשל הבריטי שהוא דורש במפגיע לדאוג לו לתרופות, והוא גם שלף שני שילינג כדי לעזור במימון התרופות. וכך מדי ראש חודש היה מגיע אביכם אל נחמיה החולה - שרוב הזמן בהה באוויר ופה ושם השמיע משפט מבולבל - עם שקית נייר מלאה ממתקים. יושב עמו רבע שעה, משוחח עמו בחמימות רבה. אביכם דיבר, ונחמיה שתק ולעס, רגוע ונינוח. לפני שנפרד ממנו נישק ר' אריה את נחמיה במצחו ובירך אותו שיזכה לרפואה שלמה. נחמיה היה מחייך באושר, אבל נחמיה מעולם לא הבריא. יומיים לפני הכרזת המדינה כשהיינו בעיצומו של פינוי בית החולים, הוא לקה בליבו ופרפר בין חיים למוות. הצלחנו לייצב את מצבו, וכשהוא חזר להכרה, הוא סימן לעברי וביקש להשמיע כמה מילים: "אביגדור, אני רוצה שתדע, הרב עם הזקן הארוך שהביא לי כל ראש-חודש ממתקים, הוא צדיק. הוא בכלל לא קרוב משפחה שלי, מעולם לא נפגשתי אתו עד ליום שהוא בא לבית החולים עם הסוכריות. אני יודע אביגדור שרק בזכותו נתנו לי תרופות הרגעה, לפני שהוא הגיע שאגתי כמו אריה רעב בכלוב, ואם היו לי כמה דקות של אושר בחיים האיומים שעברתי אחרי השואה הנוראה, אלו היו הדקות עם הרב הזה, עם הסוכריות, וחתיכת החלבה, עם הנשיקה במצח והברכה מכל הלב. אני מבקש ממך אביגדור שתגיד לו שאני אוהב אותו, ואני מבקש ממנו סליחה על כך שמעולם לא אמרתי לו תודה. תגיד לו אביגדור את האמת, שחוץ מהדקות האלה, דקות הגסיסה שלי, לא יכולתי להוציא משפט אחד שלם. תגיד לו תודה בשמי אביגדור. זו הצוואה שלי". רפאל ושמעון מחו דמעה סוררת...

* * *

אם דברנו על נשיאה בעול עם חברו כדי להתחבר לזולת, ושרק כך היא צורת העבודה המצווה עלינו, על אחת כמה וכמה שמצווים אנו להתרחק מכל סרך מחלוקת שבוודאי 'מפרידה בין הדבקים' ופוגעת באחדות כלל ישראל.

* * *

העיר אוז'רוב שבפולין היתה עיר לא גדולה, אך נחשבה למגדלור רוחני הפועם בעוז. בימים שלפני מלחמת העולם הראשונה כיהן בה כאדמו"ר הרה"ק רבי **אברהם שלמה מאוז'רוב** זי"ע, ובנו - הרה"ק רבי **משה יחיאל מאוז'רוב** זי"ע, בעל ה'**באר משה**', כיהן בה כרב בלעדי ואף פתח בעיר ישיבה לצד פעילות חסד עניפה למען נזקקי העיר. למרות שהוצעו לו הצעות רבנות מכובדות ונחשבות מערים אחרות, ויתר עליהן והעדיף להמשיך להתמסר לצרכי

הקהילה - הרוחניים והגשמיים כאחד. ואז הגיעה מלחמת העולם הראשונה, בשנים תרע"ד - תרע"ה. העיר אוז'רוב הפכה לשדה קרב מדמם, והראשונים לשלם את המחר - היו כמובן היהודים. הכוחות הרוסים החליטו על גירוש כל יהודי העיר, שנאלצו לאסוף את מיטלטליהם ולצאת אל הלא נודע, כשמבטי לעג של שכניהם הגויים מלווים אותם לדרכם. עוד טרם יצאו כבר כבשו איכרי הסביבה כל בית או נכס יהודי, נכנסו, גנבו, שדדו ובזזו מכל הבא ליד, וכל זאת לעיני היהודים הרואים באובדן נכסיהם ועיניהם כלות. אם לא די בכך, בצאתם את העיר פקדה שריפה קשה את כל העיר ומבואותיה, כילתה את בתיה וחוללה שמות בכל הרכוש שנותר. בני הקהילה מצאו את עצמם בעירום ובחוסר כל, וכשהתירו להם הרוסים לשוב העירה - שבו כולם לאוז'רוב חפויים ואבלים, מחפשים מוצא, עידוד וניחומים על כוס התרעלה העוברת עליהם. ה'באר משה' נזעק להצלת אחיו, במאמץ אדיר גייס כספים והחל לכונן את הקהילה מחדש, ואז התרגשה ובאה עליו צרה חדשה: מגיפת הדבר. המגיפה הפילה חללים רבים, בהם גם הרבנית הצדקנית רעייתו של ה'באר משה'. מיד אחר כך, בשנת תרע"ח, נפטר עליו אביו הרה"ק רבי אברהם שלמה זי"ע, והוא נותר אלמן ויתום מאביו הגדול, כשעול הקהילה המרוסקת והמדממת כולה מוטל על כתפיו הצעירות... כאן התגלתה דמותו המאירה של ה'באר משה' במלוא יפעתה. הוא לא נתן לגזירות הקשות לשבור את רוחו, והוא עמד לעדתו כעמוד האש - המאיר את הדרך החשוכה ומחמם את הלב. בכוחות לא לו אסף את השברים, ופעל כדי לשוב ולבנות את בית הכנסת ואת מקווה הטהרה, את מוסדות החינוך ואת בתי התמחו, הכל בנה בעל ה'באר משה' בעשר אצבעותיו לאחר החורבן הנורא שעברה הקהילה. ואז, לאחר שנים של מסירות נפש והשקעה אדירה עד כלות הכוחות, לאחר לילות כימים של עבודה מאומצת למען הכלל והפרט, לאחר הקרבה שאין מילים לתארה למען קהילת אוז'רוב עד שראה אותה פורחת כבתחילה - - - נשא ה'באר משה' את רגליו, והיגר לארצות הברית. במהירות, בחופזה, כנמלט ממש. מה קרה לו לרבי האהוב והנערץ שבנה את הקהילה מחורבותיה? מה הכריח אותו לברוח לארץ כה רחוקה לאחר שכה התמסר למען תושבי אוז'רוב? שנים ארוכות ריחפה השאלה בחלל, עד שה'באר משה' בעצמו נתן את התשובה...

היה זה שנים רבות אחר כך, לאחר מלחמת העולם השנייה. אל חדרו נכנס יהודי, ותינה את צערו. הוא סיפר כי בנה בעשר אצבעותיו את מוסדות הקהילה בשכונה בה הוא מתגורר, פתח את בית הכנסת וארגוני הסיוע בקהילה, והתמסר להצלחת כל אחד מבני הקהילה - רובם אודים מוצלים מאש התופת הנאצית. "ולאחר כל זאת", סיפר אותו יהודי ופרץ בבכי, "בני הדור הצעיר, רוצים להשתלט על הקהילה שבביתי במאמץ רב ותוך מסירות נפש. הם החלו לשנות את סדרי הזמנים, מבקשים לשנות את סדר היום בבית הכנסת, פועלים הפוך מכל הוראה שלי... רבי! עוצה

לי עצה כיצד להתמודד עם הצרה הנוראה הזו שניחתה עליי בעיצומו של יום בהיר!". ואז, פנה אליו ה'באר משה', וסיפר את סיפור חייו. את מסירותו והשקעתו למען הקהילה באזור רוב שבפולין, את מלאכת השיקום שהשקיע, ואת בית המדרש והמוסדות שפתח ופיתח. "ובכל זאת ברחתי לארצות הברית, התדע למה?!" היהודי שם אוזנו כאפרכסת, סוד גדול עומד להתגלות... וכך סיפר הרבי: "כי לפתע קמו אנשים וקראו עוררין על היותי מנהיג הקהילה ורבה הבלתי מעורער. ידעתי שיש לי חסידים רבים בעיר, ידעתי שהם יילחמו על כבודי וינהלו קרב עיקש על מעמדי - ודווקא לכן ברחתי. ברחתי מהמחלוקת הנוראה הזו שאיימה לפרוץ, העדפתי להגיע למקום ציה ושממה כמו ארצות הברית באותם ימים - ובלבד שהמחלוקת לא תיגע בשולי בגדי, שלא יהיה לי חלק בה ולו כמלוא נימה!". הרבי נשם עמוקות והמשיך: "והלא תדע בני, מה היה הסוף העצוב של הקהילה". כאן פרץ הרבי בבכי על צאן מרעיתו, למרות השנים הרבות שחלפו ולמרות שברח מאש המחלוקת שאיימה להתלקח ביניהם - צערו על בני הקהילה היה כאובדן בניו ממש. "כשהנאצים ימ"ש נכנסו העירה, הם אפילו לא טרחו לשלוח את יהודי אזור רוב למחנות. פשוט העמידו את כולם בשתי שורות ישרות, וירו בהם בזה אחר זה... ואני ניצלתי, כי ברחתי מאש המחלוקת!" - סיכם הרב, והותיר לבן שיחו להסיק לבד את המסקנות...

את הסיפור הנפלא הזה, שמענו מנינו של ה'באר משה', הרה"ח ר' דוד בקר שליט"א [בן כ"ק האדמו"ר מאזור רוב שליט"א], והוא טומן בחובו מסר נורא הוד: אש המחלוקת היא קטסטרופה נוראית, היא פוגעת בצודקים ושאינם צודקים כאחד, אינה מבחינה בין טובים לרעים. כשרואים מחלוקת מתגלעת, כשניצוץ מחלוקת מתחיל להתלקח - אדם חכם נושא את רגליו ובורח, מה לו ולצרה הזאת. יתכן שהוא צודק, יתכן שהוא מאוד מאוד צודק, לפחות כמו ה'באר משה' ביחס לקהילה אותה הקים וייסד ושיקים. ועדיין, כדאי לראותו מול העיניים כדי לזכור כיצד נהג, כדי להימלט ולהינצל. רק האחדות - היא המבטיחה סייעתא דשמיא, ברכות שמים, רוממות הרוח. אחדות מרוממת את בני ישראל, מקרבת אותם לאביהם שבשמים, מביאה בכנפיה ישועות וברכות לרוב. הבה נשמור על אחדותנו מכל משמר, כי כוחנו באחדותנו! [מתוך 'פניני פרשת השבוע']

וַיֵּרָא הָעָם כִּי בִשְׁעֵי מִשְׁה לְפָרְדֵּת מִן הָהָר (לכ, א)

הבה ונראה כיצד הביא השטן את ישראל לידי חטא העגל?... הדברים מפורשים בדברי חז"ל, על הפסוק - "וירא העם כי בושש משה לרדת מן ההר..." (שמות לב, א): "בשעה שעלה משה למרום אמר להן לישראל, לסוף ארבעים יום בתחילת שש אני בא. לסוף ארבעים יום בא שטן וערבב את העולם. אמר להן: 'משה רבכם היכן הוא?'. אמרו לו: 'עלה

למרום'. אמר להן: 'באו שש' - ולא השגינו עליו. 'מת' - ולא השגינו עליו. הראה להן דמות מיטתו... והיינו דקאמרי ליה לאהרן: 'כי זה משה האיש לא ידענו מה היה לו' (שבת פט).

מבאר הסבא מנובהרדוק בספרו 'מדרגת האדם': זהו כוחו של השטן, להביא חושך, אפלה וערפול, לצייר דמיונות כוזבים, ואז ברגע של רפיון החליטו החלטה פזיזה - וכבר עשו עגל. אילו היו ישראל אומרים: "אין מה למהר, נמתין עוד יום אחד ונראה" - היו ניצולים מן החטא האיום. לא לחינם אמרו: 'הפזיזות - מן השטן'. אבל המתניות מצילה מן החטא, כמאמר הכתוב: 'ועוד מעט - ואין רשע', חכה רגע - ותינצל מן העבירה! ועל כך אמר שלמה המלך בחכמתו: 'החכם עיניו בראשו, והכסיל בחושך הולך' (קהלת ב, יד), ושאל החוזה מלובלין צ"ל: הכסיל, בחושך הולך. ומה עושה החכם בחושך? התשובה היא: החכם בחושך אינו הולך! - כשהמוח מעורפל בחושך ואפילה, לוקחים פסק זמן!...

[מתוך 'בנועם שיח']

* * *

מסופר על הגאון 'החכם צבי' צ"ל שכאשר למד בבחרותו בישיבה התאכסן אצל בעל בית אמיד, אבי אביהם של בני משפחת רוטשילד. הימצאותו בבית זה גרמה קשיים לא מעטים, כיוון שבהיותו מתמיד עצום הגיע לפעמים אל הבית בשעת לילה מאוחרת. בני הבית לחצו על אביהם שיוציא את הבחור וישלחו למקום אחר, אך הוא לא נענה להם. כך נמשך הדבר זמן רב, ובעל הבית עמד בנסיון ולא העז להוציא מילה אחת של טרניה מפיו.

ויהי היום, וגם בעל הבית עצמו הגיע למצב שכבר לא היה מסוגל יותר לסבול את הקשיים. היה זה כאשר בדיוק באותו יום ניתקל בבעיות שונות בענייני מסחרו, ובליבו הצטברו מלאי של תחושות-כעס ומרידות, וכל אלה הביאוהו לפלוט כמה מילים נגד הבחור, אמנם הוא לא אמר לו במפורש שייצא מביתו, אבל הנימה שהיתה בפיו גילתה על יחס שונה מעט ממה שהיה עד אותו היום. מיד לאחר מכן הרגיש בעל הבית בדבר, והתחרט מאוד על כך, אף ניגש אל הבחור וביקש ממנו בדמעות מחילה, סליחה וכפרה.

והנה, לא עברה שעה קלה מאז פליטת הפה, והנה הגיעו פרנסי הקהילה הסמוכה לבקש מהבחור שיכהן כרב ואב"ד בעירם. ה'עסקה' נחתמה בו ביום, וכבר למחרת יצא ה'חכם צבי' מן הבית ועבר להתגורר בעיר ההיא. בצאתו את הבית, פנה לרוטשילד ואמר לו כדברים האלה: "עוד בתחילת בואי אליכם, נגזר משמים שזה יהיה היום האחרון. אם היית מגלה אורך רוח עוד שעה קלה בלבד ולא היית מתרעם על הקשיים שגרמתי לך על ידי לימוד התורה שלי - היית זוכה לבנים ובני בנים עוסקים בתורה ובמצוות. עכשיו שלא זכית לכך - בנים מופלגים בעשירות וממון יהיו לך, אך בנים תלמידי חכמים - לא יהיו לך..." [מתוך 'אגעדאנק']

לחצו על הקוד: 054-6868199

זמני ת"א:

בניסת השבת: 17:27

יציאת השבת: 18:26

ר"ת: 19:02

לקבלת העלון במייל -

שלחו הודעה ל:

sagif_@walla.co.il

בס"ד עלון מס' 691 14.3.2025 - יד' אדר תשפ"ה

זה השער לה' צדיקים ובואו בו

פרשת - כי תשא - שבת פורים

ושמרו בני ישראל את השבת לעשות את השבת לדרתם ברית עולם (לא, טז)

דבר נפלא אמר מרן הגאון הגדול רבי יצחק זילברשטיין שליט"א, רבה של דמת-אלחנן בבני-ברק, בשם חותנו, עמוד ההוראה, מרן הגרי"ש אלישיב זצ"ל: הגמרא במסכת יומא (לה, ב) אומרת: "אמרו עליו על הלל הזקן שבכל יום ויום היה משתכר בחצי דינר. חציו היה נותן לשומר בית המדרש, וחציו לפרנסתו ולפרנסת אנשי ביתו. פעם אחת לא מצא דינר להשתכר, ולא הניחו שומר בית המדרש להיכנס פנימה. עלה ונתלה וישב על פי ארובה כדי לשמוע דברי אלוקים חיים מפני שמעיה ואבטליון.

"אמרו: אותו היום ערב שבת היה, ותקופת טבת היתה, וירד עליו שלג מן השמים. כשעלה עמוד השחר אמר לו שמעיה לאבטליון: אבטליון אחי! בכל יום הבית מאיר והיום אפל, שמא יום המעונן הוא? הציצו עיניהן וראו דמות אדם בארובה, עלו ומצאו עליו רום שלש אמות שלג. פרקוהו, רחצוהו, סכוהו, והושיבוהו כנגד המדורה. אמרו: ראוי זה לחלל עליו את השבת."

בהזדמנות מסוימת נשאל מרן הרב אלישיב זצ"ל, לכאורה כיצד יכול היה הלל להתיר את דמו למות? הלא זה פיקוח נפש לכל דבר? וכי לא ידע שכאשר ישכב במזג אויר כה סוער תחת כיפת השמים הוא עלול לקפוא?

הרב אלישיב השיב על כך באמצעות מעשה שאירע בירושלים לפני עשרות שנים: יהודי יקר וירא שמים יצא לשוק 'מחנה יהודה' ביום חמישי אחר הצהרים כדי לרכוש את מצרכי השבת ולא חזר בפרק זמן סביר. בני ביתו דאגו לשלומו והחלו לחפש אחריו. לאחר שעות של חיפושים שנמשכו אל תוך השעות הקטנות של הלילה, נמצא האיש באחד מבתי המרוז בשוק, כשהוא שרוע על הרצפה שיכור מיין...

בני משפחתו הוכו בתדהמה כששמעו היכן נמצא אביהם, והתקשו לעכל את העובדה כי איש ישר דרך ירא שמים ובעל בעמיו כמותו - נמצא כשיכור כאחד הריקים בבית מרוז? הנהגה שאינה הולמת אותו ובודאי שאינו רגיל בה... משנתפכח מיינו התגלה הסוד. הוא סיפר שכשיצא מהבית לכוון השוק היה לו קר מאוד, וכשראה בצד הדרך בית מרוז החליט להכנס אליו ללגום בו כוסית קטנה של יין שרף להחם בה את גופו.

הוא חשב לעצמו ובצדק כי כוסית אחת קטנה ודאי לא תשפיע עליו להשתכר. אולם כשראה שהיין מיטיב לו וגופו הוחם, בקש לקנות "רק עוד כוסית אחת", ובאמת לא התכון ליותר ממנה, אולם כשגמר לשתותה חשקה נפשו בעוד כוסית ולאחריה בעוד כוסית... כך נגרר לקנות עוד ועוד, והתוצאה הסופית היתה מציאתו שרוע ברצפת בית המרוז כשיכור מוחלט...

כך היה גם אצל הלל הזקן, הסביר הרב אלישיב. וכי יעלה על הדעת שהלל הזקן אכן עלה על הארובה על מנת להיות שם שעה ארוכה, עד שיצטרכו לפנות מעל גבו שלש אמות של שלג? ודאי שלא! הדבר אסור על פי הלכה, ובודאי שלא התכון להמרות את פי ההלכה בזה. אלא שאהבת התורה העצומה שבערה בו היא זו שגרמה לו להשאר להאזין לשיעור בצורה כזאת.

בתחלה הוא נתלה על הארובה להאזין לשיעור בכוונה לשהות שם רק מספר דקות בודדות, לשמוע רק את חמש הדקות הראשונות של השיעור ותו לא. אך לפתע הוא שמע את אחד התלמידים מקשה על השיעור, וחשב לעצמו להמתין רק עוד רגע כדי לשמוע גם את התשובה, ואז רק עוד רגע לשמוע כיצד שמעיה ואבטליון מסבירים נקודה פלונית ודחיה אלמונית...

לאט לאט גברה סערת הרוח בבית המדרש וקולות ה'ריתחא דאורייתא' בין התלמידים שבו את לבו, ומרוב תענוג לא היה מסוגל להפסיק. הוא חשב לעצמו אשמע "רק עוד מלה אחת", עוד אחת ועוד אחת, עד שמצאוהו במצב סכנה, מקורר וקפוא, מכוסה תחת גובה של שלש אמות שלג!

מה שנדרש מאיתנו להשכיל מהארה נפלאה זו, כי מוטלת החובה על האדם לא להלך בגדולות ובנפלאות, אלא לנהוג בפשטות בצורה עקבית, מבלי להתפעל ולהתרגש מנפילה וממעידה. היצר הרע מחפש את נקודות החלשה והתורפה שלנו, ומשם מנסה לפלס לעצמו נתיבים, לסלק את האדם מדרך הישר.

אולם עם הגישה הזאת של עוד משנה ועוד דף גמרא, עוד התאמצות ועוד התגברות, בסופו של דבר כשיסתכל האדם לאחורנית, יראה עד כמה גדולה היא הצלחתו והתקדמותו בידיעת התורה, בעבודת המדות ובהכנעת היצר, זה יביא אותו אל סיפוקו הנכון ואל הצלחתו הרוחנית הגדולה בעתיד. (רבי אליעזר טורק שליט"א מתוך 'דרשו')

וְשָׁמְרוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַשַּׁבָּת לַעֲשׂוֹת אֶת הַשַּׁבָּת לְדֹרֹתָם בְּרִית עוֹלָם (לא, טז)
בכינוס שהתקיים בשעתו בבית הכנסת הגדול בבני ברק לחיזוק חומות השבת, הביא רבנו מרן האב"ד עזרי צדק"ל בדבריו את הפסוק **וְשָׁמְרוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַשַּׁבָּת לַעֲשׂוֹת אֶת הַשַּׁבָּת לְדֹרֹתָם בְּרִית עוֹלָם**. ושאל מה הכוונה ברצון התורה 'לשמור על השבת', הנה שומר חנם שמפקידים אצלו ממון, מפני מה הוא שומר, וכי מעצמו שלא יגנוב? בודאי שלא. הרי עיקר השמירה שלו היא לדאוג שאחרים לא יגנוב, ולצורך כך הביאו לו את החפץ. ואם כן כאשר התורה מצווה על שמירת השבת, הכוונה היא גם כן שנשמור על השבת מפני אחרים שרוצים לחלל אותה, וזו האחריות שלנו כשומרי שבת.

ובזה ביאר את המשך הפסוק **לַעֲשׂוֹת אֶת הַשַּׁבָּת לְדֹרֹתָם**, שאם אנו נשמר על צביון השבת, שלא תחולל גם על ידי אחרים, אז תשמר השבת גם לדורות הבאים... (וראה כעין ביאור זה בספר 'פנינים משולחן גבוה' בשם הגאון רבי יצחק אלחנן ספקטור ז"ע, בביאור הכפילות על שמירת השבת).

וַיֵּרָא מֹשֶׁה אֶת הָעָם כִּי פָרַע הוּא (לב,כה)

בדרך כלל, העליות בתורה מחלקות באפן שווה בין שבעת העולים לספר תורה, אולם בפרשתנו העניין שונה. עליית כהן ועליית לוי ארוכות בהרבה משאר העליות, כי בעליות אלו מסופר על חטא העגל, ושבת לוי הוא השבת היחיד של לא היתה ידו במעל, ומאחר שחז"ל לא רצו לבייש את בני ישראל כשיעלו בעלייה זו, שבה מתאר כיצד אבותיהם חטאו בעגל, האריכו בעלית כהן ולוי.

מכאן נמצאנו למדים עד כמה צריך להיזהר שלא לפגוע באף יהודי באשר הוא! הרי כבר עברו אלפי שנים מאז חטא העגל, וכמובן שלא העולה הוא זה שחטא, אלא אבות אבותינו, ובכל זאת חכמינו ז"ל חסו על כבודם של ישראל!

הגאון רבי שלמה זלמן אויערבך זצ"ל היה מגדולי הפוסקים, ויחד עם זה היה גם מגדולי בעלי המידות. זהירותו הרבה שלא לפגוע בכבוד הזולת היתה לשם דבר, והיא צריכה להיות עבורנו צוואה לדורות וסמל לחיקוי.

פעם אחת כבדוהו לערוך חופה וקידושין. בחופה כבר נכחו שני עדים, אלא שהרב ידע שאחד מהם פסול לשמש עד, אבל לא רצה לביישו. לכן פנה אליו ואמר לו: "שמע נא יקירי! יש לי דלקת בגרון וקשה לי לברך את הברכות בקול. עשה עמי טובה, ברך אתה את הברכות ואני אשמש עד במקומך" (שהרי כל אחד יכול לערוך חופה, אולם עד חייב להיות יהודי כשר, כי אחרת – הקדושין אינם חלים). העד התפלא: "כבוד הרב, מי אני שאערך חופה?! מעולם לא עשיתי את זה..." "לא נורא, אני אלמד אותך". אמר הרב, הראה לו את הברכות והסביר לו במשך מספר דקות מה לעשות. וכך נערכה החופה כדת משה וישראל מבלי לבייש את האדם הזה.

מספרים, שהרב נסע באוטובוס ולפתע התיישרה על ידו אישה בבגדים לא צנועים. הרב הרגיש לא בנוח, אך לא רצה לפגוע בכבודה. לכן ירד בתחנה הקרובה, באמצע הדרך, כאילו הגיע אל יעדו. הוא העדיף להמתין לאוטובוס אחר, ובלבד שלא לפגע בכבודה של בת ישראל. חז"ל אמרו (ברכות ה'): "אם רואה אדם יסורים באים עליו – יפשפש במעשיו. פשפש ולא מצא – יתלה בבטול תורה". ולכאורה, מדוע אמרו רבותינו שרק בסוף יתלה את בעיותיו בבטול תורה? מדוע שלא יתלה את יסוריו כבר בהתחלה בגלל עוון זה? אלא, כל עוד אדם פגום בעניינים שבין אדם לחברו, אין לו מה לתלות בבטול תורה, מפני שדרך ארץ קדמה לתורה!

הצדיק הירושלמי, רבי אריה לוי זצ"ל, השתדל לקרב יהודים רבים אל אביהם שבשמים. רעייתו של אחד מהיהודים שהרב קירב ליהדות, לגלגה על בעלה ולבסוף הורידה אותו מדרך התורה. יום אחד, כשהלך ברחוב, הבחין היהודי הזה ברב, ומיד עבר לצד השני של הרחוב כי התבייש שהרב יראה אותו ללא כיפה על ראשו. אולם כשהרב הבחין שהוא עבר לצד השני, עבר לשם גם הוא... מתוך אהבתו אל אותו יהודי, התחיל הרב לרוץ לקראתו, וכשהשיגו חיבק אותו בחם. "איזו זכות יש לי לפגוש אותך שוב!"

אמר לו הרב במאור פנים. "הבחנתי שאתה בורח ממני וחשבתי כי אולי פגעתי בך בלי לשים לב, לכן באתי לבקש את סליחתך!" דחה האיש את הדברים ואמר: "לא, חלילה! הרב לא פגע בי מעולם, אלא פשוט התביישתי שהרב יראה אותי כך, ללא כיפה". ענה לו רבי אריה בבדיחותא: "כפי שכבודו רואה, אני אדם נמוך מאד, לכן איני יכול לראות אלא רק עד ליביו של היהודי, אך מה קורה מעל לראשו, כבר איני מצליח לראות... לכן בכל פעם שאני רואה אותך – אני רואה רק את הלב שלך ולא מה נמצא מעל לראשך!".. (מה אהבתי תורתך!)

ראיתי הסבר נפלא בשם הסבא מקלם, ומאוד נהניתי מדבריו, רק ראיתי לנכון להוסיף קצת על דבריו כמענה לשאלה, ששאלו אותי מדוע עלינו לצום היום את צום אסתר שנקבע מלפני 2500 בערך?? **והתשובה** לכך היא קצת באריכות, שהנה כאשר מרדכי הצדיק צעק והזהיר את היהודים שלא ישתתפו במסיבה ובסעודה של אחשוורוש לעגו לו, וטענו שכלום לא יקרה ואדרבא זה רק מקרב את היהודים למלכות, ואכן לאחר מכן עברו 9 שנים של שקט לעם ישראל, וזה הוכיח למתנגדי מרדכי שהם כביכול צודקים ושמרדכי הצדיק הינו רב קיצוני בדעותיו שסתם מאיים וסתם מפחיד!!!

וכשהתחילו גזירות המן לאחר 9 שנים מהסעודה היו שטענו שדווקא מרדכי הצדיק הוא זה שיצר את המהומה ואת השנאה והוא ורק הוא אשם בהתגרות עם המן ובגזירותיו, כי אם מרדכי לא היה מתגרה עם המן בגלוי לעיני עבדי המלך, ממילא המן לא היה כועס ולא היה גוזר גזירת שמד על ישראל!!!

וברור שהעיתונים כמו עיתוני זמננו היו מלאים בכותרות ראשיות "מרדכי הבוגד" או "קיצוניות מטורפת" וכן בסגנון כזה שיש הרבה ארס ושצף קצף כנגד גדולי ישראל, אבל מרדכי "ידע את אשר נעשה" – הוא ידע לחבר שכל גזירת המן נוצרה אך ורק בגלל שהיהודים לפני 9 שנים נהנו מסעודת אותו רשע, השאלה איך יהודי זמנו ידעו להסכים עם ידיעת מרדכי שהגזיר ה אכן רק בגלל שהשתתפו בסעודת אותו רשע??

אומנם בצום אסתר שגזר מרדכי על כל היהודים לצום דווקא בחג פסח במקום לאכול מצות, כל היהודים התאחדו ושמעו למרדכי, כאן הוכיחו שהאמינו בלב שלם שלא מרדכי אשם בגזירה אלא הם קיבלו את דבריו שזה בגלל שנהנו מסעודת הרשע לפני 9 שנים, ואמונתם זו במרדכי וחזרתם בתשובה זה עצמו יצר את הנס שנהפך הפחד לשמחה וליום טוב ולכן צמים עד היום את צום אסתר, בכדי שגם אנחנו נזכור שעלינו להתחזק באמונת חכמים ולסמוך על דעתם הרחבה ועל ראי יתם המעמיקה והעל טבעית שבאה להם מכוח התורה הקדושה!!! וזה רלוונטי עד עצם היום הזה!!!

כי מי לא מרגיש חוסר באמונת חכמים מושלמות!!! ולכן אנחנו צמים!!! במטרה להתחזק כאז כד גם היום!!! וזה סוד המגילה, שהיא "אסתר", לקרוא בין השורות, להעמיק ולהבין שמה שנסתר שונה מהמראה החיצוני, ושנזכור ונאמין, שמרדכי – גדולי הדור "ידע את כל אשר נעשה", שגדולי ישראל רואים את האמת ההפוכה מהנראה לעינינו שלנו, וחובה עלינו לסמוך עליהם בשלימות ובלי שום פקפוק. (עלון ז'טרה לבנו)

זכות דברי התורה בעלון יעמדו:

בע"ה זיווג הגון: עוז בן מרים, נועה בת יעל, קרן בת רחל, מאי בת מאירה, מילנה בת סבינה, ספיר שמחה בת חנה.
לזרע בר קיימא: מורן בת רותי, לירז בת מרים, אבישג זהרה בת יעל.
לפרנסה בשפע: שגיא בן מרים, מורן בת רותי, לירון בן פנינה.
לרפואה שלמה: מרים בת ציפורה, שמואל בן דבורה, לרפואת כל הפצועים.
לעילוי נשמת: ציפורה בת מורוור ז"ל, בנימין בן סולי ז"ל, חביב בן סולי ז"ל, בתי בת סולי ז"ל, גבריאל בן מורוור ז"ל, מיכאל בן מורוור ז"ל, רחמים בן מורוור ז"ל, יחזקאל בן יהודית ז"ל, דבורה בת טובה ז"ל, יוסף מיכאלשילי בן רפאל ז"ל, שרה רוסיקו מנשרוב בת תמרה ז"ל, לעילוי נשמת חיילנו והנרצחים ב7 לאוקטובר.

קוראים וקוראות נכבדים, נפתח אצלנו בשכונה כולל אברכים, על מנת לסייע להחזיק אותם מי שרוצה לקנות ברכה בעלון, ולהחזיק תורה על הדרך, כל שם לברכה 250 ₪ למשך שנה. ניתן להעביר בביט למספר 054-6868199. מי שרוצה לתרום לכולל גם בלי קשר לברכה, מצורף לינק:

<https://paypage.takbull.co.il/212sH>

כי תשא

הזרעים בדמעה פרינה יקצורו

בא יבא פרינה

בנשיאות מר"ר הגאון ר' יעקב אדלשטיין זצ"ל

עלון מס' 719 שנה ט"ו - מרת אימי - שרה סרח בת שמחה ז"ל - י"ד אדר תשפ"ה

999 פסוק

המשק 999 פסוק

וזו הסיבה שחז"ל אומרים במה תרום קרנם של ישראל? והתשובה בפרשת כי תשא, לכשיתנו את "מחצית השקל" וכיום שאין בית המקדש קיים נותנים "זכר למחצית השקל" - סכום השווה לערך המטבע שניתן שזה גרם כסף צרוף. מכאן, נתינת "זכר למחצית השקל" גורמת לאחדות הרי חצי ועוד חצי זה השלם, דבר המביא לשלום בין אדם לחבירו, ונתינה זו היא בעצם תרומה על מנת הן לכפר על הנפש כפי שכתוב "לכפר על נפשותיכם" והן להקדים את שקלינו לשקליו של המן הרשע.

מה שעלינו ללמוד ממעשה העגל הוא לדעת שאין עוד מלבדו, וכן כשיש אחדות בינו אין שום משחית או נגף שיכול לפגוע בנו, ולכן נתינת "מחצית השקל" באה לחזק את הקשר שבין אדם למקום ואת הקשר של בין אדם לחבירו, ונזכה לביאת משיח צדקינו. בב"א.

of the

כי תשא - תוכן ענייני הפרשה

- מניין ישראל ע"י מטבעות "כסף הכיפורים" (ולא ע"י ספירת בני ישראל).
- מצות תרומת מחצית השקל (ל).
- מצות עשיית הכיור וכו' ורחיצת הכהנים את ידיהם ורגליהם לפני העבודה בבית המקדש (ל, יז-כא).
- מצות הכנת שמן המשחה וקטורת הסמים, ואיסור לזרים לעשות כמתכונתם (ל, כב-לח).
- מינוחם של בצלאל ואהליאב לעשיית המשכן וכליו.
- אזהרה מיוחדת על קדושת השבת (לא, יב-יח).
- מעשה העגל (לב, א-ו).
- משה יורד מן ההר ושובר את הלוחות, העונש לעובדי העגל (מיתה בחרב, ובידי שמנים ובשתיית המים) (לב, טו-לח).
- משה עולה להר סיני בפעם השנייה, שם הוא מתפלל ומבקש את סליחת ה' על חטא העגל (לג, א-כג).
- משה עולה להר סיני בפעם השלישית. הגילוי של "ג מידות של רחמים והסליחה על חטא העגל (ביום הכיפורים).
- הברית עם בני ישראל, ומצוות זהירות מהגויים עובדי עבודה זרה, שמירת שבת ומועדים, מצות בכור אדם ובכור בהמה, ואיסור בשר בחלב.
- לאחר רדתו מן ההר "קָרַן עֹר פָּנֵי מֹשֶׁה", ולאחר שהיה מלמד את ישראל תורת ה', שם מְסֹהָ על פניו.

וּמִשְׁרְתּוֹ יְהוֹשֻׁעַ בֶּן נֹון נָעַר... (ל"ג, י"א)

למה נקרא 'נער' והלא בן 56 היה? יהושע בן נון היה משרת שירות נער (אבן עזרא). כן דרך לשון הקדש לקרוא למשרת "נער" (רמב"ן). וכל מי שהוא קטן בשנים נקרא נער, ויהושע משרת משה היה, וכיון שדרך הקטן לשרת את הגדול, לכך נקרא משרת בשם 'נער' אפילו שהוא גדול בשנים (רד"ק).

שורש האמונה של כלל ישראל נפגם בחטא העגל. במרכזה של פרשתנו עוסקת התורה בחטא העגל, כשראו העם כי בושש משה לבוא, ביקשו מאחיו אהרן לעשות להם אלוהים בטענה "כִּי זֶה מֹשֶׁה הָאִישׁ אֲשֶׁר הֶעֱלָנוּ מִמִּצְרָיִם לֹא יָדַעְנוּ מָה הָיָה לוֹ", חטא העגל הוא כפירה בבורא עולם והוא מהעבירות שבין אדם למקום והם השתמשו במילה "זה" ("כִּי זֶה מֹשֶׁה הָאִישׁ"), וכן מצאנו את המילה "זה" בעבירות של בין אדם לחבירו, כשהלך יוסף לראות את שלום אחיו וכשפגש את האיש ושאלו "וַיֹּאמֶר אֶת אֲחִי אֲנִכִּי מִבְּקֶשׁ הִגִּידָה נָא לִי אֵיפֹה הֵם רָעִים", תשובתו היתה "וַיֹּאמֶר הָאִישׁ נָסְעוּ מִזֶּה כִּי שָׁמַעְתִּי אֲמָרִים נִלְכָּה דַּתְיָנָה" גם פה מופיעה המילה "זה" ("נָסְעוּ מִזֶּה") נסעו מאחוות אחים שהייתה ביניהם - ושנאו אותו, אם כן המילה זה מופיעה בחטא העגל - המסמלת את העבירות של בין אדם למקום, וכן המילה "זה" מופיעה אצל אחי יוסף - המסמלת את העבירות של בין אדם לחבירו.

וכשראתה אסתר המלכה את מרדכי היהודי קורע את בגדיו ולבש שק מפני גזרת המן, שלחה להגיד לו "וַתַּצְוֶהוּ עַל מַרְדֳּכָי לָדַעַת מָה זֶה וְעַל מָה זֶה" (מגילה ד, ה) אסתר רצתה לדעת על איזה עבירה באה הגזרה על ישראל "מה זֶה" - האם עונש הכליה בא בגלל "זה" המופיע בחטא העגל (האם ישראל חטאו בעבירות של בין אדם למקום) "וְעַל מָה זֶה", או שמא הם חטאו בעבירות של בין אדם לחבירו - אולי יש בידם "זה" המופיע אצל אחי יוסף שהיה בידם עבירות של בין אדם לחבירו (כתב סופר).

והנה פותחת הפרשה במצוות 'מחצית השקל'. מצוה זו באה כתוצאה מחטא העגל. הקב"ה מצווה את משה ואומר: "וְזֶה יִתְּנוּ", ה"זה" פה בא לכפר על חטא העגל וגם לכפר על הנפש. כפי שכתוב במדרש (תנחומא כי תשא י'): 'מִחְצִית הַשֶּׁקֶל' - עַל שֶׁחֲטָאוּ בְּשֵׁשׁ שָׁעוֹת בְּחֻצֵי הַיּוֹם, יִתְּנוּ מִחְצִית הַשֶּׁקֶל שֶׁהוּא שְׁשֶׁה גֶרָמִיסִין. רַבִּי יוֹחָנָן אָמַר: עַל שֶׁעָבְרוּ עַל עֲשָׂרֵת הַדְּבָרוֹת, לְפִיכָךְ יִתְּנוּ כָּל אֶחָד וְאֶחָד עֲשָׂרָה גֶרָה שֶׁהוּא מִחְצִית הַשֶּׁקֶל. עכ"ל.

ועוד כתוב ב'דעת זקנים': 'מִחְצִית הַשֶּׁקֶל' - לכפר על חצי היום שחטאו כמו שאמרו רבותינו ז"ל במסכת שבת פרק ר' עקיבא, 'בושש' - בא שש והשקל כ' גרה הרי חציו עשר לכפר על עשרת הדברות שעברו, ואיתא בזבחים פרק רבי ישמעאל אומר חמשה אצבעות של ימינו של הקב"ה כולם לייחוד הגאולה באצבע קטנה כזה הראה לנו לעשות את התיבה שנאמר "וְזֶה אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה אֹתָהּ", שניה לה כשהכה את מצרים שנאמר "אֶצְבַּע אֱלֹהִים הוּא", בשלישית דהיינו אמה בה כתיב והלוחות כתובים באצבע אלהים, ברביעית שהיא סמוכה לבהן הראה למשה הלבנה בגודל הראהו מחצית השקל שנאמר "זֶה יִתְּנוּ" ובכל היד עתיד הקב"ה להכרית ולהשמיד בני ישמעאל ובני ארם שנאמר (מיכה ה, ח): "תָּרֵם יָדְךָ עַל צָרֶיךָ וְכָל אֲבִיבְךָ יִכְרְתוּ" עכ"ל.

וכתב הרמב"ם (בספר המצוות, מצוה קע"א): הוא שציונו לתת מחצית השקל בכל שנה 'וְנִתְּנוּ אִישׁ כֶּפֶר נַפְשׁוֹ', וְזֶה יִתְּנוּ כָּל הָעָבֵר עַל הַפְּקָדִים.

וְשִׁמְרֶתֶם אֶת הַשַּׁבָּת פִּי קֹדֶשׁ הוּא לָכֶם

(ל"א, י"ד) - שירת הנשמה גוברת על הכל

ידוע כי רבותינו גזרו שלא לנגן בשבת בכלי נגינה (ביצה ל"ו) כדי שלא נבוא, חלילה, לידי תיקון כלי אם יתקלקל. ולכאורה הדבר תמוה, הלא ישנה חשיבות לזמר ולשיר בשבת, וכמאמר דוד המלך (תהלים צ"ב, א-ב) 'מִזְמוֹר שִׁיר לַיּוֹם הַשַּׁבָּת, טוֹב לְהַדוֹת לַה' וּלְזַמֵּר לְשִׁמְךָ עֲלֵינוּ'. כי ההלל להקב"ה ראוי עד מאוד כשנעשה בליווי כלי נגינה. הן במזמור זה חתם דוד את ספר תהלים (ק"נ א-ה) 'הללויה, הללו א-ל בקדשו' וכו'. ומכך למדים, כי הדרך הנאותה לשבח ולהלל לקב"ה הינה במיני זמר מגוונים, ומדוע אסרו רבותינו נגינה בשבת, שהוא יום מיוחד לשבח ולהלל להקב"ה? התירוץ במזמור 'לֹל הַנְּשָׁמָה תְּהִלָּה יָהּ הַלְלוּיָהּ'.

השבח הניתן לקב"ה במיני זמר - שבח מעולה ומבורך הוא, אולם שבח מופלא מכל אלו, הוא ההלל הבוקע מהנשמה! כשאדם זוכה להלל לבוראו מעמקי נשמתו, אין הוא זקוק לתוף, כינור או חליל שילוו שירתו. מיתרי נשמתו ונימי ליבו הם כלי הנגינה הנעימים ביותר! ולכן זוכים בשבת לשורר לבוראנו, להללו ולפאר שמו בשולחן שבת ובתפילות היום. לא רק צדיקים וקדושי עליון ראויים למעלה זו בשבת, אלא כל יהודי מסוגל לכך. יום שבת הוא יום קירבה לבורא, וכל אחד יכול לנצלו ולשבח את מלך מלכי המלכים. ולכן אסרו רבותינו לנגן בכלי שיר בשבת מחשש תיקון כלי, שאין אנו זקוקים לכלי נגינה אלו, תקנת רבנן אינה פוגעת בשבת אלא תואמת אותה.

מזמור שיר ליום השבת - הרשות לשבח

ולהלל

סגולה נפלאה יש באמירת תפילת 'נשמת כל חי', ה'כף החיים' (סי' רפ"א ח') כתב: קבלה בידינו מרבי יהודה החסיד, ש'שבח נשמת כל חי' מסוגל על כל צרה שלא תבוא, לקבל על עצמו כשיהיה ניצול הימנה - לומר נשמת כל חי בתודה וקול זמרה בפני עשרה, ובו ניצלו רבים'.

וכן ידוע כי הסטייפלר זצ"ל החזיק מסגולה זו, והורה בה דרך לרבים. דוגמה לכוחה של אמירת 'נשמת' נתן רבי ישראל גוסטמן זצ"ל (ראש ישיבת 'צח ישראל') שסיפר כי בימי בחרותו, כשעמד בפני סכנת גיוס, ניגש לרבי חיים עוזר גרודז'נסקי זצ"ל והתייעץ עמו מה לעשות. ואמר לו 'קודם שתגיע ללשכת הגיוס תאמר 'נשמת כל חי' בהתלהבות ובדביקות, ובעזרת ה' תראה ישועות'.

עשה הבחור כמצוות רבו, וראה זה פלא, כשהגיע ללשכת הגיוס מצא את אחד מידידי אביו שפטר מהגיוס הצפוי. אך יש לדעת כי עיקר תפילת 'נשמת כל חי' לא נתקנה אלא עבור שבת קודש, כתוספת לפסוקי דזימרה לתפילת שחרית של שבת. מה מקומה של אמירת 'נשמת כל חי' דווקא בשבת קודש? מה הקשר בינה ובין השבת? התשובה לכך נעוצה בסוד קדושתה של השבת. בכל ימות השבוע אין לנו זכות ואין בנו יכולת לעמוד לפני הבורא ולשבחו בפה מלא. רחוקים אנו מהקב"ה, נתונים בימי חולין סתמיים, וכיצד נעז פנינו לעמוד לפני מלך מלכי המלכים ולשבחו? גם כאשר אנו משבחים את הקב"ה בימות החול, אנו עושים זאת מכוחו של דוד המלך, ואנו מקדימים ואומרים בתחילת פסוקי

דזמרה 'תְּהִלָּה לְדוֹד אֲרוֹמָמְךָ אֱלוֹהֵי הַמֶּלֶךְ' (תהלים קמ"ה, א). כלומר, אמנם איננו ראויים לשבח לה' מצד עצמנו, אך יש בידינו יכולת לחזור על תהילתו של דוד המלך. אך בהגיע שבת המלכה בהתקדש יום השביעי ועמו העולם כולו, אנו זוכים לדביקות אדירה בקב"ה, ועולים ומתעלים דרגה אחר דרגה עד שכביכול עומדים אנו מול כיסא כבודו יתברך. אז כשרה ורצויה היא השעה לתת שבח והלל נשגב, לבורא כל היקום, ולפצוח לפניו באמירת 'נשמת כל חי'.

כאשר השבת יורדת לעולם, הופכת נפשו של כל איש יהודי לנפש משוררת בדרגה כבירה. נשמת כל יהודי מבקשת להתרפק על קונה ולשפוך לפניו דברי שבח והלל, ולכן אנו אומרים 'נשמת כל חי תברך את שמך ה' אלוקינו...' לא רק נשמותיהם של צדיקים עליונים או חסידים שְׂרָפִי מעלה, מסוגלות לתת ביום זה שיר שבח והודאה, אלא 'נשמת כל חי' ו'רוח כל בשר'! כולם מקטנים ועד גדולים מסוגלים ליתן שבח והודאה להקב"ה ביום הנשגב, יום השבת. וכך גם מסיימים התפילה 'על כן חובת כל היצורים לפניך ה'... להודות, להלל, לשבח, לפאר, לרומם, להדר, לברך, לעלה ולקלס'. זו אינה רק זכות, אלא גם חובה קדושה הנובעת מיכולת! כיוון שבשבת אנו יכולים ומסוגלים לעמוד לפניו יתברך ולרוממו בשבח אדיר, חובה עלינו ועל כל היצורים לעשות כן. והדברים אמורים במזמורו של דוד המלך (תהלים צב, א-ב): 'מזמור שיר ליום השבת, טוב להודות לה'...

מזמור זה של יום השבת, הוא טובת ההודאה השייכת אצל כולם! טובה שניתנה לנו מאתו יתברך בכוח קדושתה של השבת, ועלינו לנצלה עד תום, להלל ולזמר לרומם ולקלס. והנה, ביום השבת אנו מתעלים בדרגה מעל מדרגת מלאכי השרת בשירתנו לפניו יתברך. חז"ל מתארים את המתרחש בעולמות העליונים בעת אמירת קדושה בשבת, והנה, התוספות (סנהדרין ל"ז: בד"ה מכנף) מביא תשובת הגאונים, שאין בני ישראל אומרים קדושה אלא בשבת, כפי שכתוב לגבי חיות (ישעיה ו, ב): 'שש כנפיים לאחד', ובכל כנף הוא אומר שירה אחת ביום בששת ימי החול, וכשיגיע שבת אומרים החיות לפניו 'ריבונו של עולם, אין לנו עוד כנף', והקב"ה משיב להם 'יש לי עוד כנף אחד שאומר לפני שירה שנאמר (שם כ"ד, ט"ז): 'מכנף הארץ זמירות שמענו'.

והדברים מעוררים עד מאוד, כי במשך כל ימות השבוע נמצאים המלאכים בדרגה גבוהה משלנו כששרים לפניו יתברך, אך בהגיע יום השבת, אנו מתעלים על גביהם באמירת שירה ושבח לה', עד שיש בידינו לעמוד ולזמר לפניו יתברך - 'קדוש, קדוש, קדוש'.

מְחַלְלֵיה מוֹת יוֹמֵת... " (ל"א, י"ד) - סיפור

יהודי בא לפני ה'חפץ חיים' וביקש להרים תרומה לשיבה בראדן, אלא שאותו יהודי מחלל שבת היה... ה'חפץ חיים' החזיק את ידו של התורם, ליטף אותה בחום והחל בוכה. תמה התורם לפשר בכיו של הרב, וה'חפץ חיים' השיבו: בוכה אני על היד הזאת שתישרף בגיהנום! כואב לי עליך מאוד, הרי אתה מחלל שבת...

לאחר כמה רגעים החל אף התורם לבכות, ואמר: רוצה אני לחזור בתשובה ולשמור שבת! אלא שאתחיל רק מהשבת הבאה. את שבת זו אינני יכול לשמור, מאחר שעליי לסיים את עסקיי. אמר לו ה'חפץ חיים': 'אני הייתי מוכן להרשות לך, לו השבת הייתה שלי, אבל השבת היא של הקב"ה'!...

"וְנָתַנוּ אִישׁ כְּפָר נַפְשׁוֹ לַה' בְּכֶפֶר אֲתָם..."

(ל, י"א) - סיפור מדהים

מספר הרב גואל אלקריץ בספרו 'שש באמרתך'. את הסיפור הבא סיפר לי הרב ישראל מאיר כהן: "הוריי גרו במגדל העמק, ובמשך כמה שנים לאחר נישואיהם לא נפקדו בבנים. הם טופלו בידי רופאים מומחים, אך כל אנשי המקצוע היו פסימיים ולא נתנו להם סיכוי להיפקד. לבסוף הגיעו לרופא מומחה בעל שם. הוא אמר להם כי יש טיפול מסוים שיכול לתת להם איזושהו סיכוי, אך הוסיף שמדובר בטיפול קשה ומורכב ואשר כרוך בעלות כספית גבוהה". אבי החליט לנסוע לכותל המערבי, לשפוך תחינה לבורא עולם. הוא התיישב מול אבני הכותל וקרא פרקי תהלים בבכיות נוראות. לידו עמד יהודי בעל מראה אצילי, וכשראה את דמעותיו של אבי לבו נכמר. הוא פנה אל אבי ופתח עמו בשיחה. אבי סיפר לו על המצב ועל הרופאים שמייאשים אותם. ואז הזדהה האיש בפניו; היה זה הרב דוד יהודיוף, חתנו של הבבא סאלי. אמר לו הרב יהודיוף: "אני מציע לך ללכת לבבא סאלי. בניגוד לרופאים שמייאשים אותך, הוא ייתן לך תקוה, ובניגוד אליהם, הוא לא גובה כסף עבור הביקור..." והוסיף: "אם חוות הדעת של הרופאים נכונה, אם כן כדי שתיפקד בבנים צריך שינוי הטבע. זה לא פשוט, לשם כך אתה צריך זכויות. על כן עצתי לך: כשתבוא לבבא סאלי תן לו סכום כסף גדול, ותאמר לו שזה עבור 'פדיון נפש'. תאמר לו שיתן את הכסף לצדקה לפי ראות עיניו, ותבקש ממנו שבזכות זה יברך אותך בזרע של קיימא".

אבי נטל עמו את כל החסכוניות ששמר לצורך הטיפולים הרפואיים, במושגים של היום מדובר בסכום עצום של עשרות אלפי שקלים - ונסע ממגדל העמק לנתיבות. באותן שנים הנסיעה היתה ארוכה ומתישה.

כשהגיע לביתו של הבבא סאלי ציפתה לו אכזבה גדולה. בני הבית אמרו לו שהבבא סאלי אינו נמצא בביתו, הוא נסע לבקר את בנו רבי מאיר, שבעת ההיא חלה במחלה קשה. למרות האכזבה והתסכול, אבי לא הרים ידיים. הוא החליט להישאר ללון בנתיבות, ולמחרת להיכנס אל הבבא סאלי. הוא הלך לישיבת הנגב בנתיבות וביקש רשות לישון שם בלילה. למחרת, קם בהנץ החמה. לאחר התפילה מיהר לביתו של הבבא סאלי ואמר לו: 'באתי ממגדל העמק, הבאתי לרב 'פדיון נפש' לצדקה, אני מבקש שהרב יברך אותי בזרע של קיימא'. הבבא סאלי נתן לו מכה קלה במקלו ואמר לו: "בעזרת ה', בשנה הבאה תלד בן זכר". אבי ענה 'אמן' בכוונה עצומה והודה לבבא סאלי על ברכתו. הוא שב לביתו במגדל העמק שמח ומאושר, ואכן - כעבור שנה נולד להוריי בן זכר! אבי נסע לנתיבות כדי לבשר את הבשורה הטובה והביא עמו ארגז של בקבוקי עראק. הוא הגיע אל הבבא סאלי, ובישר לו בהתרגשות כי הברכה התקיימה.

אמר לו הבבא סאלי: "כולם באים אליי לבקש ברכה, אבל אחר כך לא טורחים לבוא ולבשר לי את הבשורות הטובות. אתה באת לבשר לי, על כן תזכה לבשר עוד הרבה בשורות טובות"... ברכתו של הבבא סאלי התקיימה במלואה. כנגד כל תחזיות הרופאים וללא שום טיפול רפואי, זכו הוריי להקים משפחה ברוכת ילדים: נולדו להם ארבעה עשר בנים ובנות! הרב ישראל מאיר כהן סיים את סיפורו המדהים של אביו ואמר: "אני הבן האחרון. הוא קרא לי 'ישראל מאיר' - 'ישראל' ע"ש הבבא סאלי, ו'מאיר' על שם בנו, רבי מאיר..."

"בִּינִי וּבֵין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אוֹת הוּא לְעֵלָם..."

(ל"א, י"ז) - קדושת השבת הקב"ה וישראל

מובא בגמרא (ביצה ט"ז). אמר לו הקב"ה למשה: מתנה טובה יש לי בבית גִּנְזִי ושבת שמה, ואני מבקש ליתנה לישראל, לך והודיע אותה לישראל. ומבאר רש"י: רוצה אני שתודיע אותם מה מתנה חשובה אני מבקש ליתן להם.

עוד מצינו במדרש רבה (בראשית י"א ח): אמרה שבת לפני הקב"ה: לכל נתת בן זוג, ולי לא נתת בן זוג. אמר לה: הרי ישראל הוא בן זוגך.

ומסביר המהר"ל (בהקדמה ל'דרך החיים'): כל הנמצאים בעולם זקוקים לבן זוג, שאם לא כן אינם מושלמים, ואף עם ישראל אינם מושלמים בלי שבת שהוא בת-זוגם. אולם באותה מידה משתמע שהשבת זקוקה לעם ישראל שישמרוה, ואם כן השבת הוא לא רק מתרי"ג מצוות התורה, אלא שבלי השבת עם ישראל לא היה מושלם. וכן מצינו בתנא דבי אליהו (רבה פכ"ו). מכאן שקדושת הקב"ה, קדושת שבת וקדושת עם ישראל - שלושתן חשובות כאחד.

"כִּי קָרַן עוֹר פָּנָיו" (ל"ד, כ"ט)

מהו תיבת 'קָרַן'? - כשכתב הקב"ה את התורה נותר מעט דיו בקולמוסו ונתן הדיו על ראש משה רבינו וממנו קרן אור פניו. דבר אחר, כשהקב"ה היה מלמדו תורה היו ניצוצות יוצאין מהשכינה ומהם נטל משה קרני ההוד (מדרש תנחומא). אור זה היה לו למשה משעה שנולד, ובשעה שנכנס אצל פרעה נלקח ממנו האור והחזירו לו הקב"ה כשלקח הלוחות בידיו (ילקוט ראובני).

ובתנא דבי אליהו ביאר שהוא מפני שעשה רצונו של הקב"ה, והיה מתאנח על כבוד הקב"ה, וכל ימיו היה מחמד ומתאוה ומצפה שיהיה שלום בין ישראל לאביהם שבשמים. [אוצר מפרשי הפשט]

לקט מאמרים מתוך אלקטה באמרים - חטא העגל:

* כשאמר משה להקב"ה שימחל לבני ישראל או ימחה אותם, התכוון שייטול נשמתו כדי לכפר על החוטאים (אלשיך שמות ל"ב, ל"ב).

* כוונת משה רבינו 'מִחְנִי נָא מִסַּפְרִי' - שימחק הקב"ה זכויותיו מספרו, ויכתבם בספרי בני ישראל שיזכו למחילה (ספורנו שם).

* מכיוון שעוון המרגלים לא נמחל, אלא הקב"ה הסכים להאריך אפו ולא להשמידם מיד, לכן דרשו חז"ל שהפסוק 'סלחתי כדברך' שכתוב שם, לא נאמר על החטא ההוא, אלא על עוון העגל (שכן נמחל). (רבינו בחיי במדבר י"ד, י"ד).

* כשהשקה משה רבינו את בני ישראל, היה סימן על פניו של כל מי שנתן זהב לעגל (תרגום יונתן בן עוזיאל שמות ל"ב, כ').

* 'וַיִּקַּח אֶת הָעֵגֶל אֲשֶׁר עָשׂוּ וַיִּשְׂרֹף בָּאֵשׁ... וַיִּזְרַק עַל פְּנֵי הַמִּים וַיִּשָּׁק אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל'. והיה משקה את ישראל, וכל שנשק העגל שפתותיו נתפשות מהזהב, ושבת לוי הורגים אותו עד שנפלו מישראל כ-3000 איש' (פרקי דרבי אליעזר פמ"ה).

* משה רבינו הרג בפרהסיא את החוטאים, כדי לקדש שם ה' תחת החילול שנעשה לו (פירוש הטור הארוך שמות ל"ב, כ').

* בזכות י' ניסיונות שהתנסה אברהם אבינו, סלח הקב"ה לעם ישראל שעברו בחטא העגל על י' הדברות (מדרש שמות רבה מ"ד, ד').

מספרים על רבי יהונתן אייבשיץ שבהיותו רך בשנים, פעם אחת בדרכו לבית הכנסת, התקרב אליו גוי אנטישמי, קרא לעברו: "יהודון ארור" וסטר לו על לחיו. יהונתן הקטן חשב שנייה ומיד הביא לו את כל כספו. הגוי המופתע שאלו: מדוע הבאת לי את כספך? אמר לו יהונתן: מה, אינך יודע? היום יש לנו היהודים חג מיוחד, שאם גוי מכה אותנו ביום זה, אנו חייבים לתת לו את כל כספנו!

שמח הגוי על ההזדמנות וחיפש יהודי עשיר. עד מהרה ראה את הגביר של העיירה יורד ממרכבתו ההדורה, ניגש אליו הגוי, סטר לו בכל כוחו, וביקש שייתן לו את כל כספו.

מהר מאוד הגיעו השוטרים, עצרו את הגוי על הרמת יד ונסיון שוד, ולקחוהו לבית המשפט.

שאלו השופט מה יש לו לומר להגנתו. אמר הגוי שחשב לתומו שהיום יש חג ליהודים שאם גוי מכה אותם הם מחויבים לתת לו את כל כספם. כולם כמובן צחקו, ואז אמר הגוי שהוא הולך שולל, כי כך אמר לו ילד יהודי.

השופט ביקש לקרוא לילד, ואכן יהונתן הקטן הגיע כשבת צחוק על פניו.

שאל אותו השופט: האם זה נכון מה שאמרת לו? אמר יהונתן: אכן כן, הוא היכה אותי, ואז נתתי לו את כספי וכן אמרתי לו.

שאל השופט: ומדוע עשית זאת? אמר יהונתן: אני ידעתי שאם ילד יהודי עני יאמר שאיזה גוי היכה אותו, אף אחד לא יתייחס לזה, ואז הוא לא יבוא על עונשו וימשיך להכות ילדים יהודים על לא עוול בכפם, אבל אם הגוי הזה יכה גביר עשיר, לזה כבוד השופט בוודאי יתייחס. שמח השופט על תשובתו של הילד החכם ואכן העניש את הגוי בכפל כפליים, גם על הכאת הגביר וגם על הכאת הילד, ובנוסף גם קנס את הגוי לשלם ליהונתן הקטן דמים מרובים.

"וּבִלְבָּב כָּל חָכָם לֵב נָתַתִּי חֲכָמָה" (לא, ו) - למי

נותנים חכמה - סיפור

הקב"ה נוטע חכמה דוקא בלבו של "חכם לב", על כך אמר המדרש (ילקוט שמעוני שמות לא, רמז שפ"ט): "אמר רבי יוחנן, אין הקב"ה נותן חכמה אלא למי שיש בו חכמה שנאמר: 'יְהִי חֲכָמָתָא לְחַכְמִין' (דניאל ב, כא), שמע רב תחליפא בר מערבא, הלך ואמר שמועה זו לפני רבי אבהו, אמר לו: אתם משם למדתם, אנחנו מכאן למדנו שכתוב: "וּבִלְבָּב כָּל חָכָם לֵב נָתַתִּי חֲכָמָה".

בענין זה מספרים חז"ל (מדרש קהלת רבה א, יז) שמטרוניתא (אשה חשובה) אחת שאלה את רבי יוסי בן חלפתא: מהו שכתוב 'יְהִי חֲכָמָתָא לְחַכְמִין'? היה צריך לומר לטיפשים! אמר לה: בתי, אם יבואו אצלך שניים, אחד עני ואחד עשיר, והם צריכים ללוות ממך ממון, לאיזה מהם את מלווה? אמרה לו: לעשיר. אמר לה: למה? אמרה לו: העשיר, יש לו מהיכן לפרוע, אבל עני, מהיכן יפרע? אמר לה: ישמעו אוזנייך מה שפיך מדבר, אילו היה הקב"ה נותן חכמה לטיפשים, היו יושבים והוגים בה בבתי כסאות, בבתי תאטראות ובבתי מרחצאות, אלא נתן הקדוש ברוך הוא חכמה לחכמים והם יושבין והוגין בה בבתי כנסיות ובבתי מדרשות, הוי: 'יְהִי חֲכָמָתָא לְחַכְמִין וּמִנְדָּעָא לְיָדָעִי בִּינָה'.

(ומתוק האור).

מעשה בבחור שעבד למחייתו אצל סוחר יינות יהודי שהיה לו יקב גדול מאוד של יין. הבחור עבד אצלו כמה שנים, והצליח לחסוך סכום כסף גדול מאוד, אלא שאז לא היה בנק, ואת הכסף הוא החביא באמתחתו. יום אחד לפני כניסת שבת, לקח הבחור את כל כספו והחביא אותו בין חביות היין שבמרתף. אולם במוצאי שבת כשהוא בא לקחת את כספו, הכסף נעלם ועמל של שנים רבות ירד לטמיון. הבחור לא התריש, הלך לרב וסיפר לו את כל המאורע. שאל אותו הרב: האם אתה חושד באדם מסוים? כן, ענה הבחור, אני חושד בבעל הבית, כי רק הוא ידע שיש לי סכום גדול של כסף, ורק לשנינו יש את המפתח למרתף היינות, ואילו לשאר הפועלים הגויים אין כניסה כלל.

שלח הרב את השמש לקרוא לבעל הבית. כשהופיע, שאל אותו הרב: מה יש לך לומר על טענת הבחור...?

אמר בעל הבית: אין לי מה לומר, וכי הרב חושד בי שאני גנבתי? אמר הרב: בוודאי שאני לא חושד בך שתעבור על התורה הקדושה ותגנוב, שהרי יהודי לא עושה עבירה, אבל כעת יש כאן בעיה, שאם אתה לא נכנסת למרתף מסתמא נכנס אחד הגויים, ואם כן צריך אני להכריז על כל היין שלך שהוא יין נסך. בתוך כך קרא הרב לשמש וביקש לומר לו לעשות זאת.

בינתיים בעל הבית כמעט והתעלף, שהרי כל פרנסתו מהיין. הוא פנה אל הרב ואמר לו בבושת פנים: כבוד הרב מחילה, אבל אני הגנב, אני לקחתי את הכסף של הבחור. "אני לא מאמין לך", אמר הרב, "אתה אומר זאת רק בשביל להציל את כל חביות היין שלך".

אולם בעל הבית התעקש ואמר: אני ארוץ לביתי מיד ואביא את כל הסכום כמו שהוא, והבחור יגיד אם זה שלו. אמר לו הרב: אכן עשה כך. בעל הבית רץ כצבי ומיד חזר עם הכסף. הבחור אמר שאכן זה בדיוק כל הכסף שלו והכל בא על מקומו בשלום (ענף עץ אבות, למרן הרה"ג עובדיה יוסף זצ"ל).

בברכת התורה בריינה רון

"לְאָדָם מֵעֶרְכִּי לֵב וּמָה' מַעֲנֵה לְשׁוֹן" (משלי טז, א)

לעילוי נשמת מו"ר אבי: יעקב בן רחל ועדוק

מרת אימיה: שרה-סרח בת שמחה ויוסף מרכוס מרדכי בן רבקה ויוסף: דינה בת שרה: יעקב ישראל בן גלית נפתלי בן רחל: אברהם בן שמחה: גורג'י בן שמחה רבי מאיר בן אשר: יוסף חיים בן לאה: יהודה בן טובה: בן ציון קליין שלמה בן זוהרה: יעקב בן סאלם: חיים בן דוד ורחל אשר מסעוד בן זוהרה: רחמים בן חאורו אברהם: רפאל בן תמו אפרים בן ציון ורבקה: עופר בן יחיא: דוד (רוג'ה) בן שמחה משה אהרן בן מאיר יצחק: מאיר בן שמחה: שמעון בן רחל בן יוני שמחה בת סרח: יפה נדרה בת נעמה: רחל בת שמעון: דליה בת חיים הגר בת אהרן ורחל: כותן בת חביבה: אהובה (דייזי) בת טובה רחל בת חנה: חנינה בת כמסיה: ורד בת אידה: חנה בת אביבה וראובן

להצלחת: אליעד יעקב, הדס-הודיה, תמר, יעל, מיכל שרה בני פאולה: בנימין בן צילה. **זיווג הגון:** ג'מיי שמואל בן אסתר: אליעד יעקב בן פאולה: יצחק בן חיה: אליריה בן אילנה רחלי בת זרבה: עדינה בת שמחה: בתיה בת אסתר: זרבה בת אטו נעמה בת אסתר: תמר בת פאולה: אריק בן חיה: שלי בת חיה

לרפואת:

הרב מאיר נסים בן כמסאנה שליט"א אהרון בן רחל: משה בן רחל: מנחם בן עליה: שמעון בן רחל: אברהם בן אנט עודד בן גר: גולן בן דינה: אסתר בת שושנה אורטל בת גלית: יקטרינה בת שרה: זולית בת חנה פאולה בת דינה: גלית בת חות: מרים קרן בת רבקה אילנה לאה בת אסתר: שושנה בת שדרה רחל בת נארה: רות בת לינה: מירית בת רחל לימור הודיה, ושרונה בנות תורן יפה: תהילה בת סיון

לזרע של קיימא:

יהודה יחזקאל יוסף בן רחל מרים נפתלי שלמה בן לאה: ליאור בן דינה שושנה רייזל בת מינה: שירה בת שושנה שמחה צביה בת רחל: יובל בן שלומית רחל בת חיה: לאה רחל בת אריס ויקטוריה תקוה בת רינה: עדי בת מזל מאיר יעקב בן רחל: דניאלה בת עופרה אושר בת אורנה: מירי בת סוזן

להזמנות, להקדשות ולתרומות בסלולרי - 050-3828752

או במייל: Ronbarina@gmail.com

מצוה לתרום מכספי מעשר לזיכוי הרבים

סיפורי השגחה פרטית
שנשלחו למערכת ע"י הקוראים

תיקון גלגול

הייתי ילד בן עשר כאשר התיישבתי על הכיסא בכיתה, ובמקום לשבת על הכיסא התיישבתי על הרצפה בעוצמה רבה, זה כאב לי מאוד, אבל יותר מהכאב של הגוף כאב לי הנשמה כי הילד שמשך לי את הכיסא עמד מעלי וצחק בהנאה ממעשה הקונדס שלו. הסיפור חזר על עצמו פעם נוספת, ואז כבר נפצעתי וקבלתי נזק בגב לכל החיים. בבית החולים אמרו שמסוכן לנחם ומאז אני סובל מכאבים קבועים.

חלפו שלושים ושתיים שנה, הגיע חג החנוכה, הדלקתי נרות ובחצי שעה הראשונה לאחר הדלקת הנרות, ישבתי והרגשתי את כאבי הגב הקבועים שלי מתעצמים ולא נותנים לי מנוח וישוב הדעת. זכרתי שזה עת רצון ובקשתי מעומק הלב, שהקב"ה יעביר ממני את הכאב הזה שמכביד עלי כל החיים.

למחרת יצאתי לרחוב של עיר, ונתקלתי בבליטה במדרכה, עפתי לכיוון המדרכה, בניסיון לבלום את הנפילה התחלתי לרוץ קדימה בעודי כפוף ובסייעתא דשמיא הצלחתי לעצור ולהתיישב בשנייה האחרונה. מרוב שהבליטה הייתה מוצלחת וחזקה במקום לעוף קדימה ולהשתטח על הפרצוף, נפלתי אחורה על הגב והתפוקקו חוליותי בקולות מפחידים (קנאקים). חשבתי שגופי התפרק לחלוטין! בנוסף לכל הנ"ל נחתי על אבן דוקרת במרכז הגב. מצאתי את עצמי שוכב על המדרכה פצוע וחבול אבל לא מרגיש שום כאב.

הבנתי שכנראה הגוף בטראומה, וייתכן שאכן מצבי קשה ואסור לי לזוז מהמקום כדי שלא אגרס נזק נוסף. אך מאחר ואף אדם לא חלף במקום כדי לעזור לי ומאידך לא חשתי כאב, גמלתי בליבי לנסות ולקום, (והאמת האמת, בשקט אומר לכם שלא ידעתי אם אני חי או מת), קמתי לאיטי והחלתי להניא את האברים שבאורך פלאי ומרגש הגיבו לפקודות שהמוח שידר להם. הודיתי לה' וצעדתי חזרה לביתי בהתרגשות שאני בכלל יכול ללכת, יומיים אחרי האירוע התחילו לי כאבים של מכות יבשות שכעבור חודש וחצי נעלמו כלא היו. אבל כאן נכנס סיפור הנס, עם הכאבים שחלפו, נעלם לגמרי גם הכאב המציק שסבלתי ממנו שלושים ושתיים שנים. האבן שדקר לי בגב בזמן הנפילה נכנס לי בדיוק למקום הכאב, ומשם התרפא לי הכאב לחלוטין כאילו לא היה!!! עכשיו שחלפו חודשיים ואני כבר חי חיים חדשים, ברצוני לפרסם את הסיפור כדי להודות לה' בריבים!!!

ד"ר אברהם י. א.

הפענוח לזכות את הרבים בסיפור של השגחה פרטית
פוזנן לשלוח אל ר' ששה סמואלס
בפקס: 15326517922
או ל: o.y.wines@gmail.com

ופרשו לפני בעל הבית את צרכי בחורי ישראל להיות להם לעזר ולאחיסמך במפעל עזר נישואין המהולל של הישיבה.

בעל הבית נענה בחפץ לב וכטוב לבו ביין של פורים הוציא מכיסו פנקס שיקים, ושרטט בו סכום נאה ויאה כדת מצות צדקה של פורים וחתם את שמו בתחתית השיק: פלוני אלמוני!

הבחור דגן, שהיה האחראי מטעם הישיבה על קבלת הכספים ורישום הקבלה הביט בשמו של בעל הבית החתום בשיק והרשום בקבלה וישוב כאן עימו יחדיו מיסב על שולחן, ופניו הוארו באור גדול. הוא פנה בהסכנות ושאל בחשש את בעל הבית האם יש לו קשר או שטא מכיר הוא את הרב פלוני אלמוני שליט"א אשר נפגשתי במידון בציון הרשב"י?

אכן כן! ענה האיש, מכיר אני אותו היטב... הלא זה אנכי בעצמי! וכי מה לך עם אותו הרב פלוני אלמוני, כלומר עמדי...?

כשמוע הבחור זאת, החלו עיניו וזולתו דמעות בהתרגשות גדולה, ופתח ואמר לאיש המופתע שלפניו:

ראשית, מודה אני בכל לב להשם יתברך ששמע וקיבל את תפילתי שהתפללתי רבות לזכות לפגוש אותך, והנה זה היום בעת הרצון הגדולה והמפלאה של יום הפורים הקדוש זכני השם יתברך לפגוש אותך! הנה חייב אני לך תודה עמוקה מאוד, על שלפני כמה שנים גרמת אתה להצילני מדרת שחת!

האיש הסתכל היטב בפניו של הבחור, כשכולו מלא תמיהה ופליאה, אני הצלתי אותך? הרי אני מכיר אותך כלל וכלל, לא נפגשתי אותך מעולם ואיני יודע על מה אתה שח! - כנראה נפלה כאן טעות ואתה מתחילי באיש אחר...

לא ולא! זעק הבחור, אתה הוא האיש שהנני מחפש אחריו מאוד זה כמה שנים! ועתה הסתת אותך ושמע, איני גופא דעובדא היכי הוה.

וכאן פתח הבחור את ליבו, וספר את מה שעבר עליו באותם עתים קשים של צרה ומצוקה של נשמות הטהורות, בעת שעברו עליו טלטלות רבות בניסיונות קשים ומרים עד שהחליט 'לברוח' מן הישיבה לעזוב ח'ו את היהדות ולעבור לגור עם כמה חברים פורקי עול בעיר 'תל אביב' המזוהמת. שם כבר הכינו לו אותם פוקרים חדר מיוחד, וכבר המתינו עבורו שיבוא להצטרף עמם לכנופיתם כפי שכבר סיכם עמם הכל בבידור.

אולם, בטרם ייצא לדרך הרעה והסודרת החליט לעשות את השבת האחרונה שלו בתור 'יהודי חרדי' באותה קדישא מידון יצ"ו, תחות צילא דמהימנותא דרבי שמעון בר יוחאי זי"ע, ולשפך שם את נפשו לפני ה', אולי יחוס אולי ירחם!

והנה עם הגיעו מידונה בעמדת רוחת אצל הציון המצוינת נפתח סגור ליבו, ואמר לעצמו, לפחות את השבת האחרונה שלי אעשה כמו שצריך! ואחר כך נחליט לאן פני מועדות...

הוא שפך שם תפילות על גבי תפילות, בכיות על גבי בכיות, ודמעות על גבי דמעות, כדרכם של ישראל קדושים בעתותי צרה ומצוקה בגוף ובנפש להתפלל בלב גשבר על ישועתם.

בליל שבת קודש אחר הסעודה חשב הבחור לעצמו, חבל לי 'לבזבז' את הלילה של השבת הנעלה והנשגבה הזו בשינה... הוא נטל אפוא את הגמרא הקדושה לידו והחל ללמוד במרץ, כשהוא מניח הצידה את כל הבלבולים והמבוכות הקשות המתחוללות בלבבו המיוסר, ולעצמו חשב, עכשיו לומדים! אחרי שבת נחליט!...

כך ישב הבחור בעסק התורה כל אותו הלילה, בשטיבלאך שהוקמו לתועלת הלומדים במפרסת הכתנים שבציון, כשאניו שם לב שבינתיים כבר עלה השחר, וכבר זרחה חמה מלפני כמה שעות... וכבר הסתיימה לה 'תפילת ותיקין' במגן הראשון שבציון!

והנה לפתע נכנסה קבוצת אנשים שסיימו זה עתה את תפילתם והחלו להסדיר את היכל השטיבל שבפנינו ישב הבחור ולמד, הם יישרו את השולחנות עם ספסליהם, החזירו את הספרים למקומם בארון, והטיבו את המפות הלבנות, והכינו את המקום לקראת התפילה שאמורה להתקיים במקום.

והנה שומע הבחור את אחד מהחבורה אומר, דומני שצריך להוסיף כאן בשטיבל הזה עוד כמה 'סטנדרים', כדי שעוד כמה אנשים יוכלו ליהנות מהם.

החבורה הסכימה עימו שאכן חסרים כאן כמה סטנדרים אבל החל ביניהם וויכוח קטן איזה סטנדרים ראו להכניס במקום. האחד אמר שניתן להכניס כאן את הסטנדרים הרגילים ברוחב של שלושים וחמשה סנטימטר, ואילו גבאי אחר אמר שלדעתו עדיף כאן סטנדרים צרים יותר ברוחב של עשרים סנטימטר בלבד, כדי שלא ייתפסו מדי הרבה מקום.

בעוד גבאי המקום מתווכחים ביניהם שומע הבחור אותם פונים אל מי שנראה כגבאי במקום: ומה דעתו של הרב פלוני אלמוני בנידון? (ה"ה הרב פלוני אלמוני הנ"ל, אחד מן האחראים על הקדשות שבמידון).

הרב פלוני אלמוני חשב קמעא ולאחר פנה אל הקבוצה ואמר: אכן יש מן הצדק בטענה זו שהסטנדרים הצרים תופסים פחות מקום אבל כאן בשטיבל זה דומני שיותר נכון להכניס דווקא את הסטנדרים הרחבים שהרי עיקר מטרתם ותכליתם של השטיבלאך הללו הם בשביל 'לומדי התורה', כדי שהאורחים העולים אל הציון בדגנה ימצאו להם מקום ראו ונוח לשבת וללמוד, והרי הגמרא הגדולה כשהיא נפתחת

הפיל פור לחדש אדר!

"בחדש הראשון וגו' הפיל פור הוא הגורל לפני המן, מיום ליום ומחדש לחדש שנים עשר הוא חדש אדר. - ויאמר המן למלך אחשוורוש, ישנו עם אחד מפזר ומפזר בין העמים וגו'" (אסתר ג ז-ח)

התמיהה בפסוקים אלו ידועה, שהקדים הכותב תחילה (פסוק ז) את הגורל, 'הפיל פור הוא הגורל', ורק אחר שעלה גורלו לחדש שנים עשר הוא חודש אדר, יצא לדבר אל המלך (פסוק ח) 'ויאמר המן למלך אחשוורוש'. ולכאורה אין מובן, מדוע מתחיל המן עם הפור והגורל בטרם יבוא לדבר עם המלך, והרי עדיין לא הסכים המלך עימו על עצם הגזירה כלל, ומה הוא כבר מקדים ומפיל את הפור והגורל לברר לו את זמן חלות הגזירה, אימתי תצא לפועל.

ברם מוכח מזה, שאצל המן הרשע כבר מוחלט הדבר בהחלט עוד בטרם יגיש לקבל הסכמת המלך, והרי הוא כבר מפיל פור וגורל באיזה יום בשנה יבצע את זממו.

וכנראה החליט בליבו שבכל מקרה הוא ישימד אותם בכל מצב שהוא ואם המלך לא יסכים עימו, הרי הוא יחפש ויחתור אחר דרך אחרת להשמידם כי ברוב שנאתו לישראל לא יעזוב את גזירתו בשום אופן.

וכבר דקדקו המדקדקים בלשון הפסוק, שלא נאמר 'ויבקש המן מן המלך, או שנתיעץ עמו, או שישאל ממנו, כי אם 'ויאמר' המן למלך אחשוורוש, כמי שאומר וחורץ הדין, ועל פתו ישק כל דבר...

כיוצא בדבר מוצאים אנו להלן שתיכף אחר עצת דרש והחכמים לעשות עץ גבוה חמישים אמה לתלות בו את מרדכי, נאמר (ה' יד) 'וייטב הדבר לפני המן, ויעש העץ'. - אף כי עדיין לא דיבר על כך עם המלך מאומה, ולא דנו את מרדכי כלום, ולא גזר עליו שום עונש תליה על העץ. - אף על פי כן הוא מצידו כבר מכין ועושה את העץ מוכן ומוזמן לתליית מרדכי, ורק אחר כך (ו' ד) נאמר שהמן בא לחצר המלך 'לאמר למלך לתלות את מרדכי על העץ אשר הכין לו'. והיינו נמי מתיא טעמא, כי המן מצידו כבר החליט החלטה ברורה בדבר, ומניו וגמור עימו לתלות את מרדכי, יהיה מה שיהיה, וגם אם לא יסכים המלך עימו כבר ימצא את העצה בדבר.

ואף שם רומז הכותב 'לאמר למלך לתלות את מרדכי', לא לשאול ולהתייעץ או לבקש וכיוצא, כי אם 'לאמר למלך', המן גזר והמלך מעצמו מסכים וכל מה שאומר המן אחשוורוש עושה...

לפיכך זה לעומת זה, אחר שהתנפכה הגזירה על פיה, כאשר פור המן נחפץ לפורנו, והעביר המלך את הטבעת למרדכי הצדיק ונעשה הוא תחת המן משנה למלך. - הרי ממילא מעתה במידה כנגד מידה נעשה מרדכי גזר והמלך ב"ה מקיים כדקיימא לן בדרשה דקרא (איוב כב כח) 'ותגדל אומך ויקם לך, צדיק גזר והקב"ה מקיים'.

דורשי רשומות רמזו בפסוק החותם את מגילת אסתר (ו' ג) 'כי מרדכי היהודי משנה למלך, ויתב' משנה' ניתן לקרואה בניקוד פתח תחת הש"ן, 'משנה' כביכול מרדכי הצדיק 'משנה' למלך יתברך שמו, ומבטל גזירות רעות ומחדש עליהם גזירות טובות תמיד, כד"א (שם) 'דרש טוב לעמו ודבר שלום לכל ידע', אמן.

- > < -

סיפר לי בחור אחד, נער צעיר שהיו לי עימו קשרים טובים, בהיותי שוקד על קידונו לתורה ויראת שמים תדיר. שתקופה מסוימת בחיי נעדרתו נפל במשבר קשה, כאשר לא ראה הצלחה בתלמודו. ובהיותו מתולך כך ללא סיפוק פנימי, וחסר חיות פנימית של 'חיי עולם' נטע בתוכו, הצליח היצר הרע להפילו ברשות, הוא ירד והתדרדר מדחי אל דחי רחמנא ליצלן, עד שהחליט בלבבו לעזוב לגמרי את הישיבה, כאשר בין כך לא ראה שום פירות בעמל, והיה מנוי וגמור עימו לפרוק מעצמו עול תורה, ולצאת לדעות בשדות זרים, הלא הם כוחות הסטרא אחרא ושלוחותיהם ה' ישימנו.

אולם ברגע אחרון ממש, בטרם יצא לבצע את זממו, עמדה לו כנראה זכות תפילת אבות ואימרות, והוא החליט לצאת לשבות שבת קודש במידון יצ"ו, ושם זכה להינצל מדרת שחת בזכות התנא האלקי רבי שמעון בר יוחאי זי"ע, כאשר היה שם איש אחד שללא שידע כלום מאותו בחור ומצבו היה כנראה שליח ההשגחה העליונה לעזור על ידו בלא משים כלל את לב הבחור ולגרום לו לחזור למטב, עד שביטל את כל תוכניותיו וחזר לספסלי הישיבה הקדושה, ועלה ונתעלה במעלות התורה והיראה, כפי שיספר להלן.

והנה זה הבחור היה מצטער מאוד לפגוש את זה האיש, אשר לא ידעו ולא הכירו כלל, ואף לא העלה על דעתו כלום שהוא זה שגורם להצלחת אותו בחור, ולכן רצה לפגוש אותו ולהודות לו על שעל ידו באה לו הישועה הגדולה. והיה מתפלל על כך ושופך צקון לחשו לפני הש"ת, שיזמין לו את אותו אדם, כדי שיוכל לספר לו על מעשיו הטוב שעשה בלי משים והציל נפש ישראל.

ואכן, שמע ה' את תפילתו, ובתה הפורים של שנה אחת זכה לפגוש באותו אדם שחיפש אחריו כל כך.

היה זה בעת שהצטרף הבחור דגן עם חבר מרעיו לצאת ביום הפורים בחברת הקווקים היוצאים ברכב של פורים לשמח בבתי בני ישראל, ולהתרשם בצדקה חשובה עבור 'עזר נישואין' של הישיבה הקדושה כפי שנהוג בהרבה ישיבות. בדרכם מלכותב' אחת לשניה הגיעו לבית אחד, אשר לאחר ששמוהו את בני המשפחה בריקוד הקווקים המשעשע לכבוד הפורים התיישבו אצל השולחן

הביטו וראו, פנה הרב פלוני אלמוני

ולהחשיב את תורתו, הוא נתן אל ליבו ואל נפשו
הדברים מגיעים והתברר לו עתה שהוא כן שווה
ומצוותיו אינם פורחים ממנו כעורבא פרח... א
ומבססים את העולם כולו!

ולאחד אותה שבת נעלה, כבר לא נסע הבחור לחל אביב כמחונן, אלא חזר היישר למקומו שבישיבה, והפך את כל התנהגותו ותחלופותיו, ועד מחרה נעשה לעמוד השקדנים גדולים עלה ונעלה עבבאר מעלות התורה, ונעשה לאחד העלילים מבחירי הישיבה הקדושה. [עד שארמו על בדרך צרות ששמעון יזיע שלה את ה'הבא' שלה, להשיב את כל האורח שלו למטוב...]

— > ♦ < —

וכבר נשאלתי פעם אודות אותה הצדקה שלכאורה מנין לנו לדעת בכל הצדקות הרבות שאכן מגיעים הם לעניים הגונים וראויים?

כענען טיב המעשה המופלא שהיה עם מחו הגה"צ רבי חיים אורי פריינד שליט"א חבר הבד"ץ העדה החרדית פה עיה"ק ת"ו, בעת שהשיא את אחד מילדיו, ונצרך לסכום עצום של 25,000 לירות, שהיה זה סכום גדול מאוד באותם ימים כפי שהתחייב עבור רכישת הדירה לבני הזוג.

באותה שעה לא היה בידו של ר' חיים אורי אף לא לידה אחת, והוא לא ידע מתיכן יתחיל בתשלום החוב הענק... הוא נטל אפוא את ספר התהלים לידו, והחל באומנות אבותיו לדורותיהם, בשפיכת נפשו לפני ה'.

ובאותו מעמד נשא משלו, ואמר: למה הדבר דומה, לאוכל שהאדם אוכל, הרי חלק גדול מן המאכל נדחה ויוצא מן הגוף, ונעשה ממנו צואה... אבל אותו המעט שנשאר הוא המחזיק והמקיים את כל הגוף. – כן הדבר במצות הצדקה הנשגבה, ככה אלפים ורבות נשפכים בתרומות וצדקות בעולם [ובפרט ביום הפורים הגדול] ואף אם חלק מהם אינו מגיע לעניים והעניים... הרי מן השמים משמרים מתוך כל הצדקה הנשגבה את אותה צדקה הנתרמת בשלמות ובמסירות נפש, שתגיע בזמן ובכוון אל הנצרך תכנון!

— > ♦ < —

בגדול צימאנו לקבל תורה מפי רבו, ובפרט בח"ן רזי תורת הסוד, ולא שת ליבו לדרכים הארוכות והרחוקות הללו, והיה משרך רגליו בשבתות וימים טובים מבתי ווארשא עד גבעת שואל לטיש' שבילי שבת ובחזרה לביתו... ולפעמים אף כמה פעמים בשבתא חדא.

1

שלאחר הפורים ערך הרב אשלג ז"ע את שולחנו
א כמנהג הרבה מקומות, הוא סבר שיש לנצל את
בישבת כוז, אדרב, דווקא השבת שלאחר הפורים
ויש לערוך בה ט"ש כדת היום לקיים "מנוחה
ים", בעת אשר ליהודים היתה אורה ושמחה".

מוקד, השכים קום ויצא לדרכו לתפילת שחרית
דבר בגבעת שאול. – לאחר התפילה שאול הרב,
בטיש? אמר רבי דוד: הייתי עייף וחלוש מכל
תני לצאת לדרכי.

וזהו חזרו על טיב זה המעשה פעמים רבות, ואמר
בנות הדרו לליבו פנימה, והיו נר לרגליו; ולמד מזה
ת בחיים שלא לסגת מראש ברגשי ייאוש וריחוק
שבילי... ולא אצליח להעפיל במעלות הקודש! על
אל הנביא את שאול המלך בהפסדת שבת זכור
”הלוא אם קטן אתה בעיניך ראש שבטי ישראל
ונאמר (ויאל ד.) ”החלש יאמר גבור אני”.

— > ♦ < —

hjort14@gmail.com | 07974-10455 070-5554400 | בן זאב / דניאל גורן | מנכ"ל פרויקט חמץ

.....

[illegible]

מאוצרות הפרשה

שנת המלך, הוא שואל את המן מה יעשה לאיש אשר המלך החפץ ביקרו? המן מפרט לו בדיוק רב את אשר יש לעשות. אומר המלך: "מהר! קח את הלבוש ואת הסוס כאשר דברת ועשה זאת למרדכי..." מה הלחץ? לא ישנת לילה שלם, תביא את זה לועדה – תחשוב קצת... אשתו לא באה למשתה, תוך כמה זמן היא כבר היתה מתה? המן הרגיש אותו, תוך כמה זמן הוא היה על העץ? פשוט אין שקול דעת. מה שקופץ בראש – עושים. המן הצליח לשכנע את המלך להרוג את כל היהודים על ידי ששכנע אותו שלדעת היהודים המלך יותר גרוע מזוב, כיון שאם הזוב נופל לתוך כוס יין של יהודי, היהודי שולף את הזוב החוצה וממשיך לשנות, אבל אם המלך אחשוורוש היה נוגע ביין של היהודי, היהודי היה שופך הכל על הרצפה, זה יין נסך! המצב הנורמלי היה צריך להיות שמרגע קבלת ההחלטה להרוג ולאבד את כל היהודים עד לבצוע בפועל יקח יום או יומיים... אם כן, איך אנחנו עדיין חיים? המזל היה שהספר מכפר קרדום החליט להפיל פור. הוא דיבר עם המלך ב-י"ג ניסן, יצא לו הפור על י"ג אדר – הפרש של אחד עשר חדשים!!! המלך אמר לו: "בוא נסיים את הענין", אבל הוא אמר: "התכנית תצליח רק בעוד אחד עשר חדשים". ובינתיים "נהפך הוא" – תלו את המן וגדלו את מרדכי. על כן קראו לימים האלה 'פורים' – על שם הפור! (אפריון שלמה)

פרשת כי תשא

ועתה לך וגו' וביום פרדי ופקדתי עליהם חטאתם (לב, לד)
וקשה מאי טעמא דוקא כשיעניש אותם הקב"ה על חטא אחר אז יפקוד עליהם גם כן עון העגל ובלאו הכי לא. ונראה, דהנה ידוע דשני מיני חוטאים היו בעגל, א, מה שעשו העגל בפועל ממש אשר הרגום בני לוי ואשר נגפם הקב"ה. ב, מה שלא חטאו בפועל, רק היה בהם חטא שלא מיחו בעוברי עבירה. וגם אותם ביקש הקב"ה לכלותם ועליהם התפלל משה רבינו עליו השלום, וידוע מה שאמרו חז"ל דבעידן ריתחא מעניש הקב"ה על עשה. והנה האנשים שלא מיחו בעושי העגל עברו על מצות עשה הוכח תוכיח, על כן יען דבאותה שעה היה ריתחא גדולה על עושי העגל רצה הקב"ה לענוש גם אותן שלא מיחו, והועילה תפלת משה רבינו עליו השלום שלא ענשם תיכף. ושוב אחר כך ליכא עידן ריתחא ואין ראוי לענוש על מצות עשה. מעתה יובן היטב מה שאמר הקב"ה וביום פקדי, היינו שיעשו חטא אחר ויהיה עידן ריתחא לענוש אותם על חטא אחר, אז ופקדתי עליהם חטאתם ואענישם גם על חטא זה שלא מיחו בעושי העגל ועברו על מצות עשה הוכח תוכיח. (גן נור)

ויקהל העם על אהרן ויאמרו אליו קום עשה לנו אלהים אשר ילכו לפנינו (לבא) בקשת ישראל מאהרן לעשות להם אלהים מעוררת שאלה, שכן אם סבורים הם שבכווח לעשות אלהים במקום משה, מדוע אינם ממנים אותו עצמו כמנהיג עליהם? את התשובה לכך באר ה"אור שמח" על פי מעשה שארע לו. הדבר היה כאשר בביאליסטוק עמדה הקהילה המקומית למנות רב חדש. שמות שונים של מועמדים לתפקיד החשוב עלו וירדו, ובין השאר עלה גם שמו של רבי מאיר שמחה מדוניסק, אולם בציבור היו שהתנגדו למועמדותו והמשיכו לחפש מועמד אחר, שאינו מוכר כל כך. תכונה זו ראינו כבר במעשה העגל – אמר על כך ה"אור שמח" – מעדיפים אנשים להעמיד עגל בראשם, ובלבד שלא למנות מישהו שהם כבר מכירים... (לאור הנר)

אין הבדל בין נס לטבע – הכל נס!

אמרו חז"ל (מגלה ז): "מיחייב איניש לבסומי בפוריא עד דלא ידע בין ארור המן לברוך מרדכי". ותמוה, היתכן שחכמים יעודדו שכרות?! הלא שכרות היא מדה מגונה שבה האדם מאבד את הדעת ונחשב לשוטה, עד שנאסר עליו להתפלל! עוד יש להבין, מדוע הביאו כמשל וכדוגמא לאיבוד צלילות הדעת דוקא שאינו יודע "בין ארור המן לברוך מרדכי"? רבי שלמה קליין (הובאו דבריו בספר "תל תלפיות") באר: טבע הבריות, שכאשר ההנהגה מתנהלת בדרך הטבע, אין הם רואים את יד ה' הגדולה. מתי הם מתפעלים מהנהגת ה' ומתחזקים באמונה? כאשר הקב"ה משדד מערכות טבע ולנגד עיניהם נגלים נסים ונפלאות. כשאדם הולך ברגליו ורואה בעיניו – זה דבר טבעי עבורו ולא מעורר אצלו התפעלות מיוחדת, אבל כששומעים שדייג בחנות דגים הכה את ראשו של דג, והדג פתח את פיו וצעק 'שמע ישראל-כל העולם רועש... אבל זו גישה מוטעית. ידועים דברי הרמב"ן בסוף פרשת בא: "ומן הנסים הגדולים המפורסמים אדם מודה בנסים הנסתרים שהם יסוד התורה כולה, שאין לאדם חלק בתורת משה רבנו עד שנאמין בכל דברינו ומקרינו שכלם נסים, אין בהם טבע ומנהגו של עולם".

אכן הבוחן האמיתי לאמונה היא, כאשר גם בסתרי הטבע ישיכל האדם לראות את גדולת ה' ונפלאותיו. בסיפור המגילה יש הבדל מהותי בין גדולת מרדכי למפלת המן. בתחילה המן היה אהוב ביותר על המלך והוא גידלו ונשאו מעל כל השרים, ולבסוף היחס אליו התהפך מן הקצה אל הקצה. האהבה הגדולה נהפכה לשנאה גדולה, עד שציוה המלך לתלותו על העץ. הקורא במגילה את סיפור גדולת המן ומפלתו, אינו יכול שלא להתפעל מהנס הגלוי שעשה ה'.

שונה הדבר ביחס למרדכי והמלך אחשוורוש. מן המגילה לא עולה שהיתה איזושהי שנאה של המלך כלפי מרדכי, ואם כן גדולת מרדכי על ידי אחשוורוש אינה נראית כאיזה נס גלוי ושידוד מערכות הטבע, אלא כמהלך טבעי שאינו מעורר התפעלות מיוחדת. אולם, כמובן, זו טעות! גם פרשת גדולת מרדכי היא נס גדול לא פחות מכאשר מפלת המן, אלא שהיא עטופה בכיסוי הטבע.

על כך אמרו חכמים: "מיחייב איניש לבסומי בפוריא" – צריך האדם 'לבסומי', היינו לבוא לידי התפעלות בפורים, שיתעלה וישיכל לראות את גדולת ה' בכל דבר בטבע, "עד דלא ידע בין ארור המן לברוך מרדכי" – עד שלא יבדיל בין מפלת המן שנראית כנס גלוי, לבין גדולת מרדכי שנראית כדבר טבעי. (לאור הנר)

על שם הפור

מדוע נקרא חג פורים – פורים? מפורש במגילה על כן קראו לימים האלה פורים – על שם הפור! אם כך, מדוע לא קוראים לימים האלו "סוסים" – על שם הסוס? זה שמרדכי רכב עליו... אם השם נקבע על שם אחד מאלמנטים שמופיע במגילה, מה זה משנה על שם איזה אלמנט אני קורא לחג? היה סוס, ומשתה, ושרביט ועץ תליה. לא חסר... התשובה היא שהמלך אחשוורוש הצטיין בחוסר שיקול הדעת. כמה זמן לקח מהרגע שהוא חשב על משהו עד הרגע שבו הוא ביצע את המחשבה בפועל? שלוש-ארבע דקות. אחרי לילה שלם שנדדה

כל עוד זועקים – יש תקוה

ובְּכָל מְדִינָה וּמְדִינָה מְקוֹם אֲשֶׁר דָּבַר הַמֶּלֶךְ וְדָתוֹ מִגִּיעַ אֲבָל גָּדוֹל לְיְהוּדִים וְצוֹם וּבְכָי וּמִסְפָּד שֶׁקֹּאֶפֶר יַצַּע לְרַבִּים. (אסתר ד', ג')

ובמדרש רבה (אסתר ח', ב'): וכי יש אבל גדול ויש אבל קטן? אלא בנוהג שבעולם כל האבלים אבלן מתמעט והולך וכו' עד שהוא שנים עשר חדש, אבל זה דהמון, כל מה שהוא הולך מתגבר. מבואר בדברי המדרש, שבניגוד לכל אבלות שרק הולכת ופוחתת עם הזמן, האבלות שאפפה את כלל היהודים לאחר שנודעה גזרת המן רק הלכה והתגברה מיום ליום. והדבר צריך ביאור: במה השתנתה אבלות זו משאר אבלויות, ומדוע דווקא כאן לא כהה הצער והכאב עם הזמן?

את התשובה נבין על פי המעשה הבא: שמו של איוון הפריץ היה ידוע לשימצה בפי כל יהודי הסביבה. כמנהג הפריצים באותם ימים, אף הוא החזיק תחת ידיו שטחים עצומים. הוא חלש על כפרים ועיירות רבים, ומתושביהם האומללים נהג לגבות מיסים גבוהים כדי לממן את מסיבות ההוללות שהיה עורך השכם והערב. בזאת דמה איוון להפליא לשאר חבריו הפריצים.

ואף על פי כן, שמו של איוון, יותר מכל פריץ אחר, הצליח להעביר חלחלה כל אימת שהוזכר על ידי מאן דהו. עריצותו ואכזריותו היו לשם דבר, כמו גם חמדנותו שלא ידעה גבול. בכל עת מצוקה היה שולח את ידיו לכיס נתיניו היהודים. ואם לא הצליחו לעמוד במשימת גיוס הכספים, היה איוון מבצע על אתר מעצרים נרחבים, ומשליך את ראשי היהודים לבור הכלא. אלו שנותרו בחוץ היו נאלצים ליטול שוב את מקל הנדודים, ולעבור מבית לבית במטרה לגייס סכומי כסף אדירים למצות פדיון שבוים. כך חיו היהודים מגזרה לגזרה ומרדיפה לרדיפה.

והיה היום, ומידענו הפריץ נזקק לכסף רב לאחר שהפסיד במשחק הקלפים לחבריו הפריצים. כמנהגו מימים ימימה, קרא גם הפעם לגזברו ופקדו עליו להמציא 'היטל חדש' על נתיניו היהודים. היה זה זמן קצר יחסית לאחר שאלו נאלצו לפרוע מס כבד במיוחד מרכושם הדל. היהודים האומללים עוד היו נתונים תחת הרושם של מציצת דמם על ידי הפריץ, כפי שבאה לידי ביטוי בגזילת פרוטותיהם האחרונות, והנה לא חלפו אלא חודשים ספורים, וכבר הגיעתם הגזרה החדשה.

הזעקה עלתה עד לב השמים! השמועות הנוראות, ולפיהם אם לא ייאסף הסכום הדרוש בתוך כשבוע ימים, ייכלאו ראשי הקהילה ויגורשו אלפי היהודים מבתיהם, גרמו לבהלה רבת. רבני הקהילות בכל הכפרים אשר תחת ניהולו של הפריץ הכריזו צום ותפילה. אותות דאגה, שלא לומר חרדה, ניכרו על פני כולם.

איוון ישב בארמונו ועקב מרחוק אחר המתרחש ברחוב היהודי. הוא שלח את משרתו הנאמן לקלוט את תגובת הקהל, ושמע ממנו על המבוכה העצומה אליה נקלעו, ועל עצרות התפילה והזעקה המתקיימות בכל אתר ואתר. "אולי כבוד הפריץ הגזים מעט", העלה המשרת את חששו, "שמא באמת תם כספם ושוב לא יהיה סיפק בידם להשיג את מלוא הסכום". חיך הפריץ לעומתו ואמר: "אל דאגה! בסופו של הם יעמדו במטלה. העשירים יחפשו במטמונותיהם והעניים יחסכו מפיסתם. הכסף קיים!"

ביום השני נשלח המשרת שוב לחוש מקרוב את הלך הרוח בקרב היהודים. הוא שב וסיפר כי נראה שעצרות התפילה והזעקה שככו במעט. הקהל כבר אינו גודש את בתי הכנסיות, והוא מתחיל לגלות סימני אדישות. את דבריו סיים בפרשנות מצידו למה שראו עיניו: "נראה שכבוד הפריץ צדק. היהודים מצליחים לגייס את הכסף". להפתעתו, החיך הזחוח ששכן תדיר על פני הפריץ נעלם לו, אך הוא שתק ולא אמר דבר.

ביום השלישי חזר המשרת וסיפר כי כנראה שהענין סודר. היהודים מסתובבים מחויכים בכל פינה. הם אינם צמים ולא בוכים. חייהם שבו למסלולם, משל אין מרחפת עליהם סכנת גירוש ומאסר בבור הכלא. לתגובה לה "זכה" מאדונו לשמע דבריו לא ציפה. פני הפריץ אדמו באחת, והוא החל לצעוק כאחוז טירוף: "מה אעשה? וכי מהיכן אשלם את חובי לחברי הפריצים להם הפסדתי במשחק הקלפים?"

המשרת הנדהם חשב שהפריץ לא שמע טוב את דבריו, וניסה לחזור ולהסביר שלפי הבנתו המציאות הפוכה במאה ושמונים מעלות, אך הפריץ הזועם היסה אותו. "אתה שוגה לחלוטין בקריאת המפה. כל זמן שהיהודים בכו וצעקו, ידעתי כי הכסף קיים, אלא שמתקשים הם להיפרד ממנו. כששמעתי שהם מגלים סימני אדישות הבנתי שאני בצרות, וכעת כאשר אני שומע ממך שהם צוחקים – משמעות הדבר שאין להם כבר מה להפסיד. הם מבינים שמבחינתם אפסה כל תקוה וכבר אין על מה לצעוק. ואם כך הם פני הדברים – את הכסף כבר לא אראה מהם..."

למדנו, אפוא, כי כאשר האדם כואב וזועק לה' על רוע מצבו – אות הוא כי בלבו עדיין מפעמת תקוה להינצל, אך אם אדיש הוא לכאב ואינו זועק ומתחנן – משמע כי היאוש קנה שביטה בקרבו.

ומכאן, תשובה לשאלתנו, ע"פ דרכו של בעל ה'שואל ומשיב': שכן כבר הורונו חז"ל (במסכת סופרים כ"א, ט'): "מקבלין תנחומין על המת ואין מקבלין תנחומין על החי". וטעם הדבר, שכן הטביע ה' בבריאה, שרק כאשר אפסה כל תקוה אזי מקבל האדם תנחומים, אבל כשיש עוד תקוה, אפילו קלושה, להצלה, מצפה האדם בכל כוחו שהדבר יתגשם, ואין הוא מוכן להתנחם. לפיכך שונה האבלות של מיתה שטבעה לשכוח ולפוג עם הזמן מאחר שאפסה כל תקוה להחיות את המת, מהאבלות שבאה בעקבות גזרת המן. מכיוון שבאמת היו עתידין לנס וישועה, לכן התגברה האבלות מיום ליום, וזאת כדי שלא יתייאשו מן התשובה והרחמים, ובכך יהיו ראויים לנס. (ללמדך' מאוצרותיו של הרב מרדכי פרוינדליך זצ"ל)

פינת ההלכה

האם מותר להתחפש לזקן שהולך עם הליכון

יש להסתפק אם מותר להתחפש בפורים לזקן שהולך עם הליכון, דהרי שנינו במתני' סוף פאה – כל מי שאינו לא חיגר, ולא סומא, ולא פיסח, ועושה עצמו כאחד מהן, אינו מת מן הזקנה עד שיהיה כאחד מהם, שנאמר "ודורש רעה תבואנו".

הר"ש סיריליא ורפני משה והתפא"י על המשנה שם הסבירו, דהיינו דוקא כשעושה כן כדי לקבל צדקה, והתפא"י הוסיף דאפילו אם הוא עני, מ"מ לא יקנה מהעונש כיון שהוא ממעט בכבוד שמים, משום שע"י מעשיו, הרי זה נראה כאילו השי"ת ברא בעל מום נוסף בעולמו, וקיי"ל דהוראה בריות יפות צריך ליתן שבח להקב"ה (עי' ברכות נח:), וא"כ ממעט בשבחו של הקב"ה. והנה לפי טעם זה, באופן שאינו מבקש צדקה עקב "מצבר", ובפורים כולם יודעים שמתחפשים, אין איסור בדבר. (הגאון רבי י"ט זנגר שליט"א)

בכל זאת יש לציין מעשה שהיה בראובן, שרצה להשיג מסמך כוזב לזכאות לחניית נכה סמוך לביתו וסמוך למקום עבודתו, משום שמצוקת החנויות בשני המקומות היתה קשה ביותר, ולבסוף לאחר תחבולות ורמאויות הצליח להשיג הזכאות, וחביריו שאלו אותו, הרי המשנה הנ"ל אומרת כל מי שאינו לא חיגר ולא סומא ולא פיסח ועושה עצמו כאחד מהם, אינו מת מן הזקנה עד שיהיה כאחד מהם.

שאלו את השאלה למרן הגריש"א זצ"ל, וענה שמעשה זה הרי דוגמא של המשנה בפאה, שעשה עצמו כחיגר כדי לזכות ברמאות, ואינו הולך מן העולם עד ולכן ישיב את הכרטיס. (קו ונקי ח"א סי' תרפ"ח)

תשובה לחידה משבוע קודם: על המילים: "וחטאת על המזבח" (כט, לו), מפרש רש"י: "לשון מתנת דמים באצבע קרוי חטוי".

מזל טוב

מרכז העיר: משפחות יעקב ראבד להולדת הבת הנכדה משפחת פנחסי לנשואי הבן משפחת פלוי להולדת הבת משפחת פנחסי לנשואי הבן

גני הדר-עמישב: משפחות דינר לאירוסי הבת משפחות לויכטר-הרב פלדמן לאירוסי הבן הנכד משפחת פלוצקי לנשואי הבת

הודעות לשמחות ניתן לשלוח עד יום שני בפקס: 037608833 או למייל a7608833@gmail.com

כל ענין תורתם הוא לעשות היפך מה שכתוב בדתי העמים. אינם אוכלים איתנו, לחמנו ותבשילנו אינם טועמים. ביום שהם חפצים לקנות מאיתנו, אומרים היום מותר לנו לקנות. ובעת שאנו חפצים לקנות מהם, משחקים איתנו, אומרים שבת היום, או שאומרים היום אסור לנו למכור לכם - מפסידים את כספנו.

"שיניהם גדולות" - אוכלים הרבה ואומרים "עונג שבת - עונג יום טוב", והם מכניסים פחת בממונו של עולם, שהם קונים בדמים יקרים לכבוד שבת ויום טוב ומייקרים את השער.

והעיר שושן נבוכה - רוח סערה יצאה. מי שהלך להתפנות נחבט. הלך לשאוב מים נפל. הלכה לשטוח בגדיה נופלת.

והעיר שושן צהלה ושמחה כתב ה"שבת מוסר" שהעיר עצמה צהלה ושמחה, העצים והאבנים.

תמהו הלומדים, מה הפשט בכך, מה כוונתו, וכי העצים והאבנים רקדו ושמחו, היתכן כזאת? ("הלילא דמרדכי" עיי"ש מה שכתב לתרץ) הנראה לי לכאור: באותו זמן בשושן אפילו המציאות הגשמית היתה טובה ונעימה. היא הכריחה את האדם לשמוח. כדרך מה שמצינו הפוך ב"והעיר שושן נבוכה". מזג האוויר היה נפלא, שמים תכולים. הכל פורח, אביבי. מי שרוצה להתחמם מעט, השמש מחממת אותו. מי שצריך רוח קלה לייבש את כבסיו, יש רוח. הסכום המדויק לתשלום נמצא תמיד בכיס. אין תור בחנויות. לכולם היה רמזור ירוק!

פורים כולל את כל הימים הטובים!

פסח, יצאו בו מעבדות של מיתה לחירות, כאן בפורים יצאו ממוות לחיים. שבעות, מתן תורה, "הדר קבלוה" - בשושן קיבלו את התורה מרצון.

ראש השנה, ספרי חיים ומתים פתוחים, וכאן היו נידונים אם תתקיים הגזירה או ינצלו. יום כיפור, מחילת עוונות, וכאן נמחל להם מה שנהנו מסעודת אחשוורוש. סוכות, ענני כבוד, וכאן רבים מעמי הארץ מתייהדים, נכנסו תחת כנפי השכינה. ("דבש לפי" ב' פ')

בימים ההם בזמן הזה - אינם יצרניים, אינם משרתים, אינם ואינם... כבר אמרו כל שונאי ישראל, גם המן...

המן אמר: כאשר רוצים לקחתם לעבודת המלך-לצבא הם היהודים הבטלנים הללו אומרים 'שבת היום, פסח היום!' לכאורה איזו טענה היא, מילא שבת זו טענה מובנת, כל השבוע מתכוונים לשבת, אבל פסח, מה פתאום, זה רק שבוע בשנה!?

אלא זהו סיפורם, כאשר באים לקחתם לצבא, הם אומרים כך: בחודש אייר, אנחנו חייבים לצאת לשדות לקצור חיטים. 'קנו בחנות, מה רע?' והם משיבים: 'לא, החיטים צריכות להיות שמורות משעת קצירה'. והנה אחרי שלש שבועות הם שוב יוצאים לקצור חיטים. 'מה קרה? הרי כבר קצרתם!?' 'לא, החיטים נפסלו, ירדו עליהם גשמים'...

אחרי חודש, שוב הם יוצאים לשדות לקצירת חיטים... 'מה עכשיו?' 'החיטים נרטבו, הנהר עלה והציף את המחסנים...' כך עוברים עליהם חודשי אייר, סיון ותמוז...

הגיע חודש אב. רוצים לקחתם לעבודת המלך. אי אפשר - אנחנו חייבים ללכת לכרמים לבצור ענבים למצוות הפסח, לארבע כוסות. אי אפשר לקנות סתם יין בשוק.

בחודש אלול הם הולכים לכפרים, לגדור תמרים לחרוסת ולמתק את המאכלים בפסח. 'לכו לקנות בשוק'. והם עונים: 'לא שייך, חייבים תמרים כשרים לפסח, צריך להשיג עליהם'...

בתשרי כמובן אי אפשר לצאת לצבא, כולו מלא בחגים... סוף כל סוף מגיע חודש חשוון. 'בואו לצבא'. 'לא ולא', שוב הם אומרים 'אנחנו מתכוונים לחג הפסח'. 'מה הקשר, עכשיו חשוון, יש עוד חצי שנה עד פסח!?' צריך לברור את גרעיני החיטים, זה החודש הכי מתאים, לא קר, לא חם, אין זיעה שתחמיץ אותם.

בחודשי החורף הקרים, כסלו, טבת ושבט, בהם בכל מקרה אי אפשר לעבוד את המלך. יש גשמים עזים, שלגים, בוץ וקור. מגיע חודש אדר. 'אולי עכשיו תלכו לצבא?' 'צריכים לתקן את ענייני אפיית המצות. להתקין רחיים, לנקות את מקום האפיה ואת הכלים, לטחון חיטים'.

בחודש ניסן זה בכלל בלתי אפשרי. מנקים את הבית מחמץ. הגעלת כלים, תופרים בגדים, מתכוונים לסדר, אופים מצות... כך כל השנה היהודים נפטרים מעבודת המלך! ("בן יהודה" מגילה יג.)

יש לזכור - פורים אינו סיבה לפגוע באף אחד! יש דין ויש דיין!

היה זה לפני שנים, בישיבת "נחלת יעקב" בבני ברק. בליל פורים היה ויכוח בין הבחורים אם ללכת לביתו של הגאון רבי עזרא ברזל, אביו של ראש הישיבה, שהיה מוסר שיחות בישיבה. חלק אמרו הוא "צדיק", זה לא יהיה פורים, אנחנו רוצים לחגוג, הוא ישיבת לנו את השמחה... המבוגרים אמרו שצריך ללכת ויהיה טוב. התלבטו. גבר כוחם של הבחורים המבוגרים, אמרו נלך, ואם לא יהיה לענין נחזור לישיבה.

נכנסו לביתו ופצחו בשירה. רבי עזרא החל רוקד עימם בהתלהבות. אף פעם לא ראוהו שמח כל כך. עשה העוויות ופרצופים, 'שימוח אותנו - היה באמת פורים!'

פתאום, אחרי שלש דקות רבי עזרא נתן מכה על השולחן והכריז: 'מעכשיו כולם יושבים בשקט, מי שרוצה להשאר איתנו ישמח בשקט, מי שלא יכול ילך לביתו!'

החלו הבחורים מתלחשים 'ראיתם, צדקנו...' שמע זאת אחד מבני הבית ושאל: 'מה דיברתם? מה כוונתכם?' לא היה נעים להם, התחמקו. לבסוף אחד הבחורים העיז ואמר: 'הרב, אפילו עכשיו בפורים שמצוה לשמוח צריכים להיות רציניים!'

הסביר רבי עזרא מפני מה ביקש שקט: 'בדירה הסמוכה, מאחורי הקיר הזה גרה הרבנית במברגר, היא אלמנה, לפני מספר חודשים נפטר בעלה, הגאון רבי בן ציון שהיה משגיח בישיבת פוניבז'. כל שנה הבחורים באו אליהם ועשו שמח, השנה יש שם שקט, כאשר היא תשמע את שירת וצהלת הבחורים כאן היא תזכר בבעלה, יהיה לה צער גדול. איך אפשר לשמוח כשאלמנה עצובה?'

(נר לשולחן שבת" בשם הג"ר דודון גולד)

סיפר ידידי, תלמיד חכם מופלג וצנוע: 'בני וכלתי היו נשואים יותר משנתיים ולא זכו לפרי בטן. לפני שהחלו לגשת לרופאים שאלתי אותם 'האם אתם חושב שפגעת במישהו'. ענה בשלילה. לימים נזכר, כי בעת היותו בחור, במהלך מסיבת פורים בישיבה, כטוב-כרע לבו בין פלט אמירה מכוערת כנגד אחד מראשי הישיבה, היה זה מגיד שיעור חדש שהגיע לישיבה. באמצע המסיבה אמר 'מי צריך את השיעורים המשעממים שלו...'. כשסיפר לי על כך אמרתי לו: 'לך, תבקש ממנו סליחה!' אבל ביקשתי ממנו כבר בזמנו סליחה.

אמרתי 'אף על פי כן תלך!' אך הוא לא הסכים 'כבר ביקשתי, אין טעם ללכת'. המשיך ידידי וסיפר: 'הלכתי אני בעצמי אל אותו ראש ישיבה. פתחתי 'אני אביו של פלוני, באתי לבקש סליחה בשמו'. 'על מה?' תמה. סיפרתי מה קרה באותו פורים, והסברתי 'בני כבר מספר שנים בלי ילדים, כבודו ימחל לו'. 'כבר סלחת'. התחלתי לבכות, בכי מכל הלב 'אנחנו מבקשים סליחה, אנא'. אותו הר"מ נרעש למראה בכי ואמר בהתרגשות: 'בוודאי, בוודאי אני מוחל!' אחד עשר חודשים אחר כך הם זכו לחבוק בת! (נר לשולחן שבת")

נסיים ענין זה בדברי מרן הרב מבריסק

דרך צחות, בסוף המגילה נכתב 'ודובר שלום לכל זרעו', יש לומר שאפילו כאשר מרדכי היהודי נעשה מקורב למלכות, ולא סתם מקורב אלא 'משנה למלך', עם כל זה היה אומר 'בוקר טוב' לכל ילד, ולא הרגיש פחיתות כבוד בזה! (פניני רבנו הגרי"ז)

אין לבטל שום מנהג ולא ללעוג עליו, כי לא לחינם הוקבעו. (רמ"א תר"צ י"ז)

מנהג 'לחמי פורים' - אוני המן, מה זה? מאיפה זה הגיע?

יכול להיות שמחממת יראת אחשוורוש לכתוב ולשלוח למרחקים בזיונו, עשו בחכמה לאפות לחמים ולהטמין את המכתב בתוכם, מי יעלה בדעתו לחפש שם, ועל ידי זה ניצלו. כך שלח מרדכי את הכתבים מקצה העולם עד קצהו, והדבר לא נודע למלך, לכן אנו עושים כן לזכרון הנס.

(מנוחה וקדושה" ועיי"ש)

משלוח מנות בשכונת "הבוכרים" של פעם - מומלץ ביותר!

בפורים, כל ילד יצא מביתו כשבידיו מגש מלא במיני מאכלים ותבשילים של אמו ואחיותיו. עבר ודפק בכל דלתות השכונה. בכל דלת לקחו ממנו שתי מנות והחזירו תחתיהן שתיים אחרות, כל אחד לפי מידת עושרו או עוניו. נמצא שחזר לביתו עם מגש מלא, עמוס בתבשילי השכונה!!!

(נר לשולחן שבת" מוה"ר א"ב)

משלוח מנות - דגים באקווריום - רעיון למעצבי המשלוחים...

באוסטריי, כל אחד שולח לכל הקהל חתיכת דג ויין בכלי, ולפעמים היו שולחים יין וצוקר, או תבלינים, או דגים קטנים חיים בזכוכית מלא מים. בסוף 'הסיבוב' באו רוב הדגים בבתי החזן, השמש והעניים, כי הם לא שלחו מנות לכולם. הקהל שלחו להם דגים, יין ומעות, כל אחד כפי השגת ידו.

(לפט יושר")

אחד שאל, יש לו דגים חיים, אם יכול לשלוחם למשלוח מנות יומיים לפני פורים, כי אותם דגים לא יוכלו לחיות עד פורים. והשיב רבינו שאין לשלוח מנות לפני פורים, שמא יאכלו אותם ולא יהיה לסעודת פורים.

(שם)

סיפר רבינו בעל "תרומת הדשן" על רב אחד שהיה קורא במגילה בקול רם את הפסוק "ומשלוח מנות איש לרעהו", ואילו את המשכו של הפסוק "ומתנות לאביונים" היה קורא כרגיל... אחד מעניי אותו מקום, העיר על זה במרירות: "את שלו הוא קורא בקול רם, ואילו את שלנו הוא קורא בקול נמוך..." כי באותה עיר בעלי הבתים היו שולחים בפורים לרב מנות, מתנות יפות ומשובחות. כגון, בדי פשתן לתפור לבחורי ישיבתו סדינים. אכן, כמדומה שרבינו קרא גם "ומתנות לאביונים" בקול רם! (שם)

(שם)

כתב ב"לקט יושר" שלא אומרים 'תודה' בפורים על משלוח מנות. ואין לומר שהטעם הוא מפני שזו מצוה ולכן לא שייך לומר תודה, דאם כן אין לומר גם תודה בקבלת צדקה, ולא שמענו כן.

ויש לפרש, ענין משלוח מנות הוא כדי לשמוח עם חבירו, אם כן לא שייך לומר תודה על זה, כי הרי הוא בא לשמח את עצמו... (ישועת דניאל" או"ח)

'בעודי ילד, דודי, הגאון ר' מאיר ליברמן בא לביתנו בפורים סמוך לשקיעת החמה. ביקש שאבוא עמו להיות 'שליח' לתת משלוח מנות למרן הרב מבריסק. ואמר: 'נלך מהר, כדי להספיק להגיע לפני השקיעה - הרב יסכים לקבל משלוח מנות, כי מתנה סתם הוא לא יסכים לקבל'.

אצנו רצנו, הגענו מספר דקות אחרי השקיעה. הרב מבריסק סירב לקבל את המשלוח... (הג"ר ב"ח סוקולובסקי מפי בנו - נר לשולחן שבת")

(הג"ר ב"ח סוקולובסקי מפי בנו - נר לשולחן שבת")

מעשה ביהודי ירושלמי חריף, רבי בן ציון קלצקין, שהביא בפורים משלוח מנות לשכנו, אחד מגדולי ישראל, שהיה מדקדק ומחמיר גדול בהלכה, הביא לו גלון של נפט.

תמה אותו ראש ישיבה נכבד על מה זה ולמה?! השיבו רבי בן ציון בחיור: 'בזה ודאי תוכלו להשתמש בלי חשש, אין כאן שאלה של מעשרות, טבל וכדומה...' (נר לשולחן שבת" יש"כ להר"ר י"א)

(נר לשולחן שבת" יש"כ להר"ר י"א)

דבר האירה

שמחה לכל השנה

בתחרות ואתגרים.

גורם סביבתי - הילד רואה שהוריו אינם תמיד שמחים, ומושפע מכך.

גורם חברתי - הילד מתמודד עם קנאה, חוסר צדק ולחץ חברתי.

גורם פנימי - חוסר סיפוק עצמי, תחושת חוסר משמעות וחוסר מקובלות פוגעים בשמחה.

דרכים להקניית שמחה

פעולות חיצוניות

חז"ל מציינים כי ניתן לעורר שמחה באמצעים חיצוניים:

ניגון - אלישע הנביא ביקש "קחו לי מנגן", וכך זכה לרוח הקודש.

מטעמים - יצחק אבינו ביקש מטעמים לפני הברכה כדי לעורר שמחת נפשו (רבינו בחיי, בראשית כז, ד).

אמונה וביטחון

המתכון הראשון לשמחה אמיתית הוא אמונה וביטחון בה'. לחיות מתוך תחושה שה' דואג לכל - כפי שהתינוק סמוך ובטוח באמו. כאשר ההורים חיים כך, גם ילדיהם יגדלו באווירה שמחה ושלווה.

מתן אפשרות לשמחה

על ההורים לאפשר לילדיהם להיות בשמחה.

להימנע מדיכוי השמחה - יש לאפשר לילדים לשיר ולשמוח בלי להעכיר את רוחם.

אהבה וקבלה

ילד שמרגיש אהוב ומוערך - הוא ילד שמח.

אהבה ללא תנאים היא הבסיס לשמחה.

רוגע ושלווה

בית רגוע ושלו מסייע לשמחה. רדיפה אחר הישגיות וכבוד מדומה עלולה לפגוע באושר.

סיכום: שמחה כדרך חיים

השמחה אינה מוגבלת לפורים בלבד, אלא היא ערך נצרך לכל השנה. נלמד ליישם עקרונות של אמונה, נתינת מקום לשמחה, אהבה וקבלה, ונזכה לשמחה תמידית שתלווה אותנו בכל מעשינו.

יזכנו ה' להמשיך את השמחה מיום הפורים לכל השנה כולה!

פורים שמח ושבת שלום ומבורך

הרב אלחנן רייזמן

הנפש והחינוך

שביכולתם להרגיע את העצב והיגון:

א. נקמה - היינו פעולת נקמה באדם שהרע לו, שכתוצאה מכך בא לכלל כעס.

ב. דברי ריצוי ונחמה - בכמות כזו שיספיק להרגיע את רגש העלבון:

"ותהיה תרופתו באחד משני דרכים, הא' בנקום נקם מהסובב, הב' בדברי רצוי לשיעור המספיק להרגש הקפדת העלבון".

זהו איפוא יסוד גדול עבורנו, כאשר נרצה לטפל ברגשות החניך - שיש להשכיל לגעת בשורש הרגש, וכך נוכל לנתבו באופן הנכון. במידה שרואים רגשות סוערים המביאים לעצב וכדומה, עלינו להרבות בדברי נחמה כדי להרגיע את סערת הרגשות הללו. **הטיפול אינו במעשים ובפעולות בלבד, שהם רק פועל יוצא, אלא השורש הוא ברגשות עצמם - יש לטלטל נכון את הרגשות ולכוונם לדרך הטוב והאמיתי.**

התאם עצמך לזולת

רב, הורה או מחנך, שמתוקף תפקידו אמור להשפיע על זולתו, חייב לרדת מרום מדרגתו ולהתאים עצמו לרמת תלמידיו - אחרת, לא יוכל להשפיע עליהם כלל. דברותיו ורעיונותיו אמורים להיות מותאמים לפי רמת השומעים, ועליו לצמצם שכלו ודעתו כדי להתחבר אליהם.

הדברים מפורשים בספר הק' "מאור ושמ" בפרשתנו (ד"ה ואפשר):

"וגם כשדיבר עם בני ישראל את אשר יצוה, ירד קצת ממדרגתו, כי צריך הרב לצמצם שכלו כשלומד עם התלמידים, על כן גם כן בדבר עם ישראל בטל קצת מן הבהירות שלו, על כן כתיב 'ויכל משה מדבר אתם ויתן על פניו מסוה', כי מיד שפסק מדבר אתם היה שורה הבהירות גדול עליו כנ"ל".

שוויון בין האנשים

דרכו של עולם, שהעשיר מסתובב כשהוא מלא בגאווה ומתהלך בתחושה כאיש חשוב ונכבד מול העני הנחות ממנו. גם העני מסתובב לפעמים בתחושה זו, ומרגיש נחיתות מול העשיר.

אמנם, התורה ק"מ מלמדנו שאצל הקב"ה אין שום הבדל בין עשיר לעני, שניהם חשובים בעיניו באופן שווה, וכפי שביארו רבינו ה'אלשיך' הק' בפרשתנו:

"העשיר לא ירבה והדל לא ימעט ממחצית השקל לתת את תרומת ה' לכפר על נפשותיכם"

"היותנו ערבים זה לזה על אחדות הנפשות ... ואל תתמה למה אעכב ביד העשיר שלא ירבה ואעמים על הדל שלא ימעט, כי הלא הכוונה היא **"לכפר על נפשותיכם"**, ואם הייתי מכביד על העשיר או מרשהו שירבה ומיקל על דל, הלא יראה כי נפש העשיר חשובה יותר ויקר פדיונה כי לא על חנם העשירו קונו. על כן הטבתי אשר דברתי **"העשיר לא ירבה והדל וכו"**, כי כולם שווים לפניו יתברך, וזהו אומרו **"לכפר על נפשותיכם"**, כי שוות הן".

הרגשה בלב מפעילה את האדם

כל פעולה שהאדם עושה, שורשה נובעת ומתחילה מרגשות הלב. המנתבים את כלל מעשיו השונים. במיוחד פעולות של כעס ורוגז הן תוצאה של תחושות ורגשות הלב שמתחוללים בקרב האדם. הרגשות המתרחשות בקרב מביאים אותו לידי מצב של עצב ויגון.

הדברים מפורשים ב'אור החיים' הק' בפרשתנו (לב, ז):

"כי שורש האף יהיה מהעלבון הנרגש בלב, כפי המעליבין והעלבון, ואחר שיגיע ההרגש לבחינת המרגיש יסובב העצבון והיגון".

רבינו ה'אור החיים' הק' ממשיך שם בדבריו לומר, שישנם שני אמצעים

המחנך לכל

אחד בשפתו.

רוח חכמה

ישנם מחנכים שמתאימים לילדים צעירים, וישנם מחנכים המתאימים דווקא לנערים ובחורים.

אך ישנם מחנכים המתאימים לכל גיל ולכל מצב - וזה כאשר המחנך מגיע עם חכמה אמיתית, המחברת אותו לכל תלמיד באשר הוא ומאפשרת לו ללמוד כל אחד לפי מדרגתו ורמתו.

מהי חכמת מחנך אמיתי?

חכמתו של מחנך אינה נמדדת רק בכמות הידע שהוא יודע, אלא ביכולתו להעביר את החכמה לכל תלמיד לפי מדרגתו, באופן שיאיר את ליבו ויעורר את נפשו.

וכן מבואר בספר דגל מחנה אפרים (פרשת כי תשא ד"ה או):

"ואמלא אותו רוח אלקים בחכמה וגו' לחשוב מחשבות ובחירות אבן למלאות ובחירות עץ לעשות בכל מלאכה."

הפסוק מתאר את חכמת בצלאל, שהצליח לעסוק בכל תחום ולהתאים את חכמתו לכל מלאכה.

המחנך "בונה" נשמות התלמידים

כשם שבצלאל ניחן ביכולת ליצור ולבנות את המשכן מתוך חכמה אלוקית, כך גם המחנך צריך לבנות את עולמו הרוחני של תלמידו מתוך הבנה עמוקה של נפשו.

"על דרך משל, מי שהוא למדן גדול אינו יכול ללמוד עם תינוקות קטנים, ומי שאינו למדן אינו יכול ללמוד עם תלמידים גדולים, רק לפי בחינתו."

המלמד ששקוע בעולם המחשבה הגבוהה, עשוי להתקשות בלימוד עם ילדים קטנים. מנגד, מי שאין לו הבנה עמוקה, לא יוכל ללמד תלמידים גדולים ולספק להם חכמה של ממש.

הצורך בגמישות חינוכית

יש מחנכים מצוינים לבחורים גדולים, אך אין להם הכלים ללמד ילדים קטנים. יש מחנכים מצוינים לילדים, אך אין להם את היכולת לרומם את הנער המתבגר.

החכמה האמיתית היא היכולת להתחבר לכל תלמיד לפי צרכיו.

"אך מי שיש לו אמיתת החכמה והוא דבוק בה - אז יכול ללמוד עם כולם, וכל אחד יכול ללמוד ולקבל ממנו לפי מדרגתו."

מי שדבוק באמת של החכמה, אינו מוגבל לגיל מסוים, חכמתו חודרת ללבבות, והוא מצליח להשפיע גם על הקטן וגם על הגדול.

כוחו של מחנך אמיתי

מחנך אמיתי אינו רק מלמד - אלא הוא מחבר, מאיר ומעורר. כאשר המחנך דבוק באמת בצרופה, כל תלמיד מוצא בו מקור לצמיחה, משום שהוא מצליח לדבר לכל

"וזה היה חכמת שלמה המלך ע"ה, שכתוב בו (מלכים א ה, יג) 'ידבר אל העצים ואל האבנים', היינו שהיה יכול לדבר אף עם מי שהיה לו לב אבן, כדכתיב (יחזקאל לו, כו) 'והסירותי את לב האבן וגו', מכלל שיש מי שיש לו לב אבן."

שלמה המלך, החכם מכל אדם, הצליח לדבר גם ל"עצים ואבנים" - כלומר, גם למי שליבו סגור וקשה כמו אבן.

כיצד מדברים ללב אבן?

יש תלמידים סגורים ומופנמים, שאינם נפתחים בקלות מול דבריו של המחנך. מחנך רגיל עשוי להרים ידיים, אך מחנך חכם יודע כיצד לחדור אל ליבם ולפתוח בפניהם שערים.

"וזה יש לפרש 'ואמלא אותו רוח אלקים בחכמה וגו', היינו שהיה דבוק לאמיתת החכמה והיה יכול ללמוד עם כולם."

מי שדבוק באמת של החכמה, מקבל יכולת להשפיע גם על מי שליבו סגור.

החכמה האמיתית היא חכמה חודרת

חכמה שאינה מחוברת למציאות נשארת תיאורטית, אך חכמה אמיתית היא כזו שחודרת ללבבות ומשפיעה גם על מי שקשה ובלתי נגיש.

"וזהו 'ובחירות אבן' - היינו אף עם מי שיש לו לב אבן, והלב מחשב, ולכן אמר 'חרושת', שפירושו מחשבה."

הביטוי "בחירות אבן" מרמז על חכמת המחנך הפועלת גם על תלמיד שסגור כמו אבן.

"ובחירות עץ" - היינו משום שהיה דבוק מחשבתו, שהוא חרושת תמיד, בעץ - היינו התורה שנקראת 'עץ חיים'." התורה נקראת "עץ חיים", ומי שדבוק בה מחובר לחיים עצמם.

החיבור לתורה כמקור להשפעה

מחנך שחי את התורה באמת, אינו רק מעביר ידע - הוא משפיע חיים. הוא מחובר ל"עץ החיים", ולכן יכול להחיות גם את תלמידיו.

"והיה דבוק לאמיתת החכמה כנל, ולכן היה יכול ללמוד עם כולם ושיכנסו דבריו אף למי שיש לו לב אבן כנל, והבן."

מחנך בגישת האירה

בגישת האירה, מחנך אמיתי אינו רק מי שיועד 'להעביר' ידע אלא מי 'שמבין' את נפש התלמיד. כאשר המחנך מחובר באמת החינוכית - הוא יכול להגיע לכל תלמיד, גם אם ליבו סגור, ולפתוח בפניו עולמות חדשים. מחנך הפועל מתוך אמיתת החכמה, מצליח לגעת בכל תלמיד - בין אם ליבו פתוח ובין אם הוא אטום וקשה. חכמה כזו אינה טכניקה, אלא חיבור עמוק לאור של התורה ולנשמתם של התלמידים.

אהבת רעים ואחדות - סוד השמחה האמיתית

משנכנס אדר - שמחה מתוך אחדות מתנות לאביונים - כדי לשמח גם את אלו שאין בידם לחגוג.

הרמב"ם (הל' מגילה פ"ב ה"ז) מדגיש: **"מוטב לאדם להרבות במתנות אביונים מלהרבות בסעודות ובמשלוח מנות לרעיו, שאין שם שמחה גדולה ומפוארת אלא לשמח לב עניים ויתומים ואלמנות וגו'."** המשמח לב האומללים האלו דומה לשכינה שנאמר (ישעיהו נז, טו) **"להחיות רוח שפלים ולהחיות לב נכאים"**.

שמחת פורים - לשמח את הזולת על משקל זה היה הרה"ק רבי שמחה בונים מפשיסחא זי"ע אומר: **"אם אתה רוצה לדעת אם השמחה שלך אמיתית, שאל את עצמך האם השמחה שלך משמחת גם אחרים. אם לא - כנראה שזוהי רק שמחה חיצונית"**.

פורים אינו רק זמן לצחוק ולהרבות בשתייה, אלא הזדמנות להפוך את הזולת לשמח יותר. כמו שכתב ה"כלבו" (סימן מה): **"חייב אדם לבסומו בפוריא... אך לא שישתכר לגמרי, אלא שישתה מעט יותר מהרגלו, כדי שיוכל לשמח את האביונים, לנחם אותם ולדבר על לבם דברי שמחה. וזו היא השמחה השלמה"**.

שורש הנס - אהבת ישראל הנס של פורים התרחש בזכות האחדות שהייתה בעם ישראל. מרדכי ואסתר לא דאגו לעצמם, אלא לכלל העם:

בספר "עריב נחל" (פרשת מקץ) מובא: **"כאשר שני אנשים מותחברים באהבה גמורה, וכל אחד מהם חושב רק על טובת חברו - כך גם הקב"ה כביכול 'מתעסק' רק בטובתם. זהו סוד ההנהגה האלוקית"**.

וכך היה במרדכי ואסתר: מרדכי לא חשב על טובתו, אלא שלח את אסתר להציל את ישראל. אסתר לא חשבה על עצמה, אלא דאגה לטובת מרדכי ולגאולת העם. בזכות זה - זכו להביא ישועה לכלל ישראל.

ליישם את השמחה בכל השנה שמחת פורים איננה רק ליום אחד. היא מלמדת אותנו כיצד לחיות כל השנה:

לחשוב על האחר - להכניס אהבה אמיתית לקשרים שלנו. **לפעול באחדות** - להבין שאנו לא חצי, אלא רק יחד נהיה שלמים. **לשמח אחרים** - כי אין שמחה אמיתית אלא אם היא משמחת גם את הזולת.

משלוח מנות ומתנות לאביונים - מטרת מצות פורים אינה רק ליצור אווירה של שמחה פרטית, אלא לעורר אהבה ואחדות בין יהודים. לכן תיקנו חכמים את המצוות:

משלוח מנות איש לרעהו - כדי להרבות אהבה ורעות בין חברים.

שמחה אמיתית - שמחה אמיתית אינה רק ליצור אווירה של שמחה פרטית, אלא לעורר אהבה ואחדות בין יהודים. לכן תיקנו חכמים את המצוות:

משלוח מנות איש לרעהו - כדי להרבות אהבה ורעות בין חברים.

שמחה אמיתית - שמחה אמיתית אינה רק ליצור אווירה של שמחה פרטית, אלא לעורר אהבה ואחדות בין יהודים. לכן תיקנו חכמים את המצוות:

משלוח מנות איש לרעהו - כדי להרבות אהבה ורעות בין חברים.

שמחה אמיתית - שמחה אמיתית אינה רק ליצור אווירה של שמחה פרטית, אלא לעורר אהבה ואחדות בין יהודים. לכן תיקנו חכמים את המצוות:

מתיקנות הדף היומי

בס"ד | פנינים מתוך שיעורי הדף היומי של הרה"ג אברהם ישעיהו קובלסקי שליט"א

יומא דהילולא קדישא

**ליומא דהילולא של הרבי הקדוש רבי אלעזר מנחם
מלעלוב זצוק"ל בנו של הרבי הקדוש רבי משה מלעלוב
זצוק"ל נסתלק ט"ז אדר (תרמ"ג)**

במשך חודש ימים היו כל חלונות ביתו של ר' דניאל מוגפים וסגורים היטב היטב. באותם הימים הסתובבה בירושלים מחלת עיניים קשה מאד, מחלה שמלבד הכאב שבה, היא גרמה לאיבוד כוח הראיה בעין רחמנא ליצלן. זו הייתה מחלה מדבקת, מגיפה נוראה, ואנשים נזהרו ונשמרו לא להידבק.

גם ר' דניאל נזהר מאד, אבל בהיותו איש צנוע וחלוש, נתפסה בו המחלה. העיניים החלו לכאוב, התפתחה שם דלקת קשה, ור' דניאל היה אובד עצות. כשהרופא הגיע הוא קבע, שהעיניים של ר' דניאל צריכים מנוחה מוחלטת. כלומר, הם צריכים להיות כעת בחושך מוחלט במשך חודש שלם. וכך אכן עשו, ראשית כל קשרו את העיניים של ר' דניאל במטפחות בד, ולאחר מכן אטמו את כל חלונות הבית, הגיפו את התריסים והבית כולו היה חשוך.

חלפו שלושים יום, חלונות ביתו של ר' דניאל נפתחו, השמש שוב שלחה את קרניה אל תוך הבית, אבל את עיניו של ר' דניאל הם לא האירו. יום רחוק יום ומצבו נעשה קשה יותר ויותר. ראיתו של ר' דניאל נחלשת עוד ועוד, וכולו שרוי בצער. ר' דניאל היה אובד עצות, מצבו מדרדר, עיניו נעשים כהות, וכמעט שהוא לא רואה כלום. אך הוא לא מסוגל להתאפק, הוא לוקח גמרא גדולה ומתחיל ללמוד, אבל אחרי 2-3 דקות הוא מרגיש שהוא לא רואה כלום, האותיות מטשטשות והולכות. הוא סוגר את הספר, ופורץ בבכי.

*

כשאשתו של ר' דניאל יצאה בראש השנה לאמירת תשליך, היא נפגשה עם הרבנית מלעלוב ע"ה, אשת חבר של רבינו הקדוש רבי אלעזר מנחם מלעלוב זצוק"ל. הרבנית לא ידעה כלום מהסבל הנורא שעובר על המשפחה בגלל המחלה של האבא. הרבנית שאלה בשלומם ובשלום משפחתה.

אשתו של ר' דניאל מתפרצת בבכי עצום, ומספרת לרבנית את כל מר לבבה, בעלה ר' דניאל סובל נוראות ממחלת עיניו, כל תרופות הרופאים היו לתוהו. הרבנית הרגיעה אותו, והבטיחה לה לבקש את בעלה רבינו מלעלוב, שיתפלל ויעזור רחמי שמים בעדו.

ואכן במוצאי ראש השנה היא נכנסה לרבי, וביקשה ממנו שיפעל שיועה לר' דניאל. רבינו ביקש לקרוא לבנו וממשיך דרכו הרבי הקדוש רבי דוד מלעלוב זצוק"ל, ונתן בידו את הספר "מאור עינים" שחיבר הרבי הקדוש רבי מנחם נחום מטשרנוביל זצוק"ל ואמר לו, כך לביתו של ר' דניאל ואמור לו, שמהיום והלאה יתחיל ללמוד בספר זה. אם הוא יקיים את הבקשה ויקבע עתים בספר הקדוש הזה, מובטח לו שיאורו עיניו, כשמו של הספר "מאור עינים".

למרות שר' דניאל נמנה על משפחת הפרושים, ומעולם לא למד בספר חסיד, הוא קיבל בקשת הרבי, והתחיל ללמוד בכל יום כמחצית שעה בספר הקדוש. בקושי רב הוא הצליח לראות את האותיות, אבל הוא התמיד בזה. והנה אכן קרה, לאט לאט, העיניים הפסיקו לכאוב, לאט לאט הוא התחיל לראות, העיניים החלו להתרפא ולחזור לאיתנם.

מאז התחיל ר' דניאל לבוא לבית מדרשו של רבינו, בתחילה כדי להודות לו על הסגולה הנפלאה שהביא את הישועה, אך אחר כך כבר המשיך לבוא אליו בקביעות בתפילות, ובעריכת השולחנות הטהורות. וכמוכן שהספר הקדוש "מאור עינים" שוב לא ירד מעל שולחנו.

אין שמחה כשמחת התורה - אפילו בעצם יום הפורים

בעצם יום הפורים יש להתחיל לשאול ולדרוש בהלכות הפסח

הרבי הקדוש רבי אלעזר מנחם מנדל מלעלוב זי"ע [ראה עליו גם במדור יומא דהילולא]. נתבסס פעם בשולחנו הקדוש בפורים, משתיית משקאות למכביר. המשמשים בקדש הכניסו את הרבי בחדרו שיוכל לנוח קצת, כי היו בטוחים שהרבי ירצה עכשיו לנוח מביסומו. הגבאים סגרו את הדלת, ולא הניחו לשום איש להיכנס לרבי ולהפריע את מנוחו.

אמנם לאחר כמה רגעים, כשאחד מהמשמשים בקדש הציץ מן החרכים, הוא נדהם עד מאד לראות שהרבי כבר לא נח, רק יושב על יד השולחן שבחדר בשובה ונחת, ועוסק בתורה ביגיעה גדולה. הרבי כל כולו שקוע בלימוד, מבלי שיוכר עליו שום סימן של התבסמות, כאילו לא טעם כלל טעמו של יין במשך כל היום.

המשמש בקדש לא היה מסוגל להתאפק, והעין לשאול את הרבי, איך יתכן, הרי רק לפני כמה רגעים הרבי היה מבוסס ביין, ואיך הוא יכול לשבת עכשיו וללמוד ביגיעה, כשכל ביסומו נעלם ממנו לגמרי. מה הפלא - השיבו הרבי, יש "יחוד" שבכווח להוציא את האדם משכרותו, ודוקא מי שיועד היחוד הזה, מותר לו להשתכר, כי זה לא גורם לו לביטול תורה ותפילה.

אין לנו עסק בנסתרות, אין לנו שום השגה וידיעה מהו היחוד הנפלא הזה. אך כבר מציינו גם בשל"ה הקדוש (מגילה נר מצוה, טו) שמביא דברי המטה משה (סימן תתר"ב), שמזהיר גם כן על זה, שגם בעצם יום הפורים צריכים לעסוק בתורה, ביחד עם השמחה הגדולה של פורים.

השמחה הגדולה והאמיתית של פורים

"ולא כאותם המשתכרין כדי למלאות גרונם, ומורבים בימי הפורים האלה לעשות שחוק וקלות ראש, עד כי נדמה לרוב המון, שבשני הימים האלה הותר לכל אדם לפרוק עול תורה ומצות מעליו, וכל המרבה להיות משוגע הרי זה משובח. וכל זה הוא בלי ספק, רע ומר, והוא עון פלילי, כי לא הותר לנו רק שמחה, לא שחוק וקלות ראש. ואי אפשר לכל אשר בשם ישראל יכונה, לפרוק מעליו עול מלכות שמים אפילו שעה אחת".

והמטה משה מביא הוכחה ממה שלמדנו בארוכה בדף היומי (סנהדרין יב:), וחזרנו על זה בקצרה לאחרונה (בדף פז), שאכן מחוייבים ללמוד תורה גם בעצם יום הפורים. דהנה הגמרא מביאה שיטה, שלאחר הפורים אסור כבר לעבר את השנה, מפני שבעצם יום הפורים מתחיל

השלישים יום קודם החג של פסח, והכלל הוא, ששלישים יום קודם החג שואלין חורשין בהלכות החג, ולכן בעצם יום הפורים כבר מותחילים הדרשנים לדרוש ברבים הלכות הפסח.

וכיון שהמון העם כבר שמעו דרשה על הלכות פסח ביום הפורים, הם לא יקבלו מה ששלוחי בית דין יגידו להם, שבסוף עיברו את השנה, וחג הפסח נדחה לעוד חודשיים, רק הם בתמימותם יעשו את הפסח בעוד שלשים יום, כמו ששמעו מן הדרשנים ביום הפורים, ואילו בפסח עצמו יכשלו חלילה באכילת חמץ. ולכן אסור לעבר את השנה אחרי יום הפורים.

ורואים מזה להדיא - אומר המטה משה, שגם בעצם יום הפורים צריכים ללמוד הלכות הפסח. כמוכן שאסור לבטל שמחת פורים חס ושלום, אך חייבים למצוא זמן אפילו בעצם יום הפורים לעסוק בו בתורה, ואדרבה, זה גופא יביא אותו לידי שמחת פורים אמיתי, כי פקודי ה' ישרים משמחי לב (תהלים יט, ט). וזהו מה שנאמר (אסתר ח, טז) **ליהודים היתה אורה ושמחה**, ודרשו חז"ל (מגילה טז:). **אורה** זו **תורה**, רק אחרי שעוסקים בתורה יכולים לבוא לידי **ו'שמחה'**, לידי שמחת פורים אמיתי.

טעם נפלא למה הנשים צדקניות מכינות משלוחי מנות ומעדני פורים לרוב

דבר נפלא מאד כתב מרן הגאון הקדוש רבי שמעון סופר זצוק"ל בנו של מרן הכתב סופר זצוק"ל, בספרו שיר מעון (פורים), לבאר למה נהגו הנשים צדקניות, להכין הרבה משלוחי מנות ומיני מטעמים לרוב בפורים, באופן שכל אחד מישראל מקבל הרבה מאד משלוחי מנות. והיות ששלוחים יום אחרי פורים חל חג הפסח, ממנהרים לאכול את המשלוחי מנות המרובים עד ערב הפסח, ונמצא שלמעשה אוכלים את המשלוחי מנות מפורים ועד ערב פסח.

ומבאר מרן, שהנשים צדקניות מתכוונות להזכיר לנו בזה, שמיום הפורים עצמו צריכים להתחיל לשאול ולדרוש בהלכות פסח, ולכן הם מכינים הרבה מעדנים של חמץ, וכל אחד שמקבל כל כך הרבה מעדנים בפורים, נלחץ ומתחיל לחשוב, הרי עוד מעט כבר מגיע חג הפסח, ואיך אוכל לגמור את כל זה עד הפסח, ונמצא

שכל אחד נזכר ביום הפורים מחג הפסח הממשמש ובא, ומתחיל בפועל להכין את עצמו לפסח מיום הפורים והלאה, על ידי שהוא מזדרז לגמור את כל המשלוחי מנות, מפורים עד ערב הפסח.

בצילם של גדולי ישראל שליט"א

כ"ק מרן אדמו"ר מבעלזא שליט"א

שבת קודש שבת פרשת יתרו, שבת קבלת התורה, בצילו של מנהיג ישראל, המנוחה הטהורה, הוד כ"ק מרן הרבי מבעלזא שליט"א, לא ישתכח בס"ד לעולם. ומעשה שהיה כך היה, שבת קודש פרשת בשלח שבת שירה, בורא עולם זיכה אותי להיות בבית חולים הדסה עין כרם בירושלים, במחיצת מורי חמי הצדיק, רבי יהודה לייב בן רחל לרפואה בשלימות.

איך בין ארץ געקומען אין בית מדרש – נכנסתי לבית כנסת בבית חולים, איז מיר געווארן לעכטיג – אורו עיני, לפגוש את הגה"צ בנן של קדושים, איש האשכולות, רבי שלום רוקח שליט"א, נכדו חביבו של מרן הרבי מבעלזא שליט"א. אחרי התפילה סיפרתי למורי חמי, מי זה רבי שלום שליט"א, מורי חמי מתרגש, ומספר לו, שהוא זכה לראות בעיניו את הקירבה יתירה של קדוש ה' המהר"א מבעלזא זצוק"ל, להיבדל לחיים טובים ארוכים כ"ק מרן שליט"א.

במוצאי שבת קודש התבשרתי, שיש ברוך השם "מזל טוב" חדש בחצר הקודש בעלזא, נולדה בת בשעה טובה ומוצלחת, בשורה טובה תדשן עצם. בט"ו בשבט הגעתי לחצר הקודש בעלזא, להספיד את המחנך הנודע רבי ישראל וינד זצ"ל. אחרי ההלויה אני פוגש את הראש כולל, הגאון רבי שלום שליט"א, ואני שואל אותו, האם זה ישמח אתכם שאני יבוא בס"ד לקידושא רבא בשבת קודש. הוא עונה לי ברוב הענווה, אתה יכול לבחור לעצמך מתי לבוא לצדיק, בחג השבועות, או בשבת יתרו, שבת קבלת התורה. איך האב פארשטאנען וואס איך האב געדארפט פארשטיין – הבנתי מה שהייתי צריך להבין, ובאתי לשבת קודש.

לראשונה בחיי, שבת קודש מבוא ועד צאתו בבעלזא. אין מילים שיכולים לתאר מה ראו עיני השבת, ומה שמעו אוזני. מרן שליט"א מוסר את גופו ונפשו לציבור עד כלות הנפש והגוף ממש.

זכיתי לביל שבת לעמוד ליד מרן שליט"א בתפילה. אחרי התפילה מרן רואה אותי, ומגיש לי את ידו הקדושה ל"שלום עליכם". היה לי את הזכות להביא למרן שליט"א חוברת 'ותן בלבנו' על הזוהר הקדוש, מאחי בכורי מזכה הרבים לאלפים, בעל 'מאורות הדף היומי', הגאון רבי חיים דוד קובלסקי שליט"א. בנוסף חוברת שהוצאתי על חשיבות 'סעודת מלוא מלכה בציבור', וגלינונות 'מתיקות הדף היומי'.

מורי ורבותי, איך האב געטראכט ווען מ'האט געדאוונט מעריב – חשבתי בתפילת מעריב לביל שבת קודש, 'והושיענו מהרה למען שמך', שבורא עולם יתן ישועה קרובה למרן שליט"א ברמ"ח אברים ושס"ה גידים, 'למען שמך', מי עוד בדורינו מקדש שם שמים ברבים כמו מרן שליט"א. אנחנו מתפללים בשמונה עשרה, 'אתה הוא לדור דור', המסירות נפש של מרן שליט"א לכל דבר שבקדושה, זה לדורי דורות.

ראש ישיבת מבקשי השם, הגה"צ רבי פנחס פרידמאן שליט"א שמפיץ את התורה הקדושה בנגלה ובנסתר, אמר לי בבר מצוה של הבה"ח אהרן פרידמאן ה"ו, בנו יקירי של עורך גליון 'מתיקות הדף היומי', הגאון רבי מרדכי פרידמאן זצ"ל, שמרן שליט"א יבדל לחיים טובים וארוכים, איז נישט מנותר אויף קיין שום זאך פון די ראב"טעווע – לא מוותר על שום דבר מהאדמור"ת. איזה מתנה טובה זה לחסידות בעלזא ולכלל ישראל.

זכיתי לשפך בטיש, לראות עבודה בקידוש, עבודה בתורה, לראות כמה מרן שליט"א קאכט און פלאקערט – בוער ומתלהב בשבת קודש. ישר כח לבעל מנגן, לראש ישיבה, לחזן, הגה"ח רבי ירמיה דמן שליט"א, שזוכה לרומם אנשים בתפילה, ובטיש, ולקרר אותם לאבינו שבשמים.

מרן שליט"א מתאמץ בכל כוחותיו להגיד תורה, דברי אלקים חיים בטיש. נערים וזקנים נדחפים בכל הכח, העין יעדן וואקט – לזכות לשמוע כל מילה שיוצא מפה קדשו של מרן שליט"א.

בשבת בבוקר שעה לפני התפילה, הבית מדרש כבר מלא בלומדים, שמכנינים את עצמם בהכנה דרבה לתפילה. ידיד נפשי אהובי, גאון במידות טובות ובבין אדם לחבירו, הגבאי הנודע הרב מיכל פירר שליט"א, טורח לסדר לי מקום לתפילה ליד הנכדים של מרן שליט"א.

כשהגיע ברכת כהנים, וראיתי איך מרן שליט"א מכסה בטלית די אייניקלאך – את הנכדים הילדים הקטנים, חשבתי בלבי על כך, שמרן שליט"א הכיר לראשונה בחייו דמות של 'סבא', רק אחרי שנהיה חתן אצל הרבי הקדוש מרן הישועות משה מויזניץ זצוק"ל, הסבא הרבי הקדוש מרן בעל האמרי חיים מויזניץ זצוק"ל, שקרב את מרן שליט"א בקירבה שלא היה כמותו, זה היה בחינה של ונפשו קשורה בנפשו.

מרן שליט"א התפלל לפני העמוד במוסף, לכבוד השבת יומא דהילולא של מרן המייטליכער רב, רבינו הקדוש רבי יהושע מבעלזא זצוק"ל. כשמרן שליט"א הגיע במוסף למילים, 'וזכור חסדי אבות ומביא גואל לבני בניהם', מרן שליט"א מגביה את קולו במסירות נפש. חשבתי בלבי מורי ורבותי, 'הוא היה אומר', זהו מהותו של מרן שליט"א, להתפלל ולברך את עם ישראל. בלי עין הרע היה השבת כעשרים חתנים, שבת עליה לתורה, ושבת שבע ברכות, כן ירבו.

בצפרא דשבתא מרן שליט"א ערך לכבוד השמחה 'מיטאג טיש' לכל הציבור. כמה רגעים לפני ה'מיטאג טיש', ניגש אלי ראש ישיבת 'הראנו בבנינו', מזכה הרבים, בנן של קדושים, א' איד פון מסירות נפש – יהודי של מסירות נפש, רבי מרדכי מושקוביץ שליט"א, ומבקש ממני, אם אני יכול לדבר דברי חיזוק לכל הבחורים שבאו מכל הישיבות מכל ארץ ישראל, לשבת קבלת התורה אצל מרן שליט"א.

הוא אומר לי, שאם יסתיים המיטאג טיש לפני השעה שתים, הוא רוצה שאני ידבר לציבור. למעשה המיטאג טיש הסתיים הרבה יותר מאוחר, אבל הראש ישיבה לא וויתר לי, ואמר לי לדבר כמה רגעים, עד שיגישו להם את הטשולנט החם. מכמה דקות זה עבר לדרשה ארוכה, הבחורים שתו בצמא כל מילה, וקיבלו על עצמם ללמוד בס"ד 'עולם הבא מסכתא'. התענוג שלהם בשבת קבלת התורה, זה אהבת התורה, אשרי חלקם.

לפני הטיש של רעוא דרעיון, ישבתי ליד גאב"ד טורדא שליט"א, שזוכה לקירבה יתירה ממרן שליט"א רבות בשנים. אביו זצוק"ל גאב"ד טורדא זכה עוד בחוץ לארץ לשמוע מאות תורות, ממרן הרבי הקדוש רבי ישכר דוב מבעלזא זצוק"ל. לפתע הוא מוציא גליון מושקע בתוכן רוחני, גליון רל"ה, 'נהורא', ומצאתי שם ווארט שהביא לי שמחה גדולה ועצומה, מספר הקדוש 'אמרי יוסף' בפרשת יתרו: "ההארה שמאירה בפרשת יתרו, גבוהה יותר מהארה שמאירה בחג השבועות". דברים נוראים.

כמה אני מודה לבורא עולם על הזכות להיות השבת בבעלזא, הלואי שאזכה כל ימי חיי להיות שבת יתרו שבת קבלת התורה בבעלזא. בטיש רעוא דרעיון זכיתי לשפך ליד הראש ישיבה החשוב של 'תורה ואמונה', פה מפיק מרגליות, רבי שלום ישראל דירנפלד שליט"א. מסתיים הטיש, מרן שליט"א חזן במעריב לרגל היוםא דהילולא.

ואז רגעי נצח, זכיתי לדבר ולהתברך דקות ממושכות ממרן שליט"א. סיפרתי למרן שליט"א, על הבחורים הצדיקים של בעלזא, כמה אהבת תורה יש להם, שבכל רגע פנו והראו לי, שהם יוגעים בתורה הקדושה. במסדרונות של הטיש, אני רואה בחורים לומדים בעמידה בחברותא מסכת עירובין.

און דא טייערע אידן טייערע צוהערערס, איך וויל עפעס געטון א פקשה, א אייגיגע פקשה, איך וויל געטון פון אלע חשונ'ע צוהערערס – כאן אני רוצה לבקש מכל מאזיני קול הלשון, ומכל קוראי גליון 'מתיקות הדף היומי', טייערע אידן גיבט א'יער הארץ – תנו לבבכם, בתפילות, בתורה, בבין אדם לחבירו, לחיזוק הכוחות של מרן שליט"א, רבינו רבי ישכר דוב בן מרים, ישלח דברו וירפאם, כלל ישראל זקוק למרן שליט"א בבריות גופא, לבו לב העם.

נברך את מרן שליט"א, יאריך ימים על ממלכתו, ממלכה שאין בדומה לו, ושכבר נזכה בעגלא ובזמן קריב, שמרן שליט"א ילווה אותנו לקבל פני משיח צדקנו, אמן. (מתוך הפתיחה לשיעור – סנהדרין דף סב, י"ט שבת תשפ"ה)

הדברי תורה לע"נ הרב החסיד רבי עקיבא יוסף בן הגאון רבי מרדכי דוד זצ"ל • לרפואת מרת לאה בת מלכה • לזכות מרדכי דוד בן לאה לזיווג הגון ושוב במהרה

לשמיעת שיעורי הרה"ג אברהם ישעיהו קובלסקי בקול הלשון חייג: 073-295-1340 | לקבלת העלון בדוא"ל: a0548470661@gmail.com

להרצאות | לשיעורים | להנצחות | לתגובות | לתרומות, ולכל ענין אחר בנוגע לגליון: 054-847-0661

פרשת כי תשא

לשמור עצמו מעין הרע

מובא במדרש תנחומא: הלוואות ראשונות על שנותנו בפמב, לפיכך שילט בהם עין הרע ונשתבשו. וכאן אמר לו הקדוש ברוך הוא: אין לך יפה מן הצניעות, שצנעו: "ומה ה' דורש ממך כי אם עשות משפט ואתה תחיד ויהצנע לכת" (מכה ו, ח). דברי מדרש אלו מלמדנו כמה אדם צריך לא להבליט את עצמו. הלוואות, שאין דבר יותר קדוש מהן נשתברו בגלל שנותנו בפרהסיא.

מובא במדרש רבה: (בראשית מקץ-פרשה צא) "ויאמר לבניו למה תתראו, אמר יעקב לבניו, אתם גבורים, אתם נאים, אל תפנסו בפער אחד [למצרים] ואל תעמדו במקום אחד, שלא תשלט בכם עין הרע". (הובא ברש"י ד"ה בתוך הבאים) מובא באבות פרק ב' משנה יא': "רבי יהושע אומר, עין הרע ... מוציאה את האדם מן העולם".

כתוב בגמרא מסכת בבא מציעא דף ק"ז: "אמר רב תשעין ותשע מותו בעין הרע ואחד בדרך ארץ ועל זה דרש רב את הפסוק: "והסיר ה' ממך כל חלי" כל חלי - זו עין הרע. ופרש רש"י, דבר שכל החללים תלויים בו, זו עין הרע".

כתוב הזוהר (אחרי מות דף סג מתורגם) ועל זה שנינו, יסטה אדם אפלו ממאז דרכים ולא יפגש אדם שיש לו עין רעה. הרב דסלר מסביר שכשאדם מקנא בשני ומטיל בו עין הרע הוא גורם עליו קטרוג 'למה לו יש ולי אין?' ואז בודקים אותו בשמים אם הוא באמת ראוי למה שיש לו ומי יכול לומר שהוא ראוי.

אנו מתפללים כל יום 'ותצילנו מעין הרע' מכאן נלמד עד כמה חשוב להשמר מזה.

כתוב במס' ברכות דף לא' שחנה בקשה מהשם יתברך בן לא חכם ולא טיפש. כתב רש"י לא חכם יותר מדי שלא יהיה תימה בעיני הבריות ומתוך שנדברין בו שולטת בו עין הרע:

במסכת סנהדרין דף צג. שואלת הגמרא חנניה מישאל ועזריה אחרי שיצאו מכבשן האש שזרק אותם שם נבוכדנצר מדוע יותר לא מוזכרים בספר דניאל? עונה הגמרא יש מי שאומר בעין הרע מתו. כתב רש"י שהיו מסתכלים בהן על שהיו תמהין בהן:

נפסק בהלכות קריאת התורה סימן קמ"א שאב ובנו לא יעלו אחד אחרי השני משום עין הרע.

בקיצור שולחן ערוך (סימן קפג הלכות נזקי ממון סעיף ו') כתוב: "אסור לעמוד ולהסתכל בשדה חברו כשהיא מלאה פרי שלא יזיקהו עין הרע. ומכל שכן אסור להסתכל בחבירו בענין שיש לחוש שיזיקנו עין הרע".

רבנו בחיי כתב שהסיבה שעקב פיצל מקלות וכו' כדי להסתיר את הנס שילדו הרבה שלא ישלוט בנס עין הרע.

וכתב שם שגחזי שלח את אלישע להחיות את הילד שמת, על ידי המקל אבל הסיבה שזה לא פעל עד שהוצרך לבא אלישע בעצמו להחיותו כיון שגחזי פרסם לכולם שלט בזה עין הרע

המלבי"ם (מלכים ב פ"ד) כתב שהסיבה שאמר הנביא לאשת עובדיה לסגור את הדלת כשמלאה שמן לכלים הריקים במעשה ניסים כדי שלא ישלוט בזה עין הרע. וראים שגם אם ראוי לעשות נס יכול לשלוט עין הרע ולבטל זאת.

כתב רש"י (בראשית, מ"ח) כשיעקב בידל את מנשה ואפרים ברכם וידיגו- כדגים הללו שפרים ורבים ואין עין הרע שולטת בהם. במסכת סנהדרין דף כט' כתב רש"י: אדם עשוי לומר לבריות 'חייב אני מעות לפלוני' להתרחק מעין הרע: שלא ליראות שבע מממון [שיש לו הרבה ממון] ולכן נפסק שזה אינו נחשב הודאה לחייבו ממון.

כתב בשו"ת בית ישראל (סימן לב), שמצוה לעשות סעודה ושמחה ביום הגיעו לגיל שבעים ולגיל שמונים, מכל מקום כיום לא נהגו לעשות כן, שחוששים לעין הרע, ועל כן מסתירים את שנותיהם.. פלא יועץ ערך דיבור כותב: המספר טובות ושבח חברו ואינו מברכו שלא ישלוט בו עין הרע ושכן ירבה וכן יפרץ, הרי זה גורם רעה לחברו, וגם עליו יעבור כוס כאשר עשה כן יעשה לו ה' ישמור.

כיצד להנצל מעין הרע: כתוב הכלי יקר [פ"כד] כי כל בעל עין יפה ניצל מעין הרע [היינו שתמיד שמח בשמחתו של השני ואינו מקנא בחברו] ראיה מיוסף שהיה בעל עין יפה, על כן נתברך בברכת בן פורת עליו עין, קרי ביה עולי עין, שהם עולים למעלה מן העין, דלא שלטה עינא בישא בכל מי שבא מורעו של יוסף. וכן כותב הכלי יקר (בראשית פרק-מט) אמר יעקב בן פורת עליו עין, מצד שהוא בעל חן על דרך שגמור (אסתר ב.טו) נושאת חן בעיני כל ראיה ע"כ יהיה עלי עין,

שאין עין הרע שולט במי שנושא חן בעיני כל רואיו, והמופת על זה שהרי בנות צעדה [צעדו] עלי שור להסתכל ביופיו, ואעפ"כ לא ניזוק מצד עין הרע אף על פי שבמקום שהריבוי מצוי אז ביותר העין הרע מצוי, מכל מקום יהיה יוסף בן פורת שיפיר וירבה כדגים הללו, ואעפ"כ יהיה בן פורת חינו נטוי עלי עין הרעה לבל יזיקו. הכלי יקר פרשת כי תשא כתב שאין העין שולט כ"א במספר שהוא דבר חידוש דרך משל אם רואין אצל איש עני ק' זהובים יותר הוא צריך להזהר מן עין הרע ממה שרואין ביד העשיר.

השומר עיניו ניצל מעין הרע הגמרא במסכת ברכות דף כ. אומרת: מדוע ביוסף לא שלטה עין הרע? כיון שעין שלא רצתה לזון ממה שצאנו שלו אין עין הרע שולטת בו.

על בעל אמונה לא שולטת עין הרע ולא כישופים. כתוב בקובץ אמונה מעשית כיצד יש עין הרע על ידי אנשים? הרי הכל מהשמיים! אלא כאשר יש גאוה, שמשבח את עצמו ואת עסקיו ואת משפחתו, כאילו הכל בזכותו, ואז השי"ת מסיר השגחתו ממנו וניזוק על ידי עין הרע של אחרים, וכאשר הוא בעל אמונה, ומשבח את השי"ת, שהכל משמיים לטובה, אז יש עליו השגחה, ואין עין הרע.

כתב פלא יועץ (ערך עין הרע) וצריך האדם להשמר מאד כאשר יוכל, דהיינו שלא יתראה, לא בחמתו ולא במעשיו ולא בעשרו, אבל צריך דעת שלא ירגישו בו שהוא משתמר שלא יבואו להקפיד עליו על שחושדם שהם בעלי עין הרע. וכל ערום יעשה בדעת. וגם לא יעמד על טובת חברו ולא ישב בחנותו ולא יתן עיניו בה ולא ידבר עליה, כדי שאם יאמר לו שום נזק לא יתלה בו הקלקלה, ואם יתגלגלו הדברים שיוזכר שבו וטובות חברו, תכף יברכוה שלא ישלט בו עין הרע: וכבר יש בספרים כמה סגולות להנצל מעין הרע, ובפרט עשב ששמו רודה שהוא מסגל מאד לנשאו עליו, וראוי לילך אחריהן כי הוא בכלל 'ונשמרתם מאד לנפשותיכם' (דברים ד טו). וכן להנצל מעין הרע של עצמו, איתא בש"ס (ברכות נה ב) דיש סגולה, שישתכל בעינו צד שמאלי של חטמו.

ועל הכל תפילה עושה פירות, כי אלה"נו מרחם, שומע תפלת כל פה והוא המציל את עמו ישראל מעין הרע ומכל דבר רע. ועל כל פנים לא ימנע מעשות מצוה מפני חשש עין הרע, כגון להביא עני לביתו, או לדרש ברבים ללמד דעת את העם, כי שומר מצוה לא ידע דבר רע, ומצוה אגוני מגנא והיא מגן וצנה.

מובא באבות ישראל המגלה לרבים הטובות ש'ה' חנן אותו, ומתפאר בכך לעיני כל, מעורר עליו את מדת הדין, ומעלה עליו את קנאתם של אחרים, והם מתחילים לשאול: "מדוע מגיע לו יותר ממני", "איזו זכות יש לו שאין לי?" שאלות מעין אלו, מעוררות לבסוף קטרוג, ובשמים מעינים שנית האם אכן יש לו זכות המצדיקה לתת לו טובה מעין זו, ובסופו של דבר הוא עלול להפסיד את הטובה שקבל.

מעשה בעשיר אחד, שהיתה לו כוס קהה ונפלאה מזכוכית לבנה, אשר הוריש לו אותה אביו. יום אחד עשה סעודה, והביא את הכוס כדי לשותות בה, והנה בין האורחים אדם אחד שהיתה לו עין הרע קשה, ותכף שהסתכל על הכוס, נפלה הכוס ונשברה, ולאחר רבע שעה נפל על פצע הכוס אבן אחת גדולה מראש הפתל ומת. נמצא שהעין הרע שלטה בגופו ובממונו ביחד.

מספר בגמרא (ב"מ דף פד), על רבן שמעון בן גמליאל ורבי יהושע בן קרחה ועוד כמה חכמים, שהיו יושבים בבית המדרש ולומדים על גבי ספסלים, ורבי אלעזר חבן של רבן שמעון בן גמליאל, ורבי יהודה הנשיא, היו יושבים לפניהם על גבי קרקע, ומקשים קשיות, ומתקנים. כשראו החכמים שרבי אלעזר ורבי יהודה נבונים וחכמים, אמרו: מימיהם אנו שותים והם יושבים על גבי קרקע? מיד עשו להם ספסלים, והושיבו אותם על גביהם. כשראו זאת רבן שמעון בן גמליאל, אמר לחכמים: גוזל אחד יש לי ביניכם ואתם מבקשים לאבדו ממני! [וכן היתה היתה, שאינו חפץ שישב במקום גבוה כדרכך החכמים, כדי שלא יבטל ותשלוט בו העין].

ספר רבי יוסף פלאג'י: מעשה נורא בשלח צבור, שהיה תלמיד חכם ומתקן בן ארבעים שנה, והיה אמיץ כח וקולו ערב מאד. ובאש השנה התפפל וקרא בתורה ותקע בשופר, והטילו עליו רבים עין הרע, באומרים מה יפה כחו וקולו, שהיה נשמע בקול נעים למרחוק, וגם התקיעות פלם לא נמצא כמורם. ומאותו יום של ראש השנה נחלש חלשה תורה, ולא היה לו כח לעמוד להתפפל לפני התבה אפילו בקול נמוך, והיה מוטל על ערש דני מעט זמן, ורפואה לא היתה לו, ונלקח לבית עולמו, ה' יצילנו. ותלו כל העולם הדבר בגלל עין הרע שהטילו עליו. [שו"ת לב חיים ח"ג סי' צט]. ולכן מחויבים אדם להזהר מעין הרע ולא להבליט את עצמו. לא לגרום לאנשים לקנא בו אלא יעשה מתוך ענוה וצניעות ואז יצליח. ה' ישמרנו מכל עין הרע.

בכו והתפללו בפורים לפני בטן ונושעו

להלן סיפור מופלא ביותר המעובד מתוך 'דורש טוב'. יש בו כדי ללמדנו עד כמה גדול יום הפורים וכיצד ניתן לקבל ישועות עצומות מעבר לגדר הטבע. הדברים התפרסמו בשעתו ע"י אברך חרדי מליקווד שבארצות הברית. כאברך צעיר למד בשיבת לייקווד שנוסדה על ידי הרה"ג אהרן קוטלר זצ"ל. האברך היה נשוי עשר שנים ולא זכה לפרי בטן. הוא עשה את כל ההשתדלויות שעולם הרפואה הציע, אבל הישועה לא הגיעה. בנוסף היתה לו בעיה בריאותית לא פשוטה וגם כאן הרופאים לא מצאו לה פתרון. לאחר שבסייעתא דשמיא נושע משתי הבעיות, הוא כתב מכתב שהתפרסם ברבים, וזכה לכינוי 'המכתב מליקווד'. הוא כתב את המכתב תוך כדי שהוא 'מתנצל' על כתיבתו: "אני אברך צעיר שאני רואי לומר לאהרני גדולים ממני מה לעשות". כך פתח את מכתבו. "מצד אחד, מי אני ומה אני כי אכתוב דברים ואפרסם אותם בפרהסיא. מצד שני, אני לא יכול לשתוק! ליהודים רבים יש מצוקות ואני לא יכול למנוע טוב מבעלי! יש בידי 'מכרה זהב', שהניג נרעש מגודל יקרתו, והיאך אהיה 'עניני' בשעה כזאת, ולא אודיע על מציאותו לאחיי שנמצאים במצוקה, והם זקוקים לו". "מכיוון שהתקרבו לתענית אסתר וליום פורים, עיינית במה שהספרים כותבים על מעלת יום פורים, בו 'כל הפושט יד - נותנים לו'. מתוך העיון בדבריהם נוכחתי לדעת כי במשפט זה טמון עומק עצום, מלבד הפן ההלכתי. ביום הפורים כל הפושט יד למלכו של עולם, בתפילות ובתחנונים - נותנים לו! ככל שהופשתי לעיני קיבלתי תחושה שמשה ענק מסתתר מאחורי המשפט שבפורים 'כל הפושט יד נותנים לו'. החלטתי באותה שנה לשנות את סדר היום בפורים מכפי שנהגתי בכל שנה. באותה השנה השקעתי בתפילות! קמתי כשעתיים לפני הנץ החמה. במשך כשעתיים בכיתי יחד עם אשתי ואמרנו תהילים. כשהגענו למזמור כ"ב-המזמור שאסתר אמרה כשכנסה במסירות נפש למלך אחשוורוש: "למנצח על איילת השחר אֵלֵי אֵלֵי לָמָּה עֲצַבְתָּנִי רָחוּק מִישׁוּעָתִי דְּבָרִי שְׁאֵגְתִּי! התחננתי: 'ריבנו של עולם, אני מבקש ממך זרע של קיימא! אני מבקש ממך פתרון לבעיה ממנה אני סובל! אני יודע שאתה רוצה רק את טובתי, אלא שאתה מבקש ממני: 'הַשְׁמִיעֵנִי אֶת קוֹלְךָ בִּי קוֹלְךָ עֲרֵב וּמִרְאֵךְ נֶאֱמָה" (שיה"ר ב, י"ד). "אתה רוצה לשמוע מפי שאני 'קשור' אליך. מכיר בכך שהישועה יכולה לבוא רק מיידך המלאה והפתוחה הקדושה והרחבה. אנא ממך, בורא עולם! יום פורים הוא יום המסוגל לתפילה. אני מבקש ממך, "גם כל קוידל לא יבוש" (תהילים כ"ה, ג). מי שמקוה ומתפלל לה - זוכה לישועה". לאחר כשעתיים בכיות ותפילות ניגשנו להתפלל ותיקין, לאחר התפילה וקריאת המגילה, קיימנו את מצוות היום, ועוד נותר לנו זמן, במשך היום לסגור את דלת הבית ולשוב ולבכות על העניינים האלו, שאנחנו כל כך זקוקים להם". "הריני מצהיר ומעיד עלי שמיים וארץ שעד ליל הסדר, תוך שלושים יום בלבד שתי הישועות הגיעו: אחי! לא עת לחשות, לא עת לשקוט ולנוח! אני קורא לכם בפרהסיא: תנצלו את יום הפורים כדת וכראוי! שערי שמיים פתוחים! השטן הוא זה שמבלבל את דעתנו, ומרץ אותנו מכאן לשם ומשם לכאן, וגורם לנו לבזבז את היום הקדוש הזה". בודאי שיש לקיים את כל מצוות היום בהידור, אבל אסור לאבד את הגבולות. יש להקדיש זמן, 'לתפוס פינה שקטה', להתפלל ולבקש מבורא עולם את כל הבקשות, מתוך הכרה והרגשה שכל כולנו תלויים בחסדי ה' יתברך. ביום זה מובטח לנו כי 'תשועתם היתה לצנח ותקולתם בכל דור ודור'. רבי מנחם שטיין אמר: "רבותי, זה עובד! אני מכיר זוג שגר בבני ברק, שבמקור הם מאופקים. גם להם היתה בעיה של עקרות. לאחר שהבעל קרא את המכתב של האברך מליקווד, פנה לאשתו בעדיניות ואמר לה: 'מנהגנו בכל שנה לנסוע ביום פורים למשפחה שלך באופקים. שם מתאספים לסעודה כל אחיך ואחיותיך. זהו מפגש יחד שנתי' משמח ביותר". "השנה אני מבקש ממך: הית שנו בלי ילדים. בואי נישאר בבית ביום הפורים הקדוש, וננצל את היום לתפילות". הוא סיפר לה על 'כל הפושט יד נותנים לו', על 'הידיעה שכל קוידל לא יבוש', ועל 'מרדכי בן יאיר' - בן שהאיר עיניהם של ישראל בתפילות, בן שמעי - בן ששמע אל תפילות, בן קיש - שהקיש על שערי רחמים ונפתחו לו". הוא הסביר על כל התפילה שיש ביום המסוגל הזה! לא קל היה לשכנע את האשה לוותר על מפגש משפחתי של פעם בשנה, אבל לאחר ששמעה את כל דבריו סברה וקיבלה. האברך הזה כתב מכתב שהתפרסם ברבים: "נשארנו באותה שנה בבית. קיימנו את כל המצוות בהידור וגם סעדנו את סעודת פורים בשמחה. אבל הקדשנו זמן רב לתפילות, בדיוק כפי שאותו אברך מליקווד עשה. ניצלנו את אשמורת הבוקר שהוא הזמן המסוגל ביותר לתפילות ולבכיות... אני מודיע לכם: לאחר פחות משנה עשינו בסייעתא דשמיא, סעודת פדיון הבן."

הפורים תורה שגילה את המסכה

בליל שבת קבוצה של אורחים עניים המסבבים בעיירות אחרי תפילת ערבית פנו אל גבאי בית הכנסת בקשו ממנו שיוור להם לאלו "בעלי בתים" מוזמנים הם להצטרף לסעודה, הגבאי עשה מלאכתו נאמנה "אתה תלך לאכול אצל ר' זעליג הנפח" אמר לאחד, "ואתה", שראה על פניו כי בן טוביה הוא, שלח לאכול אצל ראש הקהל, יען כי צוברא מרבנן הוא, עוד אורח לפה ועוד אורח לשם ובית הכנסת התרוקן ממתפללים, חוץ מאיש אחד שעמד מאחורי התנור אשר הפיץ חום נעים, ושפך ליבו בסוד שיח ובצקון לחש עם בורא עולם, מתאחד עם שבת המלכה, וכולו תפילה וגעגועים לבורא עולם. בתום התפילה פתח גמרא ושקע בלימוד עיוני כשגויא אותה למד. היה זה רבי זושא מאניפולי זי"ע בשנותיו הצעירות בשנות גלותו כשהיה מהלך מעיירה לעיירה ומכפר לכפר, נחבא אל הכלים ומשתדל להסתיר ולהצניע עצמו מאחריהם, בגמר התפילה הבחין כי הוא לבדו בבית הכנסת, רוב נרות השמן כבר כבו ור' זושא יצא מבית הכנסת היישר לעבר ביתו של הגבאי. הגבאי שהבחין באורח שבה לפתחו כדי לברר היכן יוכל לסעוד סעודת שבת, נדהם, "אני חשתי לתומי שכל האורחים מסודרים לסעודות, כיצד לא הבחנתי בך?" וכמשיח לעצמו אמר "לו באת לפני שעתיים הייתי פותר את העניין בקלות, אך עתה לאן אשלחך, וכולם כבר סיימו את סעודתם!" חיכך הגבאי בפחדתו במבוכה ופתאום אורו עיניו, "אפשר ותלמיד חכם הינך צורבא מרבנן?" "ואם כן?" "שאל האורח" או אז תוכל לסעוד על שולחנו של ראש הקהל שלנו!" הסביר הגבאי בהתלהבות "יראה

ראש הקהל שלנו הוא בר אוריין גדול, כל שבילי התלמוד נהירים לו, אהוב הוא להשתעשע בחידושי תורה ופלפולי חריפתא בזמן הסעודה, מידי שבת סועדים על שולחנו עשרות תלמידי חכמים מופלגים, הביתרו האוכל הוא טפל, והפלפול והסברה עיקר, אם יודע ספר הנך תוכל לבטורף לסעודתה, כי שם נמשכת הסעודה שעות רבות". טוב ויפה" השיב האורח לגבאי "אך מה לאעשה, ואיני יודע ללמוד?... "הגבאי היה נבוך, עומד לו יהודי בעל צורה ואומר בפשטות גמורה דברים כאלו... "הא, לא יכול להיות"... הפטיר בביטול, "מן הסתם מצטנע הנך..." "חלילה!" מחה האורח נמרצות, "אני אומר את כל האמת ללא כחל ושרק, איני יודע ללמוד כלל!" עתה גברה מבוכתו של הגבאי שבעתים, מחז, חזקה עליו פקודת ראש הקהל שהורה לו בתקיפות לשלוח אך ורק תלמידי חכמים מובהקים היודעים ספר, ומאידך, עומד לפניו יהודי ומתחנך לסעוד סעודת שבת. והנה נפל בראש הגבאי רעיון: ילך הוא עם האורח לביתו של ראש הקהל ושם יבליע אותו בין האורחים הרבים וכך תיפטר הבעיה. יצאו הגבאי והאורח ושמו פעמיהם אל ביתו של ראש הקהל, כבר מרחוק נשמעו קולות ויכוח ובלל של צעקות, בטרקלינו של ראש הקהל סביב שולחן בעל מימדים יוצאי דופן ישבו עשרות אורחים משולהבים, הם כלל לא שמו ליבם אל סוגי הדגים הרבים שהונחו על השולחן, ויכוח קשה בהבנת התוספות באחד הסוגיות הסעיר את הרוחות, אחד מהמסובים הפריח סברא והדי הויכוח עלו בכמה אוקטאבות. בתוך כל זה הושיב הגבאי את האורח ומיד חמק ונמלט על נפשו. תחילה לא הורגשה נוכחותו של האורח החדש, אך כאשר קידש בקול רם על היין, והיה נראה כמפושט כולו מן העולם, הביטו אליו כל המסובים. לאחר שגמגם האורח מן היין, פנה אליו בעל הבית ראש הקהל: "אברך, מי הביאך להלום?" האורח השיבו חרישית "גבאי בית הכנסת". "ני" אמר לעומתו ראש הקהל "יודאי תוכל להצטרף אלינו בויכוח ההלכתי בו אנו עסוקים..." "לא", קרא האורח, והעמיד את שואלו על טעותו, "איני יודע ללמוד!" עננה קלה הקדירה את פניו של ראש הקהל "בודאי שמעת כי בביתו סועדים רק תלמידי חכמים..." "אני איני יודע ללמוד" התעקש האורח. "ואולי משנה אחת?" שאל ראש הקהל, "הרי לא יתכן שאדם לא ידע אפילו פרק אחד במשניות?" "לא ולא", הכריז האורח בנחת, "איני יודע כלום!". הרצין ראש הקהל את מצחו, סבלנותו פקעה והוא שאל את האורח: "אם כך, מדוע באת אלי? כלך לך מביתך!" בעלת הבית אשת ראש הקהל שהאזינה לדו שיח בין בעלה לאורח המסכן, פתה אל בעלה ובקשה ממנו לבל ישליך את האורח החוצה מהבית, "אינך רוצה שיסעד על שולחנך ניחא, אך במטותא מינך אל נא תגרשהו!" נאות ראש הקהל והסכים לדברי אשתו, ואת האורח הושיבו בשולחן קטן אשר בקצה הטרקלין שם הוגשו לפניו שתי חלות קטנות ושלמות ומנת דגים, האורח החל קורא זוהר וזמירות, וכשבצע על הלחם ראו בעליל כי האיש שרוי בהתפשטות הגשמיות וכל כולו אש ולהבה כשרפי אש קודש. כשסיימו כל הסועדים לברך ברכת המזון, סבבו וכיתרו את האורח המוזר ואמרו לו, "נמנינו וגמרנו, כי מרוב ענוה הפרזת על המידה באומרך, כי אינך יודע ללמוד, עתה חזקה נפשנו לשמוע ממך דבר חידוש של שוא". אך האורח הרים ידיו כאומר "מה אני יודע?" לפתע נשמע קולו של ראש הקהל לעבר האורח, "מה זה? האם בין רועי בקר גויים גדלת? מעולם לא שמעו אונך אף דבר תורה, אפילו פסוק לא?" וכולו הפך נסער מבורותו של האורח היושב למולו "כן", דבר תורה אחד יכול אני לומר לכם..." אמר לפתע האורח לתדהמתם. בתרועת צהלה התקרבו המסובים לשלחנו, וכולם היטו אוזן לשמוע, מי יודע אילו רזי תורה או סתרי תורה רזין דרזין ישמעי אורח הפלא הזה. פתח האורח פיו ואמר, "זה מכבר ניקרה בראשי קושיא עצומה, קושיא כציני הר ברזל, סתירה חזקה בין מאמר חז"ל ב"הגדה של פסח" ל"תהלים", תלמידי החכמים שהעמדו סביבו התאמצו בכח שלא לפרוץ בצחוק, והמתינו לשמוע את הקושיא שניקרה במוחו של האורח. והוא המשיך "בהגדה של פסח נאמר: "זכר למקדש כהלל", "משמע, הלל, צדיק הוא, אחרת לא היו עושים זכר למנהגיו, ואילו בתהילים(פרק י') כתוב "כי הלל רשע על תאוות נפשו", הרי שהלל רשע הוא!" כאן כבר לא יכלו הסובבים להתאפק, וצחוק אדיר פרץ בבת אחת בכל רחבי הטרקלין, גם האורחים הרבים וגם ראש הקהל אחוז בבוטנם והתפרצו בצחוק קולל, "אומנם קושיא זו מההגדה של פסח, אך ללא ספק מתאימה לפורים!" קראו לעומתו, "ומה התייר? שאלו כמה מהאורחים ועיניהם דמעו מרוב צחוק, "האם עלה בידך ליישב את הקושיא הנוראה הזו?" האורח נתן מבט חודרני בראש הקהל והשיב: "כן", חשבתי על תירוץ. ההלל של ההגדה צדיק הוא, והראיה כי בתחילת הלילה חלל בשונו מבית הכנסת נעמד אצל הדלת והכריז בקול: "כל דכפין יתיי ויכול!". הוא כלל אינו בודק אם תלמידי חכם הוא האורח, אם לא. לעומתו "הלל מהתהלים" הרי רשע הוא, מדוע? "על תאוות נפשו" הוא פולח ליצרו וסוגד לתאוותיו ועושה כאוות נפשו!". חרדת קודש אפפה לפתע את טרקלינו של ראש הקהל, במקום הצחוק תפסה ארשת רצינית את קהל האורחים, האיטו צודק אותו אורח כי הנחהו של ראש הקהל פסולה! להלבין פניו של אדם קבל עם ועדה, היש היתר לכך? סייים האורח את סעודתו, קם ופנה לו אל בית הכנסת, ממהר לא רב ממנו פקע בעקבותיו ראש הקהל, וכשהי שניהם לבד בבית כנסת, נפל ראש הקהל על ברכיו ופרץ בבכי תמרורים, "עפר אני לרגליך כי איש קדוש אתה, הרי אין אדם יודע כי שמי הוא הלל, מאז ומתמיד מכנים אותי ראש הקהל, היום זה הפעם הראשונה שראית אותי וכבר ידעת את שמי!". והאורח הלא הוא רבי זושא מאניפולי זי"ע הניח ראשו בין ברכיו, ואחל מקונן בקול מר, "אוי לך זושא שעברת על עבירה פלוגית במקום פלוני, אבוי לנפשך זושא, כי במקום זה וזה נכללת בעבירה חמורה, שעה ארוכה פירט את עוונותיו שעבר הוא, אלא שהלה היטיב להכיר את העבירות הללו כעבירות והפשעים שעבר מיום עמדו על דעתו ועד היום הזה. מתוך הדברים התברר כי ראש הקהל הינו אדם אלים ובעל עבירה לא קטן שהשתלט בכוח הזרוע על רשות הקהל והסתתר מאחורי מסווה ומסיכה של תלמיד חכם המסרב לתת מפיתו לעם הארץ... בכיותיו של ראש הקהל עלו וגברו, הוא קרא מתוך נחמת ליבו לעבר ר' זושא "הורני דרך תשובה". "קטונתי מכך", השיבו ר' זושא ושלחו אל מורו ורבו הלא הוא המגיד ממעזריטש זי"ע אשר טיחה את נשמתו, כבסה כבורית מכתמי חטאיה, והיטיב להפוך את "הלל הרשע" ל"זכר למקדש כהלל" - להלל הצדיק. - - -

[א] צריך לזכור באיסור רבית וכמה לאווים נאמרו בו שהמלוה עובר בששה לאווים הא' לא תהיה לו כנושה הב' את כספך לא תתן לו נשך הג' ובמרבית לא תתן אכלך והד' אל תקח מאתו נשך ותרבית והה' לא תשימו עליו נשך והששי לפני עור לא תתן מכשול והלוה עובר בשלשה לאווים הא' לא תשיך והב' לא תשיך לאחיד ששני לאווים אלו יש בהם אזהרה ללוה גם כן שלא לגרום מלחלה לישך והג' לפני עור לא תתן מכשול והערב והעדים והסופר עוברים בשני לאווים הא' לא תשימו עליו נשך והב' לפני עור לא תתן מכשול והמתווך וכל המסייע בדבר או המורה מקום ללוות או להלוות עוברים בלאו של לפני עור וכו' :

[ב] אף על פי שאם לא ילוה, מלוה זה ללוה זה ילך הלוה וילווה מישראל אחר למרות זאת עובר המלוה בלפני עור והלוה גם עובר אף על פי דאם לא היה לוה הוא מה ישראל היה לוה עמו ישראל אחר אבל הערב והעדים והסופר אינם עוברים בלפני עור אלא דוקא אם אלולי הם לא היה זה המלוה מלוה לזה אבל אם גם בלעדם היה מלוה אותו אינם עוברים בלפני עור ורק עוברים על לא תשימו עליו נשך ואף על גב דאין עוברים בלאו דלפני עור הרי הם מחזיקים ידי עוברים עבירה דיש בזה איסורא דרבנן והסורסור וכל מי שמסייע בדבר אף בידם אלא איסור דרבנן דמחזיקין ביד עוברי עבירה :

[ג] גם ברבית דרבנן רמו רבנן על המלוה כל איסורי לאווים הנזכר לעיל אבל על הלוה לא רמו רבנן אלא רק איסור לאו דלפני עור ויש אומרים דגם העדים אין עוברים ברבית דרבנן אלא רק על איסור דלפני עור :

[ד] מהתורה מותר להלוות לנכרי ברבית וללוות מהם דכתיב לנכרי תשיך

ובזמן התנאים אסרו חז"ל להלוות להם כדי שלא ילמדו ממעשיהם ולא

התירו אלא כדי חיו ואחר כך חזרו וכתבו חז"ל והתירו המלוה לנכרי

ברבית לגמרי אפילו יותר מכדי חיו כדן של תורה וכל ישראל שמלוה

מעותיו לישראל ברבית ותולה אותם בגוי שאומר של גוי הם הקב"ה יפרע

ממנו :

[ה] מומר שיצא מן הכלל מותר להלוות לו ברבית אבל אסור ללוות ממנו

ברבית מיהו אם הוא מומר ישמעאלי שמודין ביחוד ואין להם שיתוף אז גם

להלוות ללוות ברבית אסור וכן הקראים אסור להלוותם ברבית וכל שכן

דאסור ללוות מהם : **[מחלל שבת בפרהסיא אפילו לתיאבון, והעובר על מצווה**

אחת להכעיס וכל שכן כופר בעיקר מותר להלוות להם ברבית אבל אסור

ללוות ממנו ברבית]

[ו] מהתורה אין הריבית אסור אלא דרך הלואה ורז"ל עשו הרחקה משמרת

לדבר ואמרו כללל דריביתא כל שהוא אגר נטר אסור פירוש כל שמרויה

בשביל המתנת מעותיו אסור בין שבא לו החוב בדרך הלואה בין בדרך מקח

וממכר בין דרך שכירות בין דרך מלאכה בין רבית מוקדמת שמקדים

הריבית קודם ההלואה בין רבית מאוחרת דלאחר שהחזיר לו מעות שהלוה

לו נותן לו רבית ואף על פי שלא קצץ עמו בשעת הלואה כלום אלא אחר שזה

תבע ממנו המעות שנושה בו נתן לו רבית כדי שירחיב לו הזמן ואפילו שחוב

זה לא היה עיקרו הלואה אלא של מקח וממכר וכיוצא בכל זה אסור רז"ל

הרבית :

[ז] אפילו אם מלוה ראובן מעות לשמעון ואינו קוצץ עמו הריבית אלא מלוהו

בענין שאם ירויה יתן לו ריוח ואם יפסיד יהיה ההפסד כולו על הלוה ונמצא

שהמלוה קרוב לשכר ורחוק מהפסד כזה אסור חז"ל :

[ח] לא יאמר ראובן לשמעון הלוויני היום ואחר כך גם אני אלוה לך ואפילו

אם ראובן לוה משמעון סתם ולא אמר לו כלום ואחר כך חזר ראובן ומלוה

לשמעון ואמר לו אני מלוה לך בשביל שהלויתני מקודם אסור אלא ללוו זה

מזה בסתם באין אומר ואין דברים : **[אסור להקדים שלום למלוה שאינו רגיל**

לומר לו שלום אבל תורה רבה לאחר פרעון חובו מותר]

[ט] לוה בסתם ופרעו ואחר כך שר לו הלוה דורון בשביל שהלוהו זו רבית

מאוחרת ואסורה מדרבנן מיהו דבר מועט שרי כיון דאינו מפרש ששולח לו

בשביל שהלוהו ויש מתירין אפילו בדבר מרובה אם שולח לו הדורון אחר

שעברו ימים הרבה מעת הפרעון ויש מתירין באופן זה אף על פי שהלוה

מתכוין בלבו לשלוח הדורון בשביל ההלואה שהלוהו עם כל זה כיון שעברו

ימים הרבה אחר הפרעון ואינו מפרש בפיו כלום מותר : **[רבית שאסורה**

מהתורה יוצאה בדיינים ואסורה מדרבנן אינה יוצאת בדיינים אבל הרובה

לצאת ידי שמים יחזיר, רבית מוקדמת או מאוחרת אפילו ידי שמים אינו

צריך לצאת]

[י] אם בעת הפרעון שהוא פורע על מוסף לו יותר מן סך שהלוהו אפילו

מוסף לו דבר מועט ואפילו שאינו מפרש כלום אסור מדברי סופרים במה

דברים אמורים כשהוא חייב לו מעות בתורת הלואה ובא עתה לפרוע לו מעות

שהלוהו אבל אם ראובן נתן לשמעון על סחורה כגון שנתן לו מעות כדי לתת

לו חטיף וכיוצא כנגד המעות ועתה כשבא שמעון לפרוע לראובן החטיף

הוסיף לו חטיף יותר מכנגד מעותיו מותר דאמרין אוזלי קא מיזיל גביה

כלומר מוכר לו הסחורה יותר בזול ממה שהתנה עמו ומיהו אם מוסף לו

הרבה שניכר בודאי שמוסף לו בשביל שהמתין לו בפרעון הסחורה אף על פי

שהוא קבל המעות בורת מוכר הרי יען דהכא ליכא למימר אוזלי קא מיזיל גביה

התוספת שהוסיף לו :

[יא] אם מכר ראובן סחורה לשמעון בהקפה על זמן ידוע ועבר זמן הפרעון

שלא פרע לו בזמנו ואחר כך בעת שפרע לו הוסיף לו יותר אף על פי שנתן

בסתם שאינו מזכיר שנתן בשביל עכבת המעות שנתעכבו אצלו אסור אף על

פי דמעות אלו הם דמי סחורה יען דהכא ליכא למימר אוזלי קא מיזיל גביה

ועוד כיון שזקף עליו דמי הסחורה יש לזה דין מלוה :

[יב] אם הלוה בעל מלאכה ועושה למלוה מלאכה בזול יותר מלשאר אדם כדי

שיריח לו הזמן הרי זה רבית של תורה ואם כבר הוריח לו הזמן ואינו תובעו

ואחרי זה עושה לו בזול הרי זה דבק רבית ואסור מדרבנן :

[יג] אסור להקדים שכר המלאכה לאומן כדי שיעשה לו בזול, מפני שנראה כמלוה לו היום כדי שיוזיל בשכרו, כיון שהאומן יכול לחזור בו מן הדין שלא לעשות המלאכה לבעל הבית, והמעות שקבל מבעל הבית הם חוב עליו והרי זה כהלוה ואסור, אבל אם בעת שמקדים לו השכר הוא מתחיל לעסוק באותה המלאכה, מותר, מפני דניכר הדבר דאלו המעות הם דמי השכירות ולא נראית כהלוה :

[יד] ראובן שיש לו חצר ורוצה להשכיר לשמעון לשנה או שנתיים מותר להוזהל השכירות כדי לקבל עתה דמי השכירות ולא עוד אלא מותר גם לומר לשמעון אם נתן לי השכירות עתה אני משכירו בעשר ואם לאחר זמן אני משכירו לך ב"ב כיון שהשכירות דינה הוא דאינה משתלמת אלא לבסוף השכירות הבית נמצא סכום שיפרע לבסוף זהו שוויה של שכירות החצר וכשפורע לו עכשיו עשר מוזיל הוא לו בשביל הקדמתה במה דברים אמורים כשאומר לו קודם שיקנה השכירות באחד מדרכי ההקנאה אבל אם כבר גמר עמו ערך שכירות החצר בעשרה שיפרע לו עתה במזומן ונתן לו שטר ההקנאה שאין בעל החצר יכול לחזור בו ולא השוכר ואחר שהקנה השוכר כפי הדין בערך העשר אומר לו תמתין בעד השכירות לאחר זמן ואשלם לך י"ב הרי זה אסור דזה הוספת הוי רבית גמורה :

[טו] אם ראובן מכר סחורה לשמעון בעשרה על מנת שיתן לו הדמים מיד אסור להוסיף אחר כך על המקח ולומר אמתין לך עד עשרה חדשים ונתן לי י"ב בדמי הסחורה ורבית גמורה היא זו ואפילו קודם שנגמר המקח אסור מדברי סופרים לומר המוכר אם תקנה במעות מדודים לאלתר אמכור בעשר ואם לאחר י"ב חדשים אמכור ב"ב יען כיון שאמר י"ב ששלם לאלתר ימכור בעשרה נמצא דמי הסחורה ההיא עשרה ואם אחר כך יקחנה ב"ב בשביל שממתין לו י"ב חודש הרי זה רבית דרבנן :

[טז] כל סחורה ששומתה ידועה שהיא נמכרת בעשרה במעות מדודים אסור למכרה בסך יותר בהקפה מיהו בזמן הזה נוהגים העולם למכור כל מין סחורה בהקפה בסך יותר יען כי אף על פי שיש לה שער ידוע בשוק באותה העיר שהיא נמכר בעשר במעות מדודים וזה מוכרה ב"ב בהקפה אין זה נקרא שער ידוע יען כי אפשר שבזו השעה שהוא מוכר שוה עשר ב"ב בהקפה יבא ידיעה מערי אירופא שנתחדש איזה דבר הנוגע לאותו המין ועלה השער שאז גם בעיר זו יעלה השער ותהיה שוה י"ב במעות מדודים וכל שכן אחר שנתחדש הטלגרף ולכן נהגו היתר בכל מיני סחורות למכור דבר ששוה עשר במדודים ב"ב בהקפה והסיבות אשר יסבבו עליית השער במיני הסחורות הם מצויים בזמן הזה וקרובים להיות יותר מאותו הטעם שכתב ראב"ה ז"ל משום דלפעמים באים שרים ויחזרו המעילים לקנות ביותר משוויים

[יז] אם מכר סחורה ב"ב בהקפה לזמן י"ב חדשים ונגמר המקח בזה וקנאו הלוקח ונעשה שלו אז מותר למוכר לומר ללוקח אם רצונך תן לי עתה מעות מדודים ואנכה לך עשרה למאה או י"ב למאה מן המקח ואם הלוקח לא רצה בכך אלא אמר אני אשלם י"ב בזמן הפרעון כאשר קניתי אין בכך כלום ומותר למוכר לקבל ממנו י"ב בזמן הפרעון אף על פי שאמר לו שהוא מרוצה לקבל פחות מ"ב אם יתן לו מעות מדודים מפני שאלו הדברים אמר המוכר אחר שנגמר המקח ונעשו הי"ב חוב על הלוקח : **[סחורה שיש לה שער ידוע ונמכרת ב-100 מותר למכרה ב-120 מותר למכרה ב-120 ולא יאמר לו בפירוש אם תשלם לי מיד הרי היא לך במאה ואם לו ב-120 ומכל מקום אחרי שמכר לו הסחורה ונקנתה לקונה כפי ההלכה מותר לומר לו אם תשלם לי עכשיו אני עושה לך הנחה ותשלם לי 100 מ]**

[יח] יש מתנים בתחילת המקח שמוכרים בהקפה לכמה חדשים שכל זמן שיהיה ללוקח מעות יביאם למוכר וינכה לו מן הדמים אחד למאה בעד כל חדש הרי זה אסור דהוי ליה כמפרש אם מעכשיו הרי הוא לך בעשר סלעים ואם לגורן ב"ב : והנה כי כן אם המוכר מכר סחורה ב"ב לזמן י"ב חדשים והתנאי היה ביניהם גמר המקח דמעתה ומעכשיו כל זמן שביא הלוקח המעות ינכה לו המוכר מן הדמים אחד למאה בעד כל חדש וזה הלוקח לא הביא המעות קודם הזמן כלל אלא הביאם אחר שנשלם זמן י"ב חדש הנה שורת הדין ונתנת שצריך המכר לנכות מדמי המקח י"ב למאה יען כי כפי התנאי הנזכר אם היה הלוקח הביא הדמים לאלתר היה מנכה לו י"ב למאה ונמצא המוכר גילה דעתו שהוא מרוצה למכור הסחורה ההיא במעות מדודים בחסרון י"ב למאה מן הסך שמקבל עתה ואיך יקבל עתה סך על זה שנמצא מקבל היתרון בשביל בזמן :

[יט] אם מכר ב"ב לזמן י"ב חדשים והתנה עם הלוקח שמחויב להביא המעות אחר שני חדשים ואז הוא ינכה לו מדמי המקח עשרה למאה הנה בודאי אם הלוקח הביא המעות כפי התנאי אין בזה חשש כיון שבוה התנאי עושה המוכר נתברר שהוא מרוצה למכור סחורה זה פחות עשרה למאה מן הערך שהיה ביניהם וכך הוא קבל באמת את דמי המקח פחות עשרה למאה : ברם מה שיש לכאורה לאסור באופן זה הוא בהיכא דהלוקח לא הביא דמי המקח אחר שני חדשים אלא נשאר אצלו עד סוף י"ב חדש דלאאורה נראה דאסור למוכר לקבל ממנו י"ב אלא צריך לנכות לו עשרה למאה מדמי המקח והגאון מהרש"ם ז"ל העלה מאחר שנעשה הדבר על ידי תנאי והיה אפשר לקימו ולא קימו אם כן נתבטל המקח ומנא בעלפסוק קונה הלוקח את המקח מחדש ואז המוכר יוכל ליקח ממנו י"ב דהוי כמוכר במעות מדודים ונראה טעמו ונימוקו :

אמרי חז"ל : לשבח את בוראו. כתב האלשיך הקדוש פרשת וישלח (פרק לה פסוקים א-ד) והנה זה דרכו יתברך כי הבלתי מחזיק לו טובה על ההטבה שהיטיב לו לא יחזור להטיב לו אותה הטבה. ע"כ לכן תמיד לשונו תהיה תמיד רגילה לשבח את בוראו *** כתב ספר הכוזרי מאמר ג יג. אמר החבר : ומה שיחזיק עריבותו ויקבענו ויוסיף לו עריבות על עריבות, שיברך תמיד על כל מה שהוא מוצא מן העולם ומה שמוצאו ממנו. ע"כ דהיינו הרוצה שהקב"ה יחזור ויתן יכיר ויחזיק טובה לבוראו וישבחנו תמיד *** כל ברכה של גדול הדור עושה רושם למעלה ועושה עת רצון. לכן ראוי להתברך לברך את המברך [חזו"א טהרות הוספות] נשאל החזון איש מדוע מקדיש כל כך הרבה מעותותיו היקרות למען הציבור והשיב אלמלא היה לי ממון הרי הייתי עושה בו חסדים עם הבריות עכשיו שאין לי אני מקיים מצוות גמ"ח בדרך זו ** החזון איש אני מחזיק את הקדנות למנוח מצד חזון איש נלגיד וכן אין הפסד חלילה מן הצדקה רק ברכה מתווספת

שאלה האם מותר לקנות כרטיסי הגרלה של מוסדות תורה וחסד ממעשר כספים **תשובה** דעתו של האגרות משה אורח חיים חלק ד סימן עז היא דאי הוי קצבה לכרטיסים שנמכרים [מספר מכירת הכרטיסים לא מוגבל ל-1000 או 2000? רש"י וכו'] אסור לקנות מכספר מעשר כיון שיש אלו שווי לכרטיס ולא ניתן רק לצורכי צדקה אלא כדי להרוויח ואם אין הגבלה למספר הכרטיסים אזי ודאי קונה הכרטיס דעתו רק לצדקה כיוון שהכרטיסים לזכות קלושים אלא שכתב שאם זה ראוי שיתן את שווי הכרטיס למעשר ע"ש לעומת זאת בשו"ת שבת הלוי חלק ט סימן ר' לא מחלק בהכי אלא משמע שבכל גוונא מותר מכספי מעשר וכיון שניתן כולו לעניים ומה שנותנים פרס כותב שבת הלוי וז"ל אין בזה בעיה, אלא שרוצה להנות שיעלה לו מזה ספק ריוח של לזכות בהגרלה ונתנו על מנת כך לא ראיתי בזה שום פגם, ומה שמוסדות אלה מוציאים חלק מהכספים כמה אחוזים לצורך קניית החפצים המוגרלים גם מזה אין תבא דכמו שאין מדקדקים בעניינים כשאנו מוסרים להם כספי צדקה אם עושים ההוצאות כולם לצורך כמ"כ כאן וכ"ש כאן כדאי להרוויח לצדקה צריכים לקנות א"כ כולו צורך צדקה, ועוד דאין מדקדקים כ"כ במעשי"כ דלהרבה דעות אינו אפי' חייב. דרבנן דאין חומרא של מצוה כשיטת הב"ח בסי' שלי"א לסיכום אם אין קצבה לכרטיסים לכו"ע מותר רק אם זכה לדעת האגרות משה צריך לתת את שווי הכרטיס למעשר ואי אכא קצבה דעת האגרות משה אסור ולדעת בעל שבת הלוי מותר

הנהגת ה' היא לא ניסית כדי שלא תתבטל הבחירה

קיימו וקבל היהודים עליהם ועל זרעם ועל כל הנלוים עליהם **מובא במסכת שבת דף פח.** על הפסוק "ויתיצבו בתחתית ההר" אמר רב אבדימי בר חמא בר חסא מלמד שכפה הקדוש ברוך הוא עליהם את ההר כגיגית במתן תורה ואמר להם אם אתם מקבלים התורה מוטב ואם לאו שם תהא קבורתכם. אמר רב אחא בר יעקב מכאן מודעא רבה לאורייתא **רש"י מסביר** מודעא רבה - שאם יזמינם לדון למה לא קיימתם מה שקבלתם עליכם יש להם תשובה, שקבלו את התורה באונס אמר רבא אף על פי כן חזרו וקבלו את התורה בימי אחשוורוש מרצון - מאהבת הנס שנעשה להם שכתוב: "קיימו וקבלו היהודים" קיימו מה שקיבלו כבר. **התוספות שם ד"ה 'כפה עליה'** כותב: "ואף על פי שכבר הקדימו נעשה לנשמה אם כן מדוע צריך לכפות עליהם הר כגיגית? שמא יהיו חוזרים כשיראו האש הגדולה שיצאה נשמתן".

ובמדרש תנחומה פרשת נח כתוב שאמרו נעשה ונשמע על תורה שבכתב ולא על תורה שבעל פה שדורשת מאמץ גדול של לימוד. **המהר"א מבאר** שכפה עליהם הר כגיגית ביאורו שקרע להם כל הרקיעים וראו את כל מעשה מרכבה ולא ראו עם ישראל מציאות אחרת שלא לקבל את התורה ושאלו כלל אפשרות לבחור אחרת דהיינו שלל מהם את הבחירה וזה נקרא כפיה וכשחזרו וקבלו את התורה בימי אחשוורוש שהיה נס בהסתר כלשון מגילת אסתר היה עדיין היה מקום לבחירה אומנם היו הרבה נסים מכל מקום ניתן להסביר זאת בצורה טבעית שפתאום נדדה שנת המלך, פתאום המלך זכר את הצלת מרדכי ומצווה להרכיב אותו בעיר ומצווה שיאמרו "ככה נעשה לאיש אשר המלך חפץ ביקורו". המן ועשרת בניו נתלו על העיר בגלל אסתר, ונתקיים ונהפוך הוא אשר ישלטו היהודים המה בשונאים הכל במהלך טבעי ובכל זאת קיבלו את התורה א"כ זוהי קבלת התורה מרצון ולא מאונס **ובזה מתורץ קושיית התוספות** לעיל שאע"פ שאמרו נעשה ונשמע מ"מ הוי עדין כפיה כיוון שלא יכלו לבחור אחרת.

כשעם ישראל קבלו את התורה שנית בימי מרדכי ואסתר חג פורים נתקדש מאד עד שאמרו הו"ל כיפורים כפורים דהיינו **פורים הוא כיום כיפור**. חג זה נראה לנו כחג של הוללות אבל האמת היא שזהו חג מאד קדוש שכל המועדים עתידיים להתבטל חוץ מפורים ומובא בספרים הקדושים שיטתה הארה מאד גבוהה בחג הזה. [יסוד דאבא] ואנו רוצים להדמות להארה זו ולכן ננסה בשו"ע שכל עני הפושט יד נותנים לו. אנו מנתהגים כמו ההארה הגבוהה של פורים שכל הפושט יד נותנים לו וממלא גם אנו זוכים לכל הפושט יד ומבקש בפורים ומתפלל נענה לכן ראוי להתפלל ביום זה על כל צרכיו הרוחניים והגשמיים.

נלמד מחג הפורים שגם בדברים הנראים לנו טבעיים תמיד להודות לה' שתמיד משגיח עלינו. הקב"ה עושה איתנו ניסים בכל יום אלא שאנו צריכים לראות אותם ולא להתלות ולומר שזה טבעי וזה אינו נס **וכמו שכתוב במדרש תהילים** מזמור קל"ו: "לעושה נפלאות גדולות לבדו".

שואל המדרש וכי ח"ו יש שותף לקב"ה שהפסוק אומר שהקב"ה אומר לבדו? מתורץ המדרש שרק הוא לבדו יודע מה פלאים עושה והאדם אינו יודע כלל מהניסים שה' עושה לו. כיצד? אדם נתון על המטה והנחש לפניו על הארץ בא לעמוד הקב"ה דואג שיראה את הנחש ויזהר מפניו שלא יכישו ובשבילו זהו עוד יום רגיל ואינו יודע שהקב"ה הצילו ואינו יודע מה פלאים עשה הקב"ה עמו. ומי יודע? הקב"ה. וכן הוא אומר, (תהלים מ, ו) "רבות עשית אתה ה' אלהי נפלאותיך ומחשבותיך אלינו חלומיך אלהיך". אין לי להעריך שבחך ואינו כדאי לספר נפלאותיך. א"ר אלעזר, אפילו בעל הנס אינו מכיר בנסו, שנאמר, לבדו. וכמו שדרש רב יוסף, מה פירוש הפסוק: (ישעיה ב, א) "אודך ה' כי אנפת ב"י". במה הפסוק מדבר, בשני בני אדם שהלכו לסחורה, ישב לו קוץ לאחד מהם

התחיל מחורף ומגדף, לימים שמע שטבע ספינת חבריו בים התחיל מודה ומשבח. לכך נאמר: (שם) "ישוב אפך ותנחמני" בעצם בזכות הקוץ ניצל ממוות ולכן תמיד נודה ונהלל לבורא. וכן שמעתי ביאור על הפסוק: "**הללו את ה' כל גוים**" היה צריך לומר "כל יהודים" אלא הגוים יודעים כמה הם רוצים להרע לעם ישראל ולא עולה בידם ולכן אומר הפסוק: "הללו... כל גוים" כיון שעם ישראל לא יודע את הניסים שה' עושה לישראל אלא הגוים וכשרואים כמה הקב"ה שומר על ישראל, על הגוים מוטל להלל את ה' על נפלאותיו. **הרמב"ן כותב שגם הטבע** זה נס אלא שלנו דווקא שינוי הטבע נראה כנס. ומי שמגיע לאמונה והכרה עמוקה ומוחלטת שאין שום הבדל בין טבע לנס ומבטל את כל רצונותיו לבורא עולם זוכה שהקב"ה עושה לו ניסים חדשים לבקרים.

וכן מסופר בגמרא על ר' חנינא בן דוסא ואשתו שהיו מלומדים בניסים. במסכת תענית דף כד. מסופר: אמר רב יהודה אמר רב בכל יום ויום בת קול יוצאת ואומרת כל העולם כולו ניוון בשל חנינא בני וחנינא בני דיו בקב חרובים מערב שבת לערב שבת. הייתה רגילה אשתו של רבי חנינא לחמם את התנור כל ערב שבת וזורקת סמרטוטים משום הבושה כיון שכולם בשל לשבת ויצא ענן מהארובה כתוצאה מהבישולים וכדי שגם לה יצא ענן למרות שלא היה לה מה לבשל שמה סמרטוטים כדי שיצא ענן הייתה לה שכנה רעה שאמרה אני יודעת שאין לה כלום לבשל מנין העשן הזה באה ונקשה על הדלת התביישה אשת רבי חנינא ונכנסה לחדר נעשה לה נס וראתה את התנור מלא לחם וקערה מלאה בצק אמרה לה שכנה פלונית: תביאי מרדה להוציא את הלחם שאם לא עוד מעט וישרף אמרה גם אני נכנסתי לחדר לשם כך להביא את המרדה מפני שמלומדת בנסים הייתה והייתה בטוחה שהקב"ה יעשה לה נס.

רבי חנינא ראה פעם את בתו עוצובה. שאל אותה: "מדוע את עוצובה?" אמרה לאביה שהתחלף לה חומץ בשמן ובמקום שמן להדלקת נרות שמה חומץ לנרות. אמר לה: "בתי, מי שאמר לשמן וידלוק יאמר לחומץ וידלוק". אומרת הגמרא שדלק הנר כל השבת עד מוצאי שבת ולקחו ממנו נר להבדלה.

מי שיש לו אמונה פשוטה שטבע הוא נס וזה הוא טבע ועושה את רצון ה' ללא התחכמות במסיירות והקרה גדולה מתוך עסק התורה זוכה שגם הנס נהפך אצלו לטבע. בדורנו אנו זכינו לצדיק יסוד עולם, הבבא סאלי, שהטבע אצלו זה נס וניסים היו מתגלגלים על ידו כלאחר יד. והנה כמה מאלפי הספורים:

מעשה שהיה בזוג שלא נפקדו שנים רבות בורע בר קיימא, ובצר להם פנו אל הבבא סאלי זע"ה ובקשו ממנו ברכה. אמר להם הצדיק: "כל זמן שיש לכם עיתונים בבית, לא תפקדו". ואכן קיבלו עליהם לסלק את העיתונים. עבר זמן ואותו זוג לא נפקדו, ושוב חזרו לצדיק. אמר להם הרב: "תחפשו טוב אולי נשאר עוד זכר של עיתון בבית". ואכן חפשו, ומצאו תחיתית עיתון באחד הפינות, וסילקוהו מהר מביתם, ותהילות לה' יתברך נפקדו בזרע בר קיימא.

בר סאלי מקים משותק

ברוך ציוני נולד עם מחלת ניוון קשה ברגליו, הגורמת לניוון אט אט עד שבשלב מסוים הן משתתקות לחלוטין. אכן בגיל 8 הידיעה המרה הגשימה את עצמה, ורגליו של ברוך פסקו מלצעוד. מעתה, את הדרך לתלמוד התורה הוא גמא על כסא גלגלים. בגיל 11, בעודו משתתק עם אביו להכנס לסדרת בדיקות לקראת ניתוח מוסבך, בנסיון להציל את רגליו, פגשו ברוך ואביו את ר' יצחק שלמה לוגסי, משמשו האישי של הבבא סאלי, שהציע להם לבוא לבבא סאלי, וסידר להם כניסה ללא עיכובים. הם הגיעו לחדרו של הרב, הרב קיבל את הילד בחוסם והגיש לו כוס מים, הוא אמר לו לברך על המים. הרב חיך אליו, פרס ידיים ואמר לו: "בוא, בוא אליי". ברוך הקטן ענה בחרדה: "אינני יכול, אני מרותק לכסא גלגלים, רגלי נכות". הרב המשיך ואמר בחיך: "אתה יכול! קום על רגליך וגש אליי!" הוא אחז בידיהם הכסא וניסה להתרומם. תוך כמה שניות היה אחוז מאחור בידיו של הרב, כשהוא עומד. לאחר מכן הלך תיפוף קצרה בעזרת קביים, אח"כ החל ללכת כמו כולם. מעשה זה פורסם בכלי התקשורת. מתוך עסק התורה זכה הבבא סאלי שגם הנס נהפך אצלו לטבע.

מילי דבדירותא: אדם נכנס למטבח ציבורי במונ הכנות לסעודת פורים. כיבדו אותו והגישו לשולחן קערה גדולה מלאה כיסים מעטים מאוד, וריחם נודף למרחוק. נפל האור באוירת פורים כיס אחד ואמר: זה כנגד יחידו של עולם ונל עוד שניים ואמר: אלה כנגד משה ואהרן. נפל עוד שלושה ואמר: אלו כנגד שלושות האבות, ועוד ארבעה - כנגד ארבע האמהות, ועוד שנים עשר כנגד י"ב שבטים... אמר בחור לחבירו, חזי מי את הקערה מכאן, במרם יקח כנגד שניים ריבוא בישראל...

רבי לפני שלימד לחכמים אמר מילתא דבדירותא ודחי' רבנן לסוף ישיב באימה ופתח בסוגיא [שבת ל:]

זכר למחצית השקל [לפי הרב יצחק יוסף 40- כולל מע"מ מיוחד להצחקת תורה] על: מה הוצאת בהצחקת תורה: כולל יום, כולל ליל ישישי, כולל בין הזמנים, עלון שבועי ועוד: יתרום בהעברה בנקאית לחשבון: על: שם: כולל קול כמוס בנק פאניי סוף 173 מ.חשבוני - 012505 טל: 054-8464024

לע"נ הבחור אריה ז"ל בן דוד ושרה הי"ו

גליון מס' 179

ערוך מתוך שיעורי לב ארי - ב"ב

שבת פרשת כי תשא תשפ"ה

זמשיח

שיחות, דרשות ומאמרים למגידי שיעור, ולכל דורש ברבים

עניין של חינוך

"וַיַּעֲבֹר ה' עַל פְּנֵי וַיִּקְרָא ה' ה' אֵל אֲפִים..."

אמרו רבותינו בגמרא (ראש השנה) רחום וחנון - "אמר רבי יוחנן: אילמלא מקרא כתוב, אי אפשר לאומרו, מלמד שנתעטף הקדוש ברוך הוא כשליח ציבור, והראה לו למשה סדר תפילה. אמר לו, כל זמן שישראל חוטאים, ויעשו לפני כסדר הזה, היינו שיעבירו על מידותיהם, אני מוחל להם... אמר רבא (ראש השנה יז.) "כל המעביר על מידותיו, מעבירין לו על כל פשעיו, שנאמר: 'מי אל כמודך נושא עוון ועובר על פשע לשארית נחלתו...' (מיכה פרק ז פסוק יח) למי הקדוש ברוך הוא נושא עוון? למי שעובר על פשע...". אדם שאינו מדקדק למדוד באותה מידה את המצטערים אותו ומניח מידותיו והולך - מעבירים לו על כל פשעיו - אין מידת הדין מקטרגת עליו. אדם הרגיל למחול, לא שומר טינה, לא מקפיד, מוותר, מעביר על הפגיעות והמילים של חברו, לא די, שהקדוש ברוך הוא אינו שומר לו טינה ומוחל לו, אלא הקדוש ברוך הוא מוחל לו על החטאים החמורים שעשה. לעיתים מקובל לחשוב שאדם המוותר לאחרים, מעביר ומוחל למי שפגע בו הוא "פראייר". ההיפך הוא הנכון! דווקא זה שמתחשבן ולא מוותר הוא "הפראייר" האמיתי. בורא עולם ברוב רחמיו נתן לנו נשק אדיר להינצל מגזרות - היה וותרן! אם תתחשבן עם כל אדם גם בורא עולם יתחשבן איתך, אתה מאבד במו ידיך זכות גדולה לכפרת פשעך. אז מי "הפראייר" האמיתי? היה נוח לבריות, העבר וסלח. כך לא תישא על גביך שקים של כעסים ועוגמת נפש, ותזכה למחילה אמיתית ופתיחת דף נקי, לבן וחדש אצל בורא עולם. (אור שרה)

בברכת שבת שלום - מערכת לב ארי

פנינים משלחן מלכים

"ויתן אל משה ככלתו" (לא, יח)

כתב רש"י: "ככלתו, כתיב חסר, שנמסרה לו תורה במתנה ככלה לחתן...". ומובא בצוואת רבי אליעזר הגדול: "בני, הוי זהיר בהכנסת כלה לחופה ולשמח חתן, שכל המשמחו כאילו קיבל תורה מהר סיני שנאמר "ויתן אל משה ככלתו" - כלתו כתיב.

פעם באו תלמידים לפני המשגיח דפוניבז' הגה"צ רבי יחזקאל לוינשטיין זצ"ל, שהיה איש האמת הסולד מכל שקר ותנופה, וביקשו רשותו לבטל את המנהג שבמסיבות אירוסין ושבע ברכות נושאים דברים בשבח החתן ומכבירים במעלות שאין בו לא מהן ולא מקצתן, עד שנהיה לגיחוך ולזרא... השיב להם המשגיח מיניה וביה: "אדרבה, מנהג טוב והגון הוא! לצערינו, לא מסוגלים כיום להגיד דברים טובים על הזולת, וכאשר ישנה הזדמנות לדבר בשבחו של אדם, כמו מצוה זו לשמח את החתן ואת הכלה בדברים [שע"ז] אמרו חז"ל "אגרי דבי הילולא מיליין", מבקשים אתם לבטלה?!". (המשגיח דקמניץ)

ביום פטירתו של הגאון רבי משה מרדכי אפשטיין זצ"ל (ראש ישיבת חברון) צעדו אלפים רבים בהלוויה אחר מיטתו, יחד עם שאר תלמידי הישיבה האבלים שאיבדו את אביהם הרוחני. בתוך כל בני הישיבה הצועדים בהלוויה, צעד אחד מתלמידי הישיבה, חתן ביום חופתו. בדיוק בערב של יום ההלוויה, נקבע, זה מכבר, יום כלולותיו, עתה צעד החתן שבור לב ומדוכדך נפש. הוא לקה בכפליים: צער הרבים וצער הפרט. "מה יהיה היום בשמחתי" - הרהר בלבו - "האם היום מסוגלים רבותי וחברי להשתתף בכלולתי ולשמח בשמחתי"? אדם אחד היה בין אלפי המלווים ושמו רבי אברהם שמואל פינקל (בנו של הסבא מסלבדוקה אשר כיהן כמשגיח רוחני בישיבת חברון) אשר בתוך ים הצער והיגון לא שכח את דאגתו של היחיד. דאגתו וצערו של החתן עמדו לנגד עיניו. הוא חשב היאך לכלכל את הדברים, ששמחתו של החתן לא תושבת עקב האבל הכבד. בעומדו על הר הזיתים לפני קברו הפתוח של רבי משה מרדכי, הוסיף בהספדו את הדברים הבאים: "רבינו הקדוש, אתה עולה עתה השמימה לשבת בישיבה של מעלה, אולם כאן בישיבה של מטה, בישיבת חברון בירושלים עיה"ק, עומד להכנס היום לחופה אחד מהחבורה, וחלילה לנו לגרום למעט בכבודו, להפך את שמחתו. על כולנו החובה להשתתף בכלולתו, ביום שמחת לבו, בחדוה, באהבה, באחווה וברעות, כי זוהי הדרגה הגבוהה של מצות גמילות חסדים". התרגשות רבה אפפה את המלווים לשמע הדברים, ונדמה היה כאילו ראש הישיבה מנענע בראשו. למספיד מתוך הקבר הפתוח ומשיב לו: "שישו ושמחו, בני אהובי. תשמחו כדת לרעים האהובים כשמח יצורים בגן עדן מקדם".

בחורף תשכ"א, הוכתה ניו יורק שבארה"ב בסופת שלגים אשר כיסתה את העיר במעטה לובן בגובה רב. באותו ערב נועדה להערך חתונה במלון במרכז מנהטן, אליה הוזמנו הגאון רבי משה פיינשטיין זצ"ל ובני משפחתו. באותו ערב, בוססו חתנו הגאון רבי אליהו משה שישגל זצ"ל ורעייתו בשלג הכבד עד לביתו של רבי משה, שם הייתה מכונית אמורה לאוספם למקום החתונה, אך המכונית לא הגיעה. מישוה מהנוכחים אמר לרבי משה: ראש הישיבה אינו יכול ללכת לחתונה במוגז אויר שכזה, אף אחד אחר גם לא ילך! ענה לו רבי משה מיניה וביה: "אף איש לא ילך? אם כך, אנו חייבים ללכת!" (ליקוטים וסיפורים נפלאים)

מעשה שהיה...

ישועה לא צפויה \ ספור על רבנו הרב משה פארדו זצ"ל וזיע"א

הילולא דצדיקייא

הילולת רבנו

חכם ר' משה

פארדו זצ"ל

וזיע"א

(א' אדר"א ה'תכ"ג)

הרב הצדיק משה פארדו זצ"ל- נולד בשנת ה'תר"ע בטורקיה אלביו: ר' אברהם זצ"ל. ולאיו: מרת חיה וידא אסתר ע"ה. למחייתו ניהל בתל- אביב חנות מסחר גדולה, ממנה חילק את רוב רווחיה למוסדות התורה. בשנת ה'תשי"ב ייסד וניהל את פנימיית אור-החיים לבנות בבני-ברק, לצורך הקמת הפנימייה דאג לנסוע מדי פעם לקהילות הספרדים בארה"ב, כדי שיעזרו להקמת חזונם- הסמינר לבנות, שבתוך זמן קצר קרם עור וגידים, ולשם הגיעו בנות מכל רחבי הארץ. עמוד החסד, מקים עולה של תורה בארץ ובעולם כולו. במחיצתו שררה תמיד אווירה נעימה, נינוחה, לא הייתה קדרות, ודאי שלא עצב, תמיד קרן, תמיד חייך, השמיע דברי עידוד ולחיזוק רבים, הרעיק דברי שבח, אמר דברי תורה, אבל יותר מכל שתק. מובא בספר שנכתב לזכרו "ומשה היה רועה" כי בשנותיו האחרונות באה מורה להיוועץ בו. היא קבעה עם תלמידותיה להיוועד יחדיו מספר פעמים בימי החופשה. הרהרה לעצמה: על מה תדבר באותם מפגשים? חשבה, שבוודאי יזכיר, שהרחוב אורב סכנות בחובו, לאן לא ללכת וכיצד להיזהר ולהישמר. להפתעתה ענה במילה אחת- השתיקה. כל ימיו גדלתי בין החכמים ולא מצאתי לגוף אלא שתיקה. רבנו נלב"ע בשבת קודש, פרשת תצווה י"א אדר ה'תשנ"ו. רבנו חי ופעל כ-87 שנים. ציונו בהר המנוחות (בהר תמיר א' ליד הרה"ג ניסים יגן זצ"ל). ת.נ.צ.ב.ה. וזכותו תגן עלינו אמן!

מחלה ב"מ, לכאורה, היא דבר רע בפני עצמה, המגיעה ממדת הדין, אולם יש, ואפילו מחלה קשה הופכת לגילוי של מידת הרחמים, והאדם מגלה עד כמה התחסד איתו הבורא יתברך, כשגרם לו לחלות... אחד הסיפורים המופלאים בעניין זה אירע לרבנו:

היה זה באחת המסעות, שבהם הרחיק לאמריקה כדי לגייס כסף עבור מוסדותיו. מיד כאשר הגיע לאמריקה חש ל"ע ברע ובשל מצבו הרפואי חייב להיות מרותק למיטתו. חלו רגעים מספר, שבהן חלשה דעתו: "הלא שלוחי מצווה אינן ניזוקין, ואיך ייתכן, שאני, ההולך לדבר מצווה חולה?!...! רופא הוועק למיטתו כדי לבודקו ולחוות דעתו לגבי המשך טיפול, ולצורך כך ביקש להאזין לפעילות ליבו, והנה כאשר הרים הצדיק את חולצתו הבחין הרופא בציצית אותה הוא לבש. כשראה את הציצית הצחורה על גופו, התרגש עד מאוד ואמר: "מה?! יש עוד יהודים עם בגד כזה?! אני זוכר את הבגד הזה מהעיררה... מין הארה נזרקה בו באותו רגע, "לא לשווא עשה אותי בורא עולם 'חולה' בדיוק במקום זה", חשב הצדיק. הוא חיך לעבר הרופא ואמר: "אתה יודע, אמריקה התקדמה עם השנים, כדאי גם לך להצטרף אל הגל החדש של השבים לקונם ולא לפגר מאחור"... - "קח לך", הושיט לרופא. היה זה זוג תפילין יקר ערך, בשווי מאות דולרים, שאותו רכש כמתנה עבור נדיבי הישיבה. הרופא חיך למראה אותה מתנת יקרת ערך והבטיח לר' משה להניח את התפילין מדי יום ביומו, והוסיף ואמר, כי אם יבוא אי פעם לישראל, ירצה לערוך איזשהו ביקור במוסד שהקים הרב. אחר רשם תרופות, נטל שכרו והלך לו. תוך זמן קצר התאושש ר' משה, ושוב יכול היה למלא את ייעודו המקורי לשם הגעתו לחו"ל ולגייס כספים עבור מוסדותיו ולשוב ארצה. שנים חלפו. הפגישה עם אותו רופא מזמן פרחת מזיכרונו. באחד הימים התקבל טלפון מזכירות. אלמוני ביקש לשוחח עם הרב פארדו. הלה הציג עצמו וביקש לבוא למשרד, רבי משה לא הצליח לזהותו, אולם לא נמנע מלהדריכו בדרכי הגישה למקום. חלפה שעה קלה והנה הוא הופיע. רק כעת נזכר רבי משה. הוא היה הרופא הישיש... הוא קידם את פניו בשמחה. הרופא סיפר לו, שמאז אותה פגישה, לא עבר עליו יום ללא הנחת תפילין, וכי הוא מקיים גם את הבטחתו השנייה ובא לבקר במוסדות. הניח רבי משה יד אוהבת על שכמו וערך לו סיור מקיף בכל האגפים, לבסוף החזירו למשרד. "לא ייאמן". מלמל הרופא, "בטוח הייתי, שמדובר במקום קטן ועלוב, והנה אני מגלה קמפוס שלם, ממלכה מפוארת"... הוא שתק קמעא ולאחר אמר: "ראה רבי משה, לצערי הרב אני אדם ערירי, כל חיי חסכתי כסף רב, אולם אין אדם אשר חי לעולם... לפיכך מבקש אני לתרום את כל רכושי לטובת מוסדות 'אור החיים'!! ר' משה חש התרגשות עצומה, הוא לא ידע, כיצד להודות למיטיב, שהיה עד לפני רגעים מועטים אלמוני ובלתי מוכר, והנה כעת מוכן הוא לתרום סכום עצום להחזקת המוסדות. לבסוף נטל סידור, שעמד על שולחנו והקריא לו מתוכו את דברי המשנה (אבות ו, י): "בשעת פטירתו של אדם אין מלוין לו לא כסף ולא זהב לא אבנים טובות ומרגליות, אלא תורה ומעשים טובים בלבד". והסביר: "כסף, שאדם משאיר בעולם, הוא לכאורה כסף אבוד מבחינתו, מלבד תורה ומעשים טובים שרכש בכספו, ולשני הדברים הללו זכית בתרומתך כאן!". הרופא ביקש, ולמוסדות הובא עו"ד נוטריון, והדברים נוסחו כחוק. כשיצא הרופא הקשיש, אמר ר' משה: "כמה עיוור הוא האדם, כשחליתי לפני שנים באכסניה, הרהרתי על שאיני מצליח למלא את תפקידי לגייס כספים לצורך העמדת המוסד על רגליו. התנחמתי בעובדה, שבשל אותה מחלה זכיתי לפחות לקרב אדם להנחת תפילין, אך לא שיערתי, שבאמצעות אותה מחלה עצמה, נטעתי את הבסיס לתרומה עצומה, שבה זיכנו היום!!"

"הנה כי כן, אותה מחלה, אשר נדמתה בתחילה כמידת הדין, היא עצמה התגלגלה והתהפכה למידת הרחמים"... ת.נ.צ.ב.ה. - זיע"א.

נלקט בשינויי לשון קלים מתוך העלון פניני הצדיקים.

מעשה בהלואה:

"לא ימיש מתוך האהל" (לג, יא)

את המשל הבא סיפר מרן הגרי"ש אלישיב, ויש לו מסר חשוב מאד הקשור ללימוד התורה. בעיירה אחת התגורר יהודי עשיר, אשר כספו לא היטיב עמו בכל מה שקשור לאינטליגנציה מחשבתית. ידוע היה אותו גביר כאדם לא חכם במיוחד. יום אחד נגש אליו אחד משכניו ובקש ממנו הלואה על סכום כסף גדול בסך חמשת אלפי רובל. העשיר, שהתפרסם בטוב לבו ובידו הנדיבה, לא ידע האם להיענות לבקשה, שהרי מדובר בסכום גדול מאוד. הוא התייעץ עם חבריו,

שאמרו לו שאם ההלואה תתבצע בשטר ממשלתי והפרעון יהיה בטוח, אפשר להלוות לו. כך עשה, ומשסדר הלה את השטר, העניק לו העשיר את ההלוואה הגדולה, למשך שלושה חודשים. כעבור חדשים הגיע הלווה ובידו מחצית הסכום, דהינו אלפיים וחמש מאות רובל, ואמר למלווה העשיר שהוא אינו זקוק כבר לסכום זה, ולכן החליט להחזירו. אולם מכיון שההלוואה היתה על סך חמשת אלפים רובל, הוא מבקש ממנו להחזיר לו בינתיים רק את מחצית השטר, והחצי השני ישאר בידו, עד שיחזיר את מחציתה השנייה של ההלוואה...

המלווה, ברוב 'חכמתו', נאות להצעתו של הלווה, קרע את השטר, ונתן את חציו לידי הלווה. לאחר שבוע נוסף, הלווה הגיע שנית לביתו של המלווה, ואמר לו: 'עשיתי חשבון שבעצם אני כן זקוק לאותם אלפיים וחמש מאות רובלים שהחזרתי לך בשבוע שעבר, וכיון שההלוואה המקורית ניתנה לי לשלושה חודשים, ועד הפרעון יש שבועיים תמימים, אבקשך להשיב לי את הסכום, ובתום הזמן אשיב לך את כל הכסף. ולבטחון אשיב לך את חציו של השטר המצוי בידי, ואתה תצרפו לחצי שכבר נמצא אצלך, וכך יהיו בידך שני חלקי השטר'... המלווה ה'לא חכם', בלשון המעטה, הסכים. נקל לשער מה קרה כשהגיע זמן הפרעון, כשהמלווה הציג בפני הלווה הערמומי את השטר הקרוע לשנים, ובקש שישב לו את כספו...

כל מי ששומע את המשל הזה צוחק...

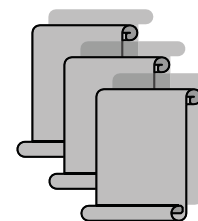
אבל זה בדיוק מה שקורה למי שלומד תורה, ומפסיק באמצע לימודו, תורתו נעשית קרעים קרעים!!! בדיוק כפי שהמלווה לא יוכל כבר לעשות שימוש בשטר הקרוע שבידו, כך גם מלימוד קרוע שכזה לא נשאר הרבה. אדם הזוכה לשקוד על התורה, ומוצא את ספקו והנאתו בלימודה, זוכה גם שכל טרדות העולם הזה יסורו ממנו. יש בה, בתורתנו הקדושה, כל סממני האושר לאדם, ומי ששקוע בה - אכן לא מש מתוך האוהל. (ברכי נפשי)

שאלה מעניינת:

"ושמרו בני ישראל את השבת לעשות את השבת" [לא, טז].

שאל יהודי אחד: כמידי שנה, לקראת ימי החורף, אני מתחסן נגד מחלת השפעת, כדי שלא אדבק חלילה בו וירוס. כידוע, לאחר קבלת החיסון, עלולות להופיע תופעות לוואי, תוך 48 שעות. בכל השנים הקודמות, ביומיים שלאחר החיסון, היתה לי עלייה בחום וחולשה, ועל כן נאלצתי להפסיד שני ימי עבודת. חשבתי בליבי, שהשנה אולי עדיף לי להתחסן ביום חמישי, וכך אם חלילה יהיה לי חום ביומיים הבאים, דהיינו ביום שישי ושבת, לא אפסיד ימי עבודה, כי ממילא אני עובד בימים אלו, ולאחר השבת אוכל לחזור לעבודה ללא חשש. יצויין, שההרגשה הלא נעימה של עלייה בחום ותחושת החולשה, אומנם תגרום למניעת עונג שבת, אך לא תאלץ אותי לעשות מלאכות בשבת, כי אין מדובר בחולי של ממש, אלא במיחוש בעלמא. האם אכן אני רשאי לנהוג כן, או שמא הדבר אסור כי יש בכך פגיעה בשבת קודש?

השיב מו"ר הגאון יצחק זילברשטיין שליט"א: מבואר בשולחן ערוך (או"ח סי' רמ"ח ס"ב) שאסור להפליג בספינה פחות משלושה ימים לפני שבת, כיוון שיש למפליגים צער ובלבול בשלושת ימי ההפלגה הראשונים, ונמצא שגורמים לביטול עונג שבת. הרי לנו, שאסור לאדם לעשות לפני השבת, פעולה שעלולה לגרום לו צער וחולי בשבת. ובשאלתנו, הזלזול בכבוד השבת גדול יותר, כי בכוונה תחילה האיש מעו ניין לבצע את החיסון דווקא לפני השבת, כדי שהצער יהיה דווקא בשבת קודש, ולא בימי המלאכה. ובגמרא בשבת (ק"י"ט). נאמר: עשירים שבחוץ לארץ במה הם זוכים לעשירותם? - בזכות שמכבדים את השבת! ובזוהר הקדוש (בפרשת יתרו) נאמר, שמיום השבת מתברכים כל ששת ימי המעשה. ואם כן, איך יעלה על הדעת שכדי לדאוג לפרנסתו (כביכול), ילך אדם ויפגע בצינור שממנו נמשך כל שפע הפרנסה, בשבת קודש? ! לסיכום: מכיון שניתן להתחסן בימי תחילת השבוע, לכן אין להתחסן לפני השבת באופן שיאלץ להתבטל מעונג שבת (והערב נא).

- פניני משה -

החלקות-נרות	
5:11	י-מ
5:26	ב-ב
שבת יציאת	
6:24	י-מ
6:26	ב-ב
7:03	ר-ר

דברי תורה לפורים ולפרשת כי תשא

א} אמרו חז"ל {שבת פח.} "ויתייצבו בתחתית ההר", אמר רב אבדימי בר חמא בר חסא, מלמד שכפה הקב"ה עליהם את ההר כגיגית, ואמר להם אם אתם מקבלים התורה מוטב, ואם לאו שם תהא קבורתכם. אמר רב אחא בר יעקב, מכאן מודעה רבה לאורייתא. אמר רבא אעפ"כ הדור קיבלוה בימי אחשורוש דכתיב "קיימו וקיבלו היהודים" קיימו מה שקיבלו בבר" ומבואר שבפורים היה קבלת התורה מאהבה, יותר ממעמד הר סיני שקיבלו את התורה בכפייה, וכי כך מפורש בפסוקים שקיבלו מכפייה? ומתרץ בספר תפארת ישראל למהר"ל שביאר שהכפייה שכפה עליהם הקב"ה הייתה כפיה שכלית, שמצד השכל היה ברור להם שכדאי לקבל את התורה, לא מאהבת השם אלא מאהבת עצמם, כי השכל מחייב לעשות כן, כאדם בר דעת לא יכניס את ידו לתוך אש בוערת, כי הוא יודע שזה יכאב לו, וכמו כן בקבלת התורה הייתה כפייה שכלית, שידע שיש שיש גן עדן ויש גיהנום וידעו בבירור שאם לא יקבלו את התורה אין טעם בחיים, וודאי שיעדיפו את התענוג של תורה, ונמצא שהייתה כפייה שכלית מצד שהשכל מחייב אותם לזה, ומשום כך אמרו נעשה ונשמע מרצונם ומדעתם, אך מכל מקום לא היה זה מאהבה לקיים רצון השם אלא הם קיבלו את התורה מאהבת עצמם מפני שהבינו בשכלם שכך כדאי להם לעשות, אבל בפורים מחמת שראו את הנס שנעשה להם להצילם אחרי גזירות הקשות של המן, זכו לדרגה הגדולה של קבלת התורה מאהבת השם, וה' יעזור שנזכה לקיים את התורה מתוך אהבת השם אמן כן יהי רצון.

ב} בפורים נוהגים לומר פרק כב' בתהלים "למנצח על אילת השחר" הר"ת של אילת השחר הוא הר"ת של זה אסתר המלכה, גם אילת השחר = 954 אדר אסתר מגילה = 954

ג} "מרדכי בן יאיר" = 547 "המן בן המדתא" = 597 ההפרש הוא 50 לרמז שנתלה על עץ גבוה חמשים אמה {אבי מורי שליט"א}

לפרשת "כי תשא"

ד} "כי תשא את ראש בני ישראל לפקודיהם ונתתנו איש כפר נפשו" כשתבוא למנות ראש ומנהיג לבני ישראל תמנה שמוכן לתת את עצמו ככופר נפש ולמסור את נפשו בעד כלל ישראל.

ה} "ונתנו אותו בין אהל מועד ובין המזבח ונתת שמה מים" לכאורה צריך היה הכתוב לומר ונתת בו מים? ברם, באמת

הרי הדין הוא, שקידוש ידים ורגלים אינו חייב להיות דוקא מן הכיור, כי אם מכל כלי שרת, אלא שהקידוש חייב להיות במקום שבין אהל מועד ובין המזבח. לפיכך נאמר "ונתת שמה מים" המים חייבים להיות רק שמה, במקום זה, ואינם חייבים להיות דוקא בכיור.

**גוט שבת, שבת שלום.
פורים שמח, הפרליכען פירעם.**

ידידכם

משה יוסף שטרן

הורינו

פרשת כי תישא - פורים המשולש תשפ"ה | שנה ב' 66

הורים נחל הכל

וְהָיָה כִּי יֵאָמַר לְבָנֶיךָ בַּיּוֹם הַהוּא (אסתר ב' ז')

ובמדרש מגילה (ילקוט שמעוני תתרג) נאמר כי אין לה אב ואם, ואם כן - ובמות אביה ואמה למה לי, אמר רב אחא: עברתה, מת אביה. ילדתה, מתה אמה:

אמר רבי ברכיה אמר רבי לוי², אמר הקב"ה לישראל, אתם בכיתם ואמרתם³ "יתומים היינו ואין אב", חייכם אף הגואל שאני עתיד להעמיד לכם בְּמַדְי אין לו אב ואם, הדא הוא דכתיב כי אין לה אב ואם.

ולכאורה אף שאסתר לא פגמה בכבוד אביה ואמה, מכל מקום הרי מעולם לא כיבדה אותם, ואם כן היאך הייתה זכותה יכולה לעמוד כנגד זכותו של עשו שכיבד את אביו כראוי? ומביאים ליישב בשם מרן הגר"ח קניבסקי זצוק"ל, שביום ראשון ט"ו אדר ימלאו שלוש שנים להסתלקותו, שגם אסתר כיבדה את אביה ואת אמה, כמו שאמרו חז"ל (קידושין לא:): מכבדו בחייו מכבדו במותו, וזהו הכיבוד השלם שאין בו כל צד פגם וזלזול שעלול להיות גם אצל מי שנזהר בכל כוחו בכבוד הוריו.

וביותר, שהרי עשיו כיבד רק בחייו אביו, שכן נאמר על עשו⁴ "יקרבו ימי אבל אבי ואהרגה את יעקב אחי" וכנגד כיבוד אב ואם כזה, יכולה לעמוד זכותה של מי שלא היה אצלה פגם של כיבוד בחייו הוריה, ומאידך - מכבדת לאחר מותם.

1. פ"י מהל' ממרים ה"ג 2. אסתר"ר ו', 3. איכה ה', ג' 4. בראשית כ"ז, מ"א

הורינו דברות קדשך

כיבוד אב ואם בפרשת השבוע עפ"י 'המאורות הגדולים', הגאון רבי שמשון קורלנדסקי שליט"א

וְרָאָה כָּל הָעָם אֶת עֲמֹד הָעֵנָן עֹמֵד פֶּתַח הָאֵהָל וְקָם כָּל הָעָם וְהִשְׁתַּחֲוּוּ (ל"ג, י')

לשון הרמב"ם¹ בהלכה העוסקת בעמידה בפני אביו, היא כך: ועומד מפניו כדרך שהוא עומד בפני רבו. כלומר ששיעור הקימה - כמה לקום, מתי לקום, כמה לעמוד, היא בדיוק כמו שקם לכבוד רבו. ובהגהות מיימוניות שם ציין המקור לדברי הרמב"ם מהגמ' במסכת קידושין שר' יוסף שמע קול צעדי אימו אמר - אקום מפני השכינה שבאה.

ובספר 'אוצר כיבוד אב ואם' (רל"ה) מבאר את הראיה הזאת שהרי מה שאמר רב יוסף - אקום מפני השכינה שבאה, משמע וודאי שהשיעור הוא "כמלוא עיניו", שהרי לגבי קבלת פני השכינה כתוב בפרשתנו, "וראה כל העם.. והשתחוּ אִישׁ פֶּתַח אֵהָלוֹ" ועל זה פירש רש"י - השתחוּ לשכינה, ומכאן למדים אנו שהנהגת הכבוד הראויה מפני השכינה היא כמלוא עיניו.

"וכן נראה בדין, שהרי קיימא לן שהוקש כבודם לכבוד המקום, וכמו שכבוד המקום כן הוא כמלוא עיניו, כך גם קימה בכיבוד אב ואם, שיעורו הוא כמלוא עיניו".

כשם שחובה על כל אחד ואחד מישראל ללמוד את ההלכות המצויות, כהלכות ברכות, שבת, שמירת הלשון ועוד, כך חובה על כל אדם ללמוד ולשנן את הלכות כיבוד אב ואם ומוראם, שמצווה זו היא תמידית בכל זמן, וחמורה היא עד מאוד, ואם לא ילמד את הלכותיה, מאין ידע היאך לקיימן, ויכשל בדברים רבים, מבלי לדעת שהוא נכשל.

הורינו דרך חיים

כיבוד אב ואם
בהלכה ומנהג

הלכות הנוגעות לימי הפורים

ימי הפורים נזכרים ונעשים בכל מקום ובכל מדינה ומדינה מקום אשר דבר המלך - הקב"ה ודתו, תורתו הקדושה מגיע. ארבע מצוות נאמרו ביום הקדוש והנעלה יום הפורים, ובכולן יש משמעות מיוחדת ביחס למצוות כיבוד אב ואם.

משתה ושמחה - כשאמא מבקשת מבנה שלא ישתכר בסעודת פורים בביתה, הרי אין זה בגדר ציוותה לבטל את המצווה, מכיון שיכול לקיימה באופנים אחרים (לפני או אחרי הביקור בבית הוריו, או שייילך לישון) וע"כ ראוי לבקש רשות הוריו להשתכר בביתם בסעודת פורים, ואם הם מוזגים יין גם לאחרים, הרי מגלים דעתם ששמחים בכך ואין צורך יותר מזה. אולם אם מגיע מתוך כך לידי ביזוי הוריו, הרי הוא בגדר מכניס עצמו לאונס באיסור דאורייתא.

מקרא מגילה - אם האבא קורא את המגילה בבית הכנסת או בפני ציבור גדול, וטועה בטעות מביכה (בשונה מטעות קלה), אסור לבן לתקנו משום שיש בכך מבוכה וצער לאביו. ויסתמך על כך שאחרים יתקנוהו. ואם שומע מאביו באופן פרטי בביתו,

ראוי שיבקש רשות מאביו לפני הקריאה לתקנו במידת הצורך, בכדי שלא יהיה בכלל סותר דברי אביו.

מתנות לאביונים - כתבו הפוסקים שיש דין קדימה כשאביו אביון, שייתן לו את המתנות לאביונים וקיים גם מצוות מתנות לאביונים וגם מצוות עשה דאורייתא של כיבוד אב ואם. ואביו ואימו אינם נחשבים לשני אביונים לדין מתנות לאביונים.

משלוח מנות - מקיימים מצוות משלוח מנות לכתחילה כאשר מביאים השתתפות בסעודת ההורים, ויש בכך מעלה יתירה שזוכים ומשמחים את ההורים ומקיימים מצוות עשה דאורייתא ההלכה היא שיש לתת את המשלוח מנות, באופן שהמקבל ידע ממי קיבל את המנות, והנותן ידע למי נותן. וזאת משום שטעם מצוות משלוח מנות, הוא בכדי להרבות אהבה ואחוה בין בני אדם. אולם לענין מתנות לאביונים אין הדין כן, אלא רשאי לתת את המתנות באופן שהאביון לא ידע ממי קיבל, וכן הנותן לא ידע למי נותן. וכאשר נותן המתנות להוריו יש להקפיד יותר בכך משום שאם אביו מתבזה בכך, יצא שכרו בהפסדו.

מעשה אבות

סיפור מהחיים

באחד מימי היארצייט אחר אימו של הרה"ק רבי אהרן זי"ע מבעלזא, הרבנית מרת באשע רוחמה ע"ה, נכנס לשאול מאביו הרה"ק רבי יששכר דב זי"ע, רשות לרדת לפני התיבה. כשיצא מן החדר ראוהו אנשי הבית וכל כולו רועד מפחד מחמת מורא אביו.

ועליו אמרו כי מעולם לא תפסה אותו הוראה של אביו כשהוא עסוק, מימיו לא קדם דבר מה לרצון אביו, לא היה דבר שייחשב בעיניו יותר ממילה של אביו, תמיד היה מוכן ודרך למלא אחר כל מוצא פיו.

הוא, שהליכותיו שיקפו שיאי שיאים של הקפדה על דקדוקי הלכה ומנהג, מוכן היה לוותר על הכל, שעה שרצון אביו או דבריו עמדו על הפרק. באחד מלילי יום טוב, שעה שהסבו בני המשפחה אצל אביו הרה"ק רבי יששכר דב זי"ע לסעודת חג, ושהה הרה"ק רבי אהרן זי"ע, בביתו ועדיין לא התכונן לבוא, תוך כדי שאל אביו אודותיו, ובני הבית מיהרו לקרוא לו.

כששמע שאביו מבקש שיבוא לסעודה, הזדרז הרה"ק רבי אהרן זי"ע, ועלה לביתו, הכין עצמו לעשות קידוש ולהסב לסעודה, התעניין הרה"ק רבי יששכר דב זי"ע אם התפלל כבר תפילת ערבית, והשיב לו בשלילה, ואם כן למה תיגש כבר לקידוש, שאל אביו, ורבי אהרן משיבו בפשיטות, כי אבא קרא לי...

88

סיפר הגאון רבי שלמה זלמן פרידמן שליט"א אב"ד סאנטוב - לייקווד

סיפר לי ידידי הרה"ג ר' רפאל געשטטנר שליט"א, שכ"ק אדמו"ר מרחמסטריווקא-ארה"ב זצוק"ל, פעם בטרם חזרתו לארה"ב מארה"ק, כשהמונית כבר המתינה לו ואימו הרבנית ליוותה אותו, הרכין ראשו באמצע הרחוב - קבל עם ועדה - על מנת שאימו תניח ידיה על ראשו ותברכהו. קנאים מסוימים התפלאו לראותו עושה כך, אך הוא לא התייחס אליהם, שאין דבר העומד בפני מצוות כיבוד אם שמעתי מידידי הרב החסיד מו"ה יהושע חיים קאסטן שליט"א, משמשו בקודש של כ"ק מרן אדמו"ר מרחמסטריווקא-ארה"ב זצוק"ל, שבשנת תשמ"ד אושפז הרבי זצוק"ל בבית החולים ועבר ניתוח בעש"ק, והיה מאוד חלש מזה. ביום הראשון אחרי השבת התקשרה אליו אימו מארץ ישראל לדרוש בשלומה, והרבי התאמץ בכל כוחו לדבר בקול ולעשות עצמו כאילו שהוא מרגיש טוב כדי שלא לצער את אימו, והדבר עלה לו בקושי רב, כי לאחר המאמצים האלה נחלש מאוד עד כדי התעלפות...

(נועם שיח - מכון אפריון לשלמה)

88

רגילים היינו כשנכנסנו הביתה לקבל את פני אבא, לדרוש בשלומה הטוב ולשאול אותו: אבא, אולי הנך רוצה כוס תה. אבא מעולם לא סירב, תמיד השיב לנו: כן, כן, אשמח מאד לקבל כוס תה, וכשגמר לשתות נהג לומר לנו: החייתם אותי.

פעם אחת החיליתי להתבונן במנהגו ורעיונותי לא נתנו לי מנוחה, האם יתכן שתמיד אבא רוצה לשתות כוס תה, גם כשאני שואלת אותו וגם כאשר שאר הבנות שואלות אותו, מעולם לא נתקלנו בסירוב, מה פשר התנהגות זו.

הרהבתי עוז בנפשי, ובפעם הבא שאלתי את אבא, האם באמת דרוש לו תמיד כוס תה, אבא העלה חיוך רחב על שפתי, ואמר לי: כן הנני רוצה כוס תה, על מנת להרגילכם במצות כיבוד אב ואם...

(עולמו של חסיד, על הרה"ח ר' מנדל גפנר זצ"ל)

רב הנסתר

מאמר חז"ל או מעשה רב בנושאי מצוות כיבוד הורים נטמנו בתמונה, גלו ושלחו לנו, ואולי תזכו בפרסים!

horeinuorg@gmail.com
או בפקס: 077-6021640

פתרון חידת 'רב הנסתר' לפרשת תצווה

אם האב פונה לבנו אחרי שקרא קריאת שמע על המיטה וברך 'המפיל', למרות שבדרך כלל לא מדבר, חייב לענות לאביו משום כבודו. (שו"ת באר משה א' ס"ג)

הודעה תשלח לפותרים נכונה שעלו בגורל.

שלוש ארגון הורינו. אין לי מושג מתי תוכלו לענות על השאלה שלי, כולי תקווה שלפני פורים. ואם לא, לפחות שיהיה לתועלת לאחרים. אתם מכירים את זה שיש בבית אווירה משפחתית שמחה, משהו אמיתי ולא מהשפה ולחוץ, ואז מגיע איזה משפט לא במקום של משהו שברגע של שקט פתאום כולם שמעו אותו בלי להתכוון והוא הורס את האווירה? זה בדיוק מה שקורה לנו בכל פורים מחדש, בבית הורינו היקרים.

להורים שלנו מאוד חשוב שכולם יגיעו בסעודת פורים. מי בתחילה, מי באמצע ומי בסוף, כולם עוברים במהלך הסעודה דרכם. שותים קצת, טועמים קצת, שרים, שמחים ומשמחים את ההורים. הנכדים מגיעים, הגיסים והאחיות, האווירה מאוד מיוחדת. כל זה טוב ויפה, אבל יש עוד עניין נוסף. לחלק מאיתנו חשוב מאוד לקיים את מצוות היום ולשתות עד דלא ידע. ואז כמעט בכל שנה, מגיע רגע אחד שמישהו מדבר בצורה לא מכובדת כלפי אבא או אמא, אולי עקיצה קטנה, אולי בדיחה על חשבונם. כמובן, באווירה פורימית ולא מתוך זלזול אמיתי, אבל זה מאוד פוגע והורס את האווירה.

מצד אחד ההורים לא מוכנים לוותר שנגיע, זה חשוב להם, אנחנו לא רוצים לצער אותם ולהימנע מלהגיע כשיש שיכורים. ומצד שני, בסוף מגיעים איכשהו לאיזה משפט לא במקום שפוגע ומצער אותם. אז מה אנחנו אמורים לעשות, להימנע מלשתות? להימנע מלהגיע אליהם?

גם כשאדם שיכור הוא שולט בעצמו במידה מסוימת, והעובדה המוכיחה היא ששום שיכור לא עושה דברים מסוכנים באמת, ולא מסכן את ילדיו וכדו' ושום שיכור לא מעז פניו כלפי גדול הדור, או אם נדמיין לעצמנו רגע מעמד של מלך. ואם כן, אם האדם הזה ששותה ומשתכר בפורים, היה מכון מטרם בצורה מאוד חדה וחזקה, להיזהר שלא לפגוע בהורים, ואצלו זה היה נורא נוראות! אם כך וודאי גם כשהיה שיכור היה נזהר. ולכן, לשאלתכם, וודאי שתמשיכו להגיע להורים ולשמח אותם גם ביום הפורים, ותקיימו בזה מצווה כפולה של כיבוד הורים ושמחת פורים. ולפני שהיין נמזג, תחזרו שוב ושוב ביניכם על חומרת ההלכות של כיבוד אב ואם, שהיא מצווה חמורה שבחמורות. וכל אדם ירא שמים יזהר אף כשהוא שתוי מאוד, מלהיכשל בזה חלילה.

השאלה ששאלתם מורכבת מאוד וקשה לענות עליה בצורה פשוטה. אבל בכל זאת, נשאל גם אנחנו שאלה אחת - תחשבו רגע על הרב הכי נכבד וחשוב אצלכם בבית, גדול הדור! אם הוא יושב איתכם לסעודת פורים, האם גם בו הייתם מגיעים לידי סיטואציה של פגיעה בו? או שלגביו, אפילו השיכורים היו נזהרים, כי יש דברים שאפילו אדם שתוי מבין שזו חציית גבול שלא תיתכן.

מסופר על הבעש"ט, שפעם אחת שתה כוס גדולה של שיכר חזק מאד בחשבו שזה יין, וכמעט נתעלף, ומיד סגר עיניו לרגע וחזר לאיתנו כאלו לא שתה כלל. שאלו אותו תלמידיו מה הרפואה שעשה, והשיב להם הלוא תדעו מה שאמרו חז"ל בגמרא (ב"ב י.) יין קשה פחד מפיו. ואין פחד כפחד ה' מהדר גאווה, ולכן תכף שחשבת בעמק יראת ה' השיכר חלף הלך לו.

תורת אמן

עיון והתבוננות

שכאשר היה מבקש דבר מבניו או בנותיו, היה אומר להם "הריני רוצה לזכות אתכם במצוות כיבוד אב".

וידוע שעיקר מלאכת החופשיים כשבאו לארץ ישראל היה לנתק את הצעירים מההורים ולומר להם שההורים הם "גלותיים ומיושנים" ואינם מבינים כלום, וכדאי להם להתנתק מ'הוריהם הבטלנים' ולעזוב את דרכם הנושנת, (עפ"ל), ובדרך זו ניתקו את הצעירים מאבותיהם והעבירו מעל הדת אלפים ורבבות, ולכן מיסודות החינוך הוא לראות שהבנים והבנות יכבדו את הוריהם ויכירו בגודל מצוות כיבוד אב ואם ועי"ז הבנים יהיו מקושרים להוריהם, אך בלא זה עלולים הבנים להתנתק לגמרי מדרך הוריהם רח"ל.

ועובדא הוי באמי מורתי ע"ה, שבאה פעם לביקור בארץ ישראל, ושמעה במקרה ילד אחד אומר לחברו "אבא שלי חמור, הוא לא מבין כלום...", והזדעזעה ואמרה "אכן נודע הדבר, החופשיים הצליחו להעביר רבים מצעירי העם מדרך התורה על ידי שהשרישו אצל הצעירים את הדרך לזלזל בהוריהם, ועל ידי זה פנתחה הדרך בפניהם לפרוק מעצמם עול מלכות שמים רח"ל

מן הגאון רבי משה שטרנבוך שליט"א / ביאורים והנהגות 'שמות'

מצוות כיבוד אב ואם, היא זכייה עצומה, שבכל פעולה עבור הוריו מקיים מצוות עשה דאורייתא ומשרה את השכינה בביתו ונחשב לו כאילו כיבד את הקב"ה, וכמו שאמרו חז"ל "בזמן שאדם מכבד את אביו ואת אימו, אמר הקב"ה מעלה אני עליהם כאילו דרתי ביניהם וכבדוני".

ועוד אמרו חז"ל² שהוקש כבודם לכבוד המקום, ובירושלמי³ מבואר יתרה מזו ש"גדול היא כיבוד אב ואם שהעדיפו הקב"ה יותר מכבודו". וזכורני שפעם אחת בהיותי אצל כ"ק האדמו"ר מגור בעל ה"בית ישראל" צ"ל שאלו אותו בעניין הקשור לכיבוד אב ואם, והשיב שמצוות כיבוד אב ואם היא מהחמורות שבחמורות, וצריך לשאול גדולי ההוראה בזה ולא הסכים להכריע בזה.

וגדולי ישראל היו מוציאים זמן רב לקיום מצווה זו דכיבוד אב ואם, וכפי שידוע החזון איש היה בא לאימו לדבר עמה בכל יום לחצי שעה כיון שהייתה נהנית מזה. וזכורני אצל אבי צ"ל

1. קידושין ל: 2. ב"מ ל"ב. 3. פאה פ"א ה"א

הכח הנפלא של החיבור עם האבות

זוה לשונו שם "הנה כל כוחו של עמלק מזרעו של עשו, הוא זכות של כיבוד אב ליצחק, שמאוד נהג בו כבוד כנודע [ילק"ש ח"א רמז קט"ו], וא"כ מי שיבוא לבטל זכותו וכוחו, צריך שתהיה לו גם כן מצוה זו של כיבוד בלי פקפוק, ומי הוא זה גבר שיש בידו מצוה זו בשלימות? ומי הוא שחף מפשע ולא יהיה פוגם בכבוד אביו בכל דהוא? עד שבאתה

הדסה אסתר שאין לה אב ואם כלל, והיא הייתה תמיד מצטערת שלא היה סיפוק בידה לקיים מצות כיבוד, אם כן יחשב לה לצדקה כאילו קיימה אותה בתכלית השלימות, וא"כ יש בידה ג"כ

מצות כיבוד לקום נגד זרעו של עשו, ולכך להכניע להמן - בנו של עשו שזכות כיבוד בידו - הוצרך אסתר, שהייתה יתומה מאב ואם, וזהו שאמר הקדוש ברוך הוא, אתם אמרתם יתומים היינו ואין אב, רוצה לומר שתמה זכות אבות, הגואל שאני מקים תהיה אסתר, שעל ידי כך שאין לה אב ואם, תנצח להמן: "

רבי יהונתן אייבשיץ ממשיך שם בדברי מוסר נוקבים, שלצערנו לא פג תוקפם גם היום וזה המשך לשונו שם "והנה זו תוכחת מגולה בעוונותינו הרבים כפרוץ ישראל בכיבוד אב ואם, אוי לנו, כי בעוונותינו הרבים עולם הפוך, האבות מתחנפים לבנים שלא יכעסו עליהם, ובימי פורים אלו, שראוי לנהוג בהם כיבוד למאוד כמ"ש, כי זו היא הייתה ההצלה על ידי אסתר, ונהפך, אם לא ישלחו האבות לבנים מנות כפי הראוי, או שירבה לאחד וימעט לאחד, הלא יכעס על אביו ולא יבוא אליו, או יבוא בפנים זועפות וכדומה, או משבר בית ישראל, הלא הוקש כבודם לכבוד המקום, ואין יפגעו בשביל העדר קצת ממנו".

צריך להבין ולבאר מדוע בחרה ההשגחה העליונה דווקא באסתר, שהיא תהיה זאת שתביא את 'הגאולה דגלות' כלשון רש"י, "מן הצרות הבאות עלינו תמיד" (מגילה י"ד): אסתר יתומה הייתה מאב ואם, ובמדרש¹ אנו למדים שדווקא היותה יתומה היא הסיבה לבחירתה "יתומים היינו ואין אב, אמר הקדוש ברוך הוא: הגואל שאני מעמיד לכם בגלות מדי, תהיה יתומה מאב ואם, וכמ"ש [מגילה י"ג]. בזמן עיבורה מת אביה, בעת לדתה מתה אמה".

ומבאר מרן בעל האיילת השחר זצוק"ל² על פי דברי ה'שפת אמת', שמכיוון שהמן בא מזרעו של עשו, ולעשיו עומדת זכות מצוות 'כיבוד אב' עד לעתיד לבוא, על כן מי שיכול לגבור על זרעו של עשו הוא רק מי שלא נכשל לעולם בפגיעה בכבוד אביו ואימו ומכיוון שאין מי שלא נכשל בזה עקב חומרת המצווה, וכפי שרבי יוחנן אומר³ "אשרי מי שלא חמאן" וברש"י שם "שאי אפשר לקיים כבודם ככל הצורך והוא נענש עליהם". לכן, רק על ידי אסתר היתומה יכלו כלל ישראל להתגבר על המן, שבא מכח של עשו שכיבד את אביו. ומבאר ביתר הרחבה הגאון רבי יהונתן אייבשיץ⁴ "למה דווקא היה הגואל באופן הלזה?" שבוודאי אין זה מקרה וזוהי כוונת ההשגחה העליונה להעמיד יתומה, וזאת

על פי דברי המדרש שהבאנו לעיל על הפסוק "יתומים היינו ואין אב", ומסביר באריכות על פי הגמרא (מכות כ"ד), שאם אדם "ישב ולא עבר עבירה נותנים לו שכר כמו עושה מצוה", אם כן אדם שיכול לקיים את המצווה ולא קיים, לא מקבל שכר, אבל מי שלא יכול לקיים משום שאין לו אפשרות, כמו אסתר שלא היה לה אב ואם, מעלה עליו הכתוב כאלו קיים.

1. מדרש איכה פ"ה ג' 2. הגדה של פסח 'בצלו חמדת', עמ' תצ"ב 3. קידושין ל"א: 4. 'יערות הדבש' חלק ב', דרוש ב'.

להצלחה וס"ד
בעילום שם

לדיווג
תמר בת רבקה

לזרע של קיימא
בעילום שם

לרפואה שלמה
רפאל אליעזר בן שמחה

לעילוי נשמת
מנחם מנדל בן יהושע דב

הורינו
הורים מקו הלב

יו"ל ע"י ארגון הורינו לחיזוק מצוות כיבוד אב ואם
בנשיאות מרן הגה"צ רבי אורי וייסבלום שליט"א ובהכוונת גדולי ישראל
ע"ר 580780617 | רח' יוסלה רוזנבלט 2 ירושלים.

תרומות יתקבלו בברכה. אפשרויות הנצחה בעלון ובכלל פעולות הארגון לע"נ הוריהם או יקיריהם ולזכות פרנסה והצלחה, זש"ק וזיווג - למען ייטב לך!

לקבלת גיליון הורינו השבועי במייל כתבו לנו **"צורפו אותי"** לכתובת המייל, וכן לפניות בנושאי תוכן, פתרון חידת 'רב הנסתר' ולפרסום סיפורים אישיים בנושאי כיבוד הורים: horeinuorg@gmail.com או בפקס: 077-6021640 | Zelle:dedications@horeinu.org

מתוקים מדבש

ונופת צופים

פורים-ומגילת אסתר

פרשת כי תשא

דין מעלה, מבן עשרים

זה יתנו כל העובר על הפקודים מבן עשרים שנה ומעלה: 'כל העובר על הפקודים' אלה שעוברים על חוקי התורה, פיקודי ה', ונעשים רק בידי שמים וחייבים לשלם כופר נפש 'מבן עשרים שנה ומעלה' כשהם מגיעים לגיל עשרים, מכאן רמז למאמר חכמינו 'אין בית דין של מעלה עושים אלא מבן עשרים שנה ומעלה'.

(כתנות אור-להרה"ק ר' מאיר מאיזנשטאט זצ"ל)

מטבע דומה לאש

זה יתנו ופרש"י אמר ר' מאיר כמין מטבע של אש הוציא הקב"ה מתחת כסא הכבוד והראהו למשה ואמר לו כזה יתנו: בשעת נתינת מעות יש לזכור, כי המטבע דומה לאש, מה האש יכולה לשרוף ולהשמיד, אבל גם לחמם ולהביא תועלת – כך גם המטבע, אם נותנים אותה למטרה רצויה, לשם צדקה וגמילות חסדים, הריהו מביאה תועלת מרובה לאדם, ואם נוהגים במטבע שלא כראוי, הריהו עלולה לשרוף ולגרום נזקים.

התלהבות בנתינת צדקה

מחצית השקל תרומה לה': תמה משה רבינו; כיצד יכולה מטבע פשוטה להיות כופר נפש? הראה לו השם יתברך מטבע של אש, כלומר רק אם הנתינה תהיה מתוך התלהבות של אש, יהא זה כופר נפש, שכן אז הרי זו נתינת חלק מן הנפש ולא סתם מטבע פשוטה. (הרה"ק מקאצק זי"ע)

לדור בתוך השבת

לעשות את השבת לדורותם: 'לדורותם' לשון 'דירה', היינו שצריך האדם לדור בתוך השבת, שהשבת יקיפו מכל הצדדים, ושיכנס לתוכו בכל אשר לו, כמו שנכנס לדירה. (חידושי הרי"ם)

ע"י הצרה נתכנסו כל היהודים

כי המן בן המדתא האגגי צורר כל היהודים: 'צורר' פירוש כרוך וקושר, כמו 'צורר אדם בשר וגבינה במטפחת אחת', המן היה 'צורר כל היהודים', מי שעזר בגזירותיו לקשור את כל היהודים ולעורר בהם את רגש האחדות ולהביא לידיד המצב של 'לך כנוס את כל היהודים'. (הרב צבי יחזקאל מיכלזון)

ע"י הפור נעשה הנס

על כן קראו לימים האלה פורים, על שם הפור: משום מה נקרא החג הזה על שם הגזירה, שקבע המן על פי הגורל, 'על שם הפור', ולא כמו שאר ימים טובים, הנקראים על שם הנס, שביטל את הגזירה? משום שהנס הגדול ביותר נעשה באמת ב'פור', בכך שעלה בדעתו של המן הרעיון האווילי להפיל פור, שלפיו נקבע המועד 'להשמיד ולהרוג' רק בעוד אחד עשר חודש אלמלא הגורל הזה, אילו החליט המן חלילה, לאחר שקיבל את הסכמתו של אחשוורוש, להוציא לפועל את פעולת ההשמדה תיכף ומיד, מי יודע מה היה גורלנו, ולפיכך נקרא החג הזה על שם הפור. (דברי דעת חכמים)

מבני בניו של המן למדו תורה בבני ברק (גיטין נ"ז)

הרב של לובלין: רבי מאיר שפירא זצ"ל, נכנס ובא פעם אצל גברי גדול מחוגי המתבוללים, להתרימו בשביל ישיבתו ישיבת חכמי לובלין.

אני אינני זקוק לישיבות, משיב הלה, לא בני ועל אחת כמה וכמה נכדי, לא ילמדו בישיבת לובלין. וכי אתה רואה עצמך שואל אותו רבה של לובלין, שונא ישראל גדול יותר מהמן? מפני מה, נעלב הגביר, מבין אתה, מסביר לו הרב, בגמרא מסופר, 'מבני בניו של המן למדו תורה בבני ברק', מגדול השונאים, מהמן הרשע, יצאו נכדים שהתגייירו ונעשו בחורי ישיבה, ואם אתה בטוח כ"כ כי ממך לא יצאו נכדים כאלה, משמע שאתה רואה עצמך שונא ישראל גדול יותר מהמן.

"הלכתא לשבתא"

אין לסמוך על הנכתב כאן להלכה למעשה ובכל מקרה יש לשאול שאלת רב, והדברים לא נכתבו אלא לעורר לב המעיין.

סי' רנ"ג סעיף א' ואם החזירים אינו יהודי בשבת דינו כשכח ושהה:

- אם עשה הא"י שהיה מער"ש בציווי היהודי או בפניו, במקום צורך שאין לו עצה אחרת, המיקל גם לכתחילה יש תלו על מי לסמוך, וכל שכן שלא נאסר התבשיל באכילה, אפילו עשה שלא במקום הצורך, החזו"א סובר להחמיר בדבר שסובר שאיסור שהיה היא שמא יבוא לחתות ואין נפק"מ מי המניח.
- אבל עשה חזרה בשבת, אם התבשיל מבושל כל צרכו ועדיין חם מעט שראוי לאכול, או בתבשיל יבש אפילו נצטנן לגמרי, המקיל להחזירו על ידי נכרי, אפילו לא נתקיימו תנאי החזרה ואפילו על אש מגולה יש לו על מי לסמוך, ויש מחמירים בזה.
- ואם נצטנן לגמרי והוא תבשיל שיש בו רוטב, והחזירו הנכרי למקום האסור בחזרה לכו"ע נאסר באכילה עד מוצ"ש בכדי שיעשה ואף לאכלו צונן אסור, עד מוצ"ש.

חידת

השבוע

"רב החובל"
פתרונות לשלוח
ליו"ר המערכת
הבה"ח יקותיאל
יהודה הלוי גרוס נ"י

התקבלה נדבה

נכבדה

לרגל ימי הפורים
הקדושים
ולטובת נשמת רבינו
ישעיה ב"ר משה
מקרעסטיי"ע

קוראים יקרים!

ליהודים היתה אורה ושמחה וששון ויקר, בימים האלו, ימים של שמחה ושל אור, אור גדול שמאיר לנו, אבינו שבשמים, אור גדול של תורה ואהבת השם, שאנו מאירים על כל הסובבים אותנו בלימוד התורה הקדושה. נאחל לכם, שנזכה לראות תמיד את האור הגדול של הקב"ה ונמשיך להאיר מהאור הגדול.
פורים שמח, מערכת מתוקים מדבש ונופת צופים

קויטל על ציון המצוינות
רבינו הק' זי"ע
ניתן לשלוח שמות אשר
יקראו על הציון הק'
וסגולת שני חמישי שני
לתרומות נא לפנות
ליו"ר המערכת הבה"ח
יקותיאל יהודה גרוס נ"י
או בטל'
054-8559959

פורים כיפורים לישועות

הוא יכול לפטור את ישראל מן הדין, משום שהנביא ישעיה אמר עליהם 'ושכורת ולא מיין', כלומר שהם 'שיכורים ואין נתפסים על עוונם', כפי שמפרש שם רש"י. קהל השומעים המבוסס לא הצליח להבין לאן חותר רבי מאיר בדרשתו. אז הרים רבי מאיר את כוסו, הגביה את קולו, הגדיל את חיכוך וקרא: "על אחת כמה וכמה, שאני מאיר יכול לפטור את ישראל מן הדין גם בפורים וגם ביום כיפורים, כאשר הם נכנסים בו כשהם מבוססים מערב יום כיפור, מכיוון שבימים ההם באמת שיכורים, ודווקא מיין...". הדברים חלחלו לנפשות חסידיו, ומאז אותו פורים נהגו כל אלה שהיו דבוקים בהרה"ק רבי מאיר לבוא אליו ביום פורים עם פדיונות וביקשו ממנו כי יברך אותם ויבקש עליהם רחמים על כל צרה שלא תבוא. כעבור כמה שנים היו שני תלמידים של רבי מאיר, שסחרו בעורות כבשים, והיה להם מלאי רב של סחורה. לפתע ירד מחיר העורות בשוק באופן ניכר והם היו צפויים לפשיטת רגל. הם כיתנו את רגליהם לעבר מקום מושבו של רבה"ק ר' מאיר כדי לתנות את צרתם בפניו, כאשר הם מכוונים את מועד הגיעם ליום פורים המכפר עוון.

הם החלו לפרוק את לבם ורבי מאיר ציווה להשקותם ביין עד שהחלו לשיר ולרקוד, וממש שכחו לגמרי מהצרה הצפויה להם במסחרם. כאשר התבסמו כדבעי אמר להם רבי מאיר: "היו בטוחים כי שוב יעלה המחיר של עורות הכבשים, ובעז"ה עוד תרוויחו כסף רב במסחרכם. שכן מפרש מאיר'ל את מה שקראנו היום במגילה: 'ליהודים הייתה אורה ושמחה וששון ויקר' - ליהודים היו עורות והיה לבם מלא דאגה ועצבון כי חששו להפסד מרובה, אבל 'ושמחה וששון', מכיוון שהטיבו את לבם במשתה היין ושמחו וששו, אז 'ויקר' - התייקר המחיר...".

בתום משתה הפורים אצל הרבי, חזרו למקומם ולמסחרם, ובתוך תקופה קצרה התייקרה סחורתם והם חזרו להצלחתם ביתר שאת. את הסיפור שמענו מפי בנו של אחד הסוחרים הללו. ממשיך את עסקו של אביו, והוסיף שאף הוא סוחר מצליח מאוד בעורות כבשים, ומאמין בשלמות כי הצלחתו נובעת מברכת הצדיק.

רבינו הק' מאיר מפרמישלאן זי"ע היה מסור מאוד למצוות הצדקה ואת רוב זמנו הקדיש לדאגה לעניים. הוא נודע כאיש פלא שרואה הכול ומרבה לגלות מה שראה. פשטותו וענוותנותו היו כה גדולות, שרבים לא הבינו את דרכו. אך הגדולים שהכירוהו מקרוב ידעו שהוא בעל רוח הקודש וגדול בתורה.

כמי שקיבל מרבו רבה"ק לוי יצחק מברדיטשוב זי"ע, הייתה בו אהבת ישראל ולימוד זכות אף על פושעי ישראל. היה קרוב להמון העם, התהלך בקרבם והתאים את תורותיו ושיחותיו אליהם. רגיל היה לפרש פסוקים ומאמרי חז"ל בדרך עממית ואפילו בלשון הגויים.

הוא התגורר בבסרביה (מולדובה), שהייתה ידועה בכרמיה, גפניה ויינותיה המשובחים. לרובם של יהודי בסרביה היו במרתפים כמה וכמה בקבוקים של יין, אבל הם לא השתמשו בהם, אלא כאשר הגיעו אליהם אורחים ממחוזות אחרים ורצו לכבדם. יהודי בסרביה נהגו לשנות מיינם רק בשבתות וימים טובים בעת הקידוש, ובסדר פסח לגמו ארבע כוסות של מצווה ותו לא.

הזמנים היחידים שבהם הרשו לעצמם לשתות היו בפורים ובערב יום כיפורים. הם לא היו נוהגים למנות "רב לפורים" כמו שעשו במקומות אחרים, אבל חריפי החסידים נהגו לומר "תורה" על עסקי שתיית יין. פורים אחד דרש רבי מאיר, כטוב לבו ביין, ואמר: "יום פורים הוא פורים, כלומר כמו פורים. לפי המסורה משה רבנו קיבל בפעם השנייה את לוחות הברית ביום כיפורים, ובמסכת מגילה אמרו חכמינו כי היהודים קיבלו שוב את התורה בימי אחשוורוש".

"ומשום כך", המשיך רבי מאיר'ל, "יש לשניהם סגולה אחת והיא: לכפר על עוונותיהם של בני ישראל. וההבדל ביניהם הוא שבערב יום כיפורים מצווה להרבות באכילה ושתייה ואחר כך באה התענית, ואילו בפורים הסדר הפוך: בערב פורים מתענים ואחר כך בעיצומו של פורים מצווה לאכול ולשתות. "לא רק בפורים חייב אדם לבסומו עד דלא ידע, אלא שגם בערב יום כיפורים, בערב גמר הדין מחויבים לשתות הרבה. רבי אלעזר בן עזריה אומר במסכת עירובין כי

לכבוד ציבור הקוראים הן ידוע ומפורסם הוצאות ההדפסה וההפצה רבו למעלה ראש מבקשים הננו אנא טלו חלק בראש להיות מן העושים ומן המעשים לתרומות הבה"ח יקותיאל יהודה גרוס הי"ו 054-8559959 ותזכו לקחת חלק בהפצת תורה וכידוע הרבה נושעו בזכות תרומתם

לע"נ איש החסד והחינוך הרה"ח ר' חיים שרגא פאוויץ ב"ר מיכאל שר זצ"ל נלב"ע ז' אייר תשע"ב ת.נ.צ.ב.ה.	העלון מוקדש לזכות אורן בן פרח ודליה בת פרח להצלחה בכל העניינים ברוחניות וגשמיות	לע"נ האישה החשובה מרת סלימה שולמית בת חנה ע"ה נפטרה לאחר יסורים קשים ומרים ת.נ.צ.ב.ה.	העלון מוקדש לזכות רפאל בן הדר להצלחה בכל העניינים ברוחניות וגשמיות	נא להתפלל לרפואת זקני הרה"ג יצחק בן צילה שליט"א לרפוי"ש בתושחי"י	לע"נ הילד יניק וחכים אברהם דוד חי ז"ל בן יבלחט"א יקותיאל יהודה נלב"ע י"ב תמוז תשפ"ד לאחר שהזדקך ביסורים קשים ומרים ת.נ.צ.ב.ה.	נא להתפלל לרפואת אברהם אהרן בן סימא גיטל לרפואה שלימה בתוך שאר חולי ישראל	קוראים נכבדים נהנתם, ההכמות? להיו ידוע כי הוצאות ההדפסה עולים ממון רב, נא טלו חלק בהפצת העלון הנכבד הזה, וקחו חלק בהפצת תורה ויראת שמים
---	---	--	---	---	--	--	--

בית זכריה פרשת כי תשא

תורה וחסד – עלון מספר 515

סבא רבא כמז"ר סאלם כמז"ר מתנא זכריה זצוק"ל זיע"א ראב"ד ביד"א נפ' ח' סיון

סבי כמז"ר צאלח כמז"ר סאלם זכריה זצוק"ל זיע"א אב"ד ביד"א נפ' כ' אדר

כבוד אבי ועט"ר מז"ר עובדיה בכמז"ר צאלח זכריה זצ"ל נפ' ו' אייר

כבוד אמי מורתי מרים בת צאלח זכריה ע"ה נפטרה ה' ניסן

עורך העלון: בנם מאיר זכריה

שבת שלום ומבורך		אדר תשפ"ה		שנה עשירית		שעון חורף	
עיר	כניסה	יציאה	ר"ת	ס"ז קר"ש א'	ס"ז קר"ש ב'	חצות	שקיעה
ירושלים	17:11	18:24	19:06	8:12	8:53	11:50	17:51
תל אביב	17:29	18:26	19:03	8:14	8:54	11:52	17:49
חיפה	17:30	18:25	19:04	8:13	8:54	11:51	17:51
באר שבע	17:30	18:25	19:05	8:14	8:54	11:52	17:51

נושא עוון ופשע וחטאה (לד ז)

מן מאור ישראל רבינו עובדיה יוסף זצוק"ל זיע"א מבאר את הפסוק: אנו אומרים בתפילת מוסף של ראש השנה: "כי זוכר כל הנשכחות אתה", ופירשו בעלי המוסר – כי הנה אדם שחטא והשתדל לחזור בתשובה שלימה, וכל ימיו היה זוכר את חטאו, ומצטער על מה שעשה, כמו שנאמר: "וחטאתי נגדי תמיד", ומבקש סליחה ומחילה מה' יתברך, כביכול הקב"ה שוכח לו מהחטא ההוא, וכמו שאמרו בירושלמי (פאה סוף פ"א): אף על פי שאין שכחה לפני הקב"ה, מכל מקום על עוונות ישראל כביכול נעשה שוכח, שנאמר: "נושא עוון, נשא כתיב, וכן הוא אומר: "נשאת עוון עמך כיסית כל חטאתם סלה".

אבל אם אחר שנכשל בחטא, לא שת ליבו גם לזאת, והשכיח הדבר מליבו, אז זוכרים לו בשמים את כל הנשכחות, ומענישים אותו על כך, וזהו: "כי זוכר כל הנשכחות אתה" הנשכחות ולא הנזכרות.

ולעומת זאת – מי שעשה מצוה כגון: צדקה וגמילות חסדים, והוא זוכר המצוה ומתפאר בה, שוכחים לו אותה, אבל העושה מצוה ושכח ממנה בהיותו טרוד לעסוק במצוות אחרות, והולך מחיל אל חיל בתורה ובמצוות, וכמו שאמר דוד המלך: "חשבתי דרכי ואשיבה רגלי אל עדותיך", מזכירים לו בשמים את המצוה שעשה, וזוכרים לו כל הנשכחות, והנה שכרו איתו ופעולתו לפניו.

(מאור ישראל, דרושים עמ' ח')

וידבר ה' אל משה פנים אל פנים כאשר ידבר איש אל רעהו וגו' (לג יא)

כולנו יודעים ומאמינים באמונה שלימה שהקב"ה מחייה מתים, אך אנו צריכים לדעת שגם אנו יכולים להקיץ מתים ממיתתם, שכן בינינו מסתובבים אנשים רבים שבפנים הם ממש מתים, הם בצער גדול, ובפעולה קטנה אתה יכול להחיות אותם ולזכות בשכר רב עד מאוד ולהיות אהוב ביותר על החברה.

סיפור

הגאון הרב שמשון פינקוס זצ"ל מספר בספרו "נפש חיה" מעשה מופלא: אספר לכם מעשה ששמעתי על ראש ישיבה אחד.

יום אחד הוא מקבל הזמנה לחתונה שתיערך בשוויץ. להזמנה צורף כרטיס טיסה ונכתבה עליה הבקשה: "אנא ממך, בוא לחתונת בתי!"

ראש הישיבה ניסה להיזכר מיהו השולח עד שנזכר שיהודי זה למד איתו בישיבת פונוביז'. אך הדבר היה לפלא בעיניו. הרי הוא הכיר בקושי את הבחור הזה בישיבה. אומנם הם למדו יחד אך עד כדי כך שישלח לו הזמנה עם כרטיס טיסה ? ! פלא גדול ביותר...

אותו ראש ישיבה התקשר אל אבי הכלה ושאל אותו: "אמור נא לי, מדוע ראית להזמין אותי לשמחתך, ועוד להעניק לי כרטיס טיסה? הרי לא היינו חברים כל כך טובים בישיבה..". פתח אותו יהודי וענה לראש הישיבה: "איני יודע אם אתה זוכר, אך באותם ימים כשהגעתי לישיבת פונוביז' שבארץ ישראל, הייתי בחור צעיר והיה לי קשה מאוד.

הפרידה מהמשפחה העיקה עלי, בנוסף לא ראיתי הצלחה בלימודים, ואף יותר מכך העיק עלי רבות שאף לא השתלבתי בחברה, הרגשתי מאוד .

הייתי ממש שבור ולאחר תקופה מסויימת החלטתי החלטה נחושה לעזוב את הישיבה המפוארת ולשוב הביתה לשוויץ, כדי לחיות כיהודי פשוט ולוותר על השאיפה והחלום להיות תלמיד-חכם.

הקשיים הרבים והבדידות ניצחו אותי. התקשרתי להוריי וסיפרתי להם על ההחלטה הקשה והמצערת. הם נתנו לי את האישור לחזור הביתה.

ישבתי בספסלי הישיבה ברגעי האחרונים בצער רב, טרם הליכתי לקנות את כרטיס הטיסה. ואף אחד מבחורי הישיבה לא ידע על ההחלטה המצערת שלי.

והנה לפתע ניגשת אלי וכשראית שצווארון החולצה שלי לא מסודר, סידרת לי אותו ביד מפנקת ואוהבת. באותו הרגע הרגשתי תחושה כה נפלאה. הנה, למשהו איכפת ממני! באותו הרגע החלטתי נחרצות, אינני חוזר הביתה!

האכפתיות, והיד המחממת שלך שסידרה לי יפה ולאט לאט את הצווארון, כל כך שימחה אותי, עד שבזכותך נשארתי בישיבה, וכיום ב"ה זכיתי ואני תלמיד-חכם גדול בשוויץ!

אם לא היית נותן לי יחס באותו רגע – היום הייתי ספק יהודי פשוט בחו"ל. כל חיי ניצלו בזכותך! כל משפחתי וחיי – בזכותך!

כיום, מחתן אני את בתי בשעה טובה, ואני מזמין אותך כאורח הכבוד של החתונה, על אותה אכפתיות בסידור הצווארון שסידר לי את כל החיים!" סיים התלמיד-חכם משוויץ בשיחת הטלפון המצמררת והמרגשת.

אי אפשר לדעת מה יכולה מילה טובה לעשות בזמן הנכון למישהו.

במיוחד כיום, שישנם הרבה אנשים המסתובבים עם צער, זה מחוסר בשלום הבית, וזה מתייסר בעבודה האחד עם חולי, "ל"ע, ולפתע אתה בא ונותן לו איזו מילה טובה, מפרגן ומעודד. למשל: "אני חייב לומר לך משהו, אתה בן אדם ממש מקסים. תמיד שמרתי בליבי, אך אני כל כך מתפעל מהמידות הנפלאות שלך מהאיכפתיות שלך, מהישרות שלך..". באותו רגע החיית אותו! הפחת בו רוח חיים! הכנסת לו אושר בלב! הוא נעשה באותו הרגע לאדם המאושר ביותר, ועל אף הצרות הרבות שהוא נתון בהן, הוא ירגיש אושר ותקוה, שיש מישהו שמעריך ומכבד אותו, היום זו ממש הצלת נפשות (ברכת דוד)

אור החיים

את ידיהם ואת רגליהם (ל יט)

לא היה צריך לומר אלא ידיהם ורגליהם, אלא נתכוון לומר שאין רחיצה לידיים בלא רגליים ולא לרגליים בלא ידיים, והפירוש לזה עם ידיהם ועם רגליהם והם דברי רז"ל בזבחים (יט). שצריך לקדש ידיים ורגליים כאחד.

הלכות "חודש ניסן" משו"ע ומפסקי מרן רבי עובדיה יוסף זצוק"ל

א. קטנים חייבים בברכת האילנות מגיל חינוך, וקטן שיגדיל בתוך חודש ניסן ויהיה בן י"ג ימתין עד שיהיה בר מצווה ויברך (חזו"ע חנוכה עמ' שעג פסק כך גם לגבי ברכת הלבנה).

ב. נשים חייבות בברכת האילנות ואין לברכה זו דין מצוות עשה שהזמן גרמא (יחו"ד א א).

ג. אם האילנות מרוחקים זה מזה יכול להקל לברך עליהם, ודי שרואה עץ אחד ואח"כ את העץ השני (ילקו"י עמ' קלז).

ד. מותר לברך על עץ עם פירות ערלה אע"פ שהפירות אסורים בהנאה שהרי יכול ליהנות בראייתם, ועוד שלא נעשו הפירות באיסור (ירמ"ע עמ' יט).

ה. לכתחילה אין לברך על אילנות המורכבים ולכן אין לברך לכתחילה על פירות הדר והמברך יש לו על מה שיסמוך (ילקו"י עמ' קמא).

ו. ויש להוסיף סניף להקל שיש אומרים שדווקא העץ שנעשה בו האיסור וחייב לעוקרו אסור בברכה אך אם לקחו ממנו גרעין ושתלו במקום אחר כיוון שמותר לעשות כן מותר לברך עליו (הלכה ברורה, ברור הלכה רכז יב).

ז. אם לא בירך ברכת האילנות עד שגדלו הפירות, שוב אינו מברך, וכל שנפלו הפרחים, אפילו לא גדלו הפירות באופן שרויים לאכילה, רק התחיל גידול הפרי, אין לברך ברכה זו. (ילקו"י עמ' 344).

מושגים ביהדות

מפי הרה"ג רבי הראל זכריה שליט"א רב שכונה בראש העין ומל"ץ בבית ההוראה 'אפיקי מים'.

פורים משולש

"פורים משולש" הוא כינוי מקובל למצב ההלכתי שנוצר כאשר פורים המוקפים, ט"ו באדר, חל בשבת כפי שקורה השנה. (המקרה המקביל, שבו י"ד באדר חל בשבת, אינו אפשרי לפי כללי הלוח העברי הקבוע). מסיבות הלכתיות, חלק ממצוות פורים אינן יכולות להתקיים בשבת, ובשל כך מקיימים חלק מהן ביום ששי חלק בשבת וחלק מהן ביום ראשון. מצב זה מכונה "פורים משולש" מכיוון שמצוות החג מתפרסות על שלושה ימים רצופים.

הבעיה העיקרית היא קריאת המגילה, שאינה יכולה להיעשות בשבת. במשנה, מסכת מגילה, פרק א', משנה ב' נאמר שכאשר פורים חל בשבת, מקדימים לקרוא את המגילה ביום שישי, י"ד באדר (שבו קוראים גם בני הפרזים). בתלמוד מבואר כי אף שמעיקר הדין אין מניעה לקרוא מגילה בשבת, אסרו חז"ל לקרוא בשבת משום גזירה דרבה: "שמא יעבירו ארבע אמות ברשות הרבים". הקריאה אינה יכולה להידחות ליום ראשון, מפני שאין קוראים את המגילה לאחר יום ט"ו באדר. הסבר אחר לאיסור הקריאה בשבת נובע מהזיקה בין קריאת המגילה למצוות מתנות לאביונים, שאינן יכולות להינתן בשבת. טעם זה מחייב גם את הצמדת הענקת המתנות לאביונים לקריאת המגילה, ולכן שתי המצוות מתקיימות ביום שישי.

עריכת סעודת פורים: אף על פי שלכאורה אין מניעה לקיים סעודה זו בשבת, נאמר בתלמוד הירושלמי שאין לקיימה בשבת, כדי לא לערב בין שמחת הפורים, הנקבעת בידי אדם, לשמחת השבת, הקבועה ועומדת מששת ימי בראשית. בשל כך, קובע הירושלמי, יש לדחות את הסעודה ליום ראשון. נימוק נוסף שלא לעשות את הסעודה בשבת הוא שהסעודה תלויה במשלוח מנות (שנועד לצורכי הסעודה), ואין לשלוח מנות בשבת (או בשל איסור הוצאה מרשות לרשות או בשל איסור קניין בשבת).

סיכום:

ביום שישי, י"ד באדר – קוראים את המגילה ונותנים מתנות לאביונים. מצוות מתנות לאביונים צמודה למגילה מכיוון שהאביונים נושאים עיניהם לקריאת מגילה.

ביום שבת, ט"ו באדר – מוסיפים בקריאת התורה למפטיר את הקריאה המיוחדת לפורים, ומוסיפים בתפילת העמידה ובברכת המזון את תפילת "על הנסים". בנוסף, נוהגים להפטיר את הפטרת שבת זכור, "פקדתי את אשר עשה עמלק".

ביום ראשון, ט"ז באדר – שולחים משלוח מנות ומקיימים את סעודת פורים, לרבות שתיית יין. מצוות משלוח מנות צמודה לסעודת פורים, מפני שטעמה הוא שהמנות ישמשו לסעודת החג.

סגולה לכל צרה שלא תבוא וישועות לכל דבר

קבלה מאת **רבי יהודה החסיד זצ"ל** על כל צרה שלא תבוא יקבל שכשה' יצילהו מהצרה יאמר נשמת כל חי בתודה וקול זמרה בפני 10. גם סגולה לכל דבר שיקרא בכל יום עד שיוושע ושעל ידה ניצלו רבים בדוק ומנוסה.

פתגמי חסידים

אמר רבי צדוק הכהן מלובלין זצ"ל: אל מקום שאדם בורח בשעת צרתו, ניכר ששם שורשו.

מילי דבדיחותא

מה הבדל בין סאדם חוסין לבין המן הרשע? אצל סאדם חוסין קודם לבשנו מסכות ורק אחרי זה ניצחנו. ואילו אצל המן ניצחנו ואחרי כן לבשנו מסכות.

חכמת חיים

העולם סבור שמי שמוותר הוא צדיק, ואני אומר שמי שמוותר הוא חכם, משום שמעולם לא ראיתי אדם שמוותר ומפסיד (ר' יעקב קמנצקי)

ענייני בריאות עצמות (סידן לעצמות)

לאכול כרוב, זרעוני כוסברא, כורכום, סלרי וקולרבי, דבש תמרים, אומגה 3 טוב לספיגת הסידן. יאכל סרדינים. הגויאבה בונה העצם.

תשובות לפרשת משפטים

שאלה: היכן מצאנו תאומים בפרשה? **תשובה:** ויהיו תאמים מלמטה (כו כד)

חידה: כמה ידות היו לכל קרש? **תשובה:** שתיים.

ענו 34 זכה: **ה"ה חיים הרץ נ"י בני ברק**

שאלות מפרשת כי תשא

שאלה: מי מבין העופות הבאים מוזכר בפרשה? דרור. נשר. כוס. יונה.

חידה: לכמה זמן ה' שומר השכר עבור החסד שאדם עושה?

השתתפות בהגרלה צריכים לענות על השאלה והחידה. בין הפותרים נכונה תיערך הגרלה.

מבוגרים וילדים הזוכים – הגרלה **על בוקסה**, **מיקרופון בלוטוס**, או **סוללת גיבוי 5000 mah**.

או **ספר מדור לדור מהמקובל חכם אברהם חי זצוק"ל שמסוגל לשמירה להצלחה ולרפואה**.

תשובות מלאות בלבד, יתקבלו תוך שבוע **מס' הפלאפון 050-9400202 050-7322202**

לרפואה שלימה: שולמית בת חיים. הרב יפת שליט"א בן חנה. ציון בן חנה. שלום בן זיהרה. אביבה ר. בת חיים. נחמה עליזה בת חיים. סגולה בת שרה זהרה. מנשה בן ברכה. משה בן חיים. אהרון בן חיים. הרב שלמה יוסף בן חממה יונה. הרב אהרון ב"ר יוסף. נתן בן מארי. ינון ב"ר עובדיה. יונה בן אסתר איטה. פרידה לאה בת צילה. לולו לאה בת אדל. יהודה בן עפיה. אירן בת גוהר. מאיר בן עיישה. יפת בן גמילה. יצחק חי בן צאלח מצנבר. אבנר בן חנה פרוין. **הרב יחיאל תם בן יהודית תורכיה.**

לזיווג הגון: מרגלית בת מרים. נתנאל צבי בן יהודה. דוד בן פלורה. יאיר ב"ר יהודה. יוסף חי בן גאולה חיה. תמיר בן מרים. יוסף חיים בן בהיה. לירון שירה בת עופרה. ליסוף יוסף בן עופרה. רפאל יוסף בן יפה. יצחק משיח בן יפה. טליה בת יניב. יהושע מאיר בן נחמה ביילא. נועה מרים בת רבקה. עופר בן חגית. **להצלחה בכל:** הרב אריה מכלוף בן אסתר. יפה איווט בת שמחה. אברהם בן שרה. סימי רחל בת טובה. ציפורה בת שרה. אורן דוד בן סימי רחל. מאי בת שרון. אלה שרה בת מאי. תמר רבקה בת מאי. שיר אביגיל בת מאי. הרב יאיר בן שרה. יהודה ב"ר עובדיה. נסים בן לולו לאה. יניב בן אביחי. אסתר ב"ר עובדיה. הרב הרצל בן דורית. מאיר בן לולו לאה. אביחי ב"ר עובדיה. דורית בת תמר. שלום חי ב"ר זכריה. סעדיה בן שושנה. מרגלית בת שמעה. אסף בן צביה. עינבל בת ינון. שמעון בן סאלם. אורלי בת סעדה ברכה.

לזרע של קיימא: שילה בן ברכיה וחני ב"ר בנימין. יונה יוסף בן לאה ויעל בת רבקה. אברהם בן ויקי ויהודית בת אסתר. יהונתן בן בת שבע. ושילת בת חיה.

לעילוי נשמת ולמנוחת נפש

מו"ר מתנא במו"ר סאלם זכריה זצוק"ל מרן מו"ר הגאון עובדיה יוסף בן גורגיה זצוק"ל זיע"א. הצדיק משה יעקב ב"ר יוסף הכהן רביקוב זצ"ל. מרן מו"ר הגאון רבי שמעון ב"ר דוד בעדני זצוק"ל. הסבא צאלח במו"ר מתנא ז"ל. הר' זכריה במו"ר צאלח זכריה זצ"ל. ה"ה חיים בן יחיא והב ז"ל. ר' בנימין בן מנצור דעוס ז"ל. אליהו בן צדוק אהרון ז"ל. רבי זכריה בן סאלם ונה זצ"ל. הרה"ג רבי יהודה דרעי זצ"ל בן אליהו ואסתר ז"ל. אליהו מגורי ז"ל ב"ר מרדכי נ"י. אליהו בן חיים והב ז"ל. הרה"ג צהל ב"ר רחמים שרפי זצ"ל. רבי שמעון ב"ר שלום זוהר ז"ל. **כל חיילי ישראל הי"ד** סבתא רבא סעדי ב"ר יוסף זכריה ע"ה. סבתא שמש בת צאלח זכריה ע"ה. שמש במו"ר סאלם זכריה זצ"ל. הדסה ב"ר יצחק מצנבר ע"ה. סבתא ברכה בת סעד מרחום ע"ה. הדודה יונה חממה בת יוסף והב ע"ה. הדודה עליה כודרה בת יחיא זכריה ע"ה. שרה בת שמעון טיירי ע"ה. אחותי מירב ב"ר עובדיה ז"ל. ובתה מוריה ז"ל בת שלמה אנקונינה נ"י. גיסי רחל בת חיים בן שמואל ע"ה... ברכה בת סאלם בידני ז"ל. רבי ראובן ב"ר יהודה עוקשי זצ"ל. מרים בת יעל ז"ל. הבחור נועם יחיאל ז"ל בן ארז נ"י. רבי אהרון עמיאל ב"ר יצחק ז"ל. יהודה בן יעיש ז"ל. דניאל ז"ל בן מלכי כהן תחי'. הרב ישראל בן הרה"צ שלום מנצור זצ"ל. הרה"ג רבי אשר הכהן ב"ר בנימין זאב דויטש זצ"ל. גיסי ה"ה זכריה בן חיים והב זצ"ל. סעדיה בן עובדיה בצלאל ז"ל. יפת ב"ר צאלח מעודה ז"ל. הרה"ג אריה ב"ר יחיא חלא זצ"ל. דוד בן יחיא ז"ל.

הילולת המקובלים האדמו"רים והרבנים הצדיקים זצ"ל ט"ז עד כ"ב אדר תשפ"ה

טז. רבי פנחס מנחם אלתר מגור. רבי אליעזר מנחם מנדל בידרמן מללוב. רבי יצחק ברכה. רבי מרדכי עזראן. יז. רבי אברהם ערוסי. רבי שלום מנחם. רבי עואץ נגר. רבי גרשון לפידות. רבי פתחיה מרדכי בירדוגו. רבי ברוך שמעון סלומון. יח. רבי אלכסנדר זיסקינד. רבי יחזקאל לוינשטיין. יט. רבי יוסף חיים זוננפלד. רבי יצחק חדאד הראשון. רבי דוד מדינב. רבי רחמים לוי. רבי שמעון חירארי. כ. רבי שלמה זלמן אויערבך. רבי יואל סירקיש מקראקא. רבי אליהו משען. כא. רבי שלמה יוסף זוין. רבי מאיר הכהן שיף. רבי אלימלך מליז'נסקי. רבי יצחק אלחנן ספקטור. כב. רבי יהודה צאלח. רבי יחיאל מיכל הלוי עפשטיין. רבי חיים ב"ר ישראל אביחצירא. רבי אליהו ציון סופר.

זרע שמשון

רבי שמשון הי"ד
ב"ר נחמן מיראלי נחמני זצ"ל
הבטיח למי שילמוד בספריו:
תשלומי חן וחסד ושלמא רבא
מן שמיא ועיניכם תראנה בני
ובני בנים כשתיילי זיתים סביב
לשולחנכם, חכמים ונבונים
ובתים מלאים כל טוב, גם עושר
גם כבוד לא יסופו מורעכם וכו',
בני חיי ומזוני טבי.

מלא העומר

רבי אריה לייב ב"ר משה
צינץ זצ"ל ביקש קודם
פטירתו שיתנו לו דף ורשם
בשארית כוחותיו:
מי שישתדל בהדפסת ספרי אהיה לו
למליץ. וכ"כ הגה"ק רבי צדוק הכהן
מלובלין זצ"ל: הבטיח הגאון שיעשה
טובה לכל המשתדלים והמסייעים
בהוצאת חיבוריו לאור, וכן היה באמת
שעשה טובה לכולם.
(הקדמה למלא העומר)

אבני גזר

רבי אברהם ב"ר זאב
נחום בורגשטיין זצ"ל
הבטיח קודם פטירתו:
אם ילמדו בספרים שלי,
אהיה למגן ולעזר גם אחר פטירתי.
ממש כמו בחיים.
(ארץ צבי להגה"ק מקודיגלוב עה"ת
עמוד רמ"ב) וכ"כ השם משמואל:
ובטח יהיה למליץ יושר
למיימנים בה

ילקוט סופר

רבי יוסף לייב ב"ר אליעזר
זוסמאן סופר זצ"ל
כתב בצוואתו למי שילמדו או יפרסם דבריו
אני אטיב עמכם להמליץ טוב בעדם
לפני אל חי, ואם יבואו על קברי
יתפללו ויאמרו איזה מזומרי תהלים
ג"כ אשתחווה גם אני לפני שומע
קול בכיות עמו ישראל ברחמים
ואצטרף תפילתי עמכם
לשוב להם כל הימים

לב העברי

רבי עקיבא יוסף
ב"ר יהיאלי שלעזיגער זצ"ל
כתב בצוואתו
בקשתי שטחה שישתדלו
להדפיס ספרים שלי, ואני
תפילה להש"ת, צעק לבי אל ה'
בין בחיי בעוה"ז, ובעוה"ב אם
יהיה בכוחי, אקוה שלא להיות
כפוי טובה ח"ו, ובעולם האמת
אקוה כי לא יבושו בי תומכי.

מלוצי יושר

אתוון דאורייתא

רבי יוסף
ב"ר יהודה ענגיל זצ"ל
העיד חתנו הגאון רבי יצחק
מנחם מארגענשטערן זצ"ל
בהספדו
רבינו בטרם עלה השמימה
הבטיח כל מי שייסיע בהדפסת
החיבורים שלו יהיה לו למליץ
יושר בעולם העליון

צדקת הצדיק

רבי צדוק
ב"ר יעקב רבינוביץ זצ"ל
אמר קודם פטירתו
שמנטיח כמו הבטחת בעל
מלא העומר שמי שידפיס
דבריו יהיה לו למליץ יושר

די שטערקסטע סגולה פאר אלע פראבלעמען

פארוואס האב איך פראבלעמען אין שטוב?
פארוואס גייט מיך אזוי שווער מיט פרנסה?
פארוואס האב איך צער גידול בנים?
פארוואס קען די דאקטער מיך נישט העלפען?
פארוואס האב איך נישט קיין מזל?

תירוץ

יזייל די מקטריגים לאזען נישט אז מיינע תפילות זאלען נתקבל ווערען
וואס איז די עצה? זיך איינקויפען מלוצי יושר!

שערי זבול

רבי זבולון
ב"ר אברהם משה המבורגר זצ"ל
הבטיח כמה פעמים שיעשה
טובה וימליץ טוב למי שיעשה
טובה לנשמתו, וכך חרות על
מצבתו

בן לאשרי

רבי יצחק ב"ר אשר
אנשיל הורבאן הרב
מרעננה זצ"ל כתב בספרו:
הנני מוסר מודעה שהחלטתי להתפלל
בלי גדר בכל יום על כל אלה שיעיינו
בספרי, ויגידו בשמי דברי תורה
לאחרים שיושעו מכל צרה
שצריכים ישועה בעוה"ז ובעוה"ב.
וכל הולמד בספרי יזכה לירש,
והצלחה בכל טוב, בזה ובבא
וסגולה גדולה בבית לכל הדברים

חזון יחזקאל

רבי יחזקאל ב"ר מרדכי
זלמן אברמסקי זצ"ל:
הג"ר שלום אייזן זצ"ל בעת
הספדו בשעת הלוי הכרוז:
נצטויתי מאת רבינו זצ"ל לפרסם,
שהבטיח שילמץ טוב לכל מי
שילמוד בספריו, וכן ימליץ טוב
לכל מי שיפיץ את חידושי תורתו.
(רביבות אפרים ארח ח"ב עמוד
רמ"ח, מלך ביפו פרק מ"א).

זייט מקיים די צוואה פון די זרע שמשון, פלאצקע גאון, אבני גזר, ילקוט סופר, צדקת הצדיק, לב העברי, רבי יוסף ענגיל, רעננה רב, און ר' יחזקאל אברמסקי, ר' זבולון המבורגר זצ"ל וואס האבען מבטיח געווען צו זיין מלוצי יושר פאר ווער עס וועט פארשפרייטען אדער לערנען זייערע ספרים.

לע"נ הרה"ק המקובל המלוב"ן ר' רפאל ב"ר אברהם ריס זי"ע

אך את שבתותי תשמרו. יש לדקדק למה כתיב 'שבתותי' בלשון רבים, ולא כתיב 'אך את השבת תשמרו' בלשון יחיד כמו שמצינו בכל התורה. ויש לפרש עפ"י מה שאמרו (עירובין נד.) שכשנתנו לוחות הראשונות ניתן לישראל חירות מיעה"ד וחירות משעבוד מלכויות, אולם לאחר שחטאו בעגל חזר יצה"ר למקומו ונגזר עליהם שיצטרכו ללכת שוב לגלויות אחרות. ולכן עתה בפרשה זו שנכתב בסמוך לפרשת חטא העגל, ונאמר אחר חטא העגל, שהיה בפסוק זה נרמז למעט שבת ממלאכת המשכן, ובציווי על הקמת המשכן דרשו חז"ל (שמו"ר נאח:) 'בוא זה המשכן ויכפר על זה העגל, נמצא שפרשה זו נאמרה אחר שחטאו בעגל. ולכן בדקדוק אמר הכתוב כאן 'אך את שבתותי תשמרו' בלשון רבים, לרמז להם שמפני שחטאו בעגל וחזרה עליהם גזירת גלות ושעבוד מלכויות, מעתה התיקון שלהם הוא שישמרו 'שבתותי' לשון רבים כלומר שתי שבתות, כמו שאמרו חז"ל שאם ישמרו ישראל שתי שבתות מיד נגאליהם. (זרע שמשון אות ד.)

ושמרו בני ישראל את השבת לעשות את השבת. יש לבאר הטעם שהוזכר בפסוק זה ב' פעמים 'את השבת'. ועוד מדוע התחיל בלשון הווה 'ושמרו בני ישראל', וסיים 'לעשות את השבת' לשון עתיד, דהיה צריך לומר 'ושמרו בני ישראל את השבת לעשות את השבת', או שיאמר 'ושמרו בני ישראל וגו' ועשו את השבת'. ונראה לפי מה שאמרו (שבת קט:): שני מלאכי השרת מליין לו לאדם בע"ש מבית הכנסת לביתו, אחד טוב ואחד רע, וכשבא לביתו ומצא נר דלוק ושלחן ערוך ומטתו מוצעת, מלאך טוב אומר יהי רצון שתהא לשבת הבאה כך ומלאך רע עונה אמן בעל כרחו, ע"כ. וזה מרמז הפסוק שאם יהיה זהיר בשבת אחת לשומרה כראוי, אזי המלאכים שמתלווים לו לאדם יברכו אותו שייזכה לעשות כן גם בשבת הבאה. וזה מה שאמר שאם ישמרו בני"ז את השבת, עיד"ז יזכו לברכת המלאכים לעשות את השבת, היינו שיברכו אותם שיזכו לעשות כן.

לע"נ הגה"צ ר' יהודה זרחיה מרדכי לייב חיים ב"ר שפטיה סגל זצ"ל יא"צ ט' אדר

כי אין לה ואם. במדרש רבה (פ' לך לך): אתם אמרתם 'יתומים היינו ואין אב, חייכם הגואל שאני מעמיד לכם אין לה אב, ע"כ. וצ"ב מאי נפקא מיניה בזה. אמנם היות שהיא היתה הגואל לבטל גזירת המן הרשע הבא בכחו של עמלק, ועיקר זכותו היה בשביל אבי אביו שכיבד את הוריו כדאיתא במדרש עה"פ רב לכם טוב את ההר הזה, בשביל שכיבד הוריו, וכבר אמרו חז"ל 'אשרי מי שלא חמאן, כי אי אפשר לצאת ידי כיבודם כראוי, כדאיתא במדרש שרשב"ג אמר שלא זכה לכיבוד אשר כיבד עשו את יצחק אביו, כי הוא היה משמש לאביו בבגדים שפלים, והוא כיבד ליצחק אביו בבגדים יקרים. אבל מי שלא ראם, בודאי מקיים במחשבתו, שחושב שאילו היה לו אב ואם היה מקיים מצות כיבוד כראוי, ומחשבה טובה הקב"ה מצרפה למעשה, ואין לשטן פתחון פה עליו שלא קיים מצות כיבוד כראוי. וזהו 'כי אין לה אב ואם' ומסוגלת שיבא הנס על ידה לנחם על אמרם 'יתומים היינו ואין אב', להעמיד להם גואל שאין לה אב.

לע"נ הג"ר יחיאל מיכל ב"ר אליעזר דושינסקי זצ"ל יא"צ ט' אדר

מלחמת עמלק ומילה שלא בזמנה אם זה מצות עשה שהזמן גרמא. הדין הוא דיוולדת נקבה, חייבת להביא קרבן יולדת ביום השמיני ואחד לילדתה, כדכתיב (ויקרא יב): 'ובמלאות ימי טהרה', דרך אחר ימי מלאות מביא קרבן. ואם הפילה בתוך ימי מלאות, אינה מתחייבת בקרבן נוסף, אלא מביאה קרבן אחד על הלידה וההפלה יחד. דרך אם הפילה ביום פ"א, דזה אחר המלאות, אז מביאה קרבן נוסף על ההפלה.

ואם הפילה בליל פ"א, נחלקו ב"ש וב"ה (כריתות ז'), ב"ה סוברים דמביאה קרבן לידה נוסף על הלידה השניה, כמו אם הלידה השניה היתה ביום פ"א. דאין לומר דשאני היולדת ביום פ"א דכבר יכולה להביא קרבן על הלידה הראשונה קודם הלידה השניה, ולכן חייבת להביא קרבן נוסף, משא"כ בליל פ"א עדיין לא יכולה להביא קרבן, דלילה לאו זמן הקרבה. דזה אינו, שהרי גם אם הפילה ביום פ"א שחל בשבת חייבת קרבן לידה

תולדות בעל החזון יחזקאל זי"ע

בצד התועלת מעצם שמיעת דברי תורתו, למדו תלמידיו אורחות חיים מפיו גם בדרך הלימוד עצמה. הפשט היה במרכז הלימוד, אלא שגם כאן הראה מרן זצ"ל כי הדרך אל הפשט אינה פשוטה וקלה כלל וכלל, הוא עצמו לפני שהתחיל הזמן ביישיבה, היה לומד כמאה דפים מן המסכת שבה יעסקו, והיה אומר שבלעדי זאת אי אפשר בכלל להכנס למסכת, וק"ו שאי אפשר לחדש. הוא היה מלא תרעומת על שתלמידי הישיבה נוהים אחר החידוש, ופעמים שאינם חשים בסיפוק כלשהו אם לא חידשו משהו כבר במשנה הראשונה במסכת.

מרגלא בפומיה: כשאני לומד דף גמרא ואין לי בו שום קושיא, אני אדם מאושר, ואילו בחור ביישיבה שלומד דף בלי קושיא, מתהלך בפנים נפולות. היה אומר שכל תלמיד שיצליח לשנן מאה דף בע"פ, עשירותו תעלה על של רוטשילד, בדברו על כך הטעים את הדברים באופן שתלמידיו יצאו משוכנעים שאכן כך הוא הדבר.

מרן זצ"ל מיעט להזכיר מספרי האחרונים למרות בקיאותו המופלגת בהם, הוא הדגיש חזר והדגיש עד כמה צריך להתייגע ולחפש, וכמה אפשר למצוא בדברי הראשונים. אגב, נהג לומר שהוא מעיין בכל ספר שמזמן לידי או שנשלח אליו מתחילתו ועד סופו, ואמר שדי בשני חידושים בספר כדי שיהיה כדאי להדפיסו.

הלימוד עצמו לאט ובמתינות כמלמד דרדקי, כל תיבה ותיבה היה אומר בניחותא ובתשומת לב, בהגמרא והן בראשונים, על אף כשרונויותיו הנעלים וזכרונו הבליט מצוי, לא מיהר בלימודו, גם כשנזקק למראה מקום כלשהו, היה עובר על כל הסוגיא שאותו מראה מקום נזכר בה. וכן כאשר נצרך לעיין בסעיף כלשהו בשו"ע, היה מעלעל בכמה סימנים קודמים, עובר בתשומת לב על הסימן שבו נמצא הסעיף המבוקש, וממשיך ומעלעל בכמה סימנים מאוחרים יותר כדי לרענן את זכרונו. השכם והערב חזר וטען: מי שיש לו סבלנות, יש לו סכויים גדולים להצליח בלימוד התורה.

באותה מתינות שדובר בה, היה משנן כל קטע בגמרא שמונה פעמים, רק אחרי כל אלו היה מעיין ודולה את חידושי. סיפר פעם שבאנגליה התקשה למצוא חברותא, מפני שכמעט שלא נמצא מי שמסוגל היה לעמוד בשינון החוזר יותר משלוש ארבע או לכל היותר חמש פעמים.

תולדות הרה"ק רבי צדוק הכהן מלובלין זי"ע

מעשה ובא בלובלין לשבות שם בשבת הרה"ק רבי יעקב מביאלא, ובאו לכבודו כמה מאות מחסידיו ממקומות שונים להקביל פניו, לאחר שהקבילו את פני רבם, הלכו לקבל שלום גם אצל הרה"ק רבי צדוק, ולהזכיר את עצמם כדרך חסידים. ובאשר בא הרבי מביאלא להתראות עם רבי צדוק, אמר לו רבי צדוק בתרעומת: 'החסידים של כבודו גורמים לי ביטול תורה'. אמר הרבי מביאלא 'במקום ששם תורה, שם תהא גם תפלה'. השיב לו רבי צדוק 'זמן תורה לחוד, וזמן תפלה לחוד'.

הזמן היה יקר מאד בעיניו, וכל רגע שעבר ללא תורה, היה בעיניו כאבוד מן הנצח, על כן היה כל כך חרד על כל רגע ורגע לבל יוצאו חלילה לבטלה, תפלת שחרית היה נוהג להתפלל ביחידות בביתו בהשכמת הבקר, וגם בשבת, ולבית המדרש היה נכנס רק לקריאת התורה, את האנשים שבאו אליו היה מקבל בשעה שבין מנחה למעריב, וגם אחרי תפלת מעריב היה ער כמעט כל הלילה, וישן רק כמה שעות במעת לעת, היה אוכל רק פעם ביום, וגם זה רק לאחר שעשה סיום על מסכת, וכן היה מסיים מדי יום ביומו מסכת שלמה.

בט"ו באב מדי שנה בשנה היה חסידיו עושים סיום הש"ס, פעם קרה שביום האחרון לפני ט"ו באב, נודע שחלק מן המסכתות לא גמרו, ומסכת כתובות לא למדו כלל, ונכנסו לרבי צדוק לשאול מה לעשות, אמר להם שיעשו את הסיום בזמנו, והוא ישלם במשך היום את מה שהחסידו במשך השנה כולה, ועד למחרת הערב זמן הסיום, סיים רבי צדוק את מסכת כתובות כולה, וכן כל מה שלא הספיקו החסידים לגמור בשאר המסכתות.

נוסף, אע"פ דלא היתה יכולה להביא קרבן על הלידה הראשונה בשבת. אבל ב"ש חולקים וסוברים דאם הפילה בליל פ"א, מביאה קרבן לידה אחד על שתי הלידות, כמו אם הפילה קודם לכן, כיון דלא יכולה להביא קרבן בלילה. ולא דמי לילולת ביום פ"א שחל בשבת, דבשבת אפשר להקריב קרבן צבור, משא"כ בלילה אי אפשר להקריב שום קרבן.

והנה העצמות יוסף (קידושין כט). ושער המלך סוף ה' פסולי המוקדשין) כתב, דמילה שלא בזמנה לא הוי מצות עשה שהזמן גרמא, אע"ג דאין מלין מילה שלא בזמנה בשבת ויו"ט, מ"מ זה הוא משום דאיסור רביע עליה, אבל עצם מצות מילה אינו תלוי בזמן, דגם שבת ויו"ט זמנו, עכ"ל.

אבל האבנ"ז (או"ח סימן תקט"ט אות ב') חולק על יסודו של העצמות יוסף, דהרי ב"ה סוברים דכיון דאין מקריבין בשבת, נחשב דעדיין לא הגיע הזמן, והוי כמו לילה דאינו ראוי להקרבה. הרי חזינן דגם היכא דאיסור רביע עליה, מקרי אינו זמנו.

וז"ל: מלחמת עמלק הוי מצות עשה שהזמן גרמא שאינו נוהג בשבת, דלא חמור חיוב מיתה דעמלק משאר חייבי מיתות שאין דוחין שבת. דבשלמא בשעת מלחמה נאמר (דברים כב): 'עד רדתה' - אפי' בשבת, אבל נשים דלאו בנות מלחמה הן, רק אם יבוא עמלק יחיד לידה חייבת להרגו, ואז לא ידחה שבת. וכיון דשבת לאו זמן מצוה זו בנשים, חשוב שאינו זמנו כלל. וכן מוכח מהא שמדמים ב"ה למפלת ביום שמונים שחל בשבת, [הרי דשבת מקרי אינו זמנו], וב"ש לא השיבו רק משום ששבת ראוי לקרבן ציבור, אבל אם לא היה חזי לשום קרבן, היה דומה ללילה, עכ"ל.

וכ"כ האבנ"ז בסימן תנ"ט (אות ד') להוכיח מהמשנה בכריתות דלא כדברי החלקת יואב (שם) דסבר כסברת העצמות יוסף. וז"ל: נעלם מכבוד תורתו משנה שלימה דכריתות גבי מפלת אור לשמונים ואחד, דב"ש פוטרין שלא יצאתה לשעה שראויה להביא קרבן, והשיבו ב"ה מהמפלת יום שמונים ואחד שחל להיות בשבת, וחזרו בית שמאי והשיבו דשבת אע"פ שאינו ראוי לקרבן יחיד, ראוי הוא לקרבן ציבור. והנה מוכח מתשובת ב"ה, דמה שלא זמן מצוה מחמת האיסור, חשיב לאו זמניה. וממה

והגרי"ג ענגיל (אתון דאורייתא כלל כ"ב) כתב, וז"ל: לכאורה יש להביא ראיה לסברת האחרונים הנ"ל מהא דחשוב בש"ס (קידושין לה). פריה ורביה למצות עשה שלא הזמן גרמא, ואמאי הא מצוה זאת אינה נוהגת ביו"כ לדיעה הסוברת דכל חמש עינים הם מה"ת, ועל כרחך דכיון דרק אריה דאיסור יו"כ הוא דרביע עליה, שפיר חשוב זמנו גם ביו"כ, ושפיר חשיבא מ"ע שלא הזמן גרמא אע"פ שאין מתקיימת ביו"כ, וא"כ ה"ה מילה דכמותה. ואולם י"ל דפריה ורביה שאני דכיון דנהוגת כל ימי השנה וחסר רק יום אחד דיו"כ, לכן חסרון של יום אחד לא חשוב חסרון, וחשיבא שפיר מצוה הנוהגת כל השנה, עכ"ל. וע"ש שהביא כמה ראיות דחסרון של יום אחד לא חשוב חסרון.

האשכנזי ביאר סברת ב"ש, דכיון דבשבת מקריבין קרבנות צבור א"כ חזינן שהוא זמן הראוי בעצמותו לכל הקרבנות, אלא שנאסר להקריב בו קרבן יחיד מפני איסור מלאכה, לכן אם עבר והקריב - הקרבן כשר, לכן נחשב שיצאה כבר לשעה הראויה להביא בה קרבן. משא"כ בלילה דגם בדיעבד פסולה, נחשב דלא הגיע עדיין הזמן, עכ"ל. וכ"כ בכלי חמדה (דברים כה:ט).

בוכ"ב בחידושי רעק"א קידושין שם, וז"ל: דוקא היכא דהמניעה דאין הזמן מוכשר להמצוה כמו לילה, זה מקרי זמן גרמא. משא"כ שבת דאין המניעה דאין עתה זמן המצוה, דודאי אם כבר עבר ומל בשבת אין חסרון בהכשר המצוה כלל דנעשה כהוגן לגמרי, ולמ"ד ימול ארמאי בודאי יכול למול בשבת, אלא דמשום איסור שבת שא"ל לו לחלל שבת ממילא א"ל לקיים עתה המצוה, זה לא מקרי זמן גרמא, דע"כ אין שום זמן שיהא אינו ראוי להמצוה בעצמותה, ופשוט וברור, עכ"ל.

אפשר למסור נדבות להוצאות הגליון בקנדה **להרה"ג ר' יאיר כהן שליט"א** 438-875-5478
אימייל 2792034@gmail.com

גבאים ושמישים בקנדה, שרצים לקנות זכותים בלי שיעור ע"י הפצת הגליון בבתי מדרשים, יתקשרו להרה"ג ר' יאיר כהן שליט"א

'שמן רוקח' להרה"ק רבי אלעזר לעוו זי"ע

כתב בצוואתו, וז"ל:

"כל מי שיזכה אותי וישים עין עיונו בחיבורים שלי יתברך מן השמים וכו', ואם ירצה אחד להדפיס ספרים שלי, הנני להחזיק לו כל ימי מלא חפנא טיבואת ויבורך בברכת השמים ממעל, ויחולו עליו כל הברכות הכתובים בתורה."

את שבתותי תשמרו. אמרו חז"ל 'מעולם לא זזה שכינה מישאל אפילו בשבת של חול', ונלחץ בפרשת דרכים (דרוש כ"ג) מהו 'שבת של חול'. ולדעתי י"ל בפשיטת עפ"י מ"ש רז"ל 'עשה שבתך חול ואל תצטרך לבריות', כי מי שדחיקא ליה שעתא בהוצאת השבת, אל ישא עצמו על הבריות, אלא יעשה שבת חול, ולא ירבה בהוצאות יתר מכדי יכולתו. והנה ידוע מאמר חז"ל 'אין השכינה שורה מתוך עצבות אלא מתוך שמחה של מצוה', ולכן אין השכינה שורה אלא על עשיר, כי העני - לבו נשבר בקרבו והוא בעצבות. אמנם כן בימות החול, אבל בשבת ישמחו בו מקדשי שמו, ואף מי שעושה שבתו חול מחמת עניות, אפ"ה לא זזה השכינה, כי עצם היום גורם השמחה, וחדות ה' היא מעוזכם, וגורם השראת השכינה. ואפשר שזה ידויק במה שאמרו חז"ל 'כל המענג את השבת', ולא אמרו 'כל המענג עצמו בשבת', דהכוונה מי שהוא בחוסר כל ואין לו עונג ע"י ברבורים אבוסים, רק הוא מענג את עצם יום השבת, לזה נותנים נחלה בלי מצרים. וזה שאמר הכתוב 'וקראת לשבת עונג', כלומר שעצם היום יהיה לכם לעונג. והנה אתה הקורא החביב, אל תטעה בדברי לומר שאני אומר שאין מצוה לענג את עצמו במעדרים ביום השבת, חלילה מלומר כן, כי מי שחננו השי"ת וידו משגת, מחויב לכבד את השבת כפי יכולתו, ושכרו רב אם הוא עושה משום כבוד השבת. אבל הצעת דברינו אלה הוא כך, דלכן לא אמרו 'כל המענג עצמו בשבת', דא"כ הוי משמע דוקא מי שחננו השי"ת שיכול לענג עצמו בשבת, אבל אם הוא בגדר עניות כ"כ עד שצריך לעשות שבת חול, אינו זוכה לכל כבוד הזה, ולכן אמר 'כל המענג את השבת', והכוונה כנ"ל.

'אמרות טהורות' להג"ר בנימין ב"ר לוי חזקוני זצ"ל מגר'בה

כתב בהקדמת ספרו, וז"ל:

"והני מברך בברכה המשולשת בני חיי ומזוני לכל הלומד בספרי זה אפילו פעם אחת בשבוע, ברוך ה' חילו להיות מוצלח בנכסיו בזכות הרבנים הנזכרים פה, יאריך ימים ושנים ביראת ה', וכל ימיו יהיה דשן ורענן וינצל מכל צרה וצוקה, אמן כן יהי רצון."

כל המענג את השבת נותנין לו נחלה בלי מצרים. אפשר לומר דבא לרמז על המחזיק ביד הת"ח דאיקרו 'שבת', שעי"י ממונו שמטיל לכיסם של ת"ח, ימצאו עונג לנפשם מדוחק הפרנסה, ועי"ז יהיה לבם פתוח לרווחה לעסוק בתורה ולחדש בה חידושים רבים, שאין לתורה גבול, כדכתיב 'לכל תכלה ראיית קץ רחבה מצותך מאד'. ולכן מדה כנגד מדה נותנים לו לעשיר המחזיק ביד הת"ח 'נחלה בלי מצרים' שאין לה קץ וגבול.

'פנים יפות' לבעל הפלא"ה

בעל הפלא"ה בהקדמה לספרו כתב, וז"ל:

'כל המעיין ועוסק בספרי, יתברך מקל עילאה, בברכת ה' הרחבה והמלאה, וינצל מכל עמל ותלאה'

ויחל משה את פני ה' אלהיו וגו', למה יאמרו מצרים וגו'. יש לפרש לפי מה שאמרו חז"ל (שמ"ר מב:ו) 'כי שחת עמך', היינו ערב רב, שהם עובדי עכו"ם, אלא שישאל נענשו על שלא מיחו בהם. ואמרו (שבת נה.) שאין הקב"ה מעניש על זה אלא בזמן שיש חרון אף. והטעם שאין הקב"ה מעניש על זה הוא משום שאינו אלא עשה של 'הוכח תוכיח', ואין עונש על עשה אלא בעידן ריתחא, כמ"ש המלאך לרב קטינא (מנחות מא.). והנה אחז"ל (שבת פח.) שכפה עליהם ההר כגיגית מכאן מודעה רבה לאוריינתא, אלא לפי מה שפירש"י עה"פ 'אנכי ה' אלהיך אשר הוצאתיך, שעל מנת כן הוציאם מבית עבדים שיקבלו את התורה, נמצא היו מחויבין לקבל את התורה.

אך נראה דבערב רב לא שייך זה, שהרי לא היו עבדים במצרים, נמצא שיש טענה למצרים 'ברעה הוציאם להרוג אותם בהרים', דהיינו שכפה עליהם ההר כגיגית ואנוסים היו, וכיון שיש טענה לערב רב, ממילא יסלק החרון אף מישאל שלא מיחו בהם.

והיינו דכתיב 'למה יחרה אפך בעמך' דהיינו בישראל שאין עונש עליהם אלא בעידן ריתחא, והיינו שהם מחויבים בשביל שהוציא אותם מארץ מצרים, מ"מ כיון שיש טענה לערב רב לומר שאנוסים היו, ממילא נסתלק החרון אף, וזהו שאמר 'שוב מחרון אפך והנחם על הרעה לעמך'.

שחזרו ב"ש והשיבו, מבואר דמשום שראוי לקרבן ציבור, חשיב זמן מצוה אף בקרבן יחיד, עכ"ל.

והנה בעל החלקת יואב הקשה מדוע לא אמרין דמצות מעקה הוא מצוה שהזמן גרמא, כיון שאי אפשר לבנותו בשבת. והוכיח מזה כדברי העצמות יוסף, דכיון דאינו נוהג בשבת רק משום דאיסור רביע עליה, אבל עצם מצות מעקה אינו תלוי בזמן, לכן אין זה מצוה שהזמן גרמא.

אבל האבני נזר (סימן תנ"ט אות ה') כתב דמצות מעקה שאני, שהרי המעקה צריך להיות על גגו גם בשבת, דגם לאחר בניית המעקה, אם נפלה המעקה, צריך לעשותה שוב, לכן אין זה זמן גרמא, דהמצוה בעצם נוהג תמיד. חז"ל: ומה שהקשה ממעקה שתחשב זמן גרמא משום שבת. לא קשה מידי, דבמעקה מצותה עליה גם לאחר עשיה, שהרי אם נפלה המעקה, צריך לחזור ולעשותה, ומתקיים המצוה גם בשבת, עכ"ל.

אבל הקשה האבני נזר, דהרי התוס' (קידושין כט.) הקשו דמילה יחשב זמן גרמא כיון שאינו נוהג בלילה. ולפי סברא הנ"ל, נימא דדומה למעקה, כיון דצריך להיות נימול גם בלילה, וא"כ חזינו דעיקר המצוה נוהג גם בלילה. ותיקן האבני נזר, דמצות מילה הוא רק בשעת המילה, אבל אח"כ אינו צריך להיות נימול, דהמושך ערלתו אינו צריך לחזור ולמול.

וז"ל: ולא דמי למילה שהקשו התוס' דיחשב זמן גרמא שאינו בלילה, אף דכל שעה הוא נימול וגם בלילה, דשאני התם דמשוך פטור לחזור ולמול, על כן לא חשיב המצוה רק בשעת מילה. וכו"כ התוס' (שבת קלא. בד"ה ושוין). אבל בתשובת מהר"ח אור זרוע (סי' י"א) סבירא ליה גם במילה מתקיים המצוה כל שעה.

לע"ג הג"ר שמחה יואל ב"ר ישעיהו הכהן זצ"ל בעל 'חלת להם' יצ"ו אדר

מסמך גאולה לגאולה עדיף. מה שאמרו (מגילה ו:.) 'מסמך גאולה

לגאולה עדיף', והיינו גאולת מצרים לגאולת פורים, הוא דגאולת מצרים היה ראש של כל הנסים, והיה ראשית התגלות קדושת ישראל בעולם, והיה הנס גלוי לכל העולם שהשי"ת בחר בנו לעם ועשה נסים נגליים שהם חוץ לדרך הטבע, וכמו שנאמר 'שמעו עמים ירגזו'. אמנם נס פורים נקרא סוף כל הנסים (יומא כט.), מפני שהכל היה בהסתר גדול, והיה מלוכש כמעט בדרך הטבע שע"י סיבה שלקח אחשוורוש את אסתר ונשאה חן בעיניו, עי"ז פעלה להכניע את המן ולנשא את היהודים.

וזה שאמרו (חולין קלט:.) 'אסתר מן התורה מנין, ואנכי הסתר אסתיר', וכדאיתא בספרים הקדושים על פסוק זה שעיקר הירידה של האדם הוא כאשר נעלם ממנו זאת שהוא בהסתר פנים, וזה שנאמר 'ואנכי הסתר אסתיר', שיסתיר ההסתר פנים. וזה היה עיקר נס פורים, שהיו אז בשפל המדרגה, וכאשר הרגישו ישראל שעומדים בתכלית ההסתר, כמו שנאמר 'אבל גדול ליהודים וצום ובכי ומספד', וכידוע דענין אבילות והספד יורה על דבר שנחלט בדעת האדם שכבר אבדה תקותו, וכענין אבל והספד על מת שאין אופן להחזירו, ועי"ז שהרגישו ההסתר פנים, נהפך להם מאבל ליר"ט.

וזה שאמרו (מגילה יא:.) 'אימתי ראו כל אפסי ארץ את ישועת אלהינו, בימי מרדכי ואסתר'. ואין המכוון במה שנאמר 'ראו כל אפסי ארץ' על אומות העולם, דהם לא ראו את ישועת אלהינו, כיון שהיה מלוכש קרוב לדרך הטבע כנזכר לעיל. ומה שנאמר 'ורבים מעמי הארץ מתייהדים', היה רק מפחד היהודים ומפחד מרדכי שראו שגידלו המלך בשביל כבוד אסתר המלכה. רק המכוון 'ראו כל אפסי ארץ' על ישראל שהיו אז בתכלית השפלות בההסתר עד אפסי ארץ, ודייקא עי"ז ראו 'את ישועת אלהינו' מתוך ההסתר הזה דייקא. וענין זה מתנוצץ בכל שנה בימי

והג"ר ענגיל (ש"ת בן פורת ח"א סימן ב' אות ד' ד"ה מה שהביא) הביא ראיה לזה, וז"ל: כן מוכח ממה שהשיבו אברהם את אליעזר בברית מילה דהוא כמו אינקוטי חפצא, שהנשבע צריך לטול בידו חפץ של מצוה, ומוכח דהמילה תמיד חפץ של מצוה, עכ"ל. ועיין בצפנת פענח (במכתבו בשדי חמד מלואים לקונטרס מציצה) שכתב, דמכאן השם 'מהול' שחל על האדם, מקיים אדם מצות מילה כל זמן שהוא מהול, ולא משום שאינו נחשב 'ערל'. והוסף שם דיש חילוקים להלכה אם אינו מקרי 'ערל', או שיש עליו גם שם 'מהול'. דאם נולד מהול יש בו ב' פרטים שהוא מהול ושאינו ערל אבל חסר אצלו מעשה המילה, ולכן חייב בהטפת דם בבית. ואם נימול כדיו אלא שאח"כ משך ערלתו הרי היתה אצלו מעשה המילה אבל אינו נימול עוד, ולכמה דעות הוא גם ערל. ואם נולד בב' ערלות ומלו רק אחת מהן, נתקיימה בו מעשה מילה והוא גם מהול, אלא שעדיין הוא ערל. וגבי עבד יש מצות למול ומצוה שלא יהיה ערל אך לא שיהיה מהול.

גדול האור זרוע: כל הני עיקר מצוות אינו העשייה, אלא שהמילה חתומה בבשרו, וכן ישיבתו בסוכה וכן תפילין המונחין בראשו ובזרוע, ומילה ג"כ היא עיקר מצותו כן, שאל"כ דוד המלך ע"ה שהיה מצטער כשנכנס למרחץ וראה עצמו ערום בלא מצוה נזכר על המילה, ואם לא היה מצות המילה אלא העשייה למה שמח עליה יותר מזרוע וכל גופו שקיים בהם מצות בכל עת שתפילין מונחין בראשו וציצית בגדו, עכ"ל. ובסימן קפ"ג כתב האור זרוע, וז"ל: פשיטא דבשעה שאינו עוסק במצוה אלא מקיימה שבכך לא יפטור מכל המצות, ומילה תוכיח שכל ישראל יש עליהם מצות מילה ודוד אמר עליה מזמור כשנכנס לבית המרחץ וכו', אלמא שזהו קיום מצות כמצות תפילין שבראש וציצית שבגדו, ואעפ"כ חייבין בכל המצות, עכ"ל. וע' בבית הלוי (ח"ב סימן מ"ז), ופרי יצחק (ח"ב סימן ל')

שג"כ כתבו יסוד זה.

רבינו בחיי' לרבינו בחיי ב"ר אשר זי"ע
הרה"ק רבי דוד משה מטשארטקוב זי"ע היה אומר: סגולה גדולה
לפרנסה ללמוד הספר 'רבינו בחיי'. וסימנך: מאן דיהיב 'חיי, יהיב
מזוני.

יראת ה' תוסיף ימים, ושנות רשעים תקצורנה. שלמה המלך למדנו בכתוב הזה, כי שנות האדם מתארכים או מתקצרים לפי הזכות והעונש, וזה בדרך נס נסתר. וידוע שהנסים כלם נחלקים לשני חלקים: יש נסים מפורסמים, ויש נסים נסתרים, המפורסמים הם אותות והמופתים הגדולים אשר נעשו לעיני העמים כאותות של מצרים בעשר מכות ובקריעת ים סוף, וירידת המן והשלו, והוצאת המים מן הצור, המשנים טבעו ומנהגו של עולם. הנסתרים הם המעשים והמקרים שאירעו לאבות אברהם יצחק ויעקב, כמלחמת אברהם עם המלכים ההם ונצחו והתגברותו עליהם, כי אע"פ שראה כדרך מנהגו של עולם, הכל היה נס נסתר, וכן תוספת ימי הצדיקים וקיצור ימי הרשעים הכל נס נסתר. ועל זה אמר שלמה "יראת ה' תוסיף ימים", לפי שהדאגה והיראה מחלישין כח האדם בדרך הטבע ומקריבים ימי מיתתו, ואמר שלמה: כי מי שיש בו יראת ה' ודואג על עונותיו, יאריכו ימיו, והנה זה נס נסתר.

"ושנות רשעים תקצורנה", לפי שהתענוגים מרחיבין לבו של אדם בדרך הטבע וממשיכין ומאריכין ימיו, על כן אמר, דהרשע המתענד והנמשך אחר תענוגי הגוף, לא יועילו לו תענוגיו כי תקצורנה שנותיו, וגם זה נס נסתר. ולמדך הכתוב הזה שאין אריכות ימים וקצורם תלוי אלא לפי הזכות והעונש, וכענין שדרשו (יומא ט:): כי בבית ראשון לא שמשו אלא י"ח כהנים גדולים, ובבית שני שמשו שלש מאות כהנים גדולים, והיה זה לפי שהכהנים בבית ראשון היו צדיקים גמורים והאריכו ימים, והכהנים שבבית שני קלקלו מעשיהם ולא האריכו ימים, ועל כן היו מרובים כל כך.

והנה הכתוב הזה אינו דין נחתך שהצדיק יאריכו ימיו, והרשע יקצרון ימיו, שהרי אנו רואין רשעים מאריכין חיים וצדיקים מתים בקוצר ימים. אבל הכתוב הזה מבאר פעולות הש"י ורצונו, לעתים שהוא מאריך ימי הצדיק כמו שהאריך לחזקיהו, ומקצר ימי הרשע כמו שעשה לבן הדד מלך ארם. ואם אינו מאריך ימים לכל צדיק, ואינו מקצר ימי כל רשע, נוכל לומר שאינו צדיק גמור ואינו רשע גמור. ואם אולי יהיה זה, הנה זה לתת להם גמול כמעשה ידיהם לעוה"ב כדי להאדיר השכר לצדיק, ולהגדיל העונש לרשע. ובין כך ובין כך אין התוספת והקצור אלא נס גמור, כי קצור הימים קודם הנגזר, ותוספת הימים על הנגזר, אין זה כי אם נס גמור, והוא הנסתר מעיני הבריות, שאינם רואים בזה אלא מנהגו של עולם וטבעו, והענין הזה הוא יסוד התורה כולה, שאין לאדם חלק בתורת משה רבינו ע"ה עד שיאמין שכל דבריו ומקרינו כלם נסים נסתרים, אין להם טבע ומנהגו של עולם לא ליחידים ולא לרבים, אבל בעשותו המצוה יצליחו שכרו, ובעשותו העברה יכרתו עונשו, וזהו ענין יעוד התורה בברכות וקללות, שאין לך כל יחיד ויחיד בישראל שלא יארעו לו בכל יום נסים נסתרים והוא אינו יודע, וכן דרשו (נדה לא). 'אין בעל הנס מכיר בנסו'.

וכדי להורות שהנסים הנסתרים הם עם האדם בכל יום, לכך אמרו רז"ל (ב"מ מב): הנכנס למדח את גרנו אומר 'יהי רצון מלפניך ה' אלהי ואלהי אבותי שתשלח ברכה בכרי הזה, ואם מדד ואח"כ בירך, הרי זו תפלת שוא, שאין הברכה מצויה לא בדבר המדוד ולא בדבר המנוי ולא בדבר השקול אלא בדבר הסמוי מן העין, שנאמר: 'יצו ה' אתך את הברכה באסמין', בדבר הסמוי מן העין. וכוונת חכמים לומר בזה שהנסים הנסתרים הם בכל יום ויום, ושהוא בדבר שאינו מנוי ומדוד, כי אם היתה הברכה חלה במנוי, לא היה נס נסתר אלא מפורסם, ואין כל אדם זוכה לנס מפורסם, ועל מכוון זה אמר מדד ואח"כ בירך הרי זו תפלת שוא, שכיון שנמדד אי אפשר בזה נס נסתר, ועין הרע שולטת בעצם הדבר המדוד, וכן בעצם הדבר השקול והמנוי, ומטעם זה צותה התורה שלא ימנו ישראל לגלגלותם אלא בשקלים, כדי שתהיה הברכה חלה עליהם ברבוי זרעם בנס נסתר, ושלא ישלט בהם עין הרע השולטת בעצם הדבר המנוי, ומתוך שכל אחד ואחד מישראל יתן כופר נפשו מחצית השקל, יודע מנינם בחשבון חצאי השקלים.

בסעודה, ואין שומע לקולו של מרדכי שצוח על מרה שתהא באחרונה עד שעת בוא המן להשמד ר"ל.

וכן מעשה דאדם הראשון שבא המסית להסית על הפרי היפה הלז 'כי טוב העץ וגו' וכי תאוו הוא לעינים, ואכל, ומיתה בא בעקבו, ומיד שאל לו הקב"ה 'המן העץ אשר צויתך לבלתי אכל ממנו אכלת'. וכן לעולם תדע כי ה'המן מן התורה, דהמן בא על שעברת על דברי תורה, דמיד צורר דוגמת המן בא עליך ח"ו, שמע והאזן הדברים, וזה 'המן מן התורה מנין', היכן מרומז בתורה כל הדרך הזה של הסתה וסופה, השמיעה לך התורה בזה הפסוק 'מן העץ אשר צויתך לבלתי אכל ממנו אכלת'.

לע"נ הגר"ר נח צבי קלפוס ב"ר נתן זצ"ל י"א י"ב אדר
פורים שחל להיות בערב שבת. מגילה (ל): פורים שחל להיות בערב שבת, רב אמר מקדימין פרשת זכור, דקורין פרשת זכור בשבת שעברה, ושמואל אמר מאחרין, דקורין אותה בשבת הבא למחרת פורים, רב אמר מקדימין כי היכא דלא תיקדום עשיה לזכירה, שאם יעשו פורים בערב שבת, ויקראו למחר בשבת, נמצא 'קדמה עשיה לזכירה', וקרא אמר 'והימים האלה נזכרים ונעשים', מעיקרא זכירה ואח"כ עשיה. ושמואל אמר מאחרין, אמר לך כיון דאיכא מוקפין דעבדי בחמיסר, עשיה וזכירה בהדי הדדי קאתין. חל י"ד להיות בשבת עצמה, א"ה הווא לדברי הכל אין מקדימין, אלא קורין בו ביום פרשת זכור, ורב נחמן אמר עדיין הוא מחלוקת, דאף בזו אמר רב מקדימין לשבת שעבר. איתמר נמי א"ר חייא בר אבא א"ר אבא אמר רב פורים שחל להיות בשבת מקדים וקורא משבת שעבר זכור, ע"כ.

וכתב הגר"י ענגיל (ציונים לתורה כלל ל"ה), וז"ל: ראיתי לבאר כל היכא דהוזכר קדימה ואחרון שצריך שיוקדם דבר לדבר, או שיהיה דבר מאוחר לדבר, מה הדין אם נעשו שני הדברים בבת אחת.

והנה זה לכאורה מחלוקת מפורשת, דשמואל הא סבירא ליה בהדיא דגם בבת אחת שפיר דמי אף במקום שנאמר קדימה, ולכן אהני ליה הך דמוקפין דעבדי בחמיסר ואתיין עשיה וזכירה בהדי הדדי, ואף דקרא אצריך הקדמת זכירה לעשיה, מ"מ גם אם הם בבת אחת ג"כ די. ואילו אליבא דרב יש כאן פלוגתא דאמוראי, דרב הווא אליבא דרב נראה דסבירא ליה דגם רב מודה דדי בבת אחת, אלא דסבירא ליה רב דלא אזלינן בתר מוקפין, רק בתר עיירות, וז"ל בחל להיות בערב שבת דאם יקראו בשבת הבאה נמצא שתוקדם עשיה דעירות לזכירה דידהו, לכן ההכרח להקדים הקריאה משבת שעברה. משא"כ בחל בשבת דגם גבי עיירות תבוא הזכירה והעשיה בהדי הדדי, גם רב מודה דקורין בו ביום, דגם בבת אחת די גם אליבא דרב, אף דכתיב 'וזכרים' ואח"כ 'נעשים'. ואילו רב נחמן ור' אבא אליבא דרב סבירא להו דבעינן דוקא הקדמת זכירה לעשיה, ולא סגי במה שהם בבת אחת, ועל כן גם בחל בשבת ההכרח להקדים הזכירה, דאם לא כן תמצא זכירה ועשיה דעירות בהדי הדדי, וזה לא מהני דבעינן זכירה קודמת דייקא לעשיה, עכ"ל, וע"ש עוד. וראה הגדרות אבני נזר (פסח, ד"ה אכל מרור קודם מצה).

פורים נתודע לכל פרטי נפשות ישראל כל מי שידוע נגעי לבבו איך הוא בשפל המדרגה, והוא מתמרמר על זה, בזה עצמו נודע ומאיר בלבו שנהפך לו מיגון לשמחה. (פרי צדיק פורים אות ד').

לע"נ הגר"ר יחיאל זאב ב"ר יעקב צבי בלומנשטיין
 י"א צ"ג אדר

ושמרו בני ישראל את השבת לעשות את השבת. איתא במדרש (ילקוט פל"א רמז שצ"א): 'לעשות את השבת', דבר שהברית כרותה לו, ואיזה זה זו מילה. ופירש בזית רענן להמג"א, דמילה מותר לעשות בשבת. ויש לבאר הענין שמילה דוחה שבת, דשני מצות אלו שוים המה. דהנה נודע בספרים דעל כל המצוות יש טענת מודעא רבה לאורייתא כיון שכפה עליהם הר כגיגית. אמנם במצות מילה לא שייך מודעא, דהרי כבר היו מחוייבים במצוה זו מימות אברהם ואילך. וכמו כן הוא במצות שבת דלא היה כפייה על זה, דנצטוו על זה במרה קודם מתן תורה. וכתב הלוש דלכך תקנו בשבת לומר 'לנוח בו באהבה', משום דכל התורה לא קבלו ברצון כי אם ע"י כפייה, משא"כ בשבת קיימו זה באהבה.

עוד יש לפרש, דהנה כבר תמחו המפרשים על מה שאמר 'לעשות את השבת', דאיהו עשייה שייך בה. ויש לומר דקאי על מצות מילה בשבת, דע"י שמקיים מצות מילה, בזה מכשירו שיוכל לקיים שבתות הרבה, דהרי גוי ששבת חייב מיתה, וגם ע"י המילה מביא את בנו שיהיה כלי מוכן לקבל יראת ה', כי מסיר ממנו ע"י המילה ערלת הלב ומחליש כח היצר, ובנקל יהיה לו להזהר בשמירת ש"ק, וזהו 'לעשות את השבת' בדבר שהברית כרותה לו, ואיזה זה זו מילה, דע"י המילה יוכל אחר כך לשמור שבתות הרבה.

ליכות והצלחה שב.ש.ה.

המן מן התורה מנין, המן העץ אשר צויתך לבלתי אכל ממנו אכלת (חולין קלט:). דע לך שאין צר הצורר עולה עליך אם לא גרמת לך [זה ע"י מעשיך הרעים]. וכן הוא האחדות עם עשו על דרך 'ירץ עשו לקראתו ויחבקהו ויפול על צוארו וישקהו', ובבעל הטורים

כתב 'וישקהו' גימטריה 'לנושכיהו', דנשיקה של עשו הוא תכלית נשיכה.

וכן בסעודת אחשוורוש בתחילה סברו שגבר הגיעו לכלל תכליתם בסעודת אחשוורוש והתקרבות לאומות, ומכאן זה חדא מושכת חברתה, על דרך שאמר הכתוב 'וקרא לך ואכלת מזבחו וגו' והזנו את בניך'. וכן היה בעת שאחשוורוש עשה המשתה והשתיה כדת אין אונס, באגודה אחת עם האומות, ובני פריצי עמינו סברו כי כבר הגיע הגאולה, ואכלו ושתו, אבל מרדכי צדיקא וסיעתיה לא היו שם

הרה"ק רבי מנחם מענדל ב"ר יוסף מרימנוב זי"ע אמר:
בעודי בחיים אני מנענע עם כל העולמות, ולאחר פטירתי אחזיק טובה למי שידליק נר לטובת נשמתו (ספר מנחם ציון).
 תפרסם ע"י הרה"ח המפורסם ר' מרדכי יצחק סאמעט שליט"א

לע"נ הג"ר יוסף אדלר ב"ר אברהם שמואל זצ"ל
יא"צ י"ב אדר

קודש הוא קודש יהיה לכם. ראשי תיבות גימטריה 'רמה'. ויש לומר דהכוונה על פי אומרים (מגילה יד.) עה"פ 'רמה קרני', רמה קרני, ולא רמה פכי, שאול שנמשח בפק לא נמשכה מלכותו, דוד שנמשח בקרן נמשכה מלכותו. [ופירש הרד"ק (שמואל א' יא.) דשאול נמשח בשמן אפרסמון, וז"ל: לא היה זה השמן המשחה כי לא היו משוחים ממנו אלא מלכי בית דוד, אבל שמן אפרסמון היה, ואמר: שאול ויהוא שנמשחו בפק (בשמן אפרסמון) לא נמשכה מלכותו, דוד ושלמה שנמשחו בקרן (בשמן המשחה) נמשכה מלכותו].

ועיין באבן עזרא כאן שכתב [ג"כ דשאול לא נמשח בשמן המשחה], וז"ל: אמר הגאון ז"ל, קבלה היה ביד ישראל שדוד וזרעו שנמשחו בשמן המשחה, ולא מלכים אחרים, עכ"ל.

[אבל הרמב"ם (פ"א מלכים ה"ז) כתב דשאול המלך נמשח בשמן המשחה. ולפי הרמב"ם] יפורש 'קודש הוא', דיש שנמשח בשמן המשחה והמשיחה היתה רק לו ולא לבניו כדוגמת שאול כנ"ל, ויש שהמשיחה 'קדש יהיה לכם', היינו דוד, שהמלוכה לו ולזרעו אחרייו עד עולם.

לע"נ הג"ר נחום מאיר ב"ר יהושע סאנדקוויטש זצ"ל יא"צ י' אדר

הכשר תחילת טומאה או הכשרת האוכל. איתא בחולין (דף קיח): אמר רב חייא בר אשי אמר רב, יש יד לטומאה ואין יד להכשר, ור' יוחנן אמר יש יד לטומאה ולהכשר. מר סבר הכשר תחלת טומאה הוא, ומר סבר הכשר לאו תחלת טומאה הוא, ע"כ. פי', רב סובר דיש תורת יד לענין טומאה, שהיד מכניס ומוציא את הטומאה, אבל אין תורת יד לענין הכשר. שאם הורטבה היד במים, לא הוכשר האוכל על ידו לקבל טומאה. ואילו ר' יוחנן סובר דכשם שהיד נחשבת כאוכל לגבי דיני טומאה, שהיא מכניס ומוציא את הטומאה, כך היד נחשבת כאוכל לגבי דיני הכשר, שאם הוכשר היד הוכשר גם האוכל. וטעמא דר' יוחנן הוא משום דהכשר - תחלת טומאה הוא, לפי שע"י ההכשר נעשה האוכל ראוי לקבלת טומאה, הלכך דינו כטומאה, וכשם שיש

מוסרי הג"ר אלחנן יוסף הרצמאן זצ"ל

'מבטיח אני להעושים לטובת נשמותי' אלחנן יוסף בן שמואל וצפוריה, להתפלל בעדם שיהיה נפקד בכל מה שצריך במהרה ידין'

מסופר על מלך אחד שהיתה לו מפה מיוחדת במינה של כל המדינות והערים, במפה זו אפשר היה להכיר בבירור כל כפר ועיירה של כל מדינה, כל שביל נידח וכל גשר, ובעזרתה של מפה זו אפשר היה לכבוש בנקל כל מדינה ועיר, על כן היתה זו יקרה בעיניו עד למאד, ושמר עליה מכל משמר. היה לו למלך ילד בן יחיד, אירע פעם ומפה זו נפלה לידי של הילד, עמד השומר וקרע אותה לגזרים, עירבב את הקרעים והפך אותם לערימה של פיסות ניר, נתעצב המלך אל לבו, ורוחו נפלה בקרבו, וחשב מחשבות מה לעשות לעת כזאת. ראה הילד בצערו של אביו, קפץ והבטיח לו שהוא ידביק את פיסות הניר של המפה אחת לאחת במקום המדויק, ויחזיר לו את המפה בשלימותה כפי שהיתה קודם, ולא יחסר בה דבר, והילד קיים את הבטחתו, עמל ויגע הדביק את הקרעים והחזירם למקומם הנכון והמדויק, עד שהחזיר לאביו מפה שלימה כבתחלה, לא חסר בה אפילו קו קטן אחד. תמה המלך ושאל לבנו כיצד ואין הצלחת להשיג לך את המפתח לחכמה הזאת, לדעת להחזיר ולהדביק בדיוק כה מושלם קרעים קטנים ומפוזרים למקומם הנכון. ענה הילד ואמר ראיתי כי בצדה השני של המפה יש תמונת אדם, ואמרת לעצמי עלי רק להסתכל בצד השני ולהחזיר את חלקי התמונה למקומם הנכון, ואם תמונת האדם תחזור להיות שלימה, אז ממילא כבר תחזור להיות שלימה תמונת כל העולם ומלואו שבצד השני של המפה.

כך מפת העולם - מפת חיי המשפחה קרועה ושסועה, להדביק את הקרעים ולעשות את העולם והחיים שלימים שלא יהיו פצעים ולא יהיו בעיות טרגיות, לא נוכל, מה שכן נוכל לעשות הוא לרפאות את האדם, לעמוד על תקון מדותיו ולעשות אותו שלם, ואז ממילא הכל יבא על תקונו, העולם יהיה שלם, חיי המשפחה יהיו מושלמים, וכל הקרעים והפצעים יעלמו מן האופק, זאת הדרך היחידה לכו בה.

יד לגבי קבלת הטומאה, כך יש דין יד לגבי הכשר לקבלת טומאה. ואילו רב סובר, דהכשר לאו תחלת טומאה הוא, ולכן אין ללמוד דין הכשר מדין קבלת טומאה, ולכן סובר שאין יד להכשר.

וביאר החזון יחזקאל (חולין שם), דר' יוחנן רב נחלקו אם ההכשר הוא דין בקבלת 'טומאה', דאי אפשר לקבל טומאה בלי ההכשר. או דההכשר הוא דין בשם 'אוכל', דבלי ההכשר עדיין לא נגמרה האוכל.

וז"ל: רב סובר דהכשר דין הוא בעצם האוכל, כדאיתא שם (בעמוד א') 'אמר רב הונא בריה דרב יהושע פירות שלא הוכשרו, כתנור שלא נגמרה מלאכתו דמי', עכ"ל.

והנה הרמב"ם (טומאת אוכלין פ"י ה"ז) כתב וז"ל: במה דברים אמורים [שצריך הכשר], להיות הבשר טמא בדין תורה, אבל להתטמא מדבריהן אין הקדש צריך הכשר, אלא חיבת הקדש מכשרת הבשר, ואם נגע בה טומאה בין קלה בין חמורה נפסלה

אע"פ שלא הוכשר במשקה, עכ"ל. והקשה הראב"ד וז"ל: והלא במסכת חולין (דף לו.) למדו לחיבת הקדש שמכשרת מן התורה. וכתב החזון יחזקאל וז"ל: מסתברא מילתא דהא דאמרין בחולין דחיבת הקדש מכשרת מן התורה כהכשר מים, היינו אליבא דאמר שהכשר הוא דין באוכל, ואז אמרין דחיבת הקדש אשר ג"כ דין באוכל, באה במקום הכשר. אבל אם הכשר הוא התחלת טומאה, אין חיבת הקדש אשר באוכל מהניא לענין דין הכשר שהוא התחלת טומאה. והרמב"ם שנקט להלכה (טומאת אוכלין פ"ה ה"ג) כר' יוחנן שיש יד לטומאה ולהכשר, הלא סבירא ליה שהכשר הוא התחלת טומאה, לכן לדידיה אין חיבת הקודש שהוא באוכל מהניא להיות במקום הכשר שהוא דין בטומאה.

לזכות מ.ב.ה. להצלחה בכל מעשי ידיו, ושמירה עליונה

אך את שבתותי תשמורו. מקשים מדוע כתיב 'שבתותי' בלשון רבים, הא יש רק שבת אחד. ולענ"ד לומר דבר יפה, דאמר (שבת סט.): אמר רב הונא היה מהלך במדבר ואינו יודע אימתי שבת, מונה ששה ימים ומשמר יום אחד, חייא בר"א אמר משמר יום אחד ומונה ששה ימים,

סגולה פאר ערליכע קינדער

סגולת אריה"ק כהדרכת הרה"צ מ'אראד זצ"ל

אריינברענגען יראת חטא אין אייערע קינד דורך א שטיין ביי קברי צדיקים.

וואס טוהט מכן דורות ישרים:

א. תח"ו ירש וזאט טוהט עס שוין אסאך יאהרן צו העלפן אידן. וועט עס טוהן פאר אייער ישיעה פרויוואט, בנאמנות, קאנפידענשעל.

ב. יעדע נאמען איז א באזונדערע שטיין, באזונדערע עבודה און תפלות פאר א לעבעדיגע צייט. אלעס ווערט געטוהן מיט גרויס איבערגעגעבענקייט, מיט כוונה, במתינות, אזוי האט עס די ריכטיגע כח.

ג. משרייבט די גאנצע נוסח אויפן שטיין סיי פאר מען באקט די חלות און סיי נאכדעם אזוי ווי אלע שיטות. די שטיין בלייבט אין דעם אויפגען 2 זונטען.

ד. מ'זאגט די תפילה 18 מאל אויפן שטיין, ביי די ריכטיגע צייטן.

ה. מ'קען אויך אנעמען די שטיין און עס אליין אראפלייגן ביי וועלכע צידק איר ווילט.

ו. מ'קען באשטעלען אסאך שטיינער כדי מ'זאל עס לייגן ביי אסאך צדיקים.

דוקא אויך דעם מקובלדיג אפן פון מכן דורות ישרים וועט מען ווי עס ווערט מקיים די ווערטער פון אריה"ק אויפן הארץ: **יבשר הלב** - [אנעמען זיין הארץ צו אריינשטעלן] **שיחית לב** - [לשפוט לטובה] - [סירישע די נאכטע מענטשן, תורה און צדיקים] **וועט ווען וואונדער**. מ'קען נעמען פון מער.

פאר פרטים רופט-טקסט מכן דורות ישרים

917-635-3883 dorosyesharim@gmail.com

יום ג' י"א אדר, ג' פרשת כי תשא

יומא דהילולא של הרה"ק רבי אברהם ב"ר זאב נחום זי"ע בעל האבני נזר

אם לא עכשיו אימתי?

עכשיו הזמן לזכות לברכתו והבטחתו

"אם ילמוד בספרים שלי, אהיה למגן ולעזר כמו בחיים

חיותי ממש!"

עשינו מה שגזרת עלינו אף אתה עשה מה שהבטחתנו!

פאר א נדבה פון \$250 פאר גליון מליצי ישר וועט מען מודיע זיין ביי די ציונים פון די **פלאצקע גאון** - ווארשא, **אבני נזר** - סוכאטשוב, **צדקת הצדיק** - לובלין, **ילקוט סופר** - פאקש, **לב העברי** - הר הזיתים, **ר' יוסף ענגיל** - ויען, **בן לאשרי חזון יחזקאל**

שערי זובל - הר המנוחות

אז איר האט מקיים געווען די צוואה, און יעצט איז די צייט פאר זיי מקיים צו זיין זייערע הבטחה!

געדענקט "מקח בלייבט מקח!"

732-510-0560 gilyonmy@gmail.com

הרה"ק בעל אוהב ישראל מאפטא זי"ע אמר: כל מי שידליק נר לעילוי נשמתו - ר' אברהם יהושע העשיל ב"ר שמואל - אעשה לו טובה.

הגדרות אבני נזר - מהדורת לאנדא

על פרשיות התורה ומועדים

עם ביאורים הארות והערות

הופיע
ויצא לאור

"הגיד אדמו"ר
זעקללה"ה קודם
פטירתו שאם ילמדו
בספרים שלו, יהיה
למגן ולעזר גם אחר
פטירתו כמנחם כמו
בחיים"

(ארח צבי ע"ה ת"ת ע"ה רמ"ב)

מלוכט מתוך גליונות
"מליצי יושר"
שיוצא לאור עולם
מדי שבוע בשכונת

אספה לחיטת הספר החזיונות הספרים הממוכרתים
gilyonmy@gmail.com וכן לקבלת גליון "מליצי יושר" בכל שבוע

הבטחת האבני נזר זי"ע
'אם ילמדו בספרים שלי, אהיה
למגן ולעזר גם אחר פטירת
ממש כמו בחיים!'

מתכוננים אנו להוציא לאור עולם ספר
'הגדרות אבני נזר על
הלכות מילה'

ליקוט מגליונות 'מליצי יושר'

מי שרוצה להנציח שמו בהספר, או לזכות
להבטחת בעל האבני נזר זי"ע, יתקשר למערכת
gilyonmy@gmail.com 732-510-0560

תולדות בעל האבני נזר זי"ע

סיפר הרה"ג הצדיק חו"פ וכו' מו"ה חיים מענדל מזיכרון ז"ל אבד"ק ליסקאוויץ אשר
בדידיה היו עובדים, שבימי עלומיו נחלה מאד על טיפוס רח"ל, והרופאים אמרו נואש
לחיו, ורעשה כל העיר זיכלין מאד, כי היה אברך מצויין בתורה וחסידות, ושלחו
שלוחים לכל צדיקי הדור לעורר עליו רחמים, והיה בעת שגברה עליו החולי והתעלף,
וסביבו כבר עמדו החברא קדישא והמתינו על יציאת נשמתו, פתאום פתח עיניו
וגמגם בלשונו שהיה בשמים, ויותר לא היה לו כח לדבר, ומאז והלאה הוטב לו.
וכשהיה יכול לדבר יותר, אמר שראה עצמו עומד לפני ב"ד של מעלה, ושמוע שיש
אמרו שיחיה עוד, ויש אמרו לא, אך אמרו הב"ד הנה הרבי מסאכאטשאב עדיין לא
בא ונשמע דעתו, ובתוך כך ראה שבה להיחלל רבינו הק', ועמדו כולם מפניו, וישב
עצמו בראש השלחן, ושאלו אותו, ושמוע בפירוש לשונו הקדוש שהשיב להב"ד "אני
מכיר היטב להאברך הזה, ואני אומר שיכול לחיות, ואין לחוש שח"ו יתקלקל",
והסכימו מיד כדבריו. ואמר אליו רבינו הק' בזה"ל "לך רד מכאן, כי עדיין אינך נצרך
כאן".

והיה כאשר עמד מחליו, נסע תיכף לסאכאטשאב וסיפר לפני רבינו הק' כל מה שראה
ושמוע ממנו בשמים, והתחיל רבינו הק' לשחוק ממנו על מה שנותן אומן לחלום כזה,
ואמר לו: הרי אמרו בגמ' שמהארץ עד לרקיע הוא מהלך ת"ק שנים, ואין אפשר
שאדם חי יעלה לשמים בחיותו, ועוד מילין כאלו הרבה עליו רבינו הק' בדרך שחוק
על פניו הקדושים, עד שבאמת סבור אז שהכל היה רק דמיון.
אבל כשבא לביתו, נתן אל לבו והבין איך שרבינו הק' ברוב ענותנותו דחה אותו בקש
כדי להסתיר עצמו ממנו, ונסע פעם שנית אליו וטען לפניו שידוע שדחה אותו בקש
בפעם הראשון, והוא יכול לישבע שהדבר היה אמת כמו בהקיץ ממש, ואז שאל אותו
רבינו הק': אמור נא לי מה נפ"מ לך אם הדבר הוא אמת או לא. וענהו, שאם הדבר
אמת, אני רוצה מהיום והלאה להיות תלמידו בתורה וחסידות ויר"ש ולנסוע אליו
תמיד.

וכשמוע רבינו הק' כן, אמר לו בפירוש תדע שכל מה שראית הוא אמת, אך תזהר שכל
זמן חיי על פני האדמה לא תספר עוד דבר זה לשום אדם, ותזכור שלא הנחתך לחיות
להיות אוכל ושותה. ובלשונו: "צו עסען קארטאפל אין בארשט" (-לאכול תפוז"א עם
חמיצה). אביר הרועים אות ר"ח.

במאי קמיפלגי מר
סבר כברייתו של
עולם, ומר סבר
כאדם הראשון. הרי
מצינו שני מיני
שבת: (א) שבת
הרגיל, שידועים
כולם ששבת היום.
(ב) שבת שהולך
במדבר ואינו יודע
איזה יום שבת, ואז
אחרי שמונה ש
ימים ואח"כ שומר
יום שביעי, כמו
שפוסק הרמב"ם
(פ"ב שבת הכ"ב)
וכמו רב הונא.
ומרומז כאן בפסוק
'ואת שבתותי
תשמרו', שיש שני
אופני שבת, שבת
הידוע, ושבת
שהולך במדבר
ונשכח ממנו איזה
יום שבת.

'דגל מחנה אפרים' להרה"ק רבי משה מחנה אפרים ב"ר יחיאל מיכל זי"ע

בעל 'אהבת ישראל' מויזניץ זי"ע היה אומר:

ללמוד ספר 'דגל מחנה אפרים', מסוגל לבנים טובים

פסל לך. איתא (נדרים לח). מפסולת של לוחות העשירי משה. ויש לפרש בזה על דרך רמז על פי ששמעתי מן
הרה"ק מו"ה יוסף הכהן ז"ל עה"פ 'אויביו אלביש בושט ועליו יציץ נזר', על פי דאיתא (חגיגה טו). זכה
נוטל חלקו וחלק חבירו בגן עדן, לא זכה נוטל חלקו וחלק חבירו בגיהנם. והנה כל אדם יש בו בחינת טוב ורע,
וכשמוכיח לחבירו ואומר לו דברי מוסר ויראה, אם חבירו מקבל, אז מתדבק טוב של חבירו לטוב שלו, ואם לאו
ח"ו אז נוטל חלקו רע שלו. וזהו שאמר הכתוב 'אויביו אלביש בושט' שלו, והיינו הרע שלו, 'ועליו יציץ
נזר' היינו הטוב של חבירו שהוא לכתור ועטרה לו, 'ועליו היינו על המוכיח' יציץ', שנוטל חלק חבירו בגן עדן.
והנה 'לוח' הוא בחינת לב', כמו שכתוב 'כתבם על לוח לב', ולכן נקרא אדם בשם 'לוחות', כי יש לו שני לבבות,
היינו משכן יצר הטוב ומשכן יצר הרע. והנה ידוע מדריגת משה היה 'ונחנח מה', והיה רוצה תמיד לקרב כל
המדריגות תחתונות לה' ב"ה, והיה מוכיח תמיד לאותם שלא הלכו בדרך הישר. וזה יש לומר הרמז 'מפסולת של
לוחות', היינו מן מדריגות תחתונות של בני אדם שהם בחינת 'לוחות', 'העשירי משה', והיינו כנ"ל, כי רצה לקרבה
ואמר להם דברי מוסר ויראה, וממה נפשך העשירי, אם לא שמעו לו, אז נטל חלקו הרע שלו בגיהנם, ואם
קיבל דבריו, אז הגיע לו יותר הארה מחמת שנתדבק בו טוב חבירו, והבין.

'דרכי האמונה' להרה"ק רבי יוסף דוד ב"ר אפרים זי"ע אבד"ק זוואלוב (תלמיד של בעל יושר דברי אמת)

כתב בהקדמת הספר, וז"ל: **ועיני לשמיא נטלית וכפי פרישות בתפלה, ועיני בלב נשבר ונדכה נפשי בשאלתי נועם עליהם תבקשו בזה ובבא**

די יתאמר מילי דשמיא מספרי אשר כתבתי

הנה שורש התורה הוא הדעת, להכיר בהכרה אמיתית 'אתה הוא ה' לבדך, אתה עשית את השמים שמי השמים וגו' הארץ וכל אשר עליה וגו' ואתה מחיה את כולם, שכמו בהויה
יש מאין מרישא דכל דרגין עד סופא דכל דרגין, הכל נברא מאין ליש, ואין ביכולת שום בריה לחדש שום דבר יש מאין, כמו כן בקיומו וחיותו הנשפע עליו בכל עת ורגע, הוא
לבדו מקיימו ומחיהו, וכדכתיב 'אתה הראית לדעת וגו' אין עוד מלבדו, ר"ל אפילו מה שנהאיה שהוא דבר נוסף שהוא 'עוד', אבל באמת 'אין עוד מלבדו, ד'אתה הוא ה' לבדך'.
וכשזוכה בהכרה זו באמת לאמיתו, לא בדמיונות כוזבות, אין כח להיצה"ר לשלוט בו, וכידוע אמרם (סנהדרין סז): אין עוד מלבדו כתיב, אפילו כנגד מעשה כשפים, שמכחישים
פמליא של מעלה, שהוא היה כח מצרים שהכחיש פרעה ואמר 'לא ידעת את ה' ה', כי זה כחו, ההיפך מהדעת וההכרה ש'אין עוד מלבדו, והכחיש שהכל בידי שמים, 'על פי ה' יחנו
ועל פי ה' יסעו', מרישא דכל דרגין עד סופא דכל דרגין, וכחו היה מהדעת דקליפה, המתנגד דייקא לאמונה והכרה זו.
וזהו כמבואר ברעיא מהימנא (זוה"ק וארא כה), 'ידעת כי אני ה' אלהיכם המוציא אתכם מתחת סבלות מצרים', דא פקודא קדמא דאולף להו משה, ואלמלא דלא הימני לא
איתעביד להון ניסין וגבורות אלקי, ע"כ. כי אלמלא לא באו להכרה זו, היו משועבדים תחת יד הכשפים של מצרים המכחישים פמליא של מעלה, וע"י אמונתם והכרתם שבאו
לאמונת 'אין עוד מלבדו', נתבטלו כל מעשה כשפים, ובאמת הכרה זו היה במתנה וחנינה, כמו שאומרים 'אתה חונן לאדם דעת'.
ובאמת בזה תלוי כל התורה והעבודה, ש"ע"י הכנעת אדם כל כחות הרע שלו הבאים מסיטרא דשמאלא, ואח"כ מקיים ועשה טוב, אזי נתוסף לו דעת והכרה זו בכל יום ויום,
כאמרם 'זקני תלמידי חכמים דעתם נתוסף עליהם', וכדכתיב 'ידעת היום', ר"ל אם תרצה לבוא לדעת והכרה זו בכל יום, להיות דעתך נתוסף בהכרה חזקה. העצה לזה, 'והשבות
אל לבבך', ר"ל שתשיב בכל לבבך, שהוא ב' יצרים, ותשיב אותם לאחדים בידך, עיד"ז כי ה' הוא אלהים בשמים ממעל, ר"ל כל העולמות עליונים גבוהים ורמים, 'ועל הארץ
מתחת', ר"ל אפילו בעומקי תהומות, 'אין עוד', רק ה' אלהים יחיד ומיוחד.

וכשזוכה לבוא באמת לידי הכרה זו, אזי בטל כל הישות שלו, כי גם הוא נכלל באין עוד מלבדו, ואינו רואה ואינו שומע את עצמו כלל, לא בחכמתו ולא בגבורתו ולא בעשרו, בכל
מיני חכמה וגבורה ועושר שיש בעולם, רק שהכל נברא מרצונו שרצה להטיב, וברא הכל בגין דישתמודעון ליה, וגם זה הוא ממנו יתברך, כדכתיב 'כי עמך מקור חיים באורך נראה
אור' וכו'. וכל זמן שהוא רואה את עצמו ליש, הוא רחוק מעבודתו יתברך, וכידוע אמרם היו עובדים המשמשין את הרב שלא על מנת לקבל פרס. וכידוע מקדמונינו צדיקי אמת,
אשר חקרו ודרשו חיפשו בחיפוש אחר חיפוש אחר התורה ועבודה אמיתית, שיהיו מעשיהם מרובים מחכמתם, היינו ש"ע"י מעשיהם הטובים יבואו לכלל הדעת וההכרה.

אחשורוש את מוצאה, ביטל את כל ההנחות והשית מס על כל מקום, אפילו על איי הים.

ומתוק האור

א נקודל'ה

איש יהודי היה בשושן הבירה, ושמו מרדכי בן יאיר בן שמעי בן קיש (אסתר ב, ה)

הגמרא במסכת מגילה דורשת את כל השמות הנזכרים כאן (יאיר, שמעי, קיש) כשמות המתארים את מרדכי עצמו; וביחס לשם "קיש" מסבירה הגמ' שגם שם זה מתאר את מרדכי, כי מרדכי "הקיש על שערי רחמים ונפתחו לו" ראינו ב"באר הפרשה" שמקשה, אם מעלת מרדכי היה זה שהקיש על שערי רחמים ונפתחו, מדוע נקרא "קיש" על שם ההקשה, הרי לא ההקשה היא העיקר, אלא העובדה שנענה ונפתחו השערים, ואם כך, ראוי היה לקרותו "יפתח" על שם פתיחת השערים, ולא "קיש" על שם פעולת ההקשה? ומיישב, שגדולתו האמיתית של מרדכי היא בעצם ההקשה; דהיינו, על אף שנגזרה הגזירה, לא התייאש אלא המשיך להתפלל ולבקש רחמים, ומכאן צריכים ללמוד גם אנו.

באר הפרשה

"פורים ויום הכיפורים"

את הפסוק "והסר שטן מלפנינו ומאחרינו", היה רבי לוי יצחק מברדיצ'וב מפרש על פורים ויום הכיפורים: בפורים קודם מתענים ואח"כ עושים משתה ושמחה וביום הכיפורים להיפך: בערב יום הכיפורים מצוה להרבות באכילה ושתייה ואח"כ מתענים. בערב יום"כ השטן מקטרג על ישראל שעסוקים במשתה ואכילה ואז מראים לו "מאחרינו" = תביט על יום המחרת שיהודים יתענו ויתקדשו מערב עד ערב. בפורים בא השטן לקטרג על שהם שמחים ואז מראים לו את ה"מלפנינו" = שיביט על תענית יום האתמול.

ר' לוי יצחק מברדיצ'וב

הגיליון לזכות ולבריאאות אדונינו מורינו
ורבנו ר' ישכר דוב בן מרים שליט"א

פורים

"שושנת יעקב צהלה ושמחה בראותם יחד תכלת מרדכי"

ר' פינחס הגר מבארשא מבאר: שיהודי שושן לא ידעו לקבוע מרחוק מי זה שיושב על הסוס ומיהו מנהיגו? האם מרדכי על הסוס והמן מרכיבו, או שמא חלילה להיפך?! וזאת מכיוון ששניהם היו לבושים בבגדי מלכות. נדגיש שלא רק היהודים לא ידעו אלא אפילו הבת של המן (לא זיהתה – ושפכה על אביה סיר שופכין בחושבה שהוא מרדכי ואביה למעשה על הסוס. מה אם כן ראו היהודים שלא ראתה בת הרשע?! הם ראו את חוטי הציצית של מרדכי. לאחר שראו כולם את הציציות של מרדכי – "בראותם יחד תכלת מרדכי" הבינו מיד שהיושב על הסוס עם פתילי התכלת של הציצית – הינו מרדכי היהודי ועל כך צהלו ושמחו.

ר' פינחס הגר מבארשא

וישם המלך אחשורוש מס על הארץ ואיי הים (מגילת אסתר, י, א)

לכאורה, פסוק זה לא קשור בכלל לסיפור המגילה, ומה עניינו לכאן? לפי הפשט אפשר להגיד שפשוט יש כאן תיאור של התפתחות מעמד אחשורוש ועוצמתו: בתחילת המגילה, הוא ניסה לבסס את שלטונו על ידי פעולות של אירוח, משתה והטבות כלכליות למדינות, ככתוב "ויעש המלך משתה גדול... והנחה למדינות עשה"; אבל כעת לאחר שביסס את מעמדו, הוא כבר לא נזקק לכך, אלא הטיל מיסים והשליט את מרותו אפילו על "איי הים". אך ה'מתוק מאור' מביא על זה 2 תירוצים, א) לאחר שתיקנו לתת "מתנות לאביונים", היו בעם עשירים שקפצו את ידם ונמנעו מלתת; וידוע הכלל שלא מרוויחים מהימנעות מן הצדקה, ובא הכתוב להגיד לנו שזה שנמנעו מלתת בצדקה, נאלצו בסוף לתת מס לאחשורוש, שהטיל מס "על הארץ ואיי הים". ב) אחשורוש, בזמן שלא ידע עדיין מאיזו אומה באה אסתר, עשה הנחה לכל מדינה ומדינה ככתוב "והנחה למדינות עשה", מתוך תקווה שעל ידי הרווחה שתבו למדינה שממנה אסתר באה, - היא תכיר לו טובה על כך ותספר לו מניין באה. אבל עכשיו, לאחר שכבר ידע

על דרך צחות:

לכאורה למה לא לקחו את המן לאתרוג, הרי הוא גר על העץ משנה לשנה? אלא כתוב בתוספת במסכת שבת שתלו את המן ובניו ללא הראש, וכידוע באתרוג ש"נקטם ראשו פסול. וזה גם מה שכתוב "רוב בניו וקניניו על העץ תלית" – הרי לא תלו את רוב בניו על העץ מאחר שהיו לו המון ילדים, ולכן בהכרח הכוונה לזה שתלו את ראש גופם..

כתוב במגילה "ונח ביום ארבעה עשר", מה לו לנח במגילת אסתר? מאיפה היה להם עץ גבוה חמישים אמה לתלות את המן עליו? מתיבת נח שהיה חמישים אמה!

...שואלים, שמצד אחד כתוב וימלא המן חימה, ומצד שני כתוב איש צר ואויב המן הרע הזה וכיצד יתייבשו המקראות זה עם זה ומתריצים, שזה היה קודם הסרת טבעת וזה לאחר הסרת (נתינת) טבעת...

למה מכל צוררי ישראל דווקא המן זכה לכינוי "המן הרשע" ולא כל הצוררים האחרים, טיטוס נבוכנצר ואנטיוכוס? אלא שהמן היה כזה רשע, רצה להשמיד להרוג ולאבד דווקא ביום הכי שמח בשנה...

פעם אחת ב"משתה" כדת בפורים, מילא אחד המסובים שלוש כוסות יי"ש והריק את כולם לגרונו. העירו לו: "בפסחים כתוב: השותה כוסו בבת אחת הרי זה גרגרן, ק"ו 3 כוסות,!! ענה המסב: "אתם מקשים עליי בדברי אגדה, אני אענה לכם בפסוק מן התורה: שלשה גביעים בקנה האחד..."

מאיפה יודעים שאחשוורוש אהב את השינה? שנא' "והקרוב אליו... כר שנה"...

חסיד השתכר בפורים ומחמת שכרותו הוא בא לידי כעס על רבו וצעק עליו "חמור" ו מיד הוא נפטר לבית עולמו כשהגיע לשמים הכניסו אותו לבית הדין של מעלה וגזרו עליו לגיהנום מהטעם של קורא לרבו בשמו.

למה קוראים את עשרת בני המן שנתלו במהירות? כדי שלא יספיקו להגיש בג"ץ.

למה אוכלים בפורים אזני המן? היה צריך לאכול 'אף' המן. שנאמר: וַיֹּאמֶר הָמָן אֶף לֹא הִבִּיֵּאָה אֶסְתֵּר הַמֶּלֶכָה עִם הַמֶּלֶךְ אֶל הַמִּשְׁתֶּה אֲשֶׁר עָשְׂתָה כִּי אִם אוֹתִי. ויש לומר שהמן הרי היה עבד של מרדכי. ועבד רוצעים את אוזנו במרצע. לכן אוכלים אזני המן.

על הפסוק "עד חצי המלכות ותעש" למה רק עד חצי? לאחשוורוש הקדים רפואה למכה, וידע שדרכן של נשים לרצות את הכל, כמה שלא יתנו ירצו עוד ועוד..

למה לא אומרים קדיש אחרי קריאת המגילה? בגלל שהמן לא השאיר אחריו "קדיש" (כי כל בניו נתלו יחד איתו).

איפה מרומז בתורה כי בשעה ששומעים את שם המן במגילה צריך לחבוט, או כפי שאומרים בלשון עממית "להכות את המן"? בפסוק: "והיה אם בן הכות הרשע". סופי התיבות של שלוש המילים הראשונות - המן.

כי תשא

"וחנותי את אשר אחון וריחמתי את אשר ארחם" (לג, יט)

מה עניינה של הכפילות כאן במידת החנינה והרחמים? ביאר הרב ר' יעקב מוורשה, שהרי דרכו של אדם למחול לחבירו אם פגע בו והתחרט על מעשיו, אבל כשיודע הוא שיפגע בו אח"כ שוב – הוא איננו מסוגל לסלוח לו. אבל הקב"ה אינו כן, כשאדם מבקש מחילה – הוא סולח לו על אף שיודע מראש שגם בעתיד הוא עלול לחטוא. זוהי כוונת הפסוק: "וחנותי את אשר אחון" – אסלח אף למי שאצטרך לחון גם בעתיד, "ורחמתי את אשר ארחם" – ארחם גם על מי שברור לי כי להבא אצטרך שוב לרחם עליו. זוהי מידת טובו של הקב"ה.

ר' יעקב מוורשה

תורה שבכתב

הפצת ועידוד לימוד התורה הקדושה עם פירוש רש"י

י"ל לוימי רבבות אלפי ישראל ע"י קרן תר"ג לטובת נשמת הרבני הנגיד הנכבד הר"ה ר' אריה (לייבל) ברה"ה ר' יונה רובין ז"ל

פרשת כי תשא - פורים | אדר תשפ"ה | גיליון ס"א (שנה ב')

שבת של תורה פנינים מאירים לשולחן השבת

בפרשת השבוע אנו מוצאים שני פסוקים סמוכים שלכאורה אין כל קשר ביניהם (שמות לד, יז-יח): **אֱלֹהֵי מִסְכָּה לֹא תַעֲשֶׂה לָךְ, אֵת חַג הַמִּצּוֹת תִּשְׁמֹר שִׁבְעַת יָמִים תֹּאכַל מִצּוֹת.** באוצרותיהם של גדולי הדורות אנו מגלים ביאורים יקרים מפיו לקשר את הפסוקים יחדיו.

חגים שבתורה

ביאור נפלא אנו מוצאים בדעת זקנים לבעלי התוספות: במשך הדורות היו אנשים אשר רצו לבדות מלבם חגים ומועדים חדשים, ימי שמחה או ימי זכרון, מחמת מאורעות שונים. על כך מזהירה התורה: **אֱלֹהֵי מִסְכָּה לֹא תַעֲשֶׂה לָךְ** - אל תחטא שוב בחטא העגל, אשר אז רצית לעשות חג חדש, כאמור (שמות לב, ה) **חַג לָךְ מִקֹּדֶר**. אלא **אֵת חַג הַמִּצּוֹת תִּשְׁמֹר** - שמור רק את החגים הכתובים בתורה, לא תוסיף ולא תגרע עליהם!

בימי אחשוורוש

פנינה נפלאה כתב הגאון רבי דוד הלוי יונגרייז זצ"ל, ראב"ד ירושלים, על פי דרשת חז"ל (מגילה טו, ב) על הפסוק במגילת אסתר (ד, י) **וַיַּעֲבֹר מֵרֶדְכִי**, שהעביר יום טוב ראשון של פסח בתענית, דהיינו שבאותה השנה ביטלו כל ישראל מצוות אכילת מצה ומרור, כי צמזו ביום ראשון של פסח. והנה כל זה בא להם לישראל כתוצאה מכך שנהנו מסעודתו של אותו רשע, או על שהשתחוו לצלם (מגילה יב, א).

זהו שרמזה התורה, שתחילה מזהיר הכתוב (פסוק טו) **וְקָרָא לָךְ וְאָכַלְתָּ מִזֶּבַּחַו** - שלא תהנה מסעודתו של אחשוורוש, ואחר כך מזהיר **אֱלֹהֵי מִסְכָּה לֹא תַעֲשֶׂה לָךְ** - שלא תשתחוה לצלם, ואם כה תעשה אי - **אֵת חַג הַמִּצּוֹת תִּשְׁמֹר שִׁבְעַת יָמִים תֹּאכַל מִצּוֹת**, דהיינו שתוכל לאכול מצות כל שבעת הימים, ולא תצטרך להעביר את יום ראשון של פסח בתענית!

הכנות לפסח? - ברונע!

ואילו הרה"ק רבי אשר מסטולין זי"ע דרש את הכתוב בדרך רמז ללמד לקח חשוב הנוגע למעשה בשבועות הקרובים: יש אנשים הכועסים זה על זה בשעה שהם מנקים את ביתם לפסח, או בשעת אפיית המצות, והכועסים מורים היתר לעצמם באמרם שהוא צורך מצוה. לזה בא הפסוק לומר **אֱלֹהֵי מִסְכָּה לֹא תַעֲשֶׂה לָךְ** - מזהיר הכתוב על עוון הכעס, אשר כל הכועס כאילו עובד עבודה זרה, וזאת גם כאשר - **אֵת חַג הַמִּצּוֹת תִּשְׁמֹר**, כי שמירת חג המצות אינה סיבה להיתר את הכעס!

אוצר התורה יחלומים מתוך הפרשה

וַיִּקְרָא אֶת הָעֶגְלָ וּמַחֲלַת (לב, יט)

מדוע לא חטאו הנשים במעשה העגל? כי בשירת הים נאמר (שמות טו, כ) **וַתִּצְאָן כָּל הַנָּשִׁים אַחֲרֵיהֶן בְּתַפְּפִים וּבְמַחֲלָת, וְאֵם יֵשׁ מַחֲלֹת בְּשִׂמְחָה שֶׁל מִצּוֹת, אֵין מַחֲלֹת שֶׁל חֲטָאִים!...**

(הרה"ק רבי ישכר דב מבעלזא זי"ע)

וַיִּקְרָא אֶת הָעֶגְלָ וּמַחֲלַת וַיִּחַר אֶף מִשֶּׁלֶךְ מִיָּדֶיךָ אֶת הַלֶּחֶם וַיִּשְׁבֵּר אֹתָם תַּחַת הָהָר (לב, יט) תחילה כששמע משה מפי הקב"ה **סֵרוּ מִהֵרָ מִהֵרָךְ** עדיין לא שבר את הלוחות, כי חשב שבוודאי הם מצטערים ומתחרטים על החטא. אבל כאשר ראה **הָעֶגְלָ וּמַחֲלַת**, לא רק שהם חוטאים אלא שהם גם רוקדים ושמים, על כך חרה אפו ושבר הלוחות....

(הגה"ק רבי יצחק קארו זי"ע, תולדות יצחק)

קול ענות אנכי שמע (לב, יח)

מכל עבר אני שומע רק - **קול ענות אנכי**, כל אחד בגאוותו עונה ואומר "אנכי". אנכי החשוב, אנכי אמלך, אנכי ושוב פעם אנכי. הגאווה וגסות הרוח היו השורש לחטא העגל.

(הרה"ק רבי ישראל ממודו"ץ זי"ע, דברי ישראל)

שערי תורה מבט מסכם ומבוא לפרשת השבוע

עמוסה היא פרשת כי-תשא בשלל נושאים. ראשיתה עוסקת עדיין במשכן וכליו, במרכזה מופיעה פרשת חטא העגל וההשלכות בעקבותיו: הגזירות, והתפילות. כל אלו לצד כמה אזהרות ומצוות שנמסרו לבני ישראל.

מחצית השקל • הכיור • שמן המשחה והקטורת • חכמי לב לעבודת המשכן • שבת • חטא העגל, הגזירות וביטולם • אהל משה חוץ למחנה • עליה לרגל ועוד מצוות • קרני אור פני משה

על הבקשה האחרונה, אמר לו ה': הכנס למערה בהר סיני, שם תראה מראה קשר תפילין, ואלמד אותך סדר י"ג מדות של רחמים.

לאחר מכן עולה משה שנית לשמים עד ראש חודש אלול. לאחר מכן הוא פוסל שתי לוחות, ועולה עמם למרום בשלישית עד יום הכיפורים.

ו. אהל
אחרי יידת משה ביום הכיפורים, נטה אהל חוץ למחנה, שם דיבר ה' עמו, וכל מבקש ה' הלך לאהל.

ז. מצוות
בפרשה מוזכרות כמה מצוות: א. התרחקות מהגוים ושבירת אלילים. ב. קדושת בכורות. ג. בשר בחלב. ד. כיכורים. ה. מצוות שמיטה. ו. עליה לרגל. ז. דיני קרבן פסח.

ח. אור
משה זכה לאור בוהק על פניו, עד שהתייראו לגשת אליו. רק כשלמד עם ישראל, וכן כשדיבר עם ה', היו פניו גלויות.

מבט על פרשת ויקהל ופקד הבע"ט:

מה בפרשה: פרשת ויקהל, היא כעין חזרה על כל פרשת תרומה ותצוה, ולכן רש"י מקצר מאד בפירושו על פרשה זו. אך בעוד שבפרשיות הקודמות נאמרו המלאכות כציווי לעשייה, הרי כאן מודיע הכתוב שאכן כל המלאכות הללו נעשו למעשה.

נושאי הפרשה: שמירת שבת ואיסור הבערה • פירוט הנדבות הנצרכות • פירוט הכלים והמלאכות • הבאת הנדבות ומסירתן לאומנים • עשיית כל המלאכות

חיים של תורה מעלת והשיבות לימוד חומשי ורש"י

שום אדם אינו פטור

"בענין המצווה שמחוייב כל אחד ואחד לקרוא הפרשה בכל שבוע, שנים מקרא ואחד תרגום. ורבותינו, אף מהרש"ם, הוסיפו שצריך ללמוד גם פירוש רש"י שעל כל הפרשה, שנתרשל מאד אף אצל הרבה בני תורה. פשוט וברור כמו שלא נפטר שום אדם מכל מצווה דרבנן, בטענה שעוסק בתורה, כן לא נפטרו אף ממצווה זו. וממילא אין פטור מזה אף לאלו שתורתן אומנות, ובפרט לדורנו שאין אנו יכולין לומר שאנו בקיאין במקרא". (שו"ת אגרות משה, אורח חיים ח"ה סימן יז)

נשא השבע:

סכנת הפרסים

ואיש לא יעלה עמך וגם איש אל ירא בכל ההר (שמות ל, ג) הראשונות על ידי שְׁהִיָּו פתשאות וקולות וקהלות, שְׁלֹטָה בָּהֶן עֵין רָעָה, אֵין לָךְ מִדָּה יָפָה מִן הַנְּעִינִיּוֹת (וש"י)

יסוד חשוב בהנהגות החיים מלמד אותנו כאן רבינו רש"י הקדוש: הפרסום והתעמולה המיוותרים, עלולים לעלות מחיר לא קל. ואין הברכה שורה אלא בדבר המתנהל בחשאי והרחק מאור הזרקורים, שאין לך מדה יפה יותר ממנה.

שרשרת הסיפורים שיובאו להלן, ישמשו לנו דוגמא חיה מאורחות חייהם של גדולי הדורות, כיצד כלכלו את חייהם לאורם של דברי רש"י אלו, ועבדו את קונם בהצנע לכת.

פרסומת של מסירות נפש

עם השלמת בניית הבניין המפואר של 'ישיבת חכמי לובלין', פתח ראש הישיבה הגאון רבי מאיר שפירא זצ"ל במסע פרסום אדיר ותעמולה רבה לקראת חגיגת חנוכת הבית. שאל אותו רבו הרה"ק מטשורטקוב זי"ע: האם לא ראוי לחגוג את האירוע בהצנע מחמת חשש עין הרע, כפי שאמרו חז"ל 'לוחות הראשונות שניתנו ברעש נשתברו'.

השיב רבי מאיר שפירא בשאלה: הלא ה' יתברך צופה ומביט עד סוף כל הדורות, והוא ידע שעתידים הלוחות להישרב בגלל שניתנו ברעש, ואם כן, מדוע נתן אותם תחילה בקול קולות? אלא, שהעולם באותה תקופה היה נתון בחשכה, שקוע בעבודת האילים, והיה זקוק לרעש חזק כדי לזעזע את הלבבות ולהכריז כי יש אלוהים בעולם, לפיכך אמר הקב"ה, אני נותן את הלוחות אפילו על מנת שישתברו, ובלבד שיתקדש שמי הגדול!

הפטיר רבי מאיר ואמר: שבע שנים שאני מחכה לאותו רגע בו אוכל להרים את כבוד התורה ולומדיה בעיני הציבור היהודי! גם אם חלילה עלול להיגרם חשש עין הרע מהפרסומת, אשר תזיק לי אישית, מוכן אני למסור את נפשי כדי לרומם את קרן התורה בעולם ושיתקדש שם ה' ושמ תורתו ברכים!

שמע הרבי מטשורטקוב את הדברים וייטבו בעיניו.

אמרו תלמידיו של רבי מאיר שפירא זצ"ל: אכן ניבא רבי מאיר וידע מה ניבא, כאשר לבסוף שילם מחיר כבד ונפטר בדמי ימיו, שנים ספורות לאחר ייסוד הישיבה. ואף הישיבה עצמה, אף שגרמה להרמת קרן התורה כשאיפתו הטהורה, אך גם היא לא האריכה ימים, ונגעלו שעריה בשואת אירופה.

סוד הצלחת הכולל

ראש כולל מצליח ומשגשג ישב בחדרו הצנוע של מרן ראש הישיבה הגראי"ל שטיינמן זצ"ל. פנה אליו ראש הישיבה בשאלה: מה אתה חושב, מדוע לדעתך הכולל מצליח? מה הייחודיות של הכולל שמביאה לכם כוח הצלחה כבירה? 'בגלל שיש לי קבוצת אברכים טובה במיוחד' - ניסה ראש הכולל לענות. אך ראש הישיבה דחהו באומרו: 'זה כל ראש כולל אומר...'.

'אולי בגלל שאני משלם תמיד בזמן'. אך ראש הישיבה לא קיבל תשובה זו באומרו: 'אם את זה אומר כל ראש כולל, שהוא משלם בזמן...'.

'אם כך אינני יודע מה לומר, שראש הישיבה יסביר לי' - ביקש ראש הכולל. וראש הישיבה ענה לו בשאלה: 'אמור לי, האם יש שלט גדול על בנין הכולל מבחוץ?'.

'לא, אין לי שום שלט כלל, וגם לא פרסומת כל שהיא לכולל!' 'רק לכן אתה מצליח!' - פסק לו ראש הישיבה את פסוקו!

בגלל התארים

כשנתיים לפני פטירתו חלה מרן הגאון רבי יעקב ישראל קנייבסקי זי"ע, ה'סטייפלער'. הוא שכב קודח מחום וכל גופו מלא ייסורים, ואז נענה ואמר למקורביו: אני יודע למה באו עלי הייסורים האלו! יש רב אחד באמריקה, תלמיד חכם גדול ומחבר ספרים, שלאחרונה הוציא לאור ספר, ובו הוא כותב עלי תארים מופלגים ומזכיר את שמי הרבה. עד עכשיו לא ידעו ממני כל כך, אבל הוא הלך ועשה לי פרסום גדול, כאילו אני רשכבה"ג, ובגלל הפרסום הזה נענשתי! אני ביקשתי ממנו הרבה שלא יפרסמני, אך הוא חושב שעושה עמדי חסד שכותב עלי כך, ועכשיו אני סובל ונענש בגלל זה!

הכרת והבנת מושג בתורה

רב לדעת

מר דרור

אחד ממיני הבשמים אשר מהם נעשה שמן-המשחה, מוזכר בפרשתנו בשם (שמות ל, כג) 'מֶרְדָּר'. לדעת כמה מפרשים (רס"ג; רמב"ם, ועוד) בושם זה מופק מדם הצורור בצווארה של חיה טמאה, שכאשר היא הולכת בין השיחים בימות החום מגרדת במקום ההוא, והדם המריח בריח טוב יוצא צורור ויבש. מבואר במפרשים (ראה רמב"ן) שהשם 'דרור' ניתן לה על שם שתהיה החיה חופשית בין הערוגות, אבל אם תהיה ברשות אדם היא תעשה רק מעט מור שאינו מבושם. ואילו לדעת הרמב"ן והראב"ד אין מדובר כלל בדם חיה, אלא בעשב או עץ הנקרא 'מור', והשם 'דרור' ניתן לו על שם שהוא חופשי מהזיוף, והוא מאה אחוז טהור ללא תערובת.

הבנת מילה אחת בתורה

ועיניים לראות

מסכה

אחד המושגים שנקשרו לחג הפורים, בעיקר בעולמם של ילדים, הוא ללא ספק ה'מסכה', בה מסתיר אדם את פרצופו בכיסוי כלשהוא. לכולנו גם זכור עידן מחלת הקורונה כאשר בכל העולם דרשו מהציבור לחבוש 'מסכה' על הפה והאף...

אך לדעת רש"י, למילה **מסכה** יש משמעות אחרת בלשון הקודש. כמו שרש"י מפרש בפרשתנו את הפסוק (שמות לב, ד) **עָגַל מִסְכָּה** - לשון מתכת. כך מפרש רש"י את הפסוק (במדבר לג, נב) **צִלְמִי מִסְכָּתָם**: 'תרגומי - מתכתהון'. כלומר, צורה היצוקה ממתכת נקראת 'מסכה'. כך שאין מדובר בכיסוי הניתן על הפנים [שזה נקרא בלשון התורה 'מָסָה'].

יש לציין שיש מפרשים (רד"ק ישעיהו לא, א; הכתב והקבלה לג, נב; אור החיים הק' ויקרא יט, ד) שפירשו את המילה 'מסכה' מלשון כיסוי והסתר, אך לא ככיסוי הפנים.

אזכורים למושג בל"י רש"י הק' בדקדוק הלשוני

רוקח ורוקח

במבוא הכניסה לבית הכנסת, מול לוח גדול עליו נכתב פרשת הקטורת על קלף, ניצב גבריאל ואמר בהתלהבות את הפסוק (שמות ל, לה) **וַעֲשִׂיתָ אֹתָהּ קִטְרֶת רִקְח מַעֲשֶׂה רִקְח**. ואז חש בטפיחה על שכמו, היה זה ידידו, יששכר, ששאל אותו גלויות: אתה יכול להסביר לי את שלשת המילים הללו 'רִקְח מַעֲשֶׂה רִקְח'?

כשהוא החל לגמגם תשובה לא ברורה, הציע לו פתח: קבל על עצמך ללמוד ולהיבחן חומש ורש"י, תגלה עולם חדש של הבנת הפסוקים כראוי. הבה נפתח את רש"י בפרשת כי תשא (ל, כה):

רש"י מסביר שהמילה 'רוקח', היא שם העצם של דבר הנעשה בתערובת, אבל אין זה תיאור או כינוי של אדם הפועל את פעולת הרקיעה. ואילו המילה 'רוקח' היא כינוי לאומן העוסק במלאכת הרקיעה. כך שהפסוק **רִקְח מַעֲשֶׂה רִקְח** פירושו: הקטורת צריכה להיות: 'רוקח' - דבר הנעשה בתערובת, כאשר **מַעֲשֶׂה** הרקיעה תיעשה על ידי איש האומן הנקרא רוקח.

אמרות חכמה ופניני שפר מגדולי הדורות על פרשת השבוע

חכמת התורה

את התשובה לזהב החסר יש לחפש בכיסם של אותם גזברים...

רב לא מוכר...

וַיִּקְהַל הָעָם עַל אֶהֱרֹן וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו קוֹם עֲשֵׂה לָנוּ אֱלֹהִים (שמות לב, א)

בשנת תרנ"ח, כאשר רב העיר ביאליסטוק, הגאון רבי שמואל מוהליבר זצ"ל הסתלק לבית עולמו, עלתה ההצעה למנות במקומו כרב העיר, את הגאון רבי מאיר שמחה זצ"ל, בעל משך - חכמה, שהתגורר אז בביאליסטוק. אולם כמה מראשי הקהילה דחו את ההצעה, בטענה שרבי מאיר שמחה הוא בן ערים, והם מכירים אותו יותר מדי. נענה רבי מאיר שמחה ואמר: כאשר ראו העם כי בושש משה מלרדת, מדוע היו צריכים לבקש מאהרן שיעשה להם עגל, וכי לא היו יכולים לקבל את אהרן בעצמו כמנהיג? אלא, מסתבר, שהעירב רב אמרו: מוטב לנו למנות עליו מנהיג זר ובלתי מוכר, אפילו אם יהיה זה עגל, ובלבד שלא ימנו את אהרן, שהוא ידוע ומוכר להם...

היתר לחטוא...

וַיִּקְהַל הָעָם עַל אֶהֱרֹן וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו קוֹם עֲשֵׂה לָנוּ אֱלֹהִים (לב, א)

אמר הרה"ק רבי ברוך מגורליץ זי"ע, למה היה חשוב להם כל כך שאהרן הכהן ישתתף עמם? כי לא היה די להם שהם חוטאים, אלא גם רצו 'היתר הלכתי' לעון החמור. הם חיפשו רב שיפסוק להם שהדבר מותר, ואולי אף מצוה...

עגל קטן כל כך?

וַיִּתְּפוּקוּ כָּל הָעָם אֶת נֹמֵי הָהָב (שמות לב, ג)

תמה ושאל הגה"ק רבי אלחנן וסרמן זי"ע הי"ד: על פי ההגיון אינו מובן, הרי היו בידי ישראל אוצרות זהב, מביזות מצרים וביזות הים, ואחרי שכולם התפרקו מזהבם היה אמור לצאת יצור ענק ורב ממדים, ואיך יתכן שיצא רק עגל קטן כל כך? אלא, ענה בדרך צחות: תיכף כשהורה אהרן להביא זהב, יצאו גזברים לאיסוף הזהב, ואלו לא עמדו בניסיון, וגרגרי זהב רבים נדבקו אל כפות ידיהם...

כמה אותיות יש בתורה שבכתב?

התיבה, וממילא נמצא בדיוק שישים ריבוא.

נקודות ושעמים

ואילו בספה"ק ליקוטי תורה להרה"ק בעל התניא זי"ע (פרשת בהר) ביאר על פי מה שכתב רש"י במסכת כתובות (דף סט, ב ד"ה ינחם) וז"ל: "אין לך לומר פת"ח בשום אות אלא אם כן א' או ה' סמוכין לו, או על פי הנקודה שתחתיה והיא באה במקום אות, כאילו כתיב 'נאחם' עכ"ל. נמצא שהנקודה נחשבת כמו אות, ולמשל פת"ח נחשבת כאילו כתוב שם אל"ף, וכן בניקוד חיריק נחשב כאילו כתוב שם אות י', וכיוצא"ב, ולפי זה אפשר לבוא לחשבון של ס' ריבוא אותיות.

בצירוף הנוויל החלק

הגר"ר ראובן מרגליות זצ"ל בספרו המקרא והמסורה (סימן יב), וכן בספר נצוצי הוזהר מעלה תירוץ מחודש. על פי הידוע שהתורה נכתבה אש שחורה על גבי אש לבנה, דהיינו שגם לרווח הלבן שבין האותיות יש קדושה כקדושת אותיות, על כן גם הרווחים נכנסים במניין של שישים ריבוא אותיות.

את מכמה אותיות

בהגהות ברוך טעם על הפני יהושע, כותב עוד מהלך: ידוע שכל אות הנכתבת בספר תורה, מורכבת מכמה אותיות, למשל כשכותבים את האות מ' כותבים צורת כ' ומחברים אליה צורת ו'; והאות ש' מורכבת משלשה וו"ן; וכן הרבה כיוצא"ב, ועל פי זה יובן החשבון של ס' ריבוא אותיות לתורה.

מספר אותיות י'

תירוץ מדויק ומדויק ביותר כתבו כמה אחרונים (שמע שלמה, אלגאזי, בהקדמת המו"ל; ספר משנת אברהם; אמת ליעקב להגר"י קמניצקי זצ"ל): כאשר סופר-סת"ם כותב אותיות בספר תורה, עליו לחשב את גודל כל אות לפי חשבון של כמה פעמים נכנס בה שיעור אות י'. למשל, כשכותבים אות א' מחשבים את האות בשיעור שטח של שלש פעמים אות י'. ואילו האותיות ו' או ז' נחשבות כמו גודל של אות י' אחת. לפי חשבון זה נמצא שישים ריבוא פעמים אות י' בתורה!

פחות 450 אותיות

הרחבת דברים על התירוץ הקודם כתב חכם אחד בקובץ עץ חיים (קובץ ו, עמוד רמט), שהוא עמל לספור את אותיות התורה, ובסוף החשבון המפורט והמדויק הוא מחשב שלפי האמור שיש אותיות הנחשבות כמו שלש פעמים אות י', ויש כמו פעם אחת י', יוצא שיש בתורה 599,550 אותיות י'! דהיינו כמעט שישים ריבוא אותיות (חסר ארבע מאות וחמישים אותיות י' בלבד!), והוא חשבון פלאי פלאים, הקרוב ביותר למספר שש מאות אלף.

בתחילת פרשתנו אנו לומדים על המצווה למנות את ישראל באמצעות מחצית השקל, ואכן כמה פעמים בתורה מוזכר שספרו את ישראל, כאשר המספר הכללי היה כשש מאות אלף אנשים מישראל.

כנגד מספר זה של שש מאות אלף, ידוע ומפורסם המאמר שתיבת "ישראל" היא ראשי תיבות י"ש ש"שים ריבוא א'ותיות ל'תורה, כלומר, שיש בתורה שש מאות אלף אותיות, כנגד שש מאות אלף נשמות ישראל. לכל יהודי - אות בתורה.

304,805 אותיות

מאמר זה עורר תמיהה רבתית, שכן בספירה מדויקת של אותיות התורה, ובפרט לפי האפשרויות בימינו בבדיקה ממוחשבת, נמצא שיש רק שלש מאות וארבע אלף, ושמונה מאות וחמש (304,805) אותיות בתורה, שזה רק קרוב למחצית של שישים ריבוא!

על מדוכה זו ישבו גדולי האחרונים, והציעו כמה וכמה מהלכים, ואת חלק מהם נציג בשורות שלפנינו.

עם המילואים

בספר 'חסד לאברהם' למהר"א אזולאי זי"ע (מעיין השני נהר י"א) כתב, שמצא בכתב יד ישן שהכוונה עם המילואים של האות. לדוגמה האות ב' של בראשית אינה נחשבת לאות אחת, אלא לשלש אותיות ב' י' ת'. וצירוף הסך הכללי של כל מילואי האותיות משלים למספר שש מאות אלף. (וכן כתב במדרש תלפיות, ערך אותיות).

אך גם פתרון זה גרר אחריו תמיהה גדולה יותר. החיד"א מעיד בספרו מדבר קדמות (מערכת יד אות ד), שהגאון בעל בנין שאל מאמסטרס זצ"ל פגש אותו ושטח לפניו את תהייתו על דברי זקנו בעל חסד-לאברהם: הרי אם נחשב גם את המילואים נגיע למספר עצום של יותר ממיליון אותיות.

אף החיד"א עצמו טרח בתמיהה זו וכתב: "וגם אני בעניי נלאיתי לצדד כמה צדדים וחשבונות רבים ולא מצאתי מנוח".

עם התרגום

הפני יהושע במסכת קידושין (דף ל, א) מציע כיוון אחר: על פי המבואר בחז"ל שהתרגום לתורה נמסר למשה מסיני, יש לומר שבצירוף אותיות התרגום אנו מגיעים לחשבון של שישים ריבוא אותיות לתורה.

עם הקריאה

מהלך נוסף כתב שם הפני יהושע, שכל אות שבתורה יש לה שתי בחינות, עניין הכתיבה, ועניין קדושת הקריאה שדיבר ה' עם משה. ונמצא שיש להחשיב כל אות פעמיים, אחד משום הקריאה ואחד משום הכתיבה. אף שלפי זה יוצא יותר משישים ריבוא, מכל מקום יש כמה אותיות שאין ניכרים במבטא, ואין בהם אלא בחינת הכתיבה, כמו הוו"ו והאלפ"ף שבאמצע

למי צריך לתת את המעות של 'זכר למחצית השקל'?

בפרשת השבוע אנו לומדים על מצות מחצית השקל שנתנו ישראל, אשר מהם נעשו האדנים למשכן, וכן נספרו באמצעות מחצית השקל לאחר הקמת המשכן, וממטבעות אלו נקנו קרבות תמיד.

הרמ"א בשלחן ערוך (או"ח סי' תרצד, א) מביא שנוהגים לתת לפני פורים שלש מטבעות של מחצית השקל מהמטבע הקבוע באותו זמן, וזכר למחצית השקל שהיו נותנים באדר.

רק לעניים

בבתי הכנסיות ניצבים ביום תענית אסתר קערות רבות, של מגוון צרכי צדקה, עבור מנהג 'זכר למחצית השקל'. מה שגורם להתלבטות לאיזה קערה לשלשל את המטבעות.

ובכן, השערי-תשובה (שם סק"ב) כותב נגד אלו הנוהגים לתת את המטבעות של זכר-למחצית-השקל לחזן או לקורא את המגילה, שיש לבטל מנהג זה, ויש לתת את המטבעות דווקא לעניים (וכן משמע דעת השערי"צ סק"ט).

הוצאות בית הכנסת

אולם בכף החיים (ס"ק כ"ב) כתב שיש מקומות ששולחין המעות לחכמי ארץ ישראל, וזכר למחצית השקל ששלחו לירושלים לעבודת

המקדש. ובארץ ישראל נוהגים לתת להוצאות בית הכנסת, וזכר למקדש. ויש הנוהגים לתלמידי חכמים נצרכים.

מה שירצו

גם בשו"ת מנחת אלעזר (ח"א סי' ל) הוכיח שאין הכרח לתת דווקא לעניים. וכן כתב בערוך השולחן (תרצד, ח) שיכולים ליתן מעות מחצית השקל לאיזה מקום שירצו.

מוסדות התורה

ואילו בשו"ת יחזה דעת (א, פו) כתב שראוי לתרום המעות למוסדות התורה והיישוב הקדושות, שהם במקום בית המקדש, כמו שאמרו חז"ל (ברכות ח, א), מיום שחבר ביהמ"ק אין לו להקב"ה בעולמו אלא ארבע אמות של הלכה.

יש אומרים לתת מעות של זכר-למחצית-השקל דווקא לעניים, אך כמה אחרונים כתבו שאפשר לתת לאיזה מקום שירצו. ויש נוהגים לתת להוצאות בית הכנסת, או להחזקת ישיבות ומוסדות תורה.

הלכה למעשה

התורה וההפטרה ביאור שייכות ההפטרה לפרשת השבוע

החוט המקשר: מעשה העגל, ומחית עמלק

ה' הוא האלקים'.

למנהג התימנים: מתחילים בפסוק א' כמו האשכנזים, ומסיימים בפסוק מ"ה.

בני המוקפי - המנהג הנפוץ הוא, שמאחר ובערים המוקפות חומה מוצאים עוד ספר תורה וקוראים את מעשה עמלק, מפטירים השבוע שוב שנית את הפטרת שבת-זכור שהפטירו בשבוע שעבר, העוסקת בעונשו של שאול על כך שלא מחה את כל זכר עמלק.

בני הפרזים - מפטירים את הפטרת פרשת כי-תשא. בפרשתנו אנו לומדים על מעשה העגל, וגם ההפטרה, בספר מלכים א' (פרק יח), עוסקת בתוכחתו של אליהו הנביא לישראל שהלכו אחרי אלילי הבעלים, ושבועת אליהו שבגלל כך לא ירדו גשמים, עד שאלהיו קידש שם שמים.

למנהג האשכנזים: מתחילים בפסוק א' 'יהי ימים רבים'.

למנהג הספרדים: מתחילים בפסוק כ' 'וישלח אחאב'.

עומקה של תורה בפרשת השבוע עומק ועיון בדברי רש"י

מחני מספרך - איזה ספר?

ספר הברית

מהלך שלישי: הרי קודם מתן תורה כבר כתב משה את 'ספר הברית', מבראשית עד מתן תורה, כמו שכתב רש"י לעיל (כד, ו). ומספר זה ביקש למחות את שמו.

אש שחורה

ואילו הגור אריה מבאר, שהכוונה על ספר התורה שהיתה כתובה במרום לפני ה', אש שחורה על גבי אש לבנה, כמוכב ברש"י בפרשת וזאת הברכה (דברים לג, ב). שעל זה ביקש משה למחוק שמו.

שלשה ספרים

עוד מביא שם הגור אריה, שמדברי הגמרא (ר"ה טז, ב) משמע שלא כדברי רש"י, אלא כאשר ביקש משה 'מחני נא מספרך', היתה כוונתו על שלשה הספרים הנפתחים בר"ה, ספרן של צדיקים, של רשעים ושל בינונים, דהיינו שיימחה שמו משלשת הספרים ומכל העולם.

עשרת הדברות

המזרחי, עומד על קושיא זו, ומציע שלשה מהלכים. הראשון: הכוונה היא על עשרת הדברות, שכל התורה כלולה בעשרת הדברות (רש"י לעיל כד, יב). אך הוא דוחה מהלך זה, שהרי שמו של משה אינו מוזכר בעשרת הדברות.

התורה העתידה

מהלך שני: אף שלא נכתבה התורה עדיין, התכוון משה על התורה העתידה להיכתב, כי כבר בסיני הצטווה לכתוב.

פרפראות וחידודים על פרשת השבוע ופירוש רש"י הק'

ידיעת התורה
בחינה עצמית בפר' השבוע עם פירש"י

סלחתי בדברך

פורים בפרשה

א. היכן מזכיר רש"י בפרשת השבוע: 'כי כן יסד המלך'?

ב. היכן מזכיר רש"י בפרשת השבוע: 'א'–ל' א–ל' למה עזבתי'?

ג. מה המקור שתלמיד חכם צריך להיות בקי גם במגילת אסתר?

ד. 'ששה חודשים בשמן המור', היכן מזכיר השבוע בושם המור'?

במונת בקופסא

ובפרשת השבוע אנו מוצאים שמשה התפלל (שמות לב, יב): לְמַה יֵאמְרוּ מִצְרַיִם לֵאמֹר בְּרַעַה הוֹצִיאָנוּ וְגו' שוב מִתְחַרֵּן אֶפְרָיִם וְהִנֵּהם עַל הָרַעַה לְעִמָּם. באחת הפרשיות הבחבכחמשה חומשי תורה, כותב רש"י ביאור מדוע השתמש משה בביטוי 'ברעה' הוציאם, והנהם על 'הרעה', היכן הם דברי רש"י?

פתרונות

פרשת תרומה

תחילת פרשת תרומה כותב רש"י (שמות כב, ה) 'זיקחו לי תרומה - לי לשמי'.
השאלה שנשאלה: מה השתתה מצוה זו מכל המצוות שבתורה שאמרו חז"ל
(פסחים ג, ב) לעולם יטעוק אדם בתורה ובמצוות אף על פי שלא לשמה, שמתוך
שלא לשמה - בא לשמה. ובפרט במצוות צדקה שאמרו (פסחים ח, א-ב) האומר
לעלו לי לצדקה בשביל שחייה בני, הרי זו צדיק גמור. ואם כן, מדוע כאן הצטוו
לשמה? ליתר ר' לשמי? לתת ר' לשם שמים?

א. מתוך שלא לשמה בא לשמה שייך רק במצוות שאפשר לקיים כמה פעמים, שאחר כך יבוא לשמה, אבל בנין המשכן היה דבר חד פעמי, ולא היה שייך מתוך שלא לשמה בא לשמה, אלא היו מוכרחים לעשות לשמה.

ג. מה שכתב רש"י לי לשמי אין הכוונה לעניין של 'לשמה' שלא יכוון להנאת עצמו, אלא זה ענין כמו שצריך לכתוב ספר תורה 'לשם קדושת ספר' וכד', כן ש להקדיש הנדבה 'לשם הקדש', אבל מצד ההנאה יכול בד בבד לכוון גם להנאת עצמו.

ההשקמה הממשלתית, כי היא מקום השראת השכינה, וכדי שהשכינה תשרה צריך לשם שמים לגמרי, ברצון גמור ובלב שלם.

ד. בצדקה לעני שלא לשמה יש בזה תועלת, שהרי סוף סוף העני נהנה, ולעני לא איכפת אם הנותן התכוון לשם שמים, וזה רק בצדקה לעני שהוא זקוק לכסף, אבל

הקב"ה אשר לה' הארץ ומלואה, אינו זקוק לכסף, רק לרצון שיהיה לשם שמים וכן כנראה בלימוד התורה הק' אפשר להתחיל שלא לשמה, שיש תועלת בעצם הלימוד, שלכל הפחות יהיה תלמיד חכם, אבל בנדבת המשכן העייקר הוא רק הרצון לשם שמים ולא עצם הנתיה).

ה. כיון שהמשכן בא לכפר על חטא העגל, שהחטא היה שנתנו מה ש'ה' לא ציווה, ולכן כתשובת המשקל צריך המשכן צריך להיות לשמי לגמרי. וכעין זה כתב בבית הלוי שלכן כתוב בפרשת פקודי על כל דבר 'כאשר ציווה ה'', שזה היה תיקון לחטא העגל שנתנו מה שלא ציווה ה'.

. מעשה המשכן בא לכפר על חטא העגל, ובכל עבירות שבתורה אין הקב"ה

**פרי עטם של לומדי תורה
שבכתב מרחבי תבל**

אהבת תורה

הבת העצום של מבחז-יומי

מאד-מאד הנני מתחזק דבר יום ביומו מהפעולות הכבירות שלכם להגדיל תורה ולהאדירה, ובפרט בענין המבחנים וההגרות, אשר מלבד עצם חיוק ועידוד לימוד תורה שבכתב וחומש רש"י בקביעות, זה גם מחזק את שאר הלימודים בגמרא והלכה ומוסר וחסידות וכו', כי הכל הולך אחר היסוד, ואם היסוד חזק ומוסיף נוצר וגורא אחרי הכל.

וכן ב"ה פקיע שמייחה של תועלת פעולותיכם, עד שב"ה בקהילתנו עשו כמותכם וחיקו בימים אלו את הרעיונות של המבחנים גם בלימודים של הקהילה, לה בגמ' והן בחסידות. זה ברור שזה בזכותכם, שלא היה מעולם כזה תעמולה באופן תמידי וקבוע על לימוד יומי.

אצטט לכם צייטוט קצר מתוך מאמר שהתפרסם בקהילתנו על מעלת הלימוד והמבחן היומי: "דווקא העניין 'הקטנוני' הזה לכאורה, לעשות מבחן טלפוני מדי יום, זה מה שיגרום לו ללמוד את הלימוד החשוב. למה? כי זוהי המציאות של האדם, שהוא רק אדם. ולכן זה הרבה דברים שכל אחד רוצה לעשות אותם ומבין שהחשיבות העליונה של הדבר, ומשתוקק לעשות את זה, ולמרות זאת, למעשה לא עושים את זה.

בפרט בימינו שכל אחד טרוד היום עד מעל הראש. אם האדם לא מרגיש בזה משימה קריטית שהוא חייב להשלים, הרי בסופו של דבר זה נופל לו מסדר היום.

הסוד של לימוד יומי עם מבחנים, הוא מה שזה עושה את הקביעות ואת הלימוד למשימה שחייבים לבצע. כמו משימות שונות ביום שהאדם יודע שישאלו אותו עליהן אם הוא ביצע אותן או לא, שאת המשימות האלו לא שוכחים לעשות.

זה הסוד-הגלוי הטמון במבחנים היומיים המחויבות האישית שזה פועל על הנפש כשהאדם לומד ויודע שבלילה ישאלו אותו על הלימוד, גם אם זו תהיה הבחינה הכי קלה, זה כבר יגרום לו להזדרז ללמוד.

בנוסף, המבחן היומי פועל גם שהלימוד יהיה יותר ביסודיות, כשאדם יודע שישאלו אותו אחרי הלימוד על מה שהוא למד, זה הופך באופן אוטומטי שהלימוד יהיה יותר איכותי ויסודי. גם אם מדובר במבחן אמריקאי של נאד, זה גורם למוח האדם להשקיע בלחשוב ולהבין את מה שהוא לומד."

בנימין לוי

הקו 'קול התורה' 02-500-2018 | לחיוג מארה"ב: 1518-9881-351 | לחיוג מאנגליה: 4433-0613-0131

הצטרפו ללגיונו של מלך

לה

לומדי ונבחי תורה שבכתב

לרישום והצטרפות | מערכת מבחנים יומיים ושבוועיים
מדור 'תורתך שעשועי' | הגרלות ענק ומתן שכרה בצדה

מערכת השיעורים

עברית | לשה"ק | אידיש

סיכום יומי קצר | שיעור יומי מורחב | שיעור שבועי מתומצת
שיעורי מבוא ושיעורים שונים | שמעו ותחי נפשכם

לקבלת הגיליון השבועי בדוא"ל: gts025002018@gmail.com | לקבלת הניוזלטר היומי ts025002018@gmail.com

זמני שבת בגב העלון

העלון טעון גניזה

ערכים

פרשת כי תיסה אנשים מחפשים את השמחה מעבר לאופק הוירטואלי. מגילת אסתר מלמדת כי היא קרובה הרבה יותר

למשל, מי שמאמין שהעולם הוא מקום עיוור ואקראי, קשה לו להגיע לשמחה. וכי במה ישמח? הרי כל מציאותו ארעית ומתעתעת. משול הוא לאלה הרוקדים על סיפון האנייה לצלילי סימפוניה עליזה, בעוד זו נסחפת לעבר מפל אדיר שתסס אותה למצולות. אדם כזה זקוק לבריחה מתמדת מהמציאות החומרית הסוגרת עליו מכל עבר. תפיסת עולמו היא בהכרח פסימית וקודרת.

שונה לגמרי מבטו של מי שאופקיו הרוחניים גבוהים. בכל מצווה ומעשה טוב הוא אורז לעצמו מזוודות מלאות קדושה ומשמעות. כל רגע של לימוד תורה מוסיף לו תעצומות רוח. השגחה פרטית מלווה אותו בכל צעד ושעל.

בעיבורו של רובע קז'ימז' היהודי בקרקוב מתנשא בית כנסת נאה בשם 'אייזיק שול', שנבנה לפני ארבע מאות שנה בתרומתו של הבנקאי העשיר אייזיק יעקל'ס.

כל תייר יהודי שפקד את קרקוב בשבת מכיר את בית הכנסת הזה, אך לא רבים מכירים את הסיפור שמאחוריו. לפי המסופר, אייזיק יעקל'ס אינו אלא הגיבור הראשי של מעשיית הפולקלור המפורסמת ביותר של יהודי קרקוב, זו העוסקת ביהודי אייזיק שנודד בעקבות חלומו עד לגשר פראג, רק בשביל לגלות כי המטמון הסתתר אצלו כל הזמן במטבח. מסתבר שלאחר שהודה לה' על מזלו הטוב, הקדיש אייזיק חלק מהמטמון שמצא להקמת בית כנסת, ומכאן ה'אייזיק שול'.

שמחה בהישג יד

בהשקפה האגית העולם כולו הוא 'פור' - זירת התרחשות אקראית שבה יד המקרה שולטת בכולנו. בעולם כזה ההצלחה מאירה פנים לחזק ולערמומי. אך "פור המן נהפך לפורינו" - מגילת אסתר מלמדת כי העולם אינו אקראי. מה שנדמה כאירוע סתמי, יתגלה בהמשך כחלק מתוכנית גדולה.

היוונים הקדמונים תיארו את העולם במילה "קוסמוס" - סדר. הם הבחינו כי העולם מתנהל לפי חוקים מסודרים וראו בכך את תכונתו הבולטת ביותר. לעומת זאת, היהודי מכנה את הקוסמוס - "עולם". גם הוא רואה את הסדר, אך לידו עובדה זו מוליכה לתעלומה: הואיל וקיים סדר, מיהו המסדר?

בחג הפורים, מתוך אפולולית הסתר הפנים, הבלית חיוך של ההשגחה. הקב"ה הזכיר לעם ישראל כי הוא נמצא לצדם תדיר, ומלווה אותם גם כשאין הם רואים אותו במוחש. והתוצאה: "ליהודים הייתה אורה ושמחה". כאשר המציאות נעשית נהירה ומוארת, השמחה היא כבר תוצאה מתבקשת. הבנה זו הולכה את עם ישראל לקבלת תורה מחודשת מתוך אהבה ולב שלם.

מכאן גם מסקנה הלכתית: "טוב לעסוק מעט בתורה קודם שיתחיל הסעודה, וסמך לדבר: 'ליהודים הייתה אורה ושמחה' ודרשינן אורה זו תורה" (רמ"א אורח חיים תרצה, ב). לפני שניגשים לסעודת הפורים אנו מזכירים לעצמנו כי בשביל קורטוב של אושר לא צריך כלי חפירה וגשר. מספיק להושיט יד לארון הספרים הקרוב. במקום לכבוש הרי חושך, כדאי להתחיל בגילוי המאור שבתורה.

כאשר
המציאות
נעשית נהירה
ומוארת,
השמחה היא
כבר תוצאה
מתבקשת

אזהרת מסע

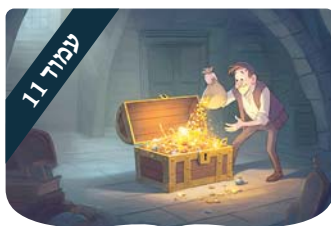
בין שיש גרעין היסטורי בסיפורו של אייזיק ובין שלא - גרעין של אמת בוודאי קיים בו. אנשים אכן נוטים לחשוב כי אושרם ועושרם מצויים אי-שם במרחקים - מעבר להרי חושך, גשרי פראג או כל יעד אקזוטי אחר.

מכאן הנדידה ההמונית של אנשים המכתתים את רגליהם מעל כל הר ומתחת לכל גשר בתקווה ללקט גרגרי אושר. תיירי פראג יסעו לקרקוב ומטיילי קרקוב יארוזו מזוודה לפראג. זה יוצא וזה בא, זה נע וזה נד. בשעה שהם עוברים אחד על פני השני בטרמינל הם יחליפו מבט כמי ששואלים - שמה במקום ממנו אתם באתם גדול האושר מזה הקיים במקום ממנו אנחנו באנו?...

גם אלו שנשארים בבית נוטים ללקות בתפיסה הגורסת כי מימוש האושר מותנה בכיבוש פסגה כלכלית, מקצועית או משפחתית. ההנחה היא שהאושר קיים אי שם - רק תמיד מעבר לאיזה אופק וירטואלי רחוק.

ארזת לבד?

ביהדות, השמחה היא אינה יעד שטסים אליו למרחקים, אלא הילוך נפש. אומנם אי אפשר לצוות על האדם להיות שמח, שכן רגשות אינן בשליטתו הישירה. מסיבה זו אפילו בחג הסוכות, כשיש מצווה מפורשת של "והיית אך שמח", מבארים חז"ל שהכוונה לעשיית פעולות שמוליות לשמחה: בשר ויין, בגדים לנשים, קליות ואגוזים לקטנים. מלבד פעולות קיימות גם השקפות ואמונות המכוונות את האדם להלך נפש של שמחה.

ערכים לילדים
משל ותבונה

ערכים מאחורי הקלעים
שמחה של מצווה

הרב צביאלי בן צור
מודעות רוחנית

הרב דוד ברוורמן
זכות הציבור

הרב דוד ברורמן

חילונים, אך אין: 'ציבור חילוני'!

עולם של יחידים

המושג 'ציבור' הוא התכנסות אנשים באופן קבוע למטרה ערכית משותפת. והיכן זה קיים במגזר החילוני? אין ביניהם ולו מכנה משותף אחד! האחד ימני השני שמאלני, האחד סוציאליסט והשני קפיטליסט, וכו' וכו'. 'אפילו כאן באולם', חידדתי, 'היש מכנה משותף ערכי אחד בינכם שאתם מזוהים עמו כולכם? החילוניות היא חיים של בודד בתוך עולם של מיליוני בודדים! ולא כל שכן בעידן הרשתות החברתיות, שם נסתם הגולל על מעט מחיי החברה האמיתיים שהיו בעבר'. מאזיני קבלו את הדברים בהסכמה שבשתיקה, כי מי כמוהם יודעים כמה הדבר נכון.

ואכן, רבים מהחוזרים בתשובה מציינים בהתרגשות את המושג החדש להם, 'הציבור החרדי' כאשר הם נעטפים בחמימות הקהילתית, על רבניה ומנהיגיה, הם מגלים את המכנה המשותף של עולם החדש האדיר המקיף את כל הציבור, את ההתכנסות הציבורית יום יום שלוש פעמים לתפילות, המאבקים הציבוריים בהגנה על ערכי הציבור. הערבות ההדדית, אכפתיות, ודאגה לנזקק, תופעה זו, הנראית לנו כמובנת מאליה, כלל לא מובנת למי שזכה להצטרף לציבור, ויש לנו לדעת ולהודות להקב"ה על זכות נפלאה זו.

מחצית השקל: סמל האחדות היהודית

בפרשת 'כי תשא' אנו למדים על עניין 'מחצית השקל'. כאשר היה ברצונו של משה רבנו לדעת את מספר עם ישראל, צווה הוא שלא ימנם אחד אחד, אלא דרך ספירת המטבעות של: מחצית השקל, שייתן כל יהודי מבין עשרים

זכות הציבור

לזכות להיות חלק מהכלל

שנה. התורה מוסיפה שמטבע זה יהווה לנותן: כ"כופר נפשו" כפי הנאמר: "כי תשא את ראש בני ישראל לפקודיהם ונתנו איש כופר נפשו" (ל, יב). ומדוע נצרך הנותן לכפרה? עונה הגמרא, שנתנת מחצית השקל נועדה לכפר על מעשה חטא העגל.

שואל בעל ה'כלי יקר', מהו הקשר הרעיוני שבין נתנת מחצית השקל לכפרה על חטא העגל? בנוסף, יש להבין את לשון הפסוק: "את ראש" ולא "ראשי בני ישראל"?! הלא הציווי הוא לכלל כלל ישראל, מדוע אם כן התורה פותחת בלשון יחיד? בנוסף, יש להבין את הלשון: "כופר נפשו" ולא "נפשם"?

המן טען כי זוהי שעת כושר, כי כל הכוח של עם ישראל הוא באחדותו; וכעת יש ביניהם פירוד

ומיישב שם המפרש יסוד גדול, בזכות להינצל מעונש החטא: "נראה ליישב כל זה, במה שנאמר: 'וביום פקדי ופקדתי עליהם את חטאתם' (לב, לד). כלומר, העונש על חטא זה יתקיים 'ביום פקדי'. ומהו אותו 'יום פקדי'? 'אלא שהורה בזה שלא נמחל להם עוון העגל, אלא בעבור שהיו החוטאים רבים ד-נפשי רחמי, (רחמים מרובים) כי הקב"ה חס ביותר על רבים' כמו שנאמר: 'הן אל כביר לא ימאס' (איוב לו, ה). וכמו שנאמר על נינוה: 'ואני לא אחוס על נינוה אשר יש הרבה משתים עשרה ריבוא!'

ולפי זה, אין כפרה זו משמשת כי אם בזמן שכל אחד יושב בתוך עמו! כאשר השיבה האישה השונמית לאלישע הנביא על שאלתו: אם יש לה דבר מה לשאול לפני המלך, הזדרזה

ואמרה: "בתוך עמי אנכי יושבת"! כאומרת: אני רוצה שתתפלל בשמי לבד לפני המלך, מוטב לי שיהיה ענייני נכלל בכלל הרבים ולא נפרדת, פן איענש.

לאור זה מבאר ה'כלי יקר', שכשם שזכות הרבים מגינה על האדם, כן כאשר היחיד מתבודד מהעם ונספר לבדו, אזי הוא מעמיד עצמו בסכנה גדולה, "אבל בזמן שהם נספרים אחד לאחד יש לחוש שהמספר יגרום שכל אחד לבדו בפני עצמו יעלה זכרונו למעלה, ויתבקר פנקסו בכל זכות וחובה שיש לו, ושמה לא יכריעו זכויותיו על חובותיו ובסיבה זו יזכירו לו 'עוון העגל' שכבר נמחל, כי לא נמחל כי אם אל רבים ולא ליחידים, והמספר גורם שכל יחיד נזכר לעצמו".

"לכן נאמר: 'וביום פוקדי', והוא לשון מספר, ורצה לומר כשהיו נמנים לאיזו צורך, אז יעלה זיכרון כל איש פרטי לפני ואז ופקדתי עליהם את חטאתם כי החטא 'חוזר ונייעור', על כן ציווה כאן על 'כופר נפש' זה לכפר על מעשה העגל בשעת המספר כי יפקד מושבו על כל אחד ואחד. על כן ארז"ל: 'אל תפרוש מן הציבור'... ולכן נאמר: 'כי תשא את ראש', כי לפי שיבוא לפני השם יתברך זיכרון כל ראש בפני עצמו, לפיכך: 'ונתנו איש', כל איש פרטי שיש לחוש שיתבקר פנקסו ויבוקש וימצא כי היה לו חלק בפועל המגונה ההוא... לפיכך ייתן בפעם ההוא: 'כופר נפשו'."

פורים: חג האחדות והחיבור

פורים המשולש גם הוא בסימן אחדות של כוח הציבור. בתחילת המגילה אומר המן לאחשוורוש: ישנו עם אחד מפורד ומפורד בין העמים... ואת דתי המלך אינם עושים". המן מנסה לשכנע את אחשוורוש להשמיד את עם ישראל. אחשוורוש ידע שכל מי שהתנכל לעם ישראל במשך ההיסטוריה, סופו שנפל. המן טען, שעכשיו זוהי שעת כושר, כי כל הכוח של עם ישראל הוא באחדותו; וכעת יש ביניהם פירוד. תיקון פירוד זה נעשה על ידי מצוות משלוח מנות איש לרעהו, להרבות אחדות.

נמצאנו למדים את הזכות וההגנה שיש לכל יחיד ויחיד מעם ישראל כאשר הוא נהיה חלק אינטגרלי מהציבור היהודי, זכות הציבור מגינה עליו. לכן טוב להצטרף אל הרבים ולהיות חלק מהכלל, לזכות להתפלל במניין; כפי הנאמר בחז"ל, שכאשר מתפללים במניין יש לכל יחיד את זכות הציבור שתסייע לתפילתו להתקבל. וכן יש את החובה והזכות להשתתף בצורכי הכלל. כי כשיהודי הוא חלק מהכלל, אזי אין מעשיו נפרטים, כי יש לו הגנה - מצד כוח הרבים.

היו מנויים והפיצו את העלון

072-330-35-80

לתגובות והערות-מערכת: alon@arachim.org 072-3303580

© כל הזכויות שמורות // העלון הופק ע"י מחלקת דיגיטל ערכים בשיתוף מחלקת בוגרים

עורך ראשי: הרב משה לנדאו // עורך משנה: יהודה פרידמן // עריכה לשונית: ג. בן צבי // עיצוב גרפי: ג. קוט

נקדת מבט

זיג... זג...

תחפושת, לא רק בפורים

הרב משה לנדא

"ברור שאת שחרור הסתימה במרוב שבצד צפון של הבניין, צריכים לשלם בעלי הדירות מצד צפון", טען לי השכן מצד דרום כשעלינו במעלית. ניסיתי לייג את הצד השני, תרתי משמע, "יש הרואים בבניין יחידה אחת, שכל הדיירים בה שווים. לכן כל נזק מתחלק קבוע ושווה בין כולם". אלא שהשכן התעקש שהוא פשוט לא רואה צד אחר. (ברור שתרתי משמע). זיג...

אחרי כמה ימים, קמפיין הבחירות לוועד הבניין יצא לדרך. השכן הדרומי ניסה לשכנע לבחור בו. "אז מה אם בעלי החנויות לא משתמשים במדרגות ובמעלית? אין שום סיבה שהם לא ישתתפו שווה בכל ההוצאות. כולם שווים בבניין אחד". האמת, חיפשתי מקל אוזניים, שמא אוזניי לא שומעות טוב. זיג...

בערב, כשישבתי ללמוד באחד מבתי המדרשות הסמוך לביתי, פתאום שמעתי קול מוכר. נכון, השכן מדרום. "אני לא שותה קפה בכולל אף פעם", הוא אמר בפאתוס. "זה לא משנה". ענה לו האברך שהקשיב לו. "כולם לומדים באותו כולל ומשתתפים בכל ההוצאות. אתה לא שותה קפה, וההוא לא אוכל מהעוגיות. אז אף אחד לא ישלם?! הדרומי פסק: "מי ששותה קפה - שישלם". זיג...

למחרת, כששינינו נתקלנו זה בזה ליד תיבות הדואר, כשחשבונו הארנונה מציצים כמו חיילים מהתיבות; פתח השכן הדרומי את סגור ליבו: "אני לא מבין איך אנשים מעיזים להתחמק מתשלומי ארנונה", הוא טען. "האמת... שלי אין שום דרך לסדר לעצמי הנחה בארנונה. אבל גם אם היה לי, לא הייתי עושה זאת. הארנונה חשובה לתחזוק העיר. מתקנים פה כבישים... (לרגע חשבתי שהוא גר בעיר אחרת) משקיעים בחינוך... מחלקים קרטיבים ללומדי אבות ובנים... כל מי שגר בעיר צריך לשאת בעול", הוא סיים. זיג...

השכן הדרומי או, 'איש הזיג זג', הזכיר לי שעדיין לא התארגנו עם התחפושות לכל ילדי המשפחה. בכל פעם ה'דרומי' מתחפש לאיש אחר, ומחליף דעות כדי להסביר את רצונותיו. ההתנהגות שלו גם מסבירה מה באמת היה חטא היהודים, שבשלו כמעט הושמדו על ידי המון.

"שאלו תלמידיו של רבי שמעון בר יוחאי, מפני מה התחייבו היהודים שבאותו הדור כליה... אמרו לו: מפני

שנהנו מסעודתו של אותו רשע". את החלק הזה של הגמרא, כולם יודעים לצטט אבל ההמשך קצת פחות ידוע. "אמר להם: אם כן, שבשושן יהרגו שבכל העולם כולו אל יהרגו. אמרו לו: 'אמור אתה' אמר להם: 'מפני שהשתחוו לצלם', ובאר רש"י שם, שהשתחוו לצלם בימי נבוכדנצר (מגילה יב, עא).

אם פספסתם את סיפור הצלם של נבוכדנצר בבקעת דורא, הנה הוא לפניכם. מובא במדרש (שיר השירים רבה, ז) שאחרי שכבש נבוכדנצר כל שבעים האומות, ביקש מכל אומה שישלחו נציגים לכינוס בו ישתחוו כולם לצלם דמותו שהעמיד בבקעת דורא. בפה הפסל הוא הניח את ציץ הכהן הגדול, באמצעותו היה אומר הפסל: "אנוכי ה' אלוקיך". אז, היו כולם צריכים להשתחוות לו. חנניה מישאל ועזריה הגיעו לכינוס, אבל לא השתחוו. המהרש"א מבאר שמתוך כך שמצויין שחנניה מישאל ועזריה מסרו עצמם על קידוש השם ולא השתחוו לצלם, נשמע מכך, ששאר העם השתחוו.

המעניין הוא, שגם אחרי תשובתו של רשב"י, עדיין כולם מצטטים דווקא את תלמידיו, מפני שהשתתפו בסעודת אחשוורוש... אלא שבאמת שתי התשובות משלימות זו את זו. שתיהן תשובה אחת.

כשהיהודים עמדו בפני הדרישה של נבוכדנצר להשתחוות לפסל, היה להם תירוץ. נבוכדנצר שם את הציץ של הכהן הגדול בפסל. "אנחנו לא משתחוים לפסל. אנחנו משתחוים לציץ", אמרו הפרגמטיים. "אומנם הציץ אינו על הכהן והוא

ביד זדים, אבל בהחלט אפשר וצריך לכבדו ולהשתחוות לו". זיג...

שנים רבות אחרי כן, היהודים באו ליהנות מסעודתו של אחשוורוש. כל כלי המקדש הוצאו לסעודה. כיצד אפשר לעמוד מנגד ולהשתמש בכלי המקדש הקדושים, לכאורה זה ביזיון הקודש? דווקא כאן יהודי שושן נקטו בגישה שונה. קדושתם של הכלים פקעה, שהרי הם ביד זדים. זיג...

הזיג זג הוא החטא. מי שמזגוג לא מחפש את האמת. הוא רואה רק את עצמו. אם יש לכם דעה ואתם עומדים מאחוריה, אם אתם עומדים מאחורי רב כזה או אחר... גם אם הרבה חולקים עליו, זה בסדר. אבל אם אתם משנים את דעתכם או מחליפים את הרב הפוסק לפי הרצונות שלכם, כנראה שאצלכם פורים כל השנה. אתם חיים בתחפושת!

השאלה האחרונה

אל יאמין אדם בחכמתו עד שתגבר דעתו על תאוותו.

(רבי שלמה אבן גבירול)

3 מתוך הפרשה

הרב ישי וליש

1 "ויאמר אליהם אהרון פרקו נזמי הזהב אשר באוזני נשיכם" (לב, ב).

מדוע אהרן הכהן שיתף פעולה בעשיית העגל?

חז"ל ראו בפעולה זו ביטוי למסירות הנפש של אהרן הכהן עבור כלל ישראל. המדרש באיכה מבאר כי

הפסוק "אם ייהרג במקדש ה' כהן ונביא" (איכה ב, כ), מכוון למעשה חמור מאין כמוהו, בו הרגו במקדש ה' את זכריה בן יהוידע הכהן שהיה כהן ונביא. בגין מעשה זה נחתמה גזרת החורבן על בית ראשון. אהרן הכהן ראה שעם ישראל כבר הרגו את חור (שהיה נביא), על כך שלא שיתף איתם פעולה בעשיית העגל, וחשש שיהרגו גם אותו, דבר שחלילה יביא כליה על עם ישראל. אמר: "מוטב ייתלה הסרחון בי ולא יכלו ישראל מהעולם".

2 "למה ה' יחרה אפך בעמך אשר הוצאת ממצרים" (לב, יא).

מהי ההדגשה על יציאת מצרים?

משה רבנו, הרועה הנאמן, מבקש ללמד זכות על ישראל למרות חטאם החמור. הוא מזכיר להקב"ה שעם ישראל יצאו ממצרים והביאו איתם משם מושגים אלייליים. יתרה מכך, מועד היציאה המדויק נקבע על ידי ה' ("אשר הוצאת ממצרים") ואפשר כי אילו היה מקדים להוציאם לפני כן, היו פחות מושפעים מטומאת מצרים.

ליהודים הייתה אורה ושמחה

פסוק זה כתוב במגילת אסתר והוא אחד משירי פורים הידועים. וכן נהגו לאומרו בהבדלה במוצאי שבת, כברכה.

במסכת מגילה מובא (טז, עב) "אמר רב יהודה: אורה זו תורה, וכן הוא אומר 'כי נר מצווה ותורה אור'".

מה עניין תורה אצל נס הפורים? רש"י מפרש שהמון הרשע גזר על ישראל שלא יעסקו בתורה, והניצחון על המון היה למעשה ניצחונה של תורה. רבי יעקב יוסף מפולנא, תלמידו של הבעל שם טוב, הוסיף על כך (תולדות יעקב יוסף, פרשת בראשית) כי הפורענות הגדולה בימי המון באה בגלל המחלוקת בעם ישראל שהיו בגדר "מפוזר ומפורד". אסתר הוסיפה לאחדות ישראל כאשר פקדה על מרדכי "לך כנוס את כל היהודים". בכל פעם שעם ישראל מתאחד לאחר פירוד, שורה עליו אור התורה, בבחינת "ויחן שם ישראל נגד ההר" - כאיש אחד בלב אחד.

(מתוך התוכנית 3 מתוך הפרשה עם הרב ישי וליש)

תורת החנוך

הרב צביאל'י בן צור

מודעות רוחנית

על היתרונות והחסרונות ב'מודעות' של דורנו

דבר רוחני אף פעם, הוא יבין שכך מתנהלים, ושאיף פעם לא מתלוננים.

פעם שאל אחד המשתתפים ב'קורס מרצים' של ערכים את אחד המרצים, "איך אתה מצליח לזכור כל כך פרטים במהלך ההרצאה, הרי אם צריך גם לדבר ברור, וגם לא להלאות בפרטים, גם להיות מעניין וגם להאיר פנים, קצת מורכב להיות מסונכרן עם כל המחויבויות בו זמנית, לא?" הדובר ענה לו, שהדבר דומה לחלוקה בין נהג חדש, שמחשב בכל פנייה אם הוא עולה על המדרכה, לנהג ותיק, שתוך נהיגה עושה עוד כמה דברים [אסור, אסור...].

כשהראשון קוגניטיבי - מחושבן, והשני קוגניטיבי - ספונטני. בתחילת דרכך כדובר אתה מחושבן, אחר כך זה נהיה טבעי, סיים הדובר את דברו.

גם אנו, כהורים, כשהנחנו תפילין לראשונה חשבנו איפה במדויק נמצא ה'קבוצה', כיום אנו עושים זאת כמעט על אוטומט, הבה נקווה שלא 'מלומדה'.

כשהילד יראה את אביו מקיים את המצוות בעניין, בכבוד ראש, ברצינות ובשמחה, הוא יבין שההסברים הם רק כלפיו, שעדיין איננו יודע, ובכך ילמד לקיים מצוות מחד, והדברים לא ייפכו למעושים; מאידך.

יודע כל, ולו מתוך ההבנה שהידען היהודי נקרא - 'תלמיד חכם', שעד כמה שהוא זוכר להישאר 'תלמיד'; גדלים סיכוייו להיות חכם.

ב'תמימות' הדורות הקודמים הייתה מעלה עצומה. המעלה הייתה, שהרבה דברים שבדור שלנו צריכים ללמוד, אז הם היו מובנים מאליהם. כך לגבי כיבוד הורים, כך לגבי חריצות ונמרצות, כך לגבי מגוון מחויבויות. לכן הדורות ההם, שלא היה בהם שפע, הייתה בהם זריזות, דרך ארץ, כבוד למבוגרים, ועוד שלל מעלות שמקורן בכך שהם הבינו שכך צריך להיות, וזהו.

הורים שידעו להסביר לילדים ולהעביר להם מסרים נכונים בכל תחומי התורה, היראה, עבודת ד' והמידות הטובות, ניהגו נכון. דא עקא, שאז אנו מאבדים את הטבעיות שבמערכת המצוות, את ההבנה המובנית שאת ההורים מכבדים, באחים לא פוגעים, ועשיית חסד צריכה להיות טבעית ולא תכנונית.

בכדי לא לאבד את הספונטניות בקיום המצוות, ובעיקר בכדי לא להפוך את המערכת הרוחנית לטכנוקרטית, אנו נכנסים שוב לזירה את השחקן המרכזי בעולם החינוך - 'דוגמא אישית'. כשילד יראה את אביו מקיים מצות בהתלהבות, קם לתפילה בזריזות, ועל כולנה; לא מתלונן על שום

הילדים מודעים יותר מהילדים בדורות קודמים. טוב או רע? מעלה או חיסרון? ניתן להציג פנים רבים לכאן ולכאן. השאלה הבסיסית היא איך יתנהג האדם עצמו עם המודעות אליה הוא הגיע. אך אם נעניק מעלה אחת וחסרון אחד לכל צד, נאמר כך: מודעות עשויה לרומם את האדם גבוה, אם מה שנעשה כ'מצוות אנשים מלומדה', יעשה מתוך עומק; שהרי כעת אני מודע למה שאני עושה. מאידך, המודעות עשויה לפתח בנו דעתנות יתר, שעלולה להיות מסוכנת מאוד, בבחינת 'יוסיף דעת - יוסיף מכאוב'.

כשאני נשאל על ידי הורים בענייני שידוכים על בחור שידוע כחכם מאוד, אני שואל: האם הוא לא חכם מדי, או אפילו 'אויבער-חכם'? שהרי חכם כמותו עשוי לחפור ולחפור ולהגיע אל האמת, אבל במסגרת החפירות הוא עלול לא לעצור בה, אלא להמשיך ולחפור, ולהגיע לעומק נוסף שהוא כבר לא אמת. לכן אנו כפופים לדעת תורה, לכן אנו מוודאים, ודווקא אצל בחור כזה שהוא עניו, מפני שאז הוא יודע את מגבלות החוכמה, ואינו חושב שהוא 'חכם' -

מה שלך?

יחס היהדות לחוכמה וכישרון

מעניין לציין, כי כאשר חיפש הרמב"ם פסוק כדי לסיים בו את יצירתו המונומנטלית 'מורה נבוכים', שכתב בסוף ימיו - ספר שבוודאי משקף חוכמה ועומק נדירים ביותר, הוא בחר לצטט את דברי הנביא ירמיהו: "כה אמר ה' אל יתהלל חכם בחוכמתו ואל יתהלל הגבור בגבורתו, אל יתהלל עשיר בעשרו" (ירמיהו, ט, כב).

וכך היה רבי ישראל מרז'ין מבאר את דברי הגמרא (חגיגה ד'): "אזיהו שוטה המאבד מה שנותנים לו", אזיהו שוטה, מי הוא 'שוטה'?

זה המאבד את הידיעה, שכל אשר לו, הוא רק מה שנותנים לו מן השמיים, וכי אין האדם קונה ומשיג מעצמו מאומה.

המשמעות של הדברים

האמורים היא שאנו צריכים זהירות רבה לבד ניפול חלילה, לייחס לאדם את ההצלחה והכישרונות. אין כל יתרון לאדם החכם על פני חברו. אין מקום להעריך יכולת מנטלית, יצירתית או נויולוגית, גבוהה ככל שתהיה. האדם לא נמדד בכישורונותיו, אלא במידותיו ובקרבת האלוקים, עליהם עבד והשקיע בחייו. "כי אם בזאת יתהלל המתהלל השכל וידע אותי... כי באלה חפצתי נאום ה'" (ירמיהו, ט, כג).

מעניין לציין, כי כאשר חיפש הרמב"ם פסוק כדי לסיים בו את 'מורה נבוכים', שכתב בסוף ימיו, הוא בחר לצטט את דברי הנביא ירמיהו

לייחס לאנשים את הכישרונות והיכולות, בעוד הם אך ורק ממקור אלוהי. הנה, יוסף משיב לפרעה: "בלעדי אלוקים יענה את שלום פרעה" (בראשית מא, טז), "אין החכמה משלי אלא אלוקים יענה, ייתן ענייה בפי" (רש"י).

הבקשה הראשונה בתפילת 'שמונה עשרה', מדגישה שה' הוא ורק הוא, הנותן לאדם את החוכמה. וכמו שאמר שלמה המלך: "כי ה' יתן חוכמה מפיו דעת ותבונה" (משלי ב, ד). אנו שוכחים לפעמים את האמת, כי השבח הוא אך ורק לבורא העולם אשר ממנו חוכמה ודעת, והוא זה אשר ממלא את האדם בכישרונות ויכולות.

הקביעה כי החוכמה הינה מתנה אלוהית, מופיעה פעמים רבות בתנ"ך. שם מודגש שהיא

אינה נובעת מהמאמץ האנושי, אלא היא ברכת ה'. כאשר נדרש משה רבנו להקים את המשכן, שלח אותו השי"ת לבצלאל, ואמר: "ואמלא אותו רוח אלוקים בחוכמה ובתבונה ובדעת ובכל מלאכה" (שמות לא, ג). "ועשה בצלאל ואהליאב וכל איש חכם לב אשר נתן ה' חוכמה ותבונה בהמה" (שמות לא, א). כלומר, כל הכישורים הנדרשים למלאכת המשכן, האומנות בזהב ובכסף ובעץ וכדומה, כולם נובעים מהחוכמה שהשי"ת השפיע על בצלאל.

הגמרא אומרת: "הרואה חכמי ישראל אומר: 'ברוך שחלק מחוכמתו ליראיו', הרואה חכמי אומות העולם - אומר 'ברוך שנתן מחוכמתו לבשר ודם'" (ברכות, נח ע"א). הדגש הוא שהחוכמה הינה מתת אלוקים.

הכל יודעים שמדענים רבים השקיעו מאמצים כבירים לפיתוח העולם. האם הם אינם ראויים להערכה? כמה מאמץ השקיעו, אדיסון בניסיונותיו להמציא את נורת החשמל, אלכסנדר גרהם בהמצאת הטלפון, האחים רייט בפיתוח המטוס הממונע הראשון, ואיינשטיין בפיתוח תורת היחסות. מדוע שלא נשבח ונהלל את חוכמתם של לואי פסטר שהמציא את החיסון, וגוטנברג שהמציא את מכונת הדפוס? הם תרמו כה רבות לאנושות, כיצד נתייחס לחכמתם?

כדי להבין טוב יותר את מהות הכישורים, הידיעות והחוכמות, צריך שנבין ונפנים היטב, כי העולם מטעה אותנו מאוד. אנו מתפעלים מאנשים חכמים ושנונים, ונפעמים מול אומנים או זמרים כישורניים ויצירתיים. אנו נוטים

תורת הנפש פסיכולוגיה יהודית

הרב דניאל נשיא

ערכים לחיים

הרב יהודה רובן

אמונת חכמים

גדולתו של הצדיק מתבטאת בכך שהוא מתכוון לתדר הרוחני. לא רק שתמונת העולם שלו עשירה יותר, אלא שהיא גם אמיתית ומדויקת עשרת מונים

הדור ואינו ראוי להנהגה. כיצד ניתן להבין את התנהלותו?

מרדכי גם מצווה את אסתר לא לגלות את עמה ואת מולדתה, דבר שמנע ממנה לנצל את מעמדה כדי לחסום את עליית המן לשלטון. רק לאחר שהפכה הגזירה לעובדה מוגמרת, וכבר לא הייתה ברירה, נשלחה אסתר אל המלך, לאחר צום מתיש שנמשך שלושה ימים.

עין הבדולח

עיון מעמיק מגלה, שמרדכי היה ער לנעשה בצורה מדויקת וברורה הרבה יותר מ'המומחים' למיניהם. כמו גדולי ישראל שבכל דור, עיניהם כעיני בדולח הצופים למרחוק, גם מרדכי ראה תהליכים רוחניים סמויים אך רבי עוצמה. מרדכי זיהה שההליכה למשתה לא תפתור את בעיית האנטישמיות, אלא תסיר מעל העם היהודי את השמירה הרוחנית האחרונה, מפני הסכנה הגוברת. בשעה זו נדרש עם ישראל לגילויי מסירות נפש כדי לתקן את החטא הקודם.

מרדכי מכוון את התגובה לאפיקים רוחניים. הוא ממתין עם ההשתדלות המעשית הגלויה, כדי לארגן חזרה בתשובה המונית. רק אחרי איסוף הזכויות, הוא שולח את אסתר לפגוש את המלך אחרי צום של שלושה ימים.

הוראותיו העמידו את יהודי שושן בפני התלבטות חמורה: מחד, נימוקים שכליים כבדי משקל; מנגד, טענתו של מרדכי שהגזרה אינה נובעת

מסיבה טבעית אלא מגורם רוחני. בדרך הטבע היו בני ישראל צריכים לצאת בחמת זעם נגד מרדכי, אולם הציווי התורני הברור: "לא תסור מן הדבר אשר יגידו לך ימין ושמאל" עמד לנגד עיניהם. הצלת פורים הייתה בזכות שהיהודים העמידו את אמונת החכמים מעל לחושיהם הטבעיים.

קבלת התורה מחדש

כשהחידוש הזה בליבם, תיקנו בני ישראל את חטא ההשתתפות בסעודת אחשוורוש, והפכו ראויים לישועה. חג הפורים ניצב כבן זוג המשלים את יום מתן תורה - קבלת התורה מתוך אהבה ורצון. במעמד הר סיני, כך אומרים חז"ל, קיבלו עם ישראל את התורה מתוך כפייה. הגילויים השמימיים היו כה נשגבים, עד שכביכול לא הייתה להם יכולת לסרב. בפורים המצב היה הפוך: המציאות הטבעית שידרה אדישות והתנכרות. נדרשה התעלות מיוחדת כדי להתחבר לנקודת מבטם הטהורה של חכמי ישראל. אך קבלת התורה התרחשה בשנית, והפעם מתוך בחירה, אהבה ורצון.

הידיעה נחתה על יהודי שושן בהפתעה. לאחר

שנים של דיכוי תחת עולו של המלך נבוכדנצר, חל מהפך דרמטי במעמדם של היהודים. בהודעה שהתפרסמה מטעם בית מלכותו של אחשוורוש, נמסר כי ייערך נשף מפואר המיועד להמון העם, כולל ליהודים, עם ארוחות כשורות. קשה לתאר את עוצמת ההתרגשות שהודעה זו עוררה.

זיק התקווה ניצת מחדש, וההכרה במעמדם של היהודים העידה על רוח חדשה בארמונות המלך. אך ההפתעה הייתה גדולה כאשר מביתו של מרדכי היהודי, לימים ממייסדי הכנסת הגדולה, התקבלה הודעה חד משמעית: אין להשתתף בסעודת אחשוורוש!

נקל לשער את גל השמועות והלחשושים שעוררה הוראה זו. רבים חששו שהימנעות מהמשתה תעורר את זעמו של המלך ההפכפך, והיהודים עלולים להיענש. הוראתו הפתיעה עוררה תרעומת רבה, ורבים טענו שהוא אינו מבין את צורכי הדור

החדש. ביום שבו נפתחו שערי 'גינת ביתן המלך', צבאו על שעריו גם המוני יהודים שבאו להתבסס מהיגן המשובח. האירוע תרם לשיפור מעמדם של היהודים, ועובדה: לאחר המשתה באו תשע שנות שקט וחיים נטולי הפרעות.

התמודדות עם האיום

אך לאחר כתשע שנים, התעוררו יהודי שושן למציאות לא נעימה: המן בן המדתא

התמנה לתפקיד בכיר. אנשי הקהילה התכנסו לאספות חירום, והדעה הרווחת הייתה שיש לשמור על פרופיל נמוך כדי לא לעורר תשומת לב. גם לדרישתו המטורפת של המן, להשתחוות לו, נמצא פתרון הלכתי. הכול התפזר בהרגשה טובה, עד שפסק ההלכה של מרדכי נפל עליהם ככרד ביום חמסין: הפתרון ההלכתי בהשתחויה להמן, חסר תוקף, ואין להשתחוות להמן בשום צורה. מרדכי עמד מולו זקוף קומה, ולא ניסה להסתיר את התנגדותו.

התנהלות מסוכנת?

לא חלף זמן רב, ונראה היה שהתנהלותו הפרובוקטיבית של מרדכי, כפי שצפו הרוב הפרגמטי, המיטה אסון. המן הזועם שלף תוכנית זוועה: "להשמיד, להרוג ולאבד את כל היהודים". כל האזהרות שהושמעו למרדכי - התקיימו! יהודים רבים זכרו גם את גישתו הקיצונית של מרדכי ביחס למשתה אחשוורוש, וקישרו בין הדברים. מבחינתם, הוא אינו מבין את צורכי

ערכים לבית היהודי

הרב מיכאל לסרי

איך מרימים ראש?

מטבע של אש; מאחדת את המשפחה והעם

"כי תשא את ראש בני ישראל" (ל, יב). מדוע התורה משתמשת בביטוי 'תשא' ולא 'תספור', או 'תמנה'? אלא, שכאן

מלמד אותנו הפסוק עיקרון יסודי בחיים: החשיבות של הרמת הראש. עם ישראל הוא עם מיוחד, שהעולם כולו נברא בשבילו; לכן עליו לשאת את ראשו בגאון.

עיקרון זה חל בכל תחומי החיים, ובמיוחד בחיי המשפחה. בשלום בית, אחד הדברים החשובים ביותר הוא לרומם, אחד את ראשו של השני. כשהבעל אומר לרעייתו: "אתה ראש הבית", והיא משיבה לעומתו: "אתה הראש", מתפתח דו-שיח מעצים. כשהיא אומרת "אתה הראש", הוא יכול להשיב: "אם אני הראש, את הצוואר - והראש אינו יכול לזוז בלי הצוואר". כך שניהם מרגישים מוערכים ומשמעותיים.

אותו עיקרון חל בחינוך ילדים. במקום להנמיך את רוחם, עלינו להרים את ראשם, ולומר: "אני יודע שאראה ממך הרבה נחת. אתה תהיה מנהיג, יש לך את כל התכונות להצליח". כשחתנים באים הביתה, מקבלים אותם כנסיכים ומלכים. לעולם אין לומר לאדם, "מה כבר יצא ממך?" אלא להפך - "אתה מסוגל, אתה יכול!" מחצית השקל עצמה מתקשרת גם היא לרעיון הזה. הקב"ה הראה למשה מטבע של אש דווקא, כי האש היא המאחדת הגדולה ביותר - כל דבר שנכנס לתוכה הופך להיות חלק ממנה. כך גם בבית היהודי - כאשר מרימים את ראשם של בני הבית, נוצרת אחדות ושמחה.

כשאנו נושאים את ראש בני ישראל, אנו לא רק סופרים אותם, אלא מרוממים אותם. ברגע שמרימים את ראשו של האחר, כל השאר מסתדר מעצמו. זוהי תמצית המסר של "כי תשא" - הרמת הראש כדרך חיים, המובילה לאחדות ושמחה במשפחה הפרטית, ובעם ישראל כולו.

ערכים מאחורי הקלעים

שמחה של מצווה

עצם נוכחותו על הבמה גורם לקהל להתגלגל מצחוק, אבל מאחורי החזות המחויכת של הרב מיכאל לסרי שליט"א, מונחת השקפת עולם סדורה ורצינית בהחלט | בראיון מיוחד חושף הרב לסרי איך שמר על השמחה למרות האסון הכבד שפקד את משפחתו, מתווה דרך לשמחה בזמנים מאתגרים כמו אלה, ומסביר מדוע אחרי החזרה בתשובה אנשים נעשים שמחים יותר

קל להיסחף אל תוך הכאב ולהרגיש שאין דרך למצוא שמחה. אבל התשובה טמונה בהבנה עמוקה של מהי שמחה אמיתית. אנשים נוטים להתבלבל בין 'שמחה' לבין 'מצב רוח טוב'. שמחה אמיתית היא לא רק תחושה רגעית, אלא מצב פנימי שמבוסס על תפיסה רחבה יותר של המציאות.

אני אסביר. יש אנשים שחיים רק בתוך האמצעי - בתוך מה שקורה לגוף שלהם ולחיים המידיים שלהם. אם הם חווים אובדן, כל עולמם מתמוטט. אבל מי שחי מתוך מטרה עליונה, מתוך תכלית, יודע שהחיים הם חלק ממשהו הרבה יותר גדול. כשאדם מבין שהעולם הזה הוא תחנה בדרך, לא הסוף, הוא מסוגל לראות גם את הכאב בפרספקטיבה אחרת.

אצל אומות העולם, מי שאיבד ילד עושה לעצמו קעקוע עם השם שלו, כדי שלא ישכח אותו. הילד הרי לא ישוב לעולם, לפחות שיישאר לו ממנו זיכרון. אבל עלינו אסר הקב"ה לעשות קעקוע. "בנים אתם לה' אלוהיכם, לא תתגודדו ולא תשימו קרחה בין עיניכם למת" (דברים יד, א) מהו הדגש על המילים "בנים אתם לה'?" אלא, בתור בנים של הקב"ה אנחנו מבינים שהפרדה היא רק זמנית. אנחנו לא זקוקים לקעקוע, כי לא באמת איבדנו את הילד. נפרדנו ממנו לזמן קצר, אבל מצפה לנו נצח ביחד.

אני זוכר, אחרי שהבן שלי נפטר, הגיעו קצינים מצה"ל לנחם אותנו. אחד מהם אמר לי: "הרב, אנחנו משתתפים בצערך, איבדת את הבן שלך". הסתכלתי עליו ואמרתי: "אל תדבר ככה ליד הילדים שלי, זה לא חינוכי. אנחנו עם הנצח, ואין לנו אבדות".

הוא היה מופתע ושאל: "מה זאת אומרת?" עניתי לו: "הבן שלי לא אבד. הוא לא מת ונגמר - הוא חי וקיים. רק הגוף נשאר כאן, אבל הנשמה היא נצחית. אנחנו ניפגש שוב, בזמן הקצין התעקש: "אבל קברת אותו בבית העלמין!" עניתי: "בבית העלמין השארנו חולצה, זה הכל. הבן שלנו זה לא הגוף הפיזי, הוא הרבה מעבר לזה. הנשמה שלו חיה וקיימת. לא קברנו אותו, אלא את הבגד שהנשמה לבשה בעולם הזה".

כשאנחנו מוקפים בכאב ובאסונות, קל להיסחף אל תוך הכאב ולהרגיש שאין דרך למצוא שמחה.

אני זוכר שעצרתי באמצע ואמרתי לילדים שלי: "המפקדים האלה שבאו לנחם אותנו - הם כאן לא רק בשביל הניחומים. הם רוצים לראות איך אנחנו מגיבים. הם רוצים לדעת אם אנחנו מתפרקים או ממשיכים הלאה". הודעתי להם שדווקא לכבוד הבן שלי, אני אכפיל את

הדרך הטבעית בעולם היא דרך של עצבות. שמחה דורשת מאמץ. היא לא מגיעה אוטומטית

שביל חדש, שביל רוחני שמאפשר לו לראות את החיים מזווית שונה.

לכן, אדם שחוזר בתשובה חווה שמחה מסוג אחר. עד שהוא חזר בתשובה, רק הגוף שלו 'אכל', כלומר, רק הצרכים הפיזיים שלו קיבלו מענה, אבל הנשמה נשארה רעבה. וכשנשמה רעבה, היא מציקה, והאדם מתחיל לחוות בעיות נפשיות, דיכאונות ותחושת ריקנות.

אבל כשהאדם מתחיל להזין גם את הנשמה, היא מתמלאת, והאדם מרגיש שלם יותר. הוא מעביר את הפוקוס מהגוף לנשמה, והשמחה מתחילה לצמוח מבפנים. זו לא שמחה של רגע או של תענוג חולף, אלא שמחה פנימית עמוקה, שמגיעה מתוך חיבור למהות האמיתית שלו.

בשנה האחרונה עם ישראל עובר אסונות רבים - הרוגים, חטופים, פצועים. גם הרב עצמו חווה לפני כמה שנים אסון קשה עם פטירת הבה"ח שמעון יוחאי. איך אפשר לחוש שמחה בתוך מציאות עצובה כזאת?

זו שאלה שמעסיקה הרבה אנשים, והיא באמת לא פשוטה. כשאנחנו מוקפים בכאב ובאסונות,

יש מי שמכנים את הרב מיכאל לסרי שליט"א "גאון השמחה של דורנו". ואכן, הרצאה של הרב לסרי נוטה להיות אירוע משעשע למדי גם כשהיא עוסקת בנושאים הרציניים ביותר. "לא רק שאין סתירה בין הדברים, אלא אדרבא, ככל שהנושא רציני יותר צריך את פתיחת הלב והקשב של השומעים", מסביר הרב בחיך. "ההומור והבדיחה הם כמו הדבש שאיתו משכנעים את התינוק לפתוח את הפה בשביל לבלוע את התרופה..."

לא בכדי הרצאותיו של הרב לסרי נבחרו כהרצאות פתיחה לסמינרים של ערכים. מסתבר שהיכל החיך קרוב אצל היכל התשובה. אבל מאחורי הצחוק המדבק של הרב לסרי, מונחת תפיסת עולם מגובשת לגבי מקומה של השמחה בעולמו של האדם היהודי. השמחה, כך מתברר, היא עניין רציני בהחלט.

לקראת ימי הפורים התיישבנו אפוא לשיחה על שמחה וצחוק במבטו של יהודי מאמין, שיחה שהיו בה רגעים מחויכים, שזורים בתובנות שיכולות ללוות את חיינו הרבה אחרי שיפוגו אדי האלכוהול של ימי הפורים.

חזרה בתשובה לכאורה אמורה להגיע מתוך סיברון לב ועצבות, אבל בדברייך יש דגש ברור על שמחה. איך שמחה ותשובה הולכות ביחד?

זו שאלה שנוגעת לשורש ההבדל בין תפיסת החיים של מי שחי מתוך אמונה, לבין מי שחי ללא תכלית רוחנית.

נביט במציאות עצמה. דווקא אנשים שאינם שומרי מצוות, שיש להם לכאורה את החופש למלא כל תאוה אפשרית ללא גבולות או מעצורים - הם אלה שמוצפים בדיכאונות וחרדות. אתה רואה זאת במוסיקה שלהם, בשירים שהם כותבים ושירים. כמעט כל שיר עוסק בכאב, בבדידות, בגלמודות: "נשארתי לבד", "אין טעם לחיים". איך זה קורה? איך מי שאמור ליהנות מכל מה שיש לעולם הזה להציע, מוצא את עצמו בעצבות ובריקנות כזו? הדבר עמוק מאוד. אנשים לא מבינים שהם מחולקים לשני חלקים - גוף ונשמה. הגוף, מטבעו, עובר הרבה קשיים. רוב החיים של הגוף הם מסכת של התמודדות - היום כאב גב, מחר בעיות סוכר, מוחרתיים פריצת דיסק... והחיים ממשיכים ככה. ברור שהגוף לבדו לא יוכל להרגיש שמחה אמיתית לאורך זמן.

אבל הנשמה - היא הסיפור האמיתי. הנשמה היא זו שיכולה להתעלות מעל כל זה, לראות את הדברים ממקום גבוה. לכן אומרים חז"ל: "משנכנס אדר, מרבין בשמחה". לאן הוא נכנס? הוא נכנס ללב האדם, לשביל חדש. כי הדרך הטבעית בעולם היא דרך של עצבות. שמחה דורשת מאמץ. היא לא מגיעה אוטומטית. כדי להרבות בשמחה, האדם צריך לפתוח לעצמו

כמות ההרצאות שלי בצה"ל. כי כל מעשה טוב שלנו כאן, כל חיוך שנעשה, מעלה את נשמתו למעלה.

בהלוויה היה קצין נוסף שאמר: "הרב, אולי אתה חזק היום, אבל מה יקרה בסוף השבועה?" ביום האחרון הוא חזר. אמרתי לו: "בוא איתנו לכותל להגיד 'נשמת' ולהודות לה". הוא היה המום: "להודות? על מה אתה מודה? הרי הוא לקח לך את הילד!" אמרתי לו: "אתה מסתכל מהעיגול השחור בעין, אני מהעיגול הלבן. אתה שואל למה לקחו לי, למה פגעו בי. אני שואל: כמה טוב קיבלתי? 21 שנים של שמחה עם הילד: צחוק, ריקודים, לימוד משותף וחברותא. מתנה כזו ענקית - איך לא אגיד תודה?"

זו הגישה שלנו כעם ישראל. אנחנו יודעים שהעולם הזה הוא זמני, שהחיים כאן הם רק פרק אחד מתוך נצח שלם. זה לא אומר שאנחנו לא בוכים או לא כואבים - זה טבעי. אבל הכאב לא עוצר אותנו, כי אנחנו רואים את האור, את המתנות שקיבלנו, ואת התכלית

"הבן שלי לא אבד. הוא לא מת ונגמר - הוא חי וקיים. רק הגוף נשאר כאן, אבל הנשמה היא נצחית."

הגדולה שמחכה לנו.

השמחה הזו היא הייחודיות שלנו כעם. לא משנה כמה קשה או כמה גדול הכאב, שום דבר בעולם לא יכול להזיז אותנו מראיית הטוב ומהשמחה שבאמונה. זו לא התעלמות מהמציאות, אלא הסתכלות עליה ממקום של חוסן ועומק. זו המשמעות של להיות חלק מעם הנצח. זה מה שמייחד את עם ישראל - אנחנו רואים מעבר לרגע, מעבר לעולם הזה. לכן, למרות כל האסונות, אנחנו ממשיכים לחיות, לבנות, לשמוח. כי יש לנו אמונה, ויש לנו תכלית.

כשמדברים על שמחה וצחוק, יש תמיד את הסכנה לגלוש להוללות או למקומות נמוכים. הרב ידוע כמי שמקפיד לשמור על שמחה מכובדת, עם מסר ותוכן. איך שומרים על הגבול הזה? איך מצליחים להצחיק ולשמח בלי לרדת למקומות לא רצויים?

זו שאלה חשובה מאוד, והיא נוגעת בלב העניין של השמחה האמיתית. שמחה היא דבר נפלא, אבל היא גם כלי עוצמתי שצריך לדעת איך להשתמש בו. אם אתה לא שם לב ולא מכוון אותה למקום הנכון, בקלות אפשר ליפול למקומות נמוכים, לצחוק שהוא ריק מתוכן או אפילו מזיק.

מי שעוסק בנושא של שמחה וצחוק, צריך קודם כול להבין את ההבדל בין שמחה אמיתית לבין קלות דעת. שמחה אמיתית באה מתוך מקום של רוממות, מתוך חיבור לערכים ולמטרות גדולות. קלות דעת, לעומת זאת, נובעת מחוסר רגישות, מהרצון להצחיק בכל מחיר, אפילו על חשבון ירידה למקומות לא ראויים.

כשאתה עומד מול קהל, הניסיון גדול במיוחד. כל קהל הוא שונה. יש קהל שצמא לצחוק בכל דרך, גם אם הוא יגרור אותך למקומות נמוכים. אבל זו האחריות שלך - כמי שעומד ומוביל, לדעת איך לכוון את הצחוק למקום הנכון. כל בדיחה אפשר לקחת לשני כיוונים: למקום נמוך או למקום גבוה. הבחירה בידיים שלך.

לדוגמה, כשאני מדבר בפני קהל חילוני, אני מקפיד להראות שאפשר לצחוק בצורה מכובדת, עמוקה, שמכבדת את המעמד ואת השומעים. פעמים רבות אנשים ניגשו אליי ואמרו: "הרב, לא האמנו שאפשר לצחוק ככה בלי לרדת לרמות נמוכות". הם גילו שאפשר ליהנות, לצחוק ולשמוח, ועדיין לשמור על ערכים.

יש שיגידו: "אבל הרב, אתה מצחיק את האנשים בלי להעביר מסר!" נכון, לפעמים התפקיד שלי הוא רק להכין את הקרקע, ליצור אווירה טובה. אבל כשאני עושה זאת מתוך כוונה להכשיר את השטח למסר הגדול שיגיע אחר כך, זה לא הופך לצחוק ריק. ההפך, הצחוק הזה נעשה כלי שבונה את השומעים לקראת התוכן שהם יקבלו.

בסופו של דבר, זה עניין של בחירה ושל כוונה. מי שמצחיק - אם הוא יודע לשמור על הגבולות ולכוון את הצחוק למקום של בנייה ולא של הרס, הקב"ה מצליח אותו. אבל מי שלא שם לב, קל מאוד ליפול. אני תמיד אומר לעצמי: תשמור על המטרה, תזכור למה אתה כאן, ואל תתפתה לגלוש למקומות שאינם מתאימים. השמחה היא כלי, ואנחנו צריכים להשתמש בו בחוכמה.

לפעמים אדם יושב עם עצמו ומרגיש שהשמחה שוקעת, שהמצב רוח יורד. מה אפשר לעשות במצב כזה? האם יש עצות או דרכים שיכולות לעזור?

כל אדם נתקל במצב כזה בשלב כזה או אחר. יש רגעים שבהם השמחה מתעמעמת, ואנחנו מתחילים לשאול את עצמנו: "איך אני יוצא מזה?" הדבר הראשון שאני אומר לאנשים הוא, לעצור לרגע ולחשוב בצורה פשוטה: למה אתה לא מתמלא בשמחה כבר ברגע שאתה מתעורר בבוקר?

תחשוב על זה: אתה קם בבוקר, פוקח את העיניים, ומבין שאתה יהודי. רק המחשבה הזו לבד יכולה להרים אותך. תאר לעצמך שהיית מתעורר בבוקר וגילית שאתה תאילנדי או סיני, עם עיניים קטנות שלא ברור אם התעוררת בכלל... אבל אתה לא. אתה יהודי, חלק מעם הנצח. זו כבר סיבה לשמוח.

למה ילד בן חמש הולך ברחוב ושר לעצמו? כי הוא רגוע, הוא יודע שאבא שלו נמצא לידו. אבל אם לרגע הוא ירגיש שאבא נעלם, הוא יתחיל לבכות. אותו דבר אצלנו. כשאנחנו זוכרים שהקב"ה איתנו, שאנחנו לא לבד, זה ממלא אותנו בביטחון ובשמחה.

אדם שמרגיש ירידה צריך לעצור ולשאול את עצמו: מי אני? מאיפה באתי?

מאיזה עם? רק מלחשוב על זה, השמחה כבר מתחילה לחזור. הרי אתה חלק מעם ישראל, יש לך תכלית, יש לך שורשים, ואתה לא לבד בעולם הזה.

הם גילו שאפשר ליהנות, לצחוק ולשמוח, ועדיין לשמור על ערכים.

הרב שך, למשל, כשהיה רואה את הים הוא היה מתלהב כמו ילד קטן מהגלים הקטנים שמגיעים לחוף. "איזה יופי!" הוא היה אומר, ומתמלא שמחה רק מלהתבונן בבריאה. למה? כי הוא ראה את הקדוש ברוך הוא בכל דבר - בגלים, בשמש, באוויר. מי שחי בהסתכלות כזו, יכול לשאוב שמחה מכל רגע.

תחשוב על זה: אתה יהודי. יש לך עולם הבא שמחכה לך, תכלית נעלה. החיים בעולם הזה הם זמניים, רק 70 או 80 שנה - אז למה לבזוז אותם על עצבות? המחשבה הזו עצמה יכולה להרים אותך, לפעמים עד לריקוד ממש.

ויש עוד משהו שאין לו תחליף: התורה. התורה היא משיבת נפש. כשאדם לומד תורה באמת, הוא מתחבר לשמחה שאין דומה לה. זו לא שמחה רגעית, אלא שמחה עמוקה, שממלאת את הנשמה.

אז העצה שלי היא זו: עצור לרגע, תתבונן במה שיש לך, היזכר מי אתה ומאיפה באת. תתמקד בתורה, בבריאה, ובמתנת ה'.

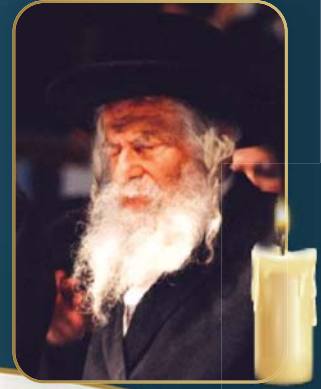
ובמתנת ה' את החיים. השמחה כבר תגיע.

בעקבות

ה'פני מנחם' מגור זי"ע

יומא דהלולא - ט"ז אדר

מתולדותיו

נולד — כ"א תמוז תרפ"ו

נפטר — ט"ז אדר תשנ"ו

פעילות — ירושלים

מקום קבורה — חצר ישיבת שפת אמת בירושלים

חיבורים — 'פני מנחם' על התורה: חידושים על הרמב"ם, שיחות חסידות ואמרות, ועוד

השיב לו הפני מנחם: "קבל על עצמך לא להכאיב לשום יהודי, לא במחשבה, לא בדיבור, ולא במעשה... זוהי המעולה שבקבלות... לא לצער, לא להכאיב לשום יהודי..."

הסגולה לעשירות

אברך מחסידי גור נכנס אל כ"ק מרן אדמו"ר, הפני מנחם זי"ע עם קוויטל, ובתוכו בקשה לעשירות. הפני מנחם השיב לו: "אין דבר העומד בפני הרצון. אם תרצה להיות גביר; תזכה לכך". אך האברך המשיך והתעקש לקבל עצה מהרבי. הפני מנחם לא השיבו, ונכנס עמו בדברים על סדר יומו, כמה הוא לומד במשך היום וכמה שעות הוא עובד, וכדומה. לבסוף שאל אותו הרבי: "ומה עם לימוד התורה בצוהרי שבת?"

האברך השיב שהוא רגיל לבוא כשעה קודם מנחה, וללמוד. הפני מנחם טען לעומתו, ש"משעה של לימוד יורד הזמן למחצית השעה או שליש, ואין זה מספיק. אתה צריך ללמוד מאחרי סעודת שבת עד למנחה". "אבל מה יהיה עם העשירות?" שאל האברך. "אם תעשה כן, מובטח לך עשירות". וסיים הפני מנחם: "סגולה זו לא אמורה רק לך, אלא לכל מי שעוסק בפרנסתו כל השבוע; שיעשה כן, וזוהי סגולה מיוחדת לעשירות". וכך היה ידוע, שהפני מנחם עודד מאוד את אלו שעסקו בפרנסתם במשך ימי השבוע שילמדו בשבת בצוהריים, והבטיח להם על כך "גוטע זאכך" - דברים טובים.

שורש הנשמה

מספרים שבחור ליטאי אחד בא פעם לפני הרבי, בעל הפני מנחם לשאול בעצתו, האם להצטרף לחסידות בכלל, ולאיוו חסידות כדאי לו להצטרף. ענה לו הרבי: "אם שייך אתה בשורש נשמתך לחסידות, אתה כבר תגיע לשם מאליך, ואין צורך להדריך בזה; כי מן השמיים כבר יכוונו דרכך, שתגיע למקומך כפי שורש נשמתך. ואם אינך שייך לחסידות, מי אמר לך שדרכך איננה טובה...?"

שכר פסיעות

יותר משהיה הפני מנחם מגור זצ"ל 'מורה' כיצד לקיים תורה ומצוות, היה 'מראה' זאת בפועל. רץ בקלות רגליים לכל דבר שבקדושה, לנשק ולכבד את ספר התורה, כשנקרא לעלות לתורה, להיות סנדק בברית מילה, ולתת צדקה לעניים. יום אחד הגיע לבית מדרשו עני מסכן, שהיה משרך את רגליו לאטו. הרבי החל ממחר לקראתו, מבקש להעניק לו מטבע הגונה לצדקה. החסידים, המייקרים כל פסיעה של רבם, החלו להאיץ בהלך העני שיתקדם לעבר הרבי מהר יותר. אך הפני מנחם, שמיהר ובא מעברו השני של בית המדרש הגדול, הביע אי שביעות רצון ממעשה זה. בגמר התפילה הוא פנה לעברם, ושיבר את אוזניהם בגערה מלאה תחינה: "וכי תחפצו לגזול ממני שכר פסיעות למצווה...!?"

אהבת צדקה

מקורבו של הרבי שיתף אותו בדבר מצווה שהוא עוסק בה, יחד עם עסקני צדקה אחרים. יהודי צדיק מירושלים נזקק לעזרה והם אוספים עבורו כסף. ביקש אותו מקורב את ברכת הרבי ואת עידודו. הציע הרבי לתת מכיסו סך של עשרת אלפים שקלים. נרתע החסיד ואמר: "זהו סכום גדול מדי, אם הרבי ייתן אלף שקל, יהיה בזה די

והותר, גם בגובה הסכום וגם בעידוד לאותו אדם נכבד". שמע הרבי לעצתו, וכתב שיק על סך אלף שקלים, ונתן לאותו מקורב. אך יצא זה מאת פני הרבי, והרבי קורא לבנו, מוסר לו מעטפה ובתוכה שיקים על סך תשעת אלפים שקלים, ומורה לו לשלחם לאותו צדיק. איש לא יעצור בעד אהבתו ליהודי, ואהבתו למצוות הצדקה היקרה.

לא להכאיב לשום יהודי

ביום פורים דמוקפין, נכנס אברך בשם ר' פינחס רבינוביץ, נכדו של האדמו"ר מביאלא-פשיסחא, אל הפני מנחם. האברך ביקש עצה לגבי קבלה טובה שיוכל לקבל על עצמו ביום קדוש זה.

כ"ק האדמו"ר רבי פינחס מנחם אלתר, האדמו"ר השישי לשושלת גור, היה בנו החמישי ובן הזקונים של האדמו"ר רבי אברהם מרדכי בעל 'אמרי אמת' מגור. אחד מהאישים הבולטים בעולם התורה והחסידות בדור שלאחר השואה. גאון בתורת הנגלה, איש חמודות ואהוב על הבריות, אוהב ישראל למופת. גדל וחונך על ברכי אביו הגדול בעל 'אמרי אמת' זצ"ל מגור. עם פרוץ מלחמת העולם השנייה, הצליח משפחתו להימלט מפולין הכבושה, להגיע ארצה ולהתיישב בירושלים. בירושלים השתלם בתורה ובחסידות בישיבת 'חיי עולם', וביותר בישיבת 'שפת אמת'. בהיותו בעל מוח חריף ובקי נפלא בכל התורה, התמנה לראש ישיבת שפת אמת, ובמשך תקופת כהונתו זכה להעמיד אלפי תלמידים, ביניהם גדולי תורה מפורסמים, גדולי חסידות בעלי שם. אחרי פטירת אחיו האדמו"ר רבי שמחה בונים, בעל 'לב שמחה' מגור, הוטל עליו התפקיד להנהיג את חסידות גור. רבי פינחס מנחם כיהן בתפקיד כשלוש וחצי שנים, עד לפטירתו.

מאורעות הדמים בפיוגועי ההתאבדות שהתרחשו בתקופה האחרונה לחייו, השפיעו קשות על בריאותו. בימים שבהם נרצחו יהודים, סירב לאכול. יומיים לפני פטירתו פורסם בעיתונות מכתבו הפותח במשפט: "עת צרה היא ליעקב, אשר יגורנו והזהרנו בא".

הותיר אחריו ארבעה בנים, הגאון רבי יעקב מאיר שליט"א מבני ברק. אחריו, הגאון הגדול רבי שאול שליט"א, ראש ישיבת 'שפת אמת' העומד כיום בראשות קהילתו המפורסמת. הבן השלישי הוא הגאון רבי יצחק דוד שליט"א, ראש כולל 'בית תלמוד להוראה' בבני ברק, ובן הזקונים הגאון רבי דניאל חיים אלתר שליט"א, העומד בראש בית המדרש 'ארי שבחבורה' שבירושלים. בן נוסף הגאון רבי יהודה אריה זצ"ל נפטר בחייו, כשהנהג בתאונה טראגית בהיותו בן 27.

מוסר השכל

אשר הנהיג הוא הסגולה הטובה ביותר

התכנים מלוקטים ומעובדים מתוך הספר 'זכרונם לברכה' של הרב אהרן פרלוב שליט"א

דיון מסביב לשולחן

המדור באדיבות הרב ארז חזני שליט"א

פרוז שהזיק בשושן פורים

שאלה

כאשר הזיק מתוך שגגה או אונס. כנגדו טען אליהו: "הרי המזיק מתוך שמחת פורים פטור!" (כפי שכתב הרמ"א באו"ח, תרצה, ב).

"שמחת פורים!?" השתומם נתן, "הלא הינך בני-ברקי, ופורים אצלך כבר עבר, וממילא הפטור של המזיק מתוך שמחה אינו שייך לגביך, שכן אין לך היום חיוב של משתה ושמחה!" אליהו המשיך להתעקש: "היות ולמעשה ההיזק נעשה בירושלים, במהלך סעודת פורים, ממילא אני פטור מלשלם..." עם מי הדין?

בחור בשם אליהו התגורר בבני ברק, קיים את מצוות שמחת הפורים ביום י"ד באדר, והחליט לשמוח גם בשושן פורים בירושלים עיר הקודש. בצוהרי יום ט"ו נסע לסעודת פורים שערכו חבריו בירושלים. במהלך הסעודה שרו משתתפי השמחה, רקדו ופיזזו, צהלו ושמחו, וליהודים הייתה אורה ושמחה וששון ויקר...

תוך כדי הריקודים, שבר אליהו, ללא כוונה, את משקפיו של נתן חברו... [נציין שההיזק לא נבע מחמת שכרות או הוללות, אלא מתוך שמחת הפורים].

נתן תבעו לשלם על הנזק, שהרי "אדם מועד לעולם", וחייב גם

תשובה

אולם, כאשר הצענו את הדברים בפני הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א, אמר הרב, שהיות ולמעשה אצל המזיק היום הוא לא פורים, ומצוות שמחת פורים אינה שייכת לגביו, הרי שהניזק אינו מוחל על נזקים שאחד כזה עושה, וכל מה שמצינו שהמזיק בשעת שמחה פטור, הוא דווקא כאשר המזיק שייך לשמחה, כגון שמשתתף בחתונה ומצווה על שמחת החתן...

אכן, הוסיף הגאון הרב: במידה והמזיק הינו בחור ירא ה' שנהג מצד חומרה לקיים את מצוות הפורים גם ביום ט"ו, מכיוון שהעיר בני ברק סמוכה לעיר יפו [שהיא ספק מוקפת חומה], וזה המניע לרצונו להשתתף במשתה ושמחה גם ביום ט"ו, ובעקבות כך נסע לירושלים - הרי שיש להחשיב את שמחתו כשמחת פורים ממש, ופטור הוא מתשלום נזקי ממון קטנים.

בטעם "פטור המזיק מכוח שמחת פורים", באר הפרי מגדים, שבפורים מן הסתם מוחלים הבריות על היזק קטן שנעשה שלא בכוונה. וממילא ניתן לטעון בשאלתנו, שלמרות שאצל המזיק אין זה פורים, מכל מקום הרי הפטור הוא משום 'מחילת הנזק', ומכיוון שאצל הניזק מדובר ביום פורים, אם כן, משום שמחתו הוא מוחל על נזקי ממון קטנים שנגרמו תוך כדי שמחת המצווה.

ויש להוסיף, שדין זה שנהגו לפטור את המזיק מתוך שמחה, לא נאמר רק לעניין פורים, אלא בכל שמחה של מצווה, כפי שכתב הרמ"א (חו"מ שעח, ט): "בחורים הרוכבים לקראת חתן וכלה, והזיק האחד את ממון חברו דרך שמחה ושחוק, וכן בשאר דבר שמחה - הואיל ונהגו כן, פטורים".

לסיכום

המזיק חייב לשלם את דמי הנזק, אלא אם כן הוא מחמיר לקיים גם ביום ט"ו את מצוות הפורים.

וארטים לפרשת השבוע

הנה הפרשה היא קלט פסוקים, ולמעלה משמונים הפסוקים הראשונים נקראים עלילות כהן ולוי. ואומר האוסטרווצאר שהטעם הוא ע"פ מה שכתב המג"א קלח ד לא להעלות לתורה סומא בפרשת התוכחה מפני שאי אתה רשאי לקרות פרשת מומין בפני בעלי מום. והשתא נחא דהנה ישראל חטאו בעגל וא"כ כולם בעלי מומין בזה, לכן לא עולים בזה ישראל לתורה אלא רק כהן ולוי.

ל יח. ונתת אותם בין אהל מועד ובין המזבח ונתת שמה מים. פוקת זה עוסק בכיור ויש לעיין למה כתוב ונתת שמה', למה לא די לכתוב ונתת 'בו מים? וי"ל דאיתא בגמ' שדין קידוש ידיים ורגלים הוא בין אהל מועד למזבח. ולכן כתב ונתת שמה מים והיינו שיש דין ליטול את הידיים בדווקא עם. משך חכמה.

ל יא – יג. וידבר ה' אל משה לאמר כי תשא וגו' זה יתנו מחצית השקל. יש לעיין מה טעם כתב לאמר, הרי זה לא דין לאמר אלא דין לעשות! וי"ל, אומר רבי משה דרשן ב'מסורת הברית' ע"פ מה דאיתא בירושלמי שקלים ג ב, שכאשר התורם נכנס לתורם שקלים לצורך קרבנות ציבור הוא צריך לדבר בפיו מהרגע שזכנס עד שייצא כדי שלא יחשדוהו שנתן ממעות הלשכה בתוך פיו. ולפי"ז יי"ל וידבר ה' אל משה לאמר שיאמר כל הזמן בשעת הנתניה.

ל יד. ושמרתם את השבת כי קודש היא לכם. יש להקשות הרי ציווי זה נאמר בפרשת יתרו בצורה שונה, ששם כתוב ששת ימים תעבוד ועשית כל מלאכתך וכי' ולמה כאן נאמר רק ושמרתם את השבת? וי"ל ע"פ הרמ"א אור"ח רצ. שכותב שפועלים ובע"ב שאינם עוסקים בתורה כל ימות השבוע יעסקו בשבת בתורה יותר מהתנ"ח, והתנ"ח ימשיכו בעונה האכילה ושתייה. וכן הביא הב"י מהירושלמי ומדרש תנחומא שכתבו כן. ואי"כ יי"ל בפרשת יתרו נאמר הדין הזה לפועלים שעובדים כל ימי השבוע לכך כתב ששת ימים תעבוד, ויום השביעי שבת לה' אלוקיך היינו כל השבוע תעבוד ויום השביעי תשבות לה' - שתלמד תורה. משא"כ כאן שכתוב ששת ימים יעשה מלאכה היינו שיעשה בשבילך מלאכה, אז ושמרתם את השבת כי קודש היא לכם והיינו ושמרתם תתענגו באכילה והיינו לכם.

לא יד. מחלליה מות יומת. הירושלמי בשבת מבאי מעשה על ר' חייא שראה אחד תולש עשב בשבת. הלך **למחר וכתב** לו מחלליה מות יומת. וקשה למה המתין למחר ולא הלך לומר לו מיד: וכן למה למחר **כתב** ולא הסתפק באמרי! וי"ל, אומר הגאון ע"פ מגילה כד. דאיתא שם שרבי חייא קרא לאות כ' ובמקום ויחיכתי קרא והיכיתי. ולכן אם רבי חייא היה אומר להם מיד זה היה נשמע מהלליה מות יומת, ולכן חיכה למוצי"ש ואז כתב.

ששת ימים יעשה מלאכה וביום השביעי שבת שבתון. תיבת יעשה כאן נכתבה בלשון שיעשה מאליו המלאכה והיייתכן שכך הוא? י"ל, אומר הטורי זהב על התורה, דהנה מצינו בחסיד אחד שנפרצה לו פרצה בגדר שדחו ונמלך עליה לגודרה הוא ונזכר ששבת הוא ונמנע ולא גדרה ונעשה לו נס ועלה בו צלף שממנה היה פרנסתו וכי' גמ' בשבת קנ: ואי"כ יי"ל שהתורה אומרת לנו ששת ימים יעשה מלאכה והיינו שיעשה לבד וזאת בתנאי שביום השביעי שבת שבתון קודש לה' שאף במחשבה שלך תשבות לה' ולכן גם כפל וכתב שבת שבתון.

לא יז. כי ששת ימים עשה ה' את השמים ואת הארץ וביום השביעי. וקשה עשה מדוע כאן כתוב רק שמים וארץ, ואילו בפרשת יתרו כתוב כי ששת ימים עשה ה' את השמים ואת הארץ את הים ואת כל אשר בהם. למה כאן התעלם מהים? וי"ל דאיתא בירושלמי בעי"ז שאלכסנדר מוקדוק לקח נשר עליו ועף יחד אתו לשמים עד שראה את כל העולם כדור ומשם צייר שהוא עצמו מחזיק בכף ידו את כל העולם חוץ מהים, ואומרים מהפרשים על הירושלמי שאת הים הוא לא צייר כי גם הגויים מודים שאת הים הקב"ה עשה. והנה כאן ברש"י פסוק ג' את שבתותי תשמרו כי אתה היא בני ובניכם לדעת כי אני ה', כותב רש"י שהכוונה היא שהאומות ידעו כי אני ה'. וכיוון שכאן זה הולך על ידיעת האומות הרי הם כבר יודעים שהקב"ה עשה את הים, אז מה שצריך ליידיע אותם זה רק שה' עשה גם את השמים והארץ.

לב יא יב. ויחל משה את פני ה' אלוקי ויאמר למה ה' יחרה אפך בעמך אשר הוצאת מארץ מצרים וגו' למה יאמרו מצרים לאמר ברעה הוציאם להרוג אותם בהרים. הנה חז"ל אמרו על הפסוק כי שחת עמך היינו הערב רב שנקראים עם. ורק הם עבדו עי"ז וגם ישראל נענש עבור שהם לא מחו. והנה דין הוכח תוכיח הוא מצוות עשה שענשנים עליה רק בעידנא דריתחא. והנה חז"ל אומרים שבמתן תורה הקב"ה כפה עליהם הר כגיגית ומכאן מודעה רבה לאוריתא אמר הקב"ה יתבע אותנו לדין נוכל לומר לו שקיבלנו התורה בכפייה ובאונס ואנו פטורים מלקיימה. והנה כל זה נאמר לערב רב אך

לעם ישראל שיצא ממצרים לא נאמר דין זה כי עליהם נאמר בחז"ל אנכי ה' אלוקיך אשר הוצאתיך שעל מנת כי הוצאתי אותך מארץ מצרים (שמו"ר כט ג) וממילא כשיש טענה לערב רב יסולק חרון האף מישראל על שלא מיחו בהם. והוא שאמר משה רבינו למה ה' יחרה אפך בעמך בישראל שהם עם של הקב"ה על שעברו על מצוות עשה דהוכיח תוכיח כדיון שיש חרון אף על הערב רב הוי עידנא דריתחא ונענשים ישראל וא"א לפוטרים בטענה שקיבלו באונס שהרי אשר הוצאת מארץ מצרים והיו חייבים לקבל עליהם עול מלכות, ומ"מ כיוון שטענת אנוסים היינו מועילה לערב רב ממילא נסתלק חרון אף ולא הוי עידנא דריתחא ושוב אין נענשים על שעברו על מצוות תוכיח ולכן שוב מחרון אפך על הערב רב והנחם על הרעה לעמך. פנים יפות.

לב יט. ויחר אף משה וישלך מידיה את הלוחות. לכאורה יפלא על משה רבינו האידך שבר את הלוחות והלא אמרו חז"ל המשבר כלי בחמתו יהא בעיניך כעובד עי"ז. ועוד שהקב"ה כאן אמר לו אשר שבתר - ישר כח ששיברת, ואין נאמר דבר כזה על המשבר בחמתו. וי"ל דהנה מצינו בתענית כא: שבסורא הייתה מגיפה ובשכנותו של רב לא פנעה המגיפה ואומרת הגמ' שזה לא בגלל רב אלא בגלל איזה חסד אחר שנעשה שם פסקה המגיפה. ולכאורה קשה הא זכויות רב הם עצמותן לאין ערוך יותר מזכויות כל אדם, הן בעצם תורתו והן במעשיו הקדושים, ומתוך עי"כ המלבי"ם שגם כשיש לאדם זכויות הוא לא יכול להציל על עוון הדור אא"כ יש לו שייכות בעבירה שלהם, ולרב לא היה שום שייכות בעבירות שלהם. והנה משה רצה לכפר על העי"ז של הדור ובשבי"ז צריך איזה שייכות לחטא וזה לא היה למשה, לכן הוא מסר נפשו ונטא כדי שיהיה לו חלק בחטאם ועי"כ יוכל להגן עליהם בזכויותיו וזה מה שאמר לו הקב"ה ישר כח ששיברת, והיינו שהוא היה מרוצה ממה שעשה משה. כנסת יחזקאל.

לב לא. אנא חטא העם הזה חטאה גדולה. יש להבין מדוע הגדיל משה רבינו את החטא ואמר חטאה גדולה, היה לו להמעיט כדי לסננר על עם ישראל. וי"ל שהחל הוא שחטא הוא בשובג, ואי"כ זאת היתה כוונת משה חטא העם חטאה גדולה והיינו שוגג גדול לכן יש למחול ולסלוח להם. האדמו"ר מבעלז.

לב לב. אם תשא חטאתם ואם אין מחני נא מספרך. הלשון כאן קשה כי לכאף צריך לכתוב אם תשא חטאתם **מוטב**, ואם אין מחני וגו'. וי"ל ע"פ רש"י שכותב שאחר חטא העגל אמר הקב"ה למשה לך רד מגדולתך כי כל הגדולה היא בשביל ישראל, ומשה בא להתפלל להקב"ה והוא חשש מנגיעה כאילו הוא מתפלל בשביל גדולתו, ולכן הוא אמר לקב"ה גם אם תשא וגם אם לא תשא חטאתם, מחני מספרך, ז"א שלא לכבודי אני מתפלל כי ממ"נ אני רוצה שתמחוק אותי מספרך, ולכן אמר אם תשא חטאתם וגם אם אין אז מחני נא.

לב. לג - לד. ואם אין מחני נא מספרך ויאמר ה' אל משה מי אשר חטא לי באמחני מספרי. וי"ל, אומר האדמו"ר מוהר"ש מבעלז, דביאור הפסוק הוא כך דהא איתא בגמ' בשבת דהמשבר כלים בחמתו כאילו עובד עי"ז ולכן שבר משה את הלוחות ואמר להקב"ה ראה גם אני כביכול עובד עי"ז, ולכן אם תשא חטאתם בסדר ואם לאו מחני נא מספרך, תמחוק גם אותי שגם אני עובד עי"ז. ועי"ז עונה הקב"ה בלשון תימה מי אשר חטא לי באמחני מספרי? דהיינו האם מי שחוטא לי אני אמחה אותו מספרי?! כיוון שהחטא הוא בשבילי אני לא אמחה אותך מספרי.

לג יז. ויאמר ה' אל משה גם את הדבר הזה אשר דיברת אעשה. אמרו חז"ל כל הניבאים התנבאו בי"ה הוסיף עליהם משה שנתנבא בי"ה הדבר. הנה כשחטאו בני ישראל בעגל אמר לו הקב"ה לך רד מגדולתך ברכות לב. וכשריד משה מגדולתו ג"כ התנבא בכח כמו שנאמר ויאמר להם **כה** אמר ה' עבור ושורבו וגו' וכעת כשנרצה לו הקב"ה אמר לו גם את **הדבר הזה** אשר דיברת, והיינו מה שהתנבאת בלשון זה הדבר, אעשה, כלומר שאני אשיב אותך למדרגה הקודמת שתנבא בזה הדבר. בעל המנחת חינוך.

לד ו. ורב חסד ואמת. הנה ביג' מידות של רחמים אנתנו מזכירים ורב חסד ו'אמת'. וקשה הרי **אמת** הוא לא רחמים אלא הוא דין כי אם הולכים לפי האמת הרי מגיע לנו עונשים גדולים. וי"ל דהנה הקב"ה מדקדק עם הצדיקים כחוט השערה ומעניש אותם על עבירות קלות מאוד עונשים כבדים, כמו שראינו הרבה בתורה אצל ראובן שבלבל יצועי אביו ואצל משה ועוד. והנה ישנם כאלה שהם לא באמת צדיקים הם רק מתגדלים חזק בשמו"ע וכדו', עושים בגלוי מעשים עם הרבה רעש ופרסום, אבל בתוך היתר הם קשים ומנהגם רע. ואם הקב"ה יתנהג עמם כמו שהם נראים אז הם ייענשו קשות. מה עושה הקב"ה, הוא מתנהג עמם באמת, היינו כמו שהם באמת שווים, וכך הוא מעניש אותם פחות ולא כמו שהם נראים צדיקים וזהו מידת רחמים.

פרשת כי תשא פורים תשפ"ה

לד ח. וימהר משה ויקוד ארצה וישתחו. איתא במדרש (רוב המדרשים כאן ביארו כן ועיין ברבינו בחיי וחזקוני) למה משה מיהר? משום ששמע פוקד עוון על שלשים ועל רבעים הוא פחד שמא הקב"ה יפקוד על חמישים וכי' מיד הוא מיהר כדי לעצור את חרון האף. וקשה הא מבואר בחז"ל שפוקד עוון על שלשים ורבעים הוא אחד מיג' מידות של רחמים, שהוא רחום ולא פוקד כל העונשים על אדם אחד, אלא מפזר אותם בהרבה דורות שלא יוצר מצב שאחד יקבל עונש גדול, ומאחר שמידה טובה היא למה נתיירא משה? וי"ל, אומר החיד"א ע"פ שבת קכו: „ מפנים אפי' ארבע וחמש קופות ופריך השתא חמש ארבע מיבעי, ומתרגינן ארבע וחמש כדאמרי אינשי ואפי' טובא, אבל אם מפרט ארבע חמש וש' אז הכוונה היא בדווקא. וא"כ כשהקב"ה אמר על שלשים ורבעים, מיד רץ משה לעצור כדי שלא יהיה שלוש בלבד, אלא רצה שישאר כדאמרי אינשי ארבע וחמש ולא יותר, והיינו לכל הדורות.

לד יא.ג. שמוך לך את אשר אני מצווך היום. כי את מצבותיהם תתצון ואת מצבותם תשברון ואת אשירי תכרותון. הטעם שנאמר כאן מיד לאחר חטא העגל להכרית את העי"ז של הכעננים, י"ל ע"פ הגמ' בעי"ז ג: שהיא שואלת אף יכלו הכעננים לאסור את עצי האשירה שבארץ כנען לאחר אר"י ירושה לנו מאבותינו והעצים שייכים לישראל ואין אדם אוסר דבר שאינו שלו, ותירצה שם הגמ' שכאשר ישראל עשו את העגל אז גילו דעתם שניחא להם בעבודת כוכבים ורק אז נאסרו האשרים וכאילו הכעננים קיבלו רשות מבישראל לעבוד עי"ז בשליחותם. ולכן מיד לאחר חטאנו בעגל לא הציווי לשרוף את האשירה ולכן גם כתב את אשר אני מצווך היום דווקא כי עד היום לא נאסר. אור יקרות. ועיין עוד במשך חכמה כעין זה.

לד יז-יח. אלהי מסכה לא תעשה לך את חג המצות תשמור. קצת תמוהה הסמיכות בין הפסוקים הנ"ל כי מה הקשר בין עי"ז לפסח? וי"ל, אומר האמרי אמת, דהנה איתא במגילה יב שהטעם שהתחייבו כליה בימי אחשוורוש הוא משום שהשתחוו לצלם. ובמגילה טו איתא שמרדכי ביטל את יום הראשון לך פסח וצויה להתענות בו בגלל שהשתחוו לצלם. וזה מה שכתוב אלוהי מסכה לא תעשה לך כדי שאת חג המצות תשמור. (עו"יל בדרך צחות שבפסח יש הרבה מחמירים ומדקדקים במצוות עד כדי כך שכשרואים שמישהו מבני ביתם שלא נהג חומרותם הם מתמלאים כעס, וכל הכועס כאילו עובד עי"ז. ולכן נאמר לא לעבוד עי"ז אפילו בחג הפסח).

לג כ. ויאמר לא תוכל לראות פני כי לא יראני האדם וחי. לכאף יש לתמוה הלא ממ"נ אם ה' רוצה שיראה אותו ויחיה הרי הוא יכול לעשות את זה. ואם נאמר שאין למשה זכות לראות את ה' היה צ"ל כי אין אתה ראוי לראותני? וי"ל, אומר רבי צבי פסח פרנק, הנה איתא בחז"ל (ספרי דברים שנו. ובעוד מקומות) שבכדי שלא יהיו טענות לאומות העולם הביא הקב"ה לאומות נביא כמשה וזהו בלעם. ואיתא בבבא קמא לח. תוד"ה האדם שכל מקום שכתוב 'ה'אדם הכוונה גם לנכרי ורק כשכתוב אדם הכוונה לישראל בלבד. ואי"כ הקב"ה משיב למשה כיוון שלא יראני 'ה'אדם והיינו בלעם הנכרי לכן אני לא יכול שגם אתה תראני, כי אם אתה תראני תהיה לגויים טענה שבלעם לא ראה, אבל בעקרון משה יכל לראות ולחיות.

לד כב. וחג האסיף תקופת השנה. יש לעיין מה הטעם אין אנו עושים את חג הסוכות (האסיף) בפסח מאחר והחג הוא זכר ליציאת מצרים וענני הכבוד. מתרץ הגאון (מובא על הבי"י תחילת הלכות סוכה) כיוון שלאחר שחטאו ישראל בעגל פסקו ענני הכבוד, ורק בטו תשרי חזרו ענני הכבוד בעת שהחלו בבניין המשכן, ולכן כיוון שמצוות סוכה היא זכר לענני הכבוד עשו זאת בתשרי. ולפי"ז י"ל נמי למה בחומש שמות נקרא חג הסוכות חג האסיף, ואילו בספר יקרא ודברים הוא נקרא חג הסוכות, כי בשמות זה היה קודם שחזרו ענני הכבוד אז החג חג האסיף, ואילו בספר ויקרא ודברים אז היה לאחר שחזרו ענני הכבוד אז נקרא חג הסוכות שהסוכה היא זכר לענני הכבוד. מאת רבי מאיר שמחה מדוינסק. ועי"ע מה שהבאנו בזה בפרשת יתרו.

לד כד. כי אוריш גויים מפניך והרחבתי את גבולך וגו' בעלותך לראות את פני ה'. אפשר לומר שהפסוק באת לרמז על אחד מעשרה ניסים שנעשו לאבותינו בביא המקדש והוא 'עומדים צפונים ומשתחוים ורוחים' ולי"א אדם לחברו צר לי המקום שאלין בירושלים. ודי"ז מרומז בפסוק: כי אוריш גויים מפניך, אז והרחבתי את גבולך בעלותך לראות את פני ה'. וכשנחרב ביהמ"ק התכווצה כל הארץ, כמבואר בגיטין נז.

וארטים לפורים

במה מותר לשקר בפורים? מהרש"א בבא מציעא כג: בהני ג' דברים עבידי רבנן דמשני במיליהו, היינו שבשלושה דברים מותר לשקר, אחד מהם זה בפוריא. אומר המהרש"א שפוריא הכונה לפורים שיש דין חמייב אינש לבסומי בפוריא עד דלא ידע בין ארור המן לברוך מרדכי, ולת"ח מותר לשקר ולומר לכולם שהוא כבר השתכר חזק וארור מרדכי וברוך המן. ויעוין ברמ"א שכותב שצריך לנוח אחרי שתיית היין, כי פוריה זה מיטה. וחייב אינש לבסומי בפוריא, והיינו במי מותר.

הגמ' במגילה דף ז אומרת אסתר ברוח הקודש נאמר שנאמר קיימו וקיבלו והיינו שקיימו והסכימו לכך בשמים, ע"כ הגמ' שם. ומקשים התוס' הרי רבא עצמו בשבת פח יליף מקיימו וקיבלו שקיימו ברצון את התורה שקיבלו, וא"כ איך יכול ללמוד ג"כ דאסתר ברוח הקודש נאמרה, הרי זה פסוק שנצרך לעניין אחר? ותירץ ע"כ החשק שלמה בשם הגר"א, דהנה קיימו וקיבלו כתוב במגילה חסר. וכתוב וקיבלו וקוראים קיבלו. וא"כ אפשר ללמוד ב' דרשות: א: וקיבל: ב: היין של קיבלו. וראה לזה דהנה בגמ' בשבת ילפינן את הדין של קיבלוהו ברצון דרש רבא בזה"ל **דכתיב והיינו שלמדים מהנכתב שזה קיבל. ואילו בגמ' במגילה שכתוב שברוח הקודש נאמרה **כנאמר** וכי' והיינו ממה שנאמר קיבלו, והוא מהנקרא.**

המן מין התורה מנין המן העץ. חולין קלט: וקשה מה הקשר וי"ל שאצל המן מצינו חידוש גדול הרי יש לו הכל בכל מכל כל, היינו כסף וזהב וכולם משתחוים לו ומכבדים אותו, בכ"ח הוא לא מרוצה כי יש איזה יהודי של משתחוה לו, לכן כל זה איננו שווה לו בכל פעם וכי'. ודבר זה מצינו ג"כ אצל אדם הראשון שהכל היה לו, כל העולם היה שלו, רק הקב"ה א"ל לא לאכול מעץ הדעת. והוא לא יכל להתאפק. **עו"ל** דהנה גזירת המן היתה משום שנהנו מסעודתו של אותו רשע וזאת היתה הסיבה לגזור כליה על ישראל, ר"ל. ודין' שהאוכל מאכלות אסורות זה סיבה לגרום כליה על עם ישראל, הוא מאדם הראשון שאכל מהעץ ונגזרה מיתה על כולם לדורות. **עו"ל** דהנה המן עשה עצמו ע"ז ואיך שרי להזכיר את שמו לא אמרינן בטנהדרין יג: דאסור להזכיר שם ע"ז דכתיב ושם אלוהים אחרים לא תזכירו, וי"ל דהנה מובאר שם אמר רבי יוחנן כל ע"ז הנתובה בתורה מותר להזכיר שמה, וא"כ אפשר"ל שזה קושית הגמ' איך מזכיר את המן, וי"ל שזה כתוב בתורה, המן העץ.

להמן היה דין יהודי. כי הוא היה עבד כנעני של מרדכי, ומרדכי בוודאי גיירו כדין כל עבד כנעני. ולפי"ז יובן איך אסתר הכינה סעודה לאחשוורוש והמן בטו ניסן שאז היה זמן הסעודה כמבואר בחז"ל, הא ביו"ט אסור להכין לגוי בלבד, והיא וערותיה הרי היו בצום, וי"ל שהמן היה יהודי ולכן הותר לבשל לו ביו"ט. ולכן המן גם נתלה על עץ למרות שכן נח בסייף ולא בסקילה, כי הוא היה יהודי ויהודי שעובד ע"ז בסקילה, יערות דבש א. זי. וצפנת פענח על המגילה פ"ז. ויש להוסיף שלפי"ז מובן הלשון במגילה שבמשתה הראשון כתוב אשר עשיתי לו, כלומר כיוון שהמשתה היה ביו"ט לכן אמרה עשיתי לו והיינו להמן שמותר לבשל לו, ואילו במשתה השני שהיה ביום חול נאמר אעשה להם כי מותר לשניהם.

וארטים על מגילת אסתר

א א. שבע ועשרים ומאה מדינה. איתא שמאה היו על הארץ ועשרים ושבע היו בים ואומר הגר"א רמז לזה שיש המלך אחשוורוש מסך על הארץ מנין מס הוא מאה, וזה על הארץ, וא"א הים מסך וא"י הוא עשרים ושבע.

א ח. והשתיה כדת אים אונס. אמרו חז"ל במגילה יב. כדת של תורה אכילה מרובה משתיה. אומר המהר"ץ חיות שיש לפרש ד"ז ע"פ המשנה באבות 'פת במלח תאכל, ומים במשורה תשתה' והיינו ש'מים' יש דין לשלות קצת במשורה, אבל פת במלח יכול להרבות.

א יב. ובהגיע תור נערה ונערה. במילים נערה ונערה הטעמים הם קדמה ואזלא. ואילו במילים ובהגיע תור אסתר הטעמים הם מונח, מונח, והטעם הוא משום שכל הנערות כששמעו שהן נקראות אל המלך מיד קמו והלכו וזהו קדמה ואזלא. אבל אסתר היא היתה במצב של מונח מונח ולא רצתה ללכת רק כשהיה סכנה ולכן ובהגיע תור אסתר הוא מונח מונח. הגאון.

א יז. ז ט חרבונה.א. בתחילת המגילה א כתוב בזאת חרבונא וגוי' החרבונא שם הוא **בא**. ואילו בסיום המגילה ז ט איתא ויאמר חרבונה אחד מה סהריסים הוא חרבונה **בה**. וי"ל, אומר ההת"ס לפי המובא בבית שמואל לגבי שמות בגיטין, ששם קודש מסתיים בה"א ואילו שם חול מסתיים ב'א'. ולפי"ז י"ל שבפרק ראשון הוא חרבונא של חול מסירסי והכלו לכן הוא ב'א'. אבל בפרק ז' הוא חרבונה של קודש ומכמו שכתוב בחז"ל (ילקוט שמעוני (ועוד) שהוא אליהו הנביא שהתחפש לחרבונה(א) והוא משושנת יעקב וגם חרבונה זכור לטוב.

ב ז. לקחה לו לבת. הגמ' במגילה דורשת מכאן אל תקרי לבת אלא לבית, והיינו שמרדכי נשא את אסתר לאשה. וצ"ב מהיכן הוא דורש ד"ז? י"ל שהול"ל לקחה לבת, ומה שהוסיף לקחה לו רמז בזה שנשאה, והוא ע"פ כתובות סז: **לו** זה אשה, וכה"א אעשה **לו** עזר כנגדו. מלא העומר.

ג ט. יכתב לאבדם ועשרת אלפים כיכר כסף אשכול וגו'. המן ביקש לקנות את ישראל ונתן את שויים כעבדים. שווי של עבד קצוב בתורה 30 שקלים. ושלושים שקלים בעבור 60 ריבוא עולים 18 מיליון [30*600000 = 18000000(שקלי קודש)] שהם שנים עשר אלף ככרות חול 2*18000000 = 36000000 (שקלי חול) / 25 = 1440000(סלעים) = 1200 = 12000 (ככרות חול)[אז שניתן לחשבן כך: מחצית השקל של 60 ריבוא זה כפי שכתבו לעיל 100 ככרות קודש שהם 200 ככרות חול כפול 30 (שווי של עבד) אך צריכים להכפיל ב30 כי מדובר בכיכרות חול שכפלנו בשתיים כנ"ל גם במספר כנגד סכום העבד סה"כ 12 אלף] אלא שהמן נתן עשרת אלפים ככרות לפי שבימי יחזקאל הוסיפו על המידות שנות (שישית) וששה נעשו חמשה. [12000/שישית = 10000 (פני יהושע, וברוקח הלכות פורים ס' רלה). עוד ביאור המן נתן כנגד 60 ריבוא ישראל לפי ערכם שהוא 50 שקלים [לפי הערך של איש ישראל הכתוב בויקרא כז ג] וזה יוצא בדיוק עשרת אלפים ככרות כסף. לפי חשבון הבא: 50*6000000 = 300000000 (30 מיליון) שקלים. והרי כל ככר כסף (ככר קודש) שווה שלושת אלפים שקלים ונמצא 10000(30000000 = 300000000 מיליון) (כד הקמח – רבינו בחי) מהגה"צ רבי יאיר נוסבכר שליט"א

ד א. ומרדכי ידע את כל אשר נעשה. אומר רש"י שבעל החלום אמר לו בגלל שהשתחוו לצלם בימי נבוכדנצר, ונתנו מסעודת אחשוורוש. וקשה מה הטעם נענישו רק כעת על מה שהשתחוו לצלם בימי נבוכדנצר שהיה 70 שנה קודם. וי"ל שנבוכדנצר לקח בשעתו את הציץ ויש בפסל וכשהיהודים השתחוו הם טענו להיתר כי הם מכוונים לציץ. אך החכמים אמרו שברגע שהציץ יצא, אז אין הוא בקדושתו. והנה כעת הם נהנו בסעודה מכלי המקדש כי הם טעו שאינם בקדושתם כי זה יצא מהמקדש, א"כ אתם צריכים להיענש ע"מ שהשתחוויתם בשעתו.

ד ז. ותתחלחל המלכה מאוד. ואמרו בגמ' ד' שיטות מה קרה לה באותו הרגע...ושמואל אמר שנצטרכה לנקביה. ותמוה מה שינוי יש בכך הלא דרך העולם הוא. וי"ל דמצניו שמואל ס"ל במגילה יג את אסתר אכלה מן ע"פ תוס' שם. וא"כ לא היתה צריכה לנקביה כי מן היה לא היה מוציא רעו נמצא דהיה לה שינוי שהוצרכה לנקביה. ר"י איבשיץ.

ד טז. וצומו עלי ואל תאכלו ואל תשתו. הטעם שנכפל גם וצומו וגם לא תאכלו ולשתות. י"ל, אומר הטעמא דקרא ע"פ המובא בחז"ל, שזה היה בטו ניסן שיש אז מצוות אכילת מצה ושתיית ד' כוסות, ואם היה אומר רק וצומו עלי היינו אומרים שהכוונה היא לצום מאכילה גילה, אבל אכילת מצוה היה אפשר"ל שיאכלו, ולכן כפלה גם צום ממאכלים גרילים, וגם לא לאכול ולשתות דבר מצווה.

ה ד. ותאמר אסתר וגו' יבא המלך והמן היום אל המשתה. במגילה טו: נאמרו כמה טעמים מדוע זימנה אסתר אף את המן למשתה. וי"ל עוד טעם בזה. הנה איתא בפסחים קמ. שכשנדה עוברת בין ב' אנשים אם היא בתחילת נידתה הורגת אחד מהם, ואיתא בתענית כט. שכאשר נגזירה גזירה ומת אחד מהאנשים הגוזרים מתבטלת הגזירה. והנה נדדה במגילה טו. ותתחלחל המלכה ראו אסתר שמירסה נבוא, וא"כ י"ל שלכן עלה בדעתה להזמין את המן שאמרה לעצמה שהיא תשב ביניהם וכיוון שהיא בתחילת נדתה ימות אחד מהם וממילא תתבטל הגזירה. דברי אליהו.

ה יא. ויספר להם המן את כבוד עושרו ורוב בניו. במגילה טז כתבו רב בניו 30. ומדוע לו כך. דהנה מצניו בפסחים סד הפסח נשחט בגי' כיתות של 30 30 בגי"א ואמרינן בגמ' משום ברוב עם הדרת מלך, הרי לנו שרוב הוא מתקיים בשלושים. **גשמי ברכה**.

ו יב. אבל וחפוי ראש. הרגוטשובר אומר בטעם שכתב **אבל** ורק אח"כ **חפוי ראש**, הרי קודם הוא היה חפוי ראש ואח"כ אבל. ותירץ ע"פ הגמ' בביק זרק כלי מראש הגג ובא אחר ושבר השני פטור, כי הכלי באוויר נחשב לשבור. ואילו זרק אבן על כלי ובא אחר ושבר את הכלי לפני שהאבן הגיעה לכלל, השני חייב והטעם הוא מפני שהכלי שלטמה לא נקרא שבור. ולפי"ז הבת של המן שפכה וגילתה שזה אביה בעוד השופכין באוויר ואז היא קפצה, אז באותו הרגע המן כבר נהיה אבל, וחפוי ראש נהיה רק כשהשופכין הגיעו לראשו אח"כ. מסופר על הגרנ"צ פינקל שהוא שמע ד"ז פעם ראשונה הוא רקד עם הבחורים ליהודים.

ג א. אחר הדברים האלה גידל המלך אחשוורוש את המן. וקשה למה אחרי הסיפור של בגתן ותרש גידל הוא את המן, מה הקשר? וי"ל שכל הזמן ליבו של אחשוורוש נקפו

ע"ז שהרג את ושת', כעת ראה שניצל ממוות בזכות אסתר שהביאה את מרדכי להיכן שהביאה אותו, לכן גידל את המן שייעץ להרוג את ושת'.

ו י. מהלך קח את הלבוש ואת הסוס ועשה כן למרדכי וגו'. נחלקו רבי יוחנן ור' אשיה האם וו להוסיף או לחלק, ומבואר בראשונים שהמחלוקת שלהם היא רק בלאווין, אבל בעשה לכו"ע וו מוסיף. וא"כ י"ל, אומר החיד"א, שכאן אחשוורוש אמר **ועשה** כן, כדי שלא יבוא המן לטוען שהווי מחלק, והוא יקח או לבוש או סוס. ולכן אמרו ועשה שלא יחלק.

ח ה. ותאמר אם על המלך טוב יכתב להשיב את הספרים אשר כתב לאבד את היהודים. צריך להבין למה רק אחרי תלית המן ביקשה לבטל את הגזירה? וי"ל שאסתר אמרה למכרנו אני ועמי והיינו שעם ישראל נמכרו ע"י אחשוורוש להמן וא"כ היהודים היו ברשות המן ולא ברשות אחשוורוש ורק אחרי שנתלה נמצא שהוא מהורגו מלכות שכל נכסיהם למלך וא"כ היהודים חוזרים שוב לרשות המלך ולזה המתינה. ולפי"ז יובן נמי מה שמצינו בפרק ח פסוק א ביום ההוא נתן המלך לאסתר את בית המן וצריך ביאור דהמן מזרע עמלק ואלו את ממונם צריך לאבד וא"כ איך קיבלו את בית המן? ולפימשי"כ קודם שנכסיו למלך ממילא כשנתן היה זה נכסי המלך ולא עמלק. הרב מבריסק.

ח טו. ומרדכי יצא מלפני המלך בלבוש מלכות תכלת וחור ועטרת זהב ותכריך בוץ וארגמן. והנה יש להקשות דבוץ הוא פשתן וארגמן הוא צמר וא"כ הוי כלאים? וי"ל דבוץ וארגמן הם ב' בגדים נפרדים וראה דאמרינן במגילה טז שיוסף נתן לבלנימן חמש חליפות ורמז לו שעדין לצאת ממנו ב' שעדין יצאנן בחמישה לבושי מלכות שנאמר ומרדכי יצא וגו' מגילה טז. וצ"ע דהרי בפסוק נמנו רק ד' בגדים ובהכרח דבוץ וארגמן הם ב בגדים נפרדים. מבית בריסק.

ח טו. ומרדכי יצא מלפני המלך בלבוש מלכות תכלת וחור ועטרת זהב ותכריך בוץ וארגמן. "שיושנת יעקב צהלה ושמחה בראותם יחד תכלת מרדכי" כתוב במדרש שהמן לא רצה להתבזות בהולכת מרדכי ברחובה של עיר, לכן ביקש המן ממרדכי שילבש את בגדיו, מרדכי הסכים וכן מהציצת שלו, כשהיהודים ראו כביכול את מרדכי מוביל את המן, (כך נראה מחרוק) התעצבו, אך כשתקרבו ראו את הציציות של מרדכי בלבוש המן, שמוחו מאוד וזהו שנאמר "שיושנת יעקב צהלה ושמחה בראותם יחד תכלת מרדכי". על ידי התכלת זיהו שזה מרדכי.

ח טז יז. ליהודים היתה אורה ושמחה וששן ויקר. מקום אשר דבר המלך ודתו מגיע שמחה וששון ליהודים. כתיב וששן חסר בלי ו' ובפסוק השני "שמחה וששון ליהודים" כתיב מלא עם ו' מדוע? ויש לומר משום דששון הראשון דרשו חז"ל במגילה טז. על ברית מילה והגמ' בכתובות אומרת שאי אפשר לומר שהשמחה במעונו שיש ברית משום שהתינוק בצער ולכן כתיב ששן בלי ו' לומר שהשמחה חסרה ולא שלמה בגלל צער התינוק אבל הפסוק השני שמדבר על שמחת פורים שם השמחה שלמה ולכן כתיב ששון עם ו'. רבי חיים קניבסקי.

ט ז. ואת פרשנדאת ואת דלמן וגו'. הטעם שבקריאת בני המן אומרים כל הציבור ולי יוצא יד"ח מהבעל קורא מדן שומע כעונה? י"ל משום דשומע כעונה מהני כאילו אמר, אבל ל"מ מדן נשימה אחת שזה לא מועיל שומע כעונה. וכפלוגתת החזו"א והבה"ל.

ט כו. על כן קראו לימים האלה פורים. במגילה כתובה המילה פורים חמש פעמים. פעמיים עם וו, וג"פ בלי וו 'פורים'. אומר החשק שלמה שד"ז מרמז לדינא דגמי מגילה נקראת ב- יא יב יג יד טו. והנה בגי' ימים הראשונים יש בהם רק מצוות מגילה והם לא מלאים בשאר המצוות של פורים. משא"כ ב' ימי אחרונים הם מלאים, כי יש בהם גם משלוח מנות ומתנות לאביונים ושאר שמחה.

י ג. דורש טוב לעמו ודובר שלום לכל זרעו. מרדכי הפוך מהעסקנים שדבר ראשון הם דורשים טוב לכל זרעם, ודוברים שלום לעמם, והיינו שלעם הם יוצאים יד"ח באמית שלום. ואילו מרדכי היה היפוכם של דברים הוא דרש טוב לכל עמו, ועם זרעו הוא רק דרש בשלומם. רבי מנדל מרימינוב. עוד אפשר לומר שאפי' לזרעו והיינו לילדים קטנים הוא דרש בשלומם למרות מעמדו הגדול. הגר"יז.

בעניין קריאת המגילה: נפסק בשו"ע שצריך שתהיה המגילה כתובה כולה לפניו לכתחילה אבל בדיעבד אם השמיט הסופר באמצעה תביט אפי' עד חציה וקראם הקורא ע"פ יצא, והקי' רבי אברהם גניחווסבקי שהלא אפי' במגילה חצי שהיה אינה זוגית ותי' שהלא מובא בגמ' שקוראין אותה ללועזות בלע"ז וא"כ בשפה אחרת זה יכול להיות זוגית. בביה"ל הביא דנחלקו הרמב"ם והטור דלרמב"ם בעינן שיהיו כתובים רוב אותיות המגילה, ולטור בעינן רוב תביות המגילה וא"כ לפי"ז מתבאר דהטור והשו"ע לשיטתם שהכל תלוי בתביט ונתברר שמניין התביטות הוא זוגי (3046) ורק מנין האותיות לא זוגי (12213).

הצנע לכת עם אלקיך

רש"י לג ד על הפסוק ואיש לא יעלה עמך הביא את דברי חז"ל שהלחות הראשונות נשתברו מפיהם שהיו בפרסום ולכן שלטה עליהם עין הרע, אין לך מדה יפה מה הצניעות ובמדרש תנחומא מסיים : שנאמר ומה ה' דורש ממך כי אם עשה משפט ואהבת חסד והצנע לכת. ובברכות ז'. אמרו: בשכר שלוש זכה (משנה רבינו ע"ה) שלש, בשכר ויתר משה פניו זכה לקלותר פנים. ובתמיד לב. אמרו: אמן להן מה יעביד איניש ויחיה אמרו ליה ימית עצמו, מה יעביד איניש וימות יחיה את עצמו, ופירש המפרש: ימית את עצמו ישפיל את עצמו. יחיה את עצמו יגבה את עצמו ומתוך כך יתנו בו הבריות עין רעה ויקטאו בו וימותו ולימודן חכמים שאדם הרוצה שיחיה ישפיל את עצמו וירחמו עליו הבריות ויחיה שנים הרבה ומנאזה ימנע את עצמו שלא יקצר ימיו וימות בלא עתו. **ובספר שפתי חיים**: היא המפתח לכל המידות הטובות : מידת הצניעות! להיות צנוע בכל דרכי, לא להתבלט, לא להתפרסם ושלא ירגישו בך. ניתן ללמוד זאת מדברי הגמרא במסכת כתובות (דף סב.), שם מסופר על רחל בתו של כלבא שבו, אשר עוד בזמן שרבי עקיבא היה רועה חזן, היא ראתה את מידת צניעותו של רבי עקיבא ולכן חפצה להנישא לו. וכלשון הגמרא: חזיתיה

דחזה צניע ומעלי ראתה בו צניעות. מידת הצניעות שהיתה בו אפשרה לה להבחין במעלותיו הנפלאות הגדולות והגבוהות עד שמרום מעמדה הסכימה להתחתן עמו במטרה שילמד תורה. היא ידעה שבזכות מידה זו שניתן בה אם רק יתחיל ללמוד תורה בצורה נכונה הוא יוכל להגיע למדרגות גדולות מאוד. ואכן המציאות הוכיחה עד כמה היא צדקה בהערכתה. הצניעות שהיא ראתה בו הובילה אותו להתעלות מעלה מעלה עד שהפך לגדול בישראל. **וז"ל הפלא איפך ערך גלות:** ואף מי שהרחיב ה' את גבולו וגוי' ולכן יהיו האנשים והנשים צנועים אם יתראו עשרם ותכשיטם וכן ראוי להישמר אפי' מישראל ממראית העין ולחוש מאד לרעת העין הרע כי רבה וכ"ש בפני הנכרים. מסופר על החזון איש (מעשה איש ח"ב עמ' מג): פעם באו למעונו מתלמידו תורה חרוב בבני ברק על מנת להזמינו לחגיגה ולשמחה של מצוה הנחת אבן הפינה. אך החזון"א כאשר שמע על מטרט בואם של המזמינים אמר: אינני אוזח מטקס של הנחת אבן הפינה! כמו כן סיפר רבי שמריהו גרינמן: החזון איש היה מזרז אותו לצניעות יתירה, וכך היה אומר לו: כל דבר טוב שהנך עושה צנניע! וחור בפניו על ענין יגחיו אש גילה בדרוך שהולך הוא לחיות מתים, ומעוֹשך לא על אשר בידו לחיות את הילד! **ובדעת זקנים** מבעלי התוספות מצינו דבר נפלא. כתוב בפסוק ויחי למך שנים ושמונים שנה ומאת שנה ויולד בן, ויש לתמוה מדוע לא כתוב: ויולד את נח כמו שמצינו שם באחרים. ומתקשר הדעת זקנים מבעלי התוספות: יש לומר שמתושלח הצדיק נתן לו עצה שלא ימהר לקרוא לו שם, לפי שאנשי הדור מכשפים הין, והיו מכשפים אותו אם ידעו מהו שמו. מכאן למדו בעלי המסור לימוד גדול בעורנו: יש מה לקח טוב המיועד לבעלי עליה המעלילים בחייהם חיי התורה, ולא לו המעוותים והמיועדים לבנות את עם ישראל ולחיות מן המשפיעים והמעצבים את דמות האומה הישראלית שלא למהר לקרוא לעצמם "שם" ולא להזדרז להבליט עצמם ולהתפרסם, ובדאי שלא להחזיר ולהתגאות על חבריהם. וכך לא יגררו אחריהם גל של קנאה וקטורנות, והיו שמורים מכל סוגי עין הרע. ההצנע לכת הוא תמיד סוגיה טובה וממועילה לעליה והצלחה, כי בני אדם צרי עין הם ואינם מסוגלים לראות בגדולת והצלחת חבריהם, והפרסום הוא רע ומזיק להם.

בספר צדיק כחמור יפרח מובא על הרב שטינמן שאמר שלעצרו יש אנשים שמחפשים דוקא להתבלט ולא מבינים שבהם הם מזיקים לעצמם, ויש שכלל אינם רוצים להיות בולטים אבל כיוון שבמציאות הם בולטים הם סובלים מכך. סיפר רבי"ד ידיסקין שליט"א: ראש ישיבת אורחות תורה שהיו אצל הרב שטינמן לדבר עמו שבתוכניהם לעשות הכנסת סייט לעי"ז אבוי של רבי יעקב וירובינסקי עם כנס בוגרים גדול וכי' אמר הרב שטינמן מיד לא, לוחות הראשונות שניתנו בפרסום נשתבר וביטל הדבר. והיה אומר הרב שטינמן שאותם שעושים כזה חתונה בפרסום גדול, או שמקבלים דירה גדולה, אחי"כ הרבה פעמים אין להם ילדים, שאנשים ארוים שמדי טוב להם, ועושים עין הרע, ולפי פשוטו הם שולחן אכיל לא היה בהם היה זה מטעם הניל, שיעקב אהב אותה ועוד עברו שבע שנים והיה נראה לאנשים מדי טוב, כך המציאות. ורמ"י שניידר שליט"א סיפר שהרב שטינמן אמר לראש ארגון בוני עולם שרוב אלו שאין להם ילדים הוא או מפני שעשו להם חתונה מדי מפואר, או שנתנו להם דירה מדי טובה, ואנשים שואלים: למה זוג צעיר צריך לקבל דירת ארבע חדרים? ואחר זמן בא ראש הארגון הניל לרבינו ואמר שיביר את הדבר, והתברר לי שכן הוא. כשאחז הת"ח ראש ישיבה שכב בבית החולים, בא אליו הרב שטינמן לבקר, ואמר שזה מעין הרע, שמדי מצליח. והוסיף ואמר פרסום זה דבר מזיק בין ברוחניות ובין בשממיות. לכן כשהוציאת את הכפיתים [אלית השחר] לא כתב בפי' מיהו המחבר, ורק ברמז כי כתוב בספר הרוקח לרמזו את שמו בספרו אבל לא מדאי בפרסום. כמזכיר הרב שטינמן ביקש מנבאי ביהכ"ניס בו התפלל שלעולם לא יעשה ממי שברך על הולדת נכד, וגם בשמחות שידוכיו ונישואין מבקש תמיד לעשות הצניעות ובלו פירסום גדול, ותמיד אסר על התלמידים לפרסם מודעת ברכה בעיתון כשהי' לו

מאמרי מוסר וסיפורים מענייני פרשת כי תשא

שמחה, וכן כשהי' באבילות על הרבנית ע"ה ביקש שלא יכניסו מודעות לעיתונים. פעם הוא נשאל מדוע כשהגיע לבני ברק הפסיק ללבשו תפילין כל היום, ואמר שבכפר סבא לא היו הרבה יהודים חרדים ועי"כ זה לא היה בולט שהוא לבש תפילין כי כ"א עשה מה שהוא רוצה אבל בבני ברק שיש שם הרבה ת"ח אם יתחיל להניח תפילין כל היום זה יבלוט וצריך כמה שפחות להתבלט. האדמו"ר רבי משה מרדכי מלעלוב התבטא ואמר על עצמו על הרבה גדרים בעבודת ה' ויתרתי ובלבד שלא להתבלט אפילו במשהו. רבי מרדכי צוקרמן אמר בדברי הדרכה לבחור צעיר כהאי לישנא: לא צריך שירגישו עליך שאתה "עובד", וכשאתה הולך בדרך תחשוב בלימוד אבל אף אחד לא צריך לדעת מה אתה חושב, אלא הכל יבין בינך ובין קונך. ומרגלא בפומיה המשל הבא: כל זמן שהחממה טריה לא מריחים מאומה. אם מתחילים להריח את הוא כי היא מתחילה להחמיץ. יש אדם אשר אתה רק עובר לידו ונדף ממנו ריח. אישיותו בולטת ומדקדקת מול עיניך, אתה מיד יכול להבין את מהותו אם הוא למדן או גאון, בעל מוסר או צדיק. מצב זה איננו נכון, כי מאדם שלם לא נדף מאומה! מעלותיו והנהגותיו אינן צריכות להתבלט בשום מקום. אלא עליהם להיות חלק מהנהגתו הפשוטה והצנועה!

מסופר על רבי חיים ברים: על אף שהיה מתלמידיו הקרובים והמובקים של החזון איש והיה מרבה לספר עליו בכל הזדמנות, בכל זאת אף פעם לא אמר ולו בדרך רמז שהוא היה מתלמידיו. תמיד כאשר דובר על החזון"א הוא הזכיר כי יש לו חברים קרובים אשר היו מתלמידיו ומובהבים של החזון איש והם אלו שסיפרו לו כי שהשתמש בניסוח הבא: אני יודע בבירור על החזון"א כך וכך, כי יש לי חברים אשר היו מתלמידיו תוך שהוא מתאר ומספר פרטי פרטים על מה שאירע, אך בלי גילוח אף פעם כי כוונתו היא לו עצמו שהיה נוכח בשעת מעשה. היתה לו חכמה נפלאה כיצד להסתיר את מעשיו. דוגמא אחת מני רבות הדלקת נרות שבת, אשר כידוע היו לו בה עניינים שגבים להדליק נרות רבים, אך את כל הוא עשה בהצנעת ענייניו כדרכו, וכאשר נשאל על ידי אורחיו על סיבת ריבו הנרות, היה עונה: אלו מענייני הרבנית. לאחר פטירתה של הרבנית ע"ה כחשף נשאל על כך, אמר: מאחר וכך נהגה הרבנית איני יכול לשנות. **בשנותיו האחרונות** שהיה לפעמים בבית בנותיו שיחיו בשכונת בני הורנשטיין וחר נוף. סיפר נכדו על אותה תקופה: כאשר טבל במקוה שעל יד בית המדרש ויזניץ שבהר נוף הוא הרבה מאוד בטבילותיו. כאשר סיים ויצא מן המקוה, נגש אליו אדם זה (כמדומה) שהיה בעל תשובה) וביקש לדעת מה הן כוונותיו של רבינו זצ"ל, היות וראה מאריך מאוד וחשב כי מן הסתם טובל הינו ש"י טבילות. ענה לו רבינו זצ"ל בהתחמקות על מנת להסתיר את מעשיו ואמר: לאנשים זקנים כמנוי יש תועלת רפואית ממים חמים, והיות ומתבייש אני לעמוד סתם ולבלות במים לכן אני טובל פעמים רבות, אבל אין לי שום כוונות מיוחדות. **וכך מסופר** על רבי יהודה צדקה: כל ימיו הקפיד ונהרג מאוד שלא לעשות שום דבר מיוחד בגלוי לעיני שאר בני אדם. כאשר היה רואה לפעמים ברחוב אנשים ההולכים לטבול קודם התפילה לשם תוספת טהרה ומגבטת בידם כאילו מבקשים הם להכריז שהינם בדרכם למקוה, הוא הבעי את פליתאו בתוסל"כ: כלום אין לחשוש בכך משום ויהרא!?

על החפץ חיים מסופר: קשה היה לראות על חזונו החיצוני כל דבר מיוחד, או הנהגה מעוררת ענין, אלא הוא תמיד שקד להצניע את אורחותיו מעיני הרואים. ונביא דוגמא אחת מתוך עובדות רבות, באחד מימי תשעה באב החפץ חיים זצ"ל התפעל לליל תשעה באב עם חתנו רבי בני הירש לוינסון יחד עם בני הישיבה והמתפללים. רבי צבי הירש אמר מגילת איכה ואת הקינות בבכיות נוראות ממש, ואילו החפץ חיים ישב ובכה בשקט חרישי. לאחר גמר התפילה הקהל התפור והלך לביתו, כך גם החפץ חיים. אחיניו של החפץ חיים אשר ישן בעליית בית דודו החפץ חיים עלה על יצעור והתכוון לשניה, אולם אך הספיקה להירדם חיש הוא התעורר בבהלה לשמע קול בני נורא, מי בזכה כל כך? הוא התלבש יתיף בזריוות, רץ למטה וראה את החפץ חיים יושב על היצפה כשלפניו סדר הקינות והוא בוכה בכי תמרורים. אז קלט אחיניו שהיה אז בחור בן ארבע עשרה, את עוצם גדולת דודו הגדול. בבית המדרש בחברת התורה הוא התנהג ככל שאר האנשים, אבל כשהיה בדידות בביתו על עצמו וסבר שכולם כבר נמים לא שנתם או אז נתן דרור לרגשותיו, ופרץ בבכי תמרורים על החורבן!

מעשה היה באשה אחת ששני בניה למדו בראדיון, והנה חלפו כמה חודשים והיא לא קיבלה מהם שום דרישת שלום או מכתב כלשהו. הדבר הדאיג כמובן את אדם, עד שהחליטה לבסוף בלית ברירה לנסוע לראדיון לדרוש בשלום בניה. באחת מן החנות, ראתה יהודי חבוש סקסט, ולבושו כאחד האנשים הפשוטים, ושאלה אותו להיכין עליה להמשיך על מנת להגיע לעיר ראדיון. שאלה היהודי: לשם מה עליך לנסוע לראדיון? ענתה לו האשה: נוסעת אני לראות את שלום בניי הולמים שם בישיבה, שזה כמה חודשים אין לי מהם כל בדל ידיעה. אמר לה האיש: אג נגר בראדיון, ותחת שטרחתי לנסוע עד לשם אנש אי אליהם, ואמסור להם שיכתבו לך איגרת שלומים בהקדם. האשה שמחה על כך שתיחסך ממנה טירחת הנסיעה הארוכה, הודתה לו מאוד ושאלה את האיש לשמו, והוא כמתחמק ענה: אני בעל הבית פשוט מראדיון... גם כאשר ניסתה שוב להיודע

מפיו לשמו, לא עלה בידה. טרם שהלך מהמקום אמר לה האיש: יתיזרה על רכושך, המקום כאן שורץ גנבים. כעבור זמן מועט קיבלה האם מכתב מבניה, בו הם מספרים כי כי החפץ חיים נכבדו ובעצמו מסר להם כי אאמם מבקשת שיכתבו לה מכתב מפאת דאגתה לשלומם. האשה לא האמינה שאותו יהודי הלבוש בפנטות כל כך והציע עצמו לעזרתה, לא היה אלא החפץ חיים. **כשרבי** חיים קניבסקי היה מגיע לבריתו, והיה ממתין בחוץ ברכב לתחילת הברית, היה פותח מיד את הספר, וקרה לפעמים שלפתע הבחין שרבים מאד מצטופפים ומסתכלים בו, היה סוגר את הגמרא ומלמל לעצמו: יותר מדי רואים. המון מהדברים מתוך הספר מידות דלילה לרבי מרדכי ועוננו.

וראית את אחרי ופני לא יראו.

אומר החת"ס שכונת הפסוק הוא כך: פעמים רבות אנו רואים בעולם דברים שונים שנעשים מבלי שנו יוכלת להבנים למח כך ולמה כך, אבל לאחר שנים ארוכות לפעע מתברר לנו איזה פזל יפה הקב"ה חיבר לנו בצרה הזאת והזאת, איזו ישועה עצומה צמחה מדבר פלוני... האדם צריך לחיות בדיעה שהקב"ה טוב ומטיב וגם כשהוא עושה משהו בבתחילה נדמה לנו שהוא מאוד לא טוב, בכ"א הוא צריך להאמין באמונה שלימה שזה הדבר הכי טוב ואחי"ז תגיע הישועה שהוא חפץ בה. הדרשנים נוהגים להביא עי"כ סיפור: פעם אברך ירושלמי נקלע לחובות והוא נאלץ לכתת רגלים להסתובב בין נדיבי עם בארצות נכר. כאשר הימית הוא נכנס לביתו של גביר גדול וביקש את תרומתו, הלה החל לצעוק עליו צעקות רמות והפליא בו טיעונים קשים על הפרזיטיות שלו שאינו עושה כלום רק פושט יד וכי' כנהוג. בכל אותו הזמן האברך שמע הכל ושוייון נפש מבלי להוציא הגה מפיו, לאחר כמה דקות של צעקות הוציא העשיר אלף דולר והביא לו. לפני יציאתו מהבית שאל אותו העשיר אינני מבין אותך אבקש שתסביר לי משהו. אינו עומד צוועק עלך ואתה נשאר אדיש, מה הפטש בזה? ענה לו האברך אני אגיד לך את האמת לפני שעליתי אליך אמר לי הדרייבר שמנהגך לצעוק ואחי"כ לתת סכום יפה, ועי"ז זה הגעתי אליך, הבנתי שהצעקות הם היכי נתייפה לקבל את התרומה. היכיית שתגמור, כדי שאוכל לקחת את הכסף וללכת. זו נקודת האמונה, כשאדם קובע בליבו שהכל מתוכנן ונעשה בגזירת עליון, להקשיי לא מעיקים עליו! האמונה נוטעת אצלו את ההכרה שזוהו חלק מהשהלך שהוא אמור לעבור, והכל לטובתו. הידיעה הזאת מחזקת אותו ונוסכת בו תקווה לעבור את הקשיים בצורה קלה יותר. והבאנו בעבר הרבה סיפורים עי"כ, נביא כעת שני סיפורים שעדיין לא הובאו כאן.

מסופר על החתם סופר, כשהיה בחור הוא בא לעיר פרשבורג כדי ללמוד שם, אורחותיו ינתנו לו עי"ז עשיר אחד מתושבי העיר. באותו זמן התאכסנו חיילים צרפתיים בבתי יושבי העיר וגם אצל העשיר התאם התאכסנו כמה מהם. בין החיילים היה אחד שהתקרב מאד אל הבחור משה סופר וביקש ממנו שילמדוהו כמה דברים נחוצים, ותמורת זאת הוא ינקא את בגדיו וישרת אותו בשאר דברים. הבחור משה סופר לא יכל לסרר, והוא חסיד מיד. כעבור למעלה משלושים שנה כאשר החתם סופר כבר היה רב בעיר פרשבורג, העלילו על החתם סופר שהוא מרגל והביאו אותו לפני משפט צבאי. שכנסם החתם סופר לחדר השופטים הגירו מיד ראש השופטים וקרא לו להיכנס לחדר מיוחד, שם חלה לו שהוא החייל שגר אתו בבית העשיר בעיר פרשבורג, ושמחו זה עם זה ומיד הבחיתו שלא יתן לו שום עונש כיון שהוא יודע שהעלילו עליו עלילת שקר, ופטר אותו מיד מן המשפט ללא דין ודברים כלל. בעקבות מאורע זה אמר החתם סופר את הפירוש הנפלא על הפסוק "וראית את אחורי ופני לא יראו".

בספר אצרות התורה מביא מעשה נפלא מהרב שך. הביאו לפניו ילד יתום מאב ואם שישוחח איתו ויחזק אותו בצרה שבאה עליו, אמר לו הרב שך במה אוכל לנחם אותך על הצרה הקשה שפקדה אותך? גם אני התייתמתי בגיל צעיר ויודע אני את צרתך הגדולה. אבל אספר לך סיפור שיוכל לחזק אותך: בהיותי בישיבה, תלבוים החבורים הטובים והמצוינים כשהגיעו לגיל הנישואין היו מקבלים מהמחותן סידור מלא. זאת אומרת כל צורכי הדירה והחתונה. כל מה שחזר מהאירוסין היו שואלים אותו מה קיבלת. זה היה מושג שכל אחד חזר עם מטען גדול. אומנם, אומר הרב שך, אני כשהתארסתי לא קיבלתי דירה, אמרו לי מיד חברי לעזוב את השידוך, שהיה בחור כמוך יכל לקבל הרבה כסף. אבל הבנתי שהשידוך הוא משמים ולכן לא ביטלתי. והנה באותם ימים היו שמועות קשות על המלחמה שעומדת לפרוץ. כל אחד ניסה לחשוב כיצד יעזוב את מקומו ורכישו ויעזב את מקומו. ואני מכיוון שלא היה לי דירה, קל היה לי לעזוב את השכירות ולעלות לארץ ישראל. שכלכל חברי שגרו בדירה משלהם היה קשה לעזוב את דירתם וכל רכושם, והם נשארו לגור בפולניה. בסופו של דבר נספו כל חברי בשואה, לא נשאר מהם זכר ד' ירחם. רק אני נשארתי בחיים. ואז מוסיף הרב שך: אם היו שואלים אותי או את כל בחור אחר באותו הזמן, האם לקבל דירה זה דבר טוב! ברור שכל אחד היה אומר שאין טוב יותר מקבל דירה. אבל עכשיו התברר שיש שלא קבלתי דירה זה היה הדבר הטוב ביותר באותו זמן. כך במבצך, אמר ליתום, לחיות בל הורים ברור לכולם שאין זה טוב, אבל לעתיד יתברר שהכל היה לטובה, וזהו שאמר הכתוב וראית את אחורי ופני לא יראו.

שאלה: מה הם הזמנים המסוגלים לתפילה על צרכים אישיים בימי הפורים? ועוד דברים חשובים ליום הפורים. **תשובה:** השמחה של פורים צריכה להיות ע"י שאנחנו וכו' להיות קרובים להקב"ה בכל קראנו אליו. **צום תענית אסתר** כותב המשגיב בתרפ"ו שהצום הזה נקבע כדי לזכור שהשי"ת רואה ושומע כל איש בעת צרתו כאשר יתענה וישב אל ה' כבימים ההם. ובקו הישר פרק פז כתב שיום תענית אסתר הוא יום מסוגל שיתקבלו תפילותינו וכל מי שצריך רחמים על איזה דבר יקח פנאי לעצמו ביום תענית אסתר ויאמר מזמור כב ואח"כ ישפוך שיחו לפני ה' ויזכיר זכות מרדכי ואסתר ותקובל תפילתו ברצון. **יום הפורים** עצמו הוא יום מסוגל מאוד לקבלת התפילות לרצון והוא עת רצון במרומים, כן כתב רבי חיים ויטל, ויש בזה עניין של כל הפושט יד ונתנים לו ואין בודקים אחריו. ואפשר לבקש על נס שיהיה לנו ניסים מה שבכל השנה לא שייך לבקש. והנתיבות שלום מסלונים אמר ע"י שהמתפלל בפורים יכול לבטל גם גזירות שנחתמו, כמו בימים ההם בזמן הזה שהתפילות ביטלו גם מה שנגזר ונחתם בטבעת המלך. ורבי מרדכי מנדבורנא הקפיד מאוד שכל חסידיו יגמרו את הספר התהילים ביום הפורים ואמר שמקובל אצלו מאבותיו שהמסיים תהילים ביום הפורים מובטח לו שתפילותיו יתקבלו. וצריך לנצל ימים אלו ולא לעשות את הטפל עיקר ואין לו לכסיל אשר בזה היום ששערי הצרות נפתחים, אינו פונה אליהם. והישועה מגיעה רק כשסומכים רק על הקב"ה וד"י מתעורר ע"י תפילה. **זמן נוסף** ביום הפורים לקבלת התפילה הוא בעת הסעודה. **ובעניין הלימוד בליל הפורים:** בדרשות חת"ס קילס מאוד ללומדים בין מגילה של לילה למגילה של יום. והבטיח שהוא בן עוה"ב. ולכה"פ שיתלשלא יעבור עליו יום זה בלי קביעת עיתים לתורה, והכי טוב שאחרי התפילה יישב ללמוד איזה חצי שעה. ומקובל שבעל האגודת אזור זכה לבנו ה'אבני נזר' בזכות שלמד בליל פורים. **עוד דבר כדאי** מאוד בפורים והוא לשמח לב נשברים וחז"ל תקנו משלוח מנות ומתנות אכילוניים ומי עשה זאת אחר הקב"ה ג"כ ישמח אותו. **ויש להזהר** מאוד מאוד מליצנות האסורה שיכול להוריד את כל המדרגה שהשגנו בחורף ובעיקר לא לצחוק על חשבון אנשים ועל דברים קדושים, שמחה ובדיחה כן אבל לא על אנשים דברי חז"ל ודברים קדושים.

שאלה: איך ניתן למנוע בפורים מהילדים לאכול כל היום ממתקים ושוקולדים המזיקים לבריאות? **תשובה:** היום ניתן לראות (הכל כתוב על המוצרים) כמה דברים לא בריאים יש בכל מוצר, ולפי החשבון הפשוט מי שלא נשמר, בפורים לבד הוא אוכל קילו סוכר, ושומנים רוויים ושאר מרעין בישין המשחיתים את הגוף. בקבוק שתייה קטן למשל מכיל 15 כפיות סוכר, ומי שלא נשמר לא הוא שותה במשך היום כמה כאלו, וכן ע"י הדרך, ולכן: דבר ראשון כדאי לתת להם ארוחת בוקר טעימה ומזינה, כך לפחות יהיה להם פחות חשק לשבוע מממתקים. שנית אפשר להחליף את הממתקים למותרות הפתעות מ'הכל בשקל' וכדו', העיקר שהגוף לא ישחת. ובכוח זה לא יעצור. וראוי להוסיף שיש שחושבים משום בל תשחית צריך לאכול את כל המשלוחי מנות שקיבלו, צריך לזכור את הדיון של בל תשחית דגופא עדיף והגוף הוא לא פח זבל, ובפרט שעובר איסור של ונשמרתם. **לא לשכוח ביום הפורים:** לעלות או אפילו לשלוח משלוח מנות זה דבר קטן דבר ראשון לסבים והסתבות הקרובים אלינו ביותר, וכן לאנשים גלמודים שנמצאים סביבנו, לנו זה לא דבר כ"כ קשה אך להם זה דבר עצום וגדול, והקב"ה יחזיר לנו מכל טובו וחסדו ביום הזה.

שאלה: מיהו אחשוורוש? **תשובה:** בילקוט מעם לעז מובא כדלהלן: מלך פרס אסטרטגוס היה שמו ולא היו לו בנים כי אם בת אחת יחידה שהמלכות הייתה שייכת לה. אחד משרי המלך ראה זאת חשק בה ופיתה אותה להינשא לו. כשנודע הדבר לאסטרטגוס כעס על השר שלו והוציאו להורג ונתן בתו בבית הסוהר וחסדל לה בן ציונה המלך שאל להניקו אלא להביאו מיד אל הר אחד ששם ימות ברעב וכן עשו. וזימן לו הקב"ה כלבה שהניקה אותו עד שנעשה גיבור. ונקרא כורש על שנתגדל על יד כלב שבלשון פרסי קורין לכלב כורש... וכורש נשא את בתו של דריוש מלך מדי והוליד את אחשוורוש שהיה בנו של כורש ונכדו של דריוש, ולדריוש לא היו בנים ולכן ירש אחשוורוש את מלכות מדי מיד זקנו ומלך גם כן במקום אביו כורש אחרי 3 שנים של מלכות כורש במדי ופרס.

שאלה: מתי היה פעם אחרונה פורים המשולש כמו השנה? **תשובה:** בשנת תשפ"א ולפניו בהפרש של 13 שנים קודם בשנת תשס"ח. פעם הבאה זה יהיה עוד 20 שנה בשנת תת"ח. (נס ההצלה ויום הפורים היה לפני 2400 שנים בשנת ג'תה).

שאלה: אם מצעיהם לת"ח אדיר להיות בעמדת השפעה הכי גדולה בעולם ויכול להציל יהודים, האם יקח את התפקיד או ישאר ללמוד ולהרביץ תורה? **תשובה:** אמנם אין כאן המקום לפסוק הלכה למעשה אבל אפשר לציין מה שרואים מהמגילה, שמרדכי למרות שהיה משנה למלך העולם כי אחשוורוש מלך על כל העולם, בכ"א הוא עלה לירושלים והיה מורה הוראות בבית המקדש בהלכות הסבוכות כמבואר בשקלים.

שאלה: רבה בחיידר רואה את כל הכיתה משתוללים לרגל ימי הפורים, האם יש שיטה מפתיעה להתגבר ע"י? **תשובה:** אם אתה לא יכול לנצח מישוהו תתחבר אליו. וזה מה שיעשה עם הילדים, הוא ישתולל איתם וירקוד איתם ביחד ואח"כ יחד איתם הוא יריגע.

שאלה: מהי הסגולה הגדולה שגדולי הדור בכל הדורות המליצו עליה מאוד לישועה בכל העניינים? **תשובה:** קבלת שבת מוקדם: הן איש חי כתב כי עם ישראל זוכים לעושר וברכה בזכות שמקדימים ומקבלים את השבת מבעוד יום. ויש להוסיף שהקדמת קבלת שבת היא סגולה למצוא את הזיווג במהרה. השבת היא הבת זוג של עם ישראל. עם ישראל הוא החתן והשבת היא הכלה, ומצוה על החתן להקדים לצאת לקראת הכלה. זוהי המצווה של תוספת שבת, להקדים לצאת לקראת השבת. האר"י אמר שסגולה למי שאין לו בנים שיהיה שאת וגם יזהיר לאחרים על תוספת שבת בערב שבת ובמוצאי שבת, ויתווספו לו בנים. וכן כתב החפץ חיים שמי שמזדרז ומחזק גם אחרים לקבל שבת מוקדם יזכה שיהיו לו בנים. ביטול גזירות קשות: בספר סדור של שבת כתב: טוב להקדים לקבל את השבת, כי משעה שמדליקים נרות של שבת קודש, מסתלקים ומתבטלים כל כוחות הרע והטומאה מהבית. האמרי אמת מגור היה אומר שכן מצוות תוספת שבת כל כך גדולה, שעל ידה זוכים למחילת כל העוונות, אפילו הקשים ביותר. הרב שטינמן אמר לאימי תח"י שתאמר לנשים שכל מי שתקדים שבת עשר דקות יהיה לה ישועות בכל התחומים וזמן זה של הקדמת שבת הוא הזמן הכי גדול בשבוע ואלו השעות הכי יקרות מכל השבוע וכל הבקשות והתפילות מתקבלות אז.

שאלה: כמה זמן תארך מלחמת גוג ומגוג? **תשובה:** רבי משה שטרנבוך אומר בשם רבי יחזקאל אברמסקי שמקובל אצלו מתלמידי הגר"א שמלחמת גוג ומגוג תארך 12 דקות בלבד, ובמלחמה זו שליש מהעולם ימותו ושלש ייפצעו, ושלש ישרדו ללא פגע. וכיום שיש צד שאנו על סף מלחמת עולם שלישית מבינים שזה בהחלט דבר שהוא סביר לחלוטין בעידן שלנו. עוד אמר רבי משה שטרנבוך שיש לו עדות עד זקנו הגר"א שהיה אומר שלפני ביאת המשיח מלכות רוסיה תתגבר ואומות העולם יפחדו ממנה.

שאלה: האם על אברך מתמיד ללמוד נ"ך על חשבון הלימוד? **תשובה:** רש"י על הפסוק 'ויהי ככלתם משה' אומר שעל תלמיד חכם להיות בקי בכו' ספרים. ויש להוסיף שצריך לשאול חכם איך ובאיזה פרושים לומדים נביא.

שאלה: עד כמה חשוב להקשיב לשליח ציבור בחזרת הש"ץ? **תשובה:** בפרשתנו שהקב"ה נתעטף כשליח ציבור והראה למשה לחר ג' מידות. אומר הזהר הקדוש שע"י הקשבה לדן בחזרת הש"ס מי שחייב נעשה זכאי, וזה גם הכוונה שהחזן מוציא את הציבור ידי חובה, והיינו מחובה לזכות.

שאלה: בפרשתנו מובא האיסור לספור אנשים, האם מותר לספור במחשבה? **תשובה:** ר"ח פלאגיי כותב שאפשר לספור במחשבה ע"י הסתכלות על האנשים אבל יזהר שלא יצביע כשסופר.

שאלה: מהו התבלין היקר בעולם? **תשובה:** אחד מסממני הקטורת הוא כרכום, (לא התבלין הידוע כורכום, אלא כרכום) הוא מופק מפרח הנקרא כרכום גידולו במזרח הרחוק, יש לו ריח מאוד טוב וטעם מתוק ומשמש להמון דברים כצביעה בישום תיבול יופי ועד רפואה ואכילה. יש קושי גדול להפיק אותו ולכן הוא תבלין נורא יקר ולגידול שלו צריך תנאים מאוד קשים אדמה מאוד משובחת, שמש

תמיד, ובשטח של דונם ניתן להפיק רק קילו אחד. שווי של קילו הוא למעלה מעשר אלף דולר. גרם עולה עשרות שקלים.

שאלה: השבוע חל יום ההילולא של הנועם אלימלך מליזענק? ידוע שסגולות רבות נקשרו בשמו מה היא הסגולה שלו לגבי מלווה מלכה? **תשובה:** היה רגיל לומר שאכילת מלווה מלכה היא סגולה לאישה מעוברת ללידה קלה. רבי אלימלך הבטיח שכל העולה לקברו לאחר מותו לא יפטר מהעולם ללא תשובה.

שאלה: בפרשיות שלנו אנו קוראים רבות על ענייני קורבנות, התפילה היא במקום קורבנות, למה הייצר הרע כ"כ מתנפל על האדם בתפילה ולא נותן לו להתרכז כמו שצריך? **תשובה:** התפילה זה הקרבת אלוקים הכי גדולה שיש שזה תכלית האדם לכך הייצר הרע מונע כמה שיכול להגיע לתכלית, לא איפכת לייצר שילמדו תורה ויעשו מצוות העיקר לא יהיה קרבת אלוקים ואמונה בו יתברך, וזו הסיבה שעלינו להתגבר על הייצר ולהשתדל ביתר שאת בתפילה בכוונה עצומה ללא הפרעות, ונוסח התפילה אסור שיהיה בתביעה כלפי שמיא רק אברהם ומשה שהיו בדרגה עליונה של שלימות האמת ולא היה באימרתם שמץ של טענה חלילה על הקב"ה אלא רק שאלה על חילול ה' שנוצר כמו למה לאמרו הגויים ברעה הוציאם וכו'. וכן אברהם שאמר האף תספה צדיק עם רשע יכלו לומר כן, אבל על האדם לבוא בתחנונים ולבקש רק מאוצר מתנת חינוך.

שאלה: האם במציאות העולם רואים יתרון חכמה אצל יהודים? **תשובה:** ברשימת המיליארדרים של פורבס היהודים ממלאים 11% ממנה למרות היותם אחוז נמוך בהרבה מאוכלוסיית העולם (אם נצא מנקודת הנחה שבכדי להיות עשיר מופלג יש צורך ביתרון חוכמה - דבר שאינו נהנה). אותו הדבר ידוע שבאמריקה הגדולה, שמשפר היהודים בה הוא כשני אחוז, ובכ"א עשרים אחוז מהבכירים הגדולים בכל התחומים באמריקה הם יהודים. לפני כמאה שנים היה חכם יהודי מופלג מפורסם בהיסטוריה המודרנית בשם אלברט איינשטיין לילד גרמניה שהיה פיזיקאי ונחשב כגדול המדענים בכל הזמנים. וכמובן מי לנו גאונים וחכמים כגדולי התורה שבכל דור דור הגמיעים לפסגות גבוהות מאוד בעבודת השם. גאונים כמו הרגוטשובער ורבי חיים עזר שיהיה יכול לדבר בשני טלפונים ולכתוב תשובה הכל בכ"א.

שאלה: מי שנוהג לכווס מאוד כשנתקל בדברים שהיו צריכים להיעשות ולא נעשו, איך פותרים ד"ר? **תשובה:** הדבר נובע מזה שהאדם החליט על דברים מסוימים שצריך שיהיו או על דברים מסוימים שאסור שיהיו. והיינו אסור לי לאחר, או צריך שיהיו תמיד מים קרים במקרר וכדו' ואנשים מגיעים לכל דבר לפי כללים קדומים ולא מוכינים להתגמש וממילא נוצר קונפליקט כי מוכרח שכל הסיבה שלהם ניהוג ע"פ הכללים שלהם. וזה גורם ג"כ שכועסים הרבה על בני הבית והילדים. וכדי שלא יכעס, על האדם לשנות את כיוון החשיבה שלו של: צריך ואסור. ואז הכל על מקומו יבוא בשלום.

שאלה: מהי כמות המזון שמומלץ לאדם לאכול בארוחה? **תשובה:** כמות המזון בארוחה צריכה להסתכם בדרך כלל בכמות של צלחת אכילה אחת לאדם מבוגר. לילד יש להפחית יחסית לגודלו. ואיך אדם יידע שהוא אוכל את הכמות הרצויה, אם הוא שבע למשך זמן סימן שאכל כמות נכונה.

שאלה: אדם שנמצא במצב של לחץ, מתח ודאגה, האם וכיצד בן הזוג יכול לעזור? **תשובה:** אדם שנמצא במצב של מתח מכל סיבה שהיא, גם אם זה בגלל מתח הפרנסה או סיבה חברתית או מכל סיבה שהיא, בן הזוג הוא האדם שהכי יכול לעזור, ואיך? ע"י הכלה, להבין את השני, להכיל את רגשותיו, לנסות לשמחו בדברים שאוהב, להרגיע במילים טובות, להציע עזרה, לחשוב ביחד על רעיונות לעזור ואז גם אם זה לא נותן פתרון, זה נותן לשני כח והרגשה טובה וכך יכול בקלות לצאת מהמצב.

שאלה: עד כמה ואיך צריכים ההורים לדרוש מהילד להגיע להישגים? **תשובה:** צריך לדעת לדרוש לפי היכולת של הילד, לפי הכישורים וההתפתחות שלו ובעיקר לדעת לדרוש לפי התכונות שלו. אם למשל תלמיד ילד שאין לו חוש מוזיקלי לשיר, גם אם תשקיע בו 20 שעות זה לא יעבוד. ההורה צריך דבר ראשון להכיר את התכונות והיכולות של הילד ולפי זה לדעת לדרוש ממנו דברים. ולכן אך טבעי הוא שאפילו באותה משפחה יהיו דרישות שונות וספציפיות מכל ילד, כל אחד לפי התכונות והכישורים שלו. ר"ש הופמן.

הלכות

משלוח מנות מטרתו להרבות אחווה, וע"כ צריך שהמקבל יידע מי נתן, ואומרים הפוסקים שאם לא יודע לא יצא ידי"ח. **אין יוצא ידי"ח** מתנות לאבינונים בנתינה לתת"ים, הליכות שלמה לרש"י. **אישה** חייבת במשלוח מנות ומתנות לאבינונים: **במשלוח מנות** אינה צריכה לקנות המנות באיזה קניין.

מתנות לאבינונים לאישה הרב אליעזר פוסק שצריך לזכות את המתנות לאישה כשהבעל נתן בשליחותה. וכשנותנת לבד אינה צריכה רשות ממנו.

שתי יין אינו צריך לברך על שום משקה ששותה אח"כ. וכששתה פחות מכשיעור ורוצה לשתות שתי יבקש ממישהו שיוציא אותו, או יברך על איזה מאכל שהכל. שו"ע ונו"י קעד. שו"ע תרצו.

מזין חינוך. צריך לדאוג שבניו הקטנים יקיימו את מצוות היום כולל משלוח מנות ומתנות לאבינונים.

אבא שביקש מבנו שלא ישתכר, זה לא נחשב שביקש ממנו לבטל מהתורה, כי דעת הרמ"א שחייב איניש לבסומי, זה בלי להיות שיכור וכן מצינו אצל הרבה מגדולי"י שלא משתכרים. רבי חיים קניבסקי נהג לשתות אחרי קיום מצוות היום בשחרית, ואח"כ הלך לנוח ועי"ז קיים עד דלא ידע כרמ"א, ושלחן שלמה. **ומצוות שתייה** היא ששותה יין ומביא ללכבדות ועייפות, אבל השותה מעט יין ואין הולך לישון מחמת זה אז אינו יוצא ידי"ח המצווה כלל.

יין בתוך הסעודה צריך לברך הגפן. ואם שתי קודם הסעודה א"צ לברך ובפורים זה אף שלא היה בדעתו לשתות בתוך הסעודה.

אסור לעשות מלאכה בפורים והעושה אינו רואה סימן ברכה. ואומר רח"ק שהדין הוא כחזה"מ. **זה הכל** כשהוא לא לצורך פורים, אבל לצורך פורים כגון כיבוש גיהוץ ושאר דברים מותר כבחול.

שכח על הניסים. ישלים לפני יהיו לרצון הראשון שלפני א'. נצור. **מותר לכתוב** את שם בעל המגילה על הקלף מאחורי המגילה. **מותר** לקחת בכוח נפצים שיכולים לסכן את הציבור.

אסור לטעום קודם קריאת המגילה. וד"ז אומר רח"ק שזה נאסר אף לנשים. אח"כ לא יכולים וחלשים מאוד מאוד. רמ"א משני"ב ושעה"צ תרצב ד.

מחצית השקל: מי שלא נתן מחצית השקל יכול לתת גם אחרי פורים. רבי חיים קניבסקי.

מקרא מגילה: אם הבעל קורא התחיל הברכות לפני שנכנס, עדיף לומר את הברכות ולקרוא מהחומש מהר עד כדי שיספיק לשמוע רוב קריאת המגילה מהבעל קורא שקורא במגילה. שלמי תודה. **יזהר מאוד לא להסיח דעת** בעת קריאת המגילה, ואם הסיח דעת לגמרי עד שלא שם לב לקריאה ואיבד אפי' מילה אחת שיש בזה שינוי במשמעות של הסיפור חוזר וקורא. ואם מסתפק בזה הקלו שאינו חוזר. **אדם שהתפלל תוך כדי שהבעל קורא** קורא המגילה למרות ששמע תוך מהבעל קורא לא יוצא ידי"ח.

בחור בר מצוה ללא זקן האם יכול להוציא בקריאת המגילה: בלילה כיוון שהוא מדברנן יכול להוציא מדין חזקה. ובבוקר דהוי מדברי קבלה אינו יכול להוציא.

אם נתעורר לו צורך לנקבו ואפי' שלא יכול להתאפק 72 דקות, (וכשאינו בכל תשקצו) תוך כדי הקריאה יכול להמשיך לשמוע ויוצא ידי"ח. ביה"ל צב ו קורא כדרכו.

בעניין הכאת המן. יעויין ברמ"א תרצ ו בשם הב"י ונו"י שם דאין לבטל מנהג זה. וכמובן עם שיעור וגבול, אבל לבטל לגמרי אסור.

אם דיבר בין קריאת המגילה לאמירת ברכת הרב את ריבנו, אינו אומר הרב את ריבנו. שעה"צ תרצב יב. **נשים ששומעות** קריאת מגילה בבית אינן אומרות הרב את ריבנו.

רבי חיים קניבסקי פשוט לו שאין לטעום קודם נתינת מתנות לאבינונים ומשלוח מנות.

מצוות היום משלוח מנות ומתנות לאבינונים, כתב הפרמ"ג תרצה' שיש בזה דין חינוך.

חידות

בתורתך'. ט. פרשה שנייה "דגנך תירשך ויצהרך". י. בר מצוות.

חידות לשונוים על הפרשה מאת רבי יאיר נוסבכר הצדיק שליט"א: התשובות בסמוך לשאלות. א. שמות 10פרשות בפרשה? כי תשא (ל יב) ראה (לא ב) וישב (לב ו) ויצא (לב כד) אמור (לג ה) ויקרא (לד ה) תרומה (ל יג) בא (לד יב) בחר (לא יח) בעלותך = בהעלותך (לד כד) ב. 12 לוג: הין (ל כד). ג. חריף שכל שמכין לתפוחים ורקח ממולה (ל לה). ד. שניים מעשרת מכות מצרים? ארבה (לב יג) דם (לד כה). ה. אחד מתרי-עשר הנביאים? מלאכי (לב לד). ו. שני מזלות? גדי (לד כו) שור (לד יט). ז. עלול להתפוצץ? מוקש (לד יב). ח. סדר בשי"ס? מועד (ל יח). ט. ספרו של רבי אלעזר מוורמייזא? הרוקח (ל כה). י. 12 מילים הקשורים לפורים ולמגילה? מסכה (לב ב) מזה ומזה (לב טו). מר- דרור (ל כב). עשרת (לד כח). חמש מאות (ל כב). ואיש את רעהו (ל כז). ויהי (לב יט). ויעמוד משה בשער (לב כו). הרע הזה (לג ד). מחצית השקל (ל יג). חור (לא ב). חמישים (ל כג).

חידות כלליות וילידים: א. אדם קנה עז 60 שח ומכר אותה 70 ש"ח לאחר מכן קנה אותה בחזרה 80 שח ומכר אותה 90 ש"ח. כמה כסף בסה"כ הרוויח אותו אדם? **ב.** איזה אוכל גורם לאנשים להזיל דמעות? **ג.** איך יתכן 3=6? **ד. תשובות: א.** התשובה כמובן 20 שח כי הוא הוציא מהכיס 140 וחזר לו לארנק 160. **ב.** בצל. **ג.** המילים "יש מאות" זה 6 אותיות 1/3 מזה זה המילה שש.

חידון משמעותי מילים לפרשת כי תשא. ה' משמעותיות למילה מתכון.

מתכון - מניין. מספר. "והקטורת אשר תעשה במתכונתה לא תעש לכס" רש"י: במנין (שמות ל לז). "וואת מתכונת הלבנים" (שמות ה ח). **מתכון - בסיס.** "ויעמידו את בית האלוקים על מתכונתו" מצודות דוד: כנו ובסיסו (דברי הימים ב כד יג). **מתכון - על פי מבנה קבוע.** יוצא מהבית בשעה שבע במתכונת קבועה. מתכונת ההתנהגות שלו משתנה מעת לעת. **מתכון - מרשם. תפריט.** "המתכונים של ש" שרגא מעולים". **מתכון - עושה בכונה תחילה.** "מתכון להכעיס".

חידות מגילת אסתר: א. מנלן שגם אצל נכרי אומרים שלוח כמותו? **ב.** מה אחשורוש לא ידע? **ג.** מה המן

כמה הלכות לפורים המשולש: בעיירות שאין מוקפות חומה צריך להתחיל את הסעודה קודם חצות היום ואפשר גם עד השעה העשירית. ואם לא אכל יכול להתחיל לאכול מאוחר לפני השקיעה ולפני שמקבל ע"ע שבת, וכשיגיע שבת וזמן קידוש יפרוס מפה ויקדש, ואם שתי יין לא יברך הגפן רק קידוש בלבד. וימשיך באכילה לכה"פ כביצה, ובברכת המזון לא יאמר על הניסים רק רצה. וד"ז נהגו בעיקר אצל החסידים ובחצרות האדמו"רים. **ובפורים** שחל בער"ש התירו רוב הפוסקים לגזוז ציפורנים לכתחילה. ולעניין תספורת גילול יש שהתירו. ויזהר למשמש בבגדים בער"ש. **יש להיזהר** להוריד צבע מהפנים לפני שבת ואם לא הוריד מותר להוריד בשבת אם זה לא ציור או כיתוב שבמקרה כזה נקרא מוחק וצריך לשאול לרבנותו. **דיני פורים למוקפין:** בליל וביום ו קוראים המגילה ונותנים מתנות לאבינונים. ויש שנהגו גם לשלוח משלוח מנות ביום ו. ויש שנהגו גם לשלוח בשבת. ובשבת אומרים עה"נ וקוראים קריאה של פורים, ויש שמרבים משהו בסעודה, וביום ראשון שולחים משלוח מנות ועושים סעודה. ויש שהשתדלו לאכול פרי חדש וכדו' בשביל לברך שהחיינו. **הבעל קורא** שקרא בשישי בירושלים יזהר לא לנסוע לשבת לעיר שאינה מוקפת כי אז לא יתחייב בשבת ויצא שכן עיר הוציא בן כרך ויש בזה בעייה. כמו"כ יזהר ירושלמי לא לצאת ביום ראשון מירושלים כדי שלא יפסיד מצוות סעודה ומשלוח מנות. בן עיר שהגיע לירושלים בשבת י"א שיאמר עה"נ. בן ירושלים שהיה בשבת מחוץ לעיר ביום ראשון עדיין חייב בסעודה.

קריאת המגילה: מחצי שעה לפני זמן קריאת המגילה אסור להתרחץ. ע"פ משנ"ב תרצב טו. וכן אסור לישון. ול"מ שעון מעורר.

חידות שינון הפרשה לפי סדר ה-א-ב. מתאים גם לילדים: א. מבוני המשכן? אהליהב. **ב.** איך כתוב בלשון הפסוק משה נתעב? בושש. **ג.** כל שקל שוה עשרים? גרה. **ד.** מאיזה שבט היה אהליהב בן אחיסמך? דן. **ה.** איך טוחנים את הקטורת? הדק. **ו.** איזה פסוק בפרשה החזן אומר בקול ביי"ג מידות? ויעבור ד' על פניו ויקרא. **ז.** מי מצווה על עליה לרגל? זכרים. **ח.** איך נקראת אומנות באבן? חרשת אבן. **ט.** מה עשה משה לעגל? טחן. **י.** מי לא מש מהאהל? יהושע. **כ.** מה העונש של מחלל שבת? כרת. **ל.** מי הרגו איש את אחיו? לוי. **מ.** מה משה שם לפניו? מסווה. **נ.** ממה הכיור עשוי? נחושת. **ס.** לאיזה הר משה עלה? סיני. **ע.** קול ____ גבורה. קול ____ חלושה. קול ____ אנכי? ענות. **פ.** איך נאמר- 2 לך 1 לוחות אבנים? פסל. **צ.** מקום עמידת משה ביי"ג מדות? צור. **ק.** אחד ממיני הבשמים? קיצה. **ר.** למה משמש הכיור? רחיצה. **ש.** איך נקרא בגד הכיסוי של הארון והשולחן? שרד. **ת.** איך כתוב - מזבחותם ____ ומצבוחם ____ ואשריהם ____? תשברון ותתוצון תגדעון.

חידות פרשת שבוע: א. בפרשה 5 בהמות ועוף? **ב.** איזה פסוק בפרשה מופיע בשלמותו (על כל 12 מילותיו) בעוד מקום בחומש שמות כל המילים והטעמים? **ג.** בפרשה 'עפרי' ולא מהאדמה? **ד.** היכן בפרשה רמזו ביקור לשבת בעיר 'חרישי'? **ה.** היכן בפרשה הפסוק הצי ארוך בתורה? (34 מילים!) **ו.** היכן פרעה בפרשה?

חידות תורניות: ז. איזה מצווה עני משלם עליה יותר מאשר עשיר כשמקיימה? **ח.** איזה בקשה אומרים בשמונה עשרה בשבת פעמיים באותו נוסח כל שמו"ע מחדש? **ט.** איפה מזכירים בקריאת שמע 'שמך? **י.** איזה דבר אין בחודש זה ויש אותו יום יום כל השנה? **תשובות: א.** שור, גדי, חמור, שה, עגל (חטא העגל) עוף (בסממנים מור 'דרור') **ב.** ראשית ביכורי אדמתך וגו' **ג.** "ואטחון אותו היטב עד אשר דק לעפר". **ד.** פלד' פכא' "בחריש ובקציר תשבות" **ה.** "וירא העם כי בושש משה ..." **ו.** פלבי פכה' - "כי פרעה אהרן לשמצה בקמיהם". **ז.** ביכורים: העשיר מביא פרי ראשון בסל מזהב ומחזירים לו הסל. העני מביא פרי ראשון בסל מעלים ולא מחזירים לו הסל. **ח.** בברכה אמצעית שבענו מטובך.. 'ותן חלקנו בתורתך' ואחרי עושה שלום – שיבנה בית המקדש 'ותן חלקנו

מרדכי והוא הגיע כבר בלילה. ז. כתוב אשר נתן המלך ליהודים... ושלל לבז ואחרי זה כתוב ובבזיה לא שלחו את ידם. ח. בפסוק האחרון במגילה: כי מרדכי היהודי משנה למלך אחשורוש. ט. כתוב ויש כתר מלכות בראשה וימליכה תחת ושתי. י. כתוב בשלושה עשר לחודש שניים עשר הוא חודש אדר. באדר ב' פורים בחודש השלושה עשר. יא. תכריך בוך וארגמן. יב. אדם הראשון נולד עם זנב. יג. יו"ד קס ו מלוה לוח משום ריבית. יד. בן עיר שהיה בספינה ולא היה בידו מגילה עד טו קורא בטו שו"ע תרפ"ח ח. טו. במנמנם. טז. רש"י מנחות סד: שמרדכי היה באותו נס. יז. פ"ח פ"ט. יח. המלך. יט. אשר הגלה מירושלים עם הגולה אשר הגלה. פ"ב פ"ו. כ. 1. משתה 180 יום. 2 משתה שבעת ימים. 3. משתה ושתי. 4. משתה כשהומלכה אסתר. 5 כשקבעו הגזירה המלך והמן ישבו לשנות. 6 משתה אסתר למלך והמן. 7 למחרת אותו משתה. 8. שמחה וששון ליום משתה ויום טוב. 9. משתה יד באדר. 10 משתה למחרת בשושן הבירה. כא. 1. רק בהם מגילה בלילה. 2. רק בהם ואתה קדוש אחר המגילה. 3. רק בהם מגילה אחרי קריה"ת. 4. רק בהם קדיש בלא תתקבל אחרי המגילה. 5. רק בהם פסוק אחרון במגילה אומר

בקול רם. 6. רק בהם שבת שלפני קוראים מעניין המועד. חזון וזכור. 7. יש פסוקים באסתר עם מנגינה של איכה. כב. מגילה דף יט' ימלמד שהראה ד' למשה דקדוקי תורה ודקדוקי סופרים ומה שעתידין לחדש ומאי ניהו מקרא מגילה עכ"ד. הרי לנו שמשה רבינו ראשון ראה מגילת אסתר. כג. ב' יט' "אשר לא תבוא ושתי אל המלך" וברש"י: שתהרג, ג' כא' "לשלוח יד במלך אחשורוש" וברש"י: להשקותו סם מוות. כד. ויאמר המלך, וקראו לפניו ככה יעשה, כאשר דברת, ויספר המן, אשר הגיד מרדכי. כה. מגילה יט, ונפסק שו"ע תרצ"א ח' מגילה בתוך ספר של כל הכתובים כשירה ביחיד ולא בציבור. כו. "ואת פרשנדאת ואת אריסי ואת ארידי ואת אדליה" וכו'. כז. אחשורוש שלח ידו (עם השרביט) לאסתר והצליח, ובגתן ותרש 'בקשו' לשלוח יד במלך אחשורוש ולא הצליחו. כח. 'תכריך בוך וארגמן'. כט. פרק ג' פסוק יג'. ל. כתוב "היא אסתר בת דודו כי אין לה אב ואם". לא. מלכות אביחיל אבא של אסתר המלכה, אביגיל אשתו של דוד המלך, בתיה בת פרעה המלך. לב. לאסתר. בגלל שתלו את המן על העץ שהיה בחצר ביתו ואחרי שאחשורוש נתן לאסתר את בית המן היא זכתה בנבלה בקניין חצר. לג. המן הציע למלך שאחד משרי

הגייגים המיועדים לאלו שיש להם מזה תועלת

הרגע הזה שאתה רק רצית לפרוס מפה, ומוצא את עצמך מתרוצץ סביב השולחן.

מעניין אם לעובדים של ויסוצקי יש הפסקת קפה **השנה בן גביר** לא שותה ארבע כוסות כי הוא לא מוכן להסב על צד שמאל.

אחר מאמצים מרובים ושיבויות צוות עם טובי המוחות הצלחנו לגבש רשימת הצעות לתחפושת בתנו היקרה והנה הרשימה: מקל אזניים, פטיש שניצלס, מלחיה, טראמפ, גפרור, נחנחית, מגן מזרון, פתק חדש, נעגיל-וואסר, בטריה, בורג, כוכבית, סולמית, נר נשמה, נמלה, מוצצית, גומיה, שוקולית, סקוטית, קנצרתנית, זמרת, אגם ברגר, שרקנית, שקרנית, אוטו-זבל, מוכרת פופקורן, האריס, האגיס, קלינטון, מוכרת שקדים, אשת כהן גדול, כלה, מוכרת בננות, מוכרת פיצה, שרכנית, מהדקת סיכות, מנקה חלונות, מעצבת מתנות, מוכרת-מקלות-אזניים, קיסמית שיניים, wd 40, רומניה, אנגליה, סינית, אמריקאית, ישראלית!!! מורה, מחנכת, אבא-של-שבת, מעצבת פנים, מאפרת פנים, מוכרת צימוקים, הולנדית, צרפתית, מלכה, נסיכה, טאהא, צרצרית, תולעת, מלפפון, פומלה, שם-מלה, תוקית, תורקית, זרזירית, זהבית, ספרנית, ספנית, נהגת, טיסת, כורסטנית, כורסיה, כורה-זהב/יהלומים/ברזל/פחם, קופאית בקופה ראשית בנתיב החסד, אוספת מצרכים במשנת יוסף. מעניין למה, אבל בסוף היא בחרה ב'כלה'.

עמלקי אחד פוגש את החבר שלו בהפגנת האנרכיסטים. תגיד לי, הוא שואל אותך, אתה לא מפחד שמישהו יבוא לקיים עלינו מצוות מחיית עמלק? - אל תדאג, מרגיע העמלק השני, יש כאן כל כך הרבה עמלקים, שהסיכוי שימחו דווקא אותנו קטן מאוד.

רציתי להתחפש לנשיא טראמפ אבל אמרו לי שבמצב הקשה של היום לא יפה להתחפש לדבר כל כך מצחיק.

ילד אחד יושב בכיתה, פרצוף מלא אושר, וכל הזמן דופק על השולחן. שואל אותו הרבי'ה: מאי האי? עונה הילד: התחפשתי לאיש שדופק "אין תחנון".

אמא הודיעה לי שהשנה בליל פורים אני אתחפש ל"פרעה בפיו"מה באמצע הלילה.

בעלה של אשת מפחדי היה נשוי לזרש שהיתה אשתו של המן. זה הכל, בכלל לא משובד.

עני מרד בא לגביר שבוט לפני פורים ומספר שהמצב שלו כל כך קשה שאפילו אינו יכול לקנות כלום לסעודת פורים. אומר לו הגביר: אם ככה אז אתה ממש אביון מהודר. תשתדל שאף אחד לא יתן לך כלום עד פורים ואז אתן לך מתנות לאביונים בשמחה.

כשאתה משחיל מוצרים "פג תוקף" במשלוח מנות איש לרעהו אל תתפלא כשתגלה אחר כך שבעקבות הפג תוקף של ה"מנות" שאתה שלחת, גם התוקף של ה"רעהו" פג.

משנכנס אדר האם יש מקום להחמיר ולא לעשות שמחות פרטיות משום אין מערבין שמחה בשמחה?

אחד שהתבשם בפורים עד דלא ידע בין ארורה זרש לברוכה אסתר במקום בין ארור המן לברוך מרדכי, האם יצא?

האם מותר להסתכל בפני מי שהתחפש לרשע?

קרא במגילה "חרבונא" במקום "חרבונה", האם יצא?

טעה ועשה מיץ זית ושמן ענבים, במקום מיץ ענבים ושמן זית, מה מברך?

האם אפשר להכות ב"המן" ע"י שליח או שזה מנהג שבגופו שלא מהני ע"ז שליחות?

האם אשת מפחדי הפסיקה להיות ארורה אחרי תליית מפחדי משום שהפסיקה להיות אשת מפחדי, או שהארירות שלה נמשכת, משום שיש לה סיבה לארירות מצד עצמה והיא מתוארת כאשת מפחדי רק כסיפור דברים בעלמא?

מה הדין כשנתן בטעות רעהו לאיש במקום איש לרעהו?

מי שהיתה לו טעות בקריאת המגילה ותיקן תוך כדי שמיעה במקום תוך כדי דיבור, האם יכול לתקן את התיקון תוך כדי דיבור?

שאלות וחקירות שהובאו לעינו של הפורים רב

נזכר באמצע שמונה עשרה שעדיין לא הרבה בשמחה משנכנס אדר, האם יכול להרבות מיד או שזה הפסק?

האם כדי להיחשב שב ואל תעשה צריך דווקא לשבת או גם עומד מהני?

היה עובר בספינה ממדינה למדינה, איזה שֶׁכָּר נחשב אצלו לִשְׁכָּר מדינה?

מה הדין ברובא דליתא קמן שנמצא לפנינו?

מי שנוהג לאכול ארוחת בוקר בערב וארוחת ערב בבוקר, מה נחשב אצלו פת שחרית, האם ארוחת הערב שאוכל בבוקר או ארוחת הבוקר שאוכל בערב?

תלמיד שרצח בשוגג בפורים, האם הפורים-רב גולה עימו?

תלמיד חכם שהתחפש לעצמו, האם חייב לקום בפני עצמו?

אחד שקיבל עליו שמירת סדרים ובסוף הסדרים נאבדו, האם נחשב לשומר שכר וחייב על האבידה?

רשימת חומרות שקיבלתי על עצמי הן בהקץ והן בחלום:

לא לבזות מים אחרונים לאחר הנטילה אלא לשמור אותם לערב פסח כדי לשרוף אותם עם הלולב והפלסטיק שלו.

שליח העלון יצא בצהרים לרחבת איצקוביץ
 כדי להפנות לעוברים ושבים שאלה קשה:
 למה עושים פורים שני ימים ביי"ד ובט"ו,
 הרי פורים על שם הפור ופור היה רק אחד?
ענה מנהל מגבית בת"ת מפורסם: ביום
 אחד אי אפשר להספיק את כל המגבית.
אברך אחד, נראה פונביצ'ר, ענה: איפה
 יומיים?! בזמני היה פורים כמעט כל
 תחילת זמן. **אחד, מתחזה לראש ישיבה,**
ענה: עושים עוד פעם פורים למקרה
 שייפסלו בביקורת בפורים הראשון.

חזון-איש'ניק שעבר שם התקומם על
השאלה: הרי גם אחרי שמוצאים אביון כשר
 בלי שום ערעור ופיקפוק, אביון שבאביונים
 עם כל ההידורים וכל החומרות, לכתחילה
 שבלכתחילה - עדיין לא בטוח שאפשר
 לקיים בו מצוות מתנות לאביונים, כל זמן
 שלא התברר שבינתיים אף אחד לא הכניס
 לו כסף לחשבון הבנק. ואת זה אפשר לדעת
 בוודאי בבנק רק ביום למחרת.

אחר ענה: כנראה שבפור הראשון לא היתה
 הכרעה, אז עשו פור נוסף. **אחד עם כיפת נח**
נח ענה: אח שלי, אם אתה רוצה לשמוח כמו
 שצריך, אתה חייב לשתות בקבוק שמשפיע
 עליך יומיים. **אחד עם כיפה יחי אדוננו ענה:**
 נו, באמת. למה אתם עושים בעיות? הרי זה
 נהוג כבר מימי האדמור הזקן. **בריסקער**
ענה: השאלה מופרכת מיסודה. לא עושים
 פורים יומיים. עושים פעמיים יום אחד.

אתיופי מקהילת הפלשמורה ענה: מצטער,
 אבל אנחנו לא שותפים להחלטה הזאת.
 קבעו את זה עוד לפני שעלינו לארץ.
מוסרניק ענה: בגלל שפורים-כיפורים. אז
 שאלו אותו והרי כיפורים עצמו רק יום אחד.
 אז הוא אמר: למה כיפורים רק יום אחד? זה
 כבר באמת שאלה טובה. **אחד ענה:** עושים
 יום אחד. השני זה מציג. **צ'למר אחד ענה**
בשאלה: נו, זה הדבר היחיד שבבני ברק
 עושים הפוך מירושלים?

הצ'ולנטיה של מילכיס'

ובמקום הראשון בתחרות הצ'ולנטיה
 המצטיינת לשנת תשפ"ה זוכה הפעם
 הצ'ולנטיה של מילכיס' בהנהלת שף
 הצ'ולנטים התותח האגדי מייקל המלך.

להלן נימוקי השופטים:

הצ'ולנטיה של מילכיס' מובילה בכל
 הקטגוריות שעמדו למבחן.

קודם כל ראוי לציון הנראות הגבוהה של
 מודעות הפירסום לצ'ולנט של מילכיס'
 המודבקות על לוחות המודעות ברחבי העיר.
 המודעות מציגות איור מרהיב של מייקל
 המלך בעצמו לכל רוחבו, כשהוא מחויך
 מתנוך אוזן המיילך הימנית לתנוך אוזן
 המיילך השמאלית, ולפניו סיר צ'ולנט ענק
 מהביל, ובידו מצקת שתקועה עמוק בתוך
 הצ'ולנט בין הבעלאך והבוענדלאך,
 הקארטופלאך והפארפאלך, הפלייש
 והקישקע המפורסם של מייקל העשוי
 ממעיים של בן אחר בן לבן פקועה.

מודעות אלו יש בהן כדי להעלות ריר בפה
 המתבונן ולהעביר מסר תרבותי של זלילת
 צ'ולנט חסרת מגבלות במתכונת 'אכול כפי
 יכולתך', ואין ספק כי הן מעניקות לצ'ולנט
 מקום של כבוד בסולם ערכי הבטן היהודית.

הצ'ולנטיה של מילכיס' מובילה גם
 באווירה הצ'ולנטאית הפתוחה המאפיינת
 את המקום, בו מתארחים בכירי
 הפוליטיקאים ממגוון עדות ומפלגות מימין
 ומשמאל, כולל פוליטיקאים חילוניים
 חובשי כיפה, המתאספים יחדיו באחוזה
 ורעות סביב צלחות צ'ולנט עמוסות, כשהם
 מניחים מאחורי גבם את כל הבלי העולם
 ומתערבבים בין צ'ולנטאים חרדים
 ונשותיהם, כאילו היו אחד האדם.
 מקסימום שניים.

מבני דבר וחצי דבר טוענים בין ביס לביס,
 כי אווירת קירוב המעיים השוררת בין
 הפוליטיקאים החילוניים הבאים בשערי
 הצ'ולנטיה של מילכיס' לבין המסובים
 המקומיים שאינם חילוניים, יש בה כדי
 לחזק את התקווה כי אי פעם בעתיד הלא
 רחוק יוסרו לגמרי המחיצות המפרידות בין
 המגזרים השונים בעם, עד כדי כך שכולם
 יתאגדו יחד בעמותה משותפת לשיוויון
 בצ'ולנט, שתאחד את כל חובבי הז'אנר
 כאיש אחד בקיבה אחת.

ראוי לציון מיוחד גם התרומה האדירה
 שמעניק מייקל המלך בצ'ולנטיה שלו,
 להגברת ההערכה הציבורית לענפי מוזיקת
 נשמת הפופ החרדית, שהפכו בשנים
 האחרונות לדמויות הוד נערצות בקרב צעירי
 הצאן והבקר, העוף והדג.

מי לא מכיר היום מושגים כמו: א'קפלה,
 קליפ, סינגל, סקיצה, דואט, די ג'יי,
 מאסטרו, סימפוניה, ראפ, ועוד ועוד כהנה
 וכחי כהנה - מי לא יודע היום מי הוא אומן
 הקלידים; אומן הרגש; בעל קול הזמיר; ילד
 הפלא; המנצח האגדי; המלחין הגדול
 מכולם; האיש והאגדה. והכל בזכות
 הדיווחים המצולמים השוטפים שמייקל
 מעביר מהצ'ולנטיה לאתרי שיוטי האצבע,
 על מנת להגדיל ערכי המוזיקה ולהאדירה.

הדיווחים מעלים על נס את עולמם המופלא
 והקסום של המוזיקאים הנערצים. כמו
 דיווח על המאסטרו שהגיע לצ'ולנט של
 מילכיס' עם צעיף חדש על כתפיו לפני
 שהוא טס להופעה היסטורית בדובאי או
 בבטומי, שם ירכוש קולקציה חדשה ויסגור
 קצוות על חתימת חוזה חדש עם חברת
 הפקה מאינדינפוליס או מהוד השרון. או
 כמו דיווח בלייב על איש הסאונד האגדי
 שהגיע לצ'ולנטיה עם משקפיים בלוק חדש
 ישירות משדה התעופה לאחר שהשתתף
 כאורח כבוד באירוע גאלה במעון הנופש של
 אחד הנגידים, שם חיכתה לו פגישת פיסגה
 עם הראפר שובר הקופות שהגיע עם אמרגנו
 ואיש הסאונד האישי שלו בדרכו לסיבוב
 הופעות מחוץ לחוף ומחופה לחופה. "כאשר
 המשותף לכל הדיווחים הרכילותיים הללו
 הוא המסר: אצלינו חווית הצ'ולנט תקצר
 לך את המרחק בין הקיבה למוח.

יש שני אחים מפורסמים שמופיעים באירועים.

כולם מכירים אותם.

אני בכוונה לא רוצה להזכיר שמות אז נקרא
 להם בינתים המבוגר והצעיר.
 חיצונית הם די דומים.

אומרים שלאח המבוגר יש הרבה דברים
 שאין לצעיר. הגדול גם נחשב הרבה יותר
 יוקרתי. המחיר שלו גם בהתאם.
 במשך שנים הכירו רק אותו. היום גם הצעיר
 מוכר ומפורסם.
 גם הוא לא זול, אבל בלי השוואה למבוגר.

אני באופן אישי לא כ"כ מתלהב מהמבוגר.
 נראה לי שרוב אלה שמתלהבים ממנו לא
 באמת יכולים להסביר לך ממה הם נהנים.
 הם פשוט מרגישים חשובים להיות בקלאב
 הזה, של אלה שאוהבים אותו.

את הצעיר אני מאוד אוהב.
 הוא עדין, סוליד. מתוק כזה.

בעיני- במבוגר יש משהו, תסלחו לי, מגעיל.
 את המבוגר- ילדים בכלל לא סובלים.
 הצעיר- ילדים מטורפים עליו.

בצעיר יש משהו הרבה יותר יהודי. למבוגר
 יש גם מעריצים גויים, אולי אפילו הרבה
 יותר מאשר יהודים.
 את הצעיר אני לא חושב שיש גוי שמכיר.

אבל האמת יש משהו במבוגר. אין ספק
 שהוא יותר תוסס ועוצמתי.
 הוא יודע לעשות שמח.

יש בו משהו כזה מטריף, הייתי אומר אפילו
 משכר.

אני חושב שאין כמו דואט ביניהם. אבל
 שיתנו לצעיר להיות דומיננטי. את המבוגר
 עם העוצמה שלו גם ככה ירגישו.

כמו שאמרתי כבר, אני אוהב יותר את
 הצעיר, את הרגוע שלו.
 אבל בפורים- תנו לי רק את המבוגר.

כבר אמרתי שלמבוגר קורים יין ולצעיר מיץ
 ענבים?

פורים תורה

ליהודים הייתה אורה ושמחה וששון ויקר
 דרשו חז"ל יקר זה תפילין ויש להקשות
 דהנה אחשוורוש ציווה אחר מעשה ושתי
 דכל הנשים יתנו יקר לבעליהן והוא תמוה
 מאד מה ראה רשע זה לצוות לנשים דיתנו
 לבעליהן תפילין ומה עניין זה למעשה ושתי
 דמשמע דהגזרה היתה תיקון שלא יארע כן
 שנית ובמה יועיל לזה אם יקנו הנשים
 תפילין? ועוד מצינו דאחשוורוש היה חפץ
 ביקרו של מרדכי וקשה כנ"ל דמה לרשע זה
 ולתפיליו של מרדכי ולמה חפץ בהם דווקא?
ואשר ייראה בזה עפ"י מה שאמרתי לבאר
 בעיקר מחלוקתם של אחשוורוש עם ושתי
 דכתיב ותמאן המלכה ושתי ומשמע שרצתה
 לעקור קידושיה אליו למפרע וכמאון
 ובגדולה אי אפשר זה כי אם על ידי טענת
 מקח טעות. ולכשנתבונן בדבריה נראה
 דטענתה היתה "בר אהורייה דאבא דהוא
 שתי אלפא חמרא ולא רווי" היינו שלקחתו
 על מנת שהוא רשע דהוא היה סייס וחמר
 אצל אביה וקיימא לן החמרים מהם רשעים
 ומהם צדיקים והיא לקחתו בחזקת שהוא

רשע ועכשיו נודע שאינו כן דמה שאביה היה שתי אלפא חמרא ולא רואי הוא משום דבטן רשעים תחסר והוא שנשתכר מוכח דעכ"פ אינו רשע כאביה ולכך טענה דקידושיה מקח טעות הם. רק הוא טען דאיתא בכלה רבתי מעשה באישה שהייתה נשואה לחסיד והייתה קושרת לו קשר של תפילין, נשאת למוכס והייתה קושרת קשר של מוכסין. וחזינן דבענין זה של רשעות וצדקות האשה הולכת אחר בעלה וכדאמר ר"א שם וא"כ מה שאינו רשע כל כך, לטענתו, אין בזה מקח טעות והבן. רק היא לא קבלה והוכרח להרגה. ומעתה היה החשש שהנשים אשר שמעו דבר המלכה יוציאו לעז על קידושיה ולכן ציווה דכל הנשים יתנו תפילין לבעליהן לפרסם ענין הראייה מקשר של תפילין דמוכח שצדק בטענתו ודו"ק. **אברא דהוא עצמו** לא היה לו כי אם תפילין של ראש דכתיב בהראותו וכו' ואת יקר תפארת גדולתו ודרשינן תפארת אלו בגדי כהונה וא"כ לא הניח כי אם תפילין של ראש דהשל יד הוי חציצה והיו תפיליו חסרים ולכך ביקש לו תפילין של יד ורצה של מרדכי בדווקא דהא הוא ציווה דהנשים יתנו תפילין לבעליהן ומסתמא אסתר שהייתה אשת מרדכי דכתיב לקחה לו לבת ודרשו חז"ל לבית וודאי גם היא קנתה תפילין למרדכי ועכשיו שעברה לידי אחשוורוש מן הדין שיטול ממרדכי התפילין שנתנה לו אסתר. **ותא חזי דלבושוף** שלא נעשתה עצתו והוכרח לעשות מרדכי משנה למלך ביקש הדרך השני דקשר של מוכסין ולפיכך ויישם המלך אחשוורוש מס על הארץ וק"ל

למה תלו את כל עשרת בני המן זה מעל זה על עץ אחד (כמובא במגילת אסתר מהדורת וקסברגר) ולא פיזרו אותם על עשרה עצים ברחבי הארץ משום פרסומי ניסא? תשובה: יכלו לתלותם על עשרה עצים אבל מכיוון שאת המן היו חייבים לתלות על עץ גבוה 50 אמה ובכדי שאפשר יהיה להגיע לגובה כזה תלו אותם ביני וביני כדי שאפשר יהיה להשתמש בנבלתם כמדורות להגיע לפסגת העץ.

וצומו עלי ואל תאכלו ואל תשתו וכו' ולכאוי אם צמים ממילא לא אוכלים ולא שותים ושמעתי בזה שיש כאלה עם סגולות כמו פדיון הבן זה נחשב פ"ד תעניות וכדו' אז היא אמרה בלי שום "נחשב" אלא צומו בלי לאכול ולשתות, צום אמיתי.

כידוע, כיום עם התפתחות הרפואה המודרנית, ניתן לעשות דיטאה בקלות על ידי נתינת טיבעת' בקיבה, ועל ידי זה יושפע שפע רב, ומוריד הרבה ממשקלו בשקל הקודש. על פי האמור, יש ליישב קושיא חזקה במגילת אסתר, כי מתחילה נאמר שם: "וימלא המן" – משמע שהיה שמן, ואילו אחר כך כתוב: "איש צר ואויב המן הרע הזה" – משמע שהיה רזה. ועל פי האמור, יש ליישב בפשיטות, דכאן קודם נתינת הטיבעת', כאן לאחר נתינת הטיבעת' ודו"ק.

חידות פורימיות: א - מניין שהיהודים אמרו דברי תורה בסעודת אחשוורוש? **ב** - היכן אפשר למצוא רמז במגילה ששמו הפרטי של חרבונה היה גרשון משולם? **ג** - כמה בנינים היו להמן אחרי שתלו את עשרת בני המן? **ד** - מי מלך בכוש לפני אחשוורוש? **ה** - למה לא תולים את אזני המן, הרי אזני המן היו

תלויים: **ו** - מה המקור לדברי מדרש 'פתשגן הכתב' שאומר "עץ חמישים אמה שתלו עליו את המן היה שקוע ג' אמות בקרקע ולאחר שהשתרש צמח לגובה חמישים אמה מלבד"י? **ז** - כמה שוקל 'עשרת אלפים ככר כסף' שהציע המן לאחשוורוש? **ח** - מדוע לא מחמירים ללכת יחפים בפורים משום פורים כיפורים?

תשובות

א - כתוב שהיהודים נענשו על שנהנו מסעודתו של אותו רשע. אפשר ליהנות מסעודה בלי ד"ת? **ב** - וגם חרבונה, ר"ת של 'גוס' וגרשון משולם. **ג** - כמו שהיו לו לפני שתלו אותם, רק שהם היו תלויים. **ד** - משה רבינו מלך בכוש כאלף שנים לפי אחשוורוש (תנחומא, שמעוני). **ה** - אכילת אזני המן היא כנגד האוזניים של לפני התלייה ולאחר האכילה כבר אי אפשר לתלות. **ו** - אין כזה מדרש. **ז** - יש דעות שונות כמה שוקל ככר. החל מדעה הסוברת כי משקל ככר הוא כעשרים וחמש ק"ג ועד לדעה הסוברת שמשקל ככר ששים ק"ג. ז"א המן הציע בין מאתיים וחמישים טון כסף (עשרים וחמש כפול עשרת אלפים) לבין שש מאות טון כסף (ששים ק"ג כפול עשרת אלפים). **ח** - משום שמצוות הפורים אינה נוהגת ברגל.

לא תודה ולא עצומה: ביקשו ממני לכתוב תודה עצומה ושבחים עצומים לבחור החשוב החפץ בעילום שמו, להלן החב"ש, הלומד בישיב"ק החפצה בעילום שמה. מכיוון שאיני מכיר את החב"ש הנ"ל באופן אישי העבירו לי את מעלותיו ושבחיו לפרסום בעלון. החב"ש הנ"ל מצטיין מאוד בזכות הקפדתו המיוחדת על שמירת הלשון. בכל יום במשך כמה שעות מתחילת היום, כמעט ללא יוצא מן הכלל, הוא נזהר מלדבר לשון הרע ורכילות ובודאי מדברים אסורים אחרים. בנוסף הוא מקפיד באותן שעות גם שלא לשמוע דברים אסורים. השעות שהוא קיבל בהן להקפיד על שמירת הלשון הן מעלות השחר ועד לשעה רביעית. מי שירצה לספר לו בשעות הנ"ל לשון הרע או רכילות לא יצליח בשום אופן. הוא מקפיד בשעות הנ"ל לישון שינת ישרים בצורה כזו שגם אם תחלוף ליד אזנו איזו רכילות הכי עסיסית, הוא ינצל ממנה בדרך הכי בטוחה. אפילו על עצמו הוא לא מוכן לשמוע לשון הרע בשעות הללו. פעם סיפר לו בשעה שמונה בבוקר שהולכים להעיף אותו מהישיבה בגלל שאף פעם הוא לא קם לתפילה, אבל הוא לא הסכים לשמוע. עוד מעלה מיוחדת יש לו והיא מעלת הזיכרון. הוא בדרך כלל כמעט אף פעם לא שוכח לגזור צפרניים לכבוד שבת מברכים, וגם כשהוא שוכח הוא מיד נזכר תוך שבוע שבועיים וגוזר את רוב הציפורניים לכבוד שבת. אין כזה דבר שהוא ישכח לגמרי. החב"ש מצטיין גם בזריזות מופלגת. כל יום, אבל כל יום, הוא מגיע בין עשרה ראשונים לארוחת צהרים. היו אומנם פעמים בודדות שהוא איחר לארוחת צהריים אבל אז הוא היה אנוס, משום שזה היה ממש אחרי שסיים ארוחת בוקר. אבל מעלתו העיקרית של החב"ש היא מידת הביטחון שלו. אין שום דבר שיכול להזיז אותו ממידת הביטחון. כבר כמה פעמים המשגיח קרא לו וניסה לשכנע אותו בכל הדרכים שיחזור למוטב. מה יהיה איתך? שאל המשגיח. בעזרת השם הכל יהיה בסדר, השיב החב"ש. המשגיח לא נמנע אף מלהזהיר אותו שאם ימשיך כך אף ישיבה גדולה לא תרצה לקבל אותו, אבל הוא בשלו: הרב לא צריך לדאוג, בעזרת השם הכל יהיה בסדר.

אחרי שנתוודעתי למיוחדותו של החב"ש הנ"ל, שאלתי את הפונים: אבל על מה אתם מבקשים שאודה לו? אז הם ענו ממש בתחנונים: לא

חשוב, תכתוב עליו מה שתראה העיקר שתכתוב - וכל כך למה? שאלתי. אז אמרו לי שבכניסה לישיבה שלהם יש עמדה של נדרים-פלוס וכל פעם שהחב"ש עובר ליד העמדה של נדרים-פלוס הוא נעמד שם ומקיש כל מיני שטויות בכדי להעביר את זמנו. הסבירו לו שזה סתם גזל וגם שזה עושה שם לא טוב לישיבה אבל הוא ממשיך לשחק עם הנדרים-פלוס כמו תינוק בלי להתחשב בכלום. כל הבחורים בישיבה יודעים שכשאין להם מה לחפש בעמדה של נדרים-פלוס הם לא מתקרבים לזה. הם יודעים שיש שם לא טוב למי שסתם משחק כמו תינוק עם העמדה הזאת, אבל הוא מתעקש להתנהג כמו תינוק בלי להתחשב בכלום - בסדר, עניתי להם, אבל מה אתם רוצים ממני? למה שאני אכתוב לו תודה עצומה בעלון? - אז הבחורים אמרו שהחב"ש מאוד אוהב לקרוא את העלון ויש דברים בעלון שהוא כמעט יודע בעל פה. אז ככל שהוא יהיה עסוק בעלון הוא יחזיק פחות בנדרים-פלוס - אחרי ששמעתי את כל ההסבר, ממש נעלבתי והחלטתי לא להזכיר אותו בכלל בעלון, לא תודה ובודאי לא עצומה. יש גבול לכמה אני מוכן להתבזות בשביל לשמח את הקוראים.

התנצלות בפני איש החסד המרביץ תורה לרבבות אלפי עדרי עדרים שבשדות וביערות רבי יצחק ידידיה שפיגלנוב, על ששכחתי לכתוב עליו שעליו נאמר אשרי יולדתו - למרות שהוא מתפלל כמונה עודף מעות, וכעבד המתחטא בחיטוי מלא בפני רבי רבובי עד כלות כל כוחי הכוחות וגם ממצה כל סוגיה עד תום תומה, וליבו ונימיותו זהב טהור וכפתורים ופרחים יוצאים מכל צידו בבואו ובצאתו מן הקודש בקירון פנים.

היכן ניתן להשיג את העלון

לקבלת העלון באופן אוטומטי יש לשלוח מייל עם המילה 'הצטרפות' לכתובת זו alonalon+subscribe@googlegroups.com ולאחר מכן תקבלו הודעה, יש להשיב תשובה למייל שקיבלתם, ותקבלו אישור שצורפתם.

הודעות תגובות רעיונות פתרונות למערכת העלון יש לשלוח למייל זה 1@alonalon.com ניתן להשיג בכתב גדול במייל הנ"ל.

כמו"כ ניתן להשיג את העלון בקובץ גליונות. בכל העלונים בשם הבית התורני. ובעוד קבצי עלונים. וכן בקול הלשון מקישים על מאגר השיעורים/עברית/תנ"ך/קובץ גליונות שלמה קולדצקי ומורידים מה שרוצים עלונים מהשבוע ומהחמש שנים אחרונות. במחשב ניתן להוריד בדרשו בבינו ועוד, ע"ש: עלון קולדצקי. או עלון לשבת.

כמו"כ יהיה ניתן להשיג עלונים בבני ברק: צמוד לכניסה לתלמוד תורה כתב סופר מצד שמאל של הכניסה, בקופסה בפינה בחצר ברחוב סוקולוב 23.

העלון בכניסה לתלמוד תורה כתב סופר עולה סך של 30 אגורות לעלון (12 שקל לשנה, שקל לחודש ממוצע כי בביה"ז לא יוצא), אפשר לשלם מראש לכמה שבועות קדימה, אפשר לשלם לאחר השבת, את התשלום יש לשלם בקופה הצמודה. או ב'נדרים פלוס' - רשת הכוללים פרס כף-עלון, (שלוחה 2422). אפשר לשלוח משם הודעות. **מי ששילם עבור כמה שבועות קדימה** אין לנו התחייבות לספק לו עלון במידה ויהיה חסר רח"ל או שלא יצא עלון. **הפצת העלון דרך המיל היא ללא תשלום**, וכן התשלום הוא רק על לקיחת העלון מהמקום הנ"ל ולא על צילום העלון באופן עצמאי (וכמובן שהמפיצים שלא לוקחים את העלון מהמקום הנ"ל ומפיצים באופן עצמאי ברור ופשוט שלא צריך לשלם). כל המפיצים הקבועים שרוצים להמשיך להפיץ את העלון נא לשלוח למייל הנ"ל את מקום הפצתם ובע"ה נפרסם אותם. תודה וישר כח לכולם על זיכוי הרבים.

{ אז נדברו }

פרשת כי תשא - פורים תשפ"ה | גליון מס': 684 | לסדר: "הודיע שכל קוויץ לא יבוש" "

להצטרפות לרשימת

התפוצה במייל:

a8447168@gmail.com

רבותי... תרומות...

חסרים כמה 'חצאי שקלים'

למימון והדפסת גיליון זה...

ניתן להקדיש לרפואה

להצלחה, לעילוי נשמת...

וניתן גם לתרום בלי

הקדשה... צנעת הפרט

מובטחת...

רוצים להיות שותפים

בהוצאות העלון?

בבנק: בנק פאגי

סניף 182

חשבון 747815

ע"ש: שב שמעתא (ע"ר)

באשראי: "נדרים פלוס"

(שם קופה: עלון אז נדברו)

בטלפון: 0799-654321

בדואר: פולק, גאולה 15 חיפה

למענה אנושי:

052-7683095

תודה מראש!!!

מה כן בסוף נשאר לנו מכל מגילת אסתר... (מאמר לאברכים)

קורא יקר: יש לי משימה מעניינת בשבילך... קח מגילת אסתר מזדמנות... (מהסוג המודפס שמקבלים מתנה מ'יש חסד' או חברת 'קוים') ובמקביל תצטייד עם טיפקס!! ותתחיל לעבור על המגילה פסוק פסוק... וכעת שים לב: כל מילה במגילה שהיא לא רלוונטית ולא עדכנית להיום תמחק עם הטיפקס!! לדוגמא: ויהי בימי אחשוורוש... המולך מהודו ועד כוש... נו... אחשוורוש גם כעת מולך מהודו ועד כוש?? לא!!! לא ידוע לי... אם ככה... תמחק... המילים 'המולך מהודו ועד כוש' הם לא עדכניים ולא רלוונטיים להיום... הלאה... בשנת שלוש למלכו עשה משתה... שמונים ומאת יום' נו... המשתה הזה רלוונטי כעת? נכון לעכשיו!! מי שזלל שם במשתה 180 יום... האם הוא עדיין שבע?? לא!!! נראה לי שהוא כבר הספיק לחזור להיות רעב מאד... אם ככה... תמחק... כל המשתה הזה לא רלוונטי... אף אחד לא יצא עם משהו בידיים!! גם לא שבע!! בקיצור: תמחק כל דבר במגילה שהוא כבר לא רלוונטי... הלאה... בהראותו את עושר כבוד מלכותו ואת יקר... חור כרס ותכלת וגו'... זה רלוונטי להיום?? האם נשאר משהו אחד מכל העושר האדיר של אחשוורוש?? לא!!! גארנישט!!! לא ידוע לי שום עמותה או מוסד שעדיין מתוחזק מההון של אחשוורוש... הלאה... תעבור הלאה פסוק פסוק וכל מה שלא רלוונטי ולא נשאר מזה כלום עד היום תמחק ומה שכן רלוונטי תשאיר... נו... אתה יודע מה הדבר היחיד שישאר??? בעצם עזוב... למה שאני אגיד... תעשה את זה לבד... תגיע לזה בכוחות עצמך...

עכ"פ - ובכן: אם תעבור פסוק פסוק עם טיפקס אתה תגלה שעקרונית ניתן למחק את ככככל המגילה... שום דבר מהתיאורים המדליקים וה'מטריפים' שנכתב שם לא רלוונטי... היה טוב וטוב שהיה... אמנם היה שם הרבה דרמות... הרבה כסף וזהב... המון כיופים וצחוקים... אבל זה לא רלוונטי... ואגב: כשאני אומר לא רלוונטי אני לא מתכוין בייחוס להיום... אני מתכוין לא רלוונטי אפילו לעשר שנים הסמוכות!! כי תגיד לי: עשר שנים בלבד לאחר המשתה... האם מעניין את מישהו איך היה שם?? ואוי מה הפסדנו... עזוב... מה שהיה היה... אם יש משהו שכן כולם יודעים שבעשר שנים הקצרות האלו אחשוורוש הספיק כבר למות... והבנים של המן נצפו מחזרים על הפתחים (אגב: לא שמים לב אבל כל הרכוש של אחשוורוש נמצא כעת בידיים של יהודים שקוראים לה אסתר שאף אחד לא יודע עד עצם היום הזה מה היא בדיוק עשתה עם כל הרכוש הזה... אבל ליהודי מאוד קל לנחש שההחל הלך לבנין בית המקדש... רק זה הלך בשקט בלי פרסומת ובלי 'ברכות לראש משביר', כי אם אחשוורוש אמר עד חצי המלכות - שהכוונה היא לבית המקדש... אז אסתר כעת לקחה את ככככל המלכות למקדש... מותר לה... כמו שאחשוורוש העביר את עיר הממלכה לשושן כי שם היה כסא שלמה... אז מותר למלכה גם היא להזרים את כל הרכוש שלו לים של שלמה... והמלך דריווש לא מתנגד לא רק בגלל שהוא בן של אסתר אלא בגלל שהוא בן של שבע... בקיצור: אם הרכוש של המן הגיע למרדכי באופן רשמי!! אבל הרכוש של אחשוורוש?? זה כבר הגיע מהדלת האחורית... יהודי או לא יהודי?? במאמר המוסגר)

אבל מה הדבר היחיד שכן נשאר מהמגילה?? מה הם הפסוקים היחידים שהטיפקס לא ימחק?? איש יהודי היה בשושן הבירה... מרדכי נשאר... אסתר נשארה... אפילו אשר הגלה מירושלים נשאר... כי ירושלים אמנם עדיין חרבה אבל היא רלוונטית ועוד איך... היא לא ירדה לרגע אחד מסדר היום... ובקרוב בונה ירושלים ה'... האגרות הראשונות וגם השניות של אחשוורוש נשארו אי שם בהסטוריה... (וגם זה רק בזכות מגילת אסתר שמתעדת אותם) ומה כן נשאר?? כל פרק ט'!!! הפרק ה'משעמם' הזה שכתוב שם הרבה... כן... זה נשאר עד עצם היום הזה... קיימו וקבלו היהודים עליהם ועל זרעם... וימי הפורים האלה לא יעברו מתוך היהודים... זה נשאר!!! ועוד איך נשאר.

אבל!!! אחרי שזה הדבר היחיד שכן נשאר מהמגילה... אז אנא ממך קורא יקר:

אני מבקש ממך: אל תעשה מה שאמרתי... מקודם אמרתי לך שתקח טיפקס ותמחק כל משפט לא רלוונטי במגילה... אז זהו שלא!!! בסוף חזרתי בוי! אל תעשה את זה... ולמה לא???

כי אחרי שהתברר ששום דבר לא נשאר מאחשוורוש והמן והדבר היחיד שנשאר זה הנצחיות של קיום רצון ה'... אז אם ככה... אל תמחק אפילו מילה מהמגילה... כי... כי היא כן רלוונטית!!! אוהו רלוונטית... אנחנו צריכים מסמך כזה שיעמיד לנו את כל החומריות והבלי עולם הזה מול העיניים עם כל הברק המנצנץ ולגלות שלמיעשה הדבר היחיד שנשאר מכל קברות התאוה זה חיי הנצח של קיימו וקבלו היהודים!!! זה מסמך מספיק רלוונטי ועדכני שצריך להשאיר אותו עם כל העסיסיות... כן... קיי"ל: שמי שמחסיר מהמגילה אפילו מילה אחת לא יצא ידי חובתה!!!

והשאלה זועקת: למה?? מה יש?? מה הקנאות הגדולה בפסוק 'על גלילי כסף ועמודי שש על רצפת בהט ושש ודר וסוחרת... מה יקרה אם הרצפה תהיה רק בהט ושש וסוחרת בלי 'דר'?? מה יקרה אם נדלל קצת מפרץ היצרים של אותו נבל שפל בפרק ב' של המגילה?? למי זה חסר??

והתשובה היא: כן!!! תעמוד מול כל החומריות הזו... שלפעמים קורצת לנו... לפעמים מרגיש לנו שאנחנו מפסידים משהו... תעמוד מול כל זה בעיצומו של יום הפורים... אבל אין לך רשות להתקרב... יש את זה רק לאחשוורוש ולך לא... למה?? כי אתה חרדי... ולך אסור ורק לאחשוורוש מותר סמארטפון... רק לו מותר לעשות מה שבא לו... תתגרה... תתמלא בתחושת נחיתות שלגוי מותר ליהנות בסעודתו של אותו רשע... תתגרה... תתבשל בעצמך... אבל!!! בסוף המגילה תוציא לרגע ראש החוצה ו... ורגע... איפה הוא אחשוורוש? איפה הרצפת בהט ושש ודר וסוחרת?? איפה כל זה? הההלו תתעורר... מכל זה לא נשאר כלום!!! והדבר היחיד שנשאר זה חיי עולם נטע בתוכנו... על כן על כל דברי האגרת הזאת!!! המשך בעמוד אחרון בגיליון זה (אגב: האם זו התשובה על השאלה ששאלתי לפני רגע?? לא!! חלש מאוד!!! תזכיר לי בסוף המאמר לענות את התשובה האמיתית...)

די... אין לי כח לתחפושות... ולמשלוחי מנות... הצילו.....

די... נמאס לי! נמאס לי מהתחפושות האלו... מהמשלוחי מנות האלו... מהתייפיות האלו... מהצולפנים והסרטים וה'פורים שמח' הזה... די... אין לי כח שוב לשחק את המשחק... אין לי כח לכל מפגני הייחצנות האלו... אין לי כח לבכיות של הילדים מה להתחפש... ואיך אני אראה... ושיירת הילדים שצריכים להתחפש אותו דבר וכמובן שהמשלוח מנות צריך להיות באותו רעיון של התחפושות... זה ממש מצווה דאורייתא... וכמובן הברכה חייבת... חייבת להיות קשורה ל"רעיון" של המשלוח מנות והתחפושות גם יחד... נמאס לי... מההידיון למי לתת משלוחי מנות והאם לתת להם את הסלסלה או מספיק שקית יפה... וההחלל... שיראה יפה... ושלל ישימו לב שזה המשלוח מנות שקבלנו לפני דקה ושלא נחזיר להם בטעות את מה שהם בעצמם הביאו... ואוי... שכחת להוריד את הפתק שלהם... והכי הכי: שלא ישימו לב שאנחנו נותנים להם רק בגלל שהם נותנים לנו שלא נעים להם מזה שלא נעים לנו... די די די... לא... לא בשבילי... אין לי כח למירוץ הניראות הזה... גם יום אחד בשנה אין לי עצבים להיות כזה מתועש...

תבין: בפורים צריך לתת משלוחי מנות... למה??? בשביל להרבות אהבה אחוה שלום ורעות... מה לעשות שברגע שאני מגיע לזירה של המשלוחי מנות ומתחילים הקשקושים והחשביינות אני פתאום מגלה שאני לא אוהב את עצמי!! אני לא מסתדר עם עצמי... זה לא אני... ור' שמעון שקאפ ז"ע א"כבר לימד אותנו את היסוד: שאם אני לא אוהב את עצמי אוטומטית אני לא יכול לאהוב את השני ובוודאי שלא להרבות עוד אהבה... אין לי בכלל אהבה שיהיה לי מה להרבות... אני מרגיש שבמקום להרבות אהבה ואחוה... אני רק מרבה עוד אהבה מעושה וצבועה... נראה לך שלזה התכוונו חז"ל...?? נראה לך שככה זה היה גם פעם?? מה... גם פעם כולם היו כאלו יפים ומתוקים... ומביאים מגשים ענקים ועוגות צפוניות ופתק מגולגל ומנוסח (מהבינה מלאכותית)?? לא יודע!!! לא נראה לי...

נראה לי שמי שבאמת באמת אוהב את חבר שלו... יכול לעשות את זה קצת יותר טבעי!!!

כל שנה מתחשק לי להכריז מראש: רבותי: מי שרוצה ממני משלוח מנות, אני מודיע לך מראש מה התפריט!! ובכן: אשתי הכינה ארבעס טעימים... וגם עוגת כושי... ועוגת שתי שכבות... אני 'אביא' לך חתיכת עוגת כושי ב'צלחת!! נכניס שם בצלחת עוד פרוסה מהעוגה השנייה... אני גם אשים לך ארבעס בשקית... (את זה אני מסכים לקשור עם סרט... זה בשביל שתרגיש 'מכובד'!!) ואני אכתוב לך: ידידי היקר: תדע לך שאני אוהב אותך מאוד מאוד... זהו!!! זה התפריט שלנו... ואגב: אם בסוף אשתי תכין עוד עוגה... יתכן שאני אדחוף לך מהר עוד פרוסה... זה כבר יהיה בונים... אה... אתה מוכן לקבל ממני כזה משלוח מנות??

אבל לא!!! אל תדאג... אני לא אתן לך כזה משלוח מנות כי... כי אי אפשר... אי אפשר לעצור את המירוץ בעיצומו... אתה תעלב... כי אתה מוכן שאני יאהב אותך רק אם זה יהיה מוגש יפה... עם סכין ומזלג... ורק אם כל המוצרים יהיו באותו צבע... (נניח דורישוס ירוק, עם קליק ירוק, ועם קריסטל מנטה ירוק) רק ככה אני אצליח להרבות אהבה וצולפנים ואחוה ותחפושות בינינו... אבל שתדע לך דבר אחד ידידי היקר!!! אם בטעות יגיע לך ממני כזה משלוח מנות עם העוגות שהזכרתי תדע לך שזה בסה"כ כי אני באמת אוהב אותך!!! ולכן אני מרגיש מספיק היימיש לתת לך משהו שבאמת אוהב, באמת מושקע, באמת נאפה עם כל הלב- שלי... אבל גם אם לא... אם אני כן אגיש לך משלוח מנות מעוצב וצעקני... אל תעלב... זה בסה"כ אומר שאני לא אוהב אותך בדיוק כמו שאני לא אוהב את עצמי...

בין כך ובין כך מי שבסוף תמיד מציל את המצב זה פורים בעצמו!!! אחרי מנחה גדולה אני שותה שלוש כוסות יין והראש מתחיל להסתובב... ואז סוף מורידים ככפות ומשילים תחפושות... ואז מתחילים החיבוקים האמיתיים עם הדמעות הכנות!!!! אוהו... סוף סוף... כמה חיכינו לרגע הזה... כמה שכבות של תחפושות והצטעצעויות היינו צריכים לקלף ולקלף עד שהגענו למקום האמיתי הזה!!! ואני כשאני הלום יין... אני יכול ללכת ברחוב ופתאום אני רואה מהעבר השני של הכביש את חבר שלי... ואני צועק לו מרחוק ישר ולעניין: הההלו... אתה אוהב אותי??? והוא עונה לי קצר וקולע: כן!!! אני אוהב אותך... ואז הוא מחזיר לי בחזרה... רגע... זה הדדי?? מה... גם אתה אוהב אותי?? ואני עונה לו בצעקה: בטח!!! ואז אנחנו מתחבקים וזהו!!! זה אמיתי... לגמרי אמיתי... השתכנעתי סופית... חבל!!! חבל שבזכותי עליו משלוח מנות... לא איכפת לי הכסף... איכפת לי הצולפנים... העיצובים... בינינו... כל העיצובים האלו לא שכנעו אותי שאני אוהב אותו!!! וההרהר שגם אני לא השתכנעתי... אבל עכשיו שאלנו אחד את השני: והתברר שאנחנו באמת אוהבים...

אני לא יודע מה רציתי לומר במאמר הזה... מה שבטוח: הוצאתי קיטור...

אבל בינינו... יכול להיות שצורת החיים המעושה שנכפתה עלינו בתרבות הנוכחית זה חלק בלתי נפרד מ-אכתי עבדי אחשוורוש אנן!!! אחד מהמאפיינים המוצהרים של גלות פרס שהם היו מנומסים ומדברים ברמזים... 'דמחוי ליה במחוג'!! מין שיח כזה של מתחת השלחן... (ר' ניסים גאון מציין שהגם שהיה לרבי יהושע בן חנניה אצל הקיסר שהוא התווכח עם אותו מין והוא לא ידע לפרש תנועות ידיים ורמזות והרגו אותו, כי 'גברא דלא ידע מאי מחווי ליה במחוג יתיב קמיה מלכא וקטלוהו', אומר ר"ג גאון שזה היה מלך פרס) והנימוס הזה של הפרסים לא נובע מעדינות הנפש אלא מרמות רוחא!!! וכנראה שזה לא דילג עלינו ואנחנו חיים בתוך התרבות המעושה הזו... ומה שהכי מעצבן זה שמי שמעז להיות טבעי כפי שעשה אותו אלוקים... הוא כבר נחפץ להיות בן אדם זול ולא מכובד כי הוא העז להיות נורמלי לפי הפירמה המקורית של ה'...

אז קדימה... אולי נכווין על זה בעל הניסים... במילים- ועל המלחמות!!!! בא נצא למלחמה נגד הפרסיות שחדרה בתוכנו... די להצטעצעויות... די לניראות... די להרשים כל הזמן... די להשקיע כ"כ הרבה משאבים בלשחק את המשחק ולדפוק הופעה...

די לתחפושות הזו!!! בא נחליט שכולנו בבת אחת מפשיטים תחפושות... מתחילים להיות טבעיים... ותאמין לי... בדורנו אם אני באמת רוצה להרבות אהבה אחוה שלום ורעות... היות ואני מאוד מאוד אוהב אותך... אני מפרגן לך את מה שהייתי מפרגן לעצמי!!!

הייתי מפרגן לעצמי שתותר לי ותתן לי לחיות איך שאני רוצה... ותסכים לסלוח לי שאני לא כל היום בהופעה מולך... זה מה שהייתי מפרגן לעצמי להירגע שאני לא כל היום בהופעה מולך... והיות וזה מה שאני מפרגן לעצמי ואני מחויב באהבך לרעד כמוך... אז אני נותן לך את זה במתנה כמשלוח מנות!!! ידידי היקר... תרגיש נוח... תעשה מה שאתה רוצה... מצידי תלך עם שלייקס ועם סנדלים... בכיף... אני מקבל אותך איך שאתה... אם תסכים להחזיר לי בחזרה משלוח מנות שכזה... אני אשמוח מאוד... זה יראה לי כמה גם אתה אוהב אותי... אבל גם אם לא... אני אוהב אותך כמות שאתה!!! אנא... תאשר את קבלת המשלוח מנות... פורים שמח...

מאמר משעמם...

עבור מי שלא השתכר בפורים...

כיום ישנה מודעות גוברת לתופעת הכתות... שזה אומר שישנם כאלו שיש להם דחף חולני ללכוד אנשים תחת מכבש הרגשי שלהם, ומנהיג הכת מסנן לעצמו כוחות רוחניים גדולים ומשתלט וכובש את הנפש של מעריציו ואז הוא מתעמר בהם כחומר ביד היוצר... (יש מאפיינים מאוד ברורים בכת: א. מעגלי סודיות. ב. חדירה או הפרדה של התא המשפחתי. ג. סחיטה בכספים. ד. לפסול ולדבר בגנות כל מי שלא זכה להיות בכת (ולאסור לדבר עם מי שלא זכה לבא בסוד הכת). ה. התעסקות יותר מידי בהערצת שמו של בעל הכת. ו. ולטעמי הדבר המרכזי שמאפיין חברי כת, שה'גור' דואג ומשגיח שהם ח"ו לא יהיו מאושרים, כי אדם מאושר באופן טבעי פוזל לדרור ולתחושת חירות שזה מאיים על השמירת לקוחות ודו"ק) עכ"פ לאחרונה מדברים על תופעת הכתות והתגברות לזה המודעות טוב שכן... אבל בניינו... אם אתה שואל אותי, כמה שעושים מזה עסק... עדיין זה לא הכצעקתה... כי סו"ס למייעשה אין באמת הרבה כתות... כי גם כתות שכבר קיימות הציבור השפוי די מהר עולה עליהם ומזהה אותם... כי ההתנהגות שלהם ע"פ רוב חריגה בנוף ומזויף די מהר ניכר מתוכנו... (עיקר הסכנה זה דווקא לאלו שכבר לכודים שם בפנים וכבר סגר עליהם מסך הברזל והם לא כשירים לשמוע שהם לכודים) **אבל!!!!!! לטעמי התופעה היותר מצויה** והיותר מורכבת ועליה כמעט ולא מדברים... זה כשמדובר באנשים גדולים באמת, שמי מסתופף בצלם באמת נרתע בבת ראש לאחריו מהגדלות והשיעור קומה הרוחני שלהם. או לחילופין מדובר ברב שמשקיע ומתמסר לתלמידיו, בשילוב של גדלות בתורה ומסירות נפש, וכתוצאה מזה, באופן טבעי נוצרת הילה של הערצה וכבוד סביב הרב... וכאן לשם שינוי... זה מגיע לאותו רב או צדיק ביושר!!! כי מדובר בצדיק שמצד עצמו לא מייצר הילה של הערצה מתוך כוונות זדוניות וכדו'... אלא זו תופעת לוואי טבעית שמתלווה לכל אישיות מרוממת שמקרינה על כל הסובב... זה כמו ר' חיים קנייבסקי בשעתו ומרן הרב שך וכ"ק מרן הבית ישראל וכיצו"ב...

אלא שכאן!!!! כאן תמיד יש את הכמה משתוקקים... שיש להם קושי כללי בוויסות ולא יודעים להציב גבולות, והם מפתחים בינם לבין עצמם תסמיני תלות... כלומר: התלמיד/החסיד מפתח בינו לבין עצמו דפוס תלותיות והתבטלות לא מווסתת מול רבו... וקח בחשבון שיתכן ויפיעו כאן כל התסמינים של כת, **אבל זה חד צדדי!!!!** זה לא מגיע מהרב, אלא נטו מהתלמיד, וזה די מבלבל... (וחשוב להבחין בזה, ולו בשביל שבמקום 'להוקיע' את הרב... צריך לטפל בעיקר בתלמיד... ולא תמיד זה יכול להגיע מצידו של הרב, כי זה יהיה אגרסיבי מידי וממילא עדין מידי בתמרון שבין שמאל דוחה לימין מקרבת ודו"ק)

ואם אתה שואל אותי... **לטעמי זה סוג של תכונה ואופי!!!! יש אופי פולחני!!!!** ואומר לך בנימה אישית: יש לי שייכות ואחידה באופי הזה... יש לי מטבעי נטיה כזו והיו לי תקופות כאלו בעבר עד שהתווסתתי... (ונשארתי על אותה משבצת רק בצורה מווסתת ומאוזנת) עכ"פ כתוצאה מזה יש לי באופן אישי רף רגישות מאוד גבוה לנושא הזה!!! ולכן מהמקום הזה אני מרגיש היימשי לפנות אליך ידידי: שתדע לך שהתבטלות לא

מווסתת לאישיות מסוימת או לחילופין לכל מיני כוחות עליונים... זה משהו שצריך מעקב ובדיקה!!!! זה לא חובבני... זה עלול להתגלות כפולחן זר שהוא כפסע בינך לבין להיכשל בחטא העגל שה' לא כל כך' אוהב את זה...

ושבו: בניגוד למה לליטאים שחושבים שההתבטלות זו טעות שמצויה אצל חסידים... תשמע לי... זה לא קשור לחסידים וליטאים... זה קשור לאופי!!!! יש אנשים שבטבעם נוטים לפתח רגש הישענות ותלות על איזושהי אישיות או כח עליון מופשט שמעניק להם חוסן נפשי... זה יכול להיות חמסא או איזה מטבע שמירה... (שלא תבין: כלנו אוהבים דבש או סכין מבורך, דולר או נר מהצדיק... זה יכול להיות מטען רגשי... זה מזכרת... זה אפילו יכול להיות קדוש ומבורך... השאלה היא עד לאן זה לוקח אותך!!!! אם הדבש הזה נהפך לשומר ראש שלך והוא הציל אותך מפגיעת טיל אז לך כמו סנחריב בשעתו ותשתחוה לו ותאמר: אלה אלוהיך ישראל... על זה נאמר: עד מתי אתם פוסחים על שני הסעיפים... מי שיש לו מה לענות בעניין ש-יקום!!! ובאותה מידה זה יכול להתבטא בצדיק מסוים שהוא הולך אליו ומייחס אליו השפעות וכוחות שהוא בעצמו משפיע בי... והכי הכי: התחום הזה הכי מפותח לאחרונה בקברי צדיקים!!!! ופה אני שוב נכנס לנושא של הסגולות והישועות שאם שמת לב אני מרבה לדבר על זה ושמתי לב שאני די בודד במערכה ויש הרבה שלא מבינים הכצעקתה (והאמת היא שאני שמח שלא מבינים... כי מי שלא מבין זה לא אומר שיש לו בעיה בהבנה... זה בסה"כ אומר שהוא לא רואה את זה מהזוית שאני רואה את זה... ואם ככה הלוואי... הכל בסדר... זה באמת לא בעיה... ואגב: אורך לי זמן להבין את זה וטוב מאוחר מכלום!!!! דא עקא!!! שמה לעשות שיש לי יותר מידי הרבה חברים שתופסים את זה בצורה הרבה יותר פולחנית... הההרהא שבשיווק זה עובד מאוד טוב!!! ואני משוכנע שמי שמתפעל ומייצר את השפראך הזה הוא לא כזה באופי שלו... וזה ההסבר היחיד שלי למה רק לי ולעוד כמה אנשים זה כ"כ מפריע. ההלו... זה 'בחרו אלוהים חדשים' ממש)

אי לך ובהתאם לזאת: אני פונה למי שכן מבין על מה אני מדבר: תדע לך: שכל השפראך הזה שאני הולך לצדיק שני חמישי ואז הוא עוזר לי ומביא לי ישועה ואז אני מכרסם אותו, ורחל קוראת לי ועוזרת לי וכו' השפראך הזה הוא **כפסע!!!! כפסע מחטא העגל!!!!**

שתבין: למדנו כעת בדף היומי שלפי דעת רשב"י: חטא העגל לא היה ע"ז... אלא מאי? היות ועד אותו יום משה רבינו היה המתון ביינו לבין ה' וכעת 'זה משה האיש לא ידענו מה היה לו' אז ישראל חיפשו מתון אחר... ולכן הם בחרו בעגל מסיכה!!!! **והם לרגע לא חשבו** שהעגל עצמו, הוא זה שמביא את הישועה... אלא רק רצו שיהיה להם מול מי לעמוד רבש"ע: מהיום אנחנו עומדים מול העגל, והוא יעמוד מולך...

ולזה קוראים חטא העגל!!!! ועל זה נשברו הלוחות!!!! נקודה!!!!

ומעתה: כל אחד שהולך לקבר מסוים או נדבק לסגולה או איזה דבש ומגיע מזוית רגשית שיש פה כח שאני עומד מולו והוא עוזר לי והרבש"ע לא בתמונה... הההלו... אתה אמור לענות לעצמך מה בדיוק ההבדל בין זה לחטא העגל... תענה לעצמך!!! זה לא אני, זה רשב"י שבכבודו ובעצמו אומר: שהעגל

בא לידי ביטוי בזה שישראל בחרו בו כמתון בינם לבין ה'!!! יש לנו עגל, אליו אנו פונים ומתרפסים. אותו אנחנו משבחים ואליו אנו כורעים ומשתטחים והוא!!! הוא יעביר את הבקשות שלנו לרבש"ע... זהו ידידי היקר!! תתמודד עם זה... אלו הם הנתונים... **והההלו... אין לך כעת את הלוקסוס לזלזל ולבטל במחי יד את ה'שטיות' שאני מדבר כעת כי זה לא חובבני... זה לא משחק ילדים... אני לא מדבר איתך על איזה חומרה שלא לאכול שריוה או יבול נכרי... אני מדבר איתך על חטא בקנה מידה של חטא העגל שזה יהרג ולא יעבור!!!! זה נושא שאנחנו מוכרחים למצות אותו... רק מה?? שוב!!! יש כנראה הרבה אנשים שמטבעם הם לא פולחניים... וגם כשהם יגיעו לצדיק וישתטחו על קברו... הם לא יקחו את זה רחוק... הם לא יהפכו אותו לכח עליון שמשפיע... ולא בגלל צדקות אלא בגלל שהם לא בקטע הזה... אין להם את המסטיית הזו... הם מהסוג הזה שגם לא חובבי קברים ואין להם שייכות ותיקונים והשתטחויות... (זה סוג אנשים שגם אם היו גרים בהודו, הם לא היו עובדים לבודה... אז זהו!! שאני פה בשביל הטיפוסים היותר פולחניים... ההלו... יש לנו את זה... יש לנו נטיה להתבטל, להשתטח, להישאב לכוחות עליונים ולהישען עליהם... (ואגב: זה כח חיובי מאוד כשההולך למקום הנכון!!) וצריך לדעת שאנו בקבוצת סיכון להיכשל באביזריהו של חטא שהוא הרבה הרבה יותר חמור מחילול שבת!!! זה לשחק באש!!!**

עד לא לפני הרבה זמן, הייתי זהיר... חששתי לדבר על זה... כי שוב, זה תמיד הצטייר בעיניים שלי כמין ביקורת קנטרנית שמגיעה מביהמ"ד הליטאי... אותם ליטאים שלא מבינים מהחיים שלהם בהתבטלות לצדיק, הם מצידים 'כופרים הכל' וכל איזכור של צדיק ברקע של ה' זה מיד פסול וטרף אצלם... אז זהו!! שבעקבות דף היומי (סג). מצאתי מהרש"א מבהיל!!! המהרש"א מסביר פשט בפסוק בפרשה... **ויאמר משה אל ה', ראה אתה אומר אלי העל את העם הזה!!!** המהרש"א מסביר בשיא הפשטות שמשה רבינו בא בסנגוריה על עם ישראל... **משה טוען ככה:** רבש"ע... תראה מה קרה פה... אתה כועס על עם ישראל שבמקום לפנות אליך ית' באופן ישיר... הם בחרו במתון - הלא הוא העגל... ולכן כעסת ואמרת לי 'לך עלה מזה אתה והעם אשר העלית וכו'... ושלחתי לפניך מלאך כי לא אעלה בקרבך... אומר משה רבינו... אם זו התוצאה!!! יוצא א"כ שעם ישראל לא לגמרי טעו!!!! **נו... זה בדיוק מה שהם חשבו שיקרה זה מה שקרה...** וזה הפירוש: **ראה- רבש"ע... אם אתה אומר אלי העל את העם הזה!!!** אז מה הטענה על עם ישראל שאמרו על העגל 'אלה אלוהיך ישראל אשר העלך', הרי גם אני- משה רבינו, גם אני איש האלוקים, אז בדיוק כמו שאני כעת **מעלה את העם הזה כביכול בלעדך...** אז זה שהם חשבו שהעגל יעלה אותם כשראו שאני לא מגיע... כך המהרש"א מבאר - וה' מקבל את הטענה של משה וחוזר לשכון בתוכנו... ואני יצאתי מהמהרש"א הזה נרעש כולו!!! ולמה??? **כי משה רבינו במילים אחרות מעמיד כאן את הדברים על השלחן:** רבש"ע: חטא העגל **זו טעות מובנית!!! טעות צפויה!!!** אצל עם ישראל... אפשר להבין אותם למה הם טעו בזה... כי מה לעשות שישראל סו"ס כן מחונכים על תיווך מסוים!! סו"ס

(לדוגמא: לראות יהודי פשוט מגיע לצדיק שהצדיק 'יתן לו ישועה' 'ויביא לו ברכה' והצדיק מביא לו ישועה ומתקן אותו ומברך אותו ומעלה אותו... ואתה עובד ה', הבא בתור, רואה את השפראך הזה ונדרש ממך להבין שזה נכון בייחס אליו ואילו בייחס אליך השפראך הזה גובל בחטא העגל... כי סליחה... התפללת היום שחיות... וכי הצדיק מביא לך ישועה? למה??? מה... אין לך תקשורת עם הרבש"ע?? איזה היתר יש לך לתפוס ישות ולהפוך אותו למתווך בלעדי בינך לבין ה'?) וכן הלאה וכן הלאה... עוד הסתייגות נוספת: יש כאלו שמסתבכים עם המושג שהצדיק מעלה על תפילות!! ודווקא בזה אין שום בעיה... הצדיק בסה"כ משמש כאמצעי שינוע ועליה לתפילה שאני התפללתי ישירות מול הרבש"ע... עוד הסתייגות אחרונה: אין שום בעיה בלהאמין בזכות הצדיק!!! שאב הרכמן ישמע קולנו בהלולא דבר יוחאי... בטח... זה גופי תורה- ונשאתי לכל המקום בעבורם... והתורה מלאה בזכות הצדיק שמגניה על כל הדור וכל העולם ניזון בשביל חנינא בני... אבל זה רבש"ע שהוא זן את העולם בזכות הצדיק!! וסטיה כחוט השערה שמייחסת לצדיק עצמו את השפע ואתה בעיצומו של עגל ומחולות!! מישוה מוכן לקחת אחריות על חטא העגל (חוץ מאהרן הכהן)??

וממילא אם אתה שואל אותי כמו חבר: בנושא הזה לא שייך להיות חצי קלאצ'... או שאתה מבין עד הסוף בנושא הזה... או שתעזוב את זה לגמרי... אני באופן אישי מזדעזע מהליטאי שמגיע בחובבנות ומתחיל לדקלם לי השתחויות והתקשרויות לצדיקים כי לכה"פ אני בתור ליטאי יודע מה רמת ההבנה וגסות ההגדרה שלו בנושא הזה... ולפי איך שהוא תופס את זה... ההתקשרות מבחינתו היא דבר פסול!! ולכן ממה נפשך... או שתחזור להיות ליטאי שמנוטרל לגמרי מהנושא הזה... או שתלמד את הסוגיה עד הסוף ותוודא שזה מעוגן על פי התורה... (אם אתה מאוד רוצה... שזה יהיה מעוגן לפי תורת רשב"י... נשמע קצת יותר ידידותי- משום מה) כי חובבני ? ! ? חובבני זה לא!!! ואם תשים לב: במאמר הזה כתבתי רק מה לא!!! מה כן? זה כבר שיעורי בית שלך... ואין כוונתי להסביר את זה אי פעם כי אני חושב שזה נושא מהותי ומפחיד מידי בשביל לדרוש בו בשנים... אנא ה'... כוונתי לשם שמים!! ענני ה' ענני שלא יחשבו שהתכוונתי כוונות אחרות... מאוד אשמח לשמוע למה אני טועה בגדול... וכל עוד ימשיכו לשתוק... אז לצערי אני צודק ואם ככה גם אתה צריך להצטרף להעמיד את הדברים כי בנפשנו הוא... מי לה' אלי.

מולו!! הוא מתקן אותי!! אני משתטח לו... מדליק לו... נותן מזונות לכבודו. מפרסם אותו, ואז הוא הולך במקביל ומסדר אותי מול הרבש"ע.

זה... זה... זה... זה לא... זה לא נשמע טוב... זה נשמע רע מאוד!!!!!! אשמח להתבדות!! ואני מתחנן... אנא מכם... יהודים רחמנים... מי שמוכן לבא ולהסביר לי למה זה בסדר ומה ההבדל בין זה לחטא העגל ?? אנא מכם... תעזרו לי להבין... אני מאוד אשמח לשמוע שאני טועה...

רבש"ע: למה אני המשוגע היחיד שחושב שזה איום ונורא???

עכשיו שלא תבין!!!! די צפוי שאחרי שכתבתי מאמר זה יתכן ואני אקבל תגובות מעובדי ה' מרוממים בעלי השגה שמבינים בנושא הזה הרבה יותר ממני, ונניח שהם יסבירו לי... ונניח שהיה לי סבלנות להקשיב שעתים ואולי יותר ונניח שלקחתי ריטלין לפני כן, ונניח שאני בעל כשרון וב"ה לאחר מאמץ רב הם הצליחו להסביר לי את הסוגיה. זהו... אני כבר מסודר!! אני כבר לא חצי חכם חצי טיפש... אני כבר חכם גדול ואני כבר יודע איך לגשת נכון להתבטלות לצדיק... אבל מה יעשו לי כל אלו שימשיכו להיות חצי חכם חצי טיפש וימשיכו להבין את השפראך כפי שאני רואה אותו כעת בעלוני הצדקה בלי שום אוקימתות ודקויות ש'עושים' שזה לא יהיה בעיה... רבש"ע: אני מוכן לחזור בי כל רגע נתון, רק תסבירו לי...

עכשיו: בשביל קצת לרפד את מה שאמרתי... אני אציג בקצרה כמה הסתייגויות... ובכן: יש אופנים מסוימים שדווקא מותר להשתמש בתיווך מול הרבש"ע... דבר ראשון: מותר ליהודי לבקש מצדיק שיתפלל עליו **במקביל** לתפילה שלי... ומכאן מגיע המושג המקובל שהולכים לבקש ברכה מצדיק, וגם חנה שהתפללה בעומק לב וגם קבלה ברכה טובה מעלי, אבל זה רק בתנאי שזה **מקביל לתפילה שלי!!!** הלאה... ישנם מצבי חירום ותקופות יוצאות דופן שאז הצדיק נאלץ להיות **מתווך בלעדי**... אם זה כשישראל מומרים ונזופים למקום כמו לאחר חטא העגל... שאז במשך תקופה קצרה משה באמת היה איש הקשר הבלעדי!! עד כדי כך!!!! שכשמשה היה יוצא לדבר עם ה', ישראל היו עומדים איש פתח אהלו ומשתחוים מול משה... ושים לב: המחזה הזה מקביל לגמרי לחטא העגל... ובכל זאת באופן חריג זה היה מותר לשעתו!!! (וזה גופא הטענה של משה ראה אתה אומר אלי וכו...) אבל גם אז!! זה לא מהלך אידיאלי ולא קבוע!!! זו הוראת שעה של הפסקת חשמל יזומה... עד שמשה רבינו יתקן את הקצר החשמלי ושוב ה' יחזור לשכון בתוכנו... (נו... אתה כעת קולט את עוצמת המורכבות? איזו קבלה מבלבלת!! רגע אחד השתחווה למשה מותרת והשתחווה לעגל אסורה ואח"כ אם משתחווים ליואש המלך כמו משתחווים למשה אז שם נחתם גזר דינם לחורבן בית ראשון... נו... כעת לך תסביר מתי זה נכון ומתי זה עגל...? למה למשה מותר להשתחוו וליואש לא?) כמו כן: לאורך כל הדורות היו נשמות נדחות ש'מעשיהם כבהמה...' אלו שאין להם זיק של יהדות, ובייחס אליהם הצדיק נאלץ לפרוש עליהם חסות ולעמוד בפרץ ולשמש כאיש הקשר בינם לבין ה'... אבל גם כאן אסור להתבלבל!!! זה לא מצב אידיאלי. זה תקן של שירות סוציאלי... הצדיק פורש חסות על מי שלא לוקח אחריות על עצמו ומפרנס אותם מהקב חרובין שלו... אבל זה לא שם של מהלך... אלא שם של מחדל!!! הנה לך מדגם של כמה 'לא אמרן', בנושא זה... שרק תבין עד כמה זה מורכב...

יש לנו את משה שהוא 'עומד בין ישראל וביניכם להגיד לכם את דבר ה' ולכן אנחנו גם גדלים על משפטים בסגנון ש... שהצדיק מעלה את התפילות... והכל מגיע בהשפעת הצדיק, וזה גופי תורה מלאים שכשה' משפיע רוח נבואה על שבעים זקנים, הוא מאציל על משה וממשה זה יורד עליהם... ישי!! יש לנו תקדימים כאלו ביהדות בייחסים של משה רבינו לישראל... רק יש לזה כל מיני הסתייגויות וחילוקים עדינים וכאן מגיע משה בכבודו ובעצמו ומלמד זכות: רבש"ע: עם ישראל עלולים להתבלבל בהבדל שבין משה רבינו לעגל מסיכה...

וכאן קבלתי קלף!!!!!! פתאום משה רבינו בכבודו ובעצמו מעמיד בפנינו את הסיכון הצפוי שעלול להיות לנו ישירות בגללו!! אי לכך טיירע יידן... אומר משה רבינו... נכון שבמקרה הזה לימדתי עליכם זכות... ונכון שה' קיבל את הטענה שלי... אבל עדיין!! עדיין מדובר חטא העגל!!!! וחטא העגל זה לא משהו שניתן לקחת עליו ריזיקות נוספות...

ולכן אני כאן עושה את שלי... אנא... זה לא צחוק... זה אש!!

היות והנושא של התבטלות והתקשרות לצדיק הוא נושא מאוד עדין ומסוכן!!!! נושא שבקלי קלות אתה יכול להחליף בין התקשרות לצדיק לבין חטא העגל... אז אנחנו צריכים לדעת **שזה נושא לא חובבני**... בכל פעם שיש צל צילו של חשש להיכשל צריך לקחת מאה צעדים אחורה!

ואי לכך: בנושא הזה, אתה יכול לבחור בשתי אפשרויות:

או להיות חכם עד הסוף ולהבין!!!! או להיות טיפש גמור!!!!

עם שתי הקצוות האלו אין לי בעיה... חכם עד הסוף זה אחד שילמד את הנושא עד הסוף... למדן אמיתי שיודע להבדיל בדקויות בין התקשרות אמיתית לטראגית... (ועם כזה אחד הכל בסדר...) לא רק שבסדר אלא הוא זכה ויש לו השגה בסוגיות מהותיות ש-לי עכ"פ אין מספיק בהיות בהם) אז עם החכם אין לי בעיה... באותה מידה גם אין לי בעיה עם השוטה גמור... שוטה גמור שניגש לקבר של צדיק ומבקש: הצדיק תעזור לי... תושיע אותי... גם בזה אין בעיה... הוא מתכוין באמת לקב"ה... והוא בסה"כ מתבלבל בין הצדיק לה'... (כבר כתבתי כאן בעלון שההוכחה שזה לא בעיה מההוא מעשה שכשלא ירד גשם היו שולחים ילדים לחנן הנחבא והם היו מבקשים ממנו גשם והוא היה מתפלל: ה' עשה למען אלו שלא יודעים להבחין בין אבא שמוריד גשם לאבא שלא מוריד גשם, רואים מכאן שילד שמגיע לצדיק ופונה אליו כאילו הצדיק הוא הרבש"ע... אין בזה בעיה!!!! כי זה כמו ילד שרץ לקראת אבא אחר כי הוא התבלבל וחשב שזה אבא שלו... וכי אבא שלו יעלב שהילד שלו הימר אותו באבא אחר?? לא!! הוא התכוין לאבא, רק הוא טעה וחשב שזה אבא... כנ"ל ישנם יהודים פשוטים שכשהם מגיעים לצדיק הם מתכוונים לרבש"ע... רק תקוע להם בראש שהצדיק זה הרבש"ע... זה סתם בלבול... זה יותר חמוד מאשר בגידה... רק מה... איפה הבעיה שלי מתחילה???

במי שחצי חכם חצי טיפש- כמוני!!!!!!

אני כדוגמא מצד אחד לא בקי לעת עתה בסוגיה של התבטלות לצדיקים... ומצד שני אני לא לגמרי טיפש... ממילא כשאני מגיע לצדיק או לקבר מתוך הבנה שבאתי אליו!!!! הוא הזמין אותי!! אני מתנהל

מאמר לצופה מחוץ לחצר גינת ביתן המלך...

(המשך...) כן... אברך יקר: לכולנו יש את הרגעים הקשים שאנחנו מרגישים שאנחנו מפסידים משהו... סו"ס יש עולם גדול... ויש כאלו שיכולים להרשות לעצמם כל מיני משאלות לב שאין לו את האפשרות להרשות לעצמך... ואתה בגלל השמורנות שלך נאלץ לפרוש משלל מילויי סיפוקים... **אבל את השכח שלא רק אתה מפסיד!!** גם אותו אחד שכעת נהנה איפה שאתה לא... **שיהיה לך ברור שמה שמפריד ביניכם זה יום אחד!** אם הוא הלך היום למסעדה ואתה לא... מחר אתם שווים!!! מחר שניכם רעבים אותו דבר... אם הוא יצא לחו"ל ואתה לא... אז נכון... הוא היה בחו"ל אבל ברגע שהוא יחזור מחו"ל... שניכם נמצאים באותו מקום!! אבל!!! מי שקנה קנייני נצח בבחיים... הרי והלך לפניך צדקך ומי שנהנה מהחיים הרי שום דבר לא נותר לו... אחשוורוש ואביון של פורים נמצאים באותה שורה... **עד כאן דברים הפשוטים!! שלא יזיק לנו לשנן גם אותם...** ---אבל אם כבר מדברים על משק החיים הפלאי של אברך... אולי זו הזדמנות לשתף אתכם ברעיון יצירתי... הרי אחת השאלות שכולם שואלים: **זה אירון! איר אברך גומר את החודש??** מאיפה אברך מחתן ילדים?? וכידוע ששאוד קשה לענות על השאלות האלו... וכמה שמסכים לסחוט את האברכים שיגלו אחת ולתמיד איזה בנק הם שדדו. האברכים ממשיכים למלאות פיהם מים... ובינינו... זה לא סנוביות... כי באמת באמת אין תשובה!! זה כנה!!! אין תשובה על השאלה הזו... נכון???

אז זהו!!! שיום אחד מצאתי איזושהי קצה חוט אין לעלות על מעגל העו"ש של האברכים... **חשבתי להעביר את הכדור בחזרה לשואלים!!** אתם מסוקרנים איך אני האברך גומר את החודש... אז זהו ש-לי יש שאלה שמסקרנת אותי אם פחות... שמעתי שישנה תופעה שאלה החילונים או המודרניים יכול להיות מצב שהבעל מרוויח 25.000 שקל והאשה מרוויחה קטן באזור הזה אם לא יותר... בקיצור: מעגל הכנסות שלהם נע סביב 50 אלף שקל בחודש... (אגב: מרוב פרמיטיביות אני די מתקשה להאמין שקיימים כאלו ספרות במעגל החודשי של אנשים... אבל טוענים לי שזה לא בהכרח העשירון העליון... לא יודע... תבררו את זה)... אבל חכה... זה לא נגמר בזה... לאותו זוג יש בסה"כ שני ילדים... והם לא נותנים להם דירות ולא מחזיקים אותם אחרי החתונה בטענה **ש... שאין להם כסף!! והם לא גומרים את החודש!!!** ופה הגיע תורי להגיב בתדהמה!! כעת הגיע תורי לא להאמין ולא להבין... אני לא מצליח להבין לאיפה נעלם 50.000 שקל!!! איפה הכסף?? הההלו... אתה מרוויח 50.000 שקל כל חודש?? אז איפה זה?? **לך יש שאלות עליי? אז גם לי יש שאלות!!**

בדיוק כמו שהמודרני לא מבין מאיפה אנחנו מחתנים ילדים בלי חובות... אתם רוצים תשובות?? קודם אתה... קודם אתה תביא לי פירוט חשבון... תראה לי לאיפה נעלם 50.000 שקל מידי חודש (בו בזמן שאפילו את הילדים שלך אתה לא מפרנס...) תראה לי את העובר ושב שלך ואחרי שאני אראה לאיפה הכסף שלך נעלם אז אני אענה לך מאיפה לי יש כסף... **אך מה אתה אומר על הרעיון?** אני חושב שהחילוני יכול מאוד לעזור לי בזה!! כי ברגע שהוא יראה לי את התנועות בחשבון ואני אראה על מה הכסף שלו מתבזבז... יהיה לי הרבה יותר קל לסמן לו אחד לאחד איזה הוצאות אני חוסך... **תבין** הקב"ה מאוד יצירתי... הרבה יותר יצירתי ממה שאנחנו מדמיינים... בשביל לדמיין איזה הפסדים ואיזה הוצאות קיימות בעולם שאת זה הקב"ה חוסך לאברכים... צריך להיות בשביל זה מאוד מאוד יצירתי להקריץ איזה בלאי והוצאות יש בעולם שפסחו על בתי בני אברכים בדור 2025... אבל אם החילוני יסכים להראות לי על מה הוא מכלה את המשכורת המנופחת שלו מידי חודש... יהיה לי מאוד קל להצביע לו אחד לאחד ולהראות לו הנה... הנה עוד משהו שה' חסך לי... הנה עוד הוצאה שמיותרת מבחינתי...

---עכשיו: קח בחשבון!!! שיתכן שחלק דומיננטי מההוצאות יהיה כל מיני 'חור' כרפס ותכלת... מיטות זהב וכסף על רצפת בהט ושש ודר וסוחרת', שהוא צריך את זה בשביל להרגיש סיפוק ואושר ואני לא!!! **כן... תקשיב טוב טוב למשפט הבא:** מותר לנו לדעת שבניגוד למה שמקובל לחשוב... הרי ישנה רמת חיים ורווחה כלכלית שדווקא לחילוני ולאייפוניסט, זה מגיע להם ביושר!! ודווקא לנו האברכים זה **פחות מגיע!!!**

למה?? כי סליחה... אתה האברך מגיע הבייתה מותש לאחר יום שלם של עסק התורה... אתה לפחות יודע שעשית היום את הדבר הכי אידיאלי מבחינתך: היית במקום הנכון ביותר!! עשית את הדבר הטוב ביותר!! ואתה מברך את הילד שלך בעיניים בורקות שגם הוא יזכה לשבת כמון ככולל... ואני שואל אותך: האם פעם דמיית מה עובר על בן אדם שחזר הבייתה עוד יותר מותש ממך... והוא **לא מרגיש** את מה שאתה מרגיש!! הוא לא מרגיש שהוא עשה את הדבר האידיאלי ביותר... הוא לא אוהב את העבודה... הוא חייב לעבוד... והוא עובד קשה... (והוא ממש לא ממהל לילד שלו שגם הוא יעבוד בעבודה המתישה הזו) אז בשביל מה?? בשביל מה הוא בכל זאת עובד? כי... כי ככה זה... כי חייבים לעבוד... וזה החיים... **נו... אני שואל אותך: לא מגיע לו קורטוב של נחת וקרמיקות וקרתיות וקצת בילויים ומסעדות ולו בדבר הכי פשוט... אתה אפילו לא שם לב שאתה כמעט כל הזמן מחובר לנטו ו-לא לברוטו!!! הבנת מה אמרתי??** הרי כל בן אדם רוצה נטו תוכן ונטו אומר בחיים!!! אבל הוא נאלץ לשלם המון המון דברים מסביב בשביל הברוטו... לעבוד נורא קשה ולהתקשקש סביב כל המידות רעות שלו ולהפגין בככרות ולהאשים את הממשלה והכל בשביל להרגיש קרטוב של ערך נטו!! הנה... יש לי איזה ערך שאני חי בשבילו... ואילו אברך כולל... כל כולו נטו! הוא מחובר לנטו תכלית!! נטו יעוד שלנו בעולם הזה!! אברך לא עובד יום שלם בשביל ללמוד... אלא הוא מיד מתחיל את היום בלימוד... הוא לא עושה שמיניות באויר כדי לחוות נחת בחיק הממשחה... אלא הוא מיד בשעה 1.00 פוגש את הילדים... והם כבר מתחילים לריב ב"ה וכבר סקנדל וכל הוו וצחוקים... שגרת יודע כמה שמיניות חילוני עושה באויר כדי להגיע לשעת ארוחת צהרים הכי שגרתית בחיק הממשחה הברמוניה ספונטנית וטבעית?? הרי רק בשביל לבקש מהבן שלו את הבקשה הדרמטית: נא לסגור את

המכשיר כי אנחנו עכשיו יושבים ביחד!! בשביל זה צריך לשבת במסעדה או לכה"פ לעשות על האש כי בסתם יום למה לנתק מכשירים?? **האם חשבת על זה??** האם העלית על דעתך שהסיבה שלמשפחת אברכים יש פחות בילויים כי פחות מגיע לנו בילויים?? פחות מגיע לנו פיצוי ונחמה על עצבון ידינו?? אין לך צורך בנחמה כי אתה כל היום מוקף בחוויות הכי טבעיות של החיים... ואתה מרגיש סיפוק ישר מעצם הסדר יום שלך שאתה יודע שאתה עושה את הדבר הכי טוב? תבין: אברך יודע טוב מאוד מה זה לא לגמור את החודש... אבל יש משהו שאברך לא יודע!! מה זה גם לעבוד קשה ולהזיע ולירוק דם במשך חודש ימים על כסף... ובסוף!!!! בסוף גם לא לגמור את החודש... **את זה אברך לא טעם בחיים שלנו!** זה טעם מר שאף אברך לא טעם!!!! מילא אתה האברך, בחרת ביעדים אחרים בחיים... אתה משקיע בחיי נצח... טבעי שלא תגמור את החודש... זה נורמלי!!! אבל גם לקרוע את הנשמה וגם לא לגמור את החודש??

נו... לא מגיע לכזה אחד קורטוב של 'חור' כרפס ותכלת' בשביל לנחם אותו ממעשיו ומעצבון ידינו? תחשוב על אחשוורוש... רחמנות!!! בן אדם עשה משתה 480 יום... את הנששששמה הוא השקיע שם שיהיה הטוב שבטוב... ובדיוק ביום האחרון- ביום ה-480 בום!!!! איבד את האשה שלו... נשאר ערירי... אין לו לא ילדים ולא אשה, כל המשתה של ה-480 יום נהפך לנושא רגיש שאסור להציף אותו כי הוא הסתיים במפח נפש איום ונורא... לא נקרע לך הלב?? לא מגיע לו לכה"פ להסתובב בארמון ריק ומשומם כשלכה"פ הרצפה עשויה מבהט ושש ודר וסוחרת... אתה לא צריך את זה... אתה לא מתוסכל מבילוי של 480 יום שהסתיים בטעם מר... אתה לא חזרת מבילוי בחו"ל שכ"כ השקעו וכ"כ רצינו ליהנות ובסוף רק רבנו כל הזמן וחזרנו לבוך מרוחקים מאי פעם... אתה בכלל לא מכיר את הניואנסים האלו... אצלך הכל מהיד לפה!! (תבין: אצל אברך... גם אם יש לפעמים קשיים והתמודדות לא פשוטות... אבל לפחות ההתמודדויות מתזמנות משמים... כלומר: אצל אברך מה נקרא התמודדות?? כשהקב"ה מתזמן כל מיני קשיים... המתנה לילדים, המתנה לשידוך, קושי בפרנסה, או בריאות... זה משהו שלפחות הרב"ע הזמין... אבל הההלל... אתה לא שם לב... אבל אצל חילוני כמעט כל ההתמודדויות והאכזבות של החיים הם פחות רב"ע ויותר אנחנו!! אחת ופיתחו שפיתח... רצינו לבלות... רצינו ליהנות... היינו נחושים לשנות אחד את השני... רצינו לדפוק משפטית את הבן זוג הקודם וכי... בקיצור: המודרני תופס חזק חזק את המושכות... הוא זה שמנסה בכל הכח להוביל פה מהלכים... ליהנות... לנקום... ומתי מתחילה התמודדות? כשהתוכניות שלו נכשלו והמהלכים שלו לא צלחו, וזה באמת אמינית... זו אכזבה!!! אבל אצל אברך... לפחות את הבאסא הזו הוא חוסך!! זה לא שעשיתי משתה 480 יום וזה הסתיים במפח נפש... למעשה נפשי שלי מסתכם בצעצ'ה שאין לי אפשרות לעשות משתה 480 יום... בסדר... זה חצי צרה... לא לנסוע לטיול זה אולי לא נחמד... אבל לסיים טיול מושקע באכזבה ש... שחוף מעצבים לא היה כלום זה אאוף).

---אבל עדיין נשארתי חייב... שאלה שנשאלה מקודם ולמעשה התחמקתי ממנה... בשביל מה צריך לכתוב את כל הפיציקפיקס של החור כרפס ותכלת וכל החומריות של אחשוורוש... ועוד לא סתם... אלא זה מעכב... מי שלא שמע את זה במגילה הוא לא יוצא ידי חובה... למה?? **והתשובה היא: ליתן לך שכר על כל אמירה ואמירה!!** כמו שמצינו אצל אברהם אבינו שהקב"ה אומר לו: קח נא את בנך- שני בנים יש לי... את יחידך- שניהם יחידים, אשר אהבתי- את שניהם אני אוהב, את יצחק... ולמה ה' לא אמר לו מיד יצחק?? ליתן לו שכר על כל אמירה ואמירה...

אז זהו!!! שבני תורה בדורנו נאלצים להתמודד הרבה הרבה מול סור מרעו!!! יש הרבה הרבה פיתויים מבחוץ שקורצים... מסנוורים... ואתה צריך לסור ולוותר על הרבה מאוד דברים... גם על הקניות דרך הרשת... וגם על הקליפ שניתן לראות רק בקישור... ועל האישור שמגיע רק דרך השימוע, **והשאלה הנשאלת** למה הקב"ה מפגיש אותנו חזיתית ומגירה אותנו מול כ"כ הרבה דברים שבגדר 'הראיתך בעיניך ושמה לא תעבור'?? והתשובה היא: ליתן לך שכר על כל אמירה ואמירה... ליתן לך שכר על כל חור!! כרפס!! תכלת!! אחוז בחבלי בוך וארגמן... כל מפגש נוסף מול הנהגנות של העולם שאני נאלץ לוותר על זה למענו ויתברך... זה נועד בשביל ליתן לך שכר על כל ויתור וויתור!! וזו הסיבה שהמגילה כ"כ מפרטת את כככל מה שהיה שם במשתה של אחשוורוש... ולמה? כי היה איש יהודי בשושרן הבירה שהוא לא!!! לא גלש ברשת... והוא הפסיד את המשתה המטריף... ואם ככה... המגילה צריכה לפרט כי ליתן לו שכר על כל פריט שהוא ויתר!!! האם האיש יהודי הזה עשה בכלל עסק בכל הפרטים האלו?? לא יודע!! יתכן שלא!! אבל לא הוא קובע... ה' קובע... הרב"ע יודע מה מרדכי של דורנו הפסיד בכל אתר שהוא לא נכנס... והקב"ה בונה מה היכל של געגועים בשמים!!! ואם הבן שלי ויתר על רצפת בהט ושש למעני... אז בשמים נבנה היכל של נאמנות לה' מרוצף בהט ושש ודר וסוחרת, ה' ממשיך להתהלך בעולמו של אחשוורוש בן דורנו ורואה כמה קליינטים וקידומים מרדכי ואסתר מוכנים לוותר למענו ויתב... וזה גם נכנס להיכל הנאמנות והצפת הגעגועים של ה' אלינו!! אשת אברך בדורנו שהיא ממש בחזקת אסתר בארמון אחשוורוש, נתקלת ביום יום בכאלו שאורח החיים שלהם עסוק בשדרוג וטיפוח והרחבת הליק... אחוז בחבלי בוך על גלילי כסף ועושים שש... ואותה אשת אברך מוכנה לוותר!! והקב"ה בוקח מידות מדיוקות!! לא מוותר על שום גליל כסף... ולא מדלג על שום קרמיקת בהט ושש... מהכל הוא בונה היכל של אהבה ונאמנות...

זו הסיבה שכל העושר והמילוי סיפוקים של אחשוורוש כתוב במגילה בכתב אשורית... כי בשביל אחשוורוש זה חומריות... ובשביל מרדכי זה נתניה לה'!!! אני מוכן לתת ולמסור לך ה' את כל העושר הזה... את כל המשתה הזה בנאמנות!!! ואתה מצידך מוותר... מרגיש מפסיד... אבל לא!!! ה' לוקח את כל התפריט של כל משתה שאתה מפסיד אותו... ה' לוקח כל פריט בגד שלא יכולת לקנות דרך המחשב... ו... ו... ואצל הקב"ה זה מתורגם לאהבה וגעגועים!!! ויום אחד הגעגועים האלו ישצפו ויקצפו ויצפיו ויצפיו באהבה חוזרת... אבל עזוב... לא זה מה שכעת מעניין אותנו... מה שמעניין אותנו זה שמה'חור' כרפס ותכלת' של אחשוורוש לא נשאר כלום... אבל מה'חור' כרפס ותכלת' שמרדכי סר מהם למענו ויתברך... מה זה היכל שכולו אהבה וגעגועים וזה נצח נצחים!! כן... אלו שנהנים פה חופשי על הרב... הכל פתוח לפניהם והם עושים מה שבא להם... לפעמים קשה לנו!!! לפעמים בא לי... אין לי לגמרי מושג מה יש שם... אבל בא לי... גם אני רוצה ככה להתגלץ חיים מן המצוות, לי אין מושג מה יש שם!! אבל לרבשע יש מושג... והוא יתברך לוקח מידות, לוקח כל אתר וכל ריגוש שאני מוותר עליו ושוקל אותו כמנוה מוות במשקל נאמנות ואהבה... ואנא ה'... קח את זה ממני כמשלוח מנות... ממני אליך באהבה... רק בקשה אחת אני מצרף עם זה: אנא ממך ה' תרצה בנו... תחפוץ בנו... תשמח בנו... תדע שיש לך כאן כלה שמחה לך בכליון עיניים... ממתינה רק לך... ועד שתשוב אלינו אני פה ממשיכה לשגר לך עוד ועוד ויתורים שאני לא מוכנה להמיר אותך...

המאור שבמורה

מעט מן האור דומה הרבה מן החושך

לע"נ: מו"א עט"ר חיים בן שמחה ז"ל לרפואת והצלחת: שמחה בת נעימה תחי'

כל הזכויות שמורות

"אחת ההחלטות הכי קשות שתצטרך לקבל בחיים זאת הבחירה בין לזנוח לבין לנסות חזק יותר."

יום אחד, כאשר הגיע משלחת של ת"ח לבקש מרבי **מאיר אבוחצירא** זצ"ל שיתן הסכמה על עיתון חרדי אשר רק דברי תורה יש בו, והרבה מגדולי ישראל חתמו והסכימו עליו. מאן רבי מאיר לתת להם הסכמה. כאשר יצאו שאלו אותו: מדוע אתה ממאן הרי זה עיתון כשר, רבים מגדולי ישראל חתומים עליו. אמר: מגיל **שלוש עשרה** קבלתי על עצמי שלא להביט על אף אות חוץ מאותיות התורה הקדושה...

רבי רפאל ברוך טולידאנו זצ"ל יסד במקנס חברה מיוחדת בשם "שובו בנים" שמטרתה להשיב תועים לדרך התורה. במסגרתה השיב רבים מעוון. ומעשה בצעיר חלוני מקובלנקה שהגיע שמעו אל רבי רפאל, והבין כי יש סיכוי לשכנעו שיכנס ליישוב ויגדל **לבן תורה**. מיהר ונסע אליו בטלנטולים קשים, שנמשכו שעות ארוכות, ואכן חפץ ה' הצליח בידו. **בחום אהבה** ששפע מאישיותו הצית בנשמתו של הילד התועה את הניצוץ הטהור שעדיין לא דעך

רופא: ובכן, מהבדיקות עולה שאתה סובל מזיהום חמור ונראה שנאלץ לאשפז אותך לשבוע. חולה: האם אני יכול לקבל חוות-דעת נוספת? הרופא: כן, אני חושב שאתה **גם מכוער**

פעם כשהיה חולה, הרב **עובדיה יוסף** זצ"ל באו לבקרו הרב **אלישיב זצ"ל** והגיר "זולטי" זצ"ל - רבה של ירושלים. נכנסו השניים לחדר, ולא יצאו משם קודם שחלפו להן שתיים תמימות. ביציאתם פנה הרב זולטי לרב אלישיב, שכידוע היה **חס מאוד** על זמנו: "לא היה חבל לך על הזמק?" שאל אותו, והרב אלישיב השיב: "ומה עשינו אצל הגר"ע, הלא כל הזמן למדנו..."

השפעת הצום
צום תענית אסתר שמקדימים אותו ליום חמישי יש בו **מעלה מיוחדת**, שכן השפעתו קיימת שלושה ימים, עד יום פורים, כמו שהיה בימים ההם שבני-ישראל צמו "שלושה ימים" לילה ויום".

מידת הגאווה מתחזקת באדם כאשר מסתלקות ממנו שאר התאוות

ויכו היהודים בכל אויביהם מכת חרב והרג ואבדן ויעשו בשואיהם כרצונם ובביירות הבירה הרגו היהודים ואבד חמש מאות איש שוכר עקיל סמיר סרור עבדאללה אלטויל גאזר קביסי כרכי עשרת עבדי עלי חאמאני מוחליף חזימיני צרר היהודים הרגו וגם אותו נתלה על העץ

גדול יום הפורים מיום הכיפורים, שכן ביום הכיפורים **מצווה** לענות את הגוף, ואילו בפורים חייב אדם להתבסס עד דלא ידע; וכי יש **עניי גדול** מחסרון דעת!

בתיקוני זוהר נאמר שיום הכיפורים הוא 'כ- פורים'. שני הימים האלה קשורים עם הגורל, המסמל ביטול ומסירות נפש שלמעלה מטעם ודעת, והתבטלות זו באה מה'יחידה' שבנפש

נקודה למחשבה
רב, שחי ופעל באמריקה, ייסד את **זעיר ההצלה** במסגרתו פעל לאורך שנות מלחמת העולם השנייה לטובת בני עמו באירופה. מלבד היותו גדול בתורה, היה הרב שנון ומצויד בשפע הומור. אחרי המלחמה הוא השתתף במסע לביקור במחנות עקורים - היכן שרוכזו פליטי המלחמה מיד לאחריה. בעודו מסתובב בין שברי האדם במחנה, מנסה לעודד ולתת מעט נוחם, ניגש אליו צעיר, והצהיר: "אני יהודי דתי כבר לא אהיה!". הרב, **שלא נרתע מאתגרים**, פנה אליו והתענין: "וכל כך למה?"

"משום שאני ראיתי במחנות הריכוז משהו שלא יישכח ממני לעולם." הרב, והקהל הקטן שהתאסף סביבם, השתתקו בנסיון לשמוע את סיפורו של זה. "במחנה שלי היה אדם שקרא לעצמו דתי והיה לו - סידור. אנשים רבים היו מעוניינים להשאיל את הסידור ממנו כדי להתפלל אך הוא התנה את השאלת הסידור בדבר אחד: חצי מנת לחם יומית **תמורת הזכות** להתפלל ממנו חד פעמית". "ומה קרה?" שאל הרב בסקרנות. הצעיר ענה בפשטות: "רבים נתנו לו את לקמם תמורת הזכות להתפלל מתוך סידורו." וכאן הוא קרא: "אם אדם מסוגל לעשות שימוש כה שפל בדת, לגזול לחם מאנשים מורעבים, אז אני לא רוצה שום קשר לדת הזו!" כל הסובבים עמדו נרעשים.

אך הרב התחייך לפתע ואמר לאדם שמולו, בקול רם כך שכולם סביב ישמעו: "אני שואל אותך, מדוע אתה מרכז את מבטך באותו יחיד בעל הסידור שנהג באופן מחפיר כל כך? למה לא תסתכל, במקום זה, על כל אותם יהודים יקרים שויתרו על מנת הלחם הכ"כ יקרה רק כדי לזכות ולהתפלל מתוך הסידור?" הצעיר וכל הנאספים סביבו **עמדו המומים**. ברגע קל, הפך הרב בהסתכלותו הייחודית את הקערה על פיה. שתחילה נשמעה כל כך נורא, למשהו יקר וראוי לציון.

זה מה שנקרא "עין טובה". תמיד יש הצד השני של הסיפור. זה נכון לגבי כל סיטואציה. השאלה היא רק **מהי הפרשנות** שאנו נותנים לדברים. אדם המצויד בעין טובה יוכל בהסתכלותו של רגע להפוך את הקערה על פיה ולראות דברים באור חדש - ואמיתי! (העורך)

ישועות וליידי קאפ 353 בת 217 30 בת 176 110 בת 36 683 בת 217

יהודי וערבי נכנסו למאפייה.. הערבי אומר ליהודי תראה אני אלמד אותך איך לגנוב מבלי שיראו אותך. אומר ולוקח 3 לחמניות טריות שם בכיס, מבטש שאף אחד לא שם לב ואומר ליהודי עכשיו בוא נראה אותך.. היהודי ניגש למוכר ואומר לו רוצה לראות קסם? המוכר אומר לו בטח.. אומר למוכר תן לי לחמנייה טרייה המוכר נותן לו והוא אוכל אותה.. תן עוד אחת המוכר נותן לו והוא אוכל אותה.. תן לי עוד אחת! המוכר כבר כועס נותן לו עוד אחת הוא אוכל אותה ואז כשמיסים המוכר אומר לו מה קורה פה איפה הקסם איפה הלחמניות שלי?! אומר לו היהודי כל הלחמניות שאכלתי **בכיס של הערבי!**

מה אכפת לך וצרות הלכו לטייל...תוך כדי הטילול צרות הלך לאיבוד. מה אכפת לך מתחיל לחפש אותו עד שמגיע לתחנת המשטרה. פוגש אותו שוטר ומתחיל לתחקר אותו. שואל אותו השוטר: "איך קוראים לך?" עונה מה אכפת לך: "מה אכפת לך?" שואל אותו השוטר: "תגיד, אתה מחפש צרות?" עונה מה אכפת לך: "**איך ידעת?**"

שבועיים לאחר שהעובד החדש התחיל לעבוד פונה אליו מנהל משאבי אנוש ושואל: "מה ההתחכמות הזאת? בשאלון הקבלה לעבודה כתבת שיש לך חמש שנות ניסיון, ובינתיים התברר לנו שאתה חסר ?? ניסיון לחלוטין". נכון, עונה העובד, "אבל אל תשכח שבמודעה ביקשתם עובד **בעל דמיון מפותח**".

מתמטיקאי פיזיקאי ומהנדס עומדים להיות מוצאים להורג. המתמטיקאי שם את ראשו על הגולגוטינה, הלהב יורד, סנטימטר לפני שמגיע לצוואר נתקע ולא הורג אותו, המתמטיקאי ניצל ומשחרר. עולה הפיזיקאי שם את הראש, סנטימטר לפני הצוואר, נתקע גם הוא ניצל. עולה המהנדס לפני שהוא מניח את הראש אומר להם: רגע **אני יודע מה הבעיה**...

שני טיפשים עצלנים מגיעים לבית הכנסת ומגלים שהם לבד ואין מגיין. אומר הראשון: "אני ואתה, אתה ואני, שנינו ביחד, זה כבר 6. עכשיו תגיד גם אתה כמוני, ואנחנו כבר 12". אומר השני: "יופי, יש שניים מיותרים, **בוא נלך**".

אלוף העולם באיגרוף נכנס למלתחה עם חלוק מהודר. הוא רוצה להתקלח, אבל פוחד שיגנבו לו את החלוק. לאחר חשיבה ממושכת הוא משאיר את החלוק על כיסא ועליו פתק, "מי שגונב את החלוק, יקבל מכות! ראו הוזהרם, אלוף העולם באיגרוף."

כל מי שבא למלתחה פחד להתקרב לחלוק, אבל כאשר סיים אלוף העולם את המקלחת ויצא למלתחה הוא גילה שהחלוק נעלם ועל הכיסא מופיע פתק חדש, "גנבת לי את החלוק, **אלוף העולם בריצה**".

רבי מאיר שפירא מלובלין
 זצ"ל, נסע פעם לראדן אל ה"חפץ
 חיים" זצ"ל וכשראה שאזוניו כבדו
 מזיקנה והוא מתקשה בשמיעה, הציע
 לו האורח לנסוע לוורשא אל רופא
 מומחה כדי לרפא את **אוזניו**.
 אמר לו ה"חפץ חיים": "מה שישארל
 מאיר צריך לשמוע, לחשים לו
 באוזן. ומה שישארל מאיר
לא צריך לשמוע.
 הוא לא רוצה לשמוע, ולכן אין צורך
 לרפא את האוזניים".

פנחס אחת, בסעודת פורים,
 שאל אביו של רבי **יהונתן**
אי"בשיץ זצ"ל את בנו, שהיה
 ילד כבן שש, מה ראה מרדכי
 לגלות לאחשוורוש את סודם של
 בגתן ותרש; מה היה **אכפת לו**
 אם אחשוורוש היה מת והיה
 העולם חסר רשע אחד?
 ענה הילד תוך כדי שאלה:
 הלוא על-ידי **גילוי הסוד**
 נהרגו בגתן ותרש,
 ונחסרו בעולם שני רשעים...

כאשר ששה פעם
 רבי **ישראל מויזניץ** זצ"ל
 בתחנת הרכבת עם מלוויו, עמד שם
 אדם מפורז ומבולבל שקם פתאום
 והכריז: "הרכבת באה". קמו כל
 האנשים, צררו את חבילותיהם ועמדו
 הכן **לעלות אל הרכבת**.
 אלא שאז התברר כי האיש שמע
 רעש קל וחשב שזו הרכבת, אך היא
 לא באה עדיין.
 אמר הרבי למקורביו: "לכאורה
 אפשר להתרגז על אדם זה, אבל אם
 אדם **מתיישב בדעתו** הוא בא לידי
 מסקנה כי גם על זה אין לכעוס
 ומקבל הכל באהבה".

החיים הם כמו מבון ענק.
כל בחירה שתעשה, תשפיע על איך שתצא משם...

בהלכה נפסק שבפורים
 "כל הפושט יד נותנים לו".
 ואין מדקדקים מי האיש
 והוא **ראוי** לכך.
 כי בפורים מאירה דרגת
 'לא ידע',
 הבאה **מעצמותו יתברך**,
 ודרגה זו משווה קטן וגדול.

קפן מן התורה מניין?
 שנאמר "קמן העץ"
 הקב"ה שאל את האדם
בנושא שיש בו ספק –
 "קמן העץ",
 ומזה נוצרה בליבו של
 אדם 'תולעת הספק',
 וכעבור דורות יצא מזה
 המן ממש.

הצלחה בכל העניינים
מיכל בת דבורה תחי'

מפני מה נתחייבו שונאיהם
 של ישראל שבאותו דור
 כליה? מפני שנהנו מסעודתו
 של אותו רשע" לא דיי **שלא**
התעצבו על שהוכרחו
 לאכול מאכלות אסורים,
 אלא גם נהנו מהם.
 מי **ששמה בחטאו**
 ונהנה מנו –
 עונשו גדול מאוד.

מפורסם היה רבי **אליעזר זוסיא**

ויסקול, זצ"ל בגדול צדקותו ומידת אהבת ישראל
 שבו. בתום מלחמת העולם השנייה,
 אימץ כארבע מאות יתומים וגידלם כאילו היו ילדיו,
 דאג למחסורם ואף עמד לצידם בשעת כניסתם לחופה.
 הוא סבל רדיפות קשות מצד השלטונות שלא ראו בעין
 יפה את פעילותו **להצלת נפשות ישראל**.
 ואף השליכוהו לכלא ושם התייסר ביסורים קשים,
 אך הוא לא הירפה ממעשי החסד שלו ומסר את נפשו
 למען הוולת. יום אחד, קיבל הרבי ויזה המאשרת את
 יציאתו מרומניה, אך הוא העביר את האישור
 ובה אחת עשרה נפשות, וכאשר **כעס עליו**
 המפקח הראשי שגילה את דבר ההחלפה.
 אמר לו הרב באומץ: "אחת עשרה נפשות
 חשובים יותר מאשר נפש אחת

שני ספרים מכ"ד ספרי
 הקודש נקראים על שם אישה
 – רות ואסתר. שתיהן היו
 מוכנות למסור את נפשן:
רות שאמרה "באשר תמותי
 אמות", ו**אסתר** שאמרה
 "כאשר אבדתי אבדתי

אל תפחד לעשות
 דברים שאתה לא יודע
 זכור: תיבת נח נבנתה על
 ידי מי שלא ידע, "מי שידע
 בנה את הטיטאניק.

תסתכל על ילד שמתגלש
במגלשה ותבין
שאפשר לחייך גם בירידה

האדם היחיד שיכול
לעזור לך הוא אתה!

נולדת כמקור,
אל תמות כהעתק!

יהי רצון שימי הפורים הקדושים יאירו עלינו באורם הגדול שנוכח לשמוח שמחה אמיתית
ושלימה בבניין בית המקדש ובביאת משיח ערקנו במהרה בימינו, אמן.

שני שוטרים מתקשרים לתחנה ומבקשים
 לדבר עם המפקד. "שומע המפקד?" "כן"
 הוא עונה. "נכנסנו לדירה, נראה שהאישה
 ירתה בבעלה כי הוא דרך "על הרטוב"
 באמצע הנקינות לפסח". "ועצרתם אותה?"
 שואל המפקד. "עדין לא" ענו השוטרים
"הרצפה עדין רטובה".

בעל אומר לאשתו: לא כדאי שאחרי 30
 שנות נישואים תגיד לי מה את מחביאה
 בקופסה מתחת למיטה? אומרת לו אשתו
 נכון אתה צודק פותחת את הקופסה והבעל
 רואה שם 3 תפוחי אדמה ו50,000 שקל.
 שואל אותה הבעל מה זה ה-3 תפוחי אדמה.
 אומרת אשתו כל פעם ששיקרת לי כך שחמתי
 תפוח אדמה אחד. הבעל נרגע
 כי זה רק 3 ואז שואל את אשתו ומה זה
 ה-50,000 שקל? עונה לו אשתו
 כל פעם שזה הגיע לקילו **מכרתי**....

אמרת לאמא שאני רוצה ללכת לים או
 לברכה לא משנה העיקר שיהיה מים ושמש
 היא נתנה לי דלי ואמרה לי
 לצאת **לשטוף את התריסים**

מבוגר עלה לאוטובוס והגיש לנהג
 כרטיסיית נוער הנהג התעצבן על התרגיל
 ושאל אותו בזעם אתה לא מתבייש? בגיל
 שלך אתה מעז לעשות לי קונצצים ולנסות
 לשלם בכרטיסיית נוער ענה המבוגר?
 איך אתה לא מתבייש אתה
 יודע כמה זמן **אני מחכה לך?**

שני קמצנים שבאו לטבול במקווה התערבו
 ביניהם על 20 ש"ח מי יחזיק יותר זמן מתחת
 למים... **הודעה נמסרה למשפחות**

איש מכוער ועני היה מקטר לאלוקים ואומר
 "אלוקים, למה עשית אותי ביש מזל כזה, גם
 מכוער וגם עני". יום אחד האיש ביש המזל
 זוכה בהגרלת לוטו והופך לעשיר מופלג,
 בכספו הוא עושה ניתוחים פלסטיים והופך
 ליפה וגם עשיר. יום אחד הוא חוצה את
 הכביש נידרס ומת. כאשר הוא פוגש את
 אלוקים בשמיים הוא אומר לו "למה לקחת
 אותי אלוקים אחרי שנתת לי עושר ואחרי
 שהפכתי ליפה?" ענו לו בשמיים **לא זיהנו**
אותך

בחירות זה זמן שבו לא עובדים
 יום אחד, כדי לבחור את אלו
 שלא יעבדו **כמה שנים**....

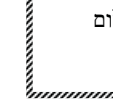
לאור החשש להרגיז את אויבנו מומלץ לא
 לעלות להר הזיתים, הר חומה והר נוף, בשלב
 זה העליה מותרת רק **להר המנוחות**....

לפעמים מי שהורס לך את כל החלומות
 הגדולות הוא בסך הכל **השעון המעורר**

איזה בחור אחד מפורז אבקת פילים בא
 אליו שוטר ושואל אותו: מה את העושה?
 האיש עונה לו: מפזר אבקת פילים
 השוטר אומר לו: אבל אין כאן פילים
 האיש עונה: רואה **האבקה עובדת**.

הייתה סירה בים והיו עליה 3 אנשים
 לאחד קוראים: אף אחד ולעוד אחד קוראים:
 כלום ולאחרון קוראים טיפש. "אף אחד"
 טבע ואז "כלום" אומר ל טיפש: טיפש. מהר
 תתקשר למשטרה
 ואז טיפש. אומר: "הלו אני טיפש"
 ואני מתקשר בשביל כלום
 כי **אף אחד טבע**.

לודמיר

מקושרים לצדיק מאז ועד היום

להפצת משנתו ותורתו הבהירה של
הרה"ק רבי שלמה מקארלין זי"ע
סיפורים ותולדותיו, ותולדות זרעו אחריו

| גליון 223 |

פרשת כי תשא תשפ"ה

שבוע של חיים

מתורתו של רבינו ותלמידיו הק'

פרשת כי תשא

ורחצו וגו' את ידיהם ואת רגליהם
בבואם אל אהל מועד וגו' או
בגשתם אל המזבח וגו' (ל, יט-כ).
ביאר הרה"ק רבי משה מקוברין
זצוק"ל: 'ידיים' הוא המדות, 'רגלים'
הוא הרגילות. "בבואם אל אהל
מועד" או "בגשתם אל המזבח"
ר"ל לתורה ולתפלה, צריכים אתם
מקודם לרחוץ עצמכם וליטתור
מהמידות ומהרגילות הלא טובים,
ואחר כך תגשו ללמוד ולהתפלל.
(אמרות משה)

ונתנו איש כפר נפשו (ל, יב).
הרה"ק רבי אשר מסטאלין זי"ע
אמר: 'כופר' הוא לשון התדבקות,
שצריך לדבק נפשו להשם. ואז ילא
יהיה בהם נגף' שלא ישלוט בהם
שום דבר רע ח"ו.

(בית אהרן סה, ד)

אך את שבתותי תשמרו (לא, יג).
מאבי מורי נ"ע: אכין ורקין מעוטין
(רש"י פסחים עא). עיי' מיעוט
והכנעה יוכל לקבל קדושת השבת.

(דברי שלום קידיניוב)

פסל לך (לה, א). הרה"ק רבי אשר
השני מסטאלין זצוק"ל אמר,
שממונו של אדם הוא גם כן תלוי
בנקודת הלב. ואמר בשם צדיקים
ז"ל שעושר של כל אחד מישראל
נרמז בפסל לך, דאיתא מפסולת
של לוחות העשירי משה, וזה
כשעושה צרכי גבוה הרמוז בתיבת
פסל קודם ועיקר מממונו מלצרכי
עצמו הרמוז בתיבת לך. אבל אם
מקדים ח"ו ומחשיב בלבבו צרכי
עצמו אזי נרמז ח"ו בלא תעשה
לך פסל בהיפוך התיבות ובשינוי
הנקודות ח"ו, שהכל תלוי בנקודה
שבלב.

(בית אהרן קנט, א)

קדושת הקדוש

אמרים מובחרים, יקרים ומאירים, מתוך הספר
'קדושת הקדוש' הנמצא בשלבי עריכה

שמחה על ידי מחשבה

עבדו את ה' בשמחה (תהלים ק, ב), ואמר זקני הקדוש מה"ר שלמה מקארלין זי"ע **כי בשמחה אותיות מחשבה. שאז אין שורה שום צמצום ח"ו, ובחינת 'עוז וחדוה במקומו' (דה"א טז, כז).**

(תהלים 'מקדש שלמה' מנכדו הרה"ק רבי שלמה חיים פערלוב מבאלחוב. ריט, א.)

עיסורי קדוש

ידי תיקון המחשבה נעשה שמחה.

צדיקים ישמחו

ככל הנראה, דברי הבעל שם טוב הקדוש המובאים
בספר לקט אמרי פנינים (דף ר"ט, ב) מכוונים לרעיון
זה, וכך לשונו:
"שמעתי מפורש מפי מורי: "במקום שחושב האדם שם
הוא כולו". אם חושב בקדושה במציאות השם יתברך
וביחודי שמתוו, דיוקנא שלו שלים קמי עתיק יומין, כי
שם הוא כולו.
וכן המהרהר הרהורים רעים וקשים, עומד ממש בגיהנם
ואש של גיהנם ממש בוער בו, והוא בחייו בשאול
תחתית, מכל שכן אחר מותו ידרו שאול חיים.
וצדיקים ישמחו - בשמחה אותיות מחשבה - יעלצו
לפני אלקים", ע"כ.

מי הוא "אדומו"ר זצוקללה"ה"?

מן הענין לציין, למכתב קדשו של הרה"ק רבי אשר
מסטאלין זצוק"ל תלמיד רבינו המובא בספר הק' בית
אהרן (קנט, א), וכך הוא כותב:
"הבא לטהר ברצונו מסייעין אותו שיבא בכל עת
לזו, ועל זה צריך כל אדם בכל זמן להיות מחשבתו,
הגם בקט שכלו, קשורה לזה בנפשו בכל נפש ונפש
שבו, והעיקר להיות תמיד בשמחה (אותיות בשמחה
נקד אדומו"ר זצוקללה"ה בכתב ידו הק': ה' בשלש
נקודות השרי בשני נקודות ה' בנקודה אחת ה' ב'
נקודות, והנראה שכיון בשמחה אותיות מחשבה), ובזה
הוא בירור שיוכל לבא לנקודת האמת", ע"כ.
המעניין הוא ההוספה המובאת בסוגריים, אם כי שככל
הנראה דברים אלו כתב המביא לבית הדפוס, ומציין
שבמכתב המקורי הנמצא בידו, ניקד הרה"ק רבי אשר
מסטאלין זצוק"ל את האותיות בשמחה בסדר הנ"ל.
אך יש אומרים שדברים אלו כתב הרה"ק רבי אשר
זצוק"ל בעצמו, וכשכותב "אדומו"ר זצוקללה"ה"
כוונתו אל רבו רבינו הרה"ק רבי שלמה מקארלין
זצוק"ל. לפי זה יוצא, שאימרה זאת היתה אבן
דרך מרכזית במשנתו של רבינו, שתלמידיו
מצא לנכון לציין זאת במכתב קדשו.

טהרת המחשבה

המחשבה והשמחה קשורות זו בזו. אדם השרוי בשמחה
זוכה למחשבה טהורה, ואילו מי שמטוהר את מחשבותיו
ונזהר שלא להרהר מחשבות בלתי טהורות, זוכה להגיע
לשמחה.

ידועים דברי הבעל שם טוב: "במקום שמחשבתו של
אדם, שם הוא נמצא". כאשר מחשבותיו של אדם
טהורות, על כרחך שהוא דבוק בה, כי מחשבותיו
טהורות ושם מקומו במקום הקדושה. וכאשר הוא דבוק
בה, כבוד מלכות ה' מתגלה במלואו (אין שורה שום
צמצום). ובמקום שבו שורה השי"ת, שורה גם שמחה,
ככתוב: "עוז וחדוה במקומו". לעומת זאת, אדם השקוע
בקליפות, שרוי בעצבות ובמרה שחורה, שכן מקום
הקליפות הוא מקום של יגון ואנחה.

אם כן, הדרך לדבקות בה' עוברת בשני נתיבים: תיקון
המחשבה או השמחה.

וכך כותב הרה"ק רבי שלום מקודיניוב זצוק"ל בספר
עטרת שלום:
"הענין כי הסטרא אחרא נקראת "יגון ואנחה", והקדושה
"ששון ושמחה" עוז וחדוה במקומו. על כן מי שמשוקע
בקליפות וסטרא אחרא רחמנא ליצול, הוא ביגון ואנחה,
ומי שהוא בקדושה הוא בששון ושמחה. גם על ידי
שהוא בשמחה הוא בקדושה, וכשהוא במרה שחורה
ועצבות הוא בקליפה ר"ל, כי במקום שאדם חושב שם
הוא כולו, וכמו שכתב הבעל שם טוב זצ"ל, ע"כ.

וכך גם מובא בספר הק' בית אהרן (מח, א) להרה"ק רבי
אהרן מקארלין זצוק"ל:
**"מחשבה אותיות בשמחה - שבוה יוכל לשמור את
המחשבה שלא תשוטט בהבלי העולם", ע"כ.**

נוסח נוסף

אימרה זו הובאה שם (תהילים 'מקדש שלמה', עמוד
תלא א) בנוסח נוסף, אם כי המשמעות אחת היא, אך
אידי דחביבא נציג זאת:

זקני הקדוש מה"ר שלמה מקארלין זי"ע אמר:
עבדו את ה' בשמחה אותיות מחשבה, כי על

על הציון של הקדוש הזה, הוא ממש כמו שעומדים לפניו בחיים חיותו. (רבי אשר מסטאלין)

קחו שותפות בבניית בית הרבי,
ושלחו קוויטל על הציון הקדוש.

התקשרו עכשיו 04-30-10-900

התפילה על הציון הקדוש שהחיתה את הילד הטהור

"אחר כך תכנסו לפני האוהל הקדוש של הרבי ר' אלימלך, ותתפללו שם בחוץ למען הצלת בני היקר, שיקום וישוב לבריאותו ואיתנותו כבתחילה..." כאן הגביה הרבי את קולו ופקד עוד: "אבקש שתשיגו נא, תביטו במורה השעות שיהיה בידכם, ותזכרו היטב באיו שעה הייתם על הציון!..." יצאו החסידים בבהילות רבה משינוא הגליצאית, ותוך שעותיים תמימות גמעו את הדרך הקצרה בת י"ד מילין, והיו עומדות רגליהם בליז'ענסק הפולנית, שם חלקת מחוקק ספון, עמוד העולם הרבי ר' אלימלך, שעד לפני עשר שנים בלבד עדיין היה חי ומאיר בזיו את העיר. עשו השניים ככל מצוות רבם ושפכו את ליבם בתחנונים רבים בדמע רב ובייללה, למען רפואתו השלימה של בנו היחיד של היישוב משה'.

ובינתיים בשינוא. קול רחש נשמע מחדרו של הילד אלעזר ניסן. כל הימים האחרונים שוכב היה ללא ניע, חיוור כסיד ועצום עיניו. והנה לפתע נשמעות תזוזות מכיוון מיטתו. מיד אצו אביו ואמו ונכנסו אל החדר. ולתדהמתם הרבה שכב הילד בעיניים פקוחות, וגוון פניו נראה טוב ומשופר.

"טאטע טאטע", קרא הילד, ואמר: "מעתה אקום מחוללי בעזר ה', ואהיה מעתה בבריאות שלמה!" "מניין לך כך?" שאל האב הקדוש בקול רועד ורוגש. והשיב אלעזר ניסן הקטן:

"טאטע יקר, ממש ברגעים אלו היה אצלי איש צדיק והדור צורה". כאן עצר הילד והחל לתאר את דמותו המאירה של הצדיק: בעל שיער אדמוני, ופאות ראשו וזקנו עבים וסבוכים מעט (שכן נזהר רבינו מלגעת בפאות ראשו וזקנו מחשש לתלישה ח"ו), וכך המשיך לתאר ולצייר את תואר הצדיק אשר חזה, והבין הישמח משה מיד כי הקדוש הרבי ר' אלימלך מליז'ענסק הוא זה.

"הצדיק ברכני ואף הבטיח לי שאהיה מעתה בריא אולם!..." מיד הביט הישמח משה בשעונו, וכאשר שבו שני שליחי הקדוש אשר שפכו שיח אצל הצדיק, הוברר שהיה הדבר בדיוק באותו הזמן שהיו הם על הציון.

לרגל הילולא קדישא של הרבי ר' אלימלך מליז'ענסק ב"ר אליעזר ליפמן זיע"א - כ"א אדר תקמ"ז.

(תהלה למשה, הנספח לספר ישמח משה על נ"ך, וגיליון ליז'ענסק להרה"צ ר' משה בירנבוים שליט"א)

חודש תמוז שנת תקמ"ו. שמחה וצהלה במעון הקדוש של הצדיק רבי משה טייטלבוים בעל היישוב משה. כחמש עשרה שנים חלפו מעת נישואיו של הרבי, עד שזכה לחבוק את בנו יחידו, ותשוש ותעלה העיר שינוא ויושביה, חוסי צילו הטהור של הרבי.

חלום נורא חזה הרבי, ביום הולדת הרך הטהור, לנגדו זהרו אותיות הגמרא במסכת ביצה (טו ע"ב):

"תנו רבנן מעשה ברבי אליעזר שהיה יושב ודורש כל היום..." אבי הבן ראה בכך אות משמים, ועל כן קרא לרך הנולד בשם 'אליעזר', אך גם הוסיף את השם 'ניסן' על שמו ולזכרו של הסב רבי ניסן מפרעמישלא זי"ע.

ויגדל הנער ויהי עולה ומתעלה במעלות אבותיו הקדושים, כולו אומר הוד הדר וקדושה עילאה. מיוחד היה בקיום המצוות מתוך שמחה רבה, ובייחוד את מצות כיבוד אב ואם. עוד בשחר ימי נודע שמו כגאון חריף ועצום בתורה ובבקיאות ההלכה.

בהיות הנער אלעזר ניסן כבן תשע לחיי, נחלה בפתע פתאום בחולי מר וקשה, והורע מצבו מיום ליום עד אשר עמד ממש בשערי מוות.

צערם ויגונם הגדול של הישמח משה וזוגתו היו גדולים מנשוא. הן בנם יחידם מחמד נפשם, מוטל על ערש דוי והוא שרוי בסכנת נפשות. דמעות כנחל הזילו והתפללו מעומק ליבם, כשאבא קדישא מעורר רחמים רבים בכוחותיו הנשגבים.

והנה שלח הרה"ק רבי משה לקרוא לשנים מחסידיו, המוכנים בכל עת לקיים מוצא פיו. בתוך רגעים אחדים נעמדו השנים לפני ולפנים.

צער עמוק ניבט מבין שתי עיניו של הרבי הקדוש, ומראהו האדמומי העיד על בכיות רבות שבכה והתחנן הרבי לרפואת בנו.

"אני ממנה אתכם בזאת, לצאת אל העיר ליז'ענסק, ולפקוד את ציון המצויינת של רבינו הרבי ר' אלימלך!..."

"כאשר תבואו לחצר בית החיים שם", המשיך הרבי והורה לשניים, "תאמרו בזו הלשון: הנו מנדרים פרוטה לצדקה בעד הנשמה אשר תלך ותגיד לנשמת הרב רבי אלימלך, הן על הציון שלו להתפלל להשם", ואז ירדו כל הנשמות הנמצאות שם בעת ההיא, להגיד ולהודיע להרב הקדוש, כי שם בעולם האמת דבר יקר הוא אצל נשמות המתים להשתכר בפרוטה שנותנים לשם צדקה לתועלת נשמתם, על כן כל אחד ירצה להקדים ולזכות בכך..."

ציון קדשו של הרה"ק רבי אלימלך מליז'ענסק זצוק"ל (מימין), שרידי האוהל של הרה"ק רבי אלעזר ניסן מדרוהביטש זצוק"ל (משמאל).

חידת השבוע

ילדי רבינו שלמה

החיים בלודמיר בעבר ובהווה

החיים בלודמיר

התקדמות מרשימה בבניית הקומה החמישית בבית המלון

כמה מפעילי בית 'הכנסת אורחים' עשו את דרכם בימים האחרונים, מארץ הקודש אל לודמיר. במהלך הביקור בעיר, קידמו שליח הקדוש את בניית הקומה החמישית החדשה בבית המלון, שם בס"ד ייבנו חדרי אירוח ייחודיים, רחבים וגאים.

אחר מאמצים רבים, הוצאה מלאכת הבנייה, ותקוותנו איתנה בצור עולמים, שנוכל בהקדם לברך על המוגמר, ויהיה המקום מוכן לקראת יומא דהילולא רבה הקרב ובא, בעוד ארבעה חודשים - ביום כ"ב תמוז הבעל"ט, ויוכלו אחינו בית ישראל היקרים להתארח בנועם ונעימות בבואם לפני הצדיק.

עינינו נשאות השמימה בתפילה ותחנונים, שחפץ ה' בידינו יצלח, "שיוכלו המוני עמו בית ישראל לעלות ולבוא ללודמיר בנקל ובלי טלטולי הדרך". נוסח זה, הורה

העבודה בעיצומה - מראה הקומה החמישית במלון מהשבוע האחרון

הרבי ר' אלימלך מליז'ענסק

ידוע. הרבי הקדוש רבי ישראל מרוז'ין התבטא ואמר, כי ארבע מאות שנה עוד בטרם ירדה נשמתו של הרבי ר' אלימלך לעולם - כבר ירד שפע גדול בזכותו הנשגב! הרבי הקדוש רבי שלום מבעלזא אמר: מה שיהודי עשה תשובה, ומה שיהודי יעשה תשובה בעתיד - הכל הוא מכוחו של הרבי ר' אלימלך! כך העיד החסיד ר' משה גרוס, כי בשנות בחירתו סבב על פני העירות בדרכו לשוץ, לבקש ברכות מגדולי הדור, ונסע גם לעירה ראדין לחלול פני גדול הדור מן החפץ חיים זי"ע. באותה שעה ישב החפץ חיים בביתו על מטתו ועסק בלמודו, כשעל שלחנו היה מנח הספר הקדוש 'נעם אלימלך'. והיה ר' משה משתומם ביותר למראהו של הספר. החפץ חיים ספן לו בידו מאמין באמונה וקשסים קרא לפניו ואמר: "אני מאמין באמונה שלמה שאם יש יהודי שעושה תשובה בזה העולם - זה רק בזכות הספר הקדוש הזה!"

ילדים יקרים היום נספר לכם על הרבי הקדוש הרבי ר' אלימלך מליז'ענסק זי"ע, אשר ביום כ"א אדר יחול יום הילולתו. רבי אלימלך נולד בשנת תע"ז לאביו רבי אליעזר ליפמן ולאמו מרת מירוש. מתחלה לא היה רבי אלימלך מקרב לעדת החסידים, ועל ידי אחיו הרבי הקדוש רבי זושא מאניפולי ששעה בצל המגיד ממעזריטש (שהדור היה משמשו של המגיד) - נתקרב גם רבי אלימלך ונעשה אף הוא לאחד מגדולי תלמידי המגיד. רבי אלימלך היה ראשון מפיצי תורת החסידות בגליציה, היה מפרסם פקודש אלוך, וכל צדיקי החסידות בדור שלאחריו בפולין וגליציה היו מתלמידיו, עד שהיה נקרא 'הרבי של הרעב' ס' ספרו הקדוש 'נעם אלימלך' שנכתב מפיו ע"י בנו רבי אלעזר הנו מהספרים המקדשים ביותר בתורת החסידות. בסוויים מפלגים התבטאו עליו הצדיקים בכל דור

מייצרים במזרח הרחוק

RESTART

מבינים דפוס מקרוב

מארזים

שקיות

ספרים

להדפיס במזרח הרחוק זה חכם - אבל רק עם חברה גדולה ומנוסה שמבינה לעומק בשני התחומים, גם בעולם הייצור במזרח הרחוק וגם בתחום הדפוס עצמו.

בהנהלת נח רובין

 vidank print

מדפיסים במזרח הרחוק, מבינים דפוס מקרוב

☎ 052-647-8000
office@vidank.com
www.vidank.com

שירות
ויחס
אישי

משלוחים
לכל חלקי
העיר

תזקקדם

לשירות המהיר של דפוס ספיד

**דפוס
מהיר
ומתקדם**

הצרכים והאתגרים שלכם הם שלנו. אנחנו מבינים את הצרכים שלכם.

02-500-4569

מרכז מסחרי רח' פנים מאירות 8 ירושלים

דוא"ל So25004569@Gmail.com

<< קווי תחבורה למקום: 3, 9, 16, 51, 52, 57, 89 >>